

בנק לאומי לישראל בע"מ

דוח תקופתי

לשנת 2014

מס' תקנה	עמוד
9	דוחות כספיים וחווות דעת רואי חשבון מבקרים
1 ו-7, 25, 9	פרטי התאגיד, כולל מען רשום
10ג	שימוש בתמורת ניירות ערך
11	רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך המאזן
12	שינויים בהשקעות בחברות בנות ובחברות קשורות בתקופת הדוח
13	הכנסות של חברות בנות וחברות קשורות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן
14	רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד
20	נרשמו למסחר בבורסה או הפסקת המסחר
21	תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה
21א	השליטה בתאגיד
22	עסקאות עם בעל שליטה
24	מניות וני"ע המירים המוחזקים ע"י בעלי ענין בתאגיד, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך ככל האפשר לתאריך הדוח
24א	הון רשום הון מונפק וניירות ערך המירים
24ב	מרשם בעלי המניות של התאגיד
26	הדירקטורים של התאגיד
26א	נושאי משרה בכירה של התאגיד
26ב	מורשי חתימה של התאגיד
27	רואי החשבון המבקרים של התאגיד
28	שינוי בתזכיר או בתקנון
29	המלצות והחלטות הדירקטורים והאסיפה הכללית
29א	החלטות החברה
5	חתימות

בנק לאומי לישראל בע"מ

וחברות מוחזקות שלו

דוח שנתי 2014

הבנק קיבל את אישור המפקח על הבנקים לפרסם את הדוח הכספי השנתי על בסיס מאוחד בלבד עם תמצית הדוחות של הבנק (לא מאוחד) בבאור 30 לדוחות הכספיים. את הנתונים של הבנק בלבד ניתן לקבל לפי דרישה במשרדי הבנק ברח' יהודה הלוי 34 תל-אביב או באתר האינטרנט www.leumi.co.il

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
דוח כספי שנתי 2014
תוכן העניינים

עמוד	
דין וחשבון של הדירקטוריון	
א. כללי	
5	חברי דירקטוריון הבנק
6	חברי הנהלת הבנק ותפקידיהם
ב. ההתפתחות הכללית של עסקי הקבוצה	
7	תיאור עסקי קבוצת לאומי והתפתחותם הכללית
18	חזון ואסטרטגיה של לאומי
22	השליטה בבנק
22	חלוקת דיבידנדים
23	קווי עסקים ומגזרי הפעילות
28	אמצעים הוניים והלימות ההון
ג. מידע אחר	
33	התפתחויות עיקריות במשק
39	רגולציה, סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות
55	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
ד. תיאור עסקי הקבוצה לפי מגזרים ותחומי פעילות	
64	התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למס
79	המבנה וההתפתחות של הנכסים וההתחייבויות
99	רכוש קבוע ומתקנים
102	נכסים לא מוחשיים
103	מגזרי הפעילות, פעילויות במוצרים ומרכזי הרווח בקבוצה
השקעות:	
156	בחברות מוחזקות עיקריות
169	פעילות חברות כלולות
170	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
220	מצב ההצמדה, התקופות לפירעון ומצב הנזילות
224	הליכים משפטיים
233	מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי
234	הסכמים מהותיים
237	תיאור מצב המיסוי
239	משאבי אנוש (הון אנושי)
245	מבנה ארגוני

ה. נושאים נוספים	
250	לאומי למען הקהילה - תרומות וחסויות
252	מבקר פנימי
256	בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי
257	מדיניות תגמול נושאי משרה
259	שכר נושאי משרה בכירה ועובדים מרכזיים
264	שכר רואי החשבון המבקרים
265	חברי הדירקטוריון
סקירת ההנהלה	
279	תוכן עניינים
281	מאזן מאוחד לסוף השנים 2010-2014
282	דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2010-2014
283	שיעורי הכנסה והוצאה
288	חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
293	סיכון אשראי לציבור לפי ענפי משק
297	חשיפות למדינות זרות
302	מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב-רבעוני
303	דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב-רבעוני
304	הצהרה Certification
307	דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
	דוח רואי החשבון המבקרים המשותפים - לבעלי המניות בדבר הבקרה
308	הפנימית על דיווח כספי
דוחות כספיים	
309	דוח רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות - דוחות כספיים שנתיים
311	מאזן - מאוחד
312	דוח רווח והפסד - מאוחד
313	דוח על הרווח הכולל - מאוחד
314	דוח על השינויים בהון העצמי - מאוחד
316	דוח על תזרימי מזומנים - מאוחד
319	פירוט הבאורים לדוחות הכספיים - מאוחדים
503	תמצית דוחות כספיים של חברות מוחזקות עיקריות בארץ ובחו"ל

בנק לאומי לישראל בע"מ חברי דירקטוריון הבנק^(*)^(**)

דוד ברודט, יושב ראש

דוד אבנר^(ד)

רמי אברהם גוזמן^(ב)

פרופ' אריה גנס^(ב)

משה דברת

ד"ר סאמר חאג' יחיא^(ה)

שי שכנאי חרמש

פרופ' חיים לוי^{(ה) (ב)}

יואב נרדי

חיים סאמט, עו"ד^(א)

נורית סגל

ציפורה סמט^{(א) (ג)}

פרופ' אפרים צדקה^(ב)

פרופ' ידידיה צבי שטרן^(ב)

פרופ' גבריאלה שלו^(א)

(א) דח"צ לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999.

(ב) דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 בנוהל בנקאי תקין.

(ג) ביום 25 ביולי 2014 סיימה גב' סמט את כהונתה כדירקטורית בבנק והיא נבחרה מחדש כדח"צ לפי חוק החברות, באסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 6 באוגוסט 2014 וזאת לתקופה של שלוש שנים החל מתאריך 18 באוגוסט 2014.

(ד) ביום 25 ביולי 2014 סיים מר אבנר את כהונתו כדירקטור בבנק והוא נבחר מחדש באסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 6 באוגוסט 2014. הוא החל כהונתו ביום 18 באוגוסט 2014.

(ה) נבחרו כדירקטורים באסיפה הכללית השנתית שהתקיימה ביום 6 באוגוסט 2014. כהונתו של פרופ' ח. לוי, החלה ביום 1 בנובמבר 2014 וכהונתו של ד"ר סאמר חאג' יחיא החלה ביום 30 בספטמבר 2014.

* גב' מירי כץ כיהנה כדירקטורית בבנק עד ליום 25 ביולי 2014. מר עמוס ספיר כיהן כדירקטור בבנק עד ליום 31 באוקטובר 2014.

** למידע על שינויים שחלו בהרכב הדירקטוריון במהלך תקופת הדוח, ראה פרק "שינויים בדירקטוריון" להלן.
פרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2014 ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך:
<http://www.magna.isa.gov.il>

בנק לאומי לישראל בע"מ

חברי הנהלת הבנק ותפקידיהם^(*)

רקפת רוסק-עמינח, רו"ח
מנהל כללי ראשי

פרופ' דניאל צידון
משנה למנהל הכללי

יעקב (קובי) הבר
סגן מנהל כללי בכיר, ראש החטיבה לבנקאות עסקית ומסחרית

דן כהן
סגן מנהל כללי בכיר, ראש חטיבת משאבי אנוש

איתי בן זאב
סגן מנהל כללי, ראש חטיבת שוקי הון

ד"ר חדוה בר
סגן מנהל כללי, מנהלת סיכונים ראשית, ראש החטיבה לניהול סיכונים

תמר יסעור
סגן מנהל כללי, ראש החטיבה הבנקאית

דן ירושלמי
סגן מנהל כללי, ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות

יואל מינץ
סגן מנהל כללי, ראש חטיבת אשראי בינלאומי ונדל"ן

רון פאינרו, רו"ח
סגן מנהל כללי, ראש החטיבה הפיננסית

חנן פרידמן, עו"ד
סגן מנהל כללי, יועץ משפטי ראשי, ראש חטיבת הייעוץ המשפטי ומנהל סיכונים משפטיים

שלמה גולדפרב, רו"ח
סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי וראש חטיבת החשבונאות

ששון מרדכי
סגן מנהל כללי, מבקר פנימי ראשי וראש חטיבת הביקורת הפנימית

יעל (בן משה) רודניקי, עו"ד
מזכיר הבנק והקבוצה

סומך חייקין
קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי החשבון המבקרים המשותפים של הבנק

למידע על שינויים שחלו בנוגע להנהלת הבנק במהלך שנת 2014, ראה להלן פרק משאבי אנוש, מינויים ופרישות והמבנה הארגוני.

* פרטים נוספים על חברי הנהלת הבנק, מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2014 ובאתר המגנא של רשות ניירות-ערך:
<http://www.magna.isa.gov.il>

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו דין וחשבון של הדירקטוריון

להלן הדין וחשבון השישים וארבעה של בנק לאומי לישראל בע"מ והמאה ושלושה עשר של העסק אשר נוסד בשנת 1902. דין וחשבון זה יובא לפני האסיפה הכללית השנתית של הבנק. דין וחשבון זה מסתמך על ניתוח הנתונים הכלולים בדוחות הכספיים ובסקירת ההנהלה ועל נתונים נוספים לפי הצורך. דין וחשבון זה נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

ב. ההתפתחות הכללית של עסקי הקבוצה

תיאור עסקי קבוצת לאומי והתפתחותם הכללית

בנק לאומי וחברות הבנות שלו מהווים את אחת הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, ומנהלים פעילות שהחלה לפני 113 שנים. קודמתו של הבנק, חברת אנגליא פלשתינה, הוקמה בלונדון בשנת 1902 על ידי אוצר ההתיישבות היהודים ג'ואיש קולוניאל טרסט לימיטד, קודמתה של אוצר התיישבות היהודים בע"מ.¹

הבנק מוגדר כתאגיד בנקאי על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, והוא בעל רישיון בנק על פי החוק האמור. כ"בנק" וכ"תאגיד בנקאי" מודרכת ותחומה פעילותו של הבנק במערכת של חוקים, צווים ותקנות, בהם בין היתר, פקודת הבנקאות, חוק בנק ישראל, חוק הבנקאות (רישוי) וחוק הבנקאות (שירות ללקוח), וכמו כן בהוראות, כללים, הנחיות והבעות עמדה של המפקח על הבנקים.

קבוצת לאומי עוסקת בפעילות בנקאית פיננסית וריאלית מגוונת, בישראל ובעולם. הקבוצה פועלת באמצעות הבנק, חברות בנות וחברות כלולות וכן באמצעות סניפים ונציגויות מחוץ לישראל.

מדיניות הקבוצה בארץ ובעולם היא לתת ללקוחותיה פתרונות בנקאיים ופיננסיים כוללים, שירות מקצועי ברמה גבוהה, לאפשר להם לפעול בערוצי הפצה מגוונים ולהציע להם מגוון רחב של מוצרים, בהתאמה לצרכיהם.

כקבוצה בנקאית מובילה, ובמטרה להשיג רווחיות גבוהה לאורך זמן, לאומי בוחן כל העת את המגמות והשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל, ומגבש אסטרטגיה המתמודדת עם שינויים אלו.

למימוש האסטרטגיה, הבנק מאורגן בארבעה קווי עסקים הממוקדים בפלחי שוק שונים, כאשר כל קו עסקים מתמחה במתן שירותים בנקאיים ופיננסיים למגזר לקוחות מסוים.

הבנקאות העסקית מתמקדת במתן שירותים לחברות גדולות ובינלאומיות, הבנקאות המסחרית מתמקדת במתן שירותים לחברות בינוניות (middle market), הבנקאות הקמעונאית מתמקדת במתן שירותים בנקאיים בעיקר למשקי בית, עסקים קטנים וללקוחות עתירי נכסים הזקוקים לפיתרונות השקעה ברמת מורכבות גבוהה, במסגרת הבנקאות הפרטית, והחטיבה לשוקי הון וניהול פיננסי מרכזת את פעילות כל חדרי העסקאות והנוסטרו תחת קורת גג אחת במטרה לשפר ולגוון את השרות ללקוחות הפועלים בשוקי ההון והכספים לרבות הלקוחות המוסדיים.

¹ אוצר התיישבות היהודים בע"מ הייתה בעלת השליטה בבנק לפני השוואת זכויות ההצבעה בבנק בשנת 1991. בשנת 1993, רוב המניות בבנק הועברו לבעלות המדינה בהתאם לחוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ד-1993. ביום 3 בספטמבר 2007, חדלה החברה מלהיות בעלת עניין בבנק.

חלק מהשירותים הפיננסיים ניתנים באמצעות חברות בנות הפועלות בתחומים שונים, כגון: כרטיסי אשראי, קמעונאות, בנקאות ללקוחות הייטק וחיתום.

כמו כן, לקבוצה השקעות בתאגידים ריאליים הפעילים בתחומים מגוונים בארץ ומחוצה לה. ניהול תיק ההשקעות הריאליות מבוצע ברובו באמצעות חברת הבת לאומי פרטנרס בע"מ.

קבוצת לאומי מתמודדת בשוק תחרותי בכל מגזרי הפעילות. המתחרים העיקריים כיום הם בנקים ישראלים אחרים ואולם במגזרי פעילות מסויימים קיימים ומתווספים כל העת מתחרים נוספים, כמו בנקים זרים, מתחרים חוץ בנקאיים, כגון חברות ביטוח וגופים מוסדיים אחרים ופתרונות מבוססי טכנולוגיה (חברות Fintech) המתמקדים בתחומי פעילות בנקאיים בעיקר אל מול הלקוחות הקמעונאיים.

המשק הישראלי צמח בשנת 2014 בכ-2.9%, שיעור נמוך מזה שהיה בשנת 2013 (3.2%), אשר הושפע בחלקו ממבצע "צוק איתן".

לפירוט נוסף ראה בפרק התפתחויות עיקריות במשק להלן.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה (מאזניים וחוז' מאזניים*) הסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 בסך של 1,222 מיליארד ש"ח לעומת 1,159 מיליארד ש"ח בסוף 2013, גידול בשיעור של כ-5.5% הנובע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות ומעליית שווי השוק.

* סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות, שווי ניירות ערך שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי, משמורת ויעוץ פנסיוני.

להלן נתונים עיקריים:

ליום 31 בדצמבר				
2010	2011	2012	2013	2014
במיליוני ש"ח				
328,322	365,854	376,345 (א)	374,540 (א)	396,134
223,981	241,320	241,264	240,874	252,480
55,791	47,936	56,408	63,735	52,113
30,052	53,044	54,621	44,351	60,615
1,924	2,270	2,129	1,689	2,216
249,584	279,404	289,538	286,003	303,397
26,939	29,999	27,525	25,441	23,678
23,293	23,374	24,590 (א)	26,129 (א)	28,093

(א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1.יח.

להלן נתונים עיקריים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2014	2013 (א)	2012 (א)	2011	2010
במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית, נטו (ב)	7,357	7,408	7,107	6,972
הוצאות בגין הפסדי אשראי	268	1,236	734	584
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	5,517	4,774	4,175	4,767
מזה: עמלות (ב)	4,188	4,199	4,116	4,129
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	8,892	9,120	8,341	7,961
מזה: הוצאות שכר	5,133	5,310	5,061	4,686
הוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל	236	396	-	-
רווח לפני מיסים	3,714	1,826	2,207	3,194
הפרשה למיסים	1,397	800	418	1,241
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	1,982	922	1,891	2,334
רווח נקי למניה המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי (בש"ח)	1.35	0.63	1.28	1.58
הרווח הכולל לתקופה המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי (ג)	1,493	1,579	1,659	*

- (א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1' יח.
- (ב) בשנת 2014 יושמה לראשונה הוראה 310 בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית אשר השפיעה על הכנסות ריבית נטו ועל סעיף העמלות ראה באור 1 בדוחות הכספיים.
- (ג) על פי הוראות בנק ישראל יש להציג את נתוני הרווח הכולל לתקופה המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי החל משנת 2011.

להלן יחסים פיננסיים עיקריים (ב-%):

ליום 31 בדצמבר					
2010	2011	(I) 2012	(I) 2013	2014	
68.2	66.0	64.1	64.3	63.7	אשראי לציבור, נטו לסך המאזן
17.0	13.1	15.0	17.0	13.2	ניירות ערך לסך המאזן
76.0	76.4	76.9	76.4	76.6	פיקדונות הציבור לסך המאזן
111.4	115.8	120.0	118.7	120.2	פיקדונות הציבור לסך האשראי לציבור, נטו
14.96	14.34	14.87	14.70	14.01	ההון הכולל לנכסי סיכון (א) (ה)
8.43	8.07	8.55	9.32	9.21	הון רובד 1 לנכסי סיכון (ה)
					הון (לא כולל זכויות שאינן מקנות שליטה) למאזן
7.1	6.4	6.5	7.0	7.1	רווח נקי להון ממוצע (לא כולל זכויות שאינן מקנות שליטה)
10.3	8.3	3.8	7.8	5.5	שיעור הפרשה למס מהרווח לפני מיסים הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור, נטו
38.9	18.9	43.8	37.6	46.5	מזה: הוצאות בגין הפרשה קבוצתית מתוך האשראי לציבור, נטו
0.26	0.30	0.51	0.11	0.19	הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך כלל סיכון האשראי לציבור
0.02	0.15	0.13	0.11	0.22	הכנסות ריבית, נטו לסך המאזן
0.17	0.20	0.34	0.07	0.14	סך כל ההכנסות לסך המאזן (ב)
2.12	1.94	1.97	1.96	1.86	סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה (ב) (ג)
3.58	3.08	3.24	3.44	3.16	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך המאזן
1.49	1.19	1.16	1.10	1.03	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה (ג)
2.42	2.28	2.42	2.37	2.35	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה (ג)
1.01	0.88	0.87	0.76	0.76	רווח נקי לסך כל הנכסים הממוצעים (ד)
0.73	0.56	0.26	0.53	0.41	פער הריבית (ז)
2.58	2.12	1.87	1.87	1.98	ההוצאות התפעוליות והאחרות (ללא הוצאות פרישה מוקדמת) מסך כל ההכנסות (ב) הכנסות שאינן מריבית להוצאות התפעוליות והאחרות (ללא הוצאות פרישה מוקדמת)
67.8	73.9	72.2	68.5	74.3	הכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (ב)
59.9	50.1	54.3	62.6	55.6	הכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (ב)
40.6	37.0	39.2	42.9	41.3	

- (א) הון - בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה ובניכוי ההשקעות בחברות בת בנקאיות ופיננסיות שלא אוחדו והתאמות שונות.
- (ב) סך כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
- (ג) כולל פעילות חוץ מאזנית.
- (ד) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים.
- (ה) החל משנת 2014 יחס הלימות ההון חושב בהתאם להוראות באזל 3. עד לשנת 2013 (כולל) חושב בהתאם להוראות באזל 2.
- (ו) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1'.
- (ז) פער הריבית בשנת 2010 חושב על פי המתכונת הישנה. פער הריבית הינו ללא השפעת נגזרים וכולל הפרשי שער.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי (להלן "הרווח הנקי") הושפע מהותית בשנת 2014 מההוצאות בגין החקירות הקשורות ללקוחות חו"ל.

להלן ריכוז התוצאות הכספיות כפי שמדווחות בדוח הרווח והפסד וכן בנטרול ההשפעות הנ"ל.

לשנת 2013	לשנת 2014	
1,982 (א)	1,502	רווח נקי מדווח
7.8% (א)	5.5%	תשואה להון מדווחת
221	1,024	השפעת ההפרשה בגין הסדרים עם רשויות חו"ל
2,203	2,526	רווח בנטרול הפרשה בגין הסדרים עם רשויות חו"ל
8.7%	9.3%	תשואה בנטרול ההפרשה בגין הסדרים עם רשויות חו"ל

(א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1.יח.

הגורמים שהשפיעו על השיפור ברווח הנקי בשנת 2014, בנטרול ההשפעה השלילית של ההפרשה בגין הסדרים עם רשויות חו"ל כמפורט לעיל, הינם קיטון של 371 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס) בסך ההוצאות התפעוליות והאחרות ושיפור בסך 335 מיליון ש"ח בתרומת חברות כלולות כתוצאה מקיטון ההפסד שנזקק בגין החברה לישראל. בשנת 2014 נרשם הפסד בסך 8 מיליון ש"ח בגין החברה לישראל לעומת הפסד בסך 340 מיליון ש"ח שנרשם אשתקד.

מנגד, חל גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 204 מיליון ש"ח בעיקר עקב יישום לראשונה של הוראת בנק ישראל בנוגע ל"הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים" בגין היתרה ליום 31 בדצמבר 2014 ועקב גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בשלוחה ברומניה בשל הוראות רגולטוריות מקומיות. כמו כן, חל קיטון בהכנסות מימון שאינן מריבית בסך 332 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), כפי שיפורט בפרק התפתחות הכנסות והוצאות, הכנסות שאינן מריבית להלן.

ההפסד ברביע הרביעי של 2014 הסתכם בסך 111 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 356 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד ברביע הרביעי של 2014 מוסבר בעיקר מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 328 מיליון ש"ח, ומקיטון בהכנסות מימון שאינן מריבית בסך 162 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס).

הרווח הנקי למניה המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בשנת 2014 היה 1.02 ש"ח לעומת 1.35 ש"ח בשנת 2013. והפסד למניה של 0.07 ש"ח ברביע הרביעי של השנה לעומת רווח למניה של 0.25 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התשואה להון בשנת 2014 הייתה 5.5% לעומת 7.8% בשנת 2013.

הרווח הכולל לאחר השפעת מס (בנוסף לרווח הנקי כולל גם התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שוויון והתאמות מתרגום דוחות כספיים) הסתכם בשנת 2014 בסך 1,888 מיליון ש"ח לעומת 1,493 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מהתאמות חיוביות בגין ניירות ערך זמינים למכירה בסך 355 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2014 לעומת התאמות שליליות בגין ניירות ערך זמינים למכירה בסך 518 מיליון ש"ח בשנת 2013.

לפרטים נוספים ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים וההתחייבויות, פרק ניירות ערך להלן.

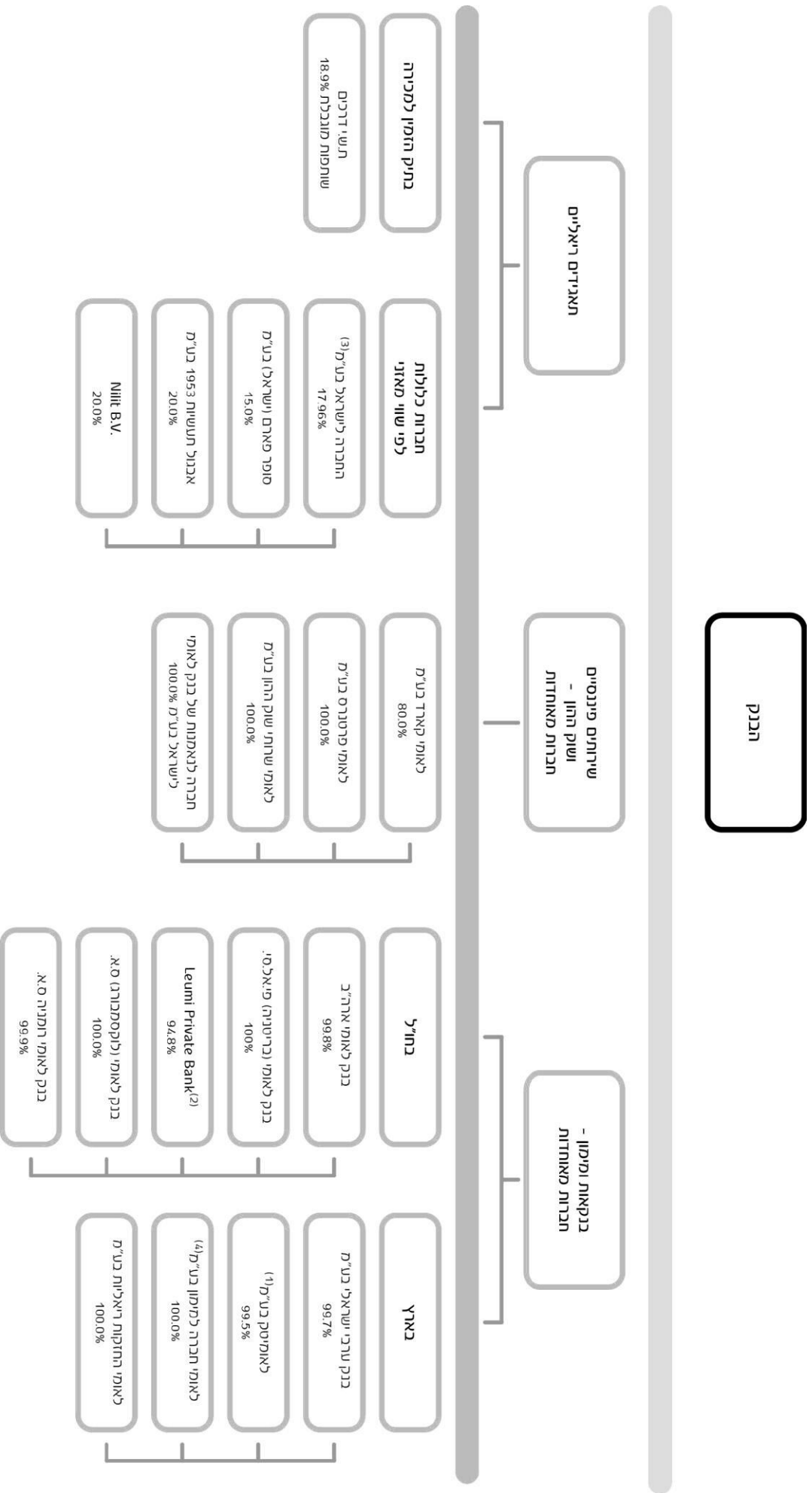
ברביע הרביעי של 2014 הסתכם הרווח הכולל בהפסד בסך 72 מיליון ש"ח לעומת רווח כולל בסך 337 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תרומת מרכזי הרווח בקבוצה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי:

2014		2013	
היקף	התרומה	היקף	התרומה
ההשקעה	לרווח הנקי	ההשקעה	לרווח הנקי
במיליארדי ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליארדי ש"ח	במיליוני ש"ח
16.5	1,676	14.9	1,810
הבנק (ב)(ג)			
6.1	595	5.3	556
חברות בנות בארץ (א)			
4.1	(773)	4.6	(52)
חברות בנות בחו"ל (ב)			
1.4	4	1.3	(332)
חברות כלולות			
28.1	1,502	26.1	1,982
סך הכל			

- (א) כולל הרווח ו/או ההפסד של חברות כלולות של לאומי פרטנרס בע"מ.
 (ב) ההפרשה בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל יוחסה לבנק ולחברות הבנות בחו"ל בשנת 2014. בשנת 2013 כל ההפרשה נרשמה בבנק בארץ.
 (ג) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1'ח.

להלן תרשים חברות מוחזקות עיקריות והשקעות של הבנק:

(1) שיעור בזכויות ההצבעה 99.8%.

(2) שיעור בזכויות ההצבעה 98.6%, לאחר תאריך המאזן, שיעור ההחזקה ובזכויות ההצבעה הים 99.84%.

(3) במהלך 2014 נחתמו הסכמים למכירת הפעילות והסדר לשיתוף פעולה עם בנק יוליס בר.

למידע נוסף ראה פרק הסכמים מהותיים להלן.

(4) שיעור ההצבעה 18.13%, בפברואר 2015 מכר הבנק כ-6.9% מהון החברה לישראל. בעקבות מכירת מניות החברה שיעור ההחזקה ירד לכ-1.1%. למידע בנוגע ליותר על הזכות למנות דירקטורים ראה להלן בפרק מגזר פעילות, חברות כלולות.

(4) החברה מוזהר עם ולחן בנק לאומי ביום 4 בינואר 2015.

באזל כללי (טבלה 1 - באזל):

- א. בנק לאומי לישראל בע"מ ("לאומי"), שמשרדו הראשי נמצא בתל-אביב, ישראל, הינו חברת האם של קבוצת לאומי.
- ב. בטבלה בעמוד הקודם ניתן תרשים, של מבנה הקבוצה וחברות מוחזקות עיקריות.
- פרטים נוספים לגביהן ראה להלן בפרק חברות מוחזקות עיקריות ובבאור 6 לדוח הכספי:
- איחוד החברות המאוחדות ורישום השווי המאזני של החברות הכלולות הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות בנק ישראל. יחד עם זאת בחישוב ההון הפיקוחי מנוכים מההון החשבונאי מוניתין ונכסים בלתי מוחשיים (כ-189 מיליון ש"ח).
- ג. המגבלות הרגולטוריות העיקריות על העברת אמצעים נזילים בין חברות הקבוצה בארץ ובחו"ל הן:
1. בנק ישראל אינו מגביל הפקדה של פיקדונות על ידי הבנק בחברות הקבוצה בארץ ובחו"ל אולם הטייל מגבלות על השקעות הון וכתבי התחייבות על ידי הבנק בחברות בחו"ל. לכל השקעה מהותית נדרש אישור מראש של בנק ישראל.
 2. הוראות הרשויות בארה"ב מגבילות את הבנקים המקומיים בהיקף החשיפות מסוג כלשהו כלפי חברות קשורות. השיעור המירבי של החשיפה לחברה קשורה הוא 10% מהון הבנק בארה"ב, וכלפי הקבוצה עליה נמנה הבנק בארה"ב, השיעור המירבי הינו 20% מהון.
 3. הוראות הרשויות בבריטניה מגבילות את הבנקים המקומיים בהיקף החשיפות מסוג כלשהו כלפי חברות קשורות. השיעור המירבי של החשיפה כלפי הקבוצה (למעט בנק לאומי לישראל בע"מ וחברת הבת שלו בגרזי) הינו 25% מהון הבנק באנגליה. השיעור המירבי של החשיפה כלפי בנק לאומי לישראל ובנק לאומי גרזי הינו 100% מהון הבנק באנגליה.

תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון

דוח הדירקטוריון כולל, כאמור, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע המתייחס לעתיד המוגדר בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1969 (להלן - החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

המידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדירקטוריון ונסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי ודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

מיזוג בין הבנק לבין לאומי חברה למימון בע"מ ("לאומי למימון")

ביום 11 בנובמבר 2014 אישרו דירקטוריון הבנק ודירקטוריון לאומי למימון את מיזוג לאומי למימון עם ולתוך הבנק. ראה דיווחים מיוחדים מיום 11 בנובמבר 2014 (אסמכתא 2014-01-192870 ו-2014-01-192879-01-2014). ביום 4 בינואר 2015 הושלם המיזוג ונתקבלה תעודת המיזוג מרשם החברות לפיה הבנק קלט את לאומי למימון.

ראה דיווח- מיידי מיום 4 בינואר 2015 (אסמכתא 2015-01-002113).

המיזוג שבוצע הינו מיזוג סטטוטורי, בהתאם להוראות הפרק הראשון של החלק השמיני של חוק החברות, התשנ"ט-1999 ובכפוף להוראות הפרק השני לחלק ה-2 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1963 (להלן: "הפקודה"), במסגרתו העבירה לאומי למימון את כל נכסיה והתחייבויותיה לבנק, כך שעם השלמת המיזוג חדלה לאומי למימון מלהתקיים.

עד לתאריך המיזוג לאומי למימון פעלה בתחום גיוס מקורות כספיים בישראל עבור הבנק, באמצעות הנפקות לציבור והנפקות פרטיות של ניירות ערך אשר לא הקנו זכות השתתפות בלאומי למימון ולא היו המירים למניות – כדוגמת אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים (להלן: "תעודות ההתחייבות של לאומי למימון").

לא חל שינוי בתנאי תעודות ההתחייבות בעקבות המיזוג.

מטרת המיזוג:

המיזוג נועד לתכלית עסקית וכלכלית, ומטרתו, בין היתר, להביא לחסכון משמעותי בהוצאות ובעלויות תפעוליות.

אישור רשות המיסים - החלפת תעודות התחייבות אגב מיזוג

ביום 26 בנובמבר 2014 התקבל אישור מרשות המיסים לפיו החלפת תעודות ההתחייבות של לאומי למימון בתעודות ההתחייבות החדשות ("האישור"), לא תחשב כמכירה בידי מחזיקי תעודות ההתחייבות של לאומי למימון בהתאם להוראות הפקודה ויחול רצף מס. על פי האישור לצורך חישוב הרווח במכירה לראשונה של תעודות ההתחייבות החדשות בעתיד, יקבעו המחיר המקורי ויום הרכישה לצורך מס, בהתאם למחיר המקורי וליום הרכישה של תעודות ההתחייבות של לאומי למימון טרם המיזוג. בהתאם לתנאי האישור מסרו הבנק ולאומי למימון לרשות המסים הודעה על הסכמתם לקבל את כל תנאי האישור, ככתבם וכלשונם, וללא הסתייגות.

החלטת רשות המיסים - שינוי מבנה בקבוצת לאומי

ביום 9 בדצמבר 2014 ניתנה החלטת רשות המיסים ("החלטת המיסוי"), המאשרת כי פרטי תוכנית המיזוג כפי שנמסרו בבקשה שהוגשה לרשות המיסים, ובכפוף לקיום התנאים המפורטים בפקודה, עומדים בתנאים הקבועים בסעיף 103ג לפקודה.

1. עיקרי החלטת המיסוי הם:

1.1. מועד המיזוג נקבע ליום 31 בדצמבר 2014 ("מועד המיזוג").

1.2. לא יוקצו בשל המיזוג זכויות חדשות בבנק לבעלי המניות בו. לפיכך, בעת מכירת המניות של הבנק, לא תיוסף למחיר המקורי של המניות כאמור, עלות ההשקעה במניות לאומי למימון. עלות/סכום ההשקעה תבוטל, ולא תותר בדרך כלשהי לצרכי מס, בין במישרין ובין בעקיפין. כמו כן, על הנכסים וההתחייבויות המועברים לבנק יחולו הוראות סעיף 103ה לפקודה, ולא ייוחס להם סכום נוסף מעבר למחיר המקורי, כפי שהיה בלאומי למימון.

1.3. לא תותר הוצאה ו/או הפסד כלשהו בידי הבנק ו/או צד קשור לו בשל המיזוג.

1.4. כל הוצאה או ניכוי שנצברו בלאומי למימון ובבנק עד למועד המיזוג ולא הותרו לצרכי מס עד למועד זה ("ההוצאות"), ואילו היו מותרים בניכוי היה נוצר הפסד למועד המיזוג, ייחשבו כחלק מהפסדי לאומי למימון ו/או הבנק, לפי העניין, עד למועד המיזוג, ויחולו עליהם הוראות סעיף 103ח לפקודה, כל זאת אם הותרו בניכוי לצרכי מס בתוך שנתיים ממועד המיזוג. הובהר כי אין בהוראת סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 103ח לפקודה. כמו כן, הובהר כי אין בהחלטת המיסוי משום אישור להתרת ההוצאות כאמור בסעיף זה, נושא אשר יבחן על ידי פקיד השומה.

2. הבהרות כלליות:

2.1. אם נתברר כי לא נתקיים במועדו תנאי מהתנאים הקבועים בסעיף 103ג לפקודה ("הפרה") יחויבו הבנק ולאומי למימון במיסים ובתשלומי חובה שניתן להם פטור מהם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד המיזוג ועד מועד התשלום, והכול בהתאם להוראות סעיף 103י לפקודה. במקרה כאמור, תוגש לפקיד השומה מיד בסמוך למועד ההפרה, הערכת שווי מומחה של לאומי למימון למועד המיזוג בהתאם לכללי מס הכנסה (בקשה לאישור מראש לתכנית מיזוג), התשנ"ה-1995. להערכת השווי כאמור יידרשו אישורו והסכמתו של פקיד השומה. החלטת המיסוי מותנית בקיומם המלא של יתר התנאים הקבועים בפקודה ובהחלטת המיסוי, לרבות התנאים המתייחסים לתקופה הנדרשת, כהגדרתה בסעיף 103 לפקודה, אשר תחילתה במועד המיזוג.

2.2. החלטת המיסוי מותנית בקיומם המלא של יתר התנאים הקבועים בפקודה ובהחלטת המיסוי, לרבות התנאים אשר מתייחסים לתקופה הנדרשת, כהגדרתה בסעיף 103 לפקודה, אשר תחילתה במועד המיזוג.

2.3. הבנק ולאומי למימון מתחייבים לכלול בדוחותיהם הכספיים, ובדוחות ההתאמה לצרכי מס, באור לעצם ביצוע שינוי המבנה, ובו יפורטו תנאי החלטת המיסוי. הבאור מוצג החל מהדוחות הראשונים שיוגשו לאחר קבלת החלטת המיסוי.

2.4. אין בהחלטת המיסוי משום אישור עשיית שומה ו/או אישור לעובדות אשר הוצגו על ידי הבנק ולאומי למימון. העובדות שהוצגו כאמור, יכולותיבדקנה על ידי פקיד השומה.

2.5. החלטת המיסוי ניתנה על סמך המצגים והמסמכים שהוצגו בכתב ובעל פה, לרבות אלה המפורטים בהחלטת המיסוי, ובכפוף לתנאים הקבועים בחלק ה-2 לפקודה. החלטת המיסוי תבטל למפרע, באם יתברר כי הפרטים והעובדות שנמסרו במסגרת הבקשה להחלטת המיסוי אינם נכונים או אינם מלאים באופן מהותי, או שיתברר כי פרטים מהותיים שפורטו לא נתקיימו או כי התנאים שהתנה המנהל בהחלטת המיסוי לא נתקיימו.

2.6. הובהר כי לא יותרו בניכוי, בין במישרין ובין בעקיפין, לצדדים המשתתפים בשינוי המבנה המפורט בהחלטת המיסוי ו/או לצד הקרוב אליהם, כל הוצאות הכרוכות, במישרין ו/או בעקיפין בשינוי מבנה זה, לרבות הוצאות משפטיות, ביקורת, מומחים, יועצים ואגרות למיניהם, כניכוי או כהוצאה לפי סעיף 17 לפקודה.

2.7. לאומי ולאומי למימון מתחייבים, ביחד ולחוד, לאשר בכתב למחלקת מיזוגים ופיצולים ברשות המיסים ולפקיד השומה, בתוך 30 ימים ממועד קבלת החלטת המיסוי, כי הן מסכימות לקבל את כל תנאי החלטת המיסוי, ככתבם וכלשונם, וללא הסתייגות. אישורים כאמור נמסרו כנדרש.

החזון של לאומי

“להנהיג בנקאות יוזמת וחדשנית עבור הלקוח”

בבסיס החזון עומדת השאיפה לעצב מערכת עסקית דינמית, המשלבת את ערכי הבנק עם חדשנות מוצרית וטכנולוגית. מערכת שתהיה עבור לקוחותינו מקום בו יוכלו למצוא את המענה הטוב והמתאים ביותר לצרכיהם הפיננסיים. זאת תוך חתירה לרווחיות נאותה, שמירה על יציבות הבנק ויצירת איזון עם צרכי העובדים וציפיות בעלי המניות. כקבוצה פיננסית בעלת השפעה מרכזית על התרבות העסקית והציבורית בישראל, לאומי רואה במחויבותו לקהילה עוגן חברתי וערכי שאותו ימשיך לטפח.

מגמות מרכזיות בסביבת הפעילות

הסביבה העסקית והתחרותית בה פועל הבנק מורכבת ומושפעת מגורמים אקסוגניים מגוונים. השווקים הפיננסיים בעולם ובישראל, רגולציה בארץ ובחו"ל ומגמות שונות בנושאי טכנולוגיה וטעמי לקוחות משפיעים על פעילות הקבוצה ועל האסטרטגיה הנגזרת כתוצאה מכך.

למידע על הסביבה המקרו כלכלית בארץ ובעולם ראה בפרק התפתחויות עיקריות במשק להלן.

התגברות הרגולציה

השפעת הרגולציה על ענף הבנקאות ממשיכה להתרחב בארץ ובעולם, כאשר הפיקוח הרגולטורי מתמקד בשני תחומים עיקריים: רגולציה שמטרתה לשמור על יציבות הבנקים ולהקטין את מידת הסיכון בפעילותם ורגולציה שמטרתה להגן על הצרכן, לעודד תחרות ולהביא לשיפור השירותים שהוא מקבל.

לצד הפעילות הרגולטורית המקומית, מושפעים הבנקים גם מהרגולציה העולמית. לאור הוראות באזל 3, הקשיח בנק ישראל את דרישות הלימות ההון מהבנקים המקומיים. בנוסף ממשיכה התגברות אכיפת החקיקה של מדינות שונות על פעילות חוצת גבולות ועל פעילות מול תושבי חוץ, ובתוך כך השנה נכנס לתוקפו הסכם בין משרד האוצר לרשויות המס בארה"ב, לפיו מחויבים הבנקים והמוסדות הפיננסיים בישראל לדווח על חשבונות של אזרחים אמריקאיים בהתאם לחוק ה-FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act), שחוקק בארה"ב.

נוסף על ההשפעות העולמיות, אנו עדים ליוזמות חקיקה מקומיות רבות הנובעות בעיקר מהשיח החברתי-כלכלי, ועוסקות בעידוד התחרות ובהגברת השקיפות במערכת הבנקאית. אחת היוזמות המקומיות המרכזיות הינה ועדת זקן לעידוד התחרות, שהובילה להחלטות שלישומן משמעות רבה על פעילות הבנקים כגון הצעת מסלולי עמלות ללקוחות, אישור פתיחת וסגירת חשבונות דרך האינטרנט, הנפקת כרטיסי חיוב מידי (דביט), שינוי הגדרת עסק קטן ועוד. יוזמה מרכזית נוספת הצפויה להשפיע על השוק ועל פעילות הבנקים היא חוק הריכוזיות, אשר צפוי להוביל לשינויים בבעלות ובשליטה על גופים פיננסיים וריאליים ואשר משפיע על היכולת של הבנקים להשקיע בגופים ריאליים.

בנוסף למגבלות על צד ההכנסות, הגברת הרגולציה יוצרת הכבדה מהותית על הבנקים בצד העלויות והתשומות הניהוליות הנדרשות לשם הערכות מוקפדת וציות להוראות.

כמו כן, לרגולציה השפעה על התחרות והצמיחה של מערכת הבנקאות בישראל, מאחר שהיא מטילה מגבלות על יכולתם של הבנקים להרחיב את פעילותם באמצעות רכישות ומיזוגים או להיכנס לתחומי פעילות חדשים.

סביבת הצרכן

שינויים כלכליים, חברתיים וטכנולוגיים, עם דגש על השימוש הגובר במובייל והשיתוף הרב של מידע ברשתות חברתיות, ממשיכים להגביר את המודעות הצרכנית ולשנות את הרגלי הצריכה באופן מהותי.

יותר מבעבר, הלקוח מצפה היום לבנקאות שתהיה בעיניו הוגנת, זמינה ונגישה יותר, פשוטה יותר ושקופה יותר. הלקוח הוא בעל מודעות צרכנית גבוהה ומחובר לצרכנים אחרים, בעיקר באמצעות הרשתות החברתיות. הוא מודע יותר לחוויית הקנייה שלו, דבר המקנה לו ידע וכוח מיקוח רב. הלקוח צורך מידע ושירותים באמצעות מגוון רחב של ערוצים דיגיטליים ופיזיים ומצפה לחוויית שירות אחידה בממשקים השונים עם הבנק. הערוצים הדיגיטליים תופסים מקום מרכזי יותר ויותר בממשק של הלקוח עם הבנק.

ניתן להצביע גם על התחזקות ההשפעה של חדשנות טכנולוגית על המגמות הצרכניות, כאשר בראשן עומדת מהפכת המובייל. האימוץ ההולך וגובר של טלפונים חכמים בעולם בכלל ובישראל בפרט משנה את הרגלי הצריכה, אופן התשלום, חוויית הקניה, מיקום הקניה ועוד. הצרכן מחובר תמיד ומצפה לקבל שירותים ומידע בכל מקום ובכל זמן על פי בחירתו והעדפותיו.

בנקים בעולם משקיעים מאמצים רבים בשדרוג תשתיות שיאפשרו הכרות טובה יותר עם הלקוח, פישוט הממשק מולו, התאמת הצעות הערך לצרכיו והעדפותיו ושימוש בחוכמת ההמונים ובמשחקיות. במקביל, גורמים שאינם בנקים מפתחים שירותים שמציבים רף חדש בחוויית הלקוח ותחרות ישירה אל מול הבנקים בתחומים שונים.

סביבת התחרות

בנקים מקומיים

בשנת 2014 נמשכה המגמה של עלייה ברמת התחרות בכל מגזרי הפעילות הבנקאיים. הבנקים המקומיים ממשיכים להתמקד במשקי הבית (בין היתר באמצעות אשראי צרכני והמשכנתאות) ובמגזרי העסקים הקטנים והבינוניים. הם פועלים לגיוס לקוחות חדשים ולהגדלת היקפי הפעילות, וממקדים מאמצים בפיתוח שירותים דיגיטליים חדשניים, בהשקת הצעות ערך המתבססות על מועדוני לקוחות, בהקמת מודלי שירות רב-ערוציים חדשים וכן בשיפור היעילות התפעולית שלהם.

מתחרים חוץ בנקאיים

הלוואות על ידי גופים מוסדיים - בשנים האחרונות ניכרת מגמה ברורה של גידול בהלוואות של גופים מוסדיים למגזר העסקי. הלוואות אלו מאופיינות בהיקפים גדולים ועל כן מיועדות ברוב המקרים לחברות גדולות. בנוסף, כחלק מהמגמה למתן הלוואות ישירות על ידי הגופים המוסדיים, ניכר המשך המגמה של מתן מימון לפרויקטים תשתיתיים וכן לנכסים מניבים ואף בליווי ההקמה של פרויקטים למגורים (בדרך כלל בשיתוף פעולה עם הבנקים המסחריים). על רקע הגידול בהיקפי הפעילות של הגופים המוסדיים במתן הלוואות, הוקמה ועדת גולדשמידט לבחינת אופן השקעת הגופים המוסדיים בהלוואות פרטיות, שפרסמה במהלך השנה החולפת את מסקנותיה הסופיות. מסקנות אלו טרם עוגנו בחוזר סופי של משרד האוצר. מסקנות הועדה עשויות להקשות על בנקים להיות במעמד של מארגן עסקה ובין היתר מרעות את מצבם של בנקים ישראלים אל מול בנקים זרים.

שחקנים מבוססי טכנולוגיה - בשנים האחרונות עם התרחבות השימוש בטכנולוגיה מתקדמת על ידי הצרכנים (בעיקר במוביל) הולך ומתרחב היצע ואיכות המיזמים/פיתוחים שמציעים שירותים פיננסיים מבוססי טכנולוגיה מתקדמת (Fintech). מרבית מיזמים אלו לא מהווים תחרות כוללת אל מול הבנקים המסורתיים, אך בהחלט מאיימים לנגוס בחלקם של הבנקים בתחומי פעילות מסוימים - תשלומים, העברת כספים, השקעות פיננסיות וסחר בניירות ערך, הלוואות (כולל מודלי Peer to Peer), חסכונות ושירותי ניהול פיננסי.

מודלי בנקים אינטרנטיים וחברתיים - בשנים האחרונות, מתרחבת בעולם המגמה של הקמת בנקים אינטרנטיים, אשר חלקם הגדול מוקמים על ידי הבנקים המסורתיים עצמם. בנקים אלו מציעים סל שירותים בערוצים הישירים (עם גישה מוגבלת או ללא גישה בכלל לסניף) ומתמקדים בלקוחות קמעונאיים המעוניינים בחוויית שירות דיגיטלית מתקדמת בשילוב עם הצעות מחיר אטרקטיביות.

האסטרטגיה של לאומי

לצורך מימוש חזון לאומי ובהתאם לשינויים בסביבה העסקית, ניהלה קבוצת לאומי תהליך מקיף למיקוד ורענון היעדים האסטרטגיים של הקבוצה.

קבוצת לאומי הגדירה ארבעה יעדים אסטרטגיים:

1. שדרוג מודל השירות והצעות הערך לסגמנטים במיקוד.
 2. הטמעת תרבות ארגונית ממוקדת לקוח - מיקוד בהכשרת והנעת עובדי הארגון בהלימה עם חזון וערכי הליבה של הקבוצה.
 3. שיפור היעילות והגמישות - מיקוד במשאב האנושי, טכנולוגיית המידע והרכש.
 4. יצירת סביבה טכנולוגית איכותית וחדשנית - מיקוד בהעצמת הביצועים העסקיים ויכולתו של הבנק להגיב במהירות לשינויים מתמידים בסביבת הפעילות.
- המהפכה הדיגיטלית והשינויים הטכנולוגיים המשמעותיים והתכופים מייצרים לבנק אתגרים חדשים. לאומי רואה באתגר זה הזדמנות לשינוי מהותי במודל הפעולה. שינוי זה כולל שיפור הקשר עם הלקוח, קיצור זמני תגובה, הפחתת עלויות וחדשנות מתמדת. בחינת הבנקאות האירופית מעלה כי כ-11 מתוך 20 הבנקים הגדולים השיקו ערוץ בנקאות דיגיטלית מבודל. רוב הבנקים הדיגיטליים או ערוצי הבנקאות הדיגיטלית שהוקמו ברחבי העולם בשנים האחרונות הוקמו על ידי בנקים קיימים. במקרים אחרים, פלטפורמות עצמאיות נרכשו על ידי בנקים קיימים והפכו לערוץ חדש לצד הפעילות הקמעונאית המסורתית של אותו בנק. לאומי רואה בניסיון זה באירופה הוכחה לכך שהאתגר הטכנולוגי הוא דווקא הזדמנות.

בנקאות דיגיטלית מביאה את הפעילות הבנקאית אל הלקוח כשהיא מאפשרת את קיום כלל הפעילות שלה אל מול הלקוח באמצעים דיגיטליים, 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע, ואינה צורכת מפגש פנים מול פנים או טלפוני עם בנקאי. היא מונעת טעויות, מצמצמת סיכונים תפעוליים, מצמצמת חשיפה להונאות ומעילות. בנקאות דיגיטלית נשענת על פלטפורמה "רזה" ויעילה, ומכאן שהיא גם תהיה זולה יותר עבור הלקוח. בנקאות כזו מאפשרת ללקוח לנהל במהירות, בנוחות, בזמינות מיידית ותמידית, בפשטות, ובהתאמה אישית מקסימאלית את צרכיו הפיננסיים.

בנק לאומי החליט על קידומו של ערוץ דיגיטלי כתת מותג נפרד. בכוונת לאומי להשיק את הערוץ הדיגיטלי בשלבים החל מתחילת 2016. הערוץ הדיגיטלי יספק ללקוחותיו מוצרים ושירותים מבודלים ויוקם על בסיס מערכות טכנולוגיות מתקדמות, גמישות ונפרדות ותהליכי עבודה שיסייעו לו להיות יעיל, ומכאן גם זול יותר עבור הלקוחות. אף שהבנקאות הדיגיטלית צפויה ליצור מהפכה שירותית, להערכת הבנק, ההשקעות השנתיות הצפויות אינן מהותיות מבחינת הבנק.

מימוש האסטרטגיה של הקבוצה, מבוצע בהתאמה לתיאבון הסיכון, שאושר על ידי הדירקטוריון, תוך שימוש בתהליכים וכלים מתקדמים לניהול סוגים שונים של סיכונים והשלמת ההערכות לדרישות רגולטוריות.

מטבע הדברים, בתכנון אסטרטגי קיימת מידה לא מעטה של אי וודאות, כאשר הגשמת תוכניות אסטרטגיות ארוכות טווח תלויה בגורמים משתנים רבים, ובהם: מצב השווקים בישראל ובחו"ל, המצב הביטחוני, וכן השפעות מתמשכות של השינויים הרגולטוריים, אשר עדיין לא ניתן לומר בוודאות מה יהיה היקפם ומיקודם בטווח של שנים.

יעדי הקבוצה הותאמו לקווי העסקים בהם לאומי פועל והמפורטים בהמשך. כל קו עסקים מתמחה בפלח שוק מוגדר ומטרתו לייצר יתרון יחסי בקרב קהלי המטרה שלו.

חסכון והתייעלות

בשנת 2012 הגדירה קבוצת לאומי תכנית התייעלות תלת שנתית שהיוותה נדבך מרכזי בתכניות העבודה משנה זו ואילך.

מטרת התכנית היתה להביא לחסכון מהותי בהוצאות התפעוליות של הקבוצה ולשיפור ביחס היעילות שלה על בסיס מתמשך וארוך טווח.

התכנית כללה צעדים בתחום משאבי אנוש ובתחומי הוצאה מהותיים נוספים והיעדים שהוגדרו במסגרת התכנית לשנים 2012-2014, הושגו במלואם. במסגרת התכנית:

- צומצמה מצבת העובדים בהתבסס על פרישה וצמצום קליטה, כפועל יוצא של צעדי התייעלות וצעדים מבניים דוגמת פרויקט "מתקדמים יחד", שאפשר העברת פעילויות Back office מהסניפים למרכזי מומחיות וכן שינויים מבניים במטות הבנק.
- הקיטון במצבה אפשר צמצום בשטחי הבנק ובהוצאות בגינם. כתוצאה מהצמצום, נכסים שהתייתרו, נמכרו או הסתיימו השכירות.
- ננקטו צעדים לניצול שטחים אפקטיבי ובכלל זה בחינת מיקום אתרי הבנק לצורך אופטימיזציה של פעילות עסקית מול עלויות שכר דירה וארנונה.
- הוטמעה תרבות חסכון ויעילות תפעולית.

בנוסף בחודש ינואר 2015 נחתם בבנק הסכם קיבוצי חדש שתחולתו לארבע שנים, המקטין את ההתחייבויות בגין זכויות עובדים הרשומות בספרי הבנק ומגדיל את הון הבנק.

למידע נוסף בנוגע להסכם הקיבוצי החדש ראה באור 15 בדוחות הכספיים.

השינויים בהסכם הקיבוצי אל מול הסכם קודם, יניבו חסכון שוטף בהוצאות השכר התפעוליות. להערכת הבנק, לתקופת ההסכם, חסכון זה יגדל מדי שנה ויגיע לסך כולל, לארבעת שנות ההסכם במצטבר, של כ-250 מיליון ש"ח.

כחלק מהיעד האסטרטגי של שיפור היעילות והגמישות, בכוונת קבוצת לאומי להקטין את היקף המשרות בקבוצה בשלוש השנים הקרובות (2015-2017) בכ-1,000 משרות נוספות. הקטנה זו מושתתת על התייעלות בכלל הקבוצה - בעיקר בבנק אך גם בחברות הבת בישראל ובחו"ל.

בבנק, עיקר הקטנת המשרות מקורה בפרישה טבעית, משרות בגין הבנק אינו צופה לגייס עובדים חדשים, וכן בהקטנה של היקף משרות של עובדים זמניים (בעיקר עקב יישום שינויים באסטרטגית הסינוף). בשאר הקבוצה, תתבסס הקטנת המשרות בעיקרה על סגירת ו/או מכירת חלק מפעילות הבנק בחו"ל והמשך התייעלות בפעילות הקבוצה בארץ.

אומדן החיסכון הצפוי בגין התייעלות במשרות ושינוי התמהיל יסתכם בכ-300 מיליון ש"ח ב-3 השנים הקרובות. יודגש כי הערכות הבנק בדבר החסכון השנתי הכולל, הינן בגדר מידע צופה פני עתיד ומהוות תחזיות בלבד של הבנק, שהתממשותן אינה ודאית והמבוססות על הערכות הבנק נכון למועד הדוח.

תחזיות הבנק כאמור לעיל, עשויות שלא להתממש כולן או חלקן, או עלולות להיות שונות באופן מהותי מהתחזיות הנוכחיות בשל גורמים שונים, לרבות שינויים במצבת כוח האדם של החברה ובתמהיל העובדים, שינויים נוספים בהסכם הקיבוצי החל על עובדי הבנק, שינויים במשתני מאקרו וכן שינויים ברגולציה בתחום הפעילות.

חלק מהמידע המובא בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה בפרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד לעיל.

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדיון, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

ביום 2 באוקטובר 2014 נמסרה הודעה לבנק כי שלמה אליהו אחזקות בע"מ ("שלמה אליהו"), אשר החזיקה בניירי ערך של הבנק ואשר נחשבה יחד עם חברות מקבוצת מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("מגדל") כבעלי עניין בבנק מכוח החזקותיהן המשותפות, מכרה את מלוא אחזקותיה במניות הבנק. בעקבות המכירה הנ"ל חדלו שלמה אליהו ומגדל מלהיות בעלי עניין בבנק.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים מיום 2 באוקטובר 2014 (אסמכתא: 2014-01-169776, 2014-01-169191). למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק, ראה דוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 5 בפברואר 2015 (אסמכתא: 2015-01-026155).

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

ביום 6 באוגוסט 2014 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק ("אסיפה הכללית השנתית"), אשר על סדר יומה היו, בין היתר, הנושאים הבאים: (1) בחירת שני דירקטורים לכהונה בדירקטוריון הבנק; (2) בחירת דירקטור חיצוני אחד לפי הוראה 301 של הפיקוח על הבנקים; ו-(3) בחירת דירקטור חיצוני אחד לפי חוק החברות.

באסיפה הכללית השנתית נבחרו מחדש הדירקטורים המכהנים גב' ציפורה סמט, כדח"צ לפי חוק החברות לתקופה של שלוש שנים ומר דוד אבנר, וכן נבחרו לכהן כדירקטורים בבנק פרופ' חיים לוי, כדירקטור חיצוני לפי הוראה 301 של הפיקוח על הבנקים, וד"ר סאמר חאג' יחיא.

לפרטים נוספים ראה פרק חברי הדירקטוריון להלן.

חלוקת דיבידנדים

בגין השנים 2012-2014, הבנק לא חילק דיבידנדים.

למידע בנוגע למגבלות בחלוקת דיבידנדים ראה באור 13 בדוחות הכספיים.

קווי עסקים ומגזרי הפעילות

הבנק בישראל מאורגן בארבעה קווי עסקים. כל קו עסקים מתמחה במתן שרות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים, כאשר התמחות זו מאפשרת מתן שרות מקצועי ברמה גבוהה. בנוסף, קיימות יחידות מטה הנותנות שירותים שונים לקווי העסקים.

חברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ שויכו בהתאם לאופי פעילותן ומאפייני לקוחותיהן לקו העסקים הרלוונטי בקבוצה.

להלן פירוט ארבעת קווי העסקים הראשיים בבנק:

הבנקאות הקמעונאית עוסקת בפלח הלקוחות הפרטיים והעסקים הקטנים וכוללת גם את מערך משכנתאות ומערך בנקאות פרטית. ייעוד הבנקאות הקמעונאית הינו מתן חוויית לקוח רב ערוצית אינטגרטיבית, בערוץ הסניפי ובערוצים הישירים (לאומי CALL, אינטרנט, סלולר, מסופים, עמדות מידע וכספומטים), הנסמכת על מודל שירות תפעולי מודרני, מותאם לצרכי הלקוח. היעדים האסטרטגיים העיקריים של הבנקאות הקמעונאית הינם הרחבת בסיס הלקוחות במגזרי פעילות בעלי פוטנציאל והגדלת היקפי הפעילות עם הלקוחות באמצעות שיפור מתמיד של רמת השירות והתאמת הצעות ערך לצרכי הלקוח בהתאם למסלול חייו.

הבנקאות הפרטית עוסקת בלקוחות הפרטיים בעלי עושר פיננסי. הפעילות מתבצעת באמצעות מרכזים ייחודיים בארץ וכן באמצעות שלוחות הבנק בארה"ב ובבריטניה.

בקשר להסדר שיתוף הפעולה עם בנק יוליוס בר ומכירת הפעילות בשווייץ ראה בפרק הסכמים מהותיים להלן.

הבנקאות המסחרית עוסקת בפלח האמצעי של הלקוחות העסקיים (Middle Market) ובעלי העניין בהם. יעדה האסטרטגי של הבנקאות המסחרית הוא להמשיך ולחזק את מעמדה המוביל באמצעות הרחבת היקף ומגוון הפעילות עם לקוחותיה הקיימים וגיוס לקוחות חדשים, תוך מתן מכלול שירותים פיננסיים ובנקאיים הנדרשים ללקוחותיה הפועלים בארץ ובחו"ל.

הבנקאות העסקית עוסקת במימון וליווי פלח הלקוחות העסקיים הגדולים והחברות הרב-לאומיות לרבות חברות יזמיות וקבלניות המעורבות בפרויקטים גדולים בתחום הנדל"ן והתשתית. בין היתר מנוהלים במערך העסקי ובמערך בניה ונדל"ן לקוחות אשר פעילותם העסקית מורכבת, עסקיהם בינלאומיים ו/או פעילותם מנוהלת במספר שלוחות של הבנק בחו"ל. באמצעות השלוחות בחו"ל ניתנים גם אשראים ליזמים מקומיים הפועלים בתחום הנדל"ן, המלונאות ובתי האבות הסייעודיים. מטרת הבנקאות העסקית הינן: לשרת את קשת הלקוחות במכלול השירותים הפיננסיים והבנקאיים הנדרשים להם, תוך ייזום מעורבות של היחידות השונות בקבוצת לאומי בארץ ובחו"ל, ככל הנדרש, כאמצעי להגדלת מגוון המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות.

בנקאות שוקי הון וניהול פיננסי עוסקת בניהול הנוסטרו של הבנק, בהפעלת כלל חדרי העסקאות בבנק לצורך עשיית שוק, מסחר ותיווך במטבעות, בריביות, בנגזרים ובניירות ערך, בניהול פיננסי הכולל פיתוח מוצרים פיננסיים ומוצרי השקעה, בניהול נכסים והתחייבויות של הבנק (Assets & Liabilities Management – ALM) ובניהול השקעות בנכסים פיננסיים, בנוסף מנהלת החטיבה את הקשר עם מוסדות פיננסיים בחו"ל ואחראית על מתן שירות ללקוחות בישראל הפועלים בשוקי ההון והכספים, לרבות ללקוחות המוסדיים. ניהול ההשקעות הריאליות מתבצע בעיקר באמצעות חברת לאומי פרטנרס.

מגזרי פעילות

בהתאם להוראות בנק ישראל מגזר פעילות הוא מרכיב אשר מתקיימים בו שלושה מאפיינים:

1. עוסק בפעילויות עסקיות, אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות (כולל הכנסות והוצאות מעסקאות עם מגזרים אחרים בבנק).
2. תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
3. קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

להלן תיאור מגזרי הפעילות העיקריים שנקבעו על פי הוראות בנק ישראל בהתאם למאפיינים הנ"ל:

1. משקי בית - מתן שירותים בנקאיים למשקי בית ואנשים פרטיים בכל שלבי החיים.
2. עסקים קטנים - מתן שירותים בנקאיים לעסקים קטנים ולרשויות מקומיות.
3. בנקאות עסקית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות גדולות ולחברות בינלאומיות במשק בפעילותן בארץ ובעולם. וכן מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לענף הבינוי והנדל"ן.
4. בנקאות מסחרית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות הבינוניות (Middle Market) ולבעלי העניין בחברות אלה.
5. בנקאות פרטית - מתן שירותים ופתרונות פיננסיים מקומיים וגלובליים ללקוחות פרטיים בעלי תיק נכסים כספיים גדול.
6. ניהול פיננסי ושוקי הון - פעילות הנוסטרו וחדרי עסקאות ומתן שירותים ללקוחות המוסדיים ולמוסדות פיננסיים זרים. כולל את תוצאות הפעילות של ההשקעות בחברות הכלולות (ריאליות) והשקעה במניות בתיק הזמין למכירה.
7. אחרים - פעילות שלא הוקצתה למגזרים אחרים. במסגרת זו נכללו הפעילויות האחרות של הקבוצה, אשר כל אחת מהן איננה מגיעה עד כדי מגזר בר רוח על פי הוראות המפקח על הבנקים.

הפעילות המגזרית כוללת בתוכה גם פעילות בינמגזרית, כמו שירותים שניתנים ללקוחות מגזר אחר וכן פעילות הנובעת ממוצרים כגון משכנתאות, כרטיסי אשראי, שוק ההון ונדל"ן.

לפרטים נוספים ראה בפרק מגזרי פעילות, פעילויות במוצרים ומרכזי הרווח בקבוצה להלן ובבאור 27 לדוחות הכספיים.

א. הקריטריונים לשיוך הלקוחות לפי מגזרי פעילות בבנק בארץ, ככלל, הינם כדלהלן:

לקוחות עסקיים:

מגזר	היקף המסגרות המאושרות	מחזור עסקים של הלווה
בנקאות עסקית (א)	מעל 120 מיליון ש"ח	מעל 400 מיליון ש"ח
בנקאות מסחרית (ב)	מעל 10 ועד 120 מיליון ש"ח (כולל)	מעל 20 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון ש"ח
עסקים קטנים	עד 10 מיליון ש"ח (כולל)	עד 20 מיליון ש"ח

(א) במגזר בנקאות עסקית יטופלו גם לקוחות בעלי מסגרת מעל 80 מיליון ש"ח, אם האובליגו הכולל שלהם במערכת הבנקאית עולה על 250 מיליון ש"ח. בנוסף, משתייכים למגזר זה לקוחות מערך בניה ונדל"ן שהיקף המסגרות המאושרות שלהם עולה על 80 מיליון ש"ח.

(ב) כולל חברות הזנק בכל היקף מסגרות אשראי ומחזור עסקים.

לקוחות פרטיים:

מגזר	תושבי ישראל	תושבי חוץ
	עושר פיננסי	
בנקאות פרטית	מעל 6 מיליון ש"ח	מעל 0.5 מיליון דולר
משקי בית	עד 6 מיליון ש"ח	עד 0.5 מיליון דולר
בנקאות מסחרית	עד 6 מיליון ש"ח (א)	עד 0.5 מיליון דולר

(א) במגזר הבנקאות המסחרית מטופלים בעלי העניין של החברות המנוהלות במערך המסחרי, לעיתים גם בסכומים גבוהים יותר.

יש לציין כי השיוך למגזר פעילות מסוים נעשה, לעיתים על פי קריטריונים נוספים לאלה שצוינו לעיל, כגון: היקף המסגרות המאושרות ומחזור העסקים כשמדובר בלקוחות עסקיים, ועושר פיננסי. קריטריונים כגון אופי הפעילות העסקית של תאגיד והיקף עסקיו כגון: היקפי סחר בינלאומי, עסקאות מורכבות ומיוחדות, פרויקטים מורכבים וליווי בניה, עשויים לשנות את השיוך המגזרי של לקוח מסוים.

כאמור לעיל, הבנק מאורגן בקווי עסקים, ומדיניותו היא לשייך, ככל שהדבר ניתן, את הלקוחות לקו העסקים/מגזר הפעילות שאליהם הם מתאימים, על פי אופיים ופעילותם. עם זאת, יודגש כי השיוך המגזרי נקבע לעיתים גם בתאום עם הלקוח על פי בקשתו והתוצאות הכספיות בגין הלקוח נרשמות במגזר שבו מנוהל חשבונו בפועל.

ב. חברות הבנות הבנקאיות שיוכו למגזרי הפעילות כדלהלן:

- בנק ערבי ישראלי - למשקי בית, לעסקים קטנים, לבנקאות מסחרית ולניהול פיננסי.
 - לאומי ארה"ב - לבנקאות מסחרית, לבנקאות פרטית ולניהול פיננסי.
 - לאומי פרייבט בנק (שווייץ) ולוקסמבורג - לבנקאות פרטית.
- בקשר להסדר לשיתוף הפעולה עם בנק יוליוס בר ומכירת הפעילות בשווייץ ראה בפרק הסכמים מהותיים להלן.
- לאומי בריטניה - למשקי בית, לעסקים קטנים, לבנקאות המסחרית, לבנקאות עסקית ולבנקאות פרטית.
 - לאומי רומניה - למשקי בית, לעסקים קטנים, לבנקאות מסחרית ולבנקאות פרטית.

נתוני המגזרים על בסיס מאוחד הינם תוצאה של סיכום המגזרים על פי ההגדרות השונות בכל אחד מהאורגנים בקבוצה, אשר אינם זהים בגודלם. הבנק מהווה בדרך כלל כ-80% בכל מגזר.

מערכת המדידה הפיננסית

אופן ייחוס ההכנסות וההוצאות לפי מגזרי פעילות בבנק נעשה כדלקמן:

בסיס המערכת הקיימת ("מערכת בחן") בבנק הוא "מחסן הנתונים" המרכז את כל עסקאות הבנק ובעזרת אינדקס מתאים מאפשר מיון וסיווג העסקאות בין מרכזי הרווח השונים.

הנתונים שלהלן לגבי מגזרי הפעילות כוללים את נתוני הבנק על פי עקרונות מערכת "בחן" כפי שיוסברו להלן, ואילו נתוני המגזרים של חברות בנות בארץ וחברות בנות בחו"ל נלקחו מהדוחות הכספיים שלהן וכפי שהוגדרו על ידן.

הכנסות ריבית נטו

מרכז הרווח מזוכה בריבית המתקבלת מההלוואות שהעמיד, או מחויב בריבית המשולמת לפיקדונות שגייס.

במקביל, מחויב מרכז הרווח נותן ההלוואה ומזוכה מרכז הרווח מקבל הפיקדון במחירי מעבר. מחירי המעבר נקבעים בדרך כלל על פי מחירי השוק בהתאמות מסוימות ומשקפים בדרך כלל תשואה חסרת סיכון או עלויות שוליות לגיוס מקורות באותו סוג הצמדה ומטבע ולתקופה דומה. השפעות הנובעות משינויים בהפרשי שער שקל/מט"ח, וכן שינויים במדד המחירים לצרכן על עודפי השימושים ו/או מקורות מיוחדים בקבוצה למגזר הניהול הפיננסי. בשיטה המתוארת לעיל, מרכזי הרווח נושאים בסיכונים אשראי ואינם נושאים בסיכונים שוק.

חשבון הרווח והפסד של כל אחד מהמגזרים כולל גם את ההתחשבנות בגין ההון המוקצה למגזר. כל מרכז רווח מזוכה בגין הון רובד 1 שהוקצה לו בגין נכסי הסיכון לפי תשואה חסרת סיכון (*risk free*) ומחויב בגין תוספת העלות על הון רובד 2. בשיטה זו מזוכה ההון הפנוי המיוחס למגזר בריבית השווה לעלות השולית של גיוס מקורות בהתאם למגזר אותו הוא מממן, או מושקע בשוק ההון.

הכנסות הריבית מניהול הנוסטרו נרשמות במגזר הניהול הפיננסי שוקי ההון.

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות במרכז הרווח שבו מתנהל חשבון הלקוח. כנ"ל ההפרשה הקבוצתית הנדרשת על פי הוראות בנק ישראל.

הכנסות שאינן מריבית

כל ההכנסות שאינן מריבית (הכנסות מימון שאינן מריבית, עמלות והכנסות אחרות) שהבנק גובה מלקוחותיו, ו/או מחברות בנות בגין שירותים שונים נזקפות לזכות מרכז הרווח שבו מתנהל חשבון הלקוח. הכנסות מניירות ערך נוסטרו, רווחי היעודה לפיצויים ודיבידנדים שהבנק מקבל נזקפים במרכז הרווח של ניהול פיננסי שוקי הון.

הוצאות

ההוצאות מיוחסות לקווי העסקים (חטיבות ומערכים בבנק) בהתאם לשיוך המגזרי של הלקוחות המטופלים באותם קווי עסקים.

במיעוט המקרים בהם מטפל קו עסקים במספר מגזרי פעילות, מיוחסות הוצאות קו העסקים למגזרים ולמוצרים הרלוונטיים על בסיס תמחיר פעולות רב מימדי. התמחיר הינו מערכת בה מחושבת עלות הפעולה תוך התחשבות בסוג הפעולה, סוג הלקוח המבצע אותה והערות בה בוצעה הפעולה.

הוצאות שאינן קשורות לפעילות הישירה של מרכז הרווח (מגזר הפעילות), כמו הוצאות בקשר עם ההתחייבות האקטוארית לפנסיה, אינן נזקפות למרכזי הרווח ונזקפות במגזר ניהול פיננסי ואחרים.

לפרטים נוספים ראה בפרק מגזרי פעילות, פעילויות במוצרים ומרכזי הרווח בקבוצה להלן ובבאור 27 לדוחות הכספיים.

מדידת תשואה להון

במסגרת העמקת מדידת ביצועי היחידות והתאמתה למאפייני הסיכון הייחודיים, מוצגת התשואה להון סיכון למגזרי הפעילות בהתאם לגישה הסטנדרטית (*RORAC - Return On Risk Adjusted Capital*). כמו כן, במדידה הפנימית קיימת התייחסות גם לתשואה מותאמת סיכון בהתאם לגישה המתקדמת. הקצאת ההון לרכיבי הסיכון בין המגזרים נעשית בהתאם למאפייני הסיכון השונים הגלומים בכל מגזר, על פי עקרונות באזל.

הקצאת הון נדבך 1 (בגין סיכוני אשראי, שוק ותפעוליים) הינה על פי כללי הנדבך הראשון בבאזל. סיכוני אשראי מחושבים בהתבסס על נכסי הסיכון המשוקללים ביחידות, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים על פי שיטת המדידה הסטנדרטית. הון נדבך 2 מוקצה ליחידות בחתך מרכיביו השונים, על פי מודלים שנבנו בבנק.

הרווח של מגזרי הפעילות מותאם להון הסיכון בכל מגזר. התשואה המותאמת לסיכון חושבה כיחס בין הרווח המותאם, להון העצמי המוקצה למגזר, המהווה חלק מהון הסיכון המוקצה (הון נדבך 1, הון נדבך 2 ויתרת ההון בגין תרחישי קיצון ויתרת ההון).

הערכת ביצועי היחידות

ה-BSC (Balanced Score Card) - BSC הינו כלי ניהולי למדידת ביצועי הבנק וקווי העסקים שלו במגוון נושאים כמותיים ואיכותיים אותם הגדירה הנהלת הבנק במסגרת התכנית האסטרטגית של לאומי כנושאים במיקוד.

במסגרת ה-BSC, נמדדים בין השאר: התחום הפיננסי, ניהול הסיכונים (יעדים כגון תשואה מותאמת סיכון, חסכון והתייעלות וניהול ההון) והיבטי הציות, וכן שביעות רצון לקוחות, תהליכים, יכולות ותשתיות.

רשימת היעדים הנמדדים במסגרת ה-BSC ומשקלו של כל יעד מתעדכנים מדי שנה בהתאם לדגשים, שאותם קובעת הנהלת הבנק במסגרת דיוני תכנית העבודה. מן היעדים הנמדדים ברמת הבנק נגזרים יעדי קווי העסקים ויתר חטיבות הבנק.

מערכת מדידה זו נדונה מדי שנה בועדת התגמול ובדיסקטוריון ומקבלת את אישורו בהיותה, בין השאר, בסיס להערכה ותגמול במסגרת המיקוד שהושם לשנים 2012-2014 על נושא חסכון והתייעלות, הועמקה המדידה של יעדים רלבנטיים לנושא זה ב-BSC.

אמצעים הוניים והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 ב-28,093 מיליון ש"ח, לעומת 26,129 מיליון ש"ח בסוף 2013 - עלייה של 7.5%. העלייה בהון נובעת מהרווח השנתי ומגידול בקרן התאמות ניירות ערך זמינים למכירה.

יחס הון עצמי למאזן ב-31 בדצמבר 2014 הגיע ל-7.1% בהשוואה ל-7.0% ב-31 בדצמבר 2013.

יישום הוראות באזל 3 בישראל

ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משוייכים לשני רבדים:

א. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.

ב. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון רובד 1 כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף:

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הון רובד 1 נוסף, המורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה. ככל שיונפקו בעתיד מכשירי הון רובד 1 נוסף, הם יידרשו לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2:

בהוראות באזל 3 בוטלה האבחנה בין רובד 2 עליון לרובד 2 תחתון.

הון רובד 2 כולל בעיקר מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.

לגבי מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 נקבעו הוראות מעבר ותקרת הכרה, שחושבה ליום ה-1 בינואר 2014, על פי 80% מיתרת המכשירים ליום 31 בדצמבר 2013, ובתחילת כל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10%. מכשירי ההון שהיו חלק מרובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 כוללים מכשירי הון מורכבים שסווגו עד כה לרובד 2 עליון וכן כתבי התחייבות נדחים שסווגו לרובד 2 תחתון.

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://leumi.co.il/home01/32587> / בפרק אודות > מידע כספי ואסיפות > גילויים פיקוחיים נוספים.

ככל שיונפקו בעתיד מכשירי הון רובד 2, הם יידרשו לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

למידע נוסף בקשר ליחס הלימות ההון ראה באור 13א. בדוחות הכספיים.

יעד הלימות ההון

יחסי הלימות ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל:

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על לאומי. הגעה ליעדים אלו תיושם בצורה הדרגתית. כמו כן, כל התאגידים הבנקאיים בישראל יידרשו לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשיעור של 12.5%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי גדול יידרש לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על לאומי.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיוור". על פי ההוראה המתוקנת, התאגיד הבנקאי יידרש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1, בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור. מועד התחולה לעמידה ביעד ההון שנקבע הוא 1 בינואר 2017, ועל התאגידים הבנקאיים להגדיל את יעד ההון בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. השפעת התיקון להוראה על קבוצת לאומי במועד התחולה הסופי היא כ-0.25% ביחס הלימות ההון, כאשר השפעה זו נפרסת על פי ההוראה על פני שמונה רבעונים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק:

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון הסיכון ושל הלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל וגבוהה משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדים שהקבוצה תרצה לעמוד בהם בעת אירוע תרחיש קיצון.

בשנים הקרובות, יישום התקינה בדבר זכויות עובדים הינו הגורם שצפוי להשפיע באופן המהותי ביותר על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק הנמצאות בשפל היסטורי.

כמו כן, צפוי קיטון בהון הכולל עקב הפחתות של מכשירי הון המשוייכים להון רובד 2 שהונפקו טרם כניסתן לתוקף של ההוראות ליישום באזל 3, והורדת התקרה של הסכום המוכר להון של מכשירי הון אלה.

הבנק נערך כדי לעמוד ביעדים המתוארים לעיל התואמים את דרישות המפקח על הבנקים כפי שנכללו בהוראות, תוך שמירה על מרווח תכנוני. לצורך עמידה ביעדי הלימות ההון, יידרש הבנק לשלוט ולתעדף את קצב הגידול בנכסי הסיכון שלו וכן לעשות צעדים אשר יגדילו את בסיס ההון שלו – כגון מימושי השקעות ובמקרה הצורך אף ישקול הנפקת הון מניות ומכשירי הון אחרים הכשירים להכלל בבסיס ההון.

למידע בנוגע להשפעת היישום לראשונה של התקינה בדבר זכויות עובדים ראה במדיניות חשבונאית קריטית, התחייבויות לזכויות עובדים להלן. להשפעת הוראות המעבר על חישוב הלימות ההון לפי באזל 3 ראה באור 13א.

מדיניות הלימות ההון הנ"ל מתייחסת לפעולות עתידיות של הבנק, והיא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד לעיל.

יחס מינוף

ביום 30 באוקטובר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בדבר גילוי על יחס המינוף, אשר מאמצת את הנחית ועדת באזל מינואר 2014 להוסיף יחס מינוף פשוט, שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות הון מבוססות סיכון.

יחס המינוף נועד להגביל את הצטברות המינוף במגזר הבנקאי בכדי למנוע תהליכי צמצום מינוף שעלולים לפגוע במערכת הפיננסית ובכלכלה ובנוסף לחזק את הדרישות מבוססות הסיכון, באמצעות מדידה פשוטה שאינה מבוססת סיכון.

הגילוי על יחס המינוף יחל מיום 1 באפריל 2015.

במסגרת ההערכות ליישום הדרישה, על פי הנחית בנק ישראל מיום 9 בנובמבר 2014, דווח לבנק ישראל סקר השפעה כמותית להערכת יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2014.

על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 שפורסמה ביום 11 מרס 2015, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס מינוף מזערי בשיעור שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. בנוסף, תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. הוראה נוספת זו חלה על לאומי.

הדרישה תחול מיום 1 בינואר 2018 בהתאם לאמור לעיל:

א. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה ליחס מינוף כאמור, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

ב. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה ליחס מינוף כאמור, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.
על פי הסקר שדווח לבנק ישראל, לאומי עומד בדרישה.

להלן מבנה רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון - (טבלה 2 באזל):

באזל 3	באזל 2	
31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013	במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1:		
7,059	7,059	הון מניות
1,129	1,129	פרמיה
19,559	17,982 (א)	עודפים
396	-	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות נ"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(69)	(242)	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות קרנות הון בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות והלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
(29)	(30)	קרנות הון אחרות
48	50	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון
303	340	סכומים שהופחתו מהון עצמי רובד 1, לרבות מונוטין ונכסים לא מוחשיים אחרים, מיסים נדחים, רווחים (הפסדים) שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של ההתחייבויות שנבעו משינויים בסיכון אשראי העצמי של הבנק
(266)	-	סכומים שהופחתו מההון של רובד 1, לרבות מונוטין, השקעות ונכסים לא מוחשיים אחרים
-	(321)	סך הכל הון עצמי רובד 1 לאחר ניכויים
28,130	25,967	
הון רובד 2:		
11,635	-	מכשירי הון הכשירים להכללה לפי הוראות המעבר בהוראה 299
-	6,149	מכשירי הון מורכבים לא חדשניים וחדשניים
-	8,395	כתבי התחייבות נדחים
5	-	זכויות שאינן מקנות שליטה הון החברות בנות לפי הוראות מעבר בהוראה 299
3,044	-	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתניח
-	100	45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתניח בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
-	428	הפרשה כללית לחובות מסופקים
-	(65)	סכומים שהופחתו מההון של רובד 2
14,684	15,007	סך הכל הון רובד 2
42,814	40,974	סך הכל בסיס ההון לצורך הלימות הון

(א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1.יח.

לפרטים נוספים ראה באור 13.א. לדוחות הכספיים.

מבנה הלימות ההון

שיעור יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון הינו 9.21% בהשוואה ל-9.09% שיעור יחס הון עצמי רובד 1 לפי באזל 3 ב-1 לינואר 2014. שיעור יחס ההון הכולל לנכסי סיכון הינו 14.01% בהשוואה ל-14.08% שיעור יחס ההון הכולל לנכסי סיכון לפי באזל 3 ב-1 בינואר 2014.

הלימות ההון - (טבלה 3 באזל):

באזל 3		באזל 2	
31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון אשראי הנובע מחשיפות של:			
נכסי סיכון	דרישת הון (ג)	נכסי סיכון	דרישת הון (ג)
במיליוני ש"ח			
חובות של ריבוניות	856	107	788
חובות של ישויות סקטור ציבורי	2,564	321	2,242
חובות של תאגידים בנקאיים	5,455	682	4,372
חובות של ניירות ערך	161	20	35
חובות של תאגידים	110,313	13,789	104,523
חובות בבטחון נדל"ן מסחרי	48,529	6,066	45,191
חשיפות קמעונאיות ליחידים	30,488	3,811	26,639
הלוואות לעסקים קטנים	10,662	1,333	10,657
משכנתאות לדיור	42,457	5,307	38,375
איגוח	723	90	831
נכסים אחרים	19,728	2,466	14,075 (ה)
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון CVA (א)	2,405	301	-
סה"כ בגין סיכון אשראי (א)	274,341	34,293	247,728
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון שוק (א)	10,839	1,355	10,510
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון תפעולי (ב)	20,317	2,540	20,426
סך הכל נכסי הסיכון ודרישות ההון (ד)	305,497	38,188	278,664
סך בסיס ההון לצורך הלימות ההון	42,814		40,974 (ה)
יחס הון כולל	14.01%		14.70% (ה)
יחס הון עצמי רובד 1	9.21%		9.32% (ה)

- (א) נכסי סיכון משוקלים לפי הגישה הסטנדרטית, נדבר 1 בלבד.
 (ב) לפי הגישה הסטנדרטית.
 (ג) דרישות ההון חושבו לפי 12.5% בהתאם ליחס המזערי שנדרש החל מה-1 בינואר 2015. בשנת 2013 דרישות ההון חושבו לפי 9% בהתאם ליחס המזערי הנדרש עד לסוף 2013.
 (ד) בגין הנדבר השני מחושבות כריות הון נוספות.
 (ה) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1'ח.

להלן יחס הלימות ההון על בסיס מאוחד וחברות הבנות העיקריות לפי באזל:

באזל 3		באזל 2	
31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	
באחוזים			
לאומי מאוחד	14.01	14.70	(ב)
בנק ערבי ישראלי	13.36	12.50	
לאומי קארד	17.36	16.00	
בנק לאומי ארה"ב (א)	14.23	14.54	
בנק לאומי בריטניה	18.91	16.39	
בנק לאומי שוויץ	24.00	44.91	

- לפרטים נוספים בנוגע למרכיבי ההון, נכסי הסיכון ויחס ההון של חברות בנות בנקאיות משמעותיות ראה בבאור 13 לדוח הכספי.
 (א) השלושה בארה"ב תחל לדווח בהתאם לכללי באזל 3 החל מה-1 בינואר 2015 בלבד. יחס הלימות ההון המדווח לתקופה זו הינו בהתאם לכללי באזל 1.
 (ב) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1'ח.

ג. מידע אחר

התפתחויות עיקריות במשק^(א)

כללי

בשנת 2014 צמח התוצר של המשק הישראלי בשיעור ריאלי של כ-2.8% בהשוואה לקצב צמיחה של כ-3.2% בשנת 2013. ברביעי הרביעי של השנה, נרשמה התאוששות משמעותית בפעילות הכלכלית והתוצר התרחב בכ-6.8% במונחים שנתיים, בהשוואה לרביעי השלישי, אשר בו הואט מאד קצב הצמיחה בשל מבצע "צוק איתן".

מדד המחירים לצרכן ("בגין") ירד בשנת 2014 ב-0.2%. ריבית בנק ישראל ירדה בתקופה זו ב-0.75 נקודות האחוז, מ-1.0% בסוף 2013 ל-0.25% בסוף 2014. סביבת האינפלציה הנמוכה, המצויה מתחת ליעד יציבות המחירים, מאפשרת למדיניות המוניטרית לפעול, באמצעות הריבית, לתמיכה בצמיחת המשק המצוי בהאטה כלכלית. בהחלטת הריבית לחודש מרס 2015 הורדה הריבית ל-0.1%. במקביל, הודיע בנק ישראל על צמצום המרווח סביב ריבית בנק ישראל (הפרוזדור) בחלון האשראי ובחלון הפיקדונות לבנקים המסחריים מ-0.25% ל-0.1% ±. בהחלטת הריבית לחודש אפריל 2015 נותרה הריבית על כנה.

בשנת 2014 נרשם פיחות של כ-12.0% בשערו של השקל, ביחס לדולר, אך היה ייסוף של השקל ביחס לאירו. הדבר בלט במחצית השנייה של השנה וזאת בעיקר על רקע התחזקות המשמעותית של הדולר מול האירו בעולם.

שוק ההון התאפיין בשנת 2014 בעלויות שערים במניות ובאגרות החוב. ההסבר העיקרי הינו השפעת הריבית הנמוכה על מחירי הנכסים במשק, הן בארץ והן בהשפעת השווקים בעולם. מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה בתקופה זו בכ-11.5%, ואילו מדדי אגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות בריבית קבועה בלטו בעלייה של כ-8.2%.

ב-8 ביולי, 2014, החל מבצע "צוק איתן" אשר נמשך 50 ימים. תקופת הלחימה הביאה לפגיעה כלכלית באזורי הארץ השונים, ובענפי משק שונים, בעיקר אלה הקשורים בצריכה הפרטית והתיירות. בנק ישראל ציין, במסגרת התחזית המקרו כלכלית של חטיבת המחקר, מ-29 בדצמבר 2014, כי המבצע גרע להערכתו כ-0.3% מצמיחת התוצר בשנת 2014.

במהלך המבצע, פרסם המפקח על הבנקים שורה של הקלות לציבור המנהל את חשבונותיו בקו העימות, ליחידים ולעסקים הפועלים בשטח 0-40 ק"מ מרצועת עזה ולחילי מילואים. הבנק נתן הקלות בתחומים שונים ובין היתר, בנושא חריגה ממסגרות אשראי, פעילות באמצעות בנקאות בתקשורת, הוראות טלפוניות וחובים על פי הרשאה. בנוסף, הציע הבנק, מוצרים ייעודיים לאוכלוסיית לקוחות הקמעונאות בקו העימות.

ב-3 בספטמבר, 2014, פרסם המפקח על הבנקים הנחיות חזרה לשגרה, המורות על ביטול ההקלות באופן הדרגתי. בהתאם לכך, ביטל הבנק את ההקלות לאוכלוסיית הלקוחות, הנמצאים באזור החירום. כמו כן הסתיימו ההקלות לגבי הגבלת חשבונות ושיקים שסורבו, בהתאם ללוחות הזמנים שהוכתבו בהנחיות.

(א) מקורות הנתונים לסקירה ולגרפים: פרסומים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר, הבורסה לניירות ערך.

המשק העולמי

בחדש ינואר 2015, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF), את האומדן להתפתחות הצמיחה בעולם בשנת 2014. במדינות המתקדמות, לא נרשם שינוי באומדנים בהשוואה לעדכון מחודש אוקטובר 2014, אלא שזוהי תוצאה של שונות בהתפתחות הכלכלית של המדינות השונות: קצב הצמיחה במשק האמריקאי עודכן כלפי מעלה (ב-0.2%) ואילו במדינות איזור האירו לא חל שינוי באומדן להתפתחות הפעילות הכלכלית בשנה שחלפה. על פי האומדנים המעודכנים של הקרן, הצמיחה בארה"ב ובאזור גוש האירו בשנת 2014 הסתכמה בכ-2.4% (לעומת 2.2% באומדן קודם) ו-0.8% (באומדן קודם), בהתאמה. התחזית לצמיחת התוצר העולמי בשנת 2015 עודכנה כלפי מטה ב-0.3%, אף כי בארה"ב היה עדכון מעלה של כ-0.5%.

תקציב המדינה ומימון

בשנת 2014, נרשם גרעון של כ-29.9 מיליארד ש"ח בתקציב המדינה, שהם 2.8% תוצר, לעומת גירעון מתוכנן של כ-31.1 מיליארדי ש"ח. זאת, למרות השפעת מבצע "צוק איתן" אשר הביא לגידול, מעבר למתוכנן, בהוצאות מערכת הביטחון ולפגיעה בהכנסות עקב הפגיעה בפעילות הכלכלית במשק. הוצאות משרדי הממשלה (ללא תשלומי הריבית) עלו בתקופה זו בכ-3.5% ואילו גביית המיסים גדלה בכ-5.9%, בהשוואה לשנת 2013.

ההחלטה על בחירות מוקדמות הביאה לדחייה באישור תקציב המדינה לשנת 2015.

הצעת חוק מס ערך מוסף (הטבה במס בעסקה לרכישת דירת מגורים מוטבת), התשע"ד-2014 - תכנית "מע"מ אפס"

ב-7 ביולי, 2014, אישרה הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק מס ערך מוסף (הטבה במס בעסקה לרכישת דירת מגורים מוטבת), התשע"ד-2014. ההצעה קובעת כי ההטבה תחול על רוכשים שיקנו דירה חדשה מקבלן, החל בספטמבר 2014. בהתאם להצעה להטבה יהיה זכאי תושב ישראל, שהוא הורה לילד אחד לפחות, הנמצא בחזקתו, או שהוא בן 35 שנים ומעלה, וכן אין לו דירה בבעלותו, ולא הייתה לו דירה מאז שנת 1995. ההטבה תהיה תקפה למשרתי צבא ושירות לאומי או אזרחי בריכישת דירה בעלות של עד 1.6 מיליון שקל, ואילו עבור אלו שלא שירתו בצבא או בשירות לאומי היא תחול ברכישת דירה בעלות של עד 950 אלף שקל.

הצעת החוק אושרה בוועדת הכספים בתאריך 12 בנובמבר 2014 ויועדה להיות מועברת למליאת הכנסת להצבעה בקריאה שנייה ושלישית, אולם בשל הקדמת הבחירות לא הובאה לאישור המליאה.

תכנית "מחיר מטר"ה

מועצת מקרקעי ישראל הכינה תכנית לפרסום מכרזים בשיטת "מחיר מטר". על פי התכנית, תוצענה עד שנת 2019 66,000 יחידות דיור במחירים, אשר יהיו נמוכים בכ-20% מערך השוק שלהן. בהודעת משרד השיכון והבינוי מ-19 באוקטובר 2014 נקבע, כי פרסום המכרזים ייצא עם אישור תכנית "מע"מ אפס". ביום 21 לדצמבר 2014 התקבלה החלטת ממשלה, לפיה נוכח התפזרות הכנסת ה-19 קודם השלמת הליכי החקיקה של הצעת חוק מס ערך מוסף (הטבה במס בעסקה לרכישת דירת מגורים מוטבת), התשע"ד-2014, הוחלט להמשיך ביישום החלטת הממשלה שאישרה את התכנית, עם התאמות ושינויים שבוצעו בה. עיקרי התכנית שהובאו לעיל - נותרו ללא שינוי.

שוק הדיור

בשנת 2014 נרשמה ירידה של כ-1.5% במספר הדירות החדשות שנמכרו במסגרת הבניה ביוזמה פרטית בהשוואה לשנת 2013. ניתן להסביר ירידה זו בהמתנה לאישור הצעות חוק ויוזמות ממשלתיות (תוכנית מחיר מטרר ותוכנית מע"מ אפס) שיש להן השלכות על מיסוי דירות מגורים ועל ניסיונות להגבלת מחירן. אלה גרמו, לציפיות בקרב משקי הבית כי תחול ירידה מסוימת במחירי הדיור. ברביעי הרביעי של 2014 (בפרט בחודש דצמבר 2014), בהשפעת אי אישור חוק "מע"מ אפס" והקדמת הבחירות, נרשם גידול ניכר במכירת הדירות החדשות.

סחר חוץ ותנועות הון

הגירעון המסחרי הכולל של ישראל הסתכם בשנת 2014 בכ-13.8 מיליארד דולר, ירידה של כ-3.4%, בהשוואה לגרעון בשנת 2013. הצמצום בגירעון המסחרי מקורו בהשפעת צמצום ערך היבוא של מוצרי אנרגיה לעומת עלייה מתונה יותר ביצוא. בנטרול השפעת היבוא של חומרי אנרגיה – גדל הגירעון המסחרי.

בשנת 2014, הסתכמו תנועות ההון הנכנסות במט"ח בהיקף גבוה מתנועות ההון היוצאות. ההשקעות הישירות בישראל, דרך המערכת הבנקאית, הסתכמו בכ-8.3 מיליארד דולר ואילו ההשקעות הפיננסיות הסתכמו בכ-8.4 מיליארד דולר. לעומת זאת, היקף ההשקעות של תושבי ישראל בחו"ל (ההשקעות הישירות באמצעות הבנקים בישראל וההשקעות הפיננסיות) הסתכם בכ-8.3 מיליארד דולר, מרביתן השקעות פיננסיות.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בשנת 2014 פוחת השקל ביחס לדולר בשיעור של כ-12.0%, כאשר במחצית הראשונה של השנה, נרשם ייסוף של כ-1.0% ואילו במחצית השנייה נרשם פיחות של כ-13.1%. ביחס לאירו, נרשם בשנה שחלפה ייסוף של כ-1.2%. התחזקות הדולר מול השקל, הושפעה בעיקר מהתחזקותו של הדולר בעולם (כ-13.4% מול האירו) וייתכן וגם מהשפעת ירידת הריבית בארץ לשפל כמו גם מצמצום הגידור של השקעות המוסדיים בחו"ל.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש דצמבר 2014, על כ-86.1 מיליארד דולר. זאת בהשוואה לכ-81.8 מיליארד דולר, בסוף דצמבר 2013.

במהלך שנת 2014, הסתכמו רכישות המט"ח על ידי בנק ישראל, במסגרת תכנית הרכישות לקיזוז השפעת הפקת הגז על שער החליפין, בכ-3.5 מיליארד דולר.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן ירד בשנת 2014 ב-0.2%, שיעור המצוי מתחת לגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה, 1% עד 3%. תרומה עיקרית לירידה הייתה לסעיפי המזון (ירידה של 2.5%) וירקות ופירות (ירידה של 9.3%). לעומת זאת, סעיף הדיור אשר עלה בכ-3.1% תרם לעליה במדד. הגורמים העיקריים אשר הביאו לאינפלציה השלילית היו הירידה במחירי סחורות המזון והנפט בעולם לצד גורמים מקומיים כמו התחרות ויוזמות ממשלתיות להורדת מחירי המזון. התחזקות השקל במרבית חודשי השנה תרמה אף היא לירידות המחירים בחלק מסעיפי המדד.

ריבית בנק ישראל עמדה בחודש דצמבר 2014 על 0.25%. במהלך השנה שחלפה ירדה הריבית מ-1.0% בדצמבר 2013, לשיעור של 0.75% במרס 2014 ונשמרה ברמה זו גם בחודש יוני 2014. בהחלטת הריבית לחודש אוגוסט הורדה הריבית ל-0.50% ואילו בהחלטה לחודש ספטמבר הורדה הריבית ל-0.25%, רמה אשר נשמרה כאמור גם בחודש דצמבר 2014. הסיבות להורדות הריבית היו הצורך לתת תמיכה לפעילות הכלכלית, בפרט לאור חולשת הפעילות הכלכלית בעולם ומבצע "צוק איתן", ברביע השלישי של השנה ולאור סביבת האינפלציה הנמוכה הקרובה לגבול התחתון של יעד יציבות המחירים. בהחלטת הריבית לחודש מרס 2015, מיום 23 בפברואר 2015, הורדה הריבית ל-0.10% והיא נשמרה ברמה זו גם בהחלטה לחודש אפריל. הוועדה המוניתרית סברה שלאור התגברות קצב הייסוף (אשר קיזז את מרבית הפיחות בשקל שהתרחש עד סוף 2014), והשפעותיו האפשריות על הפעילות והאינפלציה, הפחתת הריבית לרמה של 0.1% היא הצעד המתאים ביותר בעת הזו כדי לתמוך בהשגת יעדי המדיניות.

שוק ההון

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה בשנת 2014, בכ-11.5% לאחר שבשנת 2013 הסתכמה עלייתו בכ-15.3%. עליות השערים מוסברות, ביו השאר, בהשלכות המדיניות המוניטרית המרחיבה בארץ ובעולם, על שוקי ההון במדינות רבות, בכללן ישראל.

מחזור המסחר היומי הממוצע של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה בשנה 2014 בשיעור של כ-3.5% בהשוואה לממוצע 2013 והסתכם בכ-1,213 מיליון ש"ח. בתקופת מבצע "צוק איתן", נרשמה ירידה במחזורים אך בחודשים שלאחר תום המבצע הם התרחבו שוב.

שוק אגרות החוב הממשלתיות התאפיין במהלך השנה שחלפה, בעליות שערים. שעריהן של אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד עלו בכ-5.8%, למרות הירידות בשערי האגרות לטווחים הקצרים בהשפעת הירידה בסביבת האינפלציה. אגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות עלו בשיעור גבוה יותר של כ-7.2% (מדד האגרות בריבית קבועה עלה בכ-8.2% ואילו מדד האגרות בריבית משתנה, "גילון", עלה בכ-1.0% בלבד). ברקע הדברים, כאמור, הירידה בסביבת האינפלציה בארץ ובעולם, אשר הביאה לירידה בריבית בנק ישראל לרמת שפל ולירידה בתשואות לפדיון של אגרות חוב לטווח ארוך בשווקים העולמיים.

בשוק אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד, נרשמו בשנת 2014 עליות שערים מתונות של כ-1.0%. זאת, לאחר עליות שערים של כ-9.5% בשנת 2013.

הנכסים הכספיים שבידי הציבור

שווי תיק הנכסים הכספיים שבידי הציבור גדל בשנת 2014 בכ-7.2% והסתכם בסוף חודש דצמבר 2014, בכ-3,180 מיליארד ש"ח. העלייה בשווי התיק נבעה מעלייה בכל רכיביו, כאשר בלט הגידול ברכיבים צמודי המט"ח והמניות בחו"ל, אשר הושפעו, בין השאר, מהפיחות בשער החליפין של השקל מול הדולר. משקל המניות (בארץ ובחו"ל) בתיק הנכסים הכספיים של הציבור הישראלי הגיע בסוף חודש דצמבר 2014 לכ-24.2%, לעומת כ-24.1% בחודש דצמבר 2013.

האשראי הבנקאי

היקף האשראי הבנקאי במשק הניתן לסקטור הפרטי, הכולל את האשראי העסקי והאשראי למשקי הבית, (לפני הפרשות להפסדי אשראי) התרחב בשנת 2014 בכ-3.5%. זוהי תוצאה של ירידה של כ-0.9% באשראי שניתן לסקטור העסקי ועלייה משמעותית באשראי שניתן למשקי הבית. התפתחות רכיבי האשראי למשקי הבית הצביעה על גידול של כ-7.0% באשראי לדיר, כאשר האשראי שלא לדיר (אשראי צרכני) התרחב בכ-10.4%.

להלן דירוג האשראי של המדינה והבנק ליום 24 במרס 2015:

חברת דירוג	טווח ארוך	תחזית	טווח קצר
מדינת ישראל	Moody's A1	stable	P-1
	S&P A+	stable	A-1
	Fitch A	stable	F1
בנק לאומי: מט"ח	Moody's A2	negative	P-1
	S&P A-	stable	A-2
	Fitch A-	stable	F1
בנק לאומי: מטבע מקומי	מעלות AAA	stable	-
	מידרוג Aaa	stable	P-1

ב-1 במאי, 2014, חברת דירוג האשראי Fitch, העלתה את דירוג האשראי לטווח קצר של בנק לאומי ל-F1 ואישררה את דירוג האשראי לטווח ארוך של הבנק העומד על A-, עם תחזית דירוג יציבה.

ב-7 באוקטובר, 2014, חברת דירוג האשראי S&P, העלתה את דירוג האשראי לטווח ארוך במט"ח של הבנק ל-(A-) וחברת S&P מעלות העלתה את דירוג האשראי לטווח ארוך של הבנק במטבע מקומי ל-AAA.

ב-20 באוקטובר, 2014, חברת דירוג האשראי Moody's, שינתה את התחזית לדירוג הפיקדונות של הבנק מיציבה לשלילית. הסיבה לכך הייתה כללית למערכת הבנקאות הישראלית, זאת לאור צפי של חברת Moody's לצעדי רגולציה עתידיים הנוגעים לתמיכה בבנקים בעת משבר על ידי הממשלה ולא עקב סיבה ספציפית הקשורה ללאומי.

התפתחות שער מניית לאומי

בשנת 2014 ירד שער מניית לאומי מ-1,418 נקודות ל-1,338 נקודות, ירידה בשיעור של 5.6%. בתקופה זו, ירד שווי השוק של הבנק מ-20.9 מיליארד ש"ח ל-19.7 מיליארד ש"ח.

שער מניית לאומי בתאריך 24 במרס 2015 עמד על 1,432 נקודות ומשקף עלייה של כ-7.0% מתאריך 31 בדצמבר 2014. בתקופה זו עלה שווי השוק של הבנק לרמה של כ-21.1 מיליארד ש"ח.

להלן פרטים על שערי החליפין והמחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

31 בדצמבר				
2010	2011	2012	2013	2014
בש"ח				
שער החליפין של:				
3.549	3.821	3.733	3.471	3.889
דולר של ארה"ב				
4.738	4.938	4.921	4.782	4.725
אירו				
5.493	5.892	6.037	5.742	6.064
לירה שטרלינג				
3.788	4.062	4.077	3.897	3.929
פרנק שוויצרי				
מדד המחירים לצרכן:				
(נקודות)				
101.4	104.0	105.5	107.5	107.4
לחודש נובמבר - מדד ידוע				
101.8	104.0	105.7	107.6	107.4
לחודש דצמבר - מדד בגין				

להלן שיעורי השינוי:

31 בדצמבר				
2010	2011	2012	2013	2014
ב-%				
שיעור השינוי:				
(6.0)	7.7	(2.3)	(7.0)	12.0
דולר של ארה"ב				
(12.9)	4.2	(0.3)	(2.8)	(1.2)
אירו				
(10.1)	7.3	2.5	(4.9)	5.6
לירה שטרלינג				
3.3	7.2	0.4	(4.4)	0.8
פרנק שוויצרי				
מדד המחירים לצרכן:				
2.3	2.6	1.4	1.9	(0.1)
לחודש נובמבר - מדד ידוע				
2.7	2.2	1.6	1.8	(0.2)
לחודש דצמבר - מדד בגין				

רגולציה, סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד" למשמעות מושג זה ראה פרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד לעיל.

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

פרטים אודות הוראות דין שנקבעו בתקופת הדוח

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ד-2014

ביום 2 בפברואר 2014 פורסם ברשומות תיקון לצו איסור הלבנת הון החל על בנקים. התיקון לצו כולל הוראות חדשות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, כגון הוספת דרישות בקשר לבדיקה ורישום שמות צדדים לפעולות של העברות בין לאומיות, עיגון חובת הכרת הלקוח והוספת הוראות ודרישות הנוגעות לחובה זו, הוספת חובת שמירת מסמכים לתקופה ארוכה יותר לפי דרישה של המפקח על הבנקים והוספת התייחסות לרשימת מדינות בסיכון שמפרסם ראש הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. כמו כן, תוקנה בצו הגדרת "פעילות בלתי רגילה" המצריכה דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון. בהתאם להגדרה המתוקנת "פעילות בלתי רגילה הינה פעילות שלאור המידע המצוי ברשות התאגיד הבנקאי, התעורר אצלו חשש שהיא קשורה לפעילות האסורה לפי חוק איסור הלבנת הון או לפי חוק איסור מימון טרור".

חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 19), התשע"ג-2012

ביום 10 ביולי 2014 נכנס לתוקפו תיקון 19 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח). לפי התיקון לחוק, תאגיד בנקאי לא יעמיד הלוואה לפירעון מיידי ולא יפתח בהליך משפטי נגד הלקוח בשל אי-עמידה בתנאי הלוואה (למעט מסגרת אשראי), ובכלל זה בשל אי-פירעון הלוואה, כולה או חלקה, אלא אם כן מסר ללקוח הודעה בכתב, 21 ימי עסקים לפני ביצוע פעולה לגבי הלוואה באופן שבו התאגיד הבנקאי נוהג למסור לאותו לקוח הודעות, וכן במסירה אישית לכתובת הלקוח הרשומה אצל התאגיד הבנקאי. על ההודעה האמורה לכלול פרטים שונים כמפורט בהצעת החוק. עם זאת, תאגיד בנקאי לא יחויב למסור הודעה כאמור אם יש במסירתה חשש ממשי לפגיעה ביכולת הגבייה של התאגיד הבנקאי בשל שינוי לרעה בכושר הפירעון של הלקוח או בשל תנאים אחרים המחייבים ביצוע מיידי של פעולה לגבי הלוואה.

התיקון לחוק חל גם על הלוואות שנתן התאגיד הבנקאי לפני יום התחילה.

במקביל לתיקון החוק הנ"ל, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 23 באפריל 2014 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 453, בעניין "ערביות צד שלישי לטובת תאגיד בנקאי". התיקון בא להתאים את ההוראה לחוק הנ"ל, בכל הנוגע למשלוח הודעות לערבים. התיקון בהוראה 453 מקל לעומת דרישות החוק, שכן משלוח ההודעות יכול להיעשות בדואר רשום (לא נדרשת מסירה אישית). בנוסף, הפרטים אותם יש לפרט בהודעה מצומצמים ביחס לפרטים הנדרשים על פי החוק.

צו הבנקאות (עמלות פירעון מוקדם)(תיקון), התשע"ד-2014

ביום 27 באוגוסט 2014 פורסם תיקון לצו הבנקאות (עמלות פירעון מוקדם), התשס"ב-2002. במסגרת התיקון עודכנה נוסחת הפירעון המוקדם בהלוואות לרכישת דירת מגורים או בבטחון דירת מגורים, כך שחישוב העמלה יביא בחשבון, בין היתר, את הריבית הממוצעת במשק בעת העמדת ההלוואה.

בנוסף כולל הצו הנ"ל תיקונים נוספים, ובכללם - תיקון הגדרת "ריבית ממוצעת" באופן שיאפשר למפקח על הבנקים לקבוע, במידת הצורך ובאישור ועדת הכספים - חישוב ריבית אחר; חיוב הבנק במתן פטור מלא מעמלת אי מתן הודעה מוקדמת, במקרה של פטירת הלווה; הגדלת מספר הימים המרבי, למתן הודעה מוקדמת מ-30 ימים ל-45 ימים לפני מועד הפירעון המוקדם; קביעה כי ניתן למסור לבנק הודעה מוקדמת לא רק באמצעות דואר או מסירה אישית, אלא גם באמצעות פקס או כל אמצעי תקשורת אחר שהבנק הציע, לפי בקשת הלקוח; הוספת דרישה לפרט, בדף ההסבר הנמסר ללווה, את שיעורי ההפחתות להן הוא זכאי מכוח הצו והסכם ההלוואה, וכן את פרטי יצירת הקשר עם התאגיד הבנקאי למתן הודעה מוקדמת; הגבלת התקופה למסירת דף עדכון ללווה, לתקופה של עד 60 יום ממועד ביצוע הפירעון.

קפ"מ (קרן פיקדונות ומלוות)

ביום 19 בנובמבר 2014 פורסמו תקנות מכוח חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ותקנות מכוח חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, במסגרתם נקבעה מסגרת חוקית להקמתו, על ידי מנהלי קרנות נאמנות, של מוצר סולידי שהינו פיתוח של קרן כספית שקלית - (קרן פיקדונות ומלוות) - (קפ"מ). מטרת הקפ"מ להוות תחליף אפקטיבי לפיקדון הבנקאי, והיא תוכל להימכר לציבור גם באמצעות מי שאינו בעל רישיון יועץ.

חוק ניירות ערך (תיקון מס' 53) (מערכת הצבעה אלקטרונית), התשע"ג-2013

ביום 17 ביוני 2015, תחל לפעול מערכת ההצבעות האינטרנטית שהוקמה על ידי רשות ניירות ערך. במועד זה תחל המערכת לפעול ביחס למניות, לכתבי אופציה וליחידות השתתפות בשותפויות נסחרות, ולאחר השלמת החקיקה, תפעל גם ביחס לאגרות חוב. הפעלת המערכת הוסדרה בחוק ניירות ערך (תיקון מס' 53) (מערכת הצבעה אלקטרונית), התשע"ג-2013, תקנות החברות (הצבעה בכתב והודעות עמדה) (תיקון), התשע"ד-2014, תקנות ניירות ערך (הצבעה בכתב והוכחת בעלות בכתבי אופציה לצורך הצבעה באסיפת מחזיקים בכתבי אופציה), התשע"ה-2014 וחוק לתיקון פקודת השותפויות (מס' 5), התשע"ה-2015 (שפורסמו ברשומות בימים 31 באוקטובר 2013, 2 ביוני 2014, 17 בדצמבר 2014 ו-23 בפברואר 2015, בהתאמה), ובכללי גישה ורישום למערכת ההצבעה האלקטרונית לפי חוק ניירות ערך. באמצעות מערכת זו, יוכלו משקיעים בניירות ערך להצביע באסיפות באמצעות האינטרנט, ללא צורך להשיג אישור בעלות בנייר ערך מאת חבר הבורסה, באופן שהמערכת תדאג לכך באופן אוטומטי. לצורך פעילותה, תצריך מערכת ההצבעה האלקטרונית ממשק מול חברי הבורסה לשם קבלת נתוני מחזיקים בניירות ערך הזכאים להצביע באסיפה ספציפית. כמו כן, יידרשו חברי הבורסה להמציא למצביעים הפוטנציאליים את המידע והפרטים הנדרשים להם לצורך הצבעה, ובכלל זה מידע הנוגע לאסיפה הרלוונטית וקודי זיהוי לצורך ביצוע ההצבעה באמצעות המערכת.

הצעות חוק שפורסמו בתקופת הדוח

הצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ד-2014

ביום 28 ביולי 2014 אושרה הצעת החוק שבנדון בקריאה ראשונה. הצעת החוק קובעת מגבלות על תגמול נושאי משרה או עובדים אחרים בגופים פיננסיים, לרבות, תאגידים בנקאיים, כאשר סכום התגמול עולה על 3.5 מיליון ש"ח בשנה. בין היתר, קובעת הצעת החוק פרוצדורה מחמירה לאישור תגמול העולה על 3.5 מיליון ש"ח בשנה. בנוסף קובעת הצעת החוק, כי עלות השכר לנושא משרה או עובד אחר, מעבר לתקרה של 3.5 מיליון ש"ח בשנה, לא תותר בניכוי מהכנסתו החייבת במס של גוף פיננסי.

תזכיר חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 16 - קביעת עמלה צולבת), התשע"ד-2014

ביום 10 באוגוסט 2014, פורסם תזכיר חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 16 - קביעת עמלה צולבת), התשע"ד-2014. במסגרת תיקון החוק, יוסמך הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") לקבוע שיעורי עמלה צולבת של עסקאות בכרטיסי חיוב, וזאת במקום ההסדר המשפטי הקיים (אישור הסדר כובל בבית הדין להגבלים עסקיים). הממונה יוכל לקבוע עמלה צולבת בשיעורים שונים, לרבות עמלה צולבת בשיעור אפס, מקום בו הוא סבור כי לעסקאות שונות מאפיינים המצדיקים זאת.

בנוסף, תיקון החוק קובע אחריות פלילית ואפשרות הטלת עיצום בגין תשלום או גביית עמלה צולבת בשיעור שונה משקבע הממונה, וכן, כי הפיקוח השיפוטי על הממונה בהפעלת סמכותו לעיל, לרבות ערעור על החלטת הממונה בקביעת שיעור עמלה צולבת, יעשה באמצעות בית המשפט לעניינים מנהליים.

הצעות חוק שפורסמו לאחר תקופת הדוח

תזכיר חוק סליקה אלקטרונית של שיקים, התשע"ד-2014

ביום 4 בינואר 2015 פרסם משרד המשפטים את תזכיר חוק סליקה אלקטרונית. התזכיר עוסק בהסדרת סליקה אלקטרונית של שיקים במערכת הבנקאית חלף הצגה פיזית של השקים, ובכלל זה הסדרת הטיפול בשיק שסורב ללקוח, הסדרת קבילותו של השיק הממוחשב בהליך המשפטי, הסמכה לקבוע כללים בעניין הסליקה האלקטרונית ובעניין שמירתו של השיק הפיזי, וכן קביעה כי היקף האחריות של הבנק כלפי לקוחו בהתאם לכל דין לא תשתנה בשל שינוי שיטת הסליקה.

תזכיר חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ה - 2015

בחודש ינואר 2015 פרסם משרד המשפטים את תזכיר החוק לצמצום השימוש במזומן, המאמץ את המלצות הוועדה לבחינת צמצום השימוש במזומן במשק הישראלי - ועדת לוקר. על פי התזכיר, יוטלו הגבלות על סוג וסכום העסקאות בהן ניתן להשתמש במזומן, ויוטלו הגבלות על השימוש בשיקים והסבתם. בכלל זה, איסור על הוצאה וקבלה של שיקים שלא מצוין בהם שם הנפרע או הנסב; איסור על הסבת שיקים ללא ציון שם ומספר זהות של המסב על גבי השיק; קביעה כי תאגיד בנקאי ובנק הדואר לא יפרעו שיק אשר לא צוין בו שם הנפרע וכן שיק מעל 10,000 ש"ח שלא צוין בו שמות המסבים והנסבים או מספרי הזהות שלהם, או שיק אשר הוסב יותר מפעם אחת וסכומו עולה על 10,000 ש"ח.

עוד מוצע כי החוק יכנס לתוקף לאחר שיקוימו התנאים המבטיחים פעולתו של כרטיס חיוב מידי, זמין ללקוחות הבנקאיים באופן דומה לכרטיס חיוב נדחה או לכרטיס אשראי, בין באמצעות שיווקו באותו כרטיס ובין באמצעות שיווקו ככרטיס צל לכרטיס חיוב אחר, אשר לא תחול לגביו עמלת פעולה בערוץ ישיר. כמו כן כי כרטיס חיוב מידי יונפק על ידי בנק הדואר לכל דורש, לצד האפשרות לפתוח חשבון בנק מתאים לשם כך.

חקיקה ורגולציה בייעוץ פנסיוני

מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים ומסלוקה פנסיונית

במטרה לייעל את תהליכי העבודה בשוק החיסכון הפנסיוני וכן להסיר חסמים טכנולוגיים ולעודד קיומו של שוק תחרותי, החל אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר ("אגף שוק ההון") להסדיר את תהליכי העברת מידע וכספים בין הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני. במסגרת זו פרסם אגף שוק ההון חוזר "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני" הקובע מבנה של "רשומה אחודה" לשימוש הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני בעת העברת מידע וכספים ביניהם. מאז פרסומו לראשונה עודכנו הוראות החוזר על ידי אגף שוק ההון ופורסמו על ידו הבהרות להוראות החוזר.

ביום 4 במרס 2015 פורסמו טיוטות חוזרים לעדכון חובת השימוש והתשלום במערכת סליקה פנסיונית מרכזית שמטרתן עדכון סוגי הפעולות שגופים מוסדיים ובעלי רישיון מחויבים לבצע באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית ועלותן של פעולות אלה.

עמלות הפצה ודמי עמילות

ביום 12 ביוני 2014 פרסם אגף שוק ההון נוסח מעודכן של טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלות הפצה), התשע"ד-2014 שהועברה לאישור ועדת הכספים של הכנסת. טיוטת התקנות מעדכנת את שיעורי עמלת ההפצה שתשולם ליועץ פנסיוני בגין הפצה של מוצר פנסיוני, באופן שעמלה זו תהיה בשיעור שנתי של 0.2% מסך הסכומים הצבורים לזכות לקוח במוצר הפנסיוני וכן משיעור של 1.6% מההפקדות השוטפות המבוצעות לאותו מוצר. סכום העמלה מוגבל לסכום הנמוך מבין השיעור המקסימלי של עמלת ההפצה כאמור בכל רכיב לבין 40% מגובה דמי הניהול הנגבים בפועל. השינוי אינו חל לגבי עמלת ההפצה המשולמת בגין הפצה קרנות השתלמות (ששיעורה הינו בשיעור שנתי של 0.25% מסך כל הסכומים העומדים לזכות הלקוח בקרן). ביום 18 בינואר 2015 פורסמה עמדת הממונה שלאורה צפוי להיבחן מחדש נוסח טיוטת התקנות ואשר במסגרתה הובהר, כי תשלום דמי עמילות באופן המעודד בעלי רישיון להציע ללקוחות מוצרים בדמי ניהול גבוהים יותר הוא פסול ואינו עולה בקנה אחד עם חובת הנאמנות שמוטלת על בעלי רישיון והגופים המוסדיים.

ביום 16 בספטמבר 2014 פרסם אגף שוק ההון טיוטה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דמי עמילות), הכוללת הוראות בעניין תשלום דמי עמילות ליותר מבעל רישיון אחד, לפיהן דמי עמילות (לרבות עמלת הפצה המשולמת ליועץ פנסיוני) למוצר שמונה לגביו בעל רישיון חדש בידי לקוח, ישולמו לבעל הרישיון החדש בלבד.

מסמך הנמקה

ביום 4 במרס 2014 פרסם אגף שוק ההון טיוטה שלישית לחוזר "מסמך הנמקה" שנועדה לקבוע מבנה ממוקד ואחיד למסמך הנמקה והיא צפויה להחליף מספר חוזרים העוסקים במסמך הנמקה שנמסר ללקוח במעמד שיווק או ייעוץ לגבי מוצר פנסיוני ובמסמכים נוספים שבעל רישיון נדרש להעביר ללקוח במהלך פעולה של שיווק או ייעוץ פנסיוני.

יפוי כוח לבעל רישיון

במטרה להכין את הגופים הפועלים בתחום החיסכון הפנסיוני להעביר מידע ולבצע פעולות באמצעות טפסים ממוכנים ואחידים קבע אגף שוק ההון במסגרת חוזר "יפוי כוח לבעל רישיון" מבנה אחיד לטופס יפוי הכוח. באמצעות טופס זה יכול לקוח לייפות את כוחו של בעל רישיון לקבל מידע אודות החיסכון הפנסיוני המנוהל עבורו ולבצע עבורו פעולות במוצרי ביטוח. בימים 18 ביוני 2014 ו-24 בנובמבר 2014, פרסם אגף שוק ההון טיוטות לצורך עדכון הוראות החוזר שכללו שיטות נוספות לאימות יפוי הכוח על ידי בעל רישיון וכן נערך עדכון לגבי תכולת יפוי הכוח על מנת שהטופס יתייחס גם למוצרי ביטוח מפני סיכון מוות ותכנית ביטוח מפני סיכון אובדן כושר עבודה שאינם כלולים במוצר הפנסיוני. העדכון צפוי להיכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015.

הוראות מהותיות של המפקח על הבנקים שפורסמו בתקופת הדוח

הוראת ניהול בנקאי תקין 414 - גילוי עלות שירותים בניירות ערך

ביום 2 באפריל 2014, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 414 שעניינה גילוי עלות שירותים בניירות ערך. ההוראה מחייבת תאגידים בנקאיים להציג ללקוחותיהם המחויבים בעמלות בגין פעולות של קניה, מכירה או פדיון של ניירות ערך ישראלים או זרים, או בעמלת דמי ניהול פיקדון ניירות ערך, מידע השוואתי בדבר שיעורי העמלות ששילמו לקוחות אחרים של התאגיד הבנקאי שמחזיקים פיקדונות בשווי דומה לשווי הפיקדון שמחזיק הלקוח. המידע ההשוואתי האמור שיימסר ללקוח, יוצג במסגרת הדיווח החצי שנתי ללקוח, לצד מידע מפורט על עמלות קניה, מכירה ופדיון של ניירות ערך, ועמלת דמי ניהול פיקדון ניירות ערך, בהן חויב הלקוח בפועל. המידע ההשוואתי שיימסר ללקוח יתפרסם גם באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי. ההוראה חלה על יחידים ועסקים קטנים.

ההוראה נכנסה לתוקף ב-1 בינואר 2015. ההצגה הראשונה של המידע ללקוח ופרסומו באתר האינטרנט, התבצעו ביום ה-1 בפברואר 2015, כאשר הנתונים התבססו על נתונים שהתקבלו במהלך החודשים יולי-דצמבר 2014.

הוראת ניהול בנקאי תקין 422 - פתיחת חשבון עובר ושכ ביתרת זכות וניהול

ביום 26 במאי 2014, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 422 שעניינה פתיחת חשבון עובר ושכ ביתרת זכות וניהול. ההוראה מגדירה מהם המקרים בהם תאגיד בנקאי מחויב להיענות לבקשת לקוח לפתוח חשבון עובר ושכ ביתרת זכות.

בנוסף, מגדירה ההוראה מהם השירותים ואמצעי התשלום אשר תאגיד בנקאי יהיה מחויב, ככלל, להעמיד לרשות לקוחותיו, ובכלל זה, ביצוע תשלומים בדרך של חיובים על פי הרשאה, שימוש בכרטיס לחיוב מידי, שימוש בכרטיס לצורך משיכת מזומנים, שירות אחזור מידע באמצעות עמדת שירות בסניף וגישה לחשבון באמצעות אתר האינטרנט של הבנק. וכן מחייבת למסור ללקוח אשר הגיש בקשה לפתיחת חשבון ונענה בסירוב החלטה בכתב ביחס לסירוב, בתוך 5 ימי עסקים ממועד הגשת הבקשה. ההוראה תכנס לתוקף בהדרגה.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית

ביום 26 במאי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית. בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355, נדרשו התאגידים הבנקאיים להיערך לתרחישי ייחוס לאומיים ואחרים שעלולים להסב להם נזק משמעותי. כמו כן, ניתנה התייחסות פרטנית לצורך בקיום אתרים חלופיים לאתרי הבנק הראשיים, לרבות אתר התאוששות מאסון המיועד לאישוש נתונים ומערכות מידע. במסגרת התיקון, נוסף להוראה סעיף הקובע עקרונות מנחים למיגון מינימלי של האתרים הקריטיים השונים לצורך עמידתם בתרחישי ייחוס לאומיים ואחרים.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 403 - הטבות לא בנקאיות ללקוחות

ביום 6 ביולי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 403 בנושא הטבות לא בנקאיות ללקוחות. במסגרת התיקון תוקנה גם הוראה 470 בנושא כרטיסי חיוב.

על פי התיקון נקבע, כי ככלל, בנקים וחברות כרטיסי אשראי, אינם רשאים לתת הטבה שאינה בנקאית אגב פתיחה וניהול של חשבון עובר ושב, או אגב מתן שירותים בנקאיים אחרים, ובכלל זה הפקדת פיקדון, העמדה או ניצול של אשראי, פתיחת תיק השקעות וניהול, ייעוץ להשקעות או ייעוץ פנסיוני, סליקה וניכיון.

עם זאת, ההוראה מתירה לתת הטבה לא בנקאית אגב הגשת בקשה מצד לקוח להנפקת כרטיס חיוב, החזקתו והשימוש בו, בעת פתיחת חשבון עובר ושב ובמקרים נוספים המפורטים בהוראה, וכל זאת בתנאי שההטבות הלא בנקאיות הללו לא יותנו בהתקשרות עם התאגיד הבנקאי לתקופת זמן כל שהיא, או בדרישה להשבתן.

בנוסף קובעת ההוראה, כי בעת פרסום הטבה לא בנקאית, על התאגיד הבנקאי להציג מידע מהותי בקשר עם ההטבה. בנוסף, אם בחר התאגיד הבנקאי להציג בפרסומיו מחיר מוצר או שירות לאחר ההטבה, יהיה עליו להציג גם את המחיר לפני ההטבה, כאשר ישנו כזה. בנוסף נדרש התאגיד הבנקאי לפרסם באתר האינטרנט שלו את מלוא פרטי ההטבה הלא בנקאית.

הוראת ניהול בנקאי תקין 312 - עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים

ביום 10 ביולי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 312 בנושא עסקי הבנק עם אנשים קשורים ותיקון עקיף לשם התאמה, בהוראת ניהול בנקאי תקין 301. במסגרת התיקון, הורחבה הגדרת "איש קשור", בין השאר, לגופים המחזיקים מעל 5% מאמצעי השליטה בתאגיד בנקאי, לנושאי המשרה באותם גופים, קרוביהם ותאגידים בשליטתם, וכן לבעל מניות בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה אשר הציע מועמד לכהונת דירקטור בתאגיד הבנקאי, קרוביו ותאגידים בשליטתם כל עוד מי שהוצע מטעמו מכהן כדירקטור, וכן למי שמחזיק 10% ויותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בתאגיד שהתאגיד הבנקאי שולט בו וקרוב של מחזיק כאמור. בנוסף, הוטלו מגבלות פרטניות על חבויות של אנשים קשורים בנוסף למגבלה כוללת ונערך עדכון בהתייחס לעסקאות אשר יש להביאן לאישור ועדת הביקורת או הוועדה לעסקאות עם אנשים קשורים. בתיקון נקבעו הוראות להסדרת חבויות של מי שהפכו לאנשים קשורים, ככל שאלו עולות על המגבלות שנקבעו.

הוראת ניהול בנקאי תקין 418 - פתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט וחוזר בנושא סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם

ביום 15 ביולי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה המאפשרת לפתוח חשבון באינטרנט ליחיד תושב ישראל, שמלאו לו 18 שנים ובלבד שבחשבון לא יהיו נהנים זולת הבעלים. לאחר פתיחת החשבון לא תתאפשר הוספת או שינוי בעלים בחשבון. החשבון יסומן ויזוהה במערכות המיכוניות של הבנק כחשבון שנפתח באופן מקוון לצורך ניטור סיכונים.

זיהוי הלקוח בהתאם להוראה יעשה באמצעות מסמכים לא מקוריים, ותהליך "הכר את הלקוח" יתבצע באמצעות היוועדות חזותית (Video Conference). בנוסף מפרטת ההוראה מגבלות כמותיות ואחרות שיחולו על הפעילות בחשבון. ההגבלות על החשבון המקוון, המפורטות בהוראה, יוסרו רק לאחר השלמת הזיהוי המלא של הלקוח.

כצעד משלים, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 5 בינואר 2015, חוזר בנושא "סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם". החוזר מפרט את ההסכמים עליהם לא תידרש חתימתו של לקוח, ובלבד שהלקוח יוכל לאשר במקום המתאים באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, כי ניתנה לו האפשרות הדרושה לעיין בהסכם.

הוראת ניהול בנקאי תקין 329 - מגבלות למתן הלוואות לדיור ומכתב המפקח על הבנקים בנושא זה

ביום 15 ביולי 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה - מספר 329 (להלן: "ההוראה") המאגדת מספר הנחיות שפורסמו על ידו בשנים האחרונות בהתייחס למגבלות שונות ביחס להלוואות לדיור (בין היתר, מגבלות על שיעור המימון, מגבלה על חלק ההלוואה בריבית משתנה, על שיעור החזר מהכנסה, על התקופה לפירעון סופי ועוד) ומגדירה מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה", וכן מכתב הפיקוח על הבנקים בנושא ההוראה הקובע מגבלה לסכום ההלוואה שמאפשר קבלת משקל סיכון מופחת לצורך שקלול ההון.

בהוראה הוגדר מחדש המונח "שיעור החזר מהכנסה", במקום ההגדרה הקיימת בהוראה מס' 876 להוראות הדיווח לפיקוח, של בנק ישראל - הפיקוח על הבנקים. בין היתר, נקבע בהגדרה החדשה כי בחישוב שיעור החזר מההכנסה, בנוסף על הכנסת הלווה, ניתן להכיר במחצית מההכנסה החודשית הפנויה של קרוב משפחה מדרגה ראשונה של הלווה (להלן: "הקרוב"), ובלבד שמתקיימים כל התנאים הבאים: הקרוב משמש ערב להלוואה, הבנק ביצע לקרוב בדיקת יכולת החזר כפי שנעשה ללווה עצמו, הקרוב משלם בעצמו מחשבון הבנק שלו, לפחות 20% מסכום החזר החודשי.

ביום 25 בינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראה, בה נקבע כי על אף האמור לעיל, ניתן יהיה להכיר במלוא ההכנסה החודשית הפנויה של בן/בת הזוג של הלווה, העומד בכל התנאים לעיל, ומתגורר עם הלווה בדירה, וכן הובהר כי לא ניתן להכיר ביותר ממחצית מהכנסתו החודשית הפנויה של הקרוב שאינו רוכש זכות במקרקעין, אף אם הקרוב חתם כלווה על הסכם ההלוואה.

במכתב הפיקוח על הבנקים, נקבעה הגבלה של 5 מיליון ש"ח לסכום ההלוואה שמאפשר קבלת משקל סיכון מופחת לפי סעיף 72 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, לצורך שקלול ההון. נקבע כי הלוואה שסכומה עולה על 5 מיליון ש"ח, יש לשקלל ב-100%.

נקבע, כי הנושאים החדשים שהוגדרו בהוראה ובמכתב הפיקוח על הבנקים כאמור, יחולו לגבי הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני, ממועד מוקדם ככל האפשר, אך לא יאוחר מיום 1 באוקטובר 2014 (להלן: "מועד התחולה").

על אף האמור, רשאי תאגיד בנקאי לתת אישור עקרוני להלוואה לדיור לאחר מועד התחולה, מבלי שיחול עליה האמור לעיל, בהתקיים התנאים המפורטים במכתב הפיקוח על הבנקים.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראה (להלן: "עדכון ההוראה"), במסגרתו נקבע כי על התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1, בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור. מועד התחילה נקבע ליום 1 בינואר 2017, כאשר נקבע כי יש להגדיל את יעד ההון בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

לענין השפעת התיקון להוראה על קבוצת לאומי ראה בפרק אמצעים הוניים והלימות ההון לעיל.

בנוסף נקבע בעדכון להוראה כי, החל מיום 1 בינואר 2015 רשאים התאגידים הבנקאים להפחית את משקל הסיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה, כהגדרתן במכתב המפקח על הבנקים בנושא זה מיום 28 באוקטובר 2010, מ-100% ל-75%.

הוראת ניהול בנקאי תקין 439 - חיובים על פי הרשאה

ביום 1 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 439 בנושא חיובים על פי הרשאה. ההוראה מסדירה את תהליך הקמת הרשאות לחיוב חשבון והעברתן מבנק לבנק. עיקר מטרתו של התיקון הינה לפשט את תהליך העברת הרשאות לחיוב חשבון מבנק לבנק ואת תהליך הקמת הרשאות חדשות. בין השינויים הכלולים בתיקון המוצע:

יבוטל הצורך בשימוש בכתב הרשאה חתום על ידי לקוח ושמירת העתק ממנו על ידי הבנק ובמקומו יעוגן תהליך של העברת פרטים מהלקוח או המוטב אל בנק הלקוח, בכל אמצעי ההתקשרות שנקבעו בין הבנק והלקוח או בין הבנק והמוטב, בהתאמה.

על הבנק לאפשר ללקוח לוודא את זהות המוטב על ידי ביצוע בדיקת התאמה בין קוד המוסד ושם המוסד, על מנת למנוע טעויות בהזנת פרטי הבקשה על ידי הלקוח. על הבנק לשלוח תשובה בכתב על החלטתו בבקשת הלקוח להקמת הרשאה לחיוב חשבון, וזאת בתוך חמישה ימי עסקים מהמועד בו התקבלה בקשת הלקוח. בנוסף, נקבע תהליך חדש להעברת הרשאות לחיוב חשבון מבנק לבנק, אשר מבוסס על העברת מידע מהבנק הישן לבנק החדש, כמפורט בהוראה.

תחילתה של ההוראה ביום 1 באוקטובר 2015.

הוראת ניהול בנקאי תקין A 308 - טיפול בתלונות הציבור

ביום 30 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה בנושא הטיפול בתלונות הציבור. ההוראה מחייבת תאגיד בנקאי למנות פונקציה ייעודית לטיפול בתלונות הציבור, ולהעמיד בראשה נציב תלונות ציבור. הנציב יהיה חבר בהנהלה הבכירה של התאגיד הבנקאי או כפוף ישירות לחבר כאמור. לנציב ולעובדיו יהיו כישורים מקצועיים, השכלה וניסיון ההולמים את התפקיד, וכן משאבים נאותים לטיפול בתלונות הציבור. הנציב ועובדיו לא ימלאו תפקיד נוסף, למעט טיפול בפניות ציבור שאינן תלונות.

בנוסף מחייבת ההוראה לגבש מדיניות לטיפול בתלונות הציבור ולקבוע אמנת שירות לנציב תלונות הציבור.

החל מיום כניסת ההוראה לתוקף, בירור תלונה בתאגיד הבנקאי הנילון יהווה תנאי מוקדם להגשת התלונה לפיקוח על הבנקים (למעט במקרים חריגים). תשובת התאגיד הבנקאי תינתן תוך 45 ימים. בנסיבות חריגות לנציב תהיה סמכות להאריך מועד זה, תוך מתן הודעה למתלונן.

תחילתה של ההוראה ביום 1 באפריל 2015.

הוראת ניהול בנקאי תקין 425 בעניין דוח שנתי ללקוחות התאגידים הבנקאיים (ת"ז בנקאית)

ביום 23 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים (ת"ז בנקאית).

ההוראה מסדירה את חובת הדיווח של התאגיד הבנקאי ללקוחותיו, יחידים ועסקים קטנים, אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך ההכנסות וההוצאות במהלך שנה, בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון. בהתאם להוראה, הדוח השנתי נועד לשפר את יכולת המעקב של הלקוחות אחר פעילותם בחשבון, ולהגביר את יכולת ההשוואה בין מוצרים ושירותים בנקאיים שונים.

כן נועד הדוח התקופתי למסור ללקוח מידע אודות דירוג האשראי שלו, כפי שנקבע במודל הדירוג של התאגיד הבנקאי, זאת לצורך הערכת מצבו הפיננסי של הלקוח על ידי מלווים פוטנציאליים. עם זאת, הנתונים לגבי דירוג האשראי לא יוצגו בדוח עד לקבלת הוראה מפורשת מצד המפקח על הבנקים.

ההוראה מטפלת במסירה של שני דוחות ללקוח, האחד בפורמט מקוצר והאחר בפורמט מפורט, וכוללת הנחיות בנוגע לערוצי המידע, שבהם יעמיד הבנק את המידע לרשות הלקוח.

מועד תחילת ההוראה 28 בפברואר 2016, בהתייחס לנתוני 2015.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 325 בנושא ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב

ביום 25 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 325, הדנה בניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב. במסגרת התיקון, הוגדל סכום החריגה המותר לפי סעיף 8 להוראה, שעד היום עמד על 1,000 ש"ח, ל-2,000 ש"ח כשמדובר ב"אשראי לאנשים פרטיים", ול-5,000 ש"ח כשמדובר ב"אשראי מסחרי". בנוסף נקבע, כי תאגיד בנקאי לא יידרש לקבוע מראש ובכתב מסגרת אשראי חדשה, אם משך החריגה שאושרה אינו עולה על יום עסקים אחד.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 432 - העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח

ביום 21 בדצמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 432. ההוראה מסדירה את אופן ההתנהלות של הבנק מול לקוח, המבקש לסגור ולהעביר את חשבון, לרבות דרכי ההתקשרות בין הבנק לבין הלקוח התגובה ומשך הטיפול הנדרש של הבנק כלפי הלקוח.

התיקון להוראה בא לייעל ולקצר את תהליך סגירת החשבון והמעבר מבנק לבנק, על ידי שינוי תהליכי הטיפול בבקשת הלקוח, ומתן אפשרות ללקוח לפנות לבנק באמצעות מגוון ערוצים.

בנוסף מורה התיקון למסור ללקוח מידע אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך ההכנסות והוצאות במהלך שנה, בגין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון, במתכונת הנדרשת בהוראה 425.

ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015, למעט הסעיף המתייחס למסירת מידע על פי הוראה 425, שייכנס לתוקף החל מתאריך 28 בפברואר 2016.

תיקון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992

ביום 7 באוקטובר 2014, פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992. התיקון כלל שלושה נושאים: 1. הרחבת חובת הפרסום: כל הודעה, שעד כה היה על הבנק לפרסם על גבי לוח בסניף, תפורסם גם באתר האינטרנט של הבנק. 2. בעת פתיחת חשבון למטרת עסק, על הבנק למסור ללקוח דף הסבר במסמך נפרד, המפרט את משמעות המונח "עסק קטן" לעניין תעריפון השירותים. 3. לקוח המבקש להצטרף למסלול עמלות, יקבל מהבנק מידע בכתב על סכומי העמלות בעד השירותים הכלולים במסלול, שנגבו ממנו ברביע שקדם למועד הגשת בקשת ההצטרפות.

ביום 30 בדצמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון נוסף לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992. התיקון מפרט סוגי הסכמים, שאותם יפרסם הבנק באתר האינטרנט שלו, וכן מחייב את הבנק לפרסם באתר מידע על שערי חליפין, שיעורי ריבית על פיקדונות ועל יתרות עו"ש, שינויים בעלות האשראי בחשבונות עובר ושב. עוד קובע התיקון כללים חדשים לגבי חלק מסוגי ההודעות, שעל הבנק להפיק ללקוחותיו, ולגבי מועד משלוח ההודעות. בנוסף מסמיך התיקון את המפקח על הבנקים לקבוע סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח.

הוראות של המפקח על הבנקים שפורסמו לאחר תקופת הדוח

עדכון הוראה ניהול בנקאי תקין 435 - הוראות טלפוניות

ביום 5 בינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראה 435, הדנה בנושא הוראות טלפוניות.

על פי התיקון, הלקוח יכול לתת את הסכמתו לביצוע פעולות על פי הוראה טלפונית גם באינטרנט, ולא רק בסניף הבנק.

חובת יידוע הלקוח אודות פערי ריביות

ביום 18 בינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא חובת יידוע הלקוח אודות פערי ריביות. במכתב פורסמו הנחיות המופנות לתאגידים הבנקאיים, לפיהן:

א. על התאגידים הבנקאיים להקפיד על מתן מידע ללקוח המצוי ביתרת חובה ומבקש להפקיד כספים בפקדון, אודות הפער הקיים בין הריביות המשולמות על הפיקדון לבין הריביות הנגבות בגין יתרת החובה בחשבון, וזאת טרם ביצוע הפקדת הכספים בפקדון.

ב. על התאגידים הבנקאיים לפנות בכתב ללקוחותיהם שנכון למועד מכתב הפיקוח על הבנקים מצויים ביתרת חובה ובמקביל מפיקים כספים לפיקדון באמצעות הוראת קבע, ולהציג להם את שיעור הריבית המשולם על הפיקדון, את שיעור הריבית הנגבה בגין יתרת החובה בחשבון, וכן את פער הריביות בין השניים, כשהריביות כולן מעודכנות למועד משלוח המכתב.

ג. אין לבצע פניות יזומות ללקוחות המצויים באותה עת ביתרת חובה, בהצעה להפקיד כספים בפיקדון.

תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008

ביום 29 בינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008. התיקון מעדכן את כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) בנושאים שונים, כגון: שינויים בהגדרת חשבון של עסק קטן; הרחבת האפשרויות, העומדות בפני הלקוחות, להצטרפות לשירות המסלולים ולביטול השירות; הוספת פרק לתעריפון המפרט עמלות ללקוחות המקבלים שירותי סליקה מהבנקים על עסקאות בכרטיס חיוב; ביטול דמי ניהול בהלוואות לדיור ודמי גבייה בשל הלוואות שאינן לדיור, שניתנו ערב תחילתם של כללים אלה; ביטול עמלת תשלום נדחה בכרטיסי אשראי בגין עסקאות שבוצעו החל מיום 1 בפברואר 2015; גביית עמלה שגובהה עד גובה עמלת פקיד בהעברות RTGS שסכומן עד מיליון ש"ח.

התיקון ייכנס לתוקף בהדרגה, עד ליום 1 ביולי 2015.

הוראת ניהול בנקאי תקין 361 - ניהול הגנת הסייבר

ביום 16 במרס 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא ניהול הגנת הסייבר. ההוראה קובעת כי יש להתייחס לניהול סיכוני הסייבר כחלק מהמערך הכולל של ניהול הסיכונים בתאגיד הבנקאי ומפרטת מסגרת מובנית, אך גמישה, לניהול סיכוני הסייבר, תוך מתן חופש לתאגיד הבנקאי בביצועה. הנושאים העיקריים אליהם מתייחסת ההוראה: פירוט תחומי אחריות של הדיקטוריון וההנהלה הבכירה בנושא, מינוי מנהל הגנת הסייבר, ביצוע ביקורת תקופתית בנושא על ידי הביקורת הפנימית, ניהול סיכוני הסייבר באופן מתואם עם מערכים משיקים בתוך התאגיד הבנקאי ומחוץ לו, קביעת רשימת עקרונות לקיום מערך הגנת סייבר אפקטיבי ויעיל, הגדרת מדיניות הגנת סייבר כלל תאגידית, קיום תהליך אפקטיבי לזיהוי והערכת סיכוני סייבר וביסוס מערך בקורות אפקטיבי אל מול סיכוני הסייבר.

ההוראה תכנס לתוקף ביום 1 בספטמבר 2015.

חוזר בנק ישראל - ניהול סיכונים, הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border)

ביום 16 במרס 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא ניהול סיכונים, הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border) לתאגידים הבנקאיים.

החוזר קובע, כי לאור התגברות הסיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות ובהתאם לאמור בסעיפים 4 עד 6 להוראת ניהול בנקאי תקין 411, על הדיקטוריון וההנהלה הבכירה של התאגיד הבנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו, נהליו ובקורותיו של התאגיד הבנקאי ביחס לסיכונים אלה, ולוודא כי הבנק ערוך להתמודד עמם, בדגש על חביונות מס מחוץ למדינה בה נפתח החשבון, בין אם הלקוח תושב באותה מדינה ובין אם לאו, בגישה מבוססת סיכון.

על התאגיד הבנקאי לסווג לקוחות בסיכון גבוה מפעילות חוצת גבולות לפי פרמטרים שונים, בין היתר מקור עושרו והכנסתו של הלקוח ומקור הכספים שאמורים להיות מופקדים בחשבון, היקף וסוג הפעילות בחשבון, מדינת התושבות של הלקוח וכן לנקוט צעדים נדרשים ליישום המדיניות, לדוגמה: לקבל מהלקוח הצהרה, שדיווח על הכנסתו בהתאם לדין החל עליו והתחייבות להודיע על כל שינוי בחבות המס ולקבוע נהלים ומדרגי סמכויות לאישור פתיחת חשבון.

החוזר קובע, כי סירוב להעניק שירותים בנקאיים ייחשב סירוב סביר לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, במקרים הבאים: פתיחת חשבון ללקוח, שאינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי, באופן שנדרש ליישום מדיניות הבנק ונהליו לעניין סיכון cross border ולכן המשך מתן שירות בחשבון קיים, באופן שחושף את התאגיד הבנקאי לסיכון שייחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת חקיקה זרה, החלה על הלקוח.

האמור בחוזר עתיד להיות משולב כחלק מהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 - "מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות". תוקף החוזר מיום פרסומו. בנוסף, נקבעו בחוזר הוראות מעבר לגבי חשבונות קיימים, לפיהן על התאגיד הבנקאי להשלים את הפעולות הנדרשות לגבי חשבונות קיימים שסווגו על ידו ללקוחות בסיכון גבוה עד ליום 31 בדצמבר 2015 ולגבי יתר החשבונות הקיימים עד ליום 31 בדצמבר 2016.

להיערכות הבנק בנוגע להוראות cross border ראה בפרק החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם להלן.

טיוטת תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח-2008 וטיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) פיקוח על שירות הודעות או התראות, התשע"ה-2015

ביום 9 במרס 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח-2008 ואת טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) פיקוח על שירות הודעות או התראות, התשע"ה-2015. הטיוטה כוללת תיקונים בנושאים שונים, הקשורים בעמלות ובכלל זה, הכרזה על עמלת הודעות כשירות בר פיקוח וקביעת מחירו המרבי על 5 ש"ח, ביטול עמלת חיוב מפקיד בהחזרת שיק, ואיסור על גביית דמי כרטיס חיוב מידי (כרטיס דביט) ללקוח שברשותו כרטיס אשראי.

טיוטת תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 470 בנושא כרטיסי חיוב, טיוטת מכתב לגבי הרחבת תפוצת כרטיסי חיוב מיידי (דביט) וטיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) פיקוח על שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי (הוראת שעה), התשע"ה-2015

ביום 9 במרס 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 470 בנושא כרטיסי חיוב וכן טיוטת מכתב לגבי הרחבת תפוצת כרטיסי חיוב מיידי (דביט) וכן טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) פיקוח על שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי (הוראת שעה), התשע"ה-2015

במסגרת טיוטת התיקון להוראה 470 נוסף להוראה פרק "כרטיס חיוב מיידי וכרטיס נטען", הקובע הוראות שונות לגבי כרטיסים אלה, ובכלל זה, הוראות לעניין מועד חיוב הלקוח בעסקות אלה, הוראות לגבי מועד העברת הכספים ממנפיק לסולק ומסולק לבית העסק, הוראות לעניין בידול חזותי של הכרטיסים, והוראות לעניין הגילוי שניתן ללקוח ביחס לעסקאות בכרטיסים אלה.

בטיוטת המכתב לגבי הרחבת תפוצת כרטיסי חיוב מיידי, קבע הפיקוח על הבנקים הנחיות לגבי הגברת תפוצת כרטיסי החיוב המיידי, ובכלל זה כללים לגבי הצעת כרטיסים ללקוחות קיימים וחדשים.

בטייט צו הבנקאות (שירות ללקוח) פיקוח על שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי (הוראת שעה), התשע"ה-2015 נקבע כי שיעור העמלה המרבי, שניתן לגבות בעד שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מיידי, לא יעלה על 0.3% מסכום העסקה.

הוראות נוספות

הסדרי קונסורציום למתן אשראי

ביום 30 בדצמבר 2014, פרסמה הרשות להגבלים עסקיים מכתב מעודכן למנהלי התאגידים הבנקאיים והגופים המוסדיים, המפרט את התנאים שבהתקיימם אין בכוונת הרשות לאכוף את הוראות חוק ההגבלים העסקיים, על קונסורציום למתן אשראי. במכתב נקבע, כי עסקה למתן אשראי במשותף, לה חוברים בנק לאומי ובנק הפועלים, תדרוש אישור פרטני מהרשות להגבלים עסקיים. תנאים עיקריים נוספים הכלולים במכתב: החברה בקונסורציום אשראי תיעשה לאחר קבלת הסכמה בכתב של הלקוח על גבי טופס נפרד; תינתן ללקוח אפשרות לשאת ולתת על תנאי מתן האשראי עם מי מהצדדים החברים בקונסורציום, לרבות באמצעות אדם אחר מטעמו; לא יועבר בין הצדדים כל מידע שאינו נדרש לצורך החברה בקונסורציום הספציפי שבעניינו מתנהלים המגעים; הצדדים יערכו תיעוד אשר יכלול את כל הנתונים כמפורט במכתב. תוקף המכתב שנה מיום פרסומו.

דוח הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל (ועדת אנדרון)

ביום 17 בנובמבר 2014 פורסם דוח הוועדה לבחינת הסדרי החוב בישראל. הדוח מציע סט כללים חדשים לטיפול בחברה בקשיים, באמצעות מתווה של שני שלבים. המתווה נועד להגביר את הוודאות בקרב השחקנים בשוק (הבנקאי והחוץ בנקאי) וליצור תמריצים להגיע להסכמות, במועד מוקדם, לפני שמצב החברה נעשה קשה יותר. כמו כן, כלל הדוח המלצות על קביעת עקרונות משותפים לגופים המוסדיים ולמערכת הבנקאית לגבי מתן הלוואות לרכישות ממונפות, מגבלות אשראי לקבוצה עסקית (חוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013) וכללים למתן אשראי לפי מאפיינים רלוונטים של הלווה. לפי מיטב ידיעת הבנק בנק ישראל פועל ליישום המלצות הוועדה על ידי עדכון הנהלים הבנקאיים התקינים הרלוונטיים.

Foreign Account Tax Compliance Act – FATCA

במרס 2010 חוקק הקונגרס האמריקאי את ה-FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act), אשר מתקן את חוק מס ההכנסה האמריקאי (Internal Revenue Code), ומחיל משטר דיווח חדש על מוסדות פיננסיים זרים הפועלים מחוץ לארצות-הברית. מטרת החוק היא לחייב מוסדות פיננסיים זרים להעביר מידע לרשויות המס האמריקאיות אודות חשבונות המוחזקים אצלם על ידי לקוחות אמריקאים, ובכך הוא הרחיב משמעותית את דרישות הגילוי והדיווח המוטלות על מוסדות פיננסיים זרים ביחס לחשבונות אלו. החוק והתקנות מכוחו נכנסו לתוקף ב-1 ביולי 2014.

על פי החוק והתקנות, על מוסדות פיננסיים זרים להתקשר עם ה-IRS (Internal Revenue Service), בהסכם, שבמסגרתו מתחייב המוסד הפיננסי, בין היתר, לאתר חשבונות של לקוחות אמריקאים, לדווח עליהם אחת לשנה ל-IRS ולנכות מס מלקוחות המסרבים לספק את המידע והמסמכים הנדרשים. מוסד פיננסי זר אשר לא יציית להוראות החוק, יחויב בניכוי מס במקור בשיעור של 30% בגין כל הכנסותיו ממקורות הכנסה אמריקאים.

ה-IRS פרסם מודל להסכם בין-מדינתי ליישום ה-FATCA, לפיו מוסדות פיננסיים הנמצאים במדינה אשר חתמה על הסכם בין-מדינתי כאמור, ייהנו מהקלות מסוימות במסגרת דרישות ה-FATCA. לצורך ההיערכות ליישום החוק בקבוצת לאומי, הבנק הקים ועדת היגוי ב-2011, אשר בהכוונתה יושמו דרישות ה-FATCA בבנק ובחברות הקבוצה הרלוונטיות, ונקבעו נהלי עבודה לטיפול בלקוחות אמריקאים. כבר בחודש ספטמבר 2011 הוצא מכתב למנהלים בנושא מדיניות הבנק בקשר עם ה-FATCA, אשר חזר והדגיש את מדיניות הבנק האוסרת על ייעוץ ללקוחות בענייני מיסוי, בפרט מס אמריקאי, וסיוע בהסתרת זהותם. במהלך השנים האחרונות, הוצאו נהלים נוספים להסדרת נושא זהות, איתור וטיפול בלקוחות אמריקאים כהשלמה לנהלים שהוצאו לפני כן.

בחודש אפריל 2014 הוציא המפקח על הבנקים "הנחיות להיערכות ליישום הוראות ה-FATCA" במסגרתן הונחו הבנקים "למנות אחראי ולהקים צוות עבודה יעודי אשר ירכז את יישום ההוראות, בכפיפות ישירה לחבר הנהלה", לעדכן את ההנהלה והדירקטוריון בקצב התקדמות ההיערכות ולקבוע מדיניות ונהלים מתאימים. כמו כן, כללו ההנחיות את האפשרות ל"סירוב להעניק שירותים בנקאיים" מסוימים במקרים של אי שיתוף פעולה מצד הלקוח באופן הנדרש ליישום תקנות FATCA.

בחודש יולי 2014 הודיעו ממשלות ישראל וארה"ב, כי הן חתמו על הסכם IGA (International Intergovernmental Agreement) לשיפור אכיפת מס בינלאומית ויישום הוראות ה-FATCA. ההסכם מסדיר את העברת המידע ל-IRS באמצעות רשות המסים הישראלית, אשר תקבל את המידע מהגופים הפיננסיים בישראל. המידע שיימסר יכלול פרטים אודות חשבונות פיננסיים המוחזקים בישראל בידי לקוחות אמריקאים.

ראוי לציין כי הבנק וחברות קבוצת לאומי הרלוונטיות היו ערוכות לדרישות ה-FATCA, כאשר אלו נכנסו לתוקפן ב-1 ביולי 2014. יצוין, גם כי במסגרת הסכם ה-DPA (Deferred Prosecution Agreement) עם ה-DOJ (Department Of Justice) האמריקאי, לאומי קיבל על עצמו ליישם את דרישות ה-FATCA בסטנדרטים גבוהים מהנדרש בהסכם הבינמדינתי.

תקן חילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים-

Standards for Automatic Exchange of Financial Account Information- OECD

ארגון ה-OECD פרסם תקן ליישום דיווח אחיד להחלפת מידע אוטומטי לגבי חשבונות פיננסיים בין מדינות (להלן: "התקן"). תקן זה נבנה ברוח ה-FATCA האמריקאי ונועד להגביר את השקיפות והפיקוח על דיווחי המס של תושבי מדינות ה-OECD. המודל אושר עקרונית על ידי ועדת ה-G-20 בספטמבר 2013. ב-21 ביולי 2014 פרסם ה-OECD מדריך ליישום התקן.

תקן הדיווח מורכב משני חלקים:

1. מודל ה-CRS (Common Reporting Standard) המטיל חובת זיהוי ודיווח על מוסדות פיננסיים לגבי חשבונות פיננסיים ברי דיווח המוחזקים בהם. המודל קובע את המוסדות הפיננסיים הנדרשים לדווח, סוגי החשבונות שיש לדווח בגינם, סוג המידע שיועבר והליכי בדיקת הנאותות שעל המוסדות הפיננסיים ליישם.

2. מודל ה-CAA (Competent Authority Agreement) מודל המהווה את הבסיס להסכמים המשפטיים שייחתמו בין המדינות השונות לצורך החלפת המידע שיתקבל מהמוסדות הפיננסיים.

נכון להיום, מעל 90 מדינות התחייבו לאמץ את התקן, כאשר כ-60 מדינות התחייבו לאימוץ מוקדם של התקן (תחילת יישום עבורם ב-1 בינואר 2016, ודיווח ראשון בספטמבר 2017). ישראל אינה בין המאמצים מוקדם. במהלך חודש אוקטובר 2014 הודיע משרד האוצר כי "ישראל תאמץ את הנוהל של חילופי מידע אוטומטיים אודות חשבונות פיננסיים לצורכי מס עד תום 2018".

לצורך יישום התקן, הממשלה צפויה לערוך את תיקוני החקיקה הנדרשים, אשר יסמיכו את משרד האוצר לחתום על ההסכמים עם המדינות האחרות, לחייב את הגופים הפיננסיים להעביר המידע לרשות המיסים, ולהעביר את המידע למדינות הרלוונטיות.

לאומי החל בלימוד הנושא לקראת יישומו בעתיד, בין היתר באמצעות ועדת היגוי שמונתה לנושא.

Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act (DFA)

ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-21 ביולי 2011 ומחיל רפורמה מקיפה ברגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).

European Market Infrastructure Regulation (EMIR)

במקביל ל-DFA, פרסם האיחוד האירופי את ה-EMIR, שהינה בעלת עקרונות דומים אך לא זהים ל-DFA. ה-EMIR מחילה, בין היתר על גופים פיננסיים אירופאים, חובת דומות לאלו המוחלות תחת ה-DFA (סליקה, דיווח, ניהול בטחונות).

תקנות היישום של רגולציית EMIR טרם הושלמו במלואן.

לצורך היערכות ליישום ה-DFA וה-EMIR בקבוצת לאומי, פועלת בבנק ועדת היגוי הלומדת ועוקבת אחר התפתחות החקיקה ולוח הזמנים המתחייב.

מרבית הדרישות הפיקוחיות מכוח ה-DFA וה-EMIR מושתות על הבנק בעקיפין מעצם התקשרותו עם מוסדות פיננסיים אמריקאיים ו/או אירופיים. בנוסף, מתבקש הבנק מעת לעת על ידי צדדים שכנגד אמריקאיים ו/או אירופאיים לאשר הצטרפותו לפרוטוקולים שונים של מוסד ה-International Swaps and Derivatives Association (ISDA), מתוך כוונה להבטיח את עמידת אותם צדדים שכנגד בדרישות הפיקוחיות החלות עליהם מכוח ה-DFA וה-EMIR.

מיסוי

מס חברות

שיעור מס חברות הינו 26.5% החל מיום 1 לינואר 2014 (בשנת 2013 - 25%).

שיעור המס הסטטוטורי (כולל מס רווח) אשר חל על מוסדות כספיים בשנת 2014 ואילך הינו 37.71% (בשנת 2013 - 36.21%).

מס ערך מוסף וביטוח לאומי

שיעור מס הרווח ומס שכר המוטל על מוסדות כספיים הינו 18% החל מתאריך 2 ביוני 2013.

ביום 13 באוגוסט 2012 פורסם החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה) התשע"ב-2012 (להלן: "החוק"). במסגרת החוק החל מינואר 2013 שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק, עלה מ-5.9% והועמד על 6.5%. כמו כן נקבע, ששיעור זה יועלה בינואר 2014 ובינואר 2015 ל-7% ו-7.5% בהתאמה. עם זאת, ביום 27 בינואר 2014 פורסם חוק להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014, על פיו שיעור דמי הביטוח הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק, יעודכן בינואר 2014, בינואר 2015 ובינואר 2016 ל-6.75%, 7.25% ו-7.5% בהתאמה.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

כללי

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר תוך הפעלת שיקול דעת אשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

התוצאות בפועל של סעיפים אלה עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות.

בבאור 1 לדוחות הכספיים מובאים בפירוט עיקרי המדיניות החשבונאית אותה יישמה קבוצת לאומי.

להלן תיאור תמציתי של נושאים חשבונאיים קריטיים עיקריים המגלמים הערכות ואומדנים של ההנהלה ואשר נדונו בין הדיקטוריון, ההנהלה ורואי החשבון המבקרים המשותפים:

הפרשה להפסדי אשראי וסווג חובות בעייתיים

הוראות מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

הפרשה קבוצתית

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי מבוססת על הוראת הדיווח לציבור. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון-סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

בהתאם להוראת הדיווח לציבור, שעודכנה בינואר 2015, נקבעו שיעורי ההפרשה הקבוצתית בחלוקה לפי ענפי המשק השונים, בהתבסס על ממוצע שיעורי ההפסד ההיסטוריים לחובות מסופקים בכל ענף משק (שיעורי הפרשות/מחיקות חשבונאיות). בנוסף מתחשב הבנק בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות התפתחויות בתנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים וענפיים, שינויים בנפח ובתמהיל האשראי, גורמים נוספים ביניהם ריכוזיות האשראי וכן הערכות מומחה לגבי הסיכונים וניהול הסיכונים בבנק. בהתבסס על הגורמים הסביבתיים הרלבנטיים כאמור, קובע הבנק תוספת לשיעור ההפרשה הקבוצתית בגין כל ענף משק, מעבר לממוצע הפסדי העבר. בהתאם לעדכון האמור שפורסם על ידי בנק ישראל ביום 19 בינואר 2015 להוראת הדיווח לציבור, תוספת זאת מעבר לממוצע לגבי אשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי - לא תפחת מ-0.75% החל מדצמבר 2014.

בגין הלוואות לדיור מחושבת הפרשה מזערית לחובות מסופקים לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בין היתר בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור מתייחס לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. כמו כן, על יתרת הלוואות לדיור שאין בהן פיגור מבוצעת הפרשה קבוצתית שמבוססת על נתוני הפרשות עבר (בכפוף לשיעור מינימאלי שקבע המפקח על הבנקים).

הבנק בוחן את נאותות ההפרשה הקבוצתית מידי רבעון בהתבסס, בין היתר, על הערכת הסיכונים הגלומים בתיק האשראי ועל בחינת מגמות והתפתחויות בסגמנטים העיקריים, ומתוך ראיה צופת פני עתיד, ככל שניתן להעריך. זאת, תוך יישום העקרונות של הוראת ניהול בנקאי תקן 314 "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות".

כמו כן, מחשב הבנק הפרשה נוספת וכללית כפי מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. חישוב זה משמש רק כאינדיקציה לגבי ההפרשה הקבוצתית כך שניתן לוודא כי ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנוספת והכללית לפחות ביחס הנדרש על פי הוראת בנק ישראל.

הפרשה פרטנית

הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד, זאת, על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, על ידי יחידות ניהול סיכוני האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

בחטיבה הבנקאית לקוחות עם אובליגו מעל מיליון ש"ח מזהים ונבדקים פרטנית והיתר מטופלים כקבוצה של חובות הומוגניים וקטנים יחסית, תוך ביצוע הפרשה קבוצתית.

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכוני האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור וזיהוי חובות בעייתיים והבנק מיישמה בכל קווי העסקים. המתודולוגיה כוללת תהליך עבודה רבעוני מובנה שבמסגרתו נערכת סריקה יסודית של תיק האשראי, תוך שימוש במספר קריטריונים המהווים התראה מוקדמת להפיכתו של חוב לבעייתי, זאת במסגרת הטיפול בלקוחות המוגדרים כ"לקוחות רגישים". בחטיבה עסקית ומסחרית ובחטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן המטפלות בלקוחות הגדולים של הבנק ובחברות העסקיות הבינוניות מתבצע בנוסף תהליך בקרת אשראי רבעוני בו נבחנים לווים שדירוג הסיכון שלהם טוב יותר מזה המחייב הכללה באוכלוסיית הלקוחות המוגדרים כרגישים. בין היתר, מחייבת המתודולוגיה בחינה שיטתית של נאותות ההפרשה להפסדי אשראי בגין החובות שיש לבנק ספק בגבייתם, על בסיס קריטריונים שנקבעו לאופן בו יש לחשב את ההפרשות להפסדי אשראי שנקבעו בהתאם להוראה. בחינת נאותות ההפרשה נעשית מידי רביע, בכל קווי העסקים, ללקוחות המסווגים כ"פגומים". היחידות לניהול סיכוני אשראי (נס"א) בחטיבה לניהול סיכונים וענף אשראי מסחרי בחטיבה הבנקאית מאשרות את בחינת נאותות ההפרשה. כמו כן נבחן כושר שירות החוב של לקוחות המסווגים בסמלי חוב אחרים (חוב בהשגחה מיוחדת וחוב נחות).

התהליך המתואר של סיווג חובות ואמידת ההפסדים הפוטנציאליים בתיק האשראי כרוך, בין היתר, בהערכות סובייקטיביות, להן השלכה על סיווג החובות וההפרשה להפסדי אשראי.

בהתאם לעדכונים בהוראות ניהול בנקאי תקין שנכנסו השנה לתוקף, האחריות לנאותות הסיווגים וההפרשות מוטלת על החטיבה לניהול סיכונים, כאשר אחת לרביע מתקיים דיון בוועדת הפרשות של הבנק בראשות המנכ"ל הראשי, בהפרשות הנדרשות לרביע וכן בהמלצות לסווג חובות בעייתיים.

מכשירים נגזרים

בהתאם להוראות הדיווח הכספי של המפקח על הבנקים, הבנק מיישם את הוראות התקנים FAS 138, FAS 149 ו-FAS 157 על תיקוניהם, בכל הקשור לטיפול ולהצגה של מכשירים נגזרים.

שווי הוגן מוגדר כסכום/מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה המבוססות על הקביעה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.

נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.

נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את רמת הנזילות של שווקים ואת מידת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

הרמה במדרג השווי ההוגן שאליה משתייכת מדידת השווי ההוגן של מכשיר הפיננסי תיקבע על בסיס הרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהינו משמעותי למדידת השווי ההוגן בשלמותו.

התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידו ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

בהתאם להוראות המעבר נקבעו הנחיות ספציפיות בנוגע למתודולוגיה ולנתונים שישמשו בחישוב השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדוד את רכיב סיכון האשראי שנכלל בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים. בהתאם להוראות המעבר הנ"ל ובהתאם להנחיות של המפקח על הבנקים, הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור ברמת לקוח, תוך שימוש במדד לאיכות האשראי בהתבסס על מודלים פנימיים או על נתוני שוק.

במאי 2014 התקבל אישור מהמפקח על הבנקים לחשב את ההתאמה ברמת לקוח בדוחות הרבעוניים ובדוח השנתי לשנת 2014 בדומה לחישוב שבוצע בשנת 2013 ללא שימוש במודל מורכב הכולל תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית.

במקרים לא רבים בהם אין בבנק מודל מתמטי לשיערוך מכשירים נגזרים, השווי ההוגן נקבע על פי ציטוטי מחירים המתקבלים מגורמים הסוחרים במכשירים אלה. על אף שהציטוט מתקבל מברוקרים אמינים שהבנק בחר לעבוד עמם, אין ודאות שהמחיר שצוטט משקף את המחיר שיתקבל בפועל לעסקה בכל סכום שהוא, ובפרט לעסקה בסכום גדול.

לפרטים נוספים לגבי קביעת שווי הוגן ראה באור 1 ח.

ניירות ערך

ניירות ערך, למעט אגרות חוב מוחזקות לפדיון, מוצגים במאזן לפי שווי הוגן. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי עלות.

השווי ההוגן של ניירות ערך ישראליים מתבסס בעיקרו על מחירים מצוטטים מהבורסה לניירות ערך בתל-אביב ובניירות ערך זרים על מחירים המתקבלים ממקורות חיצוניים. לעניין ניירות ערך זרים רובו של התיק מחושב באופן יומי על ידי מוסד בינלאומי מוכר שעיסוקו בחישוב שווי הוגן של נכסים פיננסיים לצורך גילוי השווי בדוחות כספיים. מוסד זה הוא בלתי תלוי בגופים המנפיקים ובלתי תלוי בגופים המשווקים. החישוב מתבסס בעיקרו על מחירי עסקות בשווקים פעילים ועל שיערוך עסקות דומות. החישוב משקף את המחיר שקונה מרצון בשוק ישלם עבור ניירות ערך על בסיס מידע שוטף הנצפה בשוק. מכיוון שרק חלק קטן מניירות הערך נסחרים בעולם בתדירות יומית, המוסד משתמש בשתי שיטות הערכה:

א. הערכה ברמת קבוצת נכסים: רוב הניירות מוערכים באמצעות שיעורי תשואה (היוון) המתייחסים לקבוצות של נכסים בעלי מאפיינים דומים (לפי מדינה, סקטור, סוג הנכס, דירוג וכו'). בעיקרם, משקלול המידע הקיים בשוק, בדרך כלל ביחס לאינדקס הרלוונטי.

ב. הערכה וציטוטים לניירות ספציפיים: שאר הניירות מוערכים באופן פרטני (הערכת המנפיק והנייר הבודד), על בסיס ציטוטי מחירים ישירים למרווחים של הנייר או למנפיק הספציפי. חלק קטן מהנכסים בקבוצה זו מוערכים רק על בסיס ציטוטי מחירים משווקים מאוד פעילים (בעיקר אג"ח ממשלתיות, שלהן עושי שוק פעילים).

בניירות ערך שהם אגרות חוב שאינן סחירות של חברות בישראל השווי ההוגן מתבסס על נתונים המתקבלים מחברת "מרווח הוגן". הבנק תיקף את המודל ווידא ברמה סבירה של בטחון את נכונות השווי ההוגן. לעיתים, מטעמי שמרנות, כאשר קיימים אינדיקטורים, הבנק מבצע התאמות למודל ו/או מחיר שוק במטרה לקבוע שווי הוגן נכון יותר.

לפרטים נוספים ראה בפרק המבנה וההתפתחות של הנכסים וההתחייבויות, ניירות ערך להלן.
לפרטים נוספים לגבי קביעת שווי הוגן ראה באור 1 ח.

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך של ניירות הערך שאינה בעלת אופי זמני. הבחינה מתבצעת בהתקיים סממנים אשר יש בהם כדי להצביע על האפשרות שערכם של ניירות הערך נפגם. הקריטריונים לקביעה באם ירידת הערך הינה בעלת אופי שאינו זמני מתבססים על השיקולים והמבחנים כדלהלן:

- כוונה ויכולת להחזיק את נייר הערך עד להשבה החזויה של מלוא העלות.
- הנכסים והביטחונות המגבים את נייר הערך.
- שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
- משך התקופה בה השווי ההוגן של הנייר נמוך מעלותו.
- הערכת כושר ההחזר.
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.

מדיניות הבנק היא להכיר בירידת ערך של נייר ערך כבעלת אופי אחר מאשר אופי זמני, אם מתקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

1. נייר ערך אשר נמכר לפני מועד פרסום הדוח לציבור.
 2. נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור, הבנק מתכוון למכור אותו, בתוך פרק זמן קצר.
 3. אגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי התאגיד הבנקאי לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח. ירידת דירוג מתחת ל-BBB מינוס בלבד נחשבת לירידת דירוג משמעותית לצורך סעיף זה.
 4. אגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
 5. אגרת חוב אשר לגביה חל כשל אשראי שלא תוקן תוך פרק זמן סביר.
 6. נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו נמוך מהשווי בו נרכש לפרק זמן של לפחות תשעה חודשים לסוף תקופת הדוח הכספי, והוא נמוך בשיעור של 35% או יותר מהעלות בסוף תקופת הדוח כמו גם במועד הסמוך לפרסום הדוח (לגבי אגרת חוב - העלות המופחתת).
- לעניין זה מתאפשרת חריגה אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות מוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני. הראיות האובייקטיביות והגורמים הרלבנטיים כוללים פרמטרים כגון: עליית שווי לאחר מועד הדוח הכספי, דירוג אשראי גבוה (קבוצה A או מעליה), ניתוח עמידות בתרחישי לחץ על ידי גורם מקצועי חיצוני או על ידי הבנק, גיבוי ובכלל זה השקעה ממשלתית ישירה בהון לצורך הבטחת האיתנות של הבנק המנפיק.
- עקרונות אלו תואמים את ההנחיה שהוציא המפקח על הבנקים. ההגדרות של "ירידת דירוג משמעותית" ו-"ירידת ערך משמעותית" נקבעו על ידי הבנק.

התחייבויות לזכויות עובדים

הסכומים של ההתחייבויות לפנסיה ולמענק יובל מחושבים כיום על פי מודלים אקטואריים. שיעור ההיוון הינו 4% צמוד למדד ונקבע על ידי המפקח על הבנקים. כמו כן החישובים האקטואריים לוקחים בחשבון את תחזית עליית השכר הריאלית על סמך נסיון העבר שמשתנה בהתאם לגיל העובד.

להלן ניתוח רגישות כמותי להשפעת הנחות עיקריות בחישוב ההתחייבות האקטוארית.

קיטון של 1.0% בשיעור ההיוון של ההתחייבויות הנ"ל יגרום לגידול בסך כ-2.1 מיליארד ש"ח בסך ההתחייבויות. קיטון של 1.0% בעליית השכר יגרום לקיטון בסך כ-6.13 מיליון ש"ח בסך ההתחייבויות. עלייה של 5.0% בתוחלת החיים יגרום לגידול בסך כ-95 מיליון ש"ח בסך ההתחייבויות. כל הסכומים הינם לפני השפעת מס.

המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי: תוחלת חיים, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה, שיעורי עזיבה עם תנאים מועדפים, שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכת כספי פיצויים ותגמולים וכד'. על אף שהפרמטרים נקבעו בהירות ובמקצועיות ראויה, שינוי בכל אחד מהפרמטרים האקטואריים או בכמה מהם ו/או בשיעור ההיוון ו/או בשיעור עליית השכר יביא לשינוי בגובה ההתחייבויות של הבנק.

השינויים האקטואריים, הנובעים בין משינוי פרמטרים אקטואריים ובין משינוי בתשואות היעודות המשמשות לכיסוי ההתחייבויות נרשמים לרווח והפסד. לעומת זאת בחברות הבנות בארה"ב ובבריטניה הם נזקפים לקרן ההון וזאת בהתאם לכללי החשבונאות במדינות אלה. לצורך הדוח המאוחד הפעולה מבוטלת וההפרשים האקטואריים שנרשמו לקרן ההון מועברים לרווח והפסד.

הערכת האקטואר של זכויות העובדים נמצאת באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך וכתובתו:
www.magna.isa.gov.il

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

החוזר קובע כי התיקונים להוראות הדיווח לציבור יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה בנק יתקן למפרע את מספרי השוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור.

ביום 11 בינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר משלים לחוזר שפורסם ביום 9 באפריל 2014 שכולל מתכונת גילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות. כמו כן מעדכן החוזר נושאים כגון: שיעור היוון, הוראות מעבר, דרישות הגילוי בדוח על הרווח הכולל, בבאור על רווח כולל אחר מצטבר ודרישות גילוי בדוח הדיסקטוריון. בחוזר מצוין כי בנק ישראל הגיע למסקנה שבשראל לא קיים שוק עמוק לאיגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות עובדים יחושב על בסיס תשואות אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA ומעלה. מסיבות פרקטיות נקבע שחישוב המרווח יתבסס, על מרווחי אגרות החוב הקונצרניות בארה"ב. בנק הסבור ששינויים במרווח המתקבל בתקופה מסוימת נובעים מתנודות חריגות בשווקים באופן שהמרווחים המתקבלים על פיהם אינם מתאימים לשמש להיוון כאמור לעיל, יפנה לקבל הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. דוגמאות למצבים אלה יכולים לכלול, בין היתר, שינויים בגינם המרווח המתקבל גבוה מהמרווח על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (מקומי) בישראל.

הבנק נדרש לתקן למפרע מספרי השוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך. באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנובעים משינויים בשיעורי ההיוון נקבע:

- ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013 הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראות השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה שנקבעו על פי הכללים החדשים כמסובר לעיל, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

- רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת הדיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל עד שיתרה זו תתאפס.
 - רווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל והפסדים אקטואריים, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותנת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.
 - רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013 ובתקופות שלאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ויופחת בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.
 - השפעת היישום לראשונה על הטבות אחרות לעובדים אשר כל השינויים בהן נזקפים באופן שוטף לרווח והפסד (כגון מענקי יובל), תיזקף לעודפים.
- בנוסף, מעדכן החוזר את דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.
- ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא הטבות לעובדים אשר כולל, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.
- להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה ליום 1 בינואר 2015 בגין יישום הכללים החדשים ושינוי בעיקרה מהשינוי בשיעור ההיוון הינה גידול בנכסים בסך של בין כ-1.1-0.9 מיליארד ש"ח, גידול בהתחייבויות בסך של בין כ-2.8-2.4 מיליארד ש"ח וקטון בהון העצמי בסך של בין כ-1.7-1.5 מיליארד ש"ח. לעליה או ירידה בשיעור ההיוון עשויה להיות השפעה מהותית על סך התחייבויות בגין זכויות עובדים ומשכך על ההון העצמי. ברביע הראשון של 2015 ירדו התשואות הנגזרות משווקי ההון, דבר הגוזר ירידה נוספת בשיעור ההיוון, אשר ככל שתמשך עד לתום מרס 2015, תבוא לידי ביטוי בדוח ליום 31 במרס 2015. לפי אומדן ראשוני, ירידה זו, בהתבסס על נתוני אמצע מרס, צפויה להקטין את ההון העצמי בטווח של כ-1.1-0.8 מיליארד ש"ח נוספים לאחר השפעת מס.
- חישוב דרישות ההון בהתאם להוראות באזל 3 יעשה בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, שקובעות שיתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר הנובעת מהתאמות בגין הטבות לעובדים, והסכום שנזקף ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013 בגין השפעת האימוץ לראשונה, לא יובאו בחשבון באופן מיידי אלא יהיו כפופים להוראות מעבר, כך שהשפעתם תיפרס כדלקמן: 40% מיום 1 בינואר 2015 ועוד 20% ב-1 בינואר של כל שנה עד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.
- לגילוי על אומדן ההשפעה הצפויה על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2014 ראה באור 13.א.
לפרטים נוספים ראה באור 1 כה.

התחייבויות בגין תביעות משפטיות

בין יתר התחייבויות הבנק קיימות הפרשות בגין תביעות משפטיות שונות נגד הבנק, ביניהן גם בקשות לתביעות ייצוגיות. ההפרשות נקבעו על פי הערכת ההנהלה ומבוססות על חוות דעת משפטיות.

אחת לרביע נערך דיון בוועדת ההפרשות של הבנק בראשות המנכ"ל הראשי וכן בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, לגבי הפרשות בגין תביעות מעל סכום מסוים שהוגשו נגד הבנק.

לצורך הערכת הסיכונים בהליכים משפטיים המוגשים כנגד הבנק מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של היועצים המשפטיים החיצוניים המייצגים את הבנק בתביעות אלו.

חוות דעת אלו ניתנו על ידי היועצים המשפטיים החיצוניים על פי מיטב שיקול דעתם, על יסוד העובדות המוצגות להם על ידי הבנק ועל יסוד המצב המשפטי (הדין והפסיקה) כפי שהם ידועים במועד ההערכה, והנתונים, לא פעם, לפרשנות ולטיעונים אפשריים סותרים.

הערכת הסיכונים הגלומים בבקשות לאישור תובענות ייצוגיות הינה מורכבת שכן מדובר בתחום אשר ההלכות המשפטיות בו, גם בנושאים עקרוניים ומרכזיים, מצויות עדיין בהתהוות וטרם גובשו במלואן. כמו כן, ישנן תביעות בהן, בשל השלב בו מצוי ההליך, אין ביכולתם של היועצים המשפטיים להעריך ולו גם במגבלות האמורות את הסיכון הכרוך בהן.

לאור האמור לעיל, יתכן שתוצאות התביעות בפועל תהיינה שונות מההפרשות שנעשו.

בנינים וציוד

בניני הבנק וציוד מוצגים בדוחות הכספיים לפי: עלות בניכוי פחת שנצבר והפרשה לירידת ערך.

בנינים המוצעים למכירה מוצגים לפי הערך בספרים או שווי מימוש כפי שנקבע על ידי שמאים - הנמוך משניהם. גובה ההפרשה לירידת ערך של נכסים המוצעים למכירה מושפע משינויים בהערכת הנכס.

הבנק מסווג בסעיף זה את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

תוכנות אשר נרכשות נמדדות לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות בקשר עם פיתוח והתאמה של תוכנות מחשב לשימוש עצמי מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית, צפויה הטבה כלכלית עתידית ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. עלויות שהונו כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות עוקבות בגין תוכנה מוכרות כנכס אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

הפחת מחושב מהעלות, בהתאם לאורך החיים השימושי, לפי שיטת הקו הישר. עלויות המהוונות להשקעות בציד מופחתות ממועד הפעלתן בהתאם להערכת משך השימוש בהן, החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש.

הנהלת הבנק בוחנת מעת לעת את הצורך בהפרשות לירידת ערך של הנכסים שבבעלות הבנק. המבחן לירידת ערך הנכסים נעשה על ידי השוואת עלות הנכס בספרים לסכום בר השבה שלו. שווי בר השבה הינו הגבוה מבין מחיר המימוש של הנכס לבין שווי השימוש שלו (שהינו הערך הנוכחי לאומדן תזרימי מזומנים העתידיים הצפויים מהשימוש בנכס).

מסים על ההכנסה

הקבוצה מיישמת את תקן בינלאומי 12 IAS כפי ההוראות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור בנושא מסים על הכנסה החל מיום 1 בינואר 2012.

מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר נרשמים ישירות בהון.

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנת המס כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו עד תאריך המאזן.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים לקבל/לשלם הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו עד תאריך המאזן.

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

הקבוצה אינה רושמת מסים נדחים בגין רווחים מהשקעות בחברות מוחזקות שבכוונת הבנק להחזיקן ולא לממשן, וכן בגין דיבידנדים שאינם צפויים לחלוקה על ידי חברות מוחזקות.

ד. תיאור עסקי הקבוצה לפי מגזרים ותחומי פעילות

התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למס⁽¹⁾

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי (להלן: "הרווח הנקי") של קבוצת לאומי הסתכם בשנת 2014 בסך 1,502 מיליון ש"ח לעומת 1,982 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 24.2%. בנטרול ההוצאות הקשורות להסדרים עם רשויות חו"ל, הרווח הנקי לשנת 2014 הינו 2,526 מיליון ש"ח לעומת 2,203 מיליון ש"ח בשנת 2013, עלייה של 14.7%.

הקטיון ברווח הנקי בשנת 2014 לעומת שנת 2013 מוסבר כדלקמן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2014	2013	השינוי	
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
הכנסות ריבית, נטו (א)	7,363	7,357	6	0.1
הוצאות בגין הפסדי אשראי	472	268	204	76.1
הכנסות שאינן מריבית (א)	5,173	5,517	(344)	(6.2)
הוצאות תפעוליות ואחרות	9,311	8,892	419	4.7
רווח לפני מיסים	2,753	3,714	(961)	(25.9)
הפרשה למס	1,281	1,397	(116)	(8.3)
רווח לאחר מס	1,472	2,317	(845)	(36.5)
חלק הבנק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות	42	(293)	335	+
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(12)	(42)	30	71.4
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	1,502	1,982	(480)	(24.2)

ההפסד של קבוצת לאומי הסתכם ברביע הרביעי של 2014 בסך 111 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 356 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר				
	2014	2013	השינוי	
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
הכנסות ריבית, נטו (א)	1,802	1,810	(8)	(0.4)
הוצאות בגין הפסדי אשראי	483	155	328	+
הכנסות שאינן מריבית (א)	1,221	1,420	(199)	(14.0)
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,235	2,244	(9)	(0.4)
רווח לפני מיסים	305	831	(526)	(63.3)
הפרשה למס	157	301	(144)	(47.8)
רווח לאחר מס	148	530	(382)	(72.1)
חלק הבנק בהפסדי חברות כלולות	(252)	(165)	(87)	(52.7)
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(7)	(9)	2	22.2
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	(111)	356	(467)	-

ראה הערות בעמוד הבא.

⁽¹⁾ הדוחות הכספיים נערכו בערכים מדווחים. מדד המחירים לצרכן הידוע, ירד בשנת 2014 ב-0.1%. השקל פוחד נומינלית לעומת הדולר האמריקאי ב-12%, ולעומת האירו יוסף השקל ב-1.2%. השער היציג של הדולר ב-31 בדצמבר 2014 היה 3.889 ש"ח. פרטים נוספים ראה באור 1(ה) לדוחות הכספיים.

להלן תמצית דוח רווח והפסד בשמונת הרבעונים האחרונים:

2014							2013
רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי
רביעי	שלישי	שני	ראשון	רביעי	שלישי	שני	ראשון
במיליוני ש"ח							
1,802	1,899	1,905	1,757	1,810	1,946	1,839	1,762
הכנסות ריבית, נטו (א)							
483	56	(16)	(51)	155	(44)	84	73
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
1,221	1,328	1,250	1,374	1,420	1,382	1,246	1,469
הכנסות שאינן מריבית (א)							
2,235	2,459	2,504	2,113	2,244	2,432	2,169	2,047
הוצאות תפעוליות ואחרות(ב)							
305	712	667	1,069	831	940	832	1,111
רווח לפני מסים							
157	362	373	389	301	346	286	464
הפרשה למס (ב)							
148	350	294	680	530	594	546	647
רווח לאחר מיסים							
(252)	345	(14)	(37)	(165)	(17)	(54)	(57)
חלק הבנק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות							
הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
(7)	(11)	17	(11)	(9)	(12)	(10)	(11)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות							
(111)	684	297	632	356	565	482	579
התאגיד הבנקאי							

(א) בשנת 2014 יושמה לראשונה הוראה 310 בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית אשר השפיעה על הכנסות ריבית נטו ועל סעיף העמלות ראה באור 1- בדוחות הכספיים.

(ב) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 11.

הכנסות ריבית, נטו של קבוצת לאומי הסתכמו בשנת 2014 ב-7,363 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,357 מיליון ש"ח בשנת 2013, עלייה של 6 מיליון ש"ח, עלייה בשיעור של 0.1%.

הגידול בהכנסות ריבית נטו בשנת 2014 לעומת אשתקד נובע מיישום לראשונה של הוראה בנושא מדידת הכנסות ריבית בסך של 188 מיליון ש"ח. מאידך, המשך ירידת הריבית הקטינה את הכנסות הריבית. הקיטון קוזז בחלקו מגידול בפעילות.

ברביע הרביעי של 2014 הסתכמו ההכנסות מריבית, נטו בסך 1,802 מיליון ש"ח לעומת 1,810 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 0.4%.

היחס של הכנסות ריבית, נטו לבין היתרה הממוצעת של נכסים נושאי ריבית (התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית) הינו 2.22% לעומת 2.24% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן התפתחות הכנסות ריבית, נטו לפי מגזרי פעילות עיקריים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2014	2013	השינוי	
	במיליוני ש"ח			
	באחוזים			
משקי בית	2,627	2,647	(20)	(0.8)
עסקים קטנים	1,040	948	92	9.7
בנקאות עסקית	1,252	1,384	(132)	(9.5)
בנקאות מסחרית	1,463	1,374	89	6.5
בנקאות פרטית	282	292	(10)	(3.4)
ניהול פיננסי	687	700	(13)	(1.9)
אחר	12	12	-	-
סך הכל	7,363	7,357	6	0.1

פער הריבית הכולל בשנת 2014 הוא 1.98% לעומת פער של 1.87% בשנת 2013.

פערי הריבית בפעילות בישראל לפי מגזרים היו כדלקמן:

במגזר השקלי הלא צמוד, 2.49% לעומת 2.48% בתקופה המקבילה אשתקד. פער הריבית במגזר המט"ח היה 1.75% לעומת 1.55% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המדדי פער הריבית היה 0.42% לעומת 0.22% בתקופה המקבילה אשתקד.

לפירוט נוסף ראה בסקירת ההנהלה תוספת ג' ובבאור 20 בדוח הכספי.

הוצאות בגין הפסדי אשראי של קבוצת לאומי הסתכמו בשנת 2014 בכ-472 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך 268 מיליון ש"ח בשנת 2013, עלייה של 76.1%. בבנק הסתכמו ההוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 195 מיליון ש"ח בשנת 2014 לעומת 27 מיליון ש"ח בשנת 2013.

ברביע הרביעי של 2014 הסתכמו ההוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 483 מיליון ש"ח לעומת 155 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בשתי התקופות לעיל, נובע בעיקר מיישום לראשונה של הוראת בנק ישראל מינואר 2015 בנוגע ל"הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". כתוצאה מהיישום נזקפו 208 מיליון ש"ח להוצאות בגין הפסדי אשראי ברביע הרביעי של 2014.

כמו כן, השלוחה ברומניה רשמה 52 מיליון ש"ח הוצאות בגין הפסדי אשראי ברביע הרביעי של שנת 2014, עקב דרישת הבנק המרכזי הרומני מכלל המערכת הבנקאית ברומניה להגדיל את רמת ההפרשות, בעיקר כנגד התיק שעל פי הגדרת הבנק המרכזי הרומני מסווג כלא מניב הכנסות ריבית.

להלן נתונים על הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי לפי רבעונים:

2014									2013				
לשנת	רביע	רביע	רביע	רביע	לשנת	רביע	רביע	רביע	רביע	לשנת	רביע	רביע	רביע
2014	רביעי	שלישי	שני	ראשון	2013	רביעי	שלישי	שני	ראשון	2013	רביעי	שלישי	שני
במיליוני ש"ח													
הוצאה (הכנסה) פרטנית בגין הפסדי אשראי													
(94)	157	(60)	(114)	(77)	11	59	(80)	39	(7)				
הוצאה (הכנסה) קבוצתית בגין הפסדי אשראי													
566	326	116	98	26	257	96	36	45	80				
סך כל ההוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי													
472	483	56	(16)	(51)	268	155	(44)	84	73				
יחסים באחוזים (במונחים שנתיים):													
שיעור ההוצאה (ההכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו													
(0.03)	0.25	(0.10)	(0.19)	(0.12)	-	0.10	(0.13)	0.07	(0.01)				
שיעור ההוצאה (ההכנסה) קבוצתית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו													
0.22	0.52	0.19	0.16	0.04	0.11	0.16	0.06	0.07	0.13				
שיעור ההוצאה (ההכנסה) הכולל בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו													
0.19	0.77	0.09	(0.03)	(0.08)	0.11	0.26	(0.07)	0.14	0.12				
שיעור ההוצאה (ההכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מסך סיכון האשראי הכולל לציבור													
(0.02)	0.16	(0.06)	(0.13)	(0.09)	-	0.07	(0.09)	0.04	(0.01)				
שיעור ההוצאה (ההכנסה) קבוצתית בגין הפסדי אשראי מסך סיכון האשראי הכולל לציבור													
0.14	0.33	0.12	0.11	0.03	0.07	0.10	0.04	0.05	0.09				
שיעור ההוצאה (הכנסה) הכולל בגין הפסדי אשראי מסך סיכון האשראי הכולל לציבור													
0.12	0.49	0.06	(0.02)	(0.06)	0.07	0.17	(0.05)	0.09	0.08				

להלן נתונים על יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:

31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014	
הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי (במיליוני ש"ח)		הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי (במיליוני ש"ח)	
2,702		3,041	
1.12		1.20	
0.72		0.78	

להלן התפתחות ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות עיקריים:

לשנה שהסתיימה		לשנה שהסתיימה ביום		
ביום 31 בדצמבר		31 בדצמבר 2014		
2013	במיליוני ש"ח	2014	במיליוני ש"ח	
באחוזים (א)		באחוזים (א)		
0.2	179	0.4	407	משקי בית
0.1	9	0.2	14	בנקאות פרטית
0.5	112	0.8	182	עסקים קטנים
(0.3)	(166)	(0.8)	(489)	בנקאות עסקית
0.4	186	0.3	153	בנקאות מסחרית
(9.1)	(52)	42.3	205	ניהול פיננסי ואחר
0.11	268	0.19	472	סך הכל

(א) אחוז מסך האשראי של המגזר לסוף תקופה.

להלן התפלגות ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
93	(166)	תעשייה
(21)	(101)	בינוי ונדל"ן
(9)	140	מסחר
14	(47)	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
(28)	(35)	תחבורה ואחסנה
11	(60)	תקשורת ושירותי מחשב
(115)	272	שירותים פיננסיים
75	33	שירותים עסקיים אחרים
53	24	אנשים פרטיים-הלוואות לדיור
182	356	אנשים פרטיים-אחר
10	54	אחרים
265	470	סך כל הציבור
3	2	סך הכל בנקים
-	-	סך הכל ממשלות
268	472	סך הכל

להלן התפלגות ההוצאות בגין הפסדי אשראי בקבוצה (הבנק וחברות מאוחדות) שנזקפו לדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2014	2013	השינוי
במיליוני ש"ח	באחוזים		
הבנק	195	27	168
לאומי קארד	25	10	15
בנק ערבי	17	9	8
לאומי ארה"ב	68	38	30
לאומי בריטניה	100	182	(82)
לאומי רומניה	67	1	66
אחרות	-	1	(1)
סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי	472	268	204
			76.1

להלן שיעורי ההוצאות בגין הפסדי אשראי כאחוז מיתרת האשראי לציבור על אחריות הבנק:

2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
באחוזים										
המערכת הבנקאית בארץ	0.16	0.25 ^(א)	0.42	0.39	0.41	0.75	0.72	0.28	0.52	0.69
קבוצת לאומי	0.19	0.11	0.51	0.30	0.26	0.74	1.01	0.20	0.51	0.87

(א) אומדן המערכת הבנקאית בהתבסס על נתוני חמשת הבנקים הגדולים.

סיכון אשראי בעייתי

31 בדצמבר 2014		
מאזני	חוץ מאזני	כולל
במיליוני ש"ח		
1. סיכון אשראי בעייתי: (א)		
סיכון אשראי פגום	4,816	375
סיכון אשראי נחות	2,331	637
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת (ב)	3,060	529
סך הכל אשראי בעייתי	10,207	1,541
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר (ב)	941	-
2. נכסים שאינם מבצעים:		
חובות פגומים	4,411	-
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	15	-
סך הכל נכסים שאינם מבצעים	4,426	-

ראה הערות בעמוד הבא.

31 בדצמבר 2013		
מאזני	חוץ מאזני	כולל
במיליוני ש"ח		
1. סיכון אשראי בעייתי: (א)		
סיכון אשראי פגום	5,782	333
6,115		
סיכון אשראי נחות	1,832	187
2,019		
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת (ב)	3,260	795
4,055		
סך הכל אשראי בעייתי	10,874	1,315
12,189		
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר (ב)	1,112	-
-		
2. נכסים שאינם מבצעים:		
חובות פגומים	5,217	-
-		
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	101	-
-		
סך הכל נכסים שאינם מבצעים	5,318	-
-		

הערה: סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(א) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ב) לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

להלן פירוט מדדי סיכון האשראי:

31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014
באחוזים		
2.1	1.7	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסה מיתרת האשראי לציבור
		שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
0.5	0.4	מיתרת האשראי לציבור
1.6	1.6	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור
74.5	90.5	פגום שאינו צובר הכנסות ריבית
2.9	2.7	שיעור סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.1	0.2	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.2	0.1	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי הממוצעת
		שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי
13.2	7.6	בגין אשראי לציבור

הכנסות שאינן מריבית של קבוצת לאומי הסתכמו בשנת 2014 ב-5,173 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,517 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 344 מיליון ש"ח, ירידה בשיעור של 6.2%. חלק עיקרי (כ-200 מיליון ש"ח) מירידה זו נובע מכך שקיימת אי סמטריה בזקיפת הפרשי השער של פיקדונות במט"ח שמימנו מניות במט"ח. בעוד שהפרשי השער על הפיקדונות נזקפים להכנסות שאינן מריבית, הפרשי השער בגין המניות נזקפו לרווח כולל אחר, התאמות בגין הצגת מניות זמינות למכירה. בשנת 2014, עקב פיחות של רוב המטבעות ביחס לשקל קיימת הוצאה בגין הפרשי השער על הפיקדונות בהכנסות שאינן מריבית בעוד שההכנסה על המניות נזקפה לרווח כולל אחר.

הכנסות שאינן מריבית של הבנק הסתכמו בשנת 2014 ב-3,363 מיליון ש"ח, לעומת 3,910 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 547 מיליון ש"ח, בשיעור של 14.0%.

ברביע הרביעי של השנה הסתכמו ההכנסות שאינן מריבית בסך 1,221 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,420 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 199 מיליון ש"ח, בשיעור של 14.0%.

השינויים בהכנסות שאינן מריבית בקבוצה נובעים מ:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר			
	2014	2013	השינוי	2014	2013	השינוי	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
הכנסות מימון שאינן מריבית	795	1,127	(332)	76	238	(162)	
עמלות	4,167	4,188	(21)	1,054	1,084	(30)	
הכנסות אחרות	211	202	9	91	98	(7)	
סך הכל	5,173	5,517	(344)	1,221	1,420	(199)	

להלן התפתחות רבעונית של ההכנסות שאינן מריבית:

	2013				2014				
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח								
הכנסות מימון שאינן מריבית	411	212	266	238	323	172	224	76	
עמלות	1,025	1,029	1,050	1,084	1,040	1,040	1,033	1,054	
הכנסות אחרות	33	5	66	98	11	38	71	91	
סך הכל	1,469	1,246	1,382	1,420	1,374	1,250	1,328	1,221	

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2014	2013	השינוי	במיליוני ש"ח	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו	(346)	204	(550)	-
רווחים ממכירת אגח זמינות למכירה, נטו	205	209	(4)	(1.9)
רווחים מהשקעות ממניות כולל דיבידנדים	452	580	(128)	(22.1)
רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו	28	99	(71)	(71.7)
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו	456	35	421	+
סך הכל	795	1,127	(332)	(29.5)

להלן פירוט העמלות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2014	2013	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
ניהול חשבון	821	833	(12)
פעילות בניירות ערך ובמכשירים			
נגזרים מסוימים	816	817	(1)
כרטיסי אשראי	939	907	32
טיפול באשראי	196	332	(136)
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	286	249	37
הפרשי המרה	318	289	29
עמלות מעסקי מימון	487	450	37
עמלות אחרות	304	311	(7)
סך כל העמלות	4,167	4,188	(21)

בשנת 2014 יושמה לראשונה הוראה 310 בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית אשר גרמה לגידול בהכנסות ריבית נטו בסך של 188 מיליון ש"ח ולקיטון בסעיף העמלות בסך של 210 מיליון ש"ח. ראה באור 1.1 בדוחות הכספיים.

ההכנסות מעמלות מכסות 44.8% מההוצאות התפעוליות והאחרות לעומת כיסוי של 47.1% בשנת 2013.

להלן פירוט ההכנסות האחרות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2014	2013	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
רווחים מיעודה לפיצויים	71	129	(58)
הכנסות אחרות	140	73	67
סך הכל	211	202	9

בסעיף רווחים מיעודה לפיצויים נזקפו ברביע השלישי וברביע הרביעי של שנת 2014 הכנסות בסך 64 מיליון ש"ח ו-5 מיליון ש"ח בהתאמה כתוצאה מהתשואות החיוביות בקופה לפיצויים של העובדים.

הכנסות אחרות נובעות ממימוש נכסים שאינם בשימוש הבנק ושנמכרו כחלק מתהליכי ההתייעלות.

להלן התפתחות הכנסות שאינן מריבית לפי מגזרי פעילות עיקריים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2014	2013	השינוי	
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
משקי בית	1,820	1,806	14	0.8
עסקים קטנים	508	546	(38)	(7.0)
בנקאות עיסקית	773	647	126	19.5
בנקאות מסחרית	571	575	(4)	(0.7)
בנקאות פרטית	597	610	(13)	(2.1)
ניהול פיננסי	812	1,307	(495)	(37.9)
אחר	92	26	66	+
סך הכל	5,173	5,517	(344)	(6.2)

משקל ההכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (קרי, הכנסות מריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית) היה בשיעור של 41.3% לעומת 42.9% בשנת 2013.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות של קבוצת לאומי הסתכמו בשנת 2014 ב-9,311 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8,892 מיליון ש"ח בשנת 2013, עלייה של 4.7%. בנטרול ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל, ההוצאות התפעוליות והאחרות ירדו מ-8,656 מיליון ש"ח בשנת 2013 ל-8,285 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה של 4.3%.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות של הבנק הסתכמו בשנת 2014 ב-6,330 מיליון ש"ח, לעומת 6,872 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 7.9%. בנטרול ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל, ההוצאות התפעוליות והאחרות בבנק ירדו מ-6,636 מיליון ש"ח בשנת 2013 ל-6,074 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה של 8.5%.

ברביע הרביעי הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות ב-2,235 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,244 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 0.4%.

הוצאות השכר הסתכמו בשנת 2014 ב-4,968 מיליון ש"ח, לעומת 5,133 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה בשיעור של 3.2%.

הקיטון בהוצאות השכר נובע, בין היתר מקיטון במצבת העובדים ומקיטון בהפרשה למענק התשואה השנתי, אשר קוזז חלקית על ידי תוספות השכר בהתאם להסכם הקיבוצי הקודם.

ההוצאות התפעוליות והאחרות למעט שכר הסתכמו בשנת 2014 בסך 4,343 מיליון ש"ח לעומת 3,759 מיליון ש"ח בשנת 2013, עלייה בשיעור של 15.5%. העלייה נובעת מגידול בהוצאות אחרות בסך 669 מיליון ש"ח בעיקר עקב ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל. בשנת 2014 נרשמו הוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל בסך 1,026 מיליון ש"ח לעומת 236 מיליון ש"ח בשנת 2013.

ההוצאות התפעוליות והאחרות למעט שכר בניכוי ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל ירדו ב-206 מיליון ש"ח בשנת 2014, מ-3,523 מיליון ש"ח בשנת 2013 ל-3,317 מיליון ש"ח בשנת 2014, ירידה בשיעור של 5.8%. הירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות נובעת מירידה בכל סעיפי ההוצאות: פחת, הוצאות אחזקת בניינים וציוד והוצאות אחרות.

לפירוט נוסף ראה באורים 24 ו-25 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות רבעונית של הוצאות תפעוליות ואחרות ואחזקת בניינים וציוד^(א):

2014					2013				
סה"כ	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	סה"כ	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי
שנתי	רביעי	שלישי	שני	ראשון	שנתי	רביעי	שלישי	שני	ראשון
במיליוני ש"ח									
פחת	726	187	177	181	181	768	179	179	185
הוצאות אחזקת בניינים וציוד	1,052	262	274	255	261	1,065	273	264	264
הוצאות אחרות והפחתות של נכסים בלתי מוחשיים, ללא הוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל	1,539	506	301	404	328	1,690	463	464	326
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות, ללא הוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל	3,317	955	752	840	770	3,523	915	907	926
הוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל	1,026	17	480	487	42	236	-	198	38
סך ההוצאות התפעוליות והאחרות, כולל הוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל	4,343	972	1,232	1,327	812	3,759	915	1,105	964

(א) ללא שכר.

ההוצאות התפעוליות מהוות 74.3% מסך כל ההכנסות לעומת 69.1% בשנת 2013, וללא ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל הן מהוות 66.1% לעומת 67.2% בשנת 2013.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהווה 2.35% מסך כל המאזן, לעומת 2.37% בשנת 2013. ההוצאות התפעוליות והאחרות ללא ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל מהווה 2.09% מסך כל המאזן לעומת 2.31% בשנת 2013.

הרווח לפני מס של קבוצת לאומי הסתכם בשנת 2014 ב-2,753 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,714 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 25.9%. הרווח לפני מס של הבנק הסתכם בשנת 2014 ב-2,800 מיליון ש"ח לעומת 2,990 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 6.4%.

הרווח לפני מס ללא הוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל הסתכם בשנת 2014 ב-3,779 מיליון ש"ח בהשוואה ל-3,950 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 4.3%.

ברביע הרביעי של 2014 הסתכם הרווח לפני מס של קבוצת לאומי בסך 305 מיליון ש"ח בהשוואה ל-831 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה למס על הרווח של קבוצת לאומי הסתכמה בשנת 2014 ב-1,281 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,397 מיליון ש"ח בשנת 2013. שיעור ההפרשה בשנת 2014 היה כ-46.5% מהרווח לפני מס לעומת 37.6% בשנת 2013, גידול של כ-8.9 נקודות האחוז. העלייה בשיעור ההפרשה למס נובעת בעיקר מגידול בהוצאות הלא מוכרות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל.

להלן התפתחות ההפרשה למס לפי רבעונים

ברביע הראשון של השנה שיעור המס היה 36.4% לעומת 41.8% ברביע המקביל אשתקד. הירידה בשיעור המס נבעה בעיקר מהפרשי שער חיוביים בגין השקעות בחברות בנות בחו"ל לעומת הפרשי שער שליליים בתקופה המקבילה אשתקד.

ברביע השני של השנה שיעור המס היה 55.9% לעומת 34.4% ברביע המקביל אשתקד בעיקר כתוצאה מגידול בהוצאות הלא מוכרות ביחס לרביע מקביל אשתקד.

ברביע השלישי שיעור המס היה 50.8% לעומת 36.8% ברביע המקביל אשתקד בעיקר כתוצאה מגידול בהוצאות הלא מוכרות ביחס לרביע מקביל אשתקד.

ברביע הרביעי שיעור המס הגיע ל-51.5% לעומת 36.2% ברביע המקביל אשתקד בעיקר כתוצאה מגידול בהוצאות הלא מוכרות ביחס לרביע המקביל אשתקד.

הרווח לאחר מסים הסתכם בשנת 2014 בסך 1,472 מיליון ש"ח לעומת 2,317 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 36.5%. ברביע הרביעי של 2014 הסתכם הרווח לאחר מסים בסך 148 מיליון ש"ח לעומת 530 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חלק הקבוצה ברווח (הפסד) לאחר מס של חברות כלולות הסתכם בשנת 2014 ברווח של 42 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד של 293 מיליון ש"ח בשנת 2013.

לפרטים נוספים ראה בפרק "מגזרי הפעילות בקבוצה" סעיף "ניהול פיננסי – שוק ההון" להלן.

עיקר הרווח בסעיף זה נובע מתרומת החברות הבאות:

1. החברה לישראל בע"מ: הפסד בסך 8 מיליון ש"ח בשנת 2014 לעומת הפסד בסך 340 מיליון ש"ח בשנת 2013.

2. חברות כלולות של לאומי פרטנרס בע"מ רווח בסך 34 מיליון ש"ח ב-2014, לעומת רווח בסך 35 מיליון ש"ח ב-2013.

הרווח הנקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה הסתכם בשנת 2014 בסך של 1,514 מיליון ש"ח לעומת רווח של 2,024 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 25.2%. ברביע הרביעי של 2014 הסתכם ההפסד לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בסך 104 מיליון ש"ח לעומת רווח של 365 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בשנת 2014 הסתכם בסך של 12 מיליון ש"ח לעומת רווח של 42 מיליון ש"ח בשנת 2013.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בשנת 2014 הסתכם בסך של 1,502 מיליון ש"ח לעומת רווח של 1,982 מיליון ש"ח בשנת 2013, ירידה של 24.2%. ברביע הרביעי של 2014 הסתכם ההפסד המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בסך 111 מיליון ש"ח לעומת רווח של 356 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התשואה להון - ממוצע לתקופה לבעלי מניות התאגיד הבנקאי במונחים שנתיים:

2014		2013							
בשנת	רביע	רביע	רביע	רביע	בשנת	רביע	רביע	רביע	רביע
2014	רביעי	שלישי	שני	ראשון	2013	רביעי	שלישי	שני	ראשון
באחוזים									
הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד									
5.5	(1.6)	10.5	4.5	9.9	7.8	5.6	9.2	7.9	9.7

הרווח הנקי הבסיסי למניה המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי היה בשנת 2014 1.02 ש"ח בהשוואה ל-1.35 ש"ח ב-2013.

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2013	השינוי	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
1,502	1,982 (א)	(480)	(24.2)
439	(639)	1,078	+
(53)	147	(200)	-
-	3	(3)	-
1,888	1,493	395	26.5

(א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1'יח.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר			
2014	2013	השינוי	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
(111)	356 (א)	(467)	-
(39)	(10)	(29)	-
78	(12)	90	+
-	3	(3)	-
(72)	337	(409)	-

(א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1'יח.

המבנה וההתפתחות של הנכסים וההתייבויות

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 ב-396.1 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-374.5 מיליארד ש"ח בסוף 2013 - עלייה של 5.8%, מאזן הבנק הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 ב-362.5 מיליארד ש"ח לעומת 343.0 מיליארד ש"ח בסוף 2013, עלייה של 5.7%.

ערך הנכסים הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ מסך מאזן הקבוצה הינו כ-94.6 מיליארד ש"ח, כ-23.9% מסך הנכסים. בשנת 2014 פוחת השקל ביחס לדולר של ארה"ב ב-12% וביחס לאירו יוסף השקל ב-1.2%. השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ תרם לעלייה בשיעור של כ-1.8% בסך כל המאזן של הקבוצה, כך שבנטרול השפעת פיחות השקל סך המאזן היה 389.2 מיליארד ש"ח.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה - סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי וניהול פיקדון, מסתכמים בכ-1,223 מיליארד ש"ח, לעומת 1,159 מיליארד ש"ח בסוף 2013 (כ-314 מיליארדי דולר ו-334 מיליארד דולר בהתאמה).

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

מאוחד		הבנק							
31 בדצמבר		31 בדצמבר							
2014	2013	השינוי	2014	2013	השינוי	2014	2013	השינוי	באחוזים
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
396,134	374,540 (א)	21,594	362,527	342,954 (א)	19,573	5.7	362,527	342,954 (א)	19,573
60,615	44,351	16,264	57,276	40,413	16,863	41.7	57,276	40,413	16,863
52,113	63,735	(11,622)	43,669	57,203	(13,534)	(23.7)	43,669	57,203	(13,534)
252,480	240,874	11,606	221,190	209,940	11,250	5.4	221,190	209,940	11,250
3,729	3,638	91	3,094	3,131	(37)	(1.2)	3,094	3,131	(37)
303,397	286,003	17,394	287,378	273,186	14,192	5.2	287,378	273,186	14,192
4,556	4,310	246	8,889	7,522	1,367	18.2	8,889	7,522	1,367
23,678	25,441	(1,763)	5,953	6,526	(573)	(8.8)	5,953	6,526	(573)
28,093	26,129 (א)	1,964	28,093	26,129 (א)	1,964	7.5	28,093	26,129 (א)	1,964

(א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1'יח.

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ-מאזניים עיקריים:

מאוחד		הבנק			
31 בדצמבר		31 בדצמבר			
2014	2013	2014	2013	השינוי	באחוזים
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
1,624	1,863	1,079	1,278	(199)	(15.6)
5,969	5,406	4,892	4,483	409	9.1
17,523	15,507	17,523	15,507	2,016	13.0
16,863	14,861	16,418	14,495	1,923	13.3
664,316	539,651	653,890	530,833	123,057	23.2
149,837	130,980	149,673	130,321	19,352	14.8

(א) כולל עסקאות "פירוורד", חוזי החלפות פיננסיות, futures, swaps ונגזרי אשראי.
פירוט נוסף - ראה בבאור א.18 ו-ב.18 לדוחות הכספיים.

ג. להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים של הלקוחות בקבוצת לאומי

31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2014		2013		השינוי
במיליוני ש"ח		באחוזים		
618,728	597,088	21,640	3.6	תיקי ניירות ערך (א)
נכסים בגינם ניתנים שירותי תפעול: (א)(ב)(ג)				
74,052	76,009	(1,957)	(2.6)	קרנות נאמנות
67,895	70,170	(2,275)	(3.2)	קופות גמל ופנסיה
65,884	49,584	16,300	32.9	קרנות השתלמות

(א) לרבות שינוי בשווי השוק של ניירות ערך ושווי הניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמורת.

(ב) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.

(ג) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שירותי ניהול תפעולי, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

העלייה בשווי הנכסים נובעת מגידול בהיקפי הפעילות ומעלייה בשווי השוק בארץ ובחו"ל.

פיקדונות הציבור

פיקדונות הציבור בקבוצה הסתכמו בסוף 2014 ב-303.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-286.0 מיליארד ש"ח בסוף 2013, גידול בשיעור של 6.1%.

פיחות השקל ביחס למרבית מטבעות החוץ תרם לעלייה בשיעור של 3.2% בסך כל פיקדונות הציבור, כך שבניטרול השפעת פיחות השקל היה גידול בפיקדונות הציבור בשיעור של 2.9%.

אגרות חוב, כתבי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים הסתכמו בסוף 2014 בכ-23.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-25.4 מיליארד ש"ח בסוף 2013.

פיקדונות הציבור, אגרות חוב, וכתבי התחייבות נדחים עלו ב-2014 בשיעור של 5.0% ומהווים יחד 82.6% מסך כל המאזן.

להלן תמהיל פיקדונות הציבור לפי סוגים ומגזרי הצמדה:

31 בדצמבר 2014				
לפי דרישה	לזמן קצוב	תוכניות חסכון	פיקדונות מיועדים	סך הכל
במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי:				
לא-צמוד	71,240	95,238	-	166,479
צמוד למדד	-	24,884	2,515	27,399
מטבע חוץ:				
כולל צמוד מטבע חוץ	56,384	52,792	-	109,176
לא כספי	-	343	-	343
סך הכל	127,624	173,257	2,515	303,397
31 בדצמבר 2013				
לפי דרישה	לזמן קצוב	תוכניות חסכון	פיקדונות מיועדים	סך הכל
במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי:				
לא-צמוד	57,731	97,092	-	154,825
צמוד למדד	-	26,189	2,590	28,779
מטבע חוץ:				
כולל צמוד מטבע חוץ	50,960	50,818	-	101,778
לא כספי	-	621	-	621
סך הכל	108,691	174,720	2,590	286,003

להלן ההתפתחויות בסוגי הפיקדונות השונים:

- פיקדונות הציבור בשקלים לא-צמודים עלו ב-11.7 מיליארד ש"ח, 7.5% לעומת 31 בדצמבר 2013.
- פיקדונות הציבור הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע החוץ עלו ב-7.4 מיליארד ש"ח, 7.3% לעומת 31 בדצמבר 2013 ובנטרול השפעת השינויים בשער החליפין של השקל ירדו בשיעור של 1.7%. פיקדונות הציבור בשלוחות בחו"ל עלו ב-2014 בכ-5.7% כ-1.7 מיליארד ש"ח, כתוצאה מפיחות השקל כנגד רוב מטבעות החוץ בהן פועלות השלוחות.
- פיקדונות צמודים למדד ירדו ב-1.4 מיליון ש"ח, 4.8% לעומת 31 בדצמבר 2013, בעיקר בפיקדונות לזמן קצוב.

להלן התפתחות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות עיקריים:

31 בדצמבר		31 בדצמבר
2013		2014
השינוי באחוזים	במיליוני ש"ח	
(2.7)	118,634	115,480
14.3	22,830	26,090
21.6	22,816	27,754
28.6	51,878	66,723
0.1	34,794	34,830
(7.2)	35,051	32,520
6.1	286,003	303,397

(א) כולל בעיקר פיקדונות של גופים מוסדיים.

להלן התפתחות רבעונית של פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות עיקריים:

2013							2014
רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי
ראשון	שני	שלישי	רביעי	ראשון	שני	שלישי	רביעי
במיליוני ש"ח							
124,320	121,693	120,059	118,634	116,049	114,341	114,265	115,480
19,730	21,052	21,928	22,830	21,893	22,061	23,048	26,090
21,452	20,822	22,088	22,816	21,080	21,745	23,961	27,754
49,420	47,840	49,036	51,878	54,034	56,363	60,433	66,723
36,529	35,767	35,698	34,794	35,460	33,110	33,573	34,830
27,369	28,274	31,030	35,051	34,216	32,241	31,352	32,520
278,820	275,448	279,839	286,003	282,732	279,861	286,632	303,397

(א) כולל בעיקר פיקדונות של גופים מוסדיים.

פיקדונות ממשלות הסתכמו לסוף 2014 בכ-467 מיליון ש"ח, עלייה של 70 מיליון ש"ח לעומת שנת 2013.

סעיף זה כולל פיקדונות של ממשלות זרות בשלוחות בחו"ל שהסתכמו בסוף 2014 בכ-344 מיליון ש"ח לעומת 241 מיליון ש"ח בסוף 2013. וכן פיקדונות ממקורות ממשלתיים, שהועמדו בשנים קודמות לרשות הבנקים בעיקר לפריסת חובות הקיבוצים, וכן פיקדונות למתן אשראים לדיור לציבור הזכאים.

פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים

א. פיקדונות בבנקים (מרכזיים ומסחריים):

31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014	
בבנקים מסחריים	בבנקים מרכזיים	בבנקים מסחריים	בבנקים מרכזיים
במיליוני ש"ח			
מטבע ישראל:			
1,074	27,147	1,286	38,970
לא-צמוד			
272	-	263	-
צמוד מדד			
7,967	5,901	12,681	5,343
מט"ח כולל צמוד מט"ח			
9,313	33,048	14,230	44,313
סך כל הפיקדונות בבנקים			

בסך כל הפיקדונות בבנקים הייתה עלייה בשיעור של 38.2%.

ב. פיקדונות מבנקים (מרכזיים ומסחריים):

31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014	
בבנקים מסחריים	בבנקים מרכזיים	בבנקים מסחריים	בבנקים מרכזיים
במיליוני ש"ח			
מטבע ישראל:			
1,717	-	1,807	-
לא-צמוד			
117	-	91	-
צמוד מדד			
2,444	32	2,658	-
מט"ח כולל צמוד מט"ח			
4,278	32	4,556	-
סך כל הפיקדונות מבנקים			

על פי החוק, רשאי בנק ישראל לתת הלוואות לתאגידים הבנקאיים כנגד ביטחונות. לצורך כך, משמשים פיקדונות הבנק בבנק ישראל, וכן תיק ניירות הערך של הבנק ששוועבד.

ביום 31 בדצמבר 2014 היה סך כל הפיקדונות של הקבוצה בבנק ישראל 39.4 מיליארד ש"ח, וכנגדם לא היו הלוואות מבנק ישראל.

כפי שניתן לראות מלוחות אלה, מצב הנזילות בקבוצה גבוה ביותר, ולקבוצה פיקדונות נטו בבנקים בהיקף של 54.0 מיליארד ש"ח.

האשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור נטו בקבוצת לאומי הסתכם בסוף 2014 ב-252.5 מיליארד ש"ח לעומת 240.9 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בבנק 221.2 מיליארד ש"ח לעומת 209.9 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור מהווה 63.7% מסך כל המאזן לעומת 64.3% בסוף 2013.

פיחות השקל ביחס למרבית מטבעות החוץ תרם לעלייה בשיעור של 1.5% בסך האשראי לציבור. בנטרול השפעת הפיחות חלה עלייה בשיעור של 3.4% בסך האשראי לציבור, כך שבנטרול השפעת פיחות השקל סך האשראי היה 249.0 מיליארד ש"ח.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה בניירות ערך של חברות, כולל ניירות ערך של חברות אחזקה של בנקים, המסתכמים בסוף 2014 ב-15,005 מיליון ש"ח בהשוואה ל-12,807 מיליון ש"ח בסוף 2013, והמגלמים גם כן סיכוני אשראי.

להלן התפתחות רבעונית של האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה:

שנת 2014					
סך הכל שנתי	31 בדצמבר	30 בספטמבר	30 ביוני	31 במרס	
159,755	159,755	155,722	151,614	148,635	לא-צמוד במיליוני ש"ח (א)
8.7	2.6	2.7	2.0	1.2	% הגידול
51,221	51,221	52,763	53,502	53,046	צמוד מדד במיליוני ש"ח
(4.3)	(2.9)	(1.4)	0.9	(0.9)	% הגידול (קיטון)
41,504	41,504	40,996	39,269	39,592	מט"ח וצמוד מט"ח במיליוני ש"ח
2.7	1.2	4.4	(0.8)	(2.1)	% הגידול (קיטון)
252,480	252,480	249,481	244,385	241,273	סך הכל במיליוני ש"ח
4.8	1.2	2.1	1.3	0.2	% הגידול

(א) כולל פריטים לא כספיים.

סך כל האשראי לציבור בפעילות הקבוצה בארץ הסתכם בסוף 2014 בכ-229.3 מיליארד ש"ח לעומת 217.5 מיליארד ש"ח בסוף 2013.

להלן תמהיל האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה:

31 בדצמבר 2014						
במיליוני ש"ח % בתמהיל		31 בדצמבר 2013		השינוי		
במיליוני ש"ח % בתמהיל		במיליוני ש"ח % בתמהיל		במיליוני ש"ח באחוזים		
159,755	63.3	146,907	61.0	12,848	8.7	לא-צמוד (א)
51,221	20.3	53,544	22.0	(2,323)	(4.3)	צמוד מדד
41,504	16.4	40,423	17.0	1,081	2.7	מט"ח וצמוד מט"ח
252,480	100.0	240,874	100.0	11,606	4.8	סך הכל

(א) כולל פריטים לא כספיים.

האשראי לציבור בשקלים לא צמודים עלה בסך 12,848 מיליון ש"ח, 8.7%. האשראי לציבור הצמוד למדד ירד בסך 2,323 מיליון ש"ח, 4.3%. העלייה באשראי לציבור במטבע חוץ ובצמוד מטבע חוץ היתה בסך 1,081 מיליון ש"ח, 2.7% ובנטרול השפעת השינויים בשער החליפין של השקל ירד האשראי לציבור במט"ח וצמוד מט"ח בשיעור של 6.0%.

סך כל האשראי לציבור שקוזז הנובע מפיקדונות לפי מידת הגבייה הסתכם בקבוצה בסך 4.1 מיליארד ש"ח. כ-76.8% מהאשראי ניתן מפיקדונות הממשלה לפי מידת הגבייה למימון רכישת דירה (הלוואות לדיור).

להלן התפלגות האשראי במטבע חוץ כולל צמוד מטבע חוץ לפי מטבעות עיקריים:

	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	השינוי
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח באחוזים	
דולר ארה"ב	29,813	27,213	2,600	9.6
אירו	5,599	6,020	(421)	(7.0)
מטבעות אחרים	6,092	7,190	(1,098)	(15.3)
סך הכל	41,504	40,423	1,081	2.7

להלן התפתחות החבויות לענף בינוי ונדל"ן:

	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	השינוי
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח באחוזים	
סיכון אשראי מאזני	47,579	46,064	1,515	3.3
ערבויות לרוכשי דירות (א)	7,482	6,514	968	14.9
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר	28,362	25,768	2,594	10.1
סך הכל	83,423	78,346	5,077	6.5

(א) משוקלל לשווה ערך מאזן.

סך כל סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן בארץ (לפי דוח ענפי משק בתוספת ה' בסקירת ההנהלה) עלה ב-2014 ב-7.2%. סיכון האשראי לענף בינוי ונדל"ן בארץ מהווה כ-21.5% מסך כל סיכון האשראי בארץ. מאידך, לפי כללי החישוב שקבע בנק ישראל לצורך קביעת שיעור המימון הענפי, סך כל החבות בענף בבנק מגיע לכ-18.38% מסך כל החבויות בארץ. בשנים 2014 ו-2013 לא הייתה חריגה מריכוזיות חבויות ענפית.

נתונים נוספים על התפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה בתוספת ה' לסקירת הנהלה.

להלן התפתחות האשראי לציבור, נטו לפי מגזרי פעילות עיקריים:

	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	שיעור השינוי
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח באחוזים	
משקי בית	110,696	100,243	10,453	10.4
מזה: הלוואות לדיור	74,238	68,556	5,682	8.3
עסקים קטנים	24,034	23,299	735	3.2
בנקאות מסחרית	52,622	49,630	2,992	6.0
בנקאות עסקית	58,761	60,646	(1,885)	(3.1)
בנקאות פרטית	5,882	6,455	(573)	(8.9)
ניהול פיננסי	485	601	(116)	(19.3)
סך הכל לסוף תקופה	252,480	240,874	11,606	4.8

סך כל האשראי העסקי (בנקאות מסחרית ובנקאות עסקית) הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 בסך 111.4 מיליארד ש"ח, עלייה בשיעור של 1.0%. סך כל האשראי הפרטי (משקי בית, עסקים קטנים ובנקאות פרטית) הסתכם בסך 140.6 מיליארד ש"ח, עלייה בשיעור של 8.2%.

	2014						2013					
	רביעי	רבועי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	
	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	
משקי בית	110,696	108,136	104,987	102,212	100,243	98,272	95,289	92,469				
מזה: מוצר משכנתאות	74,238	72,779	70,992	69,388	68,556	67,221	65,239	63,214				
עסקים קטנים	24,034	24,325	24,124	23,850	23,299	23,131	22,593	22,116				
בנקאות עסקית	58,761	59,186	58,684	58,922	60,646	62,940	63,704	66,961				
בנקאות מסחרית	52,622	51,339	50,218	49,913	49,630	49,112	49,627	48,636				
בנקאות פרטית	5,882	6,065	5,927	6,069	6,455	6,840	6,720	7,361				
ניהול פיננסי ושוקי הון	485	430	445	307	601	597	550	1,071				
סה"כ	252,480	249,481	244,385	241,273	240,874	240,892	238,483	238,614				

ביום 21 במאי 2008 הבנק חתם על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחיוכים כספיים בשקלים, המגיעים ושיגיעו לבנק מפעם לפעם מאת לקוחותיו, שהינם תאגידים (שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל), שאינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים שקיבלו מהבנק, ושמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי אינו עולה על שלוש שנים, שניתנו וינתנו על ידי הבנק ללקוחות הנ"ל. השעבוד הינו בסכום השווה לגובה הסכומים המובטחים באיגרת החוב, כפי שיהיו מעת לעת, עד לסך של 1.1 מיליארד ש"ח.

לפרטים נוספים ראה להלן בשעבוד ניירות ערך בפרק זה.

סיכון אשראי לפי ענפי משק

להלן התפתחות סיכון האשראי הכולל (א) לציבור לפי ענפי משק עיקריים:

	31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014		
	שיעור	סיכון אשראי	כולל לציבור	שיעור	סיכון אשראי	כולל לציבור (ג)
	מסך הכל	מסך הכל	מסך הכל	מסך הכל	מסך הכל	מסך הכל
	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
חקלאות	6.4	0.6	2,187	0.6	2,328	39,653
תעשייה	2.3	10.4	38,745	10.1	39,653	83,423
בינוי ונדל"ן (ב)	6.5	20.9	78,346	21.3	83,423	4,949
חשמל ומים	1.4	1.3	4,882	1.3	4,949	32,598
מסחר	7.8	8.1	30,251	8.3	32,598	4,491
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	(6.9)	1.3	4,824	1.1	4,491	6,764
תחבורה ואחסנה	7.4	1.7	6,296	1.7	6,764	6,163
תקשורת ושירותי מחשב	0.2	1.6	6,148	1.6	6,163	42,693
שירותים פיננסיים	(8.5)	12.4	46,645	10.8	42,693	12,813
שירותים עיסקיים אחרים	13.9	3.0	11,253	3.3	12,813	11,183
שירותים ציבוריים וקהילתיים	16.9	2.6	9,569	2.9	11,183	77,883
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	8.2	19.2	71,985	19.9	77,883	67,098
אנשים פרטיים - אחר	6.4	16.9	63,063	17.1	67,098	392,039
סך הכל	4.8	100.0	374,194	100.0	392,039	

- (א) לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
 (ב) כולל הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בניה בסך 1,383 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך 1,867 מיליון ש"ח לעומת 1,175 מיליון ש"ח ו-2,027 מיליון ש"ח בהתאמה ל-31 בדצמבר 2013.
 (ג) סכום החבות בגין מקדם "התוספת" הופחת בשנת 2014 על מנת להתאימו לאמור בנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

להלן נתונים נוספים על האשראי הכולל

להלן התפלגות סך כל האשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ-מאזני לפי גודל האשראי ללווה בודד:

	31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014		
	שיעור	מסך הכל	מסך הכל	שיעור	מסך הכל	מסך הכל
	מסך הכל	מסך הכל	מסך הכל	מסך הכל	מסך הכל	מסך הכל
	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
תקרת האשראי באלפי ש"ח	עד	באחוזים	באחוזים	עד	באחוזים	באחוזים
-	80	80.7	6.3	80	80.7	6.3
80	600	16.1	21.1	600	16.1	21.1
600	1,200	2.2	13.4	1,200	2.2	13.4
1,200	2,000	0.5	5.9	2,000	0.5	5.9
2,000	8,000	0.4	8.8	8,000	0.4	8.8
8,000	20,000	0.1	6.7	20,000	0.1	6.7
20,000	40,000	0.04	6.6	40,000	0.04	6.6
40,000	200,000	0.03	14.4	200,000	0.03	14.4
200,000	800,000	0.01	11.5	800,000	0.01	11.5
מעל 800,000	0.001	0.001	5.3	0.001	0.001	5.3
סך הכל	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

- (א) ב-2014 - 153 לווים וב-2013 - 149 לווים.
 (ב) ב-2014 - 18 לווים וב-2013 - 21 לווים.
 לפרטים נוספים על חלוקת האשראי לפי גודל - ראה באור ג. לדוחות הכספיים.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני שהיקפם ללווה בודד עולה על 800 מיליון ש"ח בחתך מפורט יותר של גודל האשראי ובחתך של ענפי משק ליום 31 בדצמבר 2014:

1. סיכון אשראי לפי גודל אשראי של לווה

31 בדצמבר 2014						
מספר לוויים		אשראי מאזני		סיכון אשראי חוץ מאזני		
סך	מזה: צדדים	סך	מזה: צדדים	סך	מזה: צדדים	
הכל	קשורים	סך הכל	קשורים	הכל	קשורים	תקרת האשראי באלפי ש"ח
במיליוני ש"ח						מ-עד
10	-	4,656	-	5,290	-	800
2	-	268	-	2,360	-	1,200
2	-	2,942	-	400	-	1,600
3	-	4,068	-	2,019	-	2,000
1	-	2,157	-	698	-	2,800
18	-	14,091	-	10,767	-	סך הכל

31 בדצמבר 2013						
מספר לוויים		אשראי מאזני		סיכון אשראי חוץ מאזני		
סך	מזה: צדדים	סך	מזה: צדדים	סך	מזה: צדדים	
הכל	קשורים	סך הכל	קשורים	הכל	קשורים	תקרת האשראי באלפי ש"ח
במיליוני ש"ח						מ-עד
9	1	6,564	955	2,188	-	800
5	-	4,382	-	2,539	-	1,200
2	-	519	-	2,795	-	1,600
3	-	2,607	-	3,777	-	2,000
1	-	2,376	-	41	-	2,400
1	-	2,941	-	583	-	2,800
21	1	19,389	955	11,923	-	סך הכל

2. סיכון אשראי לפי ענפי משק

31 בדצמבר 2014			
מספר לוויים	אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	
במיליוני ש"ח			
5	2,637	4,981	תעשייה
6	2,909	3,282	בינוי ונדל"ן
1	685	196	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1	1,957	49	תקשורת ושירותי מחשב
3	3,570	865	שירותים פיננסיים
1	2,157	698	חשמל ומים
1	176	696	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
18	14,091	10,767	סך הכל

31 בדצמבר 2013			
מספר לווים במיליוני ש"ח	אשראי מאזני	חוץ מאזני	סיכון אשראי
תעשייה	3	2,257	3,327
בינוי ונדל"ן	6	4,214	3,051
שירותים ציבוריים וקהילתיים	1	735	200
תקשורת ושירותי מחשב	1	2,376	41
שירותים פיננסיים	8	5,813	4,182
חשמל ומים	1	2,941	583
מסחר	1	1,053	539
סך הכל	21	19,389	11,923

כל הצדדים הקשורים בטבלאות דלעיל הם תאגידיים שהבנק מחזיק בהם עד 20% ואינם בעלי שליטה בבנק. אין בין האשראים המפורטים בטבלה הנ"ל חובות שבגינם נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי.

3. מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

א. ליום 31 בדצמבר 2014 אין לקבוצה חשיפת אשראי לקבוצת לווים אשר חבותם עולה על 15% מהון הבנק (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 313).

למידע נוסף בנושא קבוצות לווים ראה בפרק החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם, ריכוזיות אשראי להלן.

ב. החבות המצרפית של לווים גדולים, קבוצות לווים וקבוצות לווים בנקאיות שחבותם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק מהווה ב-31 בדצמבר 2014 11.40% מהון הבנק לעומת המגבלה הרגולטורית שהינה בשיעור 120% מהון הבנק. (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 313).

חובות בעייתיים

להלן סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשות פרטניות וקבוצתיות:

31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
3,500	212	3,712	4,267	213	4,480	חובות פגומים
2,062	619	2,681	1,689	185	1,874	חובות נחותים
2,645	513	3,158	2,691	756	3,447	חובות בהשגחה מיוחדת
8,207	1,344	9,551	8,647	1,154	9,801	סך הכל

סיכון אשראי בעייתי:

31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	
במיליוני ש"ח			
10,439	10,858		סיכון אשראי בעייתי מסחרי
1,309	1,331		סיכון אשראי בעייתי קמעונאי
11,748	12,189		סך הכל
2,197	2,388		הפרשה להפסדי אשראי
9,551	9,801		אשראי בעייתי לאחר הפרשה להפסדי אשראי

לפירוט נוסף לאשראי בעייתי ראה באור 4 לדוחות הכספיים ובסקירת ההנהלה תוספת ה'.

האשראי לממשלות ב-31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-528 מיליון ש"ח ירידה של 30 מיליון ש"ח, 5.4% לעומת 31 בדצמבר 2013.

ניירות ערך

מדיניות ניהול ההשקעות בניירות ערך (הנוסטרו)

מדיניות ניהול ההשקעות בניירות ערך (הנוסטרו) של הקבוצה מוגדרת במסגרת תוכנית העבודה השנתית והרכ-שנתית של הקבוצה. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון המאושר להשגת היעדים העסקיים. תאבון הסיכון כולל עקרונות ומגבלות כמותיות להפסדים שהקבוצה מוכנה לספוג בתרחישים ברמות שונות של חומרה. המגבלות העיקריות מתייחסות לסכומי ההשקעה, רמות סיכון (דירוגי אשראי, מח"מ הרבית, וכו'), חשיפה למנפיק, חשיפה למנהל השקעות/למנהל קרן, חשיפה גיאוגרפית, וכו'. כל ההשקעות מבוצעות מתוך רשימה של מכשירי השקעה מותרים להשקעה.

תיקי הנוסטרו מנוהלים מתוך ראייה כוללת ברמת הבנק והקבוצה בהיותם מרכיב מרכזי בניהול סיכונים הנזילות וסיכונים השוק.

הראייה הכוללת משתקפת בעקרון העדפת השקעות בעלות מתאם חלקי/נמוך עם יתר פעילות הבנק והקבוצה. בהתאם לכך, מובא בחשבון היתרון הגלום בהשקעות הנוסטרו במטח בניירות ערך שהונפקו בחו"ל, התורמות לפיזור סיכונים מחוץ למשק הישראלי.

פיזור הסיכונים בתיק הנוסטרו רב מימדי: פיזור גיאוגרפי, בין ענפי משק, בין מנפיקים, בין מנהלי השקעות, בין מכשירי השקעה, וכד'.

ההשקעות מבוצעות על בסיס שיקולי רווחיות מתואמת סיכון תוך התחשבות בדרישות ההון המתאימות.

בשיקולי ההשקעה מיוחס דגש מיוחד להמנעות מהפסדים משמעותיים (downside risk).

פעילות הנוסטרו מתמקדת בשווקים מרכזיים, המתפקדים בסביבה פיקוחית מפותחת ואפקטיבית.

אישור המכשירים המותרים להשקעה מביא בחשבון היבטים שונים כגון שקיפות וקלות גישה למקור בלתי תלוי ואמין לשערוך/תמחור השווי, ומזעור המורכבות והסיכונים התפעוליים, והמשפטיים.

השקעות הקבוצה בניירות ערך ב-31 בדצמבר 2014 הסתכמו ב-52.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-63.7 מיליארד ש"ח ב-2013, ירידה של 18.2%.

ניירות הערך בקבוצה מסווגים לשתי קטגוריות: ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה.

ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לדוח רווח והפסד. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת מוצג בסעיף נפרד בהון ברווח כולל אחר שנקרא "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בניכוי המס המתייחס. בכל מקרה שבו קיימת ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני ההפרש נזקף לחשבון רווח והפסד.

אופן חישוב השווי ההוגן

השווי ההוגן של ניירות ערך ישראליים מתבסס בעיקרו על מחירים מצוטטים מהבורסה לניירות ערך בתל-אביב ובניירות ערך זרים על מחירים המתקבלים ממקורות חיצוניים.

אגרות החוב בישראל הנקובות בשקלים ואינן סחירות משוערכות באמצעות מודל, מכיוון שאין שוק פעיל לאגרות החוב הללו.

להלן סיווג סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד:

31 בדצמבר 2014				
עלות מופחתת	מומשו מהתאמות לשווי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי	הערך במאזן
במיליוני ש"ח				
אגרות חוב				
זמינות למכירה	35,609	454	(121)	35,942
למסחר	11,439	62 (א)	(24) (א)	11,477
	47,048	516	(145)	47,419
מניות וקרנות נאמנות				
זמינות למכירה	2,801	390	(11)	3,180
למסחר	1,400	141 (א)	(27) (א)	1,514
	4,201	531	(38)	4,694
סך כל ניירות הערך	51,249	1,047	(183)	52,113

(א) נזקף לרווח והפסד.

31 בדצמבר 2013				
עלות מופחתת	מומשו מהתאמות לשווי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי	הערך במאזן
במיליוני ש"ח				
אגרות חוב				
זמינות למכירה	49,854	401	(222)	50,033
למסחר	9,740	76 (א)	(33) (א)	9,783
	59,594	477	(255)	59,816
מניות וקרנות נאמנות				
זמינות למכירה	2,744	156	(72)	2,828
למסחר	1,017	78 (א)	(4) (א)	1,091
	3,761	234	(76)	3,919
סך כל ניירות הערך	63,355	711	(331)	63,735

(א) נזקף לרווח והפסד.

ליום 31 בדצמבר 2014 כ-75.1% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה וכ-24.9% כתיק למסחר. סיווג זה מקנה גמישות בניהול תיק ניירות הערך. כ-9.0% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות שאינן מוצגות על בסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות הנסחרות בבורסה.

לפרטים בדבר שווי ניירות ערך לפי אופן המדידה ראה באור 18ג. לדוחות הכספיים.

להלן טבלת פירוט ההשקעות באגרות חוב (ללא בנקים) שהונפקו בישראל ובחו"ל לפי ענפי משק (תיק זמין למכירה ולמסחר):

	31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	
	הונפק בישראל	הונפק בחו"ל	הונפק בישראל	הונפק בחו"ל
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
חקלאות	-	4	-	4
תעשייה	130	1,032	766	60
בינוי ונדל"ן	74	222	171	50
חשמל ומים	537	260	234	590
מסחר	104	3	4	186
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	-	-	-	-
תחבורה ואחסנה	-	148	132	9
תקשורת ושירותי מחשב	45	322	198	58
שירותים פיננסיים (א)	439	11,040	9,495	431
שירותים עסקיים ואחרים	12	486	209	66
שירותים ציבוריים וקהילתיים	25	122	115	29
סך הכל	1,366	13,639	11,328	1,479

(א) כולל אגרות חוב מגובות בנכסים.

התיק הזמין למכירה

א. בשנת 2014 הייתה תנועה חיובית ברווח כולל אחר בגין ניירות ערך זמינים למכירה בסך 355 מיליוני ש"ח (לפני השפעת המס). התנועה נובעת מעליית ערך בסך 1,002 מיליון ש"ח אשר קוזזה בחלקה מתנועה שלילית בניירות ערך שמומשו וסוגו לרווח והפסד בסך 647 מיליון ש"ח (לפני מס). זאת בהשוואה לתנועה שלילית ברווח כולל אחר בגין ניירות ערך זמינים בסך של 518 מיליון ש"ח (לפני מס) בתקופה המקבילה אשתקד שנבעה ממימוש ניירות ערך בסך 747 מיליון ש"ח בקיזוז עליית ערך בסך 229 מיליון ש"ח (לפני מס).

ב. כמו כן נזקפו לרווח והפסד רווחים נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 205 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 209 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

היתרה המצטברת נטו של התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך המוחזקים בתיק הזמין למכירה ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכמת בסכום חיובי של 394 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), לעומת 179 מיליון ש"ח בסוף 2013. סכומים אלה מייצגים רווחים נטו שטרם מומשו לתאריכי הדוחות.

להערכת הנהלת הבנק, בניירות ערך בתיק הזמין למכירה בהם קיימת ירידת ערך, הרי שהינה בעלת אופי זמני. בכוונתו וביכולתו של הבנק להמשיך ולהחזיק את ההשקעות עד להשבה החזויה של מלוא העלות של הנכסים או עד לפדיון, לכן נזקפת ירידת ערך זו להון. זאת, על בסיס הקריטריונים שפורטו בעיקרי המדיניות החשבונאית בבאור 1 להלן.

לפרטים בדבר התאמות לשווי הוגן של ניירות זמינים למכירה שנזקפו להון ראה באור 3 לדוחות הכספיים.

התיק למסחר

ב-31 בדצמבר 2014, בתיק למסחר יש כ-11.5 מיליארד ש"ח אגרות חוב וכ-1.5 מיליארד ש"ח מניות, לעומת 9.8 מיליארד ש"ח אגרות חוב ו-1.1 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2013. נכון ל-31 בדצמבר 2014 התיק למסחר מהווה כ-24.9% מסך תיק הנוסטרו של הקבוצה לעומת 17.1% ב-31 בדצמבר 2013.

לפירוט על הרכב התיק ראה באור 3 לדוחות הכספיים.

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בדוח רווח והפסד רווחים שמומשו וטרם מומשו בסך של 423 מיליון ש"ח לעומת הפסדים בסך 54 מיליון ש"ח בשנת 2013, ובגין מניות וקרנות נרשמו רווחים שמומשו ושטרם מומשו בסך 33 מיליון ש"ח לעומת 89 מיליון ש"ח ב-2013.

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה יש כ-29 מיליארד ש"ח (כ-7.5 מיליארד דולר) ניירות ערך שהונפקו בחו"ל. כ-89% מהתיק מושקעים במכשירי חוב שכולם (פרט לכ-1.9%) מדורגים *Investment Grade*, מהם כ-88% בדרוג (A-) ומעלה. כ-11% מהתיק מושקעים במניות ובקרנות. כשליש מסיכון השוק של ההשקעה במניות וקרנות מגודר באופן מלא. מתוך התיק הנ"ל כ-24 מיליארד ש"ח (כ-6.2 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה מסווגת בתיק למסחר.

1. השקעות בניירות ערך מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

תיק ניירות ערך מגובי נכסים של הקבוצה (משכנתאות ושאינם משכנתאות) כולו מדורג בדרוג השקעה (*Investment Grade*). ל-31 בדצמבר 2014 מסתכם כ-9.1 מיליארד ש"ח (כ-2.3 מיליארד דולר) לעומת 7.6 מיליארד ש"ח בסוף 2013, מתוך התיק הנ"ל כ-7.7 מיליארד ש"ח (כ-2.0 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר.

התיק הזמין למכירה של השקעות בניירות ערך מגובי נכסים בחו"ל ליום 31 בדצמבר 2014 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום של כ-5.6 מיליארד ש"ח. 87% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הונפקו על ידי סוכנויות פדראליות בארה"ב (*FNMA, FHLMC, GNMA*).

לפרטים בדבר השקעות באגרות חוב מגובות נכסים ראה באור 3 לדוחות הכספיים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ירידת הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-49 מיליון ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים הן בתיק הזמין והן בתיק למסחר, מסתכם בכ-861 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-4.7 שנים בממוצע (מח"מ). בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות (אשראי לרכישת רכב, ואשראים אחרים) בסך של כ-2.1 מיליארד ש"ח מתוכן אגרות חוב מסוג CLO בסך של כ-2.0 מיליארד ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-3.3 שנים בממוצע.

2. השקעות בניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-31 בדצמבר 2014 כ-19.8 מיליארד ש"ח (5.1 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים, 16.5 מיליארד ש"ח (4.2 מיליארד דולר) מניירות הערך הללו מסווגים בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר. 97% מסך ניירות הערך הינם בדירוג השקעה והם כוללים בעיקר ניירות ערך של ממשלת ארה"ב, בנקים ומוסדות פיננסיים, אגרות חוב של חברות בדרוג השקעה והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל.

לפרטים נוספים בנוגע לחשיפה מוסדות פיננסיים זרים ראה בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם, סעיף סיכונים אשראי.

ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה יתרת עליית הערך המצטברת בהון העצמי בגין ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-244 מיליון ש"ח (שהם 152 מיליון ש"ח לאחר מס).

כאמור, בנוסף לתיק הזמין למכירה קיימים ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של מדינות, בנקים ומוסדות פיננסיים, וקרנות של ניירות ערך. 98% מניירות הערך שבתיק למסחר בדירוג השקעה (Investment Grade).

שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-3.3 מיליארד ש"ח (0.9 מיליארד דולר). ההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת, במידה שיש הפרש כזה, נזקף לחשבון הרווח והפסד.

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-31 בדצמבר 2014 ב-21.9 מיליארד ש"ח, מזה סך של 20.3 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל בשקלים, והיתר אגרות חוב של ממשלת ישראל במט"ח ואגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. כ-58.4% מההשקעות באגרות חוב חברות שהם כ-0.8 מיליארד ש"ח נכללו בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

תיק אגרות החוב של חברות, שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.8 מיליארד ש"ח כולל קרן הון חיובית בסך של 35 מיליון ש"ח וקרן הון שלילית בסך של 4 מיליון ש"ח.

כל אגרות החוב של החברות שבתיק למסחר וחלק מאגרות החוב של החברות שבתיק הזמין למכירה רשומות למסחר וסחירות בבורסה. שערוך אגרות החוב של החברות הסחירות מבוסס על מחירי השוק בבורסה. שערוך אגרות החוב שאינן סחירות נעשה כפי שפורט לעיל.

השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 31 בדצמבר 2014 בכ-4,694 מיליון ש"ח, מזה מניות סחירות 3,098 מיליון ש"ח ושאינן סחירות 1,596 מיליון ש"ח. מסך כל ההשקעה 3,180 מיליון ש"ח מסווגים בתיק הזמין למכירה ו-1,514 מיליון ש"ח מסווגים בתיק למסחר.

ההון הנדרש בגין השקעות אלה עומד ליום 31 בדצמבר 2014 על סך של 587 מיליון ש"ח.

לפרטים נוספים ראה באור 3 לדוחות הכספיים.

מטרות ומדיניות ניהול סיכונים לגבי השקעה במניות - (גילוי איכותי טבלה 13 באזל):

מדיניות ההשקעה:

הבנק הגדיר מדיניות השקעה של הקבוצה לרבות קביעת מגבלות להיקף ההשקעה הכולל ובחברה בודדת, תמהיל ההשקעה ורמות הסיכון השונות בין סוגי ההשקעות הריאליות.

הגדרת מטרת ההשקעה:

- השגת תשואה עודפת בהשוואה להשקעה פיננסית של הנוסטרו.
- השאת ערך ההשקעה והשגת תנאי השקעה עודפים על ידי מינוף המוניטין של קבוצת לאומי.
- הרחבת פיזור סיכונים וגיוון מקורות ההכנסה של הקבוצה.
- השטחת התנודתיות של תיק הנוסטרו (פערי זמן).

מבנה התיק מתחלק ל-3 קבוצות משנה:

- השקעות אסטרטגיות בהן הבנק מתכנן להחזיק לזמן ארוך.
- השקעות לטווח זמן בינוני.
- השקעות בחברות צמיחה (חברות בהתחלת דרכן).

הרישום החשבונאי של ההשקעות:

- ההשקעות נרשמות כהשקעות בתיק ניירות ערך זמינים למכירה, כאשר ההשקעה הינה בחברה כלולה היא נרשמת בסעיף השקעות בחברות כלולות.

לגבי אופן הרישום ראה להלן בדוחות הכספיים, באור 11, עיקרי המדיניות החשבונאית.

השינויים העיקריים בהשקעה במניות בשנת 2014

ת.ש.י, דרך הים התפלה, שותפות מוגבלת

באוגוסט 2014 רכשה לאומי פרטנרס 20% מהזכויות בשותפות, בתמורה לכ-86.4 מיליון ש"ח. השותפות חתמה על הסכם לרכישת 100% מהון המניות של דרך הים התפלה (אחזקות) בע"מ, רכישה אשר סגירתה טרם התבצעה.

אלקטרה מוצרי צריכה בע"מ

בינואר 2014 מכרה לאומי פרטנרס כ-1.95 מיליון מניות אלקטרה מוצרי צריכה בע"מ בתמורה לכ-83.8 מיליון ש"ח. לאומי פרטנרס רשמה רווח מהמכירה בסך של כ-17 מיליון ש"ח ברביע הראשון בשנת 2014.

פרטנר תקשורת בע"מ

במרס 2014 מכרה לאומי פרטנרס כ-4.6 מיליון מניות פרטנר תקשורת בע"מ בתמורה לכ-142 מיליון ש"ח. לאומי פרטנרס רשמה רווח מהמכירה בסך של כ-70 מיליון ש"ח ברביע הראשון בשנת 2014.

Mobileye N.V ("מובילאיי")

באוגוסט 2014 התבצעה הנפקה לציבור בבורסת ניו יורק של מובילאיי בה החזיקה לאומי פרטנרס 4,124,535 מניות המהוות 2% מההון המונפק והנפרע. במסגרת ההנפקה לציבור, שהתבצעה במחיר למניה של 25 דולר ארה"ב, ולאחר מימוש האופציה שניתנה לחתמי ההנפקה לרכוש מניות נוספות, מכרה לאומי פרטנרס 2,049,271 מניות בתמורה ל-23.55 דולר ארה"ב למניה (מחיר ההנפקה בניכוי עמלות חיתום והוצאות) ובתמורה כוללת של כ-48.3 מיליון דולר ארה"ב. לאחר ההנפקה החזיקה לאומי פרטנרס כ-1% מההון המונפק והנפרע של מובילאיי. לאומי פרטנרס רשמה רווח מהמכירה בסך של כ-144 מיליון ש"ח.

החל מתום תקופת החסימה שנקבעה בקשר עם הנפקת מניות מובילאיי, מכרה לאומי פרטנרס מניות מובילאיי בהיקף כספי כולל של כ-310 מיליון ש"ח. בגין מכירות אלו צפוי הבנק לרשום בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2015 רווח לפני מס בסך של כ-290 מיליון ש"ח.

שעבוד ניירות ערך

הבנק חבר במסלקת הבורסה לניירות ערך בע"מ ובמסלקת מעו"ף בע"מ.

הבנק, כמו כל חבר מסלקת מעוף אחר, משעבד ניירות ערך מהנוסטרו להבטחת פעילות לקוחותיו, פעילות הנוסטרו ובגין חלקו בקרן הסיכונים. כמו כן מבטיח השעבוד גם את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים, וזאת אם השעבוד שהעמיד החבר האחר לא יספיק לכיסוי כל חיובי החבר האחר, ובהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהחברים בקרן, עד לגובה הביטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת מעו"ף לפי הנמוך. הבנק שיעבד, ליום 31 בדצמבר 2014, אגרות חוב ופיקדונות בשווי של 1.7 מיליארד ש"ח למסלקת המעו"ף.

הסדר בטחונות דומה קיים גם במסלקת הבורסה. שווי כל אגרות החוב ופיקדונות ששועבדו על ידי הבנק, למסלקת הבורסה ליום 31 בדצמבר 2014 היה 92 מיליון ש"ח.

הבנק חתם על אגרת חוב לטובת בנק ישראל להבטחת סכומים המגיעים או שיגיעו לבנק ישראל מהבנק. כערובה לנ"ל הבנק שיעבד לטובת בנק ישראל בשיעבוד שוטף ללא הגבלה בסכום אגרות חוב המופקדות בחשבון ספציפי המתנהל במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב על שם בנק ישראל. ליום 31 בדצמבר 2014 לא היו יתרות.

ליום 31 בדצמבר 2014 לא ניתנו אשראים לבנק מבנק ישראל, מאידך יתרת הפיקדונות של הבנק בבנק ישראל הסתכמה בסך 38.9 מיליארד ש"ח.

הבנק מבצע השאלות לזמן קצר של ניירות ערך במט"ח מהתיק הזמין למכירה, דרך מסלקת יורוקליר, ללקוחות אחרים של המסלקה ללא ידיעת זהות השואלים. ההשאלות מבוצעות בערבות מלאה של מסלקת יורוקליר שהינה מוסד פיננסי בדירוג AA+. שווי יתרת ניירות ערך המושאלים למסלקת יורוקליר ליום 31 בדצמבר 2014, עמד על כ-98 מיליוני ש"ח. לצורך הבטחת סליקה של ניירות ערך עבור לקוחות הבנק קיבל ממסלקת יורוקליר קו אשראי בסך 150 מיליון דולר שכנגדו קיים שעבוד צף על ניירות ערך בתיק הנוסטרו.

נכסים אחרים ויתרות חובה בגין מכשירים נגזרים

נכסים אחרים הסתכמו בסוף 2014 בסך 5.5 מיליארד ש"ח לעומת 5.2 מיליארד ש"ח בסוף 2013, עלייה בשיעור של 6.2%.

יתרת החובה בגין השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שבוצעה עם ועבור לקוחות עלתה מ-13.1 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2013 ל-16.9 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2014.

התחייבויות אחרות ויתרות זכות בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות הסתכמו ב-31 בדצמבר 2014 בסך 18.7 מיליארד ש"ח לעומת 17.8 מיליארד ש"ח בסוף 2013, עלייה בשיעור של 5.1%.

יתרת הזכות בגין השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שבוצעה עם ועבור לקוחות הסתכמו בסך 15.7 מיליארד ש"ח לעומת 13.5 מיליארד ש"ח ב-2013.

רכוש קבוע ומתקנים

בניינים וציוד - העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ב-31 בדצמבר 2014 בסך 3.7 מיליארד ש"ח, לעומת 3.6 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2013.

ההשקעות בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2014 הינן כדלהלן (במיליוני ש"ח):

עלות	פחת שנצבר	יתרה להפחתה	
31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2013
3,517	1,935	1,582	1,541
בניינים ומקרקעין			
3,445	2,788	657	665
ציוד, ריהוט וכלי רכב			
5,534	4,044	1,490	1,432
תוכנות			
12,496	8,767	3,729	3,638
סך הכל			

בניינים וציוד אלה משמשים בעיקר לפעילות הקבוצה. בניינים שאינם בשימוש הקבוצה והמושכרים לגורמים מחוץ לקבוצה הכלולים במאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכמים בסך 26 מיליון ש"ח.

מרבית שטחי המבנים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בישראל הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברות-בנות. מרבית הנכסים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בחו"ל הינם בשכירות.

נכסי הנדל"ן של הבנק מוחזקים בבעלות הבנק, בנייני בנק בע"מ ולין סיטי סנטר בע"מ (חברות בנות בבעלות מלאה של הבנק) ובבעלותם 166 נכסים, מתוכם 116 סניפים וארכיבים ו-24 משרדי הנהלה ראשית. סך כל השטח בבעלות הינו בהיקף של כ-258,000 מ"ר והוא מתחלק לסניפים בשטח של כ-76,000 מ"ר, משרדי הנהלה ראשית בשטח של כ-44,000 מ"ר (ללא מתחם קריית שירותי בל"ל) והיתרה מתחלקת למשרדים, בשימוש חברות בנות, מרכז לוגיסטי, מגרשים, נכסים פנויים וכו'. הנכסים המיועדים למכירה ליום 31 בדצמבר 2014 היו בשטח של 19,892 מ"ר ומוצגים לפי עלות מופחתת או שווי למימוש, הנמוך שבהם.

בנוסף, מחזיק הבנק בקש"ב - "קריית שירותי בל"ל על שם יצחק רבין", הכולל את חטיבת לאומי טכנולוגיות - חטיבת תפעול ומחשוב של השירותים התפעוליים של הבנק, את מערך רכש בינוי ולוגיסטיקה ואת מרכז ההדרכה של הבנק, ממוקם בלוד בתוך מתחם ששטחו הכולל הינו 78.8 דונם.

ההשקעות במבנים המוחזקים בבעלות הקבוצה, הסתכמו בשנת 2014 ב-1,582 מיליון ש"ח (כולל 127 מיליון ש"ח השקעה בנכסים), לעומת 1,541 מיליון ש"ח בשנת 2013 (כולל 70 מיליון ש"ח השקעה בנכסים). בנוסף לשטחים שבבעלות, הבנק מחזיק בשטח של כ-90,000 מ"ר בשכירות.

השטח המוחזק על ידי הבנק הצטמצם בשנת 2014 בכ-5,000 מ"ר, מתוכם 2,000 מ"ר בבעלות, בהשוואה לשנת 2013.

בשנת 2014 נסגרו 8 סניפים בשטח כולל של 3,300 מ"ר מתוכם 1,700 בבעלות (לא כל השטחים נמסרו לבעלים או לרוכשים ועל כן חלקם טרם נגרעו ממצבת השטחים). בשנת 2015 צפויים להיסגר 8 סניפים נוספים.

במסגרת תוכנית התייעלות הוחלט על מעבר מספר יחידות (כולל שתי חברות בנות "לאומי שירותי שוק ההון בע"מ" ו"החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ") מהעיר תל-אביב למטרופולין בתחומי גוש דן, החלטה שתביא לצמצום עלויות שכירות וארנונה.

לבנק לאומי יש 2 מרכזי מחשוב: ראשי בקש"ב ומשני בתל-אביב. כמו כן, לאומי הקים מרכז לעותק שלישי של נתונים באזור ירושלים.

ללאומי מתקן תת קרקעי למערך המחשוב הראשי. המתקן ממוגן בפני פגיעת רקטות, לוחמה ביולוגית כימית ורעידות אדמה. המתקן נבנה עם טכנולוגיות מתקדמות המאפשרות תפעול שוטף ברמה גבוהה ותפקוד עצמאי בשעת חירום. התשתיות במרכז המחשבים הינן ברמת שרידות ויתירות TIRE3 ובהתאם לתקנים בינלאומיים.

ללאומי 3 מחשבים מרכזיים (MF) תוצרת IBM ממשפחת Z/Series. לשימוש מערכות הייצור, הפיתוח והמבדקים, והתאוששות חירום. סך הכל קיבולת המחשבים הינה 14,106 mips (ערכי הקיבולת mips נמדדים על פי כמות פעולות במיליונים לשנייה). מרכז המחשבים הראשי של מערך המשכנתאות ממוקם בקש"ב, מקבל שירותים מחברת I.B.M. ואתר גיבוי עבורו הוקם בתל-אביב.

לבנק מאגר נתונים מקוון והיסטורי המאוכסן על גבי דיסקים וקלטות במתקן המחשוב העיקרי בקש"ב ובמתקן הגיבוי בתל-אביב. עותק שלישי עדכני של נתונים נשמר במתקן באזור ירושלים. הנתונים עוברים על גבי תשתית תקשורת ייעודית בין מרכזי המחשוב של לאומי.

אבטחת מידע בלאומי מתבססת על עקרון הסודיות הבנקאית, וחוקים והוראות שונים, כגון הוראות חוק הגנת הפרטיות ותקנותיו, הוראות חוק המחשבים, הוראות בנק ישראל ובכלל זה הוראת ניהול טכנולוגית המידע 357 ותקנים מקובלים של אבטחת מידע.

מכלל הוראות אלה נגזרת פעילות ענפה של הגדרת מדיניות אבטחת מידע בארגון, בנית תוכנית עבודה ליישום בקרות ומנגנוני אבטחת מידע, הקמת מערכות והטמעה של נושאי ניהול אבטחת מידע, תכנון וביצוע בקרות אבטחת מידע כולל כתיבת נהלים.

בעידן בו מתגברים האיומים מגורמי חוץ, נערך לאומי למתקפות מחשוב ופועל לגידור הסיכונים הנובעים ממתקפות סייבר למיניהן. בנוסף, הבנק פועל בתיאום עם הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, הממונה על ההגבלים ובשיתוף המגזר הבנקאי להקמת מרכז לשיתוף ידע והגנת סייבר ובאמצעות חברת שב"א, לצורך חיזוק ההתמודדות מול איומי הסייבר.

התפעול והמחשוב של חברות הבנות בארץ ובחו"ל מתבסס על מערכות עצמאיות, כאשר האחריות הניהולית והמקצועית היא של הנהלות חברות הבנות והדירקטוריונים שלהן ובתאום עם אסטרטגית ה-IT של לאומי טכנולוגיות. הבנק בשיתוף השלוחות בחו"ל פועל, במסגרת תוכנית רב שנתית, לשיפור ולשדרוג המערכות בשלוחות בחו"ל למערכות בנקאיות ממוחשבות אחידות.

חברות הבנות בחו"ל קשורות ברשת פרטית לתקשורת בין לבין עצמן ובין לבין הבנק בארץ. מערכת זו משמשת לדיבור ולהעברת נתונים מוצפנים באופן מאובטח. הבנק משקיע בתחזוקה ופיתוח באינטרנט לשלוחות הבנק בחו"ל המבוססים על התשתיות של הבנק. כמו כן שודרגו תשתיות טכנולוגיות לשיפור זמינות המערכות.

לבנק לאומי ארה"ב הסכמי מיקור חוץ עם מספר חברות אמריקאיות בתחום מערכות מידע המשמשות לניהול עסקיו הבנקאיים.

חטיבת לאומי טכנולוגיות מפעילה מערך שירותי מחשוב לבנק ערבי ישראלי (חברה בת) ולבנק אגוד, לגביהם קיים הסכם בקשר לשירותי מחשוב שחטיבת לאומי טכנולוגיות מספקת והכוללת שירותים תפעוליים, פיתוח מערכות מחשב, שירות ייעוץ, גיבויים, ושירותים נוספים.

הממונה על ההגבלים העסקיים אישר את הפטור מהסכם כובל ביחס להתקשרות בין הבנק ובנק אגוד עד ליום 31 בדצמבר 2016 שהינו מועד סיום ההסכם.

בשנת 2014 השקיעה הקבוצה בציוד הכולל תוכנות כ-686 מיליון ש"ח לעומת 678 מיליון ש"ח בשנת 2013. התקציב הותאם לתמיכה ביעדים האסטרטגיים כפי שהוגדרו על ידי הנהלת הבנק וגם לצרכים התפעוליים של בנקאות העתיד.

עיקר ההשקעה ב-2014 התמקדה בתחומי הערוצים הישירים ושיפור "חוויית לקוח" באמצעות שירותים דיגיטליים, לרבות לאומי בסלולר, מסחר בשווקי ההון באינטרנט ובאמצעות פרויקט ה-CRM לפיתוח מערכת לשיפור חוויית הלקוח ולשיפור תהליכי המכירה. מערכת ה-CRM תעלה לאוויר מיד לאחר אישור הרגולטור. בנוסף, כמו בכל שנה ניתן דגש לקיום הוראות רגולציה ובכללן יישום תקנות הנגישות לשירות במכשירים אוטומטיים ובאינטרנט, על פי לוחות הזמנים הקבועים בחוק.

מערכת סחר בינלאומי באינטרנט נפתחה בסוף 2014 לכלל הלקוחות והבנק שילב שירותים חדשים: ביצוע תשלום בעסקה מסוג דוקומנטים לגביה יבוא, עסקאות יצוא עם קונה מסוים.

בשנת 2014 התווסף ברשתות החברתיות שירות "חשבון הבנק שלי" בפייסבוק, המאפשר ללקוח לצפות בחשבונו כאשר הוא נמצא בפייסבוק ואף לבצע העברה כספית לחבר שהוא בוחר בפייסבוק.

שירות חדש ומשמעותי שפותח ב-2014 הינו מתן אפשרות לפתיחת חשבון מלאה באינטרנט, ללא צורך להגיע לסניף, תהליך זה כולל שיחת "הכר את הלקוח" עם בנקאי בודאן, חתימה על מסמכים והעלאת מסמכים אישיים כגון תעודת זהות.

בתחום ה-ATM פותח בשנת 2014 - שרות "משיכה ללא כרטיס" המאפשר משיכת מזומן מהכספומט על ידי הזדהות בסלולאר וללא צורך בכרטיס. שירות חדשני, ראשון בארץ ובעולם.

השקעות והוצאות הבנק בגין מערך טכנולוגיית המידע בשנת 2014

הוצאות שנרשמו בדוח רווח והפסד הסתכמו בסך 1,438 מיליון ש"ח (1,508 מיליון ש"ח ב-2013), מזה 435 מיליון ש"ח נרשמו בהוצאות שכר ונלוות (420 מיליון ש"ח ב-2013), 608 מיליון ש"ח בהוצאות פחת (655 מיליון ש"ח ב-2013) ו-395 מיליון ש"ח בהוצאות אחרות (433 מיליון ש"ח ב-2013).

עלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נרשמו בדוח רווח והפסד אלא נרשמו כנכסים בדוח הכספי ב-2014, הסתכמו בסך 669 מיליון ש"ח לעומת 690 מיליון ש"ח ב-2013.

יתרת הנכסים במאזן בגין מערך טכנולוגיית המידע ליום 31 בדצמבר 2014, הסתכמו בסך 2,043 מיליון ש"ח לעומת 2,095 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013.

הגידול בהשקעות במבנים ובציוד נועד להתאים את התשתית הלוגיסטית ואת פריסת סניפי הבנק להתרחבות שחלה בפעילות העסקית ולצרכים התפעוליים של בנקאות מודרנית.

הבנק מוסמך לתקני איכות מטעם מכון התקנים הישראלי בנושאים הבאים: איכות תוכנה, אבטחת מידע, מערכות ניהול איכות, ניהול שירותי טכנולוגיות המידע, בטיחות וגהות תעסוקתית ובטיחות אש.

בשנים 2012-2014 העניק מכון התקנים הישראלי למתקן קש"ב בלאומי את תו היהלום היוקרתי המוענק לחברות הנושאות שבעה תווי איכות ומעלה.

לפירוט נוסף ראה בבאור 7 לדוחות הכספיים.

נכסים לא מוחשיים

1. הבנק הוא בעל הזכויות היחיד בסימן "לאומי" ובלוגו העיצובי הנלווה אליו, בישראל, בתחום הבנקאות ושירותי המימון.
2. בנוסף, הקבוצה משתמשת לצורך פעילותה בשמות החברות ובלוגו שלהן, וכן בשמות שירותים ומוצרים, שחלקם נרשמו כסימן מסחר או כסימן שירות.
3. לקבוצה מאגרי מידע רשומים בהם נשמר, בין היתר, מידע על לקוחות, ספקים ועובדי לאומי, כאשר מיושמים אמצעים טכנולוגיים מתקדמים המיועדים לאבטח את פעילות הלקוחות ואת פעילותו העסקית של הבנק תוך צימצום הסיכונים הנובעים משימוש במערכות מידע.
4. לקבוצה זכויות קנין שונות וזכויות שימוש בתוכנות מחשב ובמערכות מידע שונות לצורך ניהול עסקיה, לרבות לצורך מתן שירותים ללקוחותיה.
5. לקבוצה נכסים לא מוחשיים ומוניטין מרכישת חברות. למידע נוסף ראה באור 6 בדוחות הכספיים להלן.

מגזרי הפעילות בקבוצה

בפרק זה מתוארת ההתפתחות העסקית על פי מגזרי פעילות.

לתאור המתודולוגיה של מגזרי הפעילות ראה בפרק קווי עסקים ומגזרי הפעילות לעיל.

להלן נתונים לפי מגזרי פעילות של סעיפי המאזן העיקריים ליום:

אשראי לציבור			פיקדונות הציבור			סך כל הנכסים		
31	31	31	31	31	31	31	31	31
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר
2014	2013	השינוי	2014	2013	השינוי	2014	2013	השינוי
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
110,696	100,243	10.4	115,480	118,634	(2.7)	111,377	100,913	10.4
24,034	23,299	3.2	26,090	22,830	14.3	24,063	23,326	3.2
58,761	60,646	(3.1)	27,754	22,816	21.6	60,723	62,482	(2.8)
52,622	49,630	6.0	66,723	51,878	28.6	54,733	53,931	1.5
5,882	6,455	(8.9)	34,830	34,794	0.1	10,346	11,527	(10.2)
485	601	(19.3)	32,520	35,051	(7.2)	134,892	122,361	10.2
252,480	240,874	4.8	303,397	286,003	6.1	396,134	374,540	5.8

(א) האשראי למשקי בית כולל גם הלוואות לדיור (משכנתאות) גדל ב-10.4% ובנטרול הלוואות לדיור, גדל ב-15.1%. הלוואות לדיור הסתכמו בסוף 2014 ב-74.2 מיליארד ש"ח וגדלו בשיעור של 8.3%.

להלן נתונים עיקריים לפי מגזרי פעילות של סעיפים חוץ מאזניים ונתונים על יתרת לקוחות בשוק ההון:

ערכויות ואשראים דוקומנטרים			נאמנות			תיקי ניירות ערך כולל קרנות		
31	31	31	31	31	31	31	31	31
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר
2014	2013	השינוי	2014	2013	השינוי	2014	2013	השינוי
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
369	396	(6.8)	128,307	121,031	6.0	12,630	11,391	10.9
1,461	1,456	0.3	52,890	62,850	(15.8)	53,402	56,942	(6.2)
31,468	28,038	12.2	7,050	6,574	7.2	94,520	86,451	9.3
336	399	(15.8)	484,809	454,186	6.7	41,979	37,637	11.5
41,979	37,637	11.5	826,558	792,851	4.3			

תשואה להון לפי מגזרי פעילות

ההון לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון (הון רובד 1 והון רובד 2) הוקצה בין המגזרים על פי חלקו היחסי של כל מגזר בסך כל נכסי הסיכון המשוקללים של הקבוצה ובהתאם להקצאת ההון של הנדבך השני לכל מגזר על פי מאפייניו ומרכיביו.

הרווח של מגזרי הפעילות הוטאם להון הסיכון בכלל מגזר. התשואה המותאמת לסיכון חושבה כיחס בין הרווח המותאם, להון העצמי המוקצה למגזר, המהווה חלק מהון הסיכון המוקצה (ראשוני ומשני).

להלן התפלגות הרווח הנקי לפי מגזרי פעילות:

		31 בדצמבר	31 בדצמבר	
		2013	2014	
		השינוי		
		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
משקי בית	37.0	40	108	148
עסקים קטנים	1.7	5	287	292
עיסקית	21.1	204	966	1,170
מסחרית	28.9	118	409	527
בנקאות פרטית	-	(783)	(235)	(1,018)
ניהול פיננסי: שוקי הון	-	(330)	296	(34)
השקעות ריאליות	+	187	110	297
אחר	+	79	41	120
סך הכל	(24.2)	(480)	1,982	1,502

להלן תשואת הרווח מותאמת סיכון (RORAC - Return on Risk Adjusted Capital) לפי מגזרי פעילות:

נתוני ה-RORAC חושבו על פי הקצאת כל הון הבנק בין המגזרים (על פי יחס הלימות ההון בפועל לפי באזל).

		הקצאת כל ההון	
		תשואה להון (RORAC)	
		31 בדצמבר	31 בדצמבר
		2013	2014
		באחוזים	
משקי בית	1.9	2.1	
עסקים קטנים	17.3	14.4	
בנקאות עסקית	12.0	14.9	
בנקאות מסחרית	9.1	10.1	
בנקאות פרטית	(24.8)	(112.0)	
ניהול פיננסי	10.1	8.2	
אחר	8.4	14.9	
סך הכל לרווח הנקי	7.8	5.5	

פרטים נוספים בקשר לפעילות החברות המוחזקות העיקריות ראה להלן בפרק חברות מוחזקות עיקריות.
פירוט תוצאות מגזרי הפעילות מוצגות בבאור 27 לדוחות הכספיים.

1. מגזר משקי בית

כללי

מגזר משקי הבית מאופיין במתן הצעות ערך ושירותים פיננסיים למשקי בית ואנשים פרטיים, בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי פר לקוח. הצעות ושירותים אלו מוענקים ללקוחות בהתאם לצרכיהם המשתנים והעדפותיהם, תוך פילוח הלקוחות על פי דמוגרפיה, מקום מגורים, תעסוקה, אפיונים פיננסיים ושלבי חיים.

כמו כן, השירותים ניתנים ללקוחות במגוון ערוצים שונים:

סניפים: פריסה רחבה של 237 סניפים (כולל 15 דלפקים ו-37 סניפי בנק ערבי ישראלי בע"מ) הפרוסים בכל רחבי הארץ ומאגדים בשמונה מרחבים בחלוקה גיאוגרפית. השרות ללקוחות בסניף ניתן על ידי צוותי הבנקאים המחולקים על פי מגזרי הלקוחות. צוותים אלו מרכזים את הטיפול בלקוח על כל היבטיו ומתמחים בטיפול על פי מאפייני הלקוח וצרכיו.

בשנת 2014 נפתחו 3 סניפים (מתוכם דלפק אחד וסניף אחד בבנק ערבי ישראלי בע"מ) ובמקביל מוזגו 7 סניפים (מתוכם 2 דלפקים).

בשנת 2015 הבנק ימשיך לבחון פתיחה ומיזוג של סניפים, בהתאם לאסטרטגיה של הבנק.

ערוצים ישירים ודיגיטליים: מוקד טלפוני בלאומי CALL, מכשירי מידע לאומי, והן באמצעות פתרונות אינטרנט וסלולר מתקדמים.

המגזר פועל, בין השאר, הן להרחבת היקף הלקוחות מקבלי שירות טלפוני במוקד לאומי CALL, (אליו מקושרים כיום, מאות אלפי לקוחות שמבצעים דרכו את עיקר הפעילות השוטפת בחשבונם) והן להרחבת הפעילות בערוצים הדיגיטליים (מידי יום מתבצעות אלפי פעולות באמצעות האינטרנט והסלולר).

בשנת 2014 נמשכו הפיתוחים בתחום הסלולר ופותחו מספר אפליקציות חדשות: "יתרה ברגע" – אפליקציה זו מאפשרת קבלת יתרה ללא צורך בהזדהות למערכת; השעון החכם – שירות שמאפשר ללקוחות לאומי בעלי שעון חכם לראות את היתרה בחשבון האישי במסך השעון; הזדהות בתבנית – שירות שמאפשר ללקוחות לאומי לבצע הזדהות למערכת באמצעות ציור של תבנית במקום להקליד את הסיסמה. כמו כן, מבוצע שדרוג של ממשק המשתמש והפונקציונליות באפליקציות לאומי באיפון ובאנדרואיד.

בנוסף, נמשכו הפיתוחים באתרי גלישה ישירה: במסגרת שירותי העוזר הדיגיטלי שולב בתחילת השנה מנוע חיפוש Google. כמו כן, הבנק איפשר ללקוחות להצטרף לחבילות "לאומי בזמן", המאפשרות קבלת התראות בחשבון. במסגרת שירות זה התאפשר להצטרף לשירות What's App/sms מול המוקד כחלופה למשלוח דברי דואר הביתה. הבנק איפשר ללקוחות להצטרף באינטרנט לסל עמלות (דרישות רגולציה) וגם להזמין כרטיס אשראי דרך האתר.

הצעות הערך ללקוח כוללות מספר מוצרי ליבה:

אשראי פרטי: הבנק מציע ללקוחות מוצרי אשראי שונים המתאימים לצרכיהם ולשלבים השונים בחייהם. בין היתר, ניתן לקבל הלוואה מאושרת מראש, מוגבלת בסכום, בכל ערוצי השירות העצמי, כולל בעמדות למשיכת מזומנים, וזאת בהתאם למאפייניו וצרכיו של כל לקוח.

בשנים האחרונות ניכר גידול באשראי למשקי הבית בישראל. ההלוואות אטרקטיביות בין היתר עקב הריבית הנמוכה במשק. עדיין, רמת המינוף של משקי הבית בישראל נמוכה יחסית למדינות מפותחות בעולם, אולם המגמה הנה של עליית היקפי האשראי ועמה הסיכון.

מדיניות הבנק הינה לפעול לפיזור סיכון האשראי על ידי קביעת גובה מסגרות חשיפה בתיק האשראי. ניהול תיק האשראי מבוצע לפי שיקולי סיכון ותשואה מול סיכון.

למידע בנוגע לסיכון של הגידול באשראי למשקי בית ראה בפרק החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם להלן.

השקעות: הבנק מציע מגוון פיקדונות וחשכונות חד פעמיים ובתשלומים עם בסיסי הצמדה שונים, לטווחי זמן המותאמים ללקוח וכן מגוון מוצרי השקעה כולל פיקדונות מובנים במטבע ישראלי, במטבע חוץ וחשכונות. כמו כן, מציע הבנק שירותי ייעוץ השקעות ושירותי ייעוץ פנסיוני.

משכנתאות: הבנק מציע הלוואות לדיור באמצעות מערך המשכנתאות ב-103 נציגויות הפועלות בסניפי לאומי ו-7 נציגויות עצמאיות. מערך המשכנתאות מפתח כלים שנועדו לעזור ללקוחות לתכנן את המשכנתא המתאימה להם עכשיו ובעתיד. במסגרת זו מציע מערך המשכנתאות למתעניינים במשכנתא אתר אינטרנט מקיף, מדריך הכולל סרטוני הסברה ואפליקציה בסלולר התומכת בלקוחות בתכנון המשכנתא. כמו כן, מציע הבנק ללקוחותיו את "שיטת השילובים" המתאימה תמהיל מסלולי הלוואה לצרכי הלקוח.

מדיניות הבנק הינה להמשיך ולמקד את פעילותו במגזר ההלוואות לרכישת דירת מגורים ובמגזר ההלוואות במשכון דירת מגורים. בנוסף, מעמיד הבנק הלוואות גם לקבוצות רכישה, ראה תוספת ה' – ענפי משק.

כרטיסי אשראי: הבנק מציע מגוון של אמצעי תשלום המונפקים באמצעות חברת לאומי קארד בע"מ.

למידע נוסף ראה בפרק פעילויות במוצרים, כרטיסי אשראי להלן.

יעדים ואסטרטגיה

המידע דלהלן הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה לעיל בפרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד.

חזון הבנק הוא להנהיג בנקאות יוזמת וחדשנית עבור הלקוחות, על בסיסו נקבעו היעדים האסטרטגיים של מגזר משקי הבית:

גידול בנתח שוק ונתח ארנק, תוך חתירה לרווחיות נאותה - באמצעות הגדלת בסיס הלקוחות והרחבת הפעילות של הלקוחות הקיימים, תוך דגש על מתן חווית לקוח ושירות יעיל המותאם לצרכיהם. בהקשר זה יצוין כי האשראי למגזר משקי בית הינו מנוע צמיחה חשוב בפעילות הקמעונאית, זאת לאור רמת הפיזור הגבוהה, ויכולת ניהול סיכוני האשראי הטובה.

שמירה על נתח שוק המשכנתאות תוך סינרגיה בין יתר הפעילויות במגזר משקי הבית לבין המשכנתאות.

שיפור חווית לקוח - החל משנת 2013 ואילך הבנק מתמקד בנושא חווית הלקוח, תוך התאמת ושיפור השירות ללקוח לפי צרכיו הפיננסיים. המיקוד האסטרטגי בנושא זה מתבסס על שירות והצעות ערך מותאמות ללקוח, תשתיות טכנולוגיות ותהליכים תומכי חווית לקוח, לרבות בנית ומינוף עולם המידע העסקי (Big Data) והמשך פיתוח בנקאות דיגיטלית משולבת רב ערוצית.

דגשי קו העסקים במגזר משקי הבית הם:

- מיקוד שיטתי ומתמיד בשיפור **רמת השירות** ללקוח על ידי שדרוג מקצועיות ומיומנויות העובדים, מדידה ובקרה של תהליכי העבודה וממשק הלקוח. שיפור רמת השירות תגדיל את שביעות הרצון ונאמנות הלקוחות, וזאת באמצעות יצירת יתרונות בקרב קבוצות לקוחות על ידי מתן הצעות ערך דיפרנציאליות.
- **הרחבת זמינות ונגישות השירות ללקוחות** על ידי התאמת הסניפים לצרכי בנקאות העתיד, תוך שילוב מכשירים אוטומטיים מתקדמים, והתאמתם לצרכי הלקוחות השונים והרחבת ערוצי ההפצה הישירים.
- **הרחבת זמינות ונגישות ערוצי ההפצה** הישירים, שירותי מענה טלפוני, סלולר ואינטרנט מתקדמים ומכשירים לביצוע עצמי של פעילויות פיננסיות.
- **פיתוח מוצרים ושירותים פיננסיים** - מתן ייעוץ מקצועי ואובייקטיבי במוצרי השקעה פיננסיים ובמוצרים פנסיוניים, בהתאמה לצרכי הלקוחות תוך שימוש בכריית מידע ובמודלים אנליטיים לניתוח וחיזוי הפעילות והצרכים הפיננסיים של הלקוח, ללקוחות הרלוונטיים.
- **יזום** שיטתי מבוסס מידע כלפי לקוחות בכל מגזרי הפעילות: בהשקעות, בייעוץ פנסיוני, באשראי הצרכני והמסחרי ובשירותי העו"ש.
- **שיתוף פעולה עם חברות** הקבוצה לצורך ניצול יכולות הקבוצה במתן פתרונות בנקאיים כוללניים ללקוח.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנקאות במגזר משקי הבית

הבנק, ומגזר משקי הבית בפרט, פועלים במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רשויות, המוחלות על הבנקים על ידי הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות הערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון והממונה על ההגבלים העסקיים.

שינויים בשווקים של מגזר משקי הבית או במאפייני הלקוחות -

מגזר משקי הבית מושפע מהשינויים בנתונים הדמוגרפים והכלכליים באוכלוסיית המדינה, משינויים בצריכה הפרטית וכן ממאפייני החיסכון של הלקוחות. ההוצאה לצריכה פרטית עלתה ריאלית ב-2014 בכ-3.9%, ובמונחי הצריכה הפרטית לנפש חלה עלייה בשיעור של 1.9%. נתונים אלו מצביעים על שיעור התרחבות מהיר מעט יותר בהשוואה לשנת 2013, בה עלתה ההוצאה הריאלית לצריכה פרטית ב-3.3%. ההסבר לכך נובע ברובו מעלייה מהירה יותר בצריכת מוצרים בני-קיימא ב-2014 לעומת 2013, בעיקר בשל גידול ברכישת כלי רכב לשימוש פרטי.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר:

- הקפדה על שירות אקטיבי ויזום הפועל בהתאם לצרכי ולרצונות הלקוח.
- יעילות: בחינה מתמדת של העלויות להפעלת הפעילות הקמעונאית מול התועלות הנגזרות ממנה והקטנת הסבסוד הצולב בין הפעילויות והאוכלוסיות השונות.
- הרחבת החשיפה והזמינות של הערוצים הטכנולוגיים הישירים (אינטרנט וטלפון) והפרוסים גיאוגרפית (מכשירי ATM) ללקוחות המגזר.
- איכות: שמירה על נהלי עבודה תוך הקפדה על כללי הציות לחוקים ותקנות צרכניות.
- פריסת נקודות שירות ומכירה וזמינותן: התאמת פריסת הסניפים והתאמת שעות הפעילות לאזור ולסוג האוכלוסייה.
- מתן שירותי ייעוץ בהשקעות וייעוץ פנסיוני על ידי העמדת כוח אדם מתאים ותמיכה טכנולוגית.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- התשתית הטכנולוגית והפיזית (פריסת הסניפים) מהווה יתרון יחסי של בנקאות מגזר משקי הבית. חשיבות התשתית הטכנולוגית עולה ככל שדרישות הרגולציה מתעצמות.
- ההשקעה הנדרשת בתשתיות פיזיות וטכנולוגיות מהווה חסם כניסה.
- פיתוח יכולות אנליטיות לצורך התאמה אפקטיבית של פתרונות ללקוח המתבסס על מידע בדבר היסטוריית פעילות הלקוחות ועל התנהגות השוק.
- הכשרת משאב אנושי מיומן ואיכותי מול רגולציה מחמירה ומשתנה באופן תדיר והתאמה לצרכי הלקוח.

מבנה התחרות

העקרונות הבסיסיים להצלחה הם: פילוח והבנת צרכי הלקוחות ומתן הצעות ערך להתמודדות עם התחרות, זמינות ושימוש נכון בערוצי ההפצה, תוך כדי התייעלות.

בשנים האחרונות התפתחה בבנקאות הקמעונאית תחרות מצד גופים פיננסיים ואחרים ובעיקר חברות כרטיסי האשראי - (בתחום האשראי הצרכני), בנקים למשכנתאות, חברות הביטוח, רשתות השיווק הקמעונאיות ומיזמים טכנולוגיים פיננסיים. חלק מהתחרות נעשית על ידי גופים שאינם מבוקרים על ידי בנק ישראל או שאינם מבוקרים כלל ושאינם עובדים תחת המגבלות שחלות על הבנקים.

הוראות שהוצאו על ידי המפקח על הבנקים, המקלות על מעבר לקוחות מבנק לבנק, משפיעות על התחרות בין הבנקים במגזר זה.

בתחום הייעוץ הפנסיוני קיימת תחרות על הלקוח מצד סוכני ביטוח ומנהלי הסדר וכן מצד החברות המנהלות עצמן.

תחליפים למוצרים ושירותים של המגזר

הבנקים מהווים את הגורם העיקרי בו ניתן ייעוץ אובייקטיבי ללקוחות - הן בשוק ההון והן בתחום הפנסיוני.

חשבון עובר ושב ניתן לניהול אך ורק בבנקים. מוצרים ושירותים אחרים, ניתן לרכוש גם מחוץ לבנקים, כדלקמן:

אשראי צרכני - חברות כרטיסי האשראי, בנקים למשכנתאות, חברות הביטוח, רשתות השיווק הקמעונאיות ומיזמים טכנולוגיים פיננסיים.

שוק ההון - ברוקרים, חברות ביטוח, מנהלי קרנות.

חסכון פנסיוני - משווקים פנסיוניים (חברות ביטוח, חברות מנהלות של קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות פנסיה וסוכני ביטוח, יועצים פנסיוניים פרטיים).

משכנתאות - קבלנים, חברות בניה, חברות ביטוח.

ייעוץ פנסיוני

יתרות הנכסים הפנסיוניים של הלקוחות המיועצים בקבוצת לאומי הידועות עד לסוף דצמבר 2014, לרבות קרנות השתלמות שניתן בגין יעוץ במסגרת הייעוץ הפנסיוני ו/או ייעוץ בהשקעות, מסתכמות בכ-20.8 מיליארד ש"ח.

לקוחות

הבנק ערוך להציע את שירותיו בהתאמה לקבוצות האוכלוסיה השונות במגזר: משקי הבית בעלי עושר פיננסי בינוני עד נמוך וצרכי עו"ש, לקוחות צמיחה כגון צעירים, חיילים משוחררים, סטודנטים ועולים חדשים, גימלאים, שכירים, בעלי צרכי משכנתא ולקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי גבוה.

פרטים נוספים ראה לעיל בפרק קווי עסקים ומגזרי הפעילות.

פילוח הלקוחות בהתאם לקבוצות השונות מאפשר להתאים לכל קבוצה את הצעות הערך הרלבנטיות עבורה, על פי צרכיה והעדפותיה.

שיווק והפצה

המידע דלהלן הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה לעיל בפרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד.

בנקאות משקי הבית מתבססת על רשת הפצה בעלת פריסה ארצית, כח אדם מקצועי ומיומן, ומערכות טכנולוגיות המאפשרות מתן שרות יעיל ללקוחות וכלי מדידה ובקרה להנהלה. הבנק רואה חשיבות אסטרטגית בפריסת סניפים נכונה. בנוסף, ניתן דגש על הצעת שרות באמצעות מספר ערוצים תוך שימור חוויית לקוח ורמת שרות. ערוץ ההפצה העיקרי של המגזר הינו עדיין הערוץ הסניפי כאשר חלקם של הערוצים הישירים: האינטרנט, הסלולר, לאומי CALL והמכשירים לשרות עצמי, נמצא במגמה מתמשכת של גידול הן לביצוע פעולות והן לצרכי מידע. כמו כן נעשה שימוש בדיוור ישיר, פרסום באתרי האינטרנט בכלל ובאתרי הבנק בפרט, ובמדיה אחרת כולל עיתונות וטלוויזיה. בנוסף, מפעיל הבנק מספר ערוצי תקשורת במדיה חברתית כולל חשבון בטוויטר, בלוג בנקאי ודף ייעודי בפייסבוק. בערוצים אלו מעניק הבנק שירות ללקוחות ומפרסם מידע שיווקי וכללי לשימוש הציבור.

הפעילות השיווקית מתבססת הן על מערכות מידע אנליטיות מתקדמות והן על בנית ומינוף עולם המידע העסקי (Big Data), המאפשרות לאפיין את צרכי הלקוחות והתנהגותם, על מנת להציע ללקוחות מוצרים ושירותים בהתאמה לצרכיהם.

הון אנושי

בשנת 2014 הסתכם מספר המשרות הממוצע שיוחס למגזר משקי בית ב-6,785 משרות מזה 1,374 סגל ניהולי, לעומת 7,007 משרות מזה 1,450 סגל ניהולי ב-2013.

בסניפים מועסקים עובדים קבועים שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים. בנוסף, מועסקים עובדים חיצוניים בתפקידים בסיסיים לאחר שעברו אף הם הכשרה מתאימה.

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים במגזר משקי הבית:

	2014	2013	
	סך הכל שנתי	סך הכל שנתי	שיעור השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%
מכספי הבנק	14,681	14,699	(0.1)
מכספי האוצר:			
הלוואות מוכוונות	26	38	(31.6)
הלוואות עומדות	20	28	(28.6)
סך כל הלוואות חדשות	14,727	14,765	(0.3)
הלוואות שמוחזרו	4,564	3,083	48.0
סך כל ביצועים	19,291	17,848	8.1

גילוי על הלוואות לדיור^(א)

להלן הנתונים בנוגע למאפייני הסיכון של ההלוואות לדיור בהתאם למכתב בנק ישראל מיום 15 במאי 2011, ההתפתחויות בסיכוני האשראי ואופן ניהולם, לרבות התייחסות לצעדים שננקטו על ידי הבנק לצורך התמודדות עם מאפייני סיכון אלה.

(א) ההגדרות הנזכרות בגילוי להלן (כדוגמת: יחס החזר, שיעור מימון וכיו"ב), הינן בהתאם להגדרות בנק ישראל.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו:

	יתרת תיק האשראי	שיעור גידול
	במיליוני ש"ח	ב-%
דצמבר 2012	60,294	10.9
דצמבר 2013 (א)	68,152	13.0
דצמבר 2014	73,919	8.5

(א) החל משנת 2013 נתוני אשראי לדיור כוללים גם אשראי לדיור שניתן בלאומי שלא באמצעות מערך המשכנתאות.

בשנים האחרונות חל גידול בהיקף האשראי לדיור, אשר נובע, בין היתר, מהגידול בביקושים ליחידות דיור ומעלייה במחירי יחידות הדיור. עיקרו של אשראי זה מהווה אשראי למטרת רכישת דירות מגורים.

התפתחות יתרת האשראי נטו על פי בסיסי הצמדה:

	שיעור מתיק	שיעור מתיק	שיעור מתיק	לא צמוד	צמוד מדד	מט"ח	האשראי	סך התיק
	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח
דצמבר 2012	26,234	43.5	32,522	53.9	1,538	2.6	60,294	
דצמבר 2013 (א)	31,740	46.6	34,718	50.9	1,694	2.5	68,152	
דצמבר 2014	36,727	49.7	35,447	48.0	1,745	2.3	73,919	

(א) החל משנת 2013 נתוני אשראי לדיור כוללים גם אשראי לדיור שניתן בלאומי שלא באמצעות מערך המשכנתאות.

התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור נטו, בריבית משתנה וקבועה:

סך תיק האשראי	משתנה			קבועה		
	מט"ח	צמוד	לא צמוד	צמוד	לא צמוד	
במיליוני ש"ח						
60,294	1,538	21,824	24,090	10,698	2,144	דצמבר 2012
68,152	1,694	24,135	27,451	10,583	4,289	דצמבר 2013 (א)
73,919	1,745	23,788	29,495	11,659	7,232	דצמבר 2014

(א) החל משנת 2013 נתוני אשראי לדיור כוללים גם אשראי לדיור שניתן בלאומי שלא באמצעות מערך המשכנתאות.

התפתחות האשראי החדש לדיור על פי מסלולי ריבית:

להלן התפתחות ביצועי האשראי החדש על פי מסלולי ריבית משתנה וקבועה (הלוואה בריבית משתנה הינה הלוואה שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת חיי ההלוואה):

2014		2013 (א)		2012	
רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	ממוצע	ממוצע
רביעי	שלישי	שני	ראשון	שנתי	שנתי
שיעור מביצוע					
באחוזים					
22.0	22.6	25.2	22.0	14.4	13.3
קבועה - צמודה					
14.8	18.1	18.1	17.6	29.1	40.4
משתנה כל 5 שנים ומעלה - צמודה					
2.3	1.5	1.9	2.1	2.4	4.5
משתנה עד 5 שנים - צמודה					
25.7	20.5	18.7	20.7	13.4	8.4
קבועה - לא צמודה					
6.5	6.0	6.3	7.6	9.8	4.5
משתנה כל 5 שנים ומעלה - לא צמודה					
28.2	29.9	27.9	28.6	29.3	27.5
משתנה עד 5 שנים - לא צמודה					
0.5	1.4	1.9	1.4	1.5	1.4
משתנה - מט"ח					

(א) החל משנת 2013 נתוני אשראי לדיור כוללים גם אשראי לדיור שניתן בלאומי שלא באמצעות מערך המשכנתאות.

שיעור האשראי החדש שהעמיד הבנק בהלוואות לדיור בריבית משתנה במהלך שנת 2014 עמד על 56% לעומת 72% בשנת 2013. הנתונים מתייחסים לכל מסלולי הריבית המשתנה ומגזרי ההצמדה השונים לרבות הלוואות בהן הריבית משתנה מדי תקופה של חמש שנים ומעלה. בנטרול הלוואות בהן שיעור הריבית המשתנה, משתנה מדי תקופה של 5 שנים ומעלה, אשר הוראת המפקח מיום 3 במאי 2011 מחריגה אותה מהגדרת הלוואות בריבית משתנה, שיעור האשראי לדיור בריבית משתנה שהועמד במהלך שנת 2014 הינו 32% נמוך מעט מהממוצע בכל שנת 2013.

להלן יתרת תיק ההלוואות לדיור בפיגור מעל 90 יום פיגור:

יתרת חוב רשומה		סכום בפיגור	שיעור הסכום בפיגור
במיליוני ש"ח		ב-%	
דצמבר 2012	60,738	829	1.4
דצמבר 2013 (א)	68,627	810	1.2
דצמבר 2014	74,410	800	1.1

(א) החל משנת 2013 נתוני אשראי לדיור כוללים גם אשראי לדיור שניתן בלאומי שלא באמצעות מערך המשכנתאות.

ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014, הכוללת את ההפרשה הקבוצתית על הלוואות לדיר (להלן: "ההפרשה הכוללת") כנדרש במכתב בנק ישראל מיום 1 במאי 2011, הינה 491 מיליון ש"ח המהווה 0.66% מיתרת האשראי לדיר, לעומת יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2013, בסך של 475 מיליון ש"ח ומהווה 0.69% מיתרת האשראי לדיר. בשנת 2013 נרשם גידול בהפרשה להפסדי אשראי הנובע מהתאמת ההפרשה הקבוצתית להלוואות לדיר כנדרש בהוראות בנק ישראל מיום 21 במרס 2013 בסך 50 מיליון ש"ח.

נתונים המתייחסים לאשראי חדש לדיר:

במהלך שנת 2014 הועמדו הלוואות חדשות לדיר בסך של כ-14.7 מיליארד ש"ח מכספי הבנק.

התפתחות שיעור מימון, באשראי חדש, מעל 60%:

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין שיעור האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

2014						שיעור מימון
רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	רביעי	
באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	
20.1	17.6	19.6	16.6	18.3	22.6	מעל 60 ועד 70 כולל
15.5	14.1	13.9	14.4	16.3	12.9	מעל 70 ועד 80 כולל
0.5	0.4	0.3	0.5	0.9	3.5	מעל 80

התפתחות שיעור מימון, יתרת תיק האשראי:

שיעור המימון הממוצע של יתרת תיק האשראי ליום 31 בדצמבר 2014 עומד על 48.4%, לעומת 49.5% בשנת 2013.

התפתחות באשראי חדש, בו יחס ההחזר נמוך מ-2:

שיעור ההלוואות שהועמדו בשנת 2014 בהן יחס ההחזר נמוך מ-2 לבעלי הכנסה של 10,000 ש"ח ומטה, במועד אישור האשראי, עמד על 0.5% מסך העמדות האשראי החדשות. חישוב זה תואם את הנחיות בנק ישראל לצורך הדווח על פי הוראה 876.

התפתחות באשראי חדש, בו מועדי הפירעון ארוכים מ-25 שנה:

שיעור האשראי החדש של הלוואות לדיר בשנת 2014, בהן מועדי הפירעון על פי חוזי ההלוואה ארוכים מ-25 שנה, עמד בממוצע על כ-29% מסך האשראי החדש שהועמד, לעומת שיעור ממוצע של כ-30% במהלך שנת 2013 ושל כ-31% בשנת 2012.

ככלל, הבנק אינו מעמיד הלוואות לדיר חדשות שתנאיהן מאפשרים ללווה לשלם תשלום הנמוך מהריבית שנצברה על ההלוואה, למעט במקרים חריגים. הבנק אינו מעמיד הלוואות המובטחות בשעבוד משני, למעט במקרים חריגים.

על פי מדיניות האשראי של הבנק, הבנק מעמיד הלוואות לדירור חדשות בהן המידע שיש לבנק על הלוואה או על הביטחון, במועד מתן ההלוואה, הינו שלם, מעודכן ומאומת.

התפתחויות בסיכוני אשראי

בשנים האחרונות על רקע ביקושים גואים ליחידות דיור, הן למטרת מגורים והן להשקעה קיימת עלייה ניכרת במחירי הדיור, הגורמת לגידול מהותי בהיקף האשראי לדירור. על רקע עליית מחירים זו, גדל הסיכון הטמון בהעמדת הלוואות בשיעורי מימון גבוהים, הנובע מנטל חוב גבוה על הלוואה וחשיפה גבוהה יותר בעת ירידת ערך הבטוחה.

כמו כן, שיעורי הריבית הנמוכים ששררו במשך בשנים האחרונות, ובעיקר ריבית הפריים הלא צמודה, הביאו לעלייה חדה במשקל ההלוואות בריבית משתנה לא צמודה, מתוך סך האשראי לציבור בשוק המשכנתאות. לפיכך בסביבה של עליית ריביות הלווים חשופים לעלייה בגובה תשלומי המשכנתא.

בעקבות ההתפתחויות הכלכליות שחלו במשך בשנים האחרונות, כפי שהוצגו לעיל, ביצע הבנק מספר פעולות על מנת להתמודד עם הגידול בסיכוני אשראי הנ"ל:

- במסגרת ניהול הסיכונים הוחלט על החמרת המגבלות הניהוליות למאפיינים הבאים: שיעורי מימון גבוהים, יכולת החזר חודשי שוטף, דירוגי אשראי בהתאם למודל הסטטיסטי הפנימי של הבנק, מוצרי/מסלולי הלוואה, סוגי ריבית וגובה הלוואה.

- במסגרת ניהול סיכוני אשראי ביצע הבנק מפעם לפעם תרחישי קיצון שבחנו את השפעת ירידה אפשרית בערך הבטוחות, עליית הריבית והשפעתם של משתנים מקרו-כלכליים נוספים על תוצאות הבנק.

כחלק מתכנון ההון ויעדיו שמר הבנק "כריות הון" נוספות להתמודדות עם מאפייני סיכון גבוהים יותר, כגון: כרית הון בגין הלוואות בשיעורי מימון גבוהים, כרית הון בגין הפער בין שיעור הפרשה להפסדי אשראי נוכחי לבין השיעור הממוצע על פני מחזור כלכלי וכרית הון בגין האפשרות של ירידת מחירי הנדל"ן.

ההלוואה הממוצעת שהועמדה על ידי הבנק בשנת 2014 היתה 585 אלפי ש"ח, לעומת 558 אלפי ש"ח בשנת 2013 ו-530 אלפי ש"ח בשנת 2012.

איכותו של תיק האשראי לדירור טובה וזאת על סמך נתוני גובה חוב הפיגורים, שיעור ההפרשות להפסדי אשראי ואחוז החוב הבעייתי מכלל תיק האשראי של הבנק, כמו גם שיעור נמוך של הפסדים במימושי נכסים.

למידע בנוגע לעדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדירור ראה בפרק רגולציה, סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות לעיל.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי בית:

פעילות חו"ל						
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	משכנתאות ופיננסים	משכנתאות	סך הכל	
2014						
במיליוני ש"ח						
הכנסות ריבית, נטו :						
מחיצוניים	896	239	6	1,912	11	3,057
בינמגזרי	793	(20)	(2)	(1,217)	(1)	(430)
הכנסות שאינן מריבית:						
מחיצוניים	520	551	480	81	6	1,639
בינמגזרי	14	167	-	-	-	181
סך כל ההכנסות	2,223	937	484	776	16	4,447
הוצאות בגין הפסדי אשראי	357	25	-	23	-	407
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
לחיצוניים	2,486	632	407	243	14	3,790
בינמגזרי	1	(1)	-	1	-	1
רווח (הפסד) לפני מיסים	(621)	281	77	509	2	249
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח	(234)	90	29	190	1	76
רווח (הפסד) לאחר מיסים	(387)	191	48	319	1	173
חלק הקבוצה ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס	-	5	-	-	-	5
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(1)	(29)	-	-	-	(30)
רווח נקי (הפסד)	(388)	167	48	319	1	148
תשואה להון						
יתרה ממוצעת של נכסים	24,398	10,107	172	71,021	44	105,959
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	2	-	-	-	2
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו	23,966	9,882	171	70,974	44	105,254
יתרה ממוצעת של התחייבויות	114,918	1,264	-	281	945	117,416
יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	114,749	52	-	-	944	115,753
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	26,915	9,795	172	38,464	268	75,690
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות	-	-	76,133	-	-	76,133
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	47,341	-	182	47,523
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	3,586	-	-	-	-	3,586
מרווח מפעולות מתן אשראי *	1,172	218	4	695	(7)	2,092
מרווח מפעולות קבלת פיקדונות	517	1	-	-	17	535
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,689	219	4	695	10	2,627
יתרת אשראי לציבור, נטו	25,888	10,365	168	74,015	37	110,696
יתרת פיקדונות הציבור	114,380	54	-	-	1,038	115,480

* המרווח הינו למעשה פער הריבית בין הריבית המתקבלת ממתן אשראי והריבית המשולמת על גיוס פיקדונות לבין מחירי המעבר (transfer prices) הנקבעים על ידי החטיבה לשוקי הון.
הערה זו מתייחסת לכל מגזרי הפעילות.

מגזר משקי בית (המשך):

פעילות חו"ל						
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	משכנתאות ופיננסים	בנקאות	משכנתאות	סך הכל
2013						
במיליוני ש"ח						
הכנסות ריבית, נטו :						
מחיצוניים	33	240	6	2,662	(11)	11
בינמגזרי	1,734	(33)	(3)	(2,008)	17	(1)
הכנסות שאינן מריבית:						
מחיצוניים	572	513	434	115	6	-
בינמגזרי	-	166	-	-	-	-
סך כל ההכנסות	2,339	886	437	769	12	10
הוצאות בגין הפסדי אשראי	117	13	-	48	1	-
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
לחיצוניים	2,768	673	381	251	14	6
בינמגזרי	7	(6)	-	-	-	-
רווח (הפסד) לפני מיסים	(553)	206	56	470	(3)	4
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח	(201)	60	21	168	1	-
רווח (הפסד) לאחר מיסים	(352)	146	35	302	(4)	4
חלק הקבוצה ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס	-	4	-	-	-	-
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	(27)	-	-	-	-
רווח נקי (הפסד)	(352)	123	35	302	(4)	4
תשואה להון						
1.9%						
יתרה ממוצעת של נכסים						
מזה: השקעות בחברות כלולות	-	2	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו	21,089	8,815	149	65,039	54	206
יתרה ממוצעת של התחייבויות	121,803	1,042	-	272	918	8
יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	121,613	42	-	-	918	8
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	23,703	8,762	144	35,323	273	72
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות	-	-	63,654	-	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	47,996	-	176	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	4,357	-	-	-	-	-
מרווח מפעולות מתן אשראי	993	206	3	654	(8)	10
מרווח מפעולות קבלת פיקדונות	774	1	-	-	14	-
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,767	207	3	654	6	10
יתרת אשראי לציבור, נטו	22,112	9,358	167	68,345	50	211
ל-31 בדצמבר 2013	117,675	40	-	-	912	7
יתרת פיקדונות הציבור	-	-	-	-	-	-
ל-31 בדצמבר 2013	-	-	-	-	-	-

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי למשקי בית הסתכם בסוף 2014 בסך 110.7 מיליארד ש"ח גידול של 10.4%. מזה אשראי צרכני שהסתכם ב-36.5 מיליארד ש"ח, 32.9%, ואשראי לדיור שהסתכם ב-74.2 מיליארד ש"ח, 67.1%. פיקדונות הציבור ירדו מ-118.6 מיליארד ש"ח ל-115.5 מיליארד ש"ח, קיטון בשיעור של 2.7%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר משקי בית הסתכם בשנת 2014 ב-148 מיליון ש"ח בהשוואה ל-108 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בסך 40 מיליון ש"ח, 37.0%.

להלן הגורמים העיקריים לגידול ברווח:

קיטון בהוצאות התפעוליות בסך 303 מיליון ש"ח בשל קיטון בהוצאות שכר עקב התייעלות וקיטון בהוצאות תפעוליות אחרות. הגידול קוזז מגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-228 מיליון ש"ח, הנובע, בין היתר, מהתאמת ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים כנדרש בהוראות בנק ישראל.

משכנתאות

הרווח הנקי מפעילות במשכנתאות הסתכם ב-2014 בסך 320 מיליון ש"ח בהשוואה ל-306 מיליון בשנת 2013, גידול בסך 14 מיליון ש"ח. הגידול נובע מעלייה בסך ההכנסות ב-8 מיליון ש"ח מ-779 מיליון ש"ח בשנת 2013 ל-787 מיליון ש"ח בשנת 2014 ומקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 23 מיליון ש"ח, בעיקר בשל התאמת ההפרשה הקבוצתית להלוואות לדיור כנדרש בהוראת בנק ישראל שבוצעה אשתקד. מאידך ההוצאות התפעוליות גדלו ב-5 מיליון ש"ח.

2. מגזר עסקים קטנים

כללי

מגזר העסקים הקטנים מאופיין במתן הצעות ערך ושירותים פיננסיים לעסקים קטנים ובינוניים בעלי מחזור פעילות של עד 20 מיליון שקלים ויתרת חבות של עד 10 מיליון שקלים. הצעות ושירותים אלו מוענקים ללקוחות בהתאם לצרכיהם המשתנים, תוך פילוח הלקוחות על פי מחזורי פעילות העסק, היקף צריכת האשראי והענף בו פועל העסק. במגזר מטופלים גם החשבונות הפרטיים של לקוחות העסקים הקטנים והבינוניים המקבלים שירות כולל במקום אחד.

השירותים ניתנים ללקוחות העסקים הקטנים והבינוניים במגוון ערוצים שונים:

סניפים: הלקוחות העסקיים מקבלים את השירותים על ידי צוותים עסקיים בסניפים המתמחים בצרכי הלקוחות, לרבות באמצעות מוקד שירות ייעודי וערוצים דיגיטליים שונים.

ערוצים ישירים ודיגיטליים: מוקד טלפוני בלאומי CALL, מכשירי מידע לאומי, והן באמצעות פתרונות אינטרנט וסלולר מתקדמים. לאומי משקיע משאבים רבים בפיתוח והגיע לרמת זמינות גבוהה ורב ערוצית (טלפון, פקס, מייל, מובייל ואינטרנט) על מנת לאפשר ללקוחות ממשק יעיל עם הבנק לביצוע פעילות וקבלת מידע בכל מקום ובכל שעה.

הבנק מאפשר ללקוחות העסקיים לבצע פעולות בחשבון לאחר הזדהות באמצעות "שאלות זיהוי". באתר העסקים, במסגרת ה"עוזר דיגיטלי", שולבו הצעות ערך ללקוח העסקי. כמו כן, באתר עסקים באנגלית שולבו שירותים חדשים באנגלית: חתימות על הוראות ביצוע, העברות לחשבון אחר וחתימות לשירותי סחר בינלאומי. מערכת סחר בינלאומי באינטרנט נפתחה בסוף 2014 לכלל הלקוחות והבנק שילב שירותים חדשים: ביצוע תשלום בעסקה מסוג דוקומנטים לגביה יבוא, עסקאות יצוא עם קונה מסוים ומתן הוראה לשינוי בעסקאות מסוג א"ד יבוא ועוד.

מגזר העסקים הקטנים מתמחה במתן פתרונות בנקאיים הכוללים ייעוץ בנושאי אשראי מסחרי, ייעוץ בהשקעות ובפעילות עסקית שוטפת, תוך פילוחי משנה לפי רמת פעילות וסיכון. הצעות הערך ללקוחות העסקים הקטנים והבינוניים כוללות מספר מוצרי ליבה:

אשראי: השירותים הניתנים ללקוחות העסקיים כוללים, בין השאר מימון שוטף על פי צרכי הלקוחות, מימון השקעות לשימור הפעילות והרחבתה, מתן פתרונות בתחום המימון והסחר הבינלאומי. כמו כן כולל הטיפול שירותים בנקאיים לעובדי ולמנהלי החברות.

השקעות: בתחום ההשקעות, מציע לאומי מגוון פיקדונות וחסכונות חד פעמיים בתשלומים עם בסיסי הצמדה שונים, לטווחי זמן המותאמים ללקוח וכן מגוון מוצרי השקעה כולל פיקדונות מובנים במטבע ישראלי ובמטבע חוץ, חסכונות, קופות גמל וקרנות נאמנות.

יעדים ואסטרטגיה

המידע דלהלן הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה לעיל בפרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד.

חזון הבנק הוא להנהיג בנקאות יוזמת וחדשנית עבור הלקוחות, על בסיסו נקבעו היעדים האסטרטגיים של מגזר העסקים הקטנים:

גידול בנתח שוק ונתח ארנק, תוך חתירה לרווחיות נאותה - באמצעות הגדלת בסיס הלקוחות והרחבת הפעילות של הלקוחות הקיימים. יעדים אלו נותנים כמובן דגש על מתן שירות יעיל וחווית לקוח המותאמת לצרכיהם הפיננסיים של הלקוחות העסקיים.

הבנק הגדיר את העסקים הקטנים והבינוניים כאוכלוסייה במיקוד ובהתאם השיק את זירת העסקים של לאומי, שהינה מעטפת של כלים ושירותים בלעדיים וחדשניים. הזירה כוללת ארבעה עולמות תוכן:

1. עולם האשראי: מטרתו להציע מוצרי אשראי המותאמים לצרכי העסק הקטן והבינוני:
אשראי מהיר, גמיש, בסכומים גבוהים, זמין בכל שעה גם כשהסניף סגור. בין המוצרים נמצא את "קרן לאומי" (קרן המעניקה הלוואות בתנאים מועדפים ללקוחות עסקים קטנים העונים לקריטריונים מוגדרים), הלוואה בקליק, הלוואה למעבירי עסק ועוד.
2. זמינות ותוכן: מטרתו לספק לבעל העסק שירות זמין, מקצועי, מהיר ובשעות גמישות כל זאת באמצעות מוקד העסקים המאוויש על ידי בנקאים מקצועיים בתחום והנותן מענה גם בשעות בהן הסניף סגור.
3. כלים דיגיטליים: מטרת עולם זה לאפשר לעסק קבלת מידע וביצוע פעולות בחשבונו בכל מקום, בכל זמן ובמגוון אמצעים - אינטרנט, סלולר וטאבלט.
4. מומחיות ותוכן: מתן כלים ניהוליים ללקוח במדיות השונות:
 - "בית הספר לניהול עסקים" - מפגשים בשיתוף עם האוניברסיטה הפתוחה (פריסה ארצית) ומיטב המומחים בנושאים הניהוליים (ניהול פיננסי, ניהול השיווק, מו"מ, נטוורקינג).
 - קהילת עסקים בפייסבוק: מספקת לבעל העסק ערך מוסף באמצעות שיתוף - הן מבעלי עסקים כמותו והן ממומחים בתחומם בלאומי.

דגשי קו העסקים במגזר העסקים הקטנים הם:

- מיקוד שיטתי ומתמיד בשיפור **רמת השירות** ללקוח על ידי שדרוג מקצועיות ומיומנויות העובדים, מדידה ובקרה של תהליכי העבודה וממשק הלקוח. שיפור רמת השירות תגדיל את שביעות הרצון ונאמנות הלקוחות, וזאת באמצעות יצירת מתן הצעות ערך דיפרנציאליות.
- **הרחבת זמינות ונגישות השירות ללקוחות** על ידי התאמת הסניפים לצרכי בנקאות העתיד, תוך שילוב מכשירים אוטומטיים מתקדמים, והתאמתם לצרכי הלקוחות השונים והרחבת ערוצי ההפצה הישירים.
- **הרחבת זמינות ונגישות ערוצי ההפצה** הישירים, שירותי מענה טלפוני, סלולר ואינטרנט מתקדמים ומכשירים לביצוע עצמי של פעילויות פיננסיות.
- **פיתוח מוצרים ושירותים פיננסיים** - מתן ייעוץ מקצועי ואובייקטיבי במוצרי השקעה פיננסיים ובמוצרים פנסיוניים, בהתאמה לצרכי הלקוחות תוך שימוש בכריית מידע ובמודלים אנליטיים לניתוח וחיזוי הפעילות והצרכים הפיננסיים של הלקוח, ללקוחות הרלוונטיים.

- ייזום שיטתי מבוסס מידע כלפי לקוחות בכל המוצרים: אשראי מסחרי, אשראי צרכני, סחב"ל, השקעות, שירותי עו"ש ושיפור רמת השירות לצורך הגדלת שביעות הרצון ונאמנות הלקוחות, באמצעות יצירת יתרונות בקרב קבוצות לקוחות על ידי שרות דיפרנציאלי.
- שיתוף פעולה עם חברות הקבוצה לצורך ניצול יכולות הקבוצה במתן פתרונות בנקאיים כוללניים ללקוח.
- הגברת השימוש במודלים אנליטיים ככלי תומך החלטה בפעילות מול הלקוחות.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר:

מגזר העסקים הקטנים בפרט פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רשיות, המוחלות על הבנקים על ידי: הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות הערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון והממונה על ההגבלים העסקיים.

התפתחויות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו:

בשנה האחרונה לא חלו שינויים מהותיים במגזר העסקים הקטנים. עם זאת, התחרות במגזר זה גוברת ונמצאת במגמת התחזקות (ראה סעיף תחרות להלן).

גורמי ההצלחה הקריטיים בבנקאות לעסקים הקטנים:

גורמים קריטיים להצלחת המגזר הינם:

- יכולות ניהוליות ואנושיות גבוהות של הגורמים המטפלים, במרכזים העסקיים.
- היכרות עם הלקוח ובכלל זה עם מצבו הפיננסי והסיכוי/סיכון הגלום בפעילות עמו.
- מעקב שוטף אחר השינויים החלים בשוק במטרה לזהות פוטנציאל ולהימנע מסיכון; ניהול ובקרת סיכונים אשראי.
- איכות: שמירה על הכללים בתיעוד עקבי ושיטתי תוך הקפדה על כללי הציות לחוקים ותקנות צרכניות.
- פריסת נקודות שירות ומכירה וזמינות: הגדלת פריסת הסניפים והתאמת שעות הפעילות לאזור ולסוג העסקים.
- הגברת החשיפה והזמינות של הערוצים הישירים ללקוחות.
- הקפדה על שירות אקטיבי ויזום בהתאם לצרכי ולרצונות הלקוח.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- התשתית הטכנולוגית והפיזית (פריסת הסניפים) מהוות יתרון יחסי של מגזר העסקים הקטנים ומהוות חסמי כניסה למתחרים. חשיבות התשתית עולה ככל שדרישות הרגולציה מתעצמות.
- ההשקעה הנדרשת בתשתיות פיזיות וטכנולוגיות מהווה הן חסם כניסה והן חסם יציאה.
- פיתוח יכולות אנליטיות לצורך התאמה אפקטיבית של פתרונות ללקוח המתבסס על מידע בדבר היסטוריית פעילות הלקוחות ועל התנהגות השוק.
- הכשרת משאב אנושי מיומן ואיכותי מול רגולציה מחמירה ומשתנה באופן תדיר והתאמה לצרכי הלקוח.

תחרות

התחרות עימה מתמודד הבנק במגזר בנקאות לעסקים הקטנים נמצאת בשנים האחרונות במגמת התחזקות. המתחרים עמם מתמודד הבנק כוללים את כל הבנקים המסחריים בארץ ולאחרונה אף את חברות כרטיסי האשראי וחברות הביטוח.

הבנק מתמודד בתחרות תוך שימוש ביתרונות הפריסה הרחבה, כח האדם המקצועי והמיומן בתחומי הבנקאות השונים ויכולת עיבוד מידע המאפשרת לו ליזום ולהציע ללקוחות מוצרים ושירותים איכותיים המתאימים לצורכיהם.

מבנה התחרות

התחרות העיקרית היא בין הבנקים הגדולים. בשנים האחרונות מרחיבים הבנקים הקטנים יותר את פעילותם במגזר זה על ידי פעילות שיווקית ושימוש באסטרטגיית מחיר.

בנוסף מתפתחת לאחרונה תחרות מצד גופים פיננסיים ואחרים ובעיקר חברות כרטיסי האשראי וחברות הביטוח המגלות עניין במיומן עסקים קטנים.

תחליפים למוצרים ולשירותים

התחרות על מגזר העסקים הקטנים נמצאת במגמת התחזקות בשנים האחרונות. המתחרים הישירים הינם כל הבנקים המסחריים בארץ וחברות הביטוח.

אשראי עסקי - חברות ביטוח, חברות כרטיסי אשראי, ספקים.

שוק ההון - ברוקרים, חברות ביטוח, מנהלי קרנות וקופות.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר זה מאופיינים בפעילות עסקית (קטנה-בינונית) מגוונת ובמספר רב של ענפים ותחומים. פרטים נוספים ראה לעיל בפרק תיאור מגזרי הפעילות.

שיווק והפצה

מגזר העסקים הקטנים מתבסס על רשת הפצה בעלת פריסה ארצית, כח אדם מקצועי ומיומן, מערכות טכנולוגיות המאפשרות מתן שירות יעיל ללקוחות וכלי מדידה ובקרה להנהלה. לאומי רואה חשיבות אסטרטגית ברשת הפצה רחבה, ולכן ברוב סניפי החטיבה הבנקאית קיימים צוותים לטיפול בלקוחות המגזר, תוך דגש על העמקת ההכרות עם הלקוחות וצרכיהם ומציאת פתרונות הולמים עבורם. כמו כן, לאומי רואה חשיבות בחלקם של הערוצים הישירים: האינטרנט, הסלולר, לאומי CALL והמכשירים לשרות עצמי, נמצא במגמה מתמשכת של גידול הן לביצוע פעולות והן לצרכי מידע.

הפעילות השיווקית מתבססת הן על מערכות מידע אנליטיות מתקדמות והן על בניית ומינוף עולם המידע העסקי (Big Data), המאפשרות לאפיין את צרכי הלקוחות והתנהגותם, על מנת להציע ללקוחות מוצרים ושירותים בהתאמה לצרכיהם.

הון אנושי

בשנת 2014 הסתכם מספר המשרות הממוצע שיוחס למגזר עסקים קטנים ב-1,985 משרות מזה 479 סגל ניהולי לעומת 1,922 משרות מזה 476 סגל ניהולי אשתקד.

העובדים המועסקים במגזר הנם בעיקר עובדים בעלי הכשרה אקדמאית. בנוסף מקבלים העובדים באופן שוטף, הכשרה מקצועית בתחומי בנקאות שונים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר עסקים קטנים:

בנקאות		כרטיסי	שוק	פעילות חו"ל			
ופיננסים	אשראי	ההון	משכנתאות	נדל"ן	ופיננסים	בנקאות	סך הכל
2014							
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו :							
768	20	1	3	315	52	11	1,170
(63)	(2)	-	(1)	(48)	(12)	(4)	(130)
הכנסות שאינן מריבית:							
306	119	31	1	68	21	2	548
2	(42)	-	-	-	-	-	(40)
1,013	95	32	3	335	61	9	1,548
111	-	-	-	14	57	-	182
הוצאות תפעוליות ואחרות :							
628	57	16	-	125	39	5	870
-	6	-	-	-	-	-	6
274	32	16	3	196	(35)	4	490
103	10	6	1	74	-	1	195
171	22	10	2	122	(35)	3	295
-	(3)	-	-	-	-	-	(3)
171	19	10	2	122	(35)	3	292
תשואה להון							
14,639	958	21	77	7,036	965	257	23,953
14,628	945	21	77	7,034	965	257	23,927
17,444	1,604	-	-	4,942	779	144	24,913
17,442	-	-	-	4,818	779	144	23,183
12,092	767	19	42	6,976	1,106	257	21,259
-	-	4,188	-	-	-	-	4,188
-	-	9,154	-	-	8	-	9,162
184	-	-	-	-	-	-	184
612	18	1	2	253	17	5	908
93	-	-	-	14	23	2	132
705	18	1	2	267	40	7	1,040
14,561	986	29	80	7,272	826	280	24,034
19,380	-	-	-	5,521	1,031	158	26,090

מגזר עסקים קטנים (המשך):

פעילות חו"ל							
בנקאות				שוק	כרטיסי	בנקאות	
סך הכל	נדל"ן	ופיננסים	משכנתאות	ההון	אשראי	ופיננסים	
2013							
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו :							
1,125	11	47	289	3	1	22	752
(177)	(5)	(15)	(65)	(2)	-	(3)	(87)
הכנסות שאינן מריבית:							
588	2	15	78	-	26	117	350
(42)	-	-	-	-	-	(44)	2
1,494	8	47	302	1	27	92	1,017
סך כל ההכנסות							
הוצאות (הכנסות) בגין							
112	1	13	21	-	-	(1)	78
הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות :							
925	4	33	132	-	16	57	683
לחיצוניים							
6	-	-	-	-	-	4	2
בימגזרי							
451	3	1	149	1	11	32	254
רווח לפני מיסים							
160	1	-	54	-	4	10	91
הפרשה למיסים על הרווח							
291	2	1	95	1	7	22	163
רווח לאחר מיסים							
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן							
(4)	-	-	-	-	-	(4)	-
מקנות שליטה							
287	2	1	95	1	7	18	163
רווח נקי							
תשואה להון							
22,599	262	877	6,474	90	23	907	13,966
יתרה ממוצעת של נכסים							
יתרה ממוצעת של אשראי							
22,574	262	877	6,473	90	23	893	13,956
לציבור, נטו							
22,704	94	612	3,888	-	-	1,526	16,584
תרה ממוצעת של התחייבויות							
21,041	94	612	3,784	-	-	-	16,551
יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור							
19,898	262	989	6,409	56	21	731	11,430
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות							
3,091	-	-	-	-	3,091	-	-
וקרנות השתלמות							
6,914	-	9	-	-	6,905	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
יתרה ממוצעת של נכסים							
210	-	-	-	-	-	-	210
אחרים בניהול							
788	4	17	203	1	1	19	543
מרווח מפעולות מתן אשראי							
160	2	15	21	-	-	-	122
מרווח מפעולות קבלת פיקדונות							
948	6	32	224	1	1	19	665
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							
יתרת אשראי לציבור, נטו							
23,299	300	957	6,730	81	28	903	14,300
ל-31 בדצמבר 2013							
22,830	132	666	4,150	-	-	-	17,882
יתרת פיקדונות הציבור							
ל-31 בדצמבר 2013							

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

היקפי הפעילות בארץ גדלו השנה במגזר עסקים קטנים. אשראי לציבור עלה בסך 0.8 מיליארד ש"ח, בשיעור 3.8%. ואילו פיקדונות הציבור עלו בכ-3.3 מיליארד ש"ח, בשיעור של 14.3%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר עסקים קטנים הסתכם בשנת 2014 ב-292 מיליון ש"ח בהשוואה ל-287 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור 1.7%.

הגידול ברווח הנקי נובע מגידול בהכנסות בריבית בסך 92 מיליון ש"ח עקב גידול בפעילות במגזר זה. מאידך, הוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו ב-70 מיליון ש"ח בעיקר עקב הוצאות בגין הפסדי אשראי בשלוחה ברומניה בשל דרישות רגולטוריות מקומיות.

3. מגזר בנקאות עסקית

כללי

מגזר הבנקאות העסקית מתמחה במתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לתאגידים גדולים, חלקם בעלי פעילות רב לאומית, וכן לקוחות שעיקר עיסוקם בתחומי הבנייה והנדל"ן ופרויקטים של תשתית. הלקוחות המשתייכים למגזר זה מאופיינים במעמד מוביל בשוק ובדומיננטיות בתחום עיסוקם. השירותים הניתנים מבוססים על מתן פתרון כולל לצרכי הלקוח, תוך ראיית מגוון עסקיו, בין היתר: אשראי לסוגיו, מימון וסחר בינלאומי, שירותי השקעות, פעילות בשוק ההון, מכשירים פיננסיים להגנה מפני סיכוני שוק באמצעות חדרי העסקאות, עסקאות מורכבות (פרויקטים, מיזוגים ורכישות ארגון סינדיקציות), שירותים בנקאיים וכיו"ב. מחוץ לישראל, ניתנים שירותים למגזר העסקי באמצעות שלוחות הבנק - בנק לאומי ארה"ב, בנק לאומי בריטניה ובנק לאומי רומניה.

מבנה המגזר

המגזר לבנקאות עסקית מנוהל בישראל על ידי החטיבה העסקית - מסחרית והחטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן ומטופל על ידי המערך העסקי ומערך בנייה ונדל"ן, המפעילים יחדיו שבעה סקטורים עסקיים. השירות ללקוחות ניתן על ידי מנהלי קשרי לקוחות, המרכזים את שירותי הקבוצה מול הלקוח ומתמחים בענף המשק בו פועל הלקוח. המגזר מספק מגוון מקיף של שירותי בנקאות לכל סוגי החברות בענפים השונים. חשבונות הלקוחות מנוהלים בעיקר בשלוחות עסקיות המתמחות בטיפול בלקוחות גדולים ובעלי פעילות מגוונת והממוקמות בסניפים מרכזיים, וכן בשלוחות הבנק בחו"ל. עסקאות מיוחדות/מורכבות כגון מימון רכישת אמצעי שליטה, בדיקת תוכניות השקעה ומימון פרויקטים, פעילות סחר בין-לאומי, מימון חייבי חו"ל/חייבים מקומיים, עסקאות מימון המתבצעות בדרך של סינדיקציה, ועוד מלוות על ידי יחידות ייעודיות המתמחות בטיפול בעסקות מסוג זה, בשל מורכבותן ורמת הסיכון הגלומה בהן.

מערך אשראים מיוחדים, הפועל במסגרת המגזר, מטפל בלקוחות עסקיים שנקלעו לקשיים, תוך ניסיון לסייע בהבראת לקוחות פעילים וגביית חובות לקוחות עסקיים שלא ניתן לשקמם.

להלן שבעת הסקטורים העסקיים במערך העסקי ובמערך בניה ונדל"ן:

- א. סקטור טכנולוגיה ותיירות, המתמחה במתן שירותים ללקוחות עסקיים בעיקר מתחום ההייטק, התקשורת, התעשייה הביטחונית, המלונאות והמדיה.
- ב. סקטור צריכה ומסחר המתמחה במתן שירותים ללקוחות עסקיים בעיקר מתחום תעשיית המזון והמשקאות, הרשתות הקמעונאיות, יבואני מוצרי צריכה, יבואני סחורות חקלאיות, עץ ומתכות.
- ג. סקטור תעשייה ותחבורה המתמחה במתן שירותים ללקוחות עסקיים בעיקר מתחום התעשייה, יבואני הרכב, הליסינג וחברות התעופה.
- ד. סקטור כימיה, אנרגיה, חברות החזקה ומוסדות ציבור המתמחה במתן שירותים לחברות החזקה וללקוחות עסקיים בעיקר מתחום הכימיה, תעשיית הפרמצבטיקה, חברות האנרגיה והדלק והרשויות המקומיות.
- ה. סקטור חברות בניה, המספק מגוון רחב של שירותי בנקאות ללקוחות הגדולים במשק בתחום הבניה והנדל"ן בארץ ובחו"ל. כמו כן, מימון הקמה ו/או תפעול של נכסים בתחום הנדל"ן, המלונאות ובתי האבות הסייעדיים בחו"ל.

1. סקטור יזמות נדל"ן, המתמחה במתן שירותים ללקוחות עסקיים לרבות מדרג הביניים (Middle Market), כשעיקר הפעילות היא במימון ענף המגורים המטופל בשיטת הליווי הסגור (Construction Loan).

2. סקטור תשתיות, העוסק במימון פרויקטי תשתית לאומיים בשיטת P.P.P. (Public Private Partnership). המבוססים על שיתוף פעולה בין המגזר הציבורי לפרטי וכן עוסק במתן שירותים ללקוחות עסקיים בתחום קבלנות הביצוע והתשתיות.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

המידע דלהלן הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה לעיל בפרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד.

היעד המרכזי של המגזר הוא להעמיק את יתרונו היחסי, להעניק שירות מיטבי ללקוחות המגזר ולהמשיך לתרום לרווחיות הקבוצה. כל זאת, תוך בחינה זהירה ושקולה של החשיפות הנובעות מפעילות הלקוחות והסיכונים הייחודיים לכל ענף משק. במקביל, פועל המגזר להגדיל את מגוון המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות.

לאור ההאטה בפעילות העסקית שחלה בשנת 2014, המשיך המגזר ביישום מדיניות אשראי שקולה תוך הבחנה בין רמות הסיכון השונות ובהתאמה קביעת מרווחי האשראי ותנאיו.

מימון הפעילות העסקית במוקדים העיקריים של הבנק בחו"ל, תורם לפיזור סיכונים באמצעות חשיפה לסביבות מאקרו כלכליות שונות ולמאפיינים שונים של לקוחות.

בתחילת 2013 החליט הבנק על יציאה הדרגתית מתחום היהלומים - במרס של אותה שנה החל תהליך סגירת סניף בורסת היהלומים ונמשך במהלך שנת 2014. כמו כן החליט הבנק על סגירת פעילות מחלקת היהלומים והתכשיטים בשלוחת הבנק בניו יורק באופן מלא וזו תיושם עד תום שנת 2015.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

המגבלות הרלוונטיות במיוחד למגזר הבנקאות העסקית הן, בין השאר, המגבלות על גובה החבויות של לווים גדולים וקבוצות הלווים הקבועות בהוראת ניהול בנקאי תקין 313 וכן המגבלה על פי הוראת ניהול תקין 323 המתייחסת ליתרת האשראי לכלל העסקאות לרכישת אמצעי שליטה.

למידע נוסף ראה בפרק החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם, ריכוזיות האשראי להלן.

על פי הוראת ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל (הוראה מספר 315) כאשר סך כל החבויות של ענף מסוים לתאגיד בנקאי עולה על 20% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי (על בסיס לא מאוחד), נחשב עודף זה כחריגה לצורך ריכוזיות חבויות ענפית. במקרה זה נדרש הבנק לבצע הפרשה נוספת להפסדי אשראי בגין סכום החריגה. שיעור הריכוזיות בבנק לענפים השונים (כולל הנדל"ן) לסוף 2014 עומד במגבלה הרגולטורית.

במערך הנדל"ן מימון הפרויקטים במתכונת הליווי הסגור נשען בין היתר על קיומה של מערכת תפעולית להפקדת תשלומים מרוכשי יחידות דיור בפרויקטים בליווי על בסיס שיטת השוברים וכן להוצאת ערבויות מכר בנוסח אחיד, וזאת בהתאם לחקיקה ולהוראות בנק ישראל.

התפתחויות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

המידע דלהלן הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה לעיל בפרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד.

שנת 2014 אופיינה בירידה בביקוש לאשראי עסקי בנקאי זאת על רקע האטה בפעילות העסקית ובמיעוט עסקאות מימון גדולות, במקביל להגדלת התחרות על ידי מוסדות שוק ההון.

הציפיות לשנת 2015 הינן להמשך צמיחה כלכלית מתונה בארץ, אשר, בין היתר, תשליך גם על הלקוחות בשוק המקומי. הפעילות העסקית תושפע מהמצב המאקרו כלכלי בארץ ובעולם כגון: מחירי הסחורות והאנרגיה, השינוי בין המטבעות והמצב הגיאוגרפי, שישפיעו על החלטות ההשקעה של החברות הגדולות במשק הישראלי.

המגזר העסקי מנהל את סיכוני האשראי במשנה זהירות תוך בחינה שוטפת של אוכלוסיות הלקוחות ובהתמקדות בלקוחות הרגישים ובחינת מגמות ההתפתחויות וההשלכות עליהם.

שנת 2014 בתחום הנדל"ן אופיינה עד למחצית השנה בפעילות ערה בשוק המגורים תוך שמירה על רמת סיכון דומה לשנת 2013, וכן המשך ההתערבות השלטונית/הרגולטורית, זאת על רקע מחירי הדיור שהמשיכו לעלות (אם כי בקצב מתון בהשוואה לשנים קודמות). החל ממחצית השנה ובעקבות ציפיות הציבור ליישום חוק "מע"מ ס", חלה האטה מסוימת הן בקצב מכירות דירות והן בקצב פתיחת פרויקטים חדשים למגורים. עם ביטולה של היוזמה חלה התעוררות בביקוש לדירות.

שוק הנדל"ן המניב למשרדים, אשר משרת את המגזר העסקי, נמצא במתאם גבוה עם צמיחת התוצר העסקי. בשנים הקרובות ניתן להעריך כי יהיה קיים עודף היצע לשטחי משרדים בפרויקטים הנמצאים כיום בתהליכי בניה, ובשים לב לכך, חלה השנה ירידה משמעותית בקצב פתיחת פרויקטים חדשים ובייחוד באזור המרכז, אך עד עתה לא רואים שינויים מהותיים הן בשיעור התפוסה והן בדמי השכירות.

שוק הנדל"ן המסחרי מושפע במידה רבה מהתפתחויות בצריכה הפרטית של משקי הבית. בשוק זה נשמרה יציבות יחסית במהלך השנה אשר באה לידי ביטוי בשמירה על שיעורי תפוסה גבוהים יחסית ודמי שכירות יציבים, וזאת על אף הירידה בהיקף הצריכה הפרטית בחלק מהרבעונים האחרונים. גם בתחום זה, כפי שוק הנדל"ן המניב למשרדים, חלה השנה ירידה בהתחלות בניה לפרויקטים חדשים.

בתחום התשתיות הלאומיות, לרבות בתחום הביצוע והתשתית, אשר נהנה בשנים האחרונות מהגידול בהיקפי הבנייה למגורים ובנייה שלא למגורים, הורגשה, בייחוד החל ממחצית שנת 2014, האטה בקצב התחלת פרויקטים חדשים ברמה לאומית והאטה הנובעת מהמגמות בשוק המגורים.

בשנת 2015, כמו בשנים קודמות, צפויה הפעילות בתחום הנדל"ן להיות מושפעת מהמצב המאקרו כלכלי, מההתערבות השלטונית/הרגולטורית (במיוחד בשוק המגורים), השלמות בנייה (במיוחד בשוק המשרדים) וכן מהיקפי ההשקעות של המדינה בתחום התשתיות הלאומיות.

למידע נוסף בנושא הכלכלה העולמית ראה בפרק התפתחויות עיקריות במשק לעיל.

שינויים טכנולוגיים

- עובדי המגזר נעזרים במערכות ממוכנות בתהליכים שונים המבוצעים בו כגון בקרה, הגדרת יעדים ומדידתם, שיווק ופיתוח עסקים.
- המגזר מעמיד לרשות לקוחותיו כלים טכנולוגיים בדומה לאלה שבשימוש כלל לקוחות הבנק, בין היתר באמצעות הפורטל העסקי המרחיב את מגוון השירותים לנחות הלקוח העסקי. הבנק ממשיך לשקוד על פיתוח מערכות אלה על מנת לענות על צרכיהם המשתנים והמתפתחים של לקוחות המגזר.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

גורמים קריטיים להצלחת המגזר הינם: יכולות ניהוליות, מקצועיות ואנושיות גבוהות של הגורמים המטפלים (מול הלקוח ובתוך הארגון), הכרות עם הלקוח ובכלל זה מצבו הפיננסי והסיכוי/סיכון הגלום בפעילות עמו. כמו כן, הכרת השוק על מגזריו ומעקב שוטף אחר השינויים החלים בו, במטרה לזהות פוטנציאל ולהימנע מסיכון. נדרשת גם רמת מיומנות גבוהה בתכנון חבילות מימון מורכבות, ניהול תקין ובקרה בעת ליווי פרויקטים, השקעה מתמדת בכלי עזר טכנולוגיים, שקידה על הענקת שירות ומתן מענה לצרכיהם הבנקאיים של הלקוחות, תוך עמידה בזמני תגובה נאותים, ניהול ובקרת סיכוני אשראי.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

כשנים האחרונות הולכת וגוברת המעורבות של שוק ההון – אם באמצעות הנפקת אג"ח ואם על ידי מתן הלוואות ישירות על ידי הגופים המוסדיים, או באמצעות הנפקת פוליסות להבטחת כספי רוכשי דירות, דבר המשפיע בצורה מהותית על היקף הביקוש לשירותים הבנקאיים אותם מספק מגזר זה.

מוצרים ושירותים של המגזר

השירותים הניתנים כוללים, בין השאר: מימון שוטף על פי צרכי הלקוחות, מימון השקעות לשימור הפעילות והרחבתה, מתן פתרונות בתחום המימון והסחר הבינלאומי (לרבות מימון בביטוח אשראי או חברות ביטוח פרטיות של פרויקטים בחו"ל), מימון וליווי פרויקטים לאומיים ובינלאומיים, מימון מיזוגים ורכישות, העמדת מימון בעסקאות גדולות באמצעות ארגון סינדיקטים תוך שיתוף הגופים המוסדיים ובנקים ישראלים וזרים, מכשירים פיננסיים להגנה מפני סיכוני מטבע, סיכוני ריבית ושינויים במחירי סחורות. כמו כן, הטיפול כולל יזום שירותים בנקאיים, לחברות, למנהלים ולעובדי החברות.

המימון בתחום הבניה והנדל"ן נעשה על ידי שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים בתהליך קבלת ההחלטות והבקרה אחר הליווי הפיננסי הניתן לפרויקטים ולנכסים השונים. המימון נעשה תוך מכוונות לגיוון תיק האשראי והבחנה בין המגזרים השונים – מגורים, נכסים מניבים ביעוד למסחר ומשרדים, בניה לתעשייה ומסחר. מימון פרויקטים למגורים יבוצע ככלל בשיטת הליווי הסגור (Construction Loan) המאפשרת פיקוח צמוד בתדירות גבוהה על הפרויקט המלווה.

ליווי תחום הבניה והנדל"ן, כולל גם את מתכונת המימון המיוחדת לפרויקטים תשתיתיים לאומיים בשיטות ה-P.P.P. (Public Private Partnership) לסוגיהן. ניתוח עסקאות אלו ובניית חבילת המימון המתאימה, נעשים תוך התייחסות לאופי הפרויקט, ניתוח יכולת שירות החוב, היקף זכות החזרה ליזמים, מגבלת חוזה ההקמה והתפעול ומגבלות טכניות וכו'.

כמו כן, במסגרת המימון של תחום הבניה והנדל"ן, המגזר מטפל גם במתן אשראי, בליווי הייזום והפיתוח של פרויקטים בנדל"ן ומלונאות, רכישת נכסים מניבים לרבות בתי אבות סיעודיים והפעלתם באמצעות שלוחות הבנק בחו"ל.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר זה מאופיינים ברובם במעמד מוביל בשוק ובדומיננטיות בתחום עיסוקם, החברות הן בחלקן ציבוריות ממגוון ענפי משק שונים, בעלות מבנה ארגוני מורכב הכולל מספר רבדים של ניהול ומוטת שליטה רחבה.

שיווק והפצה

השירות והשיווק ללקוחות ניתן על ידי מנהלי קשרי לקוחות המתמחים בענף המשק בו פועל הלקוח ומרכזים את שירותי הקבוצה מולו.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

מעמד הבנקים הישראליים כמממנים בלעדיים של החברות העסקיות הלך ופחת לאורך השנים, כך שמשקל האשראי לסקטור העסקי (כולל עסקים קטנים ו-Middle Market) שניתן על ידי המערכת הבנקאית נמוך מ-50%.

במגזר קיימת תחרות הן מצד יתר הקבוצות הבנקאיות בישראל והבנקים הזרים והן מצד, שוק ההון הישראלי והגופים המוסדיים כגון חברות ביטוח וקרנות פנסיה המהווים את עיקר התחרות לאשראי עסקי (בעיקר לחברות הגדולות). בשנים האחרונות ניכרת מעורבות גדולה יותר של הגופים המוסדיים וכפועל יוצא, חלקן של ההלוואות הישירות שמעמידים גופים מוסדיים ללקוחות עסקיים הולך וגדל.

הון אנושי

על מנת להביא לרמה המקצועית הדרושה לעובדים העוסקים בתחום האשראי, קיימת מערכת הדרכה מתאימה. בנושאים ספציפיים קיימת תמיכה של יחידה מתמחה או חיצונית (למשל: יחידת שמאות, צוות רואי חשבון, יחידת פרויקטים ותוכניות השקעה, יחידה למימון סחר בינלאומי, מיזוגים ורכישות, יחידה למימון השתתפויות בסינדיקטים וכו').

מספר המשרות הממוצע שיוחס למגזר בנקאות עסקית (כולל החטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן) בשנת 2014 הסתכם ב-954 משרות מזה 407 סגל ניהול, לעומת 1,034 משרות מזה 429 סגל ניהולי בשנת 2013. רוב העובדים הינם בעלי השכלה אקדמאית, ובנוסף להשכלתם עוברים העובדים במסגרת הבנק, באופן שוטף, הכשרה מקצועית בתחומי שונים של הבנקאות וקורסי ניהול. במהלך העבודה נדרשים העובדים ליכולת ניתוח של בקשות אשראי מורכבות, הובלה של עסקות סבוכות ויכולת למתן שירות ברמה גבוהה ביותר.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של הבנקאות העסקית:

פעילות חו"ל						
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	נדל"ן	בנקאות ופיננסים	נדל"ן	סך הכל
2014						
במיליוני ש"ח						
הכנסות ריבית, נטו :						
מחיצוניים	1,172	20	1	741	1	1,936
בימגזרי	(433)	(2)	1	(260)	7	(684)
הכנסות שאינן מריבית:						
מחיצוניים	502	188	13	431	2	1,137
בימגזרי	(164)	(92)	-	(108)	-	(364)
סך כל ההכנסות	1,077	114	15	804	10	2,025
הכנסות בגין הפסדי אשראי	(370)	-	-	(119)	-	(489)
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
לחיצוניים	363	81	9	171	7	634
בימגזרי	1	-	-	-	-	1
רווח לפני מיסים	1,083	33	6	752	3	1,879
הפרשה למיסים על הרווח	408	9	2	284	1	704
רווח לאחר מיסים	675	24	4	468	2	1,175
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	(5)	-	-	-	(5)
רווח נקי	675	19	4	468	2	1,170
תשואה להון						
יתרה ממוצעת של נכסים	39,298	381	67	21,042	89	60,920
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו	37,689	354	66	20,998	89	59,238
יתרה ממוצעת של התחייבויות	19,452	2,874	-	5,432	167	28,386
יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	17,956	-	-	4,887	167	23,471
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	62,638	391	83	21,078	142	84,375
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות	-	-	1,879	-	-	1,879
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	58,714	-	-	58,714
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	192	-	-	-	-	192
מרווח מפעולות מתן אשראי	729	18	-	471	-	1,220
מרווח מפעולות קבלת פיקדונות	10	-	2	10	8	32
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	739	18	2	481	8	1,252
יתרת אשראי לציבור, נטו	37,481	378	-	20,836	42	58,761
יתרת פיקדונות הציבור	22,316	-	-	5,012	252	27,754

מגזר הבנקאות העסקית (המשך):

פעילות חו"ל						
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	נדל"ן	נדל"ן	סך הכל
2013						
במיליוני ש"ח						
הכנסות ריבית, נטו :						
מחיצוניים	1,519	24	-	985	(1)	2,528
בינמגזרי	(675)	(5)	-	(487)	21	(1,144)
הכנסות שאינן מריבית:						
מחיצוניים	(274)	194	16	137	6	80
בינמגזרי	523	(92)	(1)	137	-	567
סך כל ההכנסות	1,093	121	15	772	26	2,031
הכנסות בגין הפסדי אשראי	(36)	(2)	-	(128)	-	(166)
הוצאות תפעוליות ואחרות:						
לחיצוניים	399	80	7	185	13	687
בינמגזרי	-	1	-	-	-	1
רווח לפני מיסים	730	42	8	715	13	1,509
הפרשה למיסים על הרווח	261	11	3	259	3	537
רווח לאחר מיסים	469	31	5	456	10	972
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	(6)	-	-	-	(6)
רווח נקי	469	25	5	456	10	966
תשואה להון						
יתרה ממוצעת של נכסים	42,647	393	166	23,104	232	66,634
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו	41,007	367	166	23,037	232	64,901
יתרה ממוצעת של התחייבויות	18,031	2,780	-	5,472	1,102	27,548
יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	16,520	-	-	4,907	1,102	22,692
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	66,244	406	166	23,507	314	90,729
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות	-	-	2,366	-	-	2,366
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	-	-	59,059	-	62	59,121
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	212	-	-	-	-	212
מרווח מפעולות מתן אשראי	830	19	-	483	3	1,336
מרווח מפעולות קבלת פיקדונות	14	-	-	15	17	48
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	844	19	-	498	20	1,384
יתרת אשראי לציבור, נטו	38,504	328	166	21,446	158	60,646
ל-31 בדצמבר 2013	16,523	-	-	5,364	767	22,816
יתרת פיקדונות הציבור						
ל-31 בדצמבר 2013						

שינויים עיקריים בהיקפי הפעילות

במגזר הבנקאות העסקית חלה ירידה באשראי לציבור בכ-1.9 מיליארד ש"ח, 3.1% בעיקר בפעילות בארץ. בפיקדונות הציבור חלה עלייה של כ-4.9 מיליארד ש"ח, 21.6% הנובע מגידול בפעילות בארץ.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר בנקאות עסקית הסתכם בשנת 2014 בסך של 1,170 מיליון ש"ח בהשוואה ל-966 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 21.1%. העלייה ברווח נובעת בעיקר מהכנסות בגין הפסדי אשראי בסך 489 מיליון ש"ח שנרשמו בשנת 2014 לעומת הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך 166 מיליון ש"ח שנרשמו אשתקד, עקב עלייה בגביית חובות. קיטון זה קוזז חלקית מקיטון בהכנסות ריבית בסך 132 מיליון ש"ח עקב קיטון בפעילות האשראי.

4. מגזר בנקאות מסחרית

כללי

הבנקאות המסחרית - מתמחה במתן מכלול השירותים הפיננסיים לחברות העסקיות הבינוניות (Middle Market) בכל ענפי המשק. בנוסף מטופלים במגזר זה בעלי העניין של החברות העסקיות הכוללים את בעלי המניות ונושאי משרה בכירים.

השירות והשיווק ללקוחות אלה מתבצעים באופן פרטני הכולל, מימון עסקאות באמצעות מכשירי אשראי תפורים לצרכים הייחודיים של הלקוחות, התאמת מוצרי השקעה ומכשירים פיננסיים לגידור סיכונים, מימון עסקאות סחר בינלאומי, וכן מימון חברות הזנק.

הבנקאות המסחרית כוללת גם פעילות מחוץ לישראל באמצעות שלוחות הבנק בחו"ל. חברות המלוות במערך המסחרי מעדיפות לעבוד גם עם שלוחות אלו בעת הרחבת פעילותן בחו"ל. שירותים בנקאיים בחו"ל ובכלל זה מתן קווי אשראי למימון סחר בינלאומי, רכישות נדל"ן, ומיזוגים של חברות, ניתנים בעיקר באמצעות לאומי ארה"ב, לאומי בריטניה ולאומי רומניה. השלוחות בארה"ב, בבריטניה וברומניה רואות בליווי של חברות אלו, המשך ישיר לפעילות הבנקאית בארץ.

פרטים נוספים על השלוחות בחו"ל ראה להלן בפרק חברות מוחזקות עיקריות.

מבנה המגזר

ניהול המגזר בארץ נעשה על ידי המערך המסחרי, אשר הינו חלק מהחטיבה העסקית מסחרית. מבנה המערך המסחרי הינו מבנה ייחודי במערכת הבנקאות בארץ ומאפשר מתן שירות כוללני ומקיף ללקוחות (one stop shop) ומקנה למערך יתרון תחרותי. הקשר העיקרי עם הלקוחות הינו באמצעות סניפים מסחריים ייעודיים הפרוסים בכל הארץ. למערך המסחרי 22 סניפי עסקים הממוקמים באזורי תעשייה ובערים הגדולות ומשויכים על בסיס גיאוגרפי ל-4 מרחבים מסחריים ו-4 ענפים השייכים לאגף המסחרי בסניף מרכזי תל אביב. הסניפים מתמחים בניהול הפעילות העסקית האופיינית ללקוחות המגזר, ומקנים למערך יתרון תחרותי.

יעדים ואסטרטגיה עסקית וצפי להתפתחות לשנה הקרובה

המידע דלהלן הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה לעיל בפרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד.

הבנקאות המסחרית עוסקת בפלח האמצע של הלקוחות העסקיים. יעדה האסטרטגי של הבנקאות המסחרית הוא להמשיך ולחזק את יתרונה התחרותי באמצעות הרחבת הפעילות עם לקוחותיה הקיימים וגיוס לקוחות חדשים, תוך שימת דגש על מימון לקוחות המאופיינים בפוטנציאל צמיחה וברמת סיכון נאותה ותוך מתן פתרונות בנקאיים כוללניים לטובת לקוחותיה הפועלים בארץ ובחו"ל. כחלק משירותים אלו, בשנת 2014 החל המערך המסחרי לממן פרויקטים לבניה בשיטת הלווי הסגור (מתכונת C/L) בהתאם לקריטריונים שהוגדרו לצורך זה. בנוסף, אחד המיקודים האסטרטגיים הוא הגברת היתרון והמבילות של לאומי בתחום ההייטק, תוך מינוף ההתמחות והמקצועיות של צוותי ההייטק במערך המסחרי בשיתוף לאומיטק.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

לפרטים ראה לעיל בפרק רגולציה, סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות.

התפתחות בשווקים של המגזר ובמאפייני לקוחותיו

פעילותם העיקרית של לקוחות המגזר מבוצעת בשוק המקומי בענפי המשק השונים כגון: תעשייה, תשתיות, הייטק, מסחר ושירותים, נדל"ן וכן בשווקים בחו"ל, ישירות או באמצעות חברות בנות זרות.

הציפיות לשנת 2015 הינן להמשיך צמיחה כלכלית מתונה בעולם ובארץ הצפויה להשליך הן על לקוחות יצואנים והן על לקוחות הפועלים בשוק המקומי. לאור זאת, מנהל המערך המסחרי את סיכוני האשראי במשנה זהירות תוך בחינה שוטפת של אוכלוסיות הלקוחות ובפרט - הלקוחות הרגילים ובחינת מגמות ההתפתחות וההשלכות עליהם.

שינויים טכנולוגיים

- עובדי המגזר נעזרים במערכות ממוכנות התומכות בתהליכים שונים המבוצעים בו כגון בקרה, הגדרת יעדים ומדידתם, שיווק ופיתוח עסקים.
- המגזר מעמיד לרשות לקוחותיו כלים טכנולוגיים בדומה לאלה שבשימוש כלל לקוחות הבנק, בין היתר באמצעות הפורטל העסקי המרחיב את מגוון השירותים לנוחות הלקוח העסקי. הבנק ממשיך לשקוד על פיתוח מערכות אלה על מנת לענות על צרכיהם המשתנים והמתפתחים של לקוחות המגזר.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר

- זיהוי צרכי הלקוח והתאמת פתרונות כוללים מתאימים תוך צמצום זמן התגובה והעלאת רמת השירות.
- הכרות עם הלקוח ובכלל זה, עם מצבו הפיננסי והסיכוי/סיכון הגלום בפעילות עימו כבסיס לניהול סיכונים מיטבי.
- טיפוח ההון האנושי והעלאת מתמדת של רמתו המקצועית במהירות הנדרשת לנוכח השינויים בשוק ההון ובסביבה העסקית.
- קיום מערכת בקרה לצמצום סיכוני אשראי והקפדה בנושא הציות.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- הכשרת כוח אדם מקצועי ובעל מיומנויות מגוונות.
- קיום מגוון מוצרים מותאמים לצרכי הלקוחות.
- הקמת מערכת ערוצי הפצה בפריסה התואמת את הפוטנציאל העסקי.
- הקמה ופיתוח אמצעים טכנולוגיים לשירות הלקוחות והעובדים.

תחרות

גורמי התחרות במגזר פעילות זה, הן בתחום האשראי והן בתחום ההשקעות והשירותים הבנקאיים, הינם כל הבנקים הפועלים בארץ (מקומיים וזרים), בנקים בחו"ל, גופים הפעילים בשוק ההון וחברות ביטוח. עיקר התחרות בשלב זה עם חברות הביטוח הינה בתחום שירותי ההשקעות ללקוחות המגזר ובתי ההשקעות הפרטיים מתחרים בתחום ההשקעות. בשנים האחרונות התמודד הבנק במגזר הבנקאות המסחרית עם תחרות הולכת וגוברת מצד כל הגורמים הנ"ל.

הון אנושי

מספר המשרות הממוצע שיוחס בשנת 2014 למגזר הסתכם ב-1,754 משרות מזה 716 סגל ניהולי, לעומת 1,844 משרות מזה 769 סגל ניהולי בשנת 2013.

הסניפים והמטות מאוישים בעיקר בעובדים ומנהלים בעלי השכלה אקדמאית. בנוסף עוברים העובדים והמנהלים הכשרה מקצועית בניהול הפעילות העסקית האופיינית ומותאמת ללקוחות המערך.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של הבנקאות המסחרית:

סך הכל	פעילות חו"ל				שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	נדל"ן	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	נדל"ן	סך הכל
	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	בנקאות ופיננסים								
2014												
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	1,658	146	-	545	325	2	9	631				
בינמגזרי	(195)	(43)	-	(66)	(101)	(1)	(1)	17				
הכנסות שאינן מריבית:												
מחיצוניים	521	14	6	69	43	47	77	265				
בינמגזרי	50	-	-	-	16	-	(33)	67				
סך כל ההכנסות	2,034	117	6	548	283	48	52	980				
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	153	34	-	121	2	-	-	(4)				
הוצאות תפעוליות ואחרות:												
לחיצוניים	1,024	31	3	325	68	44	34	519				
בינמגזרי	-	-	-	-	-	-	-	-				
רווח לפני מיסים	857	52	3	102	213	4	18	465				
הפרשה למיסים על הרווח	327	23	1	41	80	1	6	175				
רווח לאחר מיסים	530	29	2	61	133	3	12	290				
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(3)	-	-	-	-	-	(3)	-				
רווח נקי	527	29	2	61	133	3	9	290				
תשואה להון												
10.1%												
יתרה ממוצעת של נכסים	53,365	3,132	-	14,102	8,973	176	360	26,622				
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו	50,745	3,071	-	13,904	8,957	160	349	24,304				
יתרה ממוצעת של התחייבויות	60,197	204	-	11,287	3,050	81	1,115	44,460				
יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	57,886	193	-	11,073	2,951	81	-	43,588				
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	54,199	3,132	-	11,726	8,816	184	306	30,035				
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות	5,967	-	120	-	-	5,847	-	-				
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	49,329	-	1,377	74	-	47,878	-	-				
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	497	-	-	-	-	-	-	497				
מרווח מפעולות מתן אשראי	1,163	99	-	243	217	-	8	596				
מרווח מפעולות קבלת פיקדונות	300	4	-	236	7	1	-	52				
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,463	103	-	479	224	1	8	648				
יתרת אשראי לציבור, נטו	52,622	3,433	-	14,693	9,591	145	367	24,393				
יתרת פיקדונות הציבור	66,723	181	-	12,554	3,476	344	-	50,168				

מגזר בנקאות מסחרית (המשך):

פעילות חו"ל							
בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	נדל"ן	נדל"ן	סך הכל
2013							
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו :							
583	10	-	357	571	-	135	1,656
20	(2)	-	(162)	(92)	-	(46)	(282)
הכנסות שאינן מריבית:							
223	78	45	62	70	7	7	492
125	(34)	(4)	(4)	-	-	-	83
951	52	41	253	549	96	7	1,949
סך כל ההכנסות							
(27)	(1)	-	(1)	89	126	-	186
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות							
551	34	39	66	342	4	39	1,075
-	1	-	-	-	-	-	1
427	18	2	188	118	3	(69)	687
155	5	1	68	57	1	(12)	275
272	13	1	120	61	2	(57)	412
רווח (הפסד) לאחר מיסים							
-	(3)	-	-	-	-	(3)	
272	10	1	120	61	2	(57)	409
רווח נקי (הפסד)							
תשואה להון							
24,511	357	258	8,184	14,985	-	3,047	51,342
יתרה ממוצעת של נכסים							
22,842	347	257	8,160	14,784	-	2,993	49,383
יתרה ממוצעת של אשראי							
36,899	1,082	-	2,521	10,877	-	247	51,626
36,295	-	-	2,440	10,684	-	238	49,657
27,237	306	262	8,104	14,770	-	3,047	53,726
יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור							
-	-	5,005	-	-	148	-	5,153
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
-	-	45,120	-	-	1,532	-	46,652
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות							
653	-	-	-	-	-	-	653
541	8	-	186	262	-	85	1,082
62	-	-	9	217	-	4	292
603	8	-	195	479	-	89	1,374
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							
23,320	321	238	8,481	14,276	-	2,994	49,630
יתרת אשראי לציבור, נטו							
38,792	-	-	2,666	10,206	-	214	51,878
ל-31 בדצמבר 2013							
יתרת פיקדונות הציבור							
ל-31 בדצמבר 2013							

שינויים עיקריים בהיקפי הפעילות

האשראי לציבור עלה בכ-3.0 מיליארד ש"ח 6.0%. פיקדונות הציבור עלו בכ-14.8 מיליארד ש"ח 28.6%, עקב גידול בפעילות בארץ בסך 12.5 מיליארד ש"ח וגידול בפעילות חו"ל בסך 2.3 מיליארד ש"ח.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר הבנקאות המסחרית הסתכם בשנת 2014 בסך 527 מיליון ש"ח בהשוואה ל-409 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 28.9%.

הגידול ברווח נובע מגידול בהכנסות ריבית בסך 89 מיליון ש"ח עקב גידול בפעילות, קיטון בהוצאות הפסדי אשראי בסך 33 מיליון ש"ח בעיקר בשלוחה בבריטניה וקיטון בהוצאות תפעוליות בסך 52 מיליון ש"ח.

5. מגזר בנקאות פרטית

כללי

הבנקאות הפרטית נותנת שירותים לקהל הלקוחות העשירים בארץ ובעולם. הפעילות הינה באמצעות מרכזים ייחודיים בארץ, המיועדים לתושבי חוץ ותושבי ישראל, וכן באמצעות שלוחות הבנק.

למידע נוסף בגין חברות הבנות הפועלות בחו"ל ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות, חברות מאוחדות סניפים וסוכנויות בחו"ל.

מבנה המגזר

קו הבנקאות הפרטית מיושם בישראל בדרך של מתן שירות יוקרתי ואישי באמצעות צוותים מקצועיים בשישה מרכזים ייחודיים ברחבי הארץ, המשרתים תושבי ישראל ותושבי חוץ לפי שפתם ומכירים את צרכיהם, העדפותיהם ותחומי התעניינותם של הלקוחות.

מחוץ לישראל ניתנים שירותי הבנקאות הפרטית, במסגרת פעילות חברות הבנות.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

חזון הבנקאות הפרטית הינו להיות "הבנקאי הפרטי הנבחר של הלקוח, בבנקאות הפרטית המובילה בישראל". חזון זה מדגיש מספר ערכי ליבה: מוכוונות וקירבה לכל לקוח קיים ופוטנציאלי, רוחניות תיק הנכסים של הלקוח, רמת מקצוענות ומצוינות בשירות וכל זאת תוך טיפוח צוותים מקצוענים, יוזמים ותחרותיים ובעלי אוריינטציה למתן שירות ברמה גבוהה.

הבנק החליט על יציאה משלוחות ונציגויות בחו"ל שעוסקות בבנקאות פרטית ובכלל זה סגירת הרוב המוחלט של נציגויות הבנק בחו"ל, מכירת פעילות שלוחת הבנק בשווייץ והחלטה לצאת מהשלוחה בלוקסמבורג.

בינואר 2015, בוצע שינוי ארגוני במסגרתו הועבר מערך בנקאות פרטית בארץ לאחריות החטיבה הבנקאית.

מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על מגזר הפעילות

מגזר הבנקאות הפרטית בארץ פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות ערך, הרשות לאיסור הלבנת הון וגופים נוספים. בחו"ל, שלוחות ונציגויות הבנק פועלות מכוח היתרי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל וכן כפופות לרגולציה המקומית במדינותיהן.

הבנקאות הפרטית מושפעת משינויים שחלו בשנים האחרונות הן ברגולציה והן באכיפה הבין מדינתית. כבנקים אחרים בעולם, בנק לאומי פועל במספר מישורים לצמצום החשיפות הנובעות משינויים אלה ולהתאמת פעילותו אליהם.

למידע נוסף בנושא FATCA ראה לעיל בפרק רגולציה, סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות. למידע נוסף בנושא "לקוחות אמריקאיים" ראה להלן בפרק הליכים משפטיים. למידע נוסף בנושא "Cross Border Activity" ראה להלן בפרק החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם.

התפתחויות בשווקים של מגזר הפעילות, או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

המציאות העסקית מאופיינת ברמת אי וודאות גבוהה, בהתעצמות הסיכונים, בתנאי תחרות מוגברת, בשינויים רגולטורים מהותיים.

שינויים טכנולוגיים

לרשות מגזר הבנקאות הפרטית עומדות מערכות טכנולוגיות מתקדמות המספקות דיווחים מפורטים ללקוח בקשר עם השקעותיו ונכסיו, ומסייעת ליועץ בניהול מעקב טוב יותר אחר תיקי הלקוחות.

לרשות הלקוחות עומדים אתרים מתקדמים, חדשניים ודינאמיים, המסייעים בהצגת הבנק והקבוצה ומגוון פעילויותיו ברחבי העולם. המידע ואופן הצגתו משמשים ככלי שיווקי ממדרגה ראשונה מול הלקוחות ומול המתחרים בארץ ובעולם.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר הבנקאות הפרטית

- מגוון פתרונות ומוצרים מקיפים ומתקדמים לניהול נכסי הלקוחות ומענה לצרכיהם.
- ייעוץ ללקוחות באמצעות צוות מקצועי המגובה באנליסטים ובמערכות מידע.
- מתן שירותי VIP אישיים ומותאמים, מעבר לשירותים פיננסיים שוטפים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- כח אדם מיומן ומוסמך בעל רמת מקצועיות ויכולת שירות גבוהות.
- יישום אמצעי בקרה על מכלול הפעילויות.
- הקמה, תחזוקה ושדרוג של מערכות מידע טכנולוגיות מתקדמות.
- הצעת מגוון רחב של מוצרים ושירותים פיננסיים.

שיווק וקידום מכירות

מטרת השיווק היא להגדיל את בסיס הלקוחות תוך יצירת בידול תדמיתי הן בתוך הקבוצה והן כלפי המתחרים תוך עמידה בדרישות הרגולציה. בנוסף, פועל הבנק לשיווק הלקוחות ולהגדלת חלקו של הבנק בתיק נכסי הלקוח. שיווק הבנקאות הפרטית נעשה באמצעות פרסום תדמיתי בעיתונות הפונה לקהל יעד אמיד, אירועי לקוחות, כנסים מקצועיים, חסויות ושיתופי פעולה עם מוסדות תרבות וקהילה מובילים בארץ ובעולם, דיוור ישיר ואינטרנט.

תחרות

במגזר הבנקאות הפרטית, לאומי מתחרה בארץ עם בנקים ישראליים, בתי השקעות ועם נציגויות מקומיות של בנקים זרים הפונים לאותו קהל יעד. בחו"ל מתחרה הבנק עם בנקים ובתי השקעות מקומיים המציעים שירותי בנקאות פרטית והשקעות וכן עם שלוחות ונציגויות של בנקים ישראליים אחרים.

הון אנושי

בשנת 2014 הסתכם מספר המשרות הממוצע שיוחס למגזר ב-798 משרות מזה 424 סגל ניהולי לעומת 806 משרות מזה 419 סגל ניהולי בשנת 2013.

עובדי הבנקאות הפרטית עוברים הכשרה מקיפה הכוללת קורסים מקצועיים והכשרה ניהולית מגוונים. כמו כן, עוברים העובדים סדנאות מגוונות להקניית מיומנויות שירות ברמה גבוהה.

הסכמי שיתוף פעולה

כאמור, מגזר הבנקאות הפרטית מציע ללקוחות מגוון רחב של מוצרים במסגרת ארכיטקטורה פתוחה (Open Architecture).

למידע נוסף בנושא הסדר שיתוף הפעולה עם בנק יוליוס בר ומכירת הפעילות בשווייץ ראה בפרק הסכמים מהותיים להלן.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של הבנקאות פרטית:

פעילות חו"ל									
בנקאות וכרטיסי שוק	משכנ- תאות	נדל"ן	בנקאות וכרטיסי שוק	משכנ- תאות	נדל"ן	בנקאות וכרטיסי שוק	משכנ- תאות	נדל"ן	סך הכל
2014									
במיליוני ש"ח									
הכנסות ריבית, נטו :									
(97)	-	(8)	1	12	47	-	38	(1)	(8)
160	-	9	(1)	2	141	-	(24)	3	290
הכנסות שאינן מריבית:									
21	1	165	-	18	175	182	4	1	567
13	1	-	-	2	14	-	-	-	30
97	2	166	-	34	377	182	18	3	879
11	-	-	-	-	3	-	-	-	14
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
430	2	74	-	15	1,051	337	12	2	1,923
1	1	-	-	-	1	1	-	-	4
(345)	(1)	92	-	19	(678)	(156)	6	1	(1,062)
(35)	-	34	-	7	(17)	(5)	1	-	(15)
(310)	(1)	58	-	12	(661)	(151)	5	1	(1,047)
-	-	-	-	-	29	-	-	-	29
(310)	(1)	58	-	12	(632)	(151)	5	1	(1,018)
תשואה להון									
1,468	70	15	57	749	7,469	-	810	-	10,638
1,371	70	15	56	739	3,018	-	810	-	6,079
17,569	-	146	-	1,527	15,848	-	14	114	35,218
17,372	-	145	-	1,519	15,188	-	14	113	34,351
1,633	52	17	31	738	4,995	-	284	-	7,749
-	-	9,212	-	-	116	1,598	-	-	10,926
-	-	44,556	-	-	2,389	32,548	-	-	79,493
82	-	-	-	-	-	-	-	-	82
17	-	1	-	10	44	-	14	-	86
46	-	-	-	4	144	-	-	2	196
63	-	1	-	14	188	-	14	2	282
1,494	74	4	61	781	2,642	-	826	-	5,882
18,321	-	91	-	1,646	14,665	-	13	94	34,830

מגזר בנקאות פרטית (המשך):

פעילות חו"ל									
סך הכל	משכנתאות נדל"ן	בנקאות שוק ופיננסים	ההון	נדל"ן	משכנתאות	ההון	שוק	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
2013									
במיליוני ש"ח									
הכנסות ריבית, נטו :									
מחיצוניים	(155)	-	-	1	6	40	-	37	(1)
בינמגזרי	233	-	(1)	6	145	-	(23)	4	364
הכנסות שאינן מריבית:									
מחיצוניים	(27)	1	172	-	17	172	193	4	1
בינמגזרי	63	1	(1)	-	1	13	-	-	-
סך כל ההכנסות	114	2	171	-	30	370	193	18	4
הוצאות בגין הפסדי אשראי	3	-	-	-	2	4	-	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
לחיצוניים	404	2	73	-	14	384	215	10	2
בינמגזרי	1	1	-	-	-	1	1	-	-
רווח (הפסד) לפני מיסים	(294)	(1)	98	-	14	(19)	(23)	8	2
הפרשה (הטבה) למיסים על הרווח	(36)	-	33	-	5	10	2	2	-
רווח (הפסד) לאחר מיסים	(258)	(1)	65	-	9	(29)	(25)	6	2
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	(4)	-	-	-
רווח נקי (הפסד)	(258)	(1)	65	-	9	(33)	(25)	6	2
תשואה להון									
(24.8%)									
יתרה ממוצעת של נכסים	1,439	65	31	43	646	8,782	-	858	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו	1,328	65	31	43	638	4,146	-	858	-
יתרה ממוצעת של התחייבויות יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	18,804	-	6	-	1,426	16,481	-	17	150
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות	18,563	-	6	-	1,419	16,070	-	17	151
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות	1,763	48	31	25	607	6,511	-	300	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	-	-	6,406	-	-	-	1,775	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	-	-	42,174	-	-	-	35,127	-	-
מרווח מפעולות מתן אשראי	188	-	-	-	-	-	-	-	-
מרווח מפעולות קבלת פיקדונות	19	-	-	-	8	45	-	14	-
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	78	-	-	-	12	185	-	14	3
יתרת אשראי לציבור, נטו ל-31 בדצמבר 2013	1,225	68	31	48	789	3,476	-	818	-
יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2013	17,700	-	30	-	1,520	15,384	-	14	146

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות במגזר

האשראי לציבור ירד בכ-0.6 מיליארד ש"ח כתוצאה מצמצום הפעילות בחו"ל עקב החלטת הבנק על יציאה משלוחות ונציגויות בחו"ל שעוסקות בבנקאות הפרטית.

פיקדונות הציבור הסתכמו בסך 34.8 מיליארד ש"ח בדומה לשנת 2013. בפקדונות הציבור של תושבי ישראל חל גידול אשר קוזז במלואו מקיטון בפקדונות הציבור של תושבי חו"ל.

שינויים ברווח הנקי

ההפסד במגזר הבנקאות פרטית הסתכם בשנת 2014 בסך 1,018 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד של 235 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בהפסד של 783 מיליון ש"ח. ההפסד נובע מהוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל בשנת 2014 שנזקפו למגזר.

6. מגזר ניהול פיננסי - שוקי הון

כללי

מגזר זה מרכז שני תחומים:

1. הניהול הפיננסי של הבנק והקבוצה, את ניהול חדרי העסקות וכן מעניק שירותים שונים לבנקים ומשקיעים מוסדיים ומשמש כ"מנהל לקוח" עבורם. להלן תחומי הפעילות העיקריים של המגזר:
 - ניהול הנוסטרו על דרך של השקעת האמצעים הכספיים העצמיים של הבנק במכשירי השקעה סחירים ולא סחירים וניהול ההשקעות הישירות במניות של חברות סחירות ושאין סחירות, כאשר ניהול ההשקעות הריאליות מתבצע על ידי לאומי פרטנרס.
 - ניהול חדרי עסקאות, המספקים שרותי מסחר ללקוחות הבנק, ובכלל זה עשיית שוק, בעיקר במטבעות, בניירות ערך, ובמכשירים נגזרים.
 - ניהול המקורות והשימושים והנזילות.
 - ניהול החשיפות לסיכוני השוק - לרבות ניהול חשיפות בסיס, ריבית ונזילות.
 - ניהול מחירים על ידי קביעת מחירי המעבר (transfer prices), ותמחור עסקות פיננסיות מיוחדות.
 - ניהול הפעילות הבנקאית של לקוחות שהם משקיעים מוסדיים.
 - פיתוח מכשירים פיננסיים.
 2. לאומי פרטנרס, המהווה את זרוע הבנקאות להשקעות של קבוצת לאומי ומפעילה פלטפורמת Merchant Banking ייחודית המשלבת בין ארבעה תחומי פעילות:
 - ניהול תיק ההשקעות הריאליות של קבוצת לאומי.
 - חיתום, יעוץ וניהול של גיוסי הון פרטיים וציבוריים בישראל.
 - ייעוץ וניהול תהליכי מיזוגים ורכישות (M&A) וגיוסי הון.
 - ביצוע ניתוחים כלכליים והערכות שווי.
- למידע נוסף בנוגע ללאומי פרטנרס ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות להלן.

המבנה והאסטרטגיה העסקית של המגזר

הניהול הפיננסי (למעט הפעילות המתבצעת על ידי לאומי פרטנרס כמפורט לעיל) מבוצע על ידי חטיבת שוקי הון, שמרכזת ומתאמת את הנושא ברמת הקבוצה. פעילות הניהול הפיננסי כוללת את ניהול התיק הבנקאי ואת התיק למסחר, וכן מתן שירות ללקוחות הפועלים בשוקי ההון והכספים לרבות הלקוחות המוסדיים. הפעילות בתיק הבנקאי מנוהלת באגף ALM וכוללת את ניהול המקורות והשימושים, ואת החשיפות לסיכוני שוק ונזילות. הפעילות למסחר מתבצעת על ידי חדרי עסקות ויחידות הנוסטרו בשקלים ובמט"ח.

הכלים המרכזיים לניהול התיק הבנקאי הינם מחירי מעבר, פעילות בתיקי הנוסטרו הזמינים למכירה ושימוש במכשירים נגזרים.

תחומי האחריות העיקריים של ALM הם ניהול ההון הפיננסי של הבנק והחשיפות לסיכוני שוק, ניהול הנזילות העסקית והסטטוטורית וסיכון הנזילות, וכן הקצאת המקורות לשימושים השונים באמצעות יישום מדיניות מחירי המעבר. מדיניות זו נקבעת בהתאם לצורכי הבנק, לתכנון וניהול תמהיל המקורות והשימושים ולהתפתחויות בסביבה העסקית ובתחזיות. במסגרת זו נקבעת גם המתודולוגיה להתחשבות בין מרכזי הרווח, וכן מתומחרות עסקאות מורכבות ומיוחדות.

הניהול השוטף של הנזילות מיושם בהתאם למדיניות הבנק ועל פי ההוראות המחייבות. הניהול מתבצע על ידי יחידה ייעודית שתפקידה המרכזי הינו תכנון וניהול אופטימלי של יתרות הנזילות, בכפוף לתאבון הסיכון, תוך הבטחת רמת נזילות המאפשרת פעילות עסקית, עמידה בכל ההתחייבויות הכספיות של הבנק בסביבה עסקית רגילה, וגם בתרחישי קיצון. המדידה, הניתוח, התכנון, והדיווח מתבצע באמצעות מערכת לניהול סיכונים (Risk Pro) SUMMIX (לשעבר), המספקת מידע רחב על כל הפעילות הפיננסית של הבנק, על סיכוני השוק והנזילות הגלומים בה. המערכת מאפשרת בחינה ומעקב אחר ההשפעה של תרחישים שונים (מחיר וכמות), על הרווחיות הפיננסית והון הבנק.

לתיאור עיקרי מדיניות ההשקעות בניירות ערך (נוסטרו) ראה בפרק ניירות ערך לעיל.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

פעילות המגזר כפופה לחוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל.

הבנק נתון לפיקוח של רשויות שונות, בהן: בנק ישראל והפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון, הממונה על ההגבלים העסקיים והרשות לניירות ערך. שלוחות ונציגויות הבנק בחו"ל פועלות מכח היתרי הפיקוח על הבנקים וכן כפופות לרגולציה המקומית.

רווח המגזר

רווח המגזר מושפע בעיקר מפעילות הנוסטרו, חדרי העסקאות וניהול ALM וכן התוצאות של חברות הכלולות הריאליות. להלן המרכיבים העיקריים של הרווח הנקי:

- התוצאות של ניהול סיכוני השוק, ובכלל זה השינויים החלים במחירי המעבר. הכנסות והוצאות כתוצאה משינויים במחירי המעבר נזקפים במלואם למגזר הפיננסי, שאליו מועברים גם כל סיכוני השוק ממגזרי הפעילות האחרים.
- רווחים/הפסדים ממימוש ניירות ערך והפרשות לירידת ערך בגין ירידת ערך של ניירות ערך שאינן בעלות אופי זמני ורווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי שוק של ניירות ערך למסחר.
- התאמות לשווי שוק של מכשירים נגזרים.
- השפעות הפרשי שער מט"ח/שקל ומדד המחירים לצרכן, לרבות התאמות מתרגום של ההשקעות בחו"ל כולל השפעת המס המתיחס.
- הכנסה הנובעת מפעילות עשיית שוק.
- הכנסות/הוצאות הנובעות מהשקעת יעודות לפנסיה, לחופשת יובל, וחופשה רגילה.
- עלויות מסוימות הקשורות להתחייבויות פנסיוניות המחושבות על בסיס אקטוארי.
- רווחי חברות כלולות.

ההוצאות התפעוליות של המגזר כוללות בעיקר את ההוצאות התפעוליות הישירות וכן הוצאות עקיפות, הכרוכות בניהול סיכוני השוק, ניהול תיקי ניירות הערך העצמיים (הנוסטרו), וניהול חדרי העסקאות.

התפתחויות עיקריות במגזר

הניהול הפיננסי נוהל בשנת 2014 על רקע מספר מגמות משמעותיות, ובהן ירידה ברמת התשואות ומרווחי האשראי בעולם ובארץ, פיחות השקל, וירידה בקצב עליית מדד המחירים שהושפע מהוזלת מחירי סחורות בעולם ובעיקר מחירי האנרגיה.

במהלך 2014 המשיך הבנק בהרחבת שירותי התפעול שהבנק מעניק ללקוחות המוסדיים, ובפרט בתפעול קופות גמל וקרנות נאמנות.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

גורמים קריטיים להצלחת המגזר הינם: בעיקר הון אנושי, הנתמך במערכות מחשב מתקדמות, והפועל במסגרת מערכת ניהולית יעילה וגמישה של שליטה ובקרה. ההון האנושי נדרש ליכולות ניהוליות, אנליטיות, מקצועיות ומסחריות בתחום שוקי ההון בארץ ובעולם. היכולות מתייחסות גם לפעילות בשוקי ההון וגם לפעילות מול ובשירות לקוחות הבנק. נדרשת התמקצעות והתעדכנות מתמדת בחידושים הפיננסיים ובהתפתחויות המשליכות על שוקי ההון, תוך שקידה על מתן מענה לצרכי הלקוחות ועמידה בזמני תגובה נאותים. תמיכת הפעילות על ידי מערכות ממוכנות זמינות, גמישות, ואמינות מהווה גורם חשוב נוסף להצלחת המגזר. במהלך השנה הבנק המשיך בהטמעת מערכת חדשה בשם קליפסו אשר מיועדת לשפר את יכולת הניהול והבקרה בתחום המכשירים הנגזרים.

שינויים טכנולוגיים

המכשירים הפיננסיים בהתפתחות מתמדת. הבנק משקיע משאבים רבים ברכישת והתאמת מערכות מחשב התומכות במכשירים אלו.

חטיבת שוקי הון השיקה את מותג מערכת TRADEON ללקוחות המוסדיים ומנהלי תיקים. מדובר בפלטפורמה אלקטרונית המאפשרת להציע ללקוחות מסחר בני"ע ישראלים על בסיס מערכת לאומי פייננס, ני"ע זרים ומט"ח. מתוכנן בשנים הקרובות לספק ללקוחות באמצעות מערכת TRADEON את כל שירותי המסחר FRONT TO BACK במגוון נכסי בסיס שונים.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר זה הינם קרנות נאמנות, קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות פנסיה, בנקים מסחריים ובנקים להשקעות, וכן לקוחות אחרים הפעילים באופן אינטנסיבי בשוקי ההון.

תחרות

התחרות עימה מתמודד הבנק בתחום פעילות בשוק ההון ובברוקראג' הינה תחרות חזקה מצד בתי השקעות ובנקים מקומיים וזרים.

הון אנושי

בשנת 2014 הסתכם מספר המשרות הממוצע שיוחס למגזר בכ-710 משרות מזה 343 סגל ניהול לעומת 682 משרות מזה 313 סגל ניהולי בשנת 2013. רוב העובדים הינם בעלי השכלה אקדמאית, ובנוסף להשכלתם עוברים העובדים במסגרת הבנק, באופן שוטף, הכשרה מקצועית בתחומים שונים וקורסי ניהול.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר ניהול פיננסי - שוקי הון:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	
במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית, נטו:		
(821)	(450)	מחיצוניים
1,521	1,137	בינמגזרי
הכנסות שאינן מריבית:		
2,040	694	מחיצוניים
(733)	118	בינמגזרי
2,007	1,499	סך כל ההכנסות
(52)	205	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:		
1,005	1,048	לחיצוניים
50	51	בינמגזרי
1,004	195	רווח לפני מיסים
303	(31)	הפרשה למסים (הטבה) על הרווח
701	226	רווח לאחר מיסים
(297)	37	חלק הקבוצה ברווחי (הפסדי) חברות כלולות לאחר השפעת המס
2	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
406	263	רווח נקי
10.1%	8.2%	תשואה להון
113,601	114,850	יתרה ממוצעת של נכסים
586	438	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, נטו
79,208	81,919	יתרה ממוצעת של התחייבויות
33,032	33,069	יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
32,304	35,403	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
95,879	113,742	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
307,190	376,643	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
6,265	3,804	מרווח מפעולות מתן אשראי
(5,565)	(3,117)	מרווח מפעולות מתן פיקדונות
699	687	סך כל הכנסות ריבית, נטו
573	485	יתרת אשראי לציבור, נטו
35,039	32,511	יתרת פיקדונות הציבור

בשנת 2014 הסתכם הרווח הנקי של המגזר בסך 263 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך 406 מיליון ש"ח בשנת 2013. מגזר זה כולל את חלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות.

השינוי מוסבר על ידי הגורמים הבאים:

א. ירידה בהכנסות בסך 508 מיליון ש"ח הנובעת מקיטון מהכנסות שאינן מריבית בסך 495 מיליון ש"ח עקב קיטון ברווחים ממכירת מניות וממכירת הלוואות והוצאות מהפרשי שערים עקב פיחות שער החליפין ביחס לדולר.

ב. הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 205 מיליון ש"ח לעומת הכנסות בסך 52 מיליון ש"ח ב-2013.

מאיך היה גידול בהוצאות התפעוליות בסך 44 מיליון ש"ח, הנובע מקיטון בהוצאות תפעוליות שלא הועמסו על מגזרי הפעילות האחרים, בעיקר הוצאות שכר עקב קיטון בהוצאות הפנסיוניות בסך 217 מיליון ש"ח וקיטון בהפרשה לפרישה מוקדמת בסך 75 מיליון ש"ח שנרשמה אשתקד.

כמו כן נרשם רווח במגזר בגין חברות כלולות בסך 37 מיליון ש"ח לעומת הפסד של 297 מיליון ש"ח אשתקד עקב החברה לישראל.

חברות כלולות (ריאליות) - (מוצג במגזר ניהול פיננסי)

תוצאות הפעילות של הקבוצה בהשקעות ריאליות מוצגות במגזר ניהול פיננסי.

סך כל ההשקעות של קבוצת לאומי בחברות כלולות מסתכם ב-31 בדצמבר 2014 ב-2,216 מיליון ש"ח לעומת 1,689 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013.

השקעות במניות של חברות כלולות (טבלה 13 (ב) באזל):

שווי במאזן		שווי שוק		דרישות הלימות הון (א)	
31	31	31	31	31	31
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר
2014	2013	2014	2013	2014	2013
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
1,318	1,137	2,566	2,526	165	102
898	552	-	-	112	50
2,216	1,689	2,566	2,526	277	152

(א) דרישות הון חושבו לפי 12.5% בהתאם ליחס המזערי החל מה-1 בינואר 2015. בשנת 2013 דרישות הון חושבו לפי 9% בהתאם ליחס המזערי הנדרש עד לסוף 2013.

(ב) מזה סחיר 194 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2014 ו-207 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013.

להלן תרומת החברות לרווח הנקי של הקבוצה (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2014	2013	שינוי
	במיליוני ש"ח		
	2014	2013	שינוי
החברה לישראל בע"מ	(8)	(340)	332
אחרים	50	47	3
סך הכל	42	(293)	335

תרומת חברות כלולות לרווח הכולל האחר הינה הפסד בסך 78 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2014 לעומת הפסד בסך 12 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013.

החברה לישראל בע"מ

נכון ל-31 בדצמבר 2014, הבנק החזיק ב-17.96% מאמצעי השליטה בחברה לישראל בע"מ (להלן: "החברה לישראל"), הנחשבת תאגיד ריאלי משמעותי לפי חוק הבנקאות (רישוי), כפי שתוקן באמצעות חוק הריכוזיות ביום 11 בדצמבר 2013 (לענין זה ראה "חוק הריכוזיות", בפרק רגולציה, סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות). לפי חוק הריכוזיות על הבנק לרדת באחזקותיו בחברה לישראל לשיעור של 10% עד 11 בדצמבר 2019.

ביום 7 בינואר 2015 הודיעה החברה לישראל על השלמת מהלך של פיצול במסגרתו הועברו מהחברה לישראל החזקות במספר חברות בנות לחברת קנון הולדינגס, אשר כל מניותיה הוקצו, טרם העברת הנכסים, לבעלי המניות בחברה לישראל (להלן – "הפיצול"). מניות קנון נרשמו למסחר בבורסה בניו יורק (NYSE) ובבורסה לני"ע בתל-אביב בתחילת ינואר 2015. ההשקעה של הבנק במניות קנון תוצג בנירות ערך זמין למכירה.

לקראת הפיצול עדכן הבנק את הפיקוח על הבנקים, כי בעקבות הפיצול יחזיק הבנק בשני תאגידים ריאליים. הפיקוח על הבנקים הודיע לבנק, כי יקצוב לו מועדים לירידה בשיעורי ההחזקות. נכון למועד הדוח טרם התקבלו הוראות באשר למועד האחרון לירידה בשיעורי ההחזקות.

ביום 11 בפברואר 2015 מכר הבנק למספר גופים (להלן: "הרוכשים") 531,550 מניות של החברה לישראל בע"מ במחיר של כ-1,330 ש"ח למניה ובתמורה כוללת של כ-707 מיליון ש"ח. המניות שנמכרו מהוות כ-6.90% מהונה המונפק והנפרע של החברה לישראל.

העסקאות כאמור צפויות להניב לבנק רווח, לפני השפעת המס, של כ-547 מיליון ש"ח, אשר צפוי להיכלל בדוחות הכספיים לרביע הראשון של שנת 2015. אומדן הרווח חושב על בסיס עלות מניות החברה לישראל בספרי הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, ולאחר התאמת עלות זו לדיבידנד ששולם על ידי החברה לישראל בינואר 2015 ולהפחתת שווי, כמפורט בדיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 27 בינואר 2015 (אסמכתא: 01-2015-019978).

לאחר המכירה נותרו בידי הבנק מניות של החברה לישראל המהוות כ-11.1% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה לישראל.

לצורך הכנת הדוחות הכספיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, ועל מנת לכלול את נתוני החברה לישראל על בסיס דוחות מבוקרים, קיבל הבנק ביום 4 במרס 2015 אישור מאת בנק ישראל, לפרסם את הדוחות הכספיים לשנת 2014, במועד שהינו לאחר מועד פרסום הדוחות הכספיים המבוקרים של החברה לישראל לשנת 2014, ולא יאוחר מיום 31 במרס 2015. בהתאם לכך הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2014 כוללים את חלק הבנק בתוצאות החברה לישראל לשנת 2014 במלואה.

בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, מיום 4 במרס 2015, על מנת שהבנק יוכל לכלול את תוצאות החברה לישראל בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2015, הבנק יפרסם את דוחותיו הכספיים ליום 31 במרס 2015, עד ליום 31 במאי 2015 (במקום עד ליום 19 במאי 2015, בהתאם למועד שקבוע בהנחיות המפקח על הבנקים). כמו כן נקבע בהוראת הפיקוח על הבנקים, כי הבנק יפעל להפסקת ההשפעה המהותית שלו בחברה לישראל, לרבות בדרך של ויתור פרמננטי על ייצוג הבנק בדירקטוריון החברה לישראל ועל זכותו למינוי דירקטורים בה.

ביום 15 במרס 2015 החליט דירקטוריון הבנק לאשר את ביטולו של הסכם בעלי המניות, ובמסגרת זו לוותר על הזכות להמליץ על מינוי דירקטורים בחברה לישראל.

בהמשך להחלטה זו נחתם מסמך בין הבנק לבין החברות שהינן בעלות השליטה בחברה לישראל לפיו הסכם בעלי המניות מתבטל, ובכלל זה הזכות להמליץ על מינוי דירקטורים. כמו כן נמסרה לחברה לישראל הודעה על ידי שני הדירקטורים, שמונו לחברה לישראל בהתאם להמלצת הבנק, על סיום כהונתם בדירקטוריון החברה לישראל, בתוקף מיום 30 במרס 2015.

לפרטים נוספים ראה באור 31 ג.

רווחי חברות כלולות לקבוצה בשנת 2014 הסתכמו לסך של כ-42 מיליון ש"ח לעומת הפסד של 293 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בתרומה לרווח הקבוצה בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013 נובעת מרווחיות החברה לישראל בשנת 2014 לעומת הפסדים שנרשמו בגין החברה לישראל בשנת 2013.

חברות כלולות שנרכשו במהלך שנת 2014 באמצעות לאומי פרטנרס

NILIT BV

ביום 5 בדצמבר 2014 השלימה לאומי פרטנרס רכישת 20% מהון המניות הרגילות של NILIT BV (להלן - נילית). המניות נרכשו מ-M.C.G.H. Holland (2006), חברה הולנדית בבעלות מלאה של השותפויות המרכיבות את קרן מרקסטון. תמורת הרכישה המיידית היא כ-45.3 מיליון דולר ארה"ב כאשר בהסכם הרכישה נקבעו מנגנונים להתאמת התמורה בהתאם לביצועי נילית בעתיד שעשויים להביא את התמורה עד לסך כולל של כ-59.8 מיליון דולר ארה"ב. בנוסף, ייתכן בעתיד תשלום תמורה מותנת נוספת בהתקיים תנאים נוספים המפורטים בהסכם.

ניו לינאו סינמה (2006) בע"מ

באוקטובר 2014 רכשה לאומי פרטנרס 20% מהון המניות של סינמה סיטי, בתמורה לכ-105 מיליון ש"ח. התמורה כפופה להתאמות בהתאם לתוצאות ה-EBITDA של סינמה סיטי בשנים 2015 ו-2016 כפי שנקבע בהסכם, כך שהתמורה הכוללת יכולה להיות בטווח של בין 95 מיליון ש"ח ל-110 מיליון ש"ח.

טנא להשקעה בגדות שותפות מוגבלת

באפריל 2014 רכשה לאומי פרטנרס בתמורה לכ-51.2 מיליון ש"ח, 20% מהזכויות בשותפות אשר מחזיקה ב-100% מהון המניות של גדות מיכליות ומאגרים לחימיקלים בע"מ. כמו כן, החברה מחזיקה ב-20% מהזכויות בשותף הכללי של השותפות.

7. מגזר אחר - במגזר זה כלולה הפעילות שלא הוקצתה למגזרים האחרים.

מגזר זה כולל את הפעילויות האחרות של הקבוצה, אשר כל אחת מהן איננה מגיעה עד כדי מגזר בר רווח על פי הוראות בנק ישראל.

פעילות זו כוללת בעיקר חלק מהפעילות של חברות שוק ההון אשר אינה משויכת למגזרים אחרים. העיקריות בהן הינן לאומי פרטנרס, החלק שאינו משויך למגזר ניהול פיננסי, ולאומי שירותי שוק ההון.

בשנת 2014 הסתכם הרווח במגזר האחר בסך 120 מיליון ש"ח לעומת 41 מיליון ש"ח בשנת 2013.

להלן פירוט השינויים העיקריים במיליוני ש"ח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2014	2013	שינוי
במיליוני ש"ח			
באחוזים			
רווח נקי בבנק	74	41	33
חברות אחרות ארץ	15	13	2
חברות בחו"ל	5	10	(5)
התאמות מיסים (א)	26	(23)	49
סך הכל	120	41	79

(א) הפרשי מס בין חישובי המס במגזרים למס האפקטיבי בדוח המאוחד.

פעילויות במוצרים

א. פעילות בשוק ההון

פעילות הקבוצה בשוק ההון כוללת את פעילות ייעוץ ההשקעות, לרבות ייעוץ בקרנות השתלמות, את הפעלת כלל חדרי העסקות בבנק לצורך עשית שוק, מסחר ותיווך במטבעות, בריביות, בנגזרים ובניירות ערך, שירותי ברוקרז' ומשמורת (custody) ושירותים בנקאיים ופיננסים לגופים הפעילים בשוק ההון. חברה בת של לאומי פרטנרס בע"מ, לאומי פרטנרס חתמים, עוסקת בחיתום והפצת הנפקות ציבוריות ופרטיות. ההפסד בפעילות שוק ההון הסתכם בסך 70 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך 86 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בסך 156 מיליון ש"ח הנובע בעיקר מגידול בהוצאות התפעוליות בסך 222 מיליון ש"ח.

להלן נתוני הפעילות בשוק ההון כפי שהוצגו במגזרי הפעילות השונים הכוללים את הפעילות של הלקוחות בשוק ההון וכן את התוצאות של לאומי פרטנרס חתמים:

ניהול							
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פיננסי ואחרים	פעילות חו"ל	סך הכל
2014							
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו	4	1	2	1	1	5	14
הכנסות שאינן מריבית	480	31	13	47	165	129	1,059
סך כל ההכנסות	484	32	15	48	166	134	1,073
הוצאות תפעוליות ואחרות	407	16	9	44	74	179	1,105
רווח (הפסד) לפני מיסים	77	16	6	4	92	(45)	(32)
רווח נקי (הפסד)	48	10	4	3	58	(26)	(70)
2013							
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו	3	1	-	-	-	5	9
הכנסות שאינן מריבית	434	26	15	41	171	126	1,018
סך כל ההכנסות	437	27	15	41	171	131	1,027
הוצאות תפעוליות ואחרות	381	16	7	39	73	140	883
רווח (הפסד) לפני מיסים	56	11	8	2	98	(9)	144
רווח נקי (הפסד)	35	7	5	1	65	(4)	86

ב. כרטיסי אשראי - לאומי קארד

לאומי קארד בע"מ (להלן: "לאומי קארד") הינה חברת כרטיסי אשראי העוסקת בהנפקת כרטיסי אשראי, סליקת עסקאות בכרטיסי אשראי, תפעול כרטיסי אשראי ומתן פתרונות תשלום ומוצרים פיננסיים.

מגזר ההנפקה - לאומי קארד מנפיקה כרטיסים תחת המותגים ויזה ומסטרקארד, אשר באמצעותם ניתן לשלם בבתי העסק המכבדים מותגים אלו בארץ ובעולם. לאומי קארד מנפיקה כרטיסי אשראי משני סוגים:

כרטיסי אשראי המונפקים במשותף עם בנק לאומי ובנק ערבי ישראלי בע"מ ללקוחותיהם, וכרטיסי אשראי המונפקים, לרוב בשיתוף פעולה עם גורמים עסקיים, ללקוחות כל הבנקים ("כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים").

מספר הכרטיסים התקפים בידי לקוחות לאומי קארד הסתכם בסוף שנת 2014 בכ-2.36 מיליון כרטיסים (מתוכם כ-1.59 מיליון כרטיסים בנקאיים וכ-775 אלפי כרטיסים חוץ-בנקאיים) לעומת כ-2.20 מיליון כרטיסים (מתוכם כ-1.51 מיליון כרטיסים בנקאיים וכ-718 אלפי כרטיסים חוץ-בנקאיים) בסוף שנת 2013 - גידול של כ-6%. שיעור הכרטיסים הפעילים עומד על 82% מסך הכרטיסים התקפים (לעניין זה "כרטיסים פעילים" הינם כרטיסים תקפים שביצעו לפחות עסקה אחת במהלך הרבעון האחרון).

סך מחזור ההנפקה של לאומי קארד בשנת 2014 (מחזור רכישות שבוצע בכלל כרטיסי לאומי קארד במהלך התקופה, ללא משיכות מזומנים בארץ ובניכוי ביטולי עסקאות) הסתכם ב-63.9 מיליארד ש"ח (מתוכם כ-47.3 מיליארד עבור כרטיסים בנקאיים וכ-16.6 מיליארד עבור כרטיסים חוץ-בנקאיים) לעומת 60.4 מיליארד ש"ח בשנת 2013 (מתוכם כ-44.6 מיליארד עבור כרטיסים בנקאיים וכ-15.8 מיליארד עבור כרטיסים חוץ-בנקאיים) גידול של כ-6%.

מגזר הסליקה - לאומי קארד סולקת כרטיסי אשראי מסוג ויזה ומסטרקארד והחל מחודש מאי 2012 סולקת גם כרטיסי אשראי מסוג ישראכרט. סליקת כרטיסי האשראי מהמותגים האמורים מתבצעת באמצעות ממשק משותף אשר מתופעל באמצעות חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שבא"). במהלך שנת 2015, תחל החברה בסליקת מותג UnionPay, בהתאם להסכם רישיון שנחתם בינה לבין חברת UnionPay International Co. Ltd.

שירותי הסליקה כוללים הבטחת תשלום לבתי עסק שעיימם לאומי קארד קשורה בהסכמי סליקה בגין שוברי עסקאות שבוצעו בכרטיסי אשראי מהסוגים שלאומי קארד סולקת, וזאת בתמורה לעמלה שנגבית על ידי לאומי קארד מבית העסק ("עמלת בית עסק"). בנוסף, מציעה לאומי קארד מוצרי אשראי ופתרונות פיננסיים לבתי העסק, כגון: הלוואות, ניכיון שוברים והקדמת תשלומים.

בחודש אוקטובר 2013 הודיעה החברה להסתדרות העובדים הכללית החדשה כי היא מכירה בה כארגון עובדים יציג של עובדי החברה, זאת בהמשך לפניה שהתקבלה בחברה בחודש ספטמבר 2013 מההסתדרות לפיה מעל לשליש מעובדי החברה בחרו להצטרף אליה. בין ההנהלה ונציגי העובדים מתנהל משא ומתן לחתימה על הסכם עבודה קיבוצי ראשון בחברה.

ביום 31 בדצמבר 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים נוסח סופי של המסגרת הפיקוחית למתן רישיונות סליקה (לגופים חדשים המבקשים לעסוק בתחום זה) מכוח חוק הבנקאות (רישוי). לאחר השלמת ההליכים הנדרשים, יתאפשר לגופים נוספים בישראל לבצע פעילות של סליקת כרטיסי אשראי באמצעות קבלת רישיון מבנק ישראל. קבלת רישיונות סליקה על ידי גופים חדשים צפויה להגביר את התחרות בתחום הסליקה.

למידע בקשר לחקיקה בנושא כרטיסי אשראי ראה בפרק רגולציה להלן.

רווחיות

הכנסות לאומי קארד הסתכמו בשנת 2014 בכ-1,015 מיליון ש"ח, לעומת כ-987 מיליון ש"ח בשנת 2013.

לאומי קארד סיימה את שנת 2014 ברווח נקי של 200 מיליון ש"ח בדומה לתקופה מקבילה אשתקד.

להלן נתוני הפעילות בכרטיסי אשראי בקבוצה כפי שהוצגו במגזרי הפעילות השונים:

משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	סך הכל
2014					
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו	219	18	18	8	-
הכנסות שאינן מריבית	718	77	96	44	2
סך כל ההכנסות	937	95	114	52	2
הוצאות בגין הפסדי אשראי	25	-	-	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות	631	63	81	34	3
רווח (הפסד) לפני מיסים	281	32	33	18	(1)
רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(29)	(3)	(5)	(3)	-
רווח נקי (הפסד)	167	19	19	9	(1)
2013					
במיליוני ש"ח					
הכנסות ריבית, נטו	207	19	19	8	-
הכנסות שאינן מריבית	679	73	102	44	2
סך כל ההכנסות	886	92	121	52	2
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	13	(1)	(2)	(1)	-
הוצאות תפעוליות ואחרות	667	61	81	35	3
רווח (הפסד) לפני מיסים	206	32	42	18	(1)
רווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(27)	(4)	(6)	(3)	-
רווח נקי (הפסד)	123	18	25	10	(1)

ג. בניה ונדל"ן

פעילות זו כוללת את הפעילות בתחום הבניה והנדל"ן במגזרי הפעילות השונים בבנק.

להלן נתוני הפעילות בבניה ונדל"ן כפי שהוצגו במגזרי הפעילות השונים:

עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פעילות חו"ל	סך הכל
2014					
במיליוני ש"ח					
267	481	224	14	128	1,114
68	323	59	20	20	490
335	804	283	34	148	1,604
14	(119)	2	-	34	(69)
125	171	68	15	41	420
196	752	213	19	73	1,253
122	468	133	12	44	779

עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פעילות חו"ל	סך הכל
2013					
במיליוני ש"ח					
224	498	195	12	109	1,038
78	274	58	18	14	442
302	772	253	30	123	1,480
21	(128)	(1)	2	127	21
132	185	66	14	48	445
149	715	188	14	(52)	1,014
95	456	120	9	(45)	635

מרכזי הרווח בקבוצה

להלן פרטים על תרומת מרכזי הרווח העיקריים בקבוצה לרווח הנקי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
31 בדצמבר	31 בדצמבר	שינוי	
2014	2013		
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
1,676	1,810	(134)	(7.4)
הבנק (ד)			
595	556	39	7.0
חברות מאוחדות בארץ (א)			
(773)	(52)	(721)	-
חברות מאוחדות בחו"ל (ב) (ד)			
4	(332)	336	+
חברות כלולות (א)			
1,502	1,982	(480)	(24.2)
הרווח הנקי			
רווח (הפסד) השלוחות בחו"ל,			
במונחים נומינליים (מיליון דולר) (ג)	(249.9)	18.9	(268.8)
-			

- (א) חברות כלולות של חברות בנות בארץ נכללו בחברות מאוחדות בארץ.
 (ב) לאחר התאמות מסוימות לכללי החשבונאות בארץ.
 (ג) כפי שדווח על ידי השלוחות בחו"ל כולל רווח נקי לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה.
 (ד) יחוס ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל לשלוחות חו"ל בוצע בשנת 2014. בשנת 2013 ההוצאות נזקפו לבנק.

להלן השינויים העיקריים בתרומת מרכזי הרווח (לאחר התאמות מתרגום):

הבנק

הירידה ברווח הנקי בבנק נובעת בעיקר:

- מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 168 מיליון ש"ח, בעיקר עקב גידול בהפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים בהתאם להוראות בנק ישראל.
 - מירידה בהכנסות שאינן מריבית בסך 548 מיליון ש"ח, עקב הוצאות הפרשי שער על מקורות שכנגדם נרכשו מניות זמינות למכירה במטבע חוץ והשפעת הפרשי השער בגינם נזקפה לקרן התאמה מניירות ערך זמינים למכירה ברווח הכולל האחר וקיטון ברווח ממכירת מניות מהתיק הזמין.
- מאידך הירידה בהוצאות השכר ובהוצאות תפעוליות ואחרות בסך 542 מיליון ש"ח, קיזזה חלקית את השינויים הנ"ל.

חברות בנות בארץ

העלייה ברווח הנקי של חברות מאוחדות בארץ נובעת בעיקר מעלייה ברווחי לאומי פרטנרס בסך 74 מיליון ש"ח, אשר קוזז חלקית מירידה ברווחי בנק ערבי ישראלי ואחרים.

חברות בנות בחו"ל

סך כל התרומה לרווח של השלוחות בחו"ל (ללא סניפי חו"ל) בתרגום נוחות לדולרים של ארה"ב הסתכם בהפסד של כ-249.9 מיליון דולר לעומת כ-18.9 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. תרומת השלוחות בחו"ל בשקלים ובהתאמות מסויימות לכללי חשבונאות בארץ, הסתכמה בהפסד של 773 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 52 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח נובע מכך שיחוס ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל לשלוחות חו"ל בוצע בשנת 2014, ואילו בשנת 2013 כל ההוצאות יוחסו לבנק.

חברות כלולות

בהכנסות מחברות כלולות נכללות התוצאות של חברה כלולה, החברה לישראל וחברות כלולות של לאומי פרטנרס. השיפור בתרומת חברות כלולות נובע מקיטון ההפסד שנזקף בגין החברה לישראל. בשנת 2014 נרשם הפסד בסך 8 מיליון ש"ח בגין החברה לישראל לעומת הפסד בסך 340 מיליון ש"ח שנרשם אשתקד.

פעילות לפי מבנה הקבוצה

היקף הפעילות בישראל לשנת 2014 היה 90.8% עלייה של 0.5% לעומת שנת 2013. היקף הפעילות בחו"ל לשנת 2014 היה 9.2% ירידה של 0.5%.

האשראי לציבור בפעילות בישראל הסתכם בסוף שנת 2014 בכ-229.3 מיליארד ש"ח לעומת 217.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, עלייה של 5.5% האשראי לציבור בפעילות בחו"ל הסתכם בסוף שנת 2014 בכ-23.2 מיליארד ש"ח לעומת כ-23.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, ירידה של 1.4%.

פיקדונות הציבור בפעילות בישראל הסתכמו בסוף שנת 2014 בכ-272.5 מיליארד ש"ח לעומת כ-256.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013 גידול בשיעור של 6.2%. סך הפיקדונות בפעילות בחו"ל הסתכם בסוף שנת 2014 בכ-30.9 מיליארד ש"ח לעומת כ-29.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2013, עלייה של 5.2%.

מידע לפי אזורים גיאוגרפיים^(א)

להלן נתונים עיקריים לפי אזורים גיאוגרפיים (במיליוני ש"ח):

	סך הכל מאזן		אשראי לציבור		פיקדונות הציבור	
	31	31	31	31	31	31
	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
	השינוי	השינוי	השינוי	השינוי	השינוי	השינוי
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
ישראל	338,322	359,835	6.4	217,381	229,314	5.5
ארה"ב	18,055	20,225	12.0	12,926	14,363	11.1
בריטניה	9,272	8,778	(5.3)	7,155	6,242	(12.8)
שווייץ	5,999	5,105	(14.9)	1,917	1,259	(34.3)
לוקסמבורג	1,279	756	(40.9)	447	406	(9.2)
רומניה	1,282	1,249	(2.6)	849	841	(0.9)
אחרות בחו"ל	331	186	(43.8)	199	55	(72.4)
סך הכל	374,540	396,134	5.8	240,874	252,480	4.8

(א) מסווג לפי מקום המשרד.
לפרטים בק"ע חשיפות למדינות זרות ראה סקירת הנהלה תוספת ו'.

להלן פירוט התפלגות הרווח הנקי לפי אזורים גיאוגרפיים:

	רווח נקי		31 בדצמבר	
	2013	2014	2013	2014
	השינוי	השינוי	השינוי	השינוי
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
ישראל (א)	250	2,279	2,029	2,279
ארה"ב (ב)	(290)	(224)	66	(224)
בריטניה (ג)	140	73	(67)	73
שווייץ (ד)	(497)	(554)	(57)	(554)
לוקסמבורג	(44)	(29)	15	(29)
רומניה (ה)	(51)	(58)	(7)	(58)
אחרות בחו"ל (ו)	12	15	3	15
סך הכל	(480)	1,502	1,982	1,502

הרווח מפעילות בחו"ל מוצג כפי תרומתן בדוח המאוחד.

(א) הרווח הנקי בישראל עלה בכ-250 מיליון ש"ח. הרווח הנקי לאחר מסים בבנק בארץ עלה מהסיבות שפורטו לעיל בפרק התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למס. כמו כן עלה הרווח הנקי במספר חברות בנות בארץ בעיקר בלאומי פרטנרס.

(ב) רווחי השלוחה בארה"ב ירדו לעומת התקופה המקבילה אשתקד גם במונחי דולר ארה"ב, בעיקר עקב ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל שיוחסו בשנת 2014 לשלוחה בארה"ב.

(ג) הרווח בשלוחה בבריטניה עלה לעומת התקופה המקבילה אשתקד גם במונחים מקומיים, בעיקר עקב קיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2014 לעומת 2013.

(ד) הגידול בהפסדי השלוחה בשווייץ נובע מחלקו המהותי בהוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל בשנת 2014.

(ה) ההפסד בשלוחה ברומניה בשנת 2014 נובע מגידול בהוצאות הפסדי אשראי עקב דרישת הבנק המרכזי הרומני מכלל המערכת הבנקאית ברומניה להגדיל את רמת ההפרשות.

(ו) הרווח מתייחס בעיקר ללאומי רי'. פירוט נוסף ראה בבאור 27. לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות* עיקריות

קבוצת לאומי פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות חברות בנות שהינן: בנקים, חברות למימון וחברות לשירותים פיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים הפועלים בפעילות לא בנקאית בתחומי האנרגיה, הכימיה, התשתית ועוד.

בנושא השקעות בתאגידים ריאליים ראה בפרק מגזרי הפעילות, פעילויות במוצרים ומרכזי הרווח בקבוצה, סעיף חברות כלולות (ריאליות).

סך כל השקעות הבנק בחברות מוחזקות (כולל השקעות בשטרי הון) הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 בכ-13.6 מיליארד ש"ח לעומת 13.2 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2013 והתרומה של החברות המוחזקות לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה בהפסד בסך 174 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 172 מיליון ש"ח בשנת 2013.

* להגדרת חברות מוחזקות - ראה בבאור 21. לדוחות הכספיים.

להלן התפלגות תרומת הבנק וחברות מוחזקות שלו לרווח הנקי של הקבוצה:

תרומה (א) לרווח הנקי של				
תשואה על השקעת הקבוצה		הקבוצה		
2014	2013	2014	2013	השינוי
אחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
הבנק	10.4	12.9	1,676	1,810
סך כל החברות המאוחדות	10.8	11.2	595	556
בארץ	17.1	21.7	100	106
מזה: בנק ערבי ישראלי	13.8	15.6	160	160
לאומי קארד	36.3	40.6	287	213
לאומי פרטנרס (ב)	9.3	11.5	4	4
לאומי שרותי שוק ההון בע"מ	0.6	1.2	6	11
לאומי החזקות ריאליות	6.4	7.7	10	13
לאומי למימון	0.9	2.2	9	22
לאומי-טק (לשעבר: לאומי ליסינג והשקעות)	19	27	19	27
אחרות	-	-	(773)	(52)
סך כל החברות המאוחדות בחו"ל	-	-	(224)	66
מזה: לאומי ארה"ב (B.L.C)	9.7	-	73	(67)
לאומי בריטניה	-	-	(554)	(57)
לאומי פרייבט בנק	-	6.2	(20)	10
לאומי לוקסמבורג	-	-	(58)	(7)
לאומי רומניה	18.0	5.8	15	6
לאומי רי	0.3	-	4	(332)
סך כל החברות הכלולות	5.5	7.8	1,502	1,982
סך הרווח הנקי של הקבוצה	5.5	7.8	1,502	1,982

(א) הרווח (ההפסד) המוצג הינו לפי חלק החברה בתוצאות הקבוצה.

(ב) כולל הרווח ו/או ההפסד של חברות כלולות של לאומי פרטנרס.

על ההשקעה והתרומה לרווח הקבוצה של כל אחת מהחברות העיקריות - ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

חברות מאוחדות בארץ

סך כל השקעות הבנק בחברות המאוחדות בארץ הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 ב-6,055 מיליון ש"ח, לעומת 5,295 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013. התרומה שלהן לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה בשנת 2014 בכ-595 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-556 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול של 7.0%. תשואת הקבוצה על ההשקעה בחברות מאוחדות בארץ היתה בשנת 2014 10.8% לעומת 11.2% בשנת 2013.

להלן מובאים נתונים כספיים ואחרים של החברות המאוחדות העיקריות על בסיס הדוחות הכספיים שלהן:

בנק ערבי ישראלי בע"מ

בנק ערבי ישראלי נוסד בשנת 1960 במטרה לספק שירותים פיננסיים ולתת מענה לצרכים הייחודיים של האוכלוסיה הערבית.

בנק ערבי ישראלי פועל באמצעות שני מרחבים (צפון הגליל ודרום הגליל והמשולש הצפוני) ו-37 סניפים הפזורים בעיקר בצפון הארץ ובמשולש הצפוני, והמשרתים את האוכלוסיה הערבית באזורים אלה. בנק ערבי ישראלי עוסק בכל מגוון הפעילויות הבנקאיות. מאזן בנק ערבי ישראלי הסתכם בסוף 2014 ב-7,576 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6,869 מיליון ש"ח בסוף 2013. הרווח הנקי של בנק ערבי ישראלי, הסתכם ל-31 בדצמבר 2014 בסך 100.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-106.5 מיליון ש"ח ל-31 בדצמבר 2013, קיטון בשיעור של 5.7%. תשואת הרווח הנקי להון העצמי הגיעה ל-16.7% נכון ל-31 בדצמבר 2014 בהשוואה ל-21.2% בסוף 2013.

ההון העצמי של בנק ערבי ישראלי הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 בסך 653 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-553 מיליון ש"ח נכון ל-31 בדצמבר 2013.

יחס ההון לרכיבי הסיכון הגיע ביום 31 בדצמבר 2014 ל-13.36% בהשוואה ל-12.50% ב-31 בדצמבר 2013. יחס הון רוברד 1 לרכיבי סיכון הגיע ב-31 בדצמבר 2014 ל-12.27% בהשוואה ל-11.85% ב-31 בדצמבר 2013.

בנק ערבי ישראלי מקבל מהבנק שירותים תפעוליים ופיננסיים כוללים. תמורת השירותים התפעוליים הניתנים לו על ידי הבנק, שילם בנק ערבי לבנק בשנת 2014 - 54 מיליון ש"ח, בדומה לשנת 2013.

כחלק מהאסטרטגיה העסקית, ממשיך הבנק בהרחבת פריסת הסניפים, שדרוג הפעילות בערוצים הדיגיטליים, שיפור חווית הלקוח והטמעת מהלכים למיצוב הבנק בחברה הערבית. מיצובו של הבנק נובע גם ממעורבות פעילה וקידום מטרות החברה בה פועל הבנק על מנת לסייע להתפתחותה ושגשוגה. בבנק מוטמעת תרבות ארגונית המבוססת על ערכים של הוגנות, שקיפות, מקצועיות וחדשנות.

חברות מימון לטווח בינוני וארוך⁽¹⁾

נכסי חברות אלו הסתכמו בסוף 2014 ב-19.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-20.0 מיליארד ש"ח בשנת 2013. הפעילות העסקית של החברות הנ"ל הינה משלימה לפעילות הבנק. הרווח הנקי של חברות אלו הסתכם בשנת 2014 בכ-20.8 מיליון ש"ח, לעומת 36.8 מיליון ש"ח בשנת 2013.

(1) כולל: לאומי לפיתוח התעשייה בע"מ, לאומי לפיתוח החקלאות בע"מ, לאומי חברה למימון בע"מ ולאומי-טק בע"מ.

להלן פירוט של החברות העיקריות:

לאומי-טק בע"מ (לשעבר לאומי ליסינג והשקעות בע"מ)

חברת לאומי-טק תפעל בשנים הקרובות לקידום פעילות קבוצת לאומי בתחום שירותי הבנקאות לתעשיית ההייטק, לרבות תמיכה מקצועית לכלל חברות הקבוצה בארץ ובחו"ל, העמקת קשרים עם התעשייה, בנייה והרחבה של השירותים הבנקאיים, ויצירת תשתית ידע. כל זאת על מנת לבסס את קבוצת לאומי כגורם מפתח בתעשיית ההייטק הישראלית.

בעבר החברה מימנה רכישת ציוד בתנאי שכירות לתקופות בינוניות וארוכות. בשנת 2012, הפסיקה החברה לבצע מימונים חדשים, אך המשיכה לנהל את תיק הליסינג הקיים.

יתרת האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה בסך 203 מיליון ש"ח, לעומת 381 מיליון ש"ח בסוף 2013.

מאז החברה ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בסך 1,029 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,035 מיליון ש"ח בסוף 2013. הרווח הנקי בשנת 2014 הסתכם בסך 9 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 22 מיליון ש"ח בשנת 2013.

לאומי חברה למימון בע"מ

החברה מוזגה עם ולתוך הבנק ביום 4 בינואר 2015. למידע נוסף בקשר למיזוג ראה בפרק תאור עסקי קבוצת לאומי והתפתחותם הכללית להלן.

עד לתאריך המיזוג החברה עסקה בגיוס מקורות כספיים בישראל עבור הבנק באמצעות הנפקות לציבור והנפקות פרטיות של ניירות ערך, אשר לא הקנו זכות השתתפות בחברה ולא היו המירים למניות - כדוגמת אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים. תמורת ההנפקות הופקדו בבנק, לשימוש, על פי שיקולו ועל אחריותו.

מאז החברה הסתכם בסוף 2014 ב-17,885 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-19,063 מיליון ש"ח בסוף 2013. ההון העצמי הסתכם בסוף 2014 ב-167.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל-157.3 מיליון ש"ח בסוף 2013. הרווח הנקי של החברה בשנת 2014 הסתכם ב-10.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל-12.6 מיליון ש"ח בשנת 2013.

לאומי פרטנרס בע"מ

לאומי פרטנרס מהווה את זרוע הבנקאות להשקעות של קבוצת לאומי ופועלת בארבעה תחומי פעילות:

1. ניהול תיק ההשקעות הריאליות של קבוצת לאומי.
2. חיתום, יעוץ וניהול של גיוסי הון פרטיים וציבוריים בישראל.
3. ייעוץ וניהול תהליכי מיזוגים ורכישות (M&A) וגיוסי הון.
4. ביצוע ניתוחים כלכליים והערכות שווי.

לאומי פרטנרס וחברות הבת שלה מעסיקים 36 עובדים רובם אנשי מקצוע, ביניהם עורכי דין, רואי חשבון וכלכלנים.

את שנת 2014 סיימה לאומי פרטנרס ברווח של 308 מיליון ש"ח אשר נבע בעיקר ממימוש השקעות ומגידול בהכנסות מעמלות בהשוואה לרווח של 226 מיליון ש"ח בשנת 2013.

ההון העצמי הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 ב-1,167 מיליון ש"ח, לעומת 721 מיליון ש"ח בסוף 2013.

להלן פרטים על התפתחות ותחומי הפעילות העיקריים:

1. ניהול תיק ההשקעות הריאליות של קבוצת לאומי

לאומי פרטנרס (להלן - החברה) עוסקת בייזום, איתור וביצוע של השקעות ישירות ועקיפות בחברות, בפרויקטים ובקרנות השקעה פרטיות. יתרת ההתחייבויות של החברה להשקעה בקרנות ההשקעה הפרטיות הסתכמה ב-31 בדצמבר 2014 בכ-419 מיליון ש"ח.

מדיניות ההשקעות הריאליות של קבוצת לאומי מותאמת לתאבון הסיכון שלה ולמגבלות חוק הבנקאות (רישוי), ולפיכך כוללת החזקות מיעוט בלבד (עד 20% מכל אחד מאמצעי השליטה, וללא שליטה). החברה מתמקדת בהשקעות בעלות אופק בינוני וארוך, המתאימות למדיניות שנקבעה.

לאומי פרטנרס משקיעה בתאגידים ריאליים כתאגיד עזר במסגרת חוק הבנקאות (רישוי).

2. חיתום, יעוץ וניהול של גיוסי הון פרטיים וציבוריים בישראל

באמצעות חברת הבת לאומי פרטנרס חתמים בע"מ, מעניקה החברה מגוון רחב של שירותים בתחום החיתום והיעוץ לחברות ולבעלי עניין.

בשנת 2014 הייתה לאומי פרטנרס חתמים בין חברות החיתום המובילות בשוק ההון הישראלי. לאומי פרטנרס חתמים השתתפה בהנפקות ציבוריות בהיקף כולל של כ-14 מיליארד ש"ח, והובילה כ-23 הנפקות ציבוריות בהיקף של כ-4 מיליארד ש"ח.

3. ייעוץ וניהול תהליכי מיזוגים ורכישות (M&A) וגיוסי הון

השירותים ניתנים לחברות ישראליות וזרות המבקשות לבצע התרחבות אסטרטגית באמצעות רכישות, או למשקיעים או בעלי שליטה המעוניינים למכור או להקטין את השקעותיהם.

סל השירותים במסגרת זו כולל: סיוע באפיון הצרכים והמטרות האסטרטגיים של החברה, אפיון ההשקעה/משקיע האופטימלי להגשמת מטרות אלה, איתור על בסיס גלובלי של מטרות ההשקעה/משקיעים, סיוע ביצירת מגעים עם חברת המטרה, ליווי המו"מ עד למיצוי, בניית עסקה (Deal Structuring) באופן ישיר את מטרות הלקוח, וסיוע בגישה למקורות מימון לעסקה.

בפעילותה משתפת לאומי פרטנרס פעולה עם בתי השקעות וגורמים אחרים בארץ ובחו"ל. בתחילת 2015 חתמה החברה על הסכם שיתוף פעולה בלעדי עם בנק ההשקעות האמריקאי Stifel, Nicolaus המתמחה בסקטור ה-MID-CAP בכלל ובסקטור הטכנולוגיה בפרט.

4. ביצוע ניתוחים כלכליים והערכות שווי

החברה, באמצעות חברת הבת לאומי פרטנרס מחקרים, עוסקת בביצוע ניתוחים כלכליים והערכות שווי בעיקר לקבוצת לאומי וכן לגופים כלכליים חיצוניים.

לאומי פרטנרס מחקרים תומכת באופן רציף בפעילות הרחבה של החברה ובעיקר בפעילות ההשקעה שלה.

בנוסף, לאומי פרטנרס מחקרים מעניקה שירותי יעוץ ליחידות האשראי של הבנק ומבצעת סקירות כלכליות שוטפות של ניירות ערך סחירים בבורסה עבור מערך הייעוץ של הבנק והכל תוך שמירה על כללים למניעת ניגודי עניינים בין הבנק והחברה לבין לקוחות מערך הייעוץ.

חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ

החברה נוסדה בשנת 1939, ומספקת מגוון שירותים בתחומי הנאמנות שיש בהם כדי לתת מענה לצרכים עסקיים ואישיים של הלקוחות. בתחום שוק ההון משמשת החברה כנאמן של תעודות התחייבות לרבות תעודות סל בחודש יוני 2014 קיבלה החברה רישיון לשמש כנאמן לקרנות נאמנות. כמו כן, החברה נותנת שירותי נאמנות ללקוחות פרטיים וללקוחות עסקיים.

סך כל הכנסות החברה בשנת 2014 מעסקי נאמנות הסתכמו ב 9.0 מיליון ש"ח לעומת 11.8 מיליון ש"ח בשנת 2013. בשנת 2014 רווח החברה הסתכם ב-877 אלפי ש"ח לעומת רווח של 2,430 אלפי ש"ח בשנת 2013.

בקשר עם התביעות המשפטיות נגד החברה לנאמנות ראה באור 18 בדוחות הכספיים.

תחרות

המתחרים העיקריים של החברה הינם חברות נאמנות של משרדי רו"ח/עו"ד גדולים, חלק מחברות הנאמנות הבנקאיות וגופים נוספים הנותנים שירותי נאמנות.

לקוחות

החברה נותנת שירותים למגוון לקוחות:

- ללקוחות פרטיים: הקמה של קרנות פרטיות וציבוריות, ניהול נדל"ן וביצוע צוואות וניהול עיזבונות.
- ללקוחות עסקיים: נאמן בטוחות, שעבודי מניות, פיקוח על ביצוע הסכמים - עסקאות השלשה, החזקת מניות בנאמנות במסגרת עסקאות מיזוג ורכישה, חשבון מפצל לסוכנויות ביטוח.
- ללקוחות בתחום שוק ההון: ייצוג בנקים זרים באסיפות כלליות ונאמנות לתעודות התחייבות.

עסקי נאמנות

בנוסף לחברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ, לעיל, מספר חברות נוספות בקבוצה עוסקות בעסקי נאמנות, חברה בת של בנק לאומי בריטניה באי ג'רסי ובנק לאומי ארה"ב.

חברות מאוחדות, סניפים וסוכנויות בחו"ל

השלוחות העיקריות של הבנק ממוקמות במרכזים הפיננסיים החשובים בעולם: ניו יורק ולונדון. הפריסה של הקבוצה בחו"ל נועדה למיצוי הפוטנציאל העסקי מול לקוחות עסקיים ישראלים, לקוחות Middle Market מקומיים הפועלים בענפי משק בהם ללאומי יש מומחיות בידע ומשאבים הנחוצים למתן שירותים פיננסיים, גורמים בינלאומיים הפעילים בישראל, והקהילות היהודיות המקומיות שבהן ממוקמות השלוחות. קהל היעד העיקרי של הבנק בחו"ל הוא חברות עסקיות. לקוחות אלה מקבלים מהשלוחות שירותים מגוונים, בהם מימון וליווי לקוחות, מימון השקעות, סחר-חוץ ועסקאות במטבע חוץ ונגזרותיהן וכן שירותי בנקאות כלליים. שיתוף הפעולה בין השלוחות בחו"ל לבין הבנק בישראל, ובין השלוחות בחו"ל לבין עצמן, מאפשר ניצול מרבי של היתרון היחסי שיש לכל שלוחה.

הנהלת הבנק ודירקטוריון הבנק מקבלים דיווחים על התפתחויות שוטפות וממצאים מיוחדים בשלוחות.

בחטיבה לניהול סיכונים קיים מעקב שוטף בניתוח, זיהוי, מיפוי והערכה של מוקדי הסיכון המהותיים בשלוחות.

בשנת 2014 בוצעו שינויים בפריסה הבינלאומית של הקבוצה על מנת להתאימה לשינויים העסקיים והרגולטוריים בעולם: נסגרו נציגויות הקבוצה - בצרפת, גרמניה, קנדה, צ'ילה, הונג קונג וכן הנציגות של שלוחת שוויץ בישראל. בסוף שנת 2014 נסגר סניף ג'ורג'טאון (איי קיימן) וסניף בנק לאומי בפנמה סיים את פעילותו העסקית.

בספטמבר 2013 התקבלו האישורים הנדרשים מהרגולטור בסין להקמת נציגות של קבוצת לאומי בשנחאי. הקמת הנציגות הינה פרי יוזמה אסטרטגית של לאומי לדחירה לשווקים חדשים ופתיחתם לעסקי הקבוצה. הנציגות מהווה זרוע ראשונה של בנק ישראלי בסין. מתוקף הרישיון בה מחזיקה הנציגות, תחומי פעילותה מוגבלים לפעילות בעלת אופי שיווקי בלבד, לרבות איסוף מידע על השוק, מיסוד בסיס לקוחות פוטנציאלי ובחינת היתכנות לפעילות עתידית בסין. הנציגות כפופה למשנה למנכ"ל.

סך כל ההשקעות של הבנק בשלוחות בחו"ל בסוף 2014 הסתכם ב-4,123 מיליון ש"ח בהשוואה ל-4,597 מיליון ש"ח בסוף 2013.

להלן השפעת חברות מאוחדות עיקריות בחו"ל לרווח הנקי (הפסד) של הקבוצה:

תשואה על השקעת הקבוצה	תרומה לרווח הקבוצה		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2013	2014	2013	2014	
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	השינוי באחוזים
לאומי ארה"ב (B.L.C)	-	2.6	(224)	66	-
מזה: לאומי ארצות הברית	-	3.3	(225)	64	-
לאומי בריטניה	9.7	-	73	(67)	+
לאומי פרייבט בנק	-	-	(554)	(57)	-
לאומי לוקסמבורג	-	6.2	(20)	10	-
לאומי רי	18.0	5.8	15	6	+
לאומי רומניה	-	-	(58)	(7)	-
אחרות	-	-	(5)	(3)	-
סך כל החברות המאוחדות בחו"ל	-	-	(773)	(52)	-

להלן פירוט הרווח הנקי (ההפסד) של שלוחות הבנק וסניפי הבנק בחו"ל כפי שדווח על ידן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2014	2013	השינוי
במיליונים			באחוזים
לאומי ארה"ב (B.L.C) - דולר	(99.7)	11.4	(111.1)
מזה: לאומי ארצות הברית	(50.0)	11.1	(61.1)
לאומי בריטניה - ליש"ט	7.6	(5.4)	13.0
לאומי שווייץ - פר"ש	(141.6)	7.5	(149.1)
לאומי לוקסמבורג - אירו	(3.5)	2.9	(6.4)
לאומי רומניה - רון (א)	(52.2)	2.1	(54.3)
לאומי רי- דולר	(8.6)	3.3	(11.9)
אחרים-דולר	(2.0)	-	(2.0)
סניפים בחו"ל-דולר	(1.7)	1.5	(3.2)
סך הכל בתרגום לדולר	(251.6)	20.4	(272.0)

(א) 1 רון = 1.0535 ש"ח.

להלן תמצית הנכסים וההתחייבויות של שלוחות הבנק וסניפי הבנק בחו"ל (במיליוני דולר* לפני קיזוז יתרות הדדיות):

31 בדצמבר		
2014	2013	
5,957	6,769	אשראי לציבור
2,287	2,843	פיקדונות בבנקים
1,530	1,312	ניירות ערך
385	369	נכסים אחרים
10,159	11,293	סך הכל
7,931	8,507	פיקדונות הציבור
366	829	פיקדונות מבנקים
784	581	התחייבויות אחרות
1,078	1,376	הון עצמי
10,159	11,293	סך הכל
11,302	11,374	סך הכל פיקדונות בנאמנות וניירות ערך בניהול

סך המאזן של החברות המאוחדות וסניפי הבנק בחו"ל בסוף 2014 הסתכם ב-10.2 מיליארד דולר (39.3 מיליארד ש"ח) בהשוואה ל-11.3 מיליארד דולר בסוף 2013 (39.2 מיליארד ש"ח).

* התרגום לדולרים של ארה"ב הינו תרגום נוחות של הנתונים לפי השער היציג ל-31 בדצמבר 2014 ול-31 בדצמבר 2013 בהתאמה. הסכומים כפי שפורסמו על ידי השלוחות. הנתונים במונחים שקליים מוצגים בדוח לפי מגזרים - ראה באור 27 לדוחות הכספיים.

להלן נתונים עיקריים של שלוחות הבנק בחו"ל (במיליוני דולר) ב-31 בדצמבר 2014:

ארה"ב	בריטניה	שווייץ	לוקסמבורג	רומניה	
5,202	2,267	1,605	518	333	סך כל המאזן
3,659	1,600	324	104	216	אשראי לציבור
4,401	1,883	1,450	322	210	פיקדונות הציבור
542	209	97	46	47	הון עצמי
4,403	377	4,183	909	-	פיקדונות בנאמנות וניירות ערך בניהול
(50)	11	(142)	(4)	(14)	רווח נקי
3.0 (א)	5.7	0.8 (א)	7.5 (א)	(22.9)	תשואה להון (%)

(א) תשואה בנטרול ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל.

ההפסד של כל החברות המאוחדות בחו"ל, כולל סניפי חו"ל, כפי שפורסם על ידיהן הסתכם בשנת 2014 בסך 251.6 מיליון דולר לעומת רווח בסך 20.4 מיליון דולר בשנת 2013, ירידה של 272.0 מיליון דולר.

יחוס ההוצאות בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל לשלוחות חו"ל בוצע רק בשנת 2014. בשנת 2013 כל ההפרשה שבוצעה בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל נזקפה לבנק בארץ.

התרומה השלילית של השלוחות בחו"ל לרווח הנקי בשקלים של הקבוצה בשנת 2014 הסתכמה בהפסד בסך 773 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 52 מיליון ש"ח בשנת 2013.

לפרטים נוספים על תרומת השלוחות לרווח הקבוצה - ראה באור 6 ו-27 לדוחות הכספיים.

בנק לאומי לישראל קורפוריישן

בנק לאומי לישראל קורפוריישן ("בל"ל קורפ") התאגד בארה"ב בשנת 1984, והוא חברה-בת בבעלות מלאה של הבנק. בל"ל קורפ מוגדר לפי חוקי ארה"ב כחברת החזקות בנקאיות, ועיקר פעילותו הוא החזקת החברה הבת בנק לאומי ארה"ב.

סך כל מאזן בל"ל קורפ ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ב-5.2 מיליארד דולר, בדומה לסוף 2013 וההפסד השנתי הסתכם ב-50 מיליון דולר, לעומת רווח של 11.4 מיליון דולר בשנת 2013.

הירידה ברווח הנקי נבעה מירידה ברווח חברת הבת בנק לאומי ארה"ב כתוצאה מתשלום של 65 מיליון דולר בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל. התשואה להון של בל"ל קורפ בנטרול ההוצאות הקשורות להסדרים עם רשויות חו"ל הגיעה לשיעור של 2.35% לעומת 1.6% ב-2013.

ביום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ההון ב-637 מיליון דולר. יחס ההון לסך הנכסים היה 12.24% ויחס ההון לנכסי סיכון 14.34%.

בנק לאומי ארה"ב

בנק לאומי ארה"ב (BLUSA) התאגד בשנת 1968 והוא בעל רישיון לבנק מסחרי ממדינת ניו-יורק וחבר ב-FDIC (החברה לביטוח פיקדונות).

BLUSA עוסק בבנקאות מסחרית, בעיקר מימון חברות מקומיות בסדר גודל בינוני (Middle Market), בבנקאות בינלאומית בעיקר מול חברות ישראליות, וכן בבנקאות פרטיות לתושבי ארה"ב ולתושבי חוץ.

המאזן המאוחד של BLUSA הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 ב-5.2 מיליארד דולר בדומה לסוף 2013. סך כל ההון העצמי הסתכם ב-31 בדצמבר 2014 ב-542 מיליון דולר בהשוואה ל-547 מיליון דולר בסוף 2013. האשראי לציבור הסתכם בסוף 2014 ב-3,659 מיליון דולר, קיטון של 0.5% ואילו פיקדונות הציבור שהסתכמו בסך 4,401 מיליון דולר ירדו בשיעור של 0.5%.

תיקי ניירות ערך של לקוחות המנוהלים ושאינם כלולים במאזן, הסתכמו בסוף שנת 2014 ב-4,403 מיליון דולר לעומת 4,132 מיליון דולר בסוף שנת 2013.

BLUSA סיים את שנת 2014 בהפסד של 50 מיליון דולר, בהשוואה לרווח של 11 מיליון דולר בשנת 2013. ההפסד נובע מתשלום של 65 מיליון דולר בגין ההסדרים עם רשויות חו"ל.

התשואה להון של הרווח הנקי בנטרול ההוצאות הקשורות להסדרים עם רשויות חו"ל בשנת 2014 הייתה 2.99% לעומת 2.54% בשנת 2013.

יתרת ההוצאות בגין הפסדי אשראי בסוף 2014 הסתכמה ב-19.1 מיליון דולר, ומהווה 0.5% מסך כל האשראי לציבור.

יחס הון לסך הנכסים הינו 10.4% (2013 - 10.5%) ויחס ההון לנכסי סיכון 14.23% (2013 - 14.54%) יחסי הון אלה הם מעבר לדרישות רשויות הפיקוח בארה"ב, ומעבר לדרישות הקבוצה להלימות הון.

לקראת סוף שנת 2012 החל BLUSA ביישום תכנית אסטרטגית הכוללת מספר יוזמות אשר מטרתן לשפר את רווחיות הבנק לאורך זמן תוך הגברת המיקוד העסקי בתחומי הבנקאות המסחרית והבנקאות הפרטית המקומית, שדרוג יכולות ומערכות ליבה והתייעלות תפעולית. במסגרת תהליך של התייעלות תפעולית, הבנק מיזג שלושה סניפים שלו בקליפורניה לסניף אחד, ונכון לסוף 2014 הוא פועל באמצעות 5 סניפים הממוקמים בארבע מדינות: ניו-יורק, קליפורניה, פלורידה ואילינוי.

בשנת 2013 התקשר BLUSA בהסכמים בקשר למכירת זכויותיו בשני בניינים בניו-יורק, המשמשים את משרדיו. ביצוע ההסכמים מותנה בתנאים מסחריים מורכבים אשר אם כולם יתקיימו להערכת הנהלת BLUSA, המכירה עשויה לצאת לפועל עד סוף שנת 2015. לאור אי הוודאות לא ניתן בשלב זה לתת אומדן מהימן של הרווח הצפוי מהמכירה.

סניפים וסוכנויות של הבנק

הבנק נמצא בתהליך סגירה של סניפיו בחו"ל, כאשר בסוף שנת 2014 הפעילות העסקית בסניפי חו"ל הופסקה כליל.

דירקטוריון לאומי קיבל החלטה לסגור את סוכנות ניו יורק, והיחידה נערכת לסגירה.

סך הנכסים של הסניפים בחו"ל הסתכמו בסוף 2014 בכ-35 מיליון דולר (לפני קיזוז יתרות הדדיות), בסוף 2013 כ-144 מיליון דולר.

בנק לאומי בריטניה

בנק לאומי בריטניה פי.אל.סי. (בנק לאומי בריטניה) נוסד בשנת 1959 וממשיך בפעילות הקבוצה באנגליה, שהחלה בשנת 1902, והינו כיום הבנק בבעלות ישראלית הגדול בבריטניה. מרכז פעילות הבנק הינו בלונדון, ובנוסף לבנק חברות בנות - חברה בת בנקאית באי גרסי-בנק לאומי (גרסי) בע"מ, חברה לנאמנות בגרסי Leumi Overseas Trust Corporation Limited שהינה בבעלות מלאה של בנק לאומי גרסי, ו-Leumi ABL Limited, חברה בת בתחום ה-Asset Based Lending, הפועלת בעיקר בתחום של ניכיון חייבים (Invoice Discounting & Factoring).

בנק לאומי בריטניה עוסק בבנקאות מסחרית ופרטית. פעילות הבנקאות המסחרית כוללת מימון נדל"ן, סחר בינלאומי, מימון מדיה בעיקר באירופה, מימון עסקים הקשורים עם ישראל וחברות ישראליות הפועלות בבריטניה.

בנק לאומי בריטניה מממן מגוון פעילויות בתחום הנדל"ן בבריטניה ובמערב אירופה ובכלל זה השקעות ופיתוח של נדל"ן למגורים ומימון נדל"ן מסחרי (בעיקר בתי מלון, בתי אבות ומעונות סטודנטים). המימון ניתן הן ללקוחות מקומיים והן לתושבי חוץ (בעיקר ישראלים).

ב-23 באוקטובר 2014 השלים בנק לאומי את רכישת מניות המיעוט (0.19% מהון המניות) של בנק לאומי בריטניה באמצעות חברת בת שלו Luxinvest. לאחר רכישה זו בנק לאומי מחזיק באופן ישיר ובאמצעות חברת הבת Luxinvest ב-100% ממניות בנק לאומי בריטניה.

את שנת 2014 סיים בנק לאומי בריטניה ברווח של 7.6 מיליון ליש"ט בהשוואה להפסד בסך 5.4 מיליון ליש"ט בשנת 2013. המעבר לרווח נגרם כתוצאה מקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

המאזן המאוחד של בנק לאומי בריטניה הסתכם בסוף 2014 ב-1,454 מיליון ליש"ט, לעומת 1,614 מיליון ליש"ט בסוף שנת 2013.

פיקדונות הציבור ירדו מ-1,327 מיליון ליש"ט בסוף 2013 ל-1,208 מיליון ליש"ט בסוף 2014. חלקו של בנק לאומי גרסי ביתרת הפיקדונות בסוף 2014, היה 357 מיליון ליש"ט. האשראי לציבור ירד מכ-1,244 מיליון ליש"ט בסוף 2013 ל-1,026 מיליון ליש"ט בסוף 2014. חלקם של בנק לאומי גרסי ו-LABL ביתרת האשראי בסוף 2014, היה 120 מיליון ליש"ט ו-214 מיליון ליש"ט בהתאמה.

ההון, הקרנות והעודפים הסתכמו ב-31 בדצמבר 2014 בכ-134 מיליון ליש"ט לעומת כ-129 מיליון ליש"ט בסוף 2013.

במהלך שנת 2013 חל שינוי ברשויות הפיקוח בבריטניה. ה-Financial Services Authority (FSA) הוחלף בשני גופים פיקוחיים: ה-Financial Conduct Authority (FCA) וה-Prudential Regulation Authority (PRA). בשונה מהגוף הפיקוחי שקדם לו, ה-PRA מגלה מעורבות אינטנסיבית, גם בהתייחס לבנקים הזרים בבריטניה ובכללם בלאומי UK. לאומי UK נקט ונוקט בפעולות הנדרשות בהתייחס להוראות הפיקוחיות המבטאות מעורבות זו.

ביום 1 לאוגוסט 2014 מר אלי קצב החל את תפקידו כמנכ"ל בנק לאומי בריטניה, והחליף את מר לארי וייס, אשר סיים את עבודתו בקבוצה.

יחס הון לסך הנכסים הסתכם ב-9.2% (ב-2013 8.0%).

Leumi Private Bank SA (לשעבר בנק לאומי שווייץ)

בנק לאומי (שווייץ) נוסד בשנת 1953.

בפברואר 2011 רכש בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "לאומי"), את Bank Safdié SA בשווייץ (להלן: "בנק ספדיה"), ובינואר 2012 מוזגה הפעילות של בנק ספדיה עם פעילותו של בנק לאומי שווייץ ושונה שמו של הבנק הממוזג ל-Leumi Private Bank SA (LPB).

בנובמבר 2014 בוצעה ההתחשבות הסופית בקשר לרכישה הנ"ל, בין בנק לאומי למשפחת ספדיה, ובכך באה לסיומה המלא והמוחלט ההתקשרות החוזית בין לאומי למוכרים, כאשר כל היבטי האחריות, השיפויים והביטחונות השונים, כפי שהוגדרו בהסכם הרכישה, בטלים וכן כל התביעות ו/או חשיפות קיימות ועתידיות יהיו באחריות לאומי בלבד, ללא זכות חזרה למוכרים.

ב-21 ביולי 2014 לאומי חתם על הסכם לשיתוף פעולה אסטרטגי עם יוליוס בר, קבוצת בנקאות פרטית מובילה בשווייץ. כחלק מהסכם זה, לאומי פועל לצאת מפעילות הבנקאות הפרטית המתנהלת כיום בשלוחת הבנק בשווייץ (Leumi Private Bank) ולהעביר את מרבית לקוחותיה ליוליוס בר. העברה זו צפויה להתרחש במהלך חודש מרס 2015.

בדצמבר 2014 נחתם הסכם מול בעל מניות מיעוט בלאומי פרייבט בנק לרכישת מניותיו בשיעור 5.03%. הרכישה הושלמה במהלך חודש פברואר 2015 ונכון למועד פרסום דוח זה מחזיק לאומי ב-99.84% ממניות השלוחה. כחלק מהיערכות לסיום הפעילות לאומי פרייבט בנק חתם בנובמבר 2014 על הסכם למכירת הקרנות בלוקסמבורג ובשווייץ. הסכמים אלה צפויים להיסגר בהדרגה במהלך 2015.

ביום 18 במרס 2015 הושלמה עסקת מכירת פעילות לאומי שווייץ ליוליוס בר, לאחר שמרבית הלקוחות הועברו ליוליוס בר ומשולמת ללאומי שווייץ התמורה לפי הסכם המכירה בסך של כ-10 מיליוני פרנק שווייצרי. ההון העצמי של לאומי שווייץ אינו מועבר במסגרת העסקה.

לפירוט אודות הסדר שיתוף פעולה עם בנק יוליוס בר ומכירת הפעילות של לאומי שווייץ ראה להלן בפרק הסכמים מהותיים.

הנכסים וההתחייבויות בשווייץ שהועברו במסגרת ההסכם אינם מהותיים מבחינת הקבוצה, ולפיכך אינם מטופלים בהיבט החשבונאי כפעילות מופסקת.

סך המאזן של בנק לאומי פרייבט בנק הסתכם בסוף שנת 2014 ב-1,583 מיליון פר"ש, לעומת 1,706 מיליון פר"ש בסוף שנת 2013. ההפסד בשנת 2014 הסתכם ב-143 מיליון פר"ש, בהשוואה לרווח בסך של 19.6 מיליון פר"ש בשנת 2013 ונובע בעיקרו מהוצאות בסך 131 מיליון פר"ש שנזקפו בשל חלקו המהותי של לאומי שווייץ בתשלום הקנס לרשויות האמריקאיות.

סך כל ההון והקרנות, כולל קרנות פנימיות, הסתכם בסוף שנת 2014 בסכום של 87 מיליון פר"ש, לעומת 241 מיליון פר"ש בסוף שנת 2013.

היקף הנכסים המנוהלים ו/או המוחזקים עבור לקוחות ושאינם כלולים במאזן הסתכמו בסוף שנת 2014 ב-5.7 מיליארד פר"ש לעומת 6.9 מיליארד פר"ש לסוף שנת 2013.

בנק לאומי לוקסמבורג

בנק לאומי לוקסמבורג הוקם בשנת 1994 ונפתח לציבור במאי 1995. בנק לאומי לוקסמבורג מספק ללקוחותיו מבחר של שירותי בנקאות פרטית, הכולל פיקדונות והשקעות בניירות ערך. סך המאזן הסתכם בסוף 2014 בסך כ-426 מיליון אירו לעומת כ-529 מיליון אירו בסוף 2013.

בסוף שנת 2014 הסתכמו פיקדונות הציבור בכ-265 מיליון אירו לעומת כ-312 מיליון אירו בסוף 2013. נכסי לקוחות המוחזקים על ידי לקוחות הבנק ושאינם כלולים במאזן הסתכמו בסוף שנת 2014 בסך 749 מיליון אירו לעומת 685 מיליון אירו ב-2013.

את שנת 2014 סיים לאומי לוקסמבורג בהפסד בסך 3.3 מיליון אירו בהשוואה לרווח בסך של 2.8 מיליון אירו בשנת 2013 וזאת בעיקר בשל תשלום של כ-8 מיליון יורו לרשויות האמריקאיות שנזקף בדוחותיו.

האמצעים ההוניים של בנק לאומי לוקסמבורג מסתכמים בכ-38 מיליון אירו לעומת 43 מיליון אירו בסוף 2013.

לאור החלטת קבוצת לאומי על יציאה מפעילות הבנקאות הפרטית באירופה הבנק החליט על יציאה משלוחה זו.

בנק לאומי רומניה

לאומי רומניה הינו תאגיד בנקאי ברומניה, אשר נרכש בשנת 2006. הבנק מפעיל 21 סניפים, ועוסק בפעילות פיננסית הכוללת בין היתר קבלת פיקדונות, מתן אשראי, סחר בינלאומי ופעילות במט"ח.

פעילות הבנקאות המסחרית כוללת מימון נדל"ן, מימון לקוחות ישראלים הפועלים ברומניה ומימון עסקים מקומיים קטנים ובינוניים.

במהלך השנים 2010-2014 ולאור המצב הכלכלי ברומניה, נסגרו 16 סניפים של בנק לאומי רומניה.

בנק לאומי רומניה סיים את שנת 2014 בהפסד של כ-51 מיליון רון (כ-14 מיליון דולר) לעומת רווח של כ-2.1 מיליון רון (כ-0.6 מיליון דולר) בשנת 2013. ההפסד נגרם כתוצאה מגידול בהוצאות להפסדי אשראי עקב דרישת הבנק המרכזי הרומני מכלל המערכת הבנקאית ברומניה להגדיל את רמת ההפרשות בעיקר כנגד תיק האשראי שעל פי הגדרת הבנק המרכזי הרומני מסווג כלא מניב.

לאחר שקצב הצמיחה של כלכלת רומניה היה שלילי בשנים 2009-2010 לנוכח המיתון הקשה ביותר מזה 20 שנה, חל שיפור מתון בכלכלת המדינה מאז שנת 2011. קצב הצמיחה צפוי לעלות באופן הדרגתי כתוצאה מגידול בהיקף ההשקעות בתמיכת מענקים של האיחוד האירופי, אשר יתקבלו תחת מספר תנאים, בהם רפורמות ברשויות הממשלתיות והגברת התחרות בסקטורים הנשלטים על ידי חברות ממשלתיות. הפיקוח על הבנקים ברומניה מיישם מהלכים לקראת הצטרפות רומניה למסגרת הפיקוחית של הבנק המרכזי האירופאי תוך הגברת המעורבות במערכת הבנקאית, בשלב זה בעיקר בהתייחס לנושא ההפרשות לרזרבה.

תכנית הסיוע של קרן המטבע לרומניה (stand-by agreement) אושרה ב-2013 לשנתיים נוספות. מערכת הבנקאות של רומניה, עדיין פגיעה לזעזועים חיצוניים במיוחד בשל משקלם הגבוה של הבנקים הזרים, בעיקר אוסטרים ויוונים. יחס הלימות ההון של הבנקים טוב, אם כי שיעור ההלוואות המסווגות כבעייתיות במגמת עלייה, והיקף פעילות האשראי ממשיך להתמתן.

בשנת 2014 חלה התאוששות מסוימת בפעילות שוק הנדל"ן במגזר המגורים, ובמיוחד בבוקרשט, ולכן הבנק חידש את פעילותו במתן ליווי פיננסי (C/L) למימון הקמתם של פרויקטים למגורים.

במגזר הקמעונאי הבנק ממשיך לתת משכנתאות במסגרת תכנית ה"בית הראשון" המגובה בערבות ממשלתית.

המאזן של בנק לאומי רומניה הסתכם בסוף 2014 ב-1,231 מיליון רון (כ-334 מיליון דולר) לעומת 1,198 מיליון רון (כ-368 מיליון דולר) בסוף 2013. פיקדונות הציבור הסתכמו ב-777 מיליון רון (כ-211 מיליון דולר) בסוף 2014 לעומת כ-665 מיליון רון (כ-204 מיליון דולר) בסוף 2013, והאשראי לציבור הסתכם ב-798 מיליון רון (כ-216 מיליון דולר) לעומת כ-797 מיליון רון (כ-245 מיליון דולר) בסוף 2013.

ההון, הקרנות והעודפים הסתכמו ב-31 בדצמבר 2014 בכ-175 מיליון רון (כ-47 מיליון דולר) לעומת 227 מיליון רון (כ-70 מיליון דולר) בסוף 2013.

1 רון = 0.271 דולר (בסוף 2013 - 0.307 דולר).

לאומי (לטין אמריקה)

לאומי (לטין אמריקה) ס.א. נוסד בשנת 1980, והוא פועל באמצעות משרד ראשי במונטבידאו וסניף בפונטה דל אסטה. לאומי לטין אמריקה מספק שירותי בנקאות כללית.

במסגרת השינויים בפריסה הבינלאומית של הקבוצה על מנת להתאימה לשינויים העסקיים והרגולטוריים בעולם, דירקטוריון לאומי קיבל החלטה לסיום פעילות בנק לאומי (לטין אמריקה).

מאזן לאומי לטין אמריקה הסתכם בסוף 2014 ב-47 מיליון דולר בדומה לשנת 2013.

ההון, הקרנות והעודפים הסתכמו ב-31 בדצמבר 2014 בכ-7 מיליון דולר לעומת 10 מיליון דולר בשנת 2013.

שנת 2014 הסתיימה בהפסד של כ-1,837 אלף דולר לעומת רווח בסך של כ-137 אלף דולר בשנת 2013. יתרת הפעילות החוץ מאזנית הסתכמה ב-270 מיליון דולר בסוף 2014 לעומת 297 מיליון דולר בסוף 2013.

לאומי רי בע"מ - (Leumi Re Ltd.)

ביוני 2002 הקים הבנק את חברת לאומי רי בע"מ - Leumi Re Ltd. - באי גרנזי (Guernsey). החברה בבעלות מלאה של הבנק ומשמשת כמבטח משנה לחברות ביטוח שיבטחו את קבוצת לאומי. ההון המונפק של החברה הינו 30 מיליון דולר, מתוכם נפרעו 6 מיליון דולר. כמו כן, התחייב הבנק בכתב ערבות להעמיד ללאומי רי בע"מ כספים נוספים עד לסך 9 מיליון דולר.

בנוסף ערב הבנק ללא הגבלה בסכום לטובת המבטח New Hampshire Insurance Company להבטחת תשלום תביעות המבטח כלפי לאומי רי בע"מ.

החברה הוקמה באישור בנק ישראל הקובע:

- הבנק יחזיק 100% מאמצעי השליטה בחברה.
- החברה תעסוק בביטוח בנקאי, ביטוח חבויות וביטוח רכוש.
- החברה תעסוק בביטוח רק עבור קבוצת בנק לאומי.

מאזן החברה הסתכם בסוף 2014 בסך 38.2 מיליון דולר, לעומת 38.4 מיליון דולר בסוף 2013, **ועתודות הביטוח** הסתכמו בסוף 2014 ב-31.3 מיליון דולר לעומת 19.2 מיליון דולר בסוף 2013. **ההון העצמי** ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בסך 4.2 מיליון דולר לעומת כ-12.9 מיליון דולר ליום 31 בדצמבר 2013.

ההפסד לשנת 2014 הסתכם בסך 8.6 מיליון דולר, לעומת רווח של 3.3 מיליון דולר ב-2013.

החל משנת 2003 ערוכים הדוחות הכספיים של החברה על פי כללי החשבונאות המיוחדים של אגוד המבטחים הבריטי (Association of British Insurers). על פי כללים אלה ערוכים הדוחות הכספיים של החברה על בסיס שנתי (annual basis) לפיו מחושבות עתודות הביטוח על בסיס הערכה של אומדן העלויות של יישוב התביעות שדווחו נכון לתאריך הדוחות.

פעילות חברות כלולות

סך כל ההשקעה של הקבוצה בחברות הכלולות מסתכם ב-31 בדצמבר 2014 ב-2,216 מיליון ש"ח לעומת 1,689 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2013. התרומה לרווח הנקי של החברות הכלולות בשנת 2014 הסתכמה בסך 42 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך 293 מיליון ש"ח בשנת 2013.

לפרטים נוספים ראה לעיל בפרק מגזרי הפעילות, פעילויות במוצרים ומרכזי הרווח בקבוצה - חברות כלולות.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

ניהול הסיכונים

ניהול סיכונים בלאומי

הבנק פועל במגוון רחב של פעילויות פיננסיות הכרוכות בנטילת סיכונים, שהעיקריים שבהם: סיכוני אשראי וסיכוני שוק ונזילות. לסיכונים אלה נלווים סיכונים תפעוליים וסיכוני ציות הטבעיים בפעילות העסקית. בלאומי רואים בניהול סיכונים תנאי הכרחי לעמידה במטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. המטרה העיקרית של ניהול הסיכונים בלאומי הינה שמירה על יציבות הבנק והקבוצה ועמידה בתיאבון הסיכון, כפי שנקבע על ידי הדירקטוריון. בנוסף, מטרת ניהול הסיכונים הינה לתמוך בהשגת היעדים העסקיים, תוך פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח תמונת הסיכון, המאפשרים קבלת החלטות באופן מושכל והרחבת הפעילות.

מסגרת ניהול הסיכונים

ניהול הסיכונים בלאומי נסמך על שלושה "קווי הגנה": הקו הראשון – הינו החטיבות העסקיות, שאחריות על נטילת הסיכון תוך כדי ניתוחו והבנתו לאורך כל חיי העסקה והפעילות; הקו השני – הינו החטיבה לניהול סיכונים, שאחריות על הובלת מדיניות ומגבלות הסיכון, בשיתוף הצד העסקי ובהנחיית הדירקטוריון, ועל אתגור החטיבות העסקיות בהחלטות המהותיות; והקו השלישי – הביקורת הפנימית, אשר מבקרת בדיעבד את הקו הראשון והשני. בנוסף לשלושת קווי הגנה אלה, מעורב הדירקטוריון של הקבוצה בקביעה, פיקוח ואתגור רמות הסיכון אליהם נחשפים הבנק והקבוצה.

מנהלת הסיכונים הראשית אשר הינה חברת הנהלה בבנק, וראש החטיבה לניהול סיכונים אחראית להובלת ניהול הסיכונים העיקריים בבנק ובקבוצה, כאשר ניהול הסיכונים המשפטיים הינו באחריות היועץ המשפטי של הבנק וניהול סיכוני מוניטין באחריות מערך שיווק, פרסום ודוברות. במבנה ניהול הסיכונים שנקבע, החטיבה לניהול סיכונים הינה גוף בלתי תלוי, ששם דגש על ראייה כוללת ומעורב בזמן אמת בקבלת החלטות מהותיות. בכפוף למנהלת הסיכונים הראשית, מכהנים ראשי אגפים לניהול סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכונים תפעוליים, מנהל אגף לסיכון – תשואה כולל וראש מערך הציות והאכיפה. החל מראשית שנת 2014, הוכפפו אל מנהלת הסיכונים הראשית יחידות ניהול סיכוני האשראי (נס"א) המבצעות הערכת סיכון וחוות דעת בלתי תלויות לגבי אשראים מעל ל-25 מיליון ש"ח. במקביל, הועברה לידי החטיבה לניהול סיכונים האחריות הכוללת על נאותות הסיווגים וההפרשות בבנק. שינויים אלו הם בהתאם לנוהל בנקאי תקין 311 שפורסם בחודש דצמבר 2012. בנוהל האמור, דורש הפיקוח על הבנקים מעורבות גבוהה ברמת העסקה של פונקציות ניהול הסיכונים.

תחומי האחריות המרכזיים של החטיבה לניהול סיכונים תואמים את אלה שמוגדרים בנוהל בנקאי תקין 310 – בנושא ניהול סיכונים שפורסם בחודש דצמבר 2012. בכלל זאת, החטיבה מובילה את כתיבת מדיניות הסיכונים של לאומי בכל הסיכונים המרכזיים, מסייעת לדירקטוריון בניבוי תיאבון הסיכון של הבנק, מבצעת ניתוחים בלתי תלויים בעת קבלת החלטות אסטרטגיות ובתהליכי אישור של מוצרים חדשים ומייצרת תמונה כוללת ועדכנית של הסיכון לצורך קבלת החלטות בזמן אמת.

השליטה והבקרה על ניהול הסיכונים מתבצעות על ידי וועדות ההנהלה לניהול הסיכונים השונים וכן ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון, כפי המפורט להלן:

- ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון.
 - ועדת ניהול סיכונים עליונה בראשות המנכ"ל הראשי ובה חברים כל חברי ההנהלה, אשר דנה תקופתית בתמונת הסיכון הכוללת.
 - ועדות ניהול סיכונים לפי נושאים שונים בראשות מנהלת הסיכונים הראשית ובהשתתפות הגורמים העסקיים: אשראי, שוק, תפעולי וסיכון כולל.
- הוועדות המתוארות לעיל דנות בהיבטים של חשיפות הסיכון השונות וקובעות מגבלות פנימיות בהתאם לתנאי השוק ולתאבון הסיכון של הבנק.

ניהול הסיכונים בחברות הבנות מבוצע בהתאם לעקרונות שנקבעו ברמת הקבוצה. בכל חברת בת בארץ ובחו"ל מונה מנהל סיכונים ראשי, קיימים מסמכי מדיניות המתייחסים לניהול סוגי הסיכונים העיקריים הנגזרים מהמדיניות הקבוצתית בכל אחד מתחומי הסיכון, נקבע תיאבון הסיכון, מגבלות וסמכויות, וכן קיימות מערכות בקרה ודוחות ניהוליים תקופתיים הבודקים את המגבלות מול המצב בפועל. מנהלי הסיכונים בחברות הבנות כפופים ניהולית למנכ"ל חברת הבת ומקצועית למנהלת הסיכונים הראשית של הקבוצה, ומבוצע פיקוח על ידי הדירקטוריון של כל חברת בת.

סיכונים עיקריים הגלומים בפעילות הבנק

הסיכון העיקרי של הקבוצה הוא סיכון האשראי, הכולל אשראי לציבור, לבנקים, לממשלות, ניירות ערך, נגזרים וכדומה. סיכון זה תואם את עסקי הליבה של הקבוצה ובא לידי ביטוי בפעילות מול לקוחות עסקיים, מסחריים וקמעונאיים וגם בפעילות הנוסטר. מדיניות הבנק בארץ הינה לפעול לפיזור של הסיכון על ידי קביעת גובה מסגרות חשיפה מקסימליות לפעילות מול לווים, קביעת מגבלות על חשיפות בתיק האשראי והערכת סיכון הריכוזיות בתיק. ניהול התיק מבוצע לפי שיקולי סיכון ותשואה מול סיכון ולא רק במונחי חשיפה.

לפירוט על סיכון האשראי וניהולו ראה בהמשך הפרק.

סיכון השוק, לרבות סיכונים נזילות, הוא סיכון מרכזי נוסף בפעילות הבנק. הניהול השוטף של סיכונים השוק נועד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים, תוך הערכת הרווח החזוי לצד הנזקים העלולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים אלה. החשיפות לסיכונים שוק מנוהלות באופן דינאמי במסגרת מערכת מגבלות שנקבעה על ידי הדירקטוריון וועדות הסיכונים ברמות השונות, אשר תוחמת את השפעת חשיפות השוק על השווי הכלכלי, הרווח החשבונאי, קרן ההון ומצב הנזילות.

לפירוט על סיכון השוק וניהולו ראה בהמשך הפרק.

בפעילות הבנק כמתווך פיננסי קיימים סיכונים תפעוליים, הכוללים בין היתר גם נושאי המשכיות עסקית, אבטחת מידע, סיכון טכנולוגי-מערכות וסיכונים סייבר. ניהול הסיכונים התפעוליים מתבצע לפי סטנדרטים מקובלים (Best Practice) בכל חלקי הקבוצה וככל שסביבת הסיכון משתנה הבנק מעדכן את הכלים לניהול סיכונים אלה. בשנים האחרונות, בעקבות ההתפתחות המהירה בטכנולוגיה בכלל ובתוך כך בבנקאות, ובעקבות שינויים חיצוניים לבנק, עלו סיכונים הסייבר וסיכונים זליגת המידע, והבנק פעל וממשיך לפעול לחזק את ניהול הסיכונים בתחום זה.

לפירוט על סיכון התפעולי וניהולו ראה בהמשך הפרק.

כלים המשמשים בניהול הסיכונים

השיטות ונהלי העבודה בתחום ניהול הסיכונים, בארץ ובחו"ל, נבחנו ומתעדכנים באופן שוטף, תוך התחשבות בשינויים החלים בסביבה העסקית, ובהנחיות ובדרישות בנק ישראל וגורמי רגולציה נוספים בארץ ובעולם. להלן סקירה תמציתית של הכלים העיקריים שמשמשים לצורך אמידת הסיכונים וכבסיס לקבלת ההחלטות. הכלים המרכזיים המשמשים את ניהול הסיכונים הנם: קביעת תיאבון הסיכון, המגדיר בין היתר את קביעת מדיניות ומגבלות הסיכון - לכל סוג סיכון; קביעת תהליכי העבודה לניתוח וניהול הסיכון ברמת העסקה הבודדת וברמת התיק; דוחות תקופתיים להערכת הסיכון, על בסיס אינדיקטורים כמותיים ואיכותיים של התיק של לאומי, תוך התייחסות לשינויים בסביבה בה פועל הבנק. ביצוע תרחישים פוטנציאליים, ברמות חומרה שונות, להערכת ההפסדים שייתכנו וההשלכות על הבנק. על בסיס תרחישים אלה, שמבוצעים הן ברמת כלל הבנק והן ברמת סוגי פעילות וסיכון ספציפיים, מוגדרת תוכנית פעולה להתמודדות עם הסיכונים.

הערכת הסיכונים ברמה הכוללת של הבנק וברמת הפעילות והעסקה הבודדת מבוססת על מתודולוגיות רבות ומובנות, חלקן מבוסס על הערכות מומחים בכל תחום פעילות, וחלקן האחר גם על בסיס נתונים היסטוריים ומודלים סטטיסטיים מסוגים שונים. השינויים בסביבת הסיכון בעולם ובארץ, והשינויים בתפיסת הסיכון מחייבים את הבנק לעדכן את הערכותיו, את המתודולוגיות שבהן הוא משתמש, תוך אתגור מתמיד שמבוצע על ידי כל הגורמים המעורבים.

שינויים בסביבת הסיכון והשפעתם על הבנק

מוקדי הסיכון העיקריים בשנת 2014 עמדו בסימן ההאטה כלכלית בגוש האירו, המתיחות הגיאו-פוליטית בין רוסיה למדינות המערב על רקע משבר אוקראינה, סביבת הריביות הנמוכה והחשש להיווצרות בועת נכסים וכן ההאטה במשק המקומי. במקביל הסיכונים התפעוליים וסיכוני הציות המשיכו לעלות בהתאם למגמה של השנים האחרונות בבנקאות כולה. להערכתנו, הסיכונים הללו ימשיכו להיות במוקד גם בשנת 2015.

להלן מוקדי סיכון מרכזיים שצפויים להשפיע על סיכוני הבנק בשנה הקרובה:

1. סביבת המאקרו - המשך ההתאוששות האיתית בגוש האירו, המתיחות הגיאופוליטית והאטה בכלכלה המקומית

הכלכלה המערב אירופאית צפויה להמשיך במגמת התאוששות איתית ולהשפיע על הצמיחה והשווקים בעולם. הבנקים המרכזיים ממשיכים במדיניות הריביות הנמוכה, על מנת לתמוך בהתאוששות כלכלית, אך במקביל יוצרים סביבה שבה עולה החשש להיווצרות בועות נכסים. מגמה זו, בנוסף למתיחות הגיאופוליטית הקיימת בין רוסיה לארה"ב ומדינות אירופה, עלולה לגרום לתנודתיות גבוהה בשווקי ההון ובשער-חליפין, (כפי שצפינו בחודשים האחרונים במטבעות שונים ובהם התחזקות הדולר מול האירו, פיחות הרובל הרוסי, תיסוף הפרנק השווייצרי והפיחות בשער השקל מול הדולר). המשק הישראלי ובתוך כך גם הלוויים של לאומי, מושפעים מהגורמים הללו, שתורמים להמשך צמיחה מתונה במשק.

2. סיכון הציות

בשנים האחרונות עלו סיכוני הציות, בנקים ברחבי העולם סופגים קנסות משמעותיים בגין אי ציות לרגולציה בתחומים רבים ושונים, החל מפעילויות בשוק ההון, מכירת מוצרים פיננסיים שונים ("סיכוני בנק לקוח - Conduct Risk") דרך הפרת סנקציות בינלאומיות וכלה בתחום הבנקאות הפרטית. בנוסף, השינויים התכופים ברגולציה דורשים מעקב מתמיד, פרו-אקטיביות והערכות בזמן קצר הדורשת הקצאת משאבים רבים.

בעקבות שינויים בחקיקה ובעקרונות האכיפה בארץ ובעולם, ולנוכח מתן שירותים על ידי הבנק וחברות הבנות שלו בחו"ל ללקוחות תושבי חוץ, הציות לחוקים ולכללים הבינלאומיים הפך למורכב יותר מבעבר והסיכון להפרות הוראות רגולטוריות של מדינות זרות, לרבות בגין כספים שהתקבלו בעבר מלקוחות קיימים ומלקוחות עבר של הבנק והחברות הבנות שלו בחו"ל הפך למשמעותי. בנוסף לנושאים צרכניים ולנושאי איסור הלבנת הון ומימון טרור עלתה החשיבות של הבטחת ציות לחוקים הקשורים לכללי ניהול השקעות, מתן שירותים בנקאיים וציות של לקוחות תושבי חוץ לחוקי המס הרלבנטיים להם (Cross Border Activity).

בעקבות השינויים בחקיקה ובאכיפה בעולם ותחילתה של החקירה האמריקאית בקבוצת לאומי פועל הבנק בשלוש השנים האחרונות במספר מישורים לצמצום חשיפות אלו בקרב לקוחות הבנק שאינם תושבי ישראל.

בתוך כך, בוצעה פניה לכל הלקוחות הפרטיים האמריקאים כדי להחתימם על טפסי W9 המעידים על כך שהם מצהירים לרשויות האמריקאיות על כספיהם כנדרש; הבנק נערך לעמידה בכללי ה-FATCA וההסכם הבין-מדינתי (IGA) לאבטחת ציות לדרישות האמריקאיות (כמתואר בחלק להלן על ניהול סיכוני הציות).

מעבר לטיפול בנושא האמריקאי הוחלט על יציאה משלוחות ונציגויות בחו"ל שעוסקות בבנקאות פרטית ובכלל זה סגירת הרוב המוחלט של נציגויות הבנק בחו"ל, מכירת שלוחת הבנק בשווייץ והחלטה לצאת מהשלוחה בלוקסמבורג; נקבעה מדיניות בנושא "כסף מוצהר" (declared money policy) שמטרתה להבטיח, על-בסיס אינדיקציות סיכון, שגם לקוחות תושבי חוץ חדשים, שאינם אמריקאים אלא תושבי מדינות אחרות, וכספים חדשים המועברים לבנק ולחברות הבנות של הבנק בחו"ל ממדינות שונות, מוצהרים על ידי הלקוחות למדינות המקור שלהם. כמו כן, תחת המדיניות האמורה הוגדר מתווה מוכוון סיכון לטיפול רב-שנתי גם בלקוחות קיימים של הבנק, שאינם אמריקאים, במטרה לוודא שכספיהם מוצהרים או בתהליך של הצהרה, וזאת על מנת שכלל לקוחות הבנק והחברות הבנות של הבנק בחו"ל יעמדו במדיניות הכסף המוצהר שאימץ הבנק. יישום הטיפול האמור אורך, מטבע הדברים, זמן ממושך והוא נעשה באופן המותאם לתהליכי רגולציה שהוגדרו בישראל ובעולם לטיפול בנושא זה ועל בסיס דירוג שעשה הבנק לרמת הסיכון של לקוחות שונים. הטיפול נעשה גם בשים לה להסכם "החלפת מידע אוטומטי" (Automatic exchange of information) של ה-OECD, שמשדר האוצר של ישראל הודיע שיצטרף אליו.

ניהול כלל סיכוני הציות מבוצע בלאומי תוך חלוקת האחריות בין "שלושת קווי ההגנה". בתוך כך, ניהול סיכוני פעילות חוצת גבולות מבוצע על ידי המערך לבנקאות פרטית בינ"ל, בסיוע מערך הציות וחטיבת הייעוץ המשפטי של הבנק. כחלק נוסף מההיערכות של הבנק לניהול כולל של סיכוני הציות שעלו והפכו למורכבים יותר ביצע הבנק בשנה האחרונה שינוי במבנה פונקצית הציות, תוך מרכז עובדי "קו שני" מהשדה למטה, והגדרת תפקידים, בין השאר, בזיהוי סיכוני ציות רוחביים. בנוסף, בצד העסקי רוכז הטיפול בלקוחות תושבי חוץ במספר מרכזים בחטיבה הבנקאית, אשר מתמחים בטיפול בדרישות הלקוחות ובציות לרגולציה הנדרשת.

3. התגברות דרישות רגולטוריות ובראשן דרישות ההון

מאז המשבר הפיננסי בשנת 2008, הוחמרו מאוד הדרישות מבנקים בעולם ובישראל, על רקע הלקחים שהופקו ועדיין מופקים מהמשבר. השינויים העיקריים כפי שבאו לידי ביטוי בהוראות באזל 3, טיפלו בעיקר בחיזוק משמעותי של דרישות ההון והנזילות של הבנקים בארץ ובעולם, מגמה אשר צפויה להמשיך בשנים הקרובות. ההשפעה של דרישות רגולטוריות אלו על מערכת הבנקאות בעולם וגם בישראל הנה משמעותית - הן על הרווחיות והן על המודל העסקי. לאומי נדרש להעריך לחיזוק הלימות ההון ולהגעה ליעדי ההון הנדרשים על ידי הרגולטור, גם לנוכח יישום לראשונה של תקן זכויות העובדים החל מ-2015, אשר מקטין את הון הבנק בצורה משמעותית במועד היישום.

במקביל ניכרת עלייה ביוזמות נוספות לרפורמות במערכת הבנקאות העשויות להשפיע על פעילות הבנק ורווחיותו. בנוסף, קבוצת לאומי נערכת לקראת רפורמות רגולטוריות בין לאומיות להן השלכה על הפעילות העסקית, ביניהן "דוד - פרנק" (DODD FRANK), "חוק וולקר" (VOLCKER) האמריקאי ו"אמיר" (EMIR) האירופאי.

4. הגידול באשראי למשקי הבית

בשנים האחרונות חל גידול באשראי למשקי בית בישראל, בין אם באמצעות המשכנתאות ובין אם באמצעות אשראי צרכני. הלקוחות מגדילים את ההתחייבות שלהם, בין היתר עקב הריבית הנמוכה במשק. רמת המינוף של משקי הבית בישראל נמוכה יחסית למדינות מפותחות בעולם, אולם המגמה הנה של גידול באשראי ביחס להכנסה ועימו עליית הסיכון. ברביע הנוכחי הבנק הגדיל את ההפרשה הקבוצתית לאנשים פרטיים, בעקבות הוראת בנק ישראל מינואר 2015. תיק האשראי הקמעונאי מנוטר ברמה חודשית, מבוצעים מבחנים אובייקטיביים העוקבים אחר מספר פרמטרים משמעותיים בראשם סימנים של התדרדרות בדירוגי הסיכון של הלווים, ואחוזי ההפרשה בכל דירוג סיכון אשראי.

5. סיכויי סייבר וזליגת מידע

במהלך השנה האחרונה התממשו אירועי סייבר וזליגת מידע בארץ ובעולם. מגמה זו צפויה להימשך גם ב-2015 לנוכח השינויים הטכנולוגיים הרבים בעולם הבנקאות, היקף המידע הגדול הנצבר והנגישות הקלה יחסית של גורמים עוינים לכלים המאפשרים התקפת סייבר השינויים לרעה בסביבה הגיאופוליטית פועלים אף הם להגדלת סיכון מתקפות הסייבר, שכן הזירה הווירטואלית הפכה לאחת מזירות הלחימה המובילות של ארגונים ומדינות.

הגדרת חומרת גורמי הסיכון

המתודולוגיה לסיווג רמת החומרה של החשיפות לסיכונים השונים, כפי שמתוארים בטבלת חומרת גורמי הסיכון, מבוססת על אמידת החשיפה לסיכונים השונים ועל כימות ההשפעה של התממשות תרחישים חמורים על הון הקבוצה, קרי על יציבותה. רמות החומרה המוגדרות להלן מתבססות על תוצאות התממשות תרחישי קיצון פוטנציאליים, בהנחה שיקרו, ומציגות את גובה הסיכון בחלוקה לחמש רמות. זאת, כפונקציה של היקף הפגיעה ביחס הלימות הון עצמי רובד 1 של הקבוצה בהתממשות הסיכון. סיכון בדרגת חומרה נמוכה מוגדר כפגיעה של עד 0.5% בהלימות ההון, נמוכה-בינונית כפגיעה בטווח של 1%-0.5%, בינונית - כפגיעה בטווח של 2%-1%, בינונית-גבוהה כפגיעה של יותר מ-2% אך מבלי להוריד את יחס הלימות הון עצמי רובד 1 אל מתחת ל-6.5%. פגיעה שתוביל לירידת יחס הלימות הון עצמי רובד 1 מתחת ל-6.5% מוגדרת להלן כסיכון בחומרה גבוהה. יצוין כי המתודולוגיה עודכנה החל מדוחות כספיים אלו. השינויים העיקריים הם הוספת דרגות ביניים של חומרה - חמש דרגות במקום שלוש בשנים הקודמות, וכן העלאת רמת הסיכון במספר קטגוריות, גם על-בסיס הערכות סובייקטיביות בסיכונים קשים לכימות. כך, הועלתה רמת חומרת הסיכון של סיכון ציות (מנמוכה לנמוכה-בינונית), מוניטין (מנמוכה לנמוכה-בינונית), תפעולי (מנמוכה לנמוכה-בינונית), סיכון מרווח אג"ח ומחירי מניות בנוסטרו (מנמוכה לנמוכה-בינונית), וסיכון של תרחיש מערכתי עולמי (מבינונית לבינונית-גבוהה). הדגש במתודולוגיה האמורה הנו שרמת הסיכון שהוגדרה לוקחת בחשבון את ההשפעה על יציבות הבנק, אשר מבוססת בראש ובראשונה על ההון העצמי שלו. תחת מתודולוגיה זו ייתכנו הפסדים או אירועים שבמונחים אבסולוטיים וביחס לרווח של הבנק אינם זניחים, אולם במונחי הלימות ההון הם עדיין יסווגו כסיכון ברמה נמוכה יחסית.

חשוב לציין כי המתודולוגיה האמורה להערכת חומרת גורמי הסיכון מתבססת גם על "הערכות מומחה" סובייקטיביות מקרב הגורמים הרלוונטיים בבנק. כאשר מדד כמותי כלשהוא אינו נותן להערכתנו, ביטוי מספיק גבוה לחומרת גורם הסיכון, יינתן משקל גבוה יותר להערכה איכותית. הערכות אלה נידונות בפורום של חברי ההנהלה ובדירקטוריון.

בטבלת חומרת גורמי הסיכון המובאת להלן, מוצגת הערכת החומרה עבור כל אחד מהסיכונים השונים, הנגזרת מהערכת ההשפעה של התממשות תרחישי הקיצון הפוטנציאליים שהוגדרו על הלימות ההון של הבנק. נציין כי אף אחת מהחשיפות לגורמי הסיכון אינה מוגדרת כגבוהה, והתפלגות הסיכונים המתקבלת תואמת את תיאבון הסיכון ואת יעדי הקבוצה.

חלק מהמידע המובא בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה סעיף "תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד" לעיל.

סיכון	הגדרה	רמת חומרה*
1. סיכון אשראי כולל	סיכון להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו. ההתייחסות היא לאשראי לציבור, נגזרים, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב ואחזקות הוניות	בינונית
1.1. סיכון איכות לווים ובטחונות	הסיכון המתואר על ידי ההסתברות לכשל של לווים, ההפסד בהיתן כשל, שמושפע גם מהביטחונות, והחשיפה בעת כשל של לווים בודדים	בינונית
1.2. סיכון ריכוזיות לווה גדול וקבוצת לווים	סיכון אשראי הנובע מגודלם היחסי של לווים בתיק האשראי של הבנק	נמוכה
1.3. סיכון ריכוזיות ענפית ומגזרית	סיכון אשראי הנובע מריכוז של אשראי ללווים בענפי משק ובמגזרים מסוימים	בינונית
2. סיכון שוק כולל	סיכון החשיפה של נכסי הקבוצה לשינויים בשערי חליפין, בריבית, באינפלציה ומחירי נכסים, הקורלציה ביניהם ורמות התנודתיות שלהם	בינונית
2.1. סיכון בסיס	הסיכון עקב תנודות בשער חליפין כולל אינפלציה (תיק למסחר ובנקאי)	נמוכה
2.2. סיכון ריבית	הסיכון עקב תנודות בשערי ריבית (תיק למסחר ותיק בנקאי)	נמוכה
2.3. סיכון מרווח אג"ח ומחירי מניות	הסיכון עקב תנודות במחירי מניות ואג"ח בתיק המסחרי ובתיק הבנקאי עבור נכסים המשוערכים לפי מחיר שוק	נמוכה-בינונית
2.4. סיכון נזילות	הסיכון בחוסר היכולת לעמוד באי הוודאות ביחס לאפשרות לגייס מקורות ו/או לממש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי	נמוכה
3. סיכון תפעולי	סיכון להפסד הנובע מליקויים או כשלים של תהליכים, פרויקטים גדולים, אנשים, מערכות או אירועים חיצוניים כולל אירועי סייבר	נמוכה-בינונית
3.1. סיכון משפטי וציות	הסיכון הנובע מפעילות שאינה תואמת חקיקה (אזרחית), טעויות משפטיות ותביעות ייצוגיות המתנהלות כנגד הבנק או הסיכון שיכול לבוע מאי עמידה בדרישות הרשויות, אשר יתבטא בקנסות על בנק או עובדים	נמוכה-בינונית
4. סיכון מוניטין	הסיכון שפרסום שלילי יגרם לירידה בבסיס הלקוחות, ירידה בהכנסות, בנזילות או עלויות משפטיות גבוהות	נמוכה-בינונית
5. סיכון מערכתי עולמי	סיכונים שיגרמו עקב אירועים חיצוניים גלובליים ומקומיים שעלולים לגרום התממשות של מספר סיכונים במקביל ברמת חומרה גבוהה	בינונית-גבוהה
6. סיכון מערכתי מקומי	סיכונים הנגרמים עקב אירועים מקומיים חמורים, שעלולים לגרום התממשות של מספר סיכונים במקביל	בינונית

* בהתייחס לפגיעה אפשרית בהלימות ההון והערכה סובייקטיבית של השפעת סיכונים קשים לכימות. רמת הסיכון אינה מבטאת את ההסתברות להתממשותו, אלא את הפגיעה בבנק בקרות התרחיש.

הגדרות לסיכונים בטבלה:

1. סיכון אשראי

סיכון אשראי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו. ההתייחסות היא לאשראי לציבור, נגזרים, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב ואחזקות הוניות. חומרת סיכון האשראי הכולל היא בינונית. הרחבה על ניהול הסיכון ראה בהמשך הפרק. להלן פירוט תת-הסיכונים הנכללים תחת הגדרת סיכון האשראי לפי המיפוי הקבוצתי:

1.1. סיכון איכות לווים ובטחונות: סיכון בגין כניסה לכשל של צד נגדי, הגורמת לאי עמידה בהתחייבויות כספיות חוזיות. הסיכון כולל:

- כניסה לכשל של צד נגדי בנגזרים.
 - הסיכון השיורי בגין אי יכולת לממש בטחונות.
 - סיכון מדינה הנובע מחשיפה אל לווים הפועלים במדינות זרות.
 - סיכון אשראי במניות הנובע מהחשיפה לכשל בגין החזקה במניות לצורך השקעה.
- חומרת הסיכון מוגדרת כבינונית.

סיכון ריכוזיות: סיכון האשראי בחשיפה משמעותית ללווים בעלי מאפיינים כלכליים דומים או שעוסקים בפעילויות דומות או שמצויים בשליטה ו/או בניהול של גורם מסוים, שיכולים להביא, במצב של שינוי במצב הכלכלי, להשפעה דומה על יכולת העמידה בהחזר החובות של אותם לווים. להלן פירוט תת-הסיכונים הנכללים בהגדרה לפי המיפוי הקבוצתי:

1.2. סיכון ריכוזיות לווה גדול וקבוצת לווים. חומרת הסיכון מוגדרת כנמוכה;

1.3. סיכון ריכוזיות ענפית ומגזרית. חומרת הסיכון מוגדרת - כבינונית;

חומרת סיכון הריכוזיות הכולל ותתי הסיכונים נבחנה במסגרת תרחישי קיצון שבחנו מהו הנזק בגין ריכוזיות האשראי בתיק כתוצאה מהתממשות משבר חמור.

2. סיכון שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון החשיפה של נכסי הקבוצה עקב אי הוודאות בשינויים בשערי חליפין, בריבית, באינפלציה ובמניות, הקורלציה ביניהם ורמות התנודתיות שלהם. חומרת סיכון השוק הכולל היא בינונית. הרחבה על ניהול הסיכון ראה להלן בפרק זה.

2.1. סיכון בסיס. חומרת הסיכון מוגדרת כנמוכה;

2.2. סיכון ריבית. חומרת הסיכון מוגדרת כנמוכה;

2.3. סיכון מרווח אג"ח ומחירי מניות. חומרת הסיכון מוגדרת כנמוכה - בינונית ועודכנה כלפי מעלה ברביע זה;

חומרת סיכון השוק הכללי ותתי הסיכונים הוערכו לפי תרחיש הקיצון החמור ביותר בסט התרחישים עבור הסיכונים הללו.

2.4. סיכון נזילות: אי הוודאות ביחס לאפשרות לגייס מקורות ו/או לממש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי. סיכון זה נקבע כנמוך מכיוון שהבנק עומד במדדי הנזילות שקבע לעצמו, כולל מדדים הסתברותיים, וגם חברות הבנות עומדות במדדים שקבעו לעצמן. הנזקים הכספיים בתרחיש הנזילות החמור ביותר נמוכים אף הם.

3. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי הינו סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים כולל אירועי סייבר. סיכון זה כולל סיכון משפטי, אך אינו כולל סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. הערכת רמת החומרה מתייחסת לתרחיש חמור גבוהה וסקירת אירועים היסטוריים. רמת החומרה לסיכון מוגדרת כנמוכה-בינונית, ועודכנה ברביע זה כלפי מעלה. הרחבה על ניהול הסיכון ראה להלן בפרק זה.

- **סיכון משפטי:** סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם או מהחתיבות תלויות. ההגדרה כוללת סיכונים הנובעים מחקיקה, תקנות, פסיקה והוראות רשויות, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי בהסכמים מספקים, ללא ייעוץ משפטי או על פי ייעוץ משפטי לקוי. בקבוצה מיושמת תכנית ניהול סיכונים משפטיים שמטרתה לאתר, למנוע, לנהל ולמזער את הסיכונים המשפטיים. לאור תוצאות ניתוח חטיבת הייעוץ המשפטי לתרחיש קיצון אפשרי, הסיכון המשפטי של הקבוצה מסווג כחומרה נמוכה-בינונית. הרחבה על ניהול הסיכון ראה להלן בפרק זה.
- **סיכון ציות:** הסיכון שיכול לנבוע מאי עמידה בדרישות רגולטוריות וחוקים של הרשויות השונות בישראל ובעולם. רמת החומרה לסיכון הציות של הקבוצה מוגדרת כנמוכה-בינונית. ועודכנה, כאמור, כלפי מעלה ברביע זה.

4. סיכון מוניטין

הסיכון שפרסום או גילוי ציבורי של עסקה, צד לעסקה או נוהג הקשור ללקוחות, כמו גם תוצאות עסקיות ואירועים הקשורים בקבוצה, ישפיע באופן שלילי על אמון הציבור בקבוצה. סיכון המוניטין של הקבוצה מנוהל על ידי הקפדה וקיום של רמה גבוהה של עמידה בהוראות הרגולטורים השונים, שמירה על רמות בקרה גבוהות ונהלי עבודה מסודרים של ההנהלה והדירקטוריון ויכולתם לעקוב אחר הפעילות השוטפת. ללאומי קוד אתי להתנהגות מול עובדים, ספקים וסביבה. קבוצת לאומי מקפידה על כך שהמוצרים והשירותים הניתנים על ידיה יהיו בעלי איכות גבוהה. היחס לעובדים וללקוחות מתבטא בכמות מזערית של תלונות. בנוסף, קיימות תוכניות מגירה מפורטות להתמודדות עם אירועי מוניטין. סיכון המוניטין עשוי להשפיע על החלטת הבנק אם להתקשר בעסקאות מסוימות תוך העדפת השמירה על מוניטין הבנק על פני הכנסות בטווח הקצר. רמת החומרה של סיכון המוניטין של הקבוצה מוגדרת כנמוכה-בינונית. ועודכנה כאמור כלפי מעלה ברביע זה.

5. סיכון מערכתי עולמי

סיכונים הנובעים מאירועים כלכליים, פוליטיים וגיאופוליטיים חמורים ביותר בעולם, כגון משבר כלכלי עולמי. הערכת הסיכון מבוססת על ההפסד בתרחיש הקיצון העולמי של הקבוצה, הכולל התממשות מספר סיכונים יחד. חומרת הסיכון בלאומי מוגדרת כבינונית-גבוהה. ועודכנה כאמור כלפי מעלה ברביע זה.

6. סיכון מערכתי מקומי

סיכונים הנובעים מאירועים כלכליים, פוליטיים וגיאופוליטיים בארץ ובתוך כך משבר נדל"ן מקומי. הערכת הסיכון מבוססת על ההפסד בתרחיש קיצון נדל"ן של הקבוצה, הכולל התממשות מספר סיכונים יחד, וכן על תרחיש בנק ישראל לכלל המערכת הבנקאית (כמתואר להלן). חומרת הסיכון בלאומי מוגדרת כבינונית.

הוראות באזל וההערכות בלאומי

נתוני הדוחות הכספיים של לאומי, חישוב נכסי הסיכון ויחס הלימות ההון ל-31 בדצמבר 2014 מחושבים ומוצגים בהתאם לכללי הגישה הסטנדרטית בבאזל. יחס הלימות ההון בגובה 14.01% אשר לאומי מציג ל-31 בדצמבר 2014 מכסה על פי הערכות הקבוצה את ההון הנדרש בגין הנדבך הראשון והנדבך השני, כולל תרחישי הקיצון שמשמשים את הקבוצה בהערכותיה הפנימיות.

בדוח זה הורחבו ו/או הוספו נתונים מסוימים הנדרשים במסגרת נדבך 3 ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן:

הנושא	טבלה	דוח דירקטוריון	דוח כספי
כללי	1	עמוד 14	-
מבנה ההון (איכותי וכמותי)	2	עמוד 31 *	באור 13
הלימות ההון (איכותי וכמותי)	3	עמוד 32	-
חשיפות סיכון והערכתו - גילוי איכותי כללי	עמודים 170-177	-	-
סיכון אשראי גילוי איכותי	4 (א)	עמודים 180-188	-
חשיפות סיכון אשראי לפי סוגי אשראי עיקריים	4 (ב)	*	-
חשיפות לפי איזור גיאוגרפי למדינות זרות	4 (ג)	עמוד 196-197	תוספת ו'
חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי וסוגי אשראי עיקריים	4 (ד)	*	-
חשיפות אשראי לפי תקופה לפרעון	4 (ה)	*	-
חשיפות סיכון אשראי בעייתי והפרשות לחומ"ס	4 (ו)	-	תוספת ה'
לפי ענפי משק	4 (ז)	-	תוספת ו'
סכום הלוואות פגומות והפרשות לפי אזור גיאוגרפי	4 (ח)	-	באור 1.א4
תנועה ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי	5	*	-
חשיפות אשראי לפי משקל סיכון	7	*	-
הפחתת סיכון אשראי (איכותי וכמותי)	8	*	-
חשיפות אשראי בנגזרים של צד נגדי (איכותי וכמותי)	9 (ו), 9 (ז)	*	באור 3
איגוח (איכותי וכמותי)	10	עמוד 200-210	-
סיכון שוק (איכותי וכמותי)	12	עמודים 213-214	-
סיכון תפעולי - גילוי איכותי	13 (ב)	עמודים 95-96	-
השקעה במניות (איכותי וכמותי)	13 (ב)	עמוד 146	-
השקעות במניות של חברות כלולות	14	עמודים 205-206	תוספת ד'
סיכון ריבית		*	-
גילוי על התגמול			

* הטבלאות מוצגות באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://leumi.co.il/home01/32587>
 תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://leumi.co.il/home01/32587>

תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)

תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן. במסגרת התהליך הוגדרו תיאבון הסיכון ויכולת הנשיאה בסיכון, נערך תהליך מקיף של מיפוי והערכת הסיכונים אליהם הקבוצה חשופה, פותחה מסגרת מקיפה לניתוח תרחישי קיצון ונבחנה תהליכי ניהול הסיכונים ומבנה ניהול הסיכונים בקבוצה.

תוצרי התהליך מרוכזים במסמך ה-ICAAP שהוגש למפקח על הבנקים באפריל 2014. תהליך זה נבחן על ידי המפקח על הבנקים כחלק מ"תהליך הסקירה הפיקוחי" (Supervisory Review Process) - SREP.

מבחני קיצון מאקרו-כלכליים המבוסס על תרחיש אחיד של בנק ישראל

החל משנת 2012 הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל עורך מבחן קיצון מאקרו-כלכלי למערכת הבנקאית המבוסס על תרחיש אחיד. במסגרת זו אומד בנק לאומי, כמו שאר הבנקים בישראל, את תוצאות המבחן באמצעות מגוון של מודלים ומתודולוגיות המתבססות גם על "הערכות מומחה" סובייקטיביות.

ביצוע מבחן קיצון אחיד הינו סטנדרט בין-לאומי מקובל ונדרש בהתאם להמלצות ועדת באזל, ותורם להבנת מוקדי הסיכון להם חשופה המערכת הבנקאית ובנק בודד. תהליך זה, מחזק את השקיפות ואת משמעת השוק במערכת הבנקאית ומאפשר לבחון את עמידותם של התאגידים הבנקאיים במצב של התפתחות תנאי שוק שליליים ולהשוות ביניהם. התהליך תומך בשיפור המתודולוגיות והבנת גורמי הסיכון בתאגידים הבנקאיים ובפיקוח על הבנקים.

הפיקוח על הבנקים משלב את תוצאות מבחן הקיצון האחיד כרכיב משלים בתהליכי ההערכה הפיקוחיים (SREP), לרבות התייחסות כמותית ואיכותית. במקביל נדרשים התאגידים הבנקאיים לשלב את מבחן הקיצון האחיד בתהליך פנימי להערכת הנאותות ההונית בבנקים (ICAAP).

בבסיס מבחני הקיצון האחידים המועברים אחת לשנה לבנקים קיימים שני תרחישים מאקרו כלכליים שנבנו על ידי בנק ישראל - תרחיש בסיס ותרחיש קיצון, אשר משתנה משנה לשנה. חשוב לציין כי התרחישים המובאים בחשבון אינם בגדר תחזית, אלא תרחישים היפותטיים שנועדו לבחון את עמידות התאגידים הבנקאיים בסביבה מאקרו כלכלית חמורה מאוד.

בנק לאומי ביצע תרחיש קיצון אחיד לשנים 2013-2014 (תרחיש קיצון מקומי) ומבצע במהלך הרביע הראשון של 2015 חישוב תרחיש קיצון אחיד לשנים 2014-2015 (תרחיש קיצון מקומי וגלובלי), על פי הנחיות ודרישות בנק ישראל.

באזל 3

בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי הנזילות, המאמצת את המלצות באזל 3 לחישוב תקן מזערי לנזילות LCR (Liquidity Coverage Ratio) תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי. הוראה זו תכנס לתוקף ב-1 באפריל 2015. על פי דרישות ההוראה, יחס ה-LCR לא יפחת מרמה מזערית של 60% עד לסוף 2015, 80% בשנת 2016 ו-100% החל משנת 2017. הוראת ניהול סיכון הנזילות 342 ממשיכה להתקיים במקביל להוראה זו. בבנק נערכו סימולציות לבדיקת השפעת היישום על יתרות הבנק ונכון למועד הדוח הבנק יעמוד ברף שנקבע בהוראות המעבר.

סיכוני אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה (או קבוצת לווים) או צד נגדי של התאגיד הבנקאי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.

מסמך מדיניות האשראי וסיכוני האשראי של הבנק מהווה ביטוי מרכזי לאסטרטגיית סיכון האשראי של הבנק. זאת, לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיקוח ובקרה אחר סיכון האשראי. מדיניות האשראי והנהלים הקיימים מתייחסים לסיכוני האשראי בכל הפעילויות בבנק, וחלים הן על האשראי הבודד והן על תיק האשראי בכללותו.

בנוסף למסמך מדיניות האשראי של הבנק, קיים מסמך מדיניות אשראי וסיכוני אשראי ברמה קבוצתית המתווה את המסגרת ועקרונות העל למסמכי המדיניות של כל אחת מחברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל (בארה"ב, באנגליה וברומניה). לחברות הבנות בארץ מוצגת גם מדיניות האשראי של הבנק, המהווה המלצה וקו מנחה לגיבוש מדיניות האשראי בכל אחת מחברות הבנות בארץ.

המשלים לכל אלה הינו תוכנית העבודה שמתייחסת ליעדים העסקיים, כפי שנקבעים על ידי ההנהלה והדירקטוריון.

מסמך מדיניות האשראי וסיכוני האשראי של הבנק בישראל מעודכן מדי שנה, נידון בהנהלת הבנק ומאושר על ידי דירקטוריון הבנק. המסמך מתווה מדיניות לפעילות הבנק בארץ ונותן ביטוי למצב הכלכלה בעולם ובארץ ולסביבת הסיכון המוערכת לשנה הקרובה. העקרונות המנחים במדיניות האשראי של הבנק מתבססים על פיזור הסיכונים וניהולם המבוקר. הדבר בא לביטוי בפיזור תיק האשראי של הבנק בין ענפי המשק השונים ועל פני מספר רב של לווים.

העקרונות המנחים של הבנק כוללים:

- מיקוד החשיפות בפעילויות לגביהן קיימת בבנק המומחיות הנדרשת לאמידת וניהול הסיכונים הגלומים בהם.
- ייזום עסקי באשראי לסוגיו השונים, במטרה להשיג פיזור הסיכון.
- עבור כל סיכון אשראי חייבת להיות הפרדה בין היחידה המטפלת בסיכון האשראי לבין יחידה עצמאית המבצעת בקרה על סיכון האשראי ועל ניהול סיכון האשראי.
- עריכת ניתוח סיכונים טרם כניסה לקווי עסקים חדשים או השקת מוצרים חדשים.
- עיקרון הסגמנטציה: חלוקת הטיפול בלקוחות בין קווי עסקים מתבצעת בהתאם למחזור הפעילות של הלקוח וגודל מסגרת האובליגו העומדת לרשותו, וכן בהתאם למורכבות/התמחות בסוג העסקה.
- כל גורם בבנק היוצר חשיפה לסיכון אשראי ומנהלו, מחויב להיות מודע לסיכונים בתחום פעילותו ואחראי לניהולם השוטף. בכלל זה, מודעות וניהול הסיכונים בתחום הציות העלולים להתלוות לעסקות (אשראי, פאסיב או פעילות שוטפת).
- ביצוע מעקב שוטף ותקופתי אחר חשיפות האשראי במטרה לזהות חולשות, מוקדם ככל שניתן, ולהיערך בהתאם.
- הערכת סיכון האשראי בצורה כמותית, תוך הגדרת דירוג סיכון לכל לקוח. ליישום מטרה זו, קיימים בבנק מודלים ומערכות ממוכנות לתמיכה בתהליך בחינת רמת הסיכון של הלווה והערכת ההפסד הצפוי.

- קביעת מתווה פעילות, היוצר הבחנה בין שלושה סוגי פעילויות:
 - פעילויות וסגמנטים בעלי רמת סיכון נמוכה אותם הבנק ירצה לממן ובהם ירצה לגדול.
 - פעילויות/סגמנטים בעלי רמת סיכון בינונית, בהם הליווי הינו סלקטיבי.
 - פעילויות/סגמנטים בעלי סיכון גבוה, בהם הבנק נוטה להימנע מהגדלת החשיפה.
- פירוט מתווה הפעילות מוצג במסמך מדיניות האשראי של הבנק ומתעדכן אחת לרבע ככל הנדרש.
- קביעת מגבלות כמותיות פנימיות וניהול ומעקב אחריהן. כמו כן, מתקיים מעקב אחר התפלגות דירוגי הסיכון של הלווים בבנק בחתכים שונים.
 - הבנק פועל מזה מספר שנים, להגברת הערנות והמודעות הכללית בקרב מנהלי הלקוחות, להשלכות שליליות אפשריות של היבטים סביבתיים על פרויקטים אותם הוא מממן. הבנק פועל לזיהוי התעשיות הרגישות ולשילוב מרכיב חשיפה זה בעת קבלת החלטות אשראי.

תהליכי ניהול ובקרה

בתחום ניהול האשראי שופרו תהליכי הבקרה והשליטה בסיכונים, בין היתר, על ידי הקמת מרכזים מתמחים לתחום האשראי בחטיבה הקמעונאית, מיזוג פעילות המשכנתאות בחטיבה הבנקאית והעמקת ה"סגמנטציה" של הלקוחות העסקיים לקווי העסקים המתאימים ובמסגרת סניפים מתמחים. מהלכים אלו מאפשרים ראייה רחבה וכוללת של התחייבויות וסיכון הלקוח בלאומי.

בחינת מסגרות האשראי של הלווים הגדולים בבנק, אישור העסקות או העברתן לדיון בוועדת האשראי המתאימה נעשית כבר מספר שנים תוך מעורבות של היחידות לניהול סיכונים אשראי (נס"א), אשר הועברו, כאמור, בתחילת שנת 2014 לכפיפות החטיבה לניהול סיכונים. מעבר זה, שהינו בהתאמה לדרישות הפיקוח על הבנקים, יגביר את עצמאות ואי התלות של יחידות נס"א, וכן יתמוך בסינרגיה טובה יותר בין ההתייחסות הפרטנית לבין הניהול ברמת כלל תיק לאומי, תוך ייעול תהליכי האשראי.

לפירוט ראה סעיף מבנה ארגוני ואחריות ניהול סיכונים אשראי להלן.

במסגרת הבקרה והפיקוח על האשראי, קיימות הוראות והנחיות ביחס לסוגי האשראי, תנאי המימון, אופן ההשענות על הביטחונות השונים, סוגי העסקות ותקופות האשראי, ובהקשר לכך הודקו הבקרה והפיקוח על ביצוע המדיניות. ברמה הפרטנית, מושם דגש מיוחד על בחינת המצב העסקי אצל לקוחות בהם עלתה רמת הסיכון. הבנק מקיים באופן שוטף מעקב הדוק אחר השפעת השחיקה והחשיפות שנוצרו אצל הלווים הרלוונטיים, לרבות דיוני עומק על לקוחות המוגדרים כרגישים.

ניהול תיק האשראי בבנק מחייב, בין היתר, קיום הערכה כמותית של רמת הסיכון של הלווים. ליישום מטרה זו מיושמים בבנק מודלים ומערכות מיכוניות לתמיכה בתהליך בחינת רמת הסיכון של הלווה, תוחלת ההפסד והתמורה הנדרשת בגין סיכונים אלו.

הבנק מיישם בעקרונות אלו בין היתר גם את העדכונים שנכנסו לתוקף במהלך 2014 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא ניהול סיכונים אשראי (הוראה 311 - ניהול סיכון אשראי, והוראה 314 - הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות).

הבנק עושה שימוש במערכת ממוכנת לניהול תיק האשראי שמטרתה לשדרג את יכולותיו לשלוט בסיכונים השונים, ובמיוחד בסיכוני ריכוזיות אשראי, לנהל מגבלות על גורמי הסיכון בתחום האשראי, לכוון את הפעילות במטרה לשפר את יחסי התשואה לסיכון וכן לאפשר תמחור נכון יותר של סיכוני האשראי.

דירקטוריון הבנק מאשר את מדיניות האשראי של הבנק (ובכלל זה המדיניות ביחס לביטחונות) ואת המגבלות הפנימיות – הענפיות והאחרות.

מתווה לפי ענפי משק

כחלק מהמדיניות מוגדרות שלוש קטגוריות של ענפי המשק על פי דירוג הסיכון בכל ענף – ענפים ברמת סיכון נמוכה, בינונית וגבוהה. מתווה זה מעודכן באופן שוטף בהתאם לניתוחים תקופתיים על ענפי המשק השונים ומגזריהם בהתאם לסיכונים ולסיכויים הגלומים בכל ענף. המתווה הענפי מהווה שיקול נוסף בהחלטות ספציפיות על מתן אשראי, לצד הבחינה הפרטנית של מאפייני סיכון הלווה/העסקה ולצד דירוג הסיכון שלו.

לפירוט נוסף בנושא זה ראה סעיף ריכוזיות האשראי.

מדיניות האשראי בשלוחות חו"ל

בכל אחת משלוחות הבנק בחו"ל מאושרת מדיניות האשראי של השלוחה על ידי הדירקטוריון המקומי. תיאור תמציתי של האשראי והמאפיינים העיקריים של תיק האשראי בשלוחות חו"ל מוצגים אחת לתקופה בפני הדירקטוריון של הבנק בארץ.

כמו בארץ, גם בשלוחות בחו"ל, מבוססת מדיניות האשראי על פיזור סיכונים תוך קביעת מגבלות לחשיפה לענפי משק שונים ולמגזרי פעילות שונים. עם זאת, רמת הריכוזיות הענפית בשלוחות גבוהה יותר בהשוואה לבנק בישראל, וזאת לאור קוטנן היחסי והצורך להתמקד בנישות ממוקדות ולהתמחות. בכל שלוחה נקבעו סמכויות למתן אשראי ברמות השונות. בנוסף, בשלוחות בהן ניתן אשראי מסחרי מתקיים תהליך של דרוג לוויים בהתאם לרמות סיכון, ובשלוחות בהן היקף האשראי משמעותי, פועלת יחידה לבחינת אשראי המבצעת באופן שוטף בחינה של רמת הסיכון של לקוחות הבנק.

הדיווח על סיכוני האשראי

הבנק מקפיד על קיום דיווח שוטף ועדכני לגורמי הנהלה, דירקטוריון ולפיקוח על הבנקים. הדיווח לפיקוח על הבנקים כולל דיווח בנושאי אשראי שונים לרבות סיכון האשראי על פי ענפי משק, מכשירים פיננסיים, מבנה ההון העצמי ויחס ההון המזער, לוויים גדולים וקבוצות לוויים, אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה, חובות בעיתיים והפרשה נוספת, חשיפות האשראי של השלוחות בחו"ל, אנשים קשורים וכו'.

הדיווחים להנהלת הבנק ולדירקטוריון נוגעים להתפתחות האשראי לעסקות מיוחדות או גדולות, תוצאות של בחינות רבעוניות של התפלגות דירוגי הלוויים בפרט ותיק האשראי הכולל בכלל, דיווחים רבעוניים על ריכוזיות אשראי לפי ענפי משק, לוויים וקבוצות לוויים, אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה, התפלגות האשראי הבעייתית ביחידות הבנק השונות ומידע על לקוחות בעלי רגישות מיוחדת ופילוחים נוספים ככל שהם נדרשים לדעת הנהלת הבנק או הדירקטוריון.

מבנה ארגוני ואחריות ניהול סיכונים אשראי

פונקציות ניהול הסיכון

בקבוצת לאומי קיימת תרבות ניהול סיכונים הדוקה, שהיא המפתח לניהול סיכונים אפקטיבי. הדירקטוריון קובע את תהליכי ניהול הסיכונים ותיאבון הסיכון של הקבוצה, על-בסיס הצעות שמובאות על ידי ההנהלה.

ניהול הסיכונים בבנק מבוסס כאמור על שלושה קווי הגנה. קרי, ניהול הסיכונים מתבצע ברמות סמכות ואחריות שונה בשלושה קווי הגנה.

קו ראשון - קווי העסקים

היחידות העסקיות (קו ההגנה הראשון), שפעילותן כרוכה בנטילת סיכון אשראי, פועלות בסביבת סיכון נאותה, במסגרתה הוגדרו תהליכים לחיתום האשראי, ניהול האשראי ותפעולו. תהליך אישור האשראי מתבצע בהתאם למדיניות האשראי של הבנק ובהתאם למדרג הסמכויות שנקבע.

פעילויות הבקרה הינן חלק אינטגרלי מתהליך ניהול הסיכון. במסגרת הקו הראשון, פועלות יחידות מתמחות הנותנות מענה מקצועי להיבטי פעילות ו/או בקרה, בהתאם לייעודן. ראה להלן הרחבה לגבי מרכזי ניהול האשראי בחטיבה הבנקאית ולגבי מערך אשראי מיוחדים.

מרכזי ניהול אשראי וסיכונים - בחטיבה הבנקאית

מרכזי האשראי המעורבים בתהליכי אישור וניהול האשראי, הינם מרכזים מקצועיים הכפופים ישירות למנהל הסיכונים החטיבתי, ומאוישים על ידי קציני אשראי מקצועיים ומנוסים. כל מרכז אשראי פועל מול הסניפים במרחבים שהוגדרו לתחום אחריותו, ומטפל בכל אישורי האשראי שהם מעבר לסמכות הסניפים (חלקם בסמכות המרכז עצמו, וחלקם מועברים על ידו לטיפול הנהלת החטיבה).

כמו כן, עוסק המרכז בהיבטי מעקב ובקרת אשראי, תוך הנחייה ופיקוח על פעילות הסניפים בתחום זה, היבטים אשר הורחבו ומוסדו במהלך השנה החולפת.

מערך אשראים מיוחדים

מערך אשראים מיוחדים כחלק מניהול הסיכונים בקו הראשון, פועל בכפיפות לראש החטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן. המערך מתמחה בטיפול בלקוחות בקשיים ממגזרי הבנקאות המסחרית והבנקאות העסקית, ובמסגרתו פועלים 2 סקטורים כדלקמן:

1. **סקטור טאל"ר** (טיפול אינטנסיבי לקוחות רגישים) - יחידה מקצועית המטפלת בלקוחות פעילים הנמצאים בקשיים, מתוך הערכה כי בניהול ובליווי נכון של החברה אפשר יהיה להחזירם לפעילות נורמטיבית.
2. **סקטור גביה** - מטפל בלקוחות שאינם פעילים או שהם עומדים לפני סגירת פעילותם. שני הסקטורים לעיל נעזרים לעיתים בגורמים חיצוניים רלוונטיים, כגון: מלווים חיצוניים, רו"ח, מהנדסים, עו"ד ועוד.

קו שני - החטיבה לניהול הסיכונים

ככלל, אחריותה של החטיבה לניהול סיכונים הנה לגבש את מדיניות ומגבלות הסיכון לאישור הדירקטוריון, לפתח ולאתגר את הערכת הסיכון בעסקאות מהותיות ופעילויות חדשות ולנתח את הסיכונים בתיק האשראי בראייה קבוצתית. זאת על מנת לסייע להנהלה לקדם ראייה משולבת, כלל תאגידית של הסיכונים. כאמור בתחילת הפרק, החל משנת 2014, האחריות על ניתוח הסיכונים באשראים ספציפיים שסכומם עולה על 25 מיליון ש"ח וכן האחריות הכוללת על נאותות הסיווגים וההפרשות, הועברה לחטיבה לניהול סיכונים.

מערך ניהול סיכוני אשראי (נס"א) בחטיבה לניהול סיכונים

ייעודן של יחידות הנס"א הינו לפעול לאופטימיזציה של קבלת ההחלטות בתיקי האשראי. באחריות יחידות הנס"א לפעול לניתוח מעמיק של בקשות האשראי של היחידות העסקיות, תיקוף דירוג הלווים (הערכת הסיכון הפנימית), ביצוע סקירה תקופתית בשיתוף היחידות העסקיות לגבי הלווים בעלי רגישות מיוחדת, תוך קביעת המלצות על סיווגים והפרשות. לצד זאת, פועלות יחידות הנס"א בשיתוף עם אגף סיכוני אשראי ועם הנהלות החטיבות העסקיות, לפיתוח מתודולוגיות ו"תבניות" מימון, פיתוח תהליכי בקרה והטמעת נהלי עבודה וכללים למתן אשראי ברמת הבנק. עיקר עיסוקן של היחידות מתמקד בבחינה עצמאית של המלצות מנהלי קשרי הלקוחות לקביעת או להארכת מסגרות אשראי לליווי הלקוחות שבטיפולם ואיתור לקוחות שחלה הרעה במצבם, תוך הצבעה על הסיכונים העיקריים המאפיינים את האשראי ומתן המלצות להמשך הטיפול בלקוח. יחידות הנס"א נותנות מענה ללווים בעלי היקף אשראי של 25 מיליון ש"ח ומעלה במערך המסחרי, העסקי והנדל"ן. כמו כן, בכפיפות לנס"א נדל"ן פועל "תחום שמאות" שתפקידו, בין היתר, לבחון ולתקף את הערכות שווי הנכסי הנדל"ן המשועבדים לבנק (מעבר לסף סכום שהוגדר), המבוצעות על ידי שמאים מוסמכים, ולקבוע את שוויים המרבי של הנכסים לביטחון.

אגף ניהול סיכוני אשראי בחטיבה לניהול סיכונים

בחטיבה לניהול סיכונים, בכפיפות למנהלת הסיכונים הראשית של הקבוצה (CRO) פועל אגף סיכוני אשראי שמשלים בפעילותו את פעילות יחידות הנס"א. האגף אחראי על ניתוח סיכוני האשראי ברמת תיק האשראי כולו ובכלל זאת, על הובלת גיבוש מסמך מדיניות האשראי וסיכוני האשראי לאישור ההנהלה והדירקטוריון, בחינה ובקרה בלתי תלויה בדיעבד של תיקי אשראי ספציפיים ופיתוח מודלים וכלים כמותיים למדידה ובקרה על סיכוני האשראי.

קו שלישי - ביקורת פנימית

תפקידה לבחון (על פי רוב בדיעבד) את תקינותם ויעילותם של תהליכי ניהול הסיכונים בהתאם ליעדי הבנק ולחשוף חולשות בבקורות הפנימיות.

כלים לניהול סיכון אשראי

בניהול סיכון האשראי נעשה שימוש גם במודלים כמותיים לדירוג הסיכון של הלווים ולהערכה ומעקב אחר הסיכון ברמת התיק.

העמדה או חידוש של אשראי קמעונאי (ללקוחות פרטיים ועסקים קטנים) עד תקרה מוגדרת נבחנת באמצעות מערכת דירוג (Credit Scoring), שעל פיה מוערכת רמת הסיכון בחשיפה לפעילות הלקוח לאורך זמן בחשבון. האשראי העסקי והמסחרי (עסקים מעל התקרה כאמור) וכן לקוחות פרטיים גדולים - מדורגים באמצעות המערכת לדירוג לווי (Credit Rating) הפועלת בבנק. דירוג הלווים מסייע בידי ההנהלה בתהליך קבלת החלטות ותמחור האשראי ובמעקב אחר איכותו לאורך זמן. סיכון האשראי תלוי בהסתברות שהלווה יכנס לכשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD - (Probability of Default), בהיקף החשיפה בגין הלווה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default), ובתוחלת ההפסד מהלווה בהינתן כשל LGD - (Loss Given Default). מערכת הערכת הלווים יחד עם מערכת מדידת רווחיות מהלקוח, מאפשרת ביסוס קשר בין רמת הסיכון לבין התמחור ללקוח ושיפור היבטים שונים של הניהול השוטף. מערכות הדרוג פותחו על ידי הבנק ומבוססות על הערכות פנימיות שלו.

בניתוח הסיכון ברמת תיק האשראי כולו, הבנק נעזר במודל ההון הכלכלי, המתבסס על דירוגי הלווים, על מנת להעריך את סיכון האשראי ברמת המכלול של תיק האשראי ובחתיכים שונים מתוכו.

תהליך הפקת לקחים

בבנק מתקיים תהליך הפקת לקחים באשראי בו נוטלים חלק מנהלים מיחידות הבנק השונות. במסגרת תהליך זה הוקמו בחטיבות השונות ועדות הפקת לקחים. הוועדות הללו מתכנסות אחת לתקופה על מנת לדון באירועי כשל, לנתח את ההשלכות והמשמעויות של הממצאים באירוע ולגבש המלצות לצורך שיפור תהליכי העבודה והגברת האפקטיביות העסקית. ההמלצות המתקבלות בועדות מיושמות במידת הצורך בשינויים במדיניות האשראי והביטחונות, בתיקון נהלי העבודה בבנק ובעדכון תוכניות ההדרכה.

מדיניות ותהליכים לגבי שיערוך (Valuation) וניהול ביטחונות (Collaterals):

כמדיניות, שואף הבנק להעמיד אשראי כנגד ביטחונות. היקף הביטחונות הנדרשים מלווה הינו, בין השאר, פועל יוצא מרמת הסיכון שבאשראי. הביטחונות המתקבלים אינם השיקול העיקרי לאישור האשראי, אלא גיבוי נוסף שמטרתו להקטין את ההפסד לבנק במקרה של כשל עסקי/פיננסי של הלווה. השיקול העיקרי הינו יכולת ההחזר של הלווה מפעילותו השוטפת.

במסגרת מדיניות הביטחונות לכלל ענפי המשק נקבעו עקרונות וכללים באשר לסוגי הביטחונות והיקפם. דרישת הביטחונות ושיעורם נגזרים מרמת הסיכון שהבנק מוכן לקבל על עצמו בעת העמדת האשראי, אך ניתן דגש מיוחד לדירוג הסיכון של הלווים עצמם אשר נקבע בהתחשב במספר רב של פרמטרים, בין העיקריים שבהם: איתנות, כושר החזר, ענף המשק בו מרוכזת הפעילות.

בנוסף, נקבעים הקריטריונים העסקיים בקבלת הביטחונות, דרך קביעת שיעורי ההישענות על הביטחונות, דרכי הטיפול בעת קבלתם, דרכי עדכון השווי ועיתויו ואמצעי המעקב והבקרה, ואלה מופצים באמצעות נוהלי עבודה, חוזרי עדכון והנחיות תפעוליות.

הביטחונות מותאמים לסוגי האשראי שהם מבטיחים, תוך התייחסות לטווח הזמן, לסוגי הצמדה, לאופי האשראי ולמטרתו וכן למהירות יכולת המימוש שלהם. הבנק נוהג לאמת את שווי הביטחונות על ידי קבלת הערכות שמאי/הערכות שווי עדכניות. הערכת השווי צריכה להיות עצמאית/בלתי תלויה, ועליה להיות מופנית לבנק.

ביחידה לניהול סיכונים אשראי (נס"א) בתחום הנדל"ן בחטיבה לניהול סיכונים פועל כאמור, "תחום שמאות" שתפקידו, בין היתר, לבחון את הערכות שווי נכסי הנדל"ן המשועבדים לבנק (מעבר לסף סכום שהוגדר).

בעסקות מיוחדות, ובמקרים בהם משמשות מניות תאגיד כביטחון עיקרי ו/או מקור החזר עיקרי לאשראי, נדרשת הערכת שווי עדכנית ובחינת יכולת התבססות על התאגיד כמקור החזר לחוב. הערכת השווי מבוצעת באחת ממספר שיטות המקובלות בבנק, וזאת בהתחשב בנסיבות העניין, כגון: אפיון התאגיד, ענף המשק והסביבה הכלכלית בה פועל התאגיד הנרכש. הערכת השווי יכולה להתבצע על ידי יחידה מומחית בתוך הבנק או על ידי מעריך חיצוני הנכלל ברשימת המעריכים המאושרת מעת לעת על ידי הבנק. במידה והערכת השווי מבוצעת על ידי מעריך חיצוני, תבוצע עליה בחינה ביקורתית על ידי הגורמים העסקיים ויחידות מומחיות בבנק.

בבנק קיימת מערכת ממוחשבת המאפשרת הפקת מידע אודות סוגי הביטחונות. לגבי הביטחונות השונים קיימות הוראות באשר לאופן ניהולם, קביעת שוויים (תוך שימוש בשמאים חיצוניים, נתונים פיננסיים וכו'), הטיפול בקבלתם והמעקב אחר שינויים בהם ובשוויים. בעלי הסמכויות לאישור האשראי פועלים על פי מדיניות שנקבעה באשר לשיעורים אלה המחושבים באופן אוטומטי על ידי המערכת הממוחשבת בהתאם למדיניות שנקבעה.

העקרונות על פיהם נקבעים שיעורי ההישענות לביטחון לגבי הביטחונות השונים נגזרים ממידת הנזילות והסחירות של הביטחון, דרכי המימוש של הביטחון ומהירות המימוש, מידת התנודתיות בשווי של הביטחון, הערכת שווי הביטחון (פנימית או חיצונית), מידת השליטה הבקרה והפיקוח שיש לבנק על הביטחון, התאמת אופי הביטחון לאופי המימון, ותלות שווי הביטחון במצב הלווה.

דגשים מיוחדים לגבי ביטחונות ספציפיים, מוצגים גם במסמך מדיניות האשראי וסיכונים האשראי של הבנק.

פעילות במכשירים נגזרים לצורך הפחתת סיכוני אשראי

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכון ואסטרטגיות ותהליכים לצורך מעקב אחר האפקטיביות המתמשכת של גידורים מפחיתי סיכון

ההתפתחויות בשוקי המט"ח הבינלאומיים והתנודתיות בשערי החליפין של המטבעות השונים והשלכותיהן על הלווים הפעילים במטבע חוץ, מחייבים הגברת פעילות מעקב, פיקוח ובקרה אחר חשיפות של לקוחות לתנודות במחירי שוק (שערי חליפין, אינפלציה וכו'). לצורך כך קיימות ההנחיות המתייחסות להתאמה הנדרשת בין בסיס מטבע האשראי לבין מטבע תזרים המזומנים המהווה את מקור הסילוק של האשראי וקיימת מודעות לנושא החשיפה לסיכון מטבע ומקדשת תשומת לב מיוחדת ללווים בעלי פוטנציאל חשיפה גבוה. במקרה הצורך נערך עדכון דירוג סיכון הלווה, תוך דרישה לחיזוק בסיס ההון העצמי והביטחונות. נושא זה חודד גם במדיניות האשראי של הבנק.

במקרה שנמצא כי ללווה קיימת חשיפה/רגישות לשינויים בשערי חליפין ו/או במחירי סחורות, הגורם העסקי, נדרש לבחון את מידת רגישות הלווה בראיה כוללת, תוך התייחסות למכלול הקריטריונים המחייבים הכללת הלווה ברשימת הלקוחות הרגישים ושקלול וכימות הרגישות לשינויים בשערי החליפין ו/או במחירי הסחורות הגלומה בפעילותו.

לצורך גידור סיכוני אשראי שונים, הבנק ממליץ ללקוחותיו לנקוט באמצעי הגנה מול משתנים מאקרו כלכליים כמו: מדד מחירים לצרכן, שער החליפין, מחירי סחורות. לצורך צמצום רמות הסיכון באשראי, הבנק מציע ללווה להתגונן בפני שינויים חריפים בשערי החליפין, בין השאר על ידי שימוש במכשירים פיננסיים. באמצעות מכשירים אלה ניתן ל"גדר" את החשיפה הפיננסית ובמידה מסוימת גם את החשיפה הריאלית ולצמצם הסיכון לרמה מינימאלית.

כאשר לא נמצא פתרון לכיסוי מלא של חשיפה לשינויים בשער החליפין, הבנק בוחן את הצורך בנקיטת צעדים לצמצום החשיפה, כגון: שינוי תנאי האשראי, הגדלת דרישת הביטחונות והקטנת האובליגו, כמו גם ביטול מסגרות שטרם נוצלו.

עקב התנודתיות הגבוהה במחירי הסחורות בעולם, מוקדשת תשומת לב מיוחדת גם למגזרים העלולים להיות מושפעים לרעה ממגמה זו.

הסכום הנקוב של עסקה במכשירים נגזרים אינו משקף את סיכון האשראי בעסקה. סיכון האשראי נמדד על פי סכום ההפסד המרבי, לפי תרחישים, שהבנק עלול לשאת בו אם הצד הנגדי לעסקה לא יעמוד בתנאי העסקה, וזאת לאחר ניכוי הסכמי קיזוז הניתנים לאכיפה.

סיכון האשראי למועד מסוים מוגדר כסך ההפסד או הרווח הנוצר בעסקה לאותו מועד בתוספת סיכון פוטנציאל להפסד עתידי נוסף, ופוטנציאל זה מוערך על פי רמת התנודתיות הצפויה בנכס הבסיס, ועל פי משך התקופה שנותרה עד הפירעון הסופי של העסקה.

המעקב אחר פעילות הלקוחות בעסקות במכשירים נגזרים לסוגיהן מבוצע על ידי אגף ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים, בחטיבת שוקי הון בבנק. האגף אחראי על המודלים לחישוב דרישת הביטחונות, הפרמטרים המשמשים למודלים, מערכות המחשוב המודדות את העמידה במסגרות הפעילות, נהלי העבודה בסניפים והטפסים המשפטיים עליהם חותם הלקוח. כמו כן, מבוצעת בקרת-על על כלל הלקוחות, ולגבי מספר לקוחות הפועלים באסטרטגיות מורכבות, או הפועלים בסוגי פעילות חדשים שטרם מוכנו, מבוצע מעקב ישיר אחר דרישת הביטחונות אל מול מסגרות הפעילות והביטחונות בפועל.

החלת חוק ההסכמים הפיננסיים (Netting), מאפשרת התייחסות לכלל העסקות העתידיות בין הבנק ללקוח כאל עסקה אחת. החוק מאפשר קיזוז תשלומים בגין העסקות העתידיות לידי קביעת סכום אחד במידה והלקוח ימצא כהליכי חדלות פירעון. בהתאמה, שונו הטפסים המשפטיים ומרבית הלקוחות חתמו על הטפסים.

להלן חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי:

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
במיליוני ש"ח	
1	73
16,913	12,981
-	-
-	-
16,914	13,054

להלן חשיפת אשראי בגין שווי הוגן של נגזרים לפי צד נגדי לחוזה ליום 31 בדצמבר 2014 במיליוני ש"ח:

סך הכל	ללא דרוג	BBB- עד B+	BBB- עד BBB	-A	A	+A	AAA עד AA-
במיליוני ש"ח							
2,240	-	-	-	-	-	-	2,240
2,216	-	-	-	-	-	-	2,216
2,358	-	-	-	-	-	-	2,358
239	-	-	-	-	-	-	239
7,053	-	-	-	-	-	-	7,053
2,486	-	-	-	-	-	2,486	-
לקוחות עסקיים לפי ענפי משק							
6,016	שירותים פיננסיים (ד)						
893	תעשייה (ה)						
92	בינוי ונדל"ן						
49	תחבורה ואחסנה						
98	מסחר						
2	חשמל ומים						
18	שירותים עסקיים						
19	אנשים פרטיים						
157	תקשורת ושירותי מחשב						
31	אחרים						
7,375	סך כל לקוחות עסקיים						
16,914	סך כל חשיפה						

ראה הערות בעמוד הבא.

להלן חשיפת אשראי בגין שווי הוגן של נגזרים לפי צד נגדי לחוזה ליום 31 בדצמבר 2013 במיליוני ש"ח:

[illegible]

(א) סכום זה כולל עסקאות ב-5 מדינות (ב-2013 כולל עסקאות ב-5 מדינות).

(ב) סכום זה כולל עסקאות עם 10 בנקים (ב-2013 כולל עסקאות עם 10 בנקים).

(ג) סכום זה כולל עסקאות עם 9 בנקים (ב-2013 כולל עסקאות עם 9 בנקים).

(ד) סכום זה כולל עסקאות עם 454 לקוחות, כאשר הלקוח עם הסכום הגבוה ביותר הינו בסך 1,286 מיליון ש"ח. (ב-2013 כולל עסקאות עם 413 לקוחות, כאשר הלקוח עם הסכום הגבוה ביותר הינו 763 מיליון ש"ח).

(ה) סכום זה כולל עסקאות עם 256 לקוחות כאשר הלקוח עם הסכום הגבוה ביותר הינו 264 מיליון ש"ח. (ב-2013 כולל עסקאות עם 254 לקוחות, כאשר הלקוח עם הסכום הגבוה ביותר הינו 237 מיליון ש"ח).

ריכוזיות האשראי

סיכון הריכוזיות מוגדר כחשיפה בודדת או קבוצה של חשיפות בעלות מכנה משותף ופוטנציאל לגרימת הפסדים משמעותיים. ניהול סיכונים הריכוזיות מתבצע בעיקר על ידי קביעת מגבלות ומעקב ובקרה אחרי עמידה בהן. היבט הריכוזיות בא לידי ביטוי גם בתמחור האשראי שמשקף את הסיכון.

פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים

תיק האשראי של הבנק מפוצל בין ענפי המשק השונים במטרה לפזר את הסיכון הגלום במצב של ריכוז גבוה בענף אחד. בענפי משק המאופיינים ברמת סיכון נמוכה יחסית, אנו שואפים להגיע לשיעור מימון גבוה מחלקנו במערכת.

מדיניות האשראי של הבנק לגבי מגזרי פעילות שונים ולגבי ענפי משק שונים משתנה מעת לעת בהתאם לסביבה העסקית, למיקוד העסקי של הבנק, לתיאבון הסיכון של הבנק ולהנחיות כלליות וספציפיות של בנק ישראל.

בנוסף למגבלת הפיזור הענפי שהוטלה על ידי בנק ישראל לגבי 20 ענפי המשק הראשיים מגדיר הבנק כחלק ממדיניות הסיכון שלו מגבלות פנימיות לפיזור תיק האשראי על-בסיס ענפי משק ותת הענפים, הן כאחוז מההון הרגולטורי והן כאחוז מסיכון האשראי.

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

תחום הנדל"ן הינו תחום הפעילות שבו לבנק החשיפה הגדולה ביותר מבין ענפי המשק. בדומה ליתר ענפי המשק, מוגדרות כחלק ממדיניות האשראי וסיכונים האשראי מגבלות ברמה ענפית ותת ענפית לתחום הנדל"ן, וכן מוגדרים המתודולוגיה והפרמטרים למימון עסקות.

בנוסף, הדגש שנותן לאומי למימון ענף הנדל"ן מתבטא בכך שחלק משמעותי מהפעילות של הבנק בענף מרוכז במערך נפרד המתמחה בליווי לקוחות מתחום זה.

מימון ענף הנדל"ן נעשה תוך הקפדה על גיוון תיק האשראי תוך הבחנה בין המגזרים השונים - ייזום בניה למגורים, קבלנות בניין כולל קבלנות ביצוע, עבודות תשתית, פעילויות בנדל"ן לא למגורים - נכסים מניבים, תעשיית מוצרי בניה, מסחר במוצרים לבנייה, ובין אזורים גיאוגרפיים שבהם מוקמים הפרויקטים בהתאם לביקושים הרלוונטיים.

חלק מהותי ממימון הבנייה נעשה במתכונת "הפרויקט הסגור" (Construction Loan) המאופיין בבחינה תקופתית ומעקב צמוד, תוך הסתמכות וסיוע מפקחי בנייה חיצוניים.

לצורך טיפול בעסקאות מורכבות של מימון השקעות בפרויקטים של תשתית (תחנות כח, מתקני התפלה, כבישי אגרה, פרויקטים BOT - (Build Operate Transfer) וכו') קיימת בבנק יחידה ייעודית הבוחנת את העסקאות ובונה את חבילת המימון, כולל שיתוף אפשרי של גורמים משוק ההון במימון העסקה.

כחלק מאסטרטגיית הבנק לממן את לקוחותיו בכל המקומות בהם הם פועלים ומתוך מגמה לפזר סיכונים, נוהג הבנק להשתתף גם במימון נדל"ן בחו"ל. המימון מתבצע סלקטיבית תוך מתן העדפה ללקוחות שלבנק יש ניסיון חיובי עימם, באופן מבוקר ותוך בחינת כלל פעילות הלקוחות בארץ ובחו"ל, במדינות מסוימות ותוך התחשבות בסיכון המדיני והכלכלי של המדינה, תוך בחינה מדוקדקת של הפרויקטים, כאשר שלוחות הבנק בחו"ל מלוות את הפרויקטים.

קבוצות לווים¹

הבנק מנהל מעקב אחר חשיפות האשראי של קבוצות הלווים על כל מרכיביהן, באמצעות מערכת ממוכנת המשמשת את הבנק לצורכי דיווח שוטף לבנק ישראל ולצרכי מעקב פנימי ובחינת עמידת היקף החבות של קבוצות הלווים במגבלות הרגולטוריות. בנוסף, מתקיים תהליך פנימי, אשר במסגרתו נקבע לכל אחת מהקבוצות הגדולות גורם מרכז בבנק ("ראש קבוצה"), ומתבצעים תיאום וזרימת מידע על מרכיבי הקבוצה, במטרה להגביר במידה מרבית את השליטה על חשיפות האשראי ועל סיכון הריכוזיות הנגזר מהן. תהליך זה, מתקיים בין היחידות השונות בלאומי והוא כולל גם את חברות הבנות שלו, ומחייב את הגורמים העסקיים המעורבים בניהול קבוצות הלווים בהזרמה שוטפת של מידע ביחס לבקשות אשראי שעולות על הפרק וביחס לסיכון הפרטים בקבוצה. זאת, תוך הפעלת שיקול דעת לגבי היקף המידע והגורמים אליהם הוא מועבר.

יתר על כן, ביחס למספר מצומצם של קבוצות הלווים הגדולות ביותר, נדרש ראש הקבוצה להביא בפני דירקטוריון הבנק, אחת לשנה, סקירה מקיפה אודות הקבוצה.

במישור של ניהול תיק האשראי של הבנק כמכלול, מיושם בבנק תהליך פנימי של אמידת סיכון הריכוזיות הגלום בחשיפות לכלל קבוצות הלווים הגדולות, והשפעתו של סיכון זה על רמת הסיכון הכוללת של התיק. התהליך האמור, מאפשר הן לכמת את הקצאת ההון ההולמת על פי הוראות ניהול בנקאי תקין, והן לקיים מעקב וניטור שוטף אחר המגמות של מרכיבי ריכוזיות זה כחלק ממגמות ההתפתחות של כלל התיק.

להלן המגבלות הרגולטוריות על חבות של קבוצות לווים כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 313:

1. החבות נטו של קבוצת לווים/קבוצת לווים בנקאית לא תעלה על שיעור של 25% מהון הבנק.
 2. החבות נטו של קבוצת לווים נשלטת לא תעלה על 50% מהון הבנק.
 3. החבות המצרפית נטו של לווים/קבוצת לווים/קבוצת לווים בנקאיות, אשר חבותם נטו עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא תעלה על שיעור של 120% מהון הבנק.
- נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הבנק עומד במגבלות אלה.
- ליום 31 בדצמבר 2014 אין לקבוצה חשיפת אשראי לקבוצת לווים אשר חבותה עולה על 15% מהון הבנק (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 313).

חשיפת הבנק למימון ממונף

בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 נקבע כי מדיניות אשראי של בנק תתייחס למימון ממונף. הבנק פועל על פי מדיניות אשראי ייחודית שנקבעה על ידו לתחום. 'ציון כי לא קיימת הוראת ניהול בנקאי פרטנית למימון ממונף מעבר להוראה הנוגעת למימון אמצעי שליטה כמפורט להלן.

¹ קבוצת לווים הם כל אלה יחד: הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה. כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. תאגיד מוחזק שהינו מהותי עבור מחזיק שאין לו שליטה וכל הנשלט על ידם; לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

הבנק הגדיר מימון ממונף, כמימון העומד באחד מהקריטריונים הבאים:

1. מימון לרכישת אמצעי שליטה או כנגד אמצעי שליטה מוחזקים (מהווה הרחבה לנדרש על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 323) ראה גם התייחסות נפרדת להלן.
2. מימון לחברות החזקה "טהורות", כהגדרתן במדיניות הבנק.
3. מימון ללווה, בסגמנטים השונים של ענפי המשק שהוגדרו, המאופייני בערכים חריגים משמעותית של פרמטרים מסוימים ביחס לנורמות בתחום ענף המשק הרלוונטי, כגון: יכולת שרות חוב לא מספקת ביחס לנורמות שהבנק קבע, יחס נמוך של הון עצמי למאזן.

להלן יתרות האשראי המצרפיות* ללווים ממונפים, אשר לכל אחד מהם יתרת אשראי בסכום של 0.5% מהון הבנק ומעלה, בחלוקה לפי ענפי משק:

ענף משק	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
נדל"ן	3,044	3,301
תעשייה	2,683	2,868
מסחר	881	666
שירותים פיננסיים	509	1,513
תקשורת	254	308
תחבורה ואחסנה	250	224
שירותים עסקיים אחרים	-	331
סך הכל	7,621	9,211

* אשראי מאזני וחוזי מאזני נטו בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי (וכולל החזקת אג"ח בנוסטרו והתחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי).

יתרות האשראי ללווים ממונפים לעיל כוללים, יתרת האשראי למימון רכישת אמצעי שליטה לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 323 (ראה הגדרה להלן) בסך 1,953 מיליון ש"ח נכון ל-31 בדצמבר 2014.

בנוסף, הבנק קבע מגבלות פנימיות כמותיות המתייחסות למימון ממונף הן באופן אבסולוטי והן ביחס להון הבנק.

הבנק קבע כי יינתן דיווח חצי שנתי לדירקטוריון ולהנהלת הבנק על העמידה במגבלות הכמותיות שנקבעו ועל היקף התיק לרבות מגמות ושינויים.

מגבלות חשיפה בעסקות למימון אמצעי שליטה

בהוראת ניהול בנקאי תקין 323 הוגדר אשראי לרכישת אמצעי שליטה.

ההוראה חלה על עסקות המקיימות את שני התנאים הבאים במצטבר:

- א. יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק.
- ב. פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על התאגיד הנרכש.

בהוראה נקבעו מגבלות כמותיות על יתרת האשראי לרכישת אמצעי שליטה, והבנק עומד בהן.

בנוסף הבנק קבע מגבלות פנימיות נוספות במישור הכמותי ובמישור האיכותי, המתייחסות הן לעסקות לרכישת אמצעי שליטה לפי ההוראה והן לעסקות למטרה כלשהי כנגד אמצעי שליטה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הבנק עומד במגבלות.

פיזור גיאוגרפי

מיפוי נתוני החשיפה של פעילות הלווים למדינות/אזורים:

הפיזור הגיאוגרפי הוגדר כאחד מסיכוני ריכוזיות האשראי הפוטנציאליים בתיק (בנוסף לפיזור ענפי וחשיפה ללווים גדולים ולקבוצות לוויים). סיכון גיאוגרפי משמעותי: הידרדרות כלכלית/פוליטית/ביטחונית במדינות שהלווה חשוף אליהן עלולה להביא לפגיעה במצבה הפיננסי של החברה וביכולתה לעמוד בהתחייבויותיה.

במסגרת שאלוני דירוג לוויים המשמשים לאמידת הדירוג הפנימי של לוויים עסקיים, נכללות שאלות המתייחסות לחשיפה הגיאוגרפית. ההתייחסות הינה בהיבט של תמהיל ההכנסות ו/או תמהיל תזרים המזומנים של הפירמה, מיקום הנכסים המהותיים המשמשים והיוצרים את פעילותה (נכסים המשמשים ליצירת ההכנסה, כמו: מפעל/מרכז לוגיסטי/מחסן/משרד מטה/נכס מניב, וכד') וכן לנכסים המשמשים כבטוחות לחובות החברה.

נתונים אלה מאפשרים לבנק לערוך בחינה בראיית התיק כולו של החשיפה של הלוויים למדינות השונות, לצורך מעקב וניהול הסיכונים.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(א):

ליום 31 בדצמבר 2014			
סיכון אשראי	ניירות	סיכון אשראי חוץ	חשיפת אשראי
מאזני (ב)	ערך (ג)	מאזני נוכחי (ד)	נוכחית
במיליוני ש"ח			
דרוג אשראי חיצוני (ה)			
AAA עד AA-	19,274	4,086	1,595
24,955			
A+ עד A-	2,138	29	1
2,168			
BBB+ עד BBB-	84	1,806	150
2,040			
BB+ עד B-	61	22	2
85			
נמוך מ- B	-	-	1
1			
ללא דרוג	248	-	2
250			
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות			
פיננסיים זרים	21,805	5,943	1,751
29,499			
יתרות חובות בעייתיים	-	-	-

ליום 31 בדצמבר 2013			
סיכון אשראי	ניירות	סיכון אשראי חוץ	חשיפת אשראי
מאזני (ב)	ערך (ג)	מאזני נוכחי (ד)	נוכחית
במיליוני ש"ח			
דרוג אשראי חיצוני (ה)			
AAA עד AA-	13,469	4,275	1,074
18,818			
A+ עד A-	1,752	125	32
1,909			
BBB+ עד BBB-	171	917	190
1,278			
BB+ עד B-	80	79	1
160			
נמוך מ- B	1	-	-
1			
ללא דרוג	142	-	-
142			
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות			
פיננסיים זרים	15,615	5,396	1,297
22,308			
יתרות חובות בעייתיים	-	-	-

- (א) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.
- (ב) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. (שווי הוגן של נגזרים).
- (ג) כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated ב-31 בדצמבר 2014 בשווי של 759 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2013 998 מיליון ש"ח.
- (ד) בעיקר ערבויות, התחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (ה) הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P ו-Moody's בלבד לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי.

הערות:

- (1) חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה פירוט בבאור ניירות ערך).
- (2) חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים. ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
- (3) למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 18 בדוח הכספי.

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים מסחריים, לחברות החזקה בנקאיות, בנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.

החשיפות לפי מדינות מתחלקות כדלהלן: בארה"ב 45%, אירופה (גרמניה, צרפת, איטליה, ספרד ומדינות בנלוקס) 18%, בריטניה 22%, ומדינות אחרות 15%.

החשיפה כוללת בעיקר פיקדונות בבנקים הזרים לתקופות קצרות עד שבוע ואגרות חוב בדרך כלל לתקופה של עד 5 שנים. הבנק מנהל מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם ומנתח באופן תדיר את איתנותם הפיננסית. הבנק מנהל רשימה מצומצמת של בנקים איכותיים שבהם הבנק והשלוחות בחו"ל מבצעים פיקדונות.

ניהול החשיפה וקווי אשראי למוסדות פיננסיים זרים מביא בחשבון בין היתר:

- גודלם כפי שהוא משתקף בין היתר בהונם העצמי.
- עוצמתם, כפי שמשקפת מיחסי הלימות ההון (בפרט ההון הראשוני), מניתוח איכות נכסיהם ומיציבות רווחיותם.
- הערכת השוק כפי שמשקפת בשווי השוק של מניותיהם ובסיכון כפי שנאמד בעזרת נגזרי האשראי (CDS) שלהם.
- הדירוג על פי סוכנויות הדירוג הבינלאומיות.
- חוסנה הפיננסי של המדינה בה נמצא מרכז פעילותו של הבנק.
- שיקולים נוספים, כגון מידת הגיבוי, ובכלל זה השקעה ישירה בהון הבנקים על ידי ממשלות, לצורך הבטחת האיתנות של אותם בנקים ובנקים אחרים במדינותיהן.
- מדיניות ניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים כוללת בין היתר, מגבלות על סכומי החשיפה ברמת בנק ומדינה לפי סיכון.

חשיפה למדינות זרות^(א):

החשיפה למדינות זרות לפי סיכון סופי מתחלקת בין אזורים גיאוגרפיים ומדינות כאשר עיקר החשיפה הוא למדינות במערב אירופה ובצפון אמריקה. החשיפה למדינות הינה החשיפה בגין לקוחות הפועלים באותן מדינות. (טבלה 4ג) באזל:

31 בדצמבר 2014			
סיכון אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני	סך הכל סיכון אשראי כולל	
במיליוני ש"ח			
30,378	6,279	36,657	ארצות הברית
14,907	3,339	18,246	בריטניה
2,289	1,151	3,440	צרפת
4,898	292	5,190	גרמניה
3,147	398	3,545	שווייץ
1,154	74	1,228	בלגיה
273	27	300	איטליה
943	206	1,149	הולנד
119	7	126	דנמרק
648	-	648	נורווגיה
46	60	106	אוסטריה
513	5	518	שבדיה
947	448	1,395	סין
1,838	211	2,049	קנדה
1,254	22	1,276	ברזיל
1,395	61	1,456	אוסטרליה
4,783	681	5,464	אחרות
69,532	13,261	82,793	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013			
סיכון אשראי	סיכון אשראי חוץ	סך הכל סיכון	
מאזני	מאזני	אשראי כולל	
במיליוני ש"ח			
26,360	9,243	35,603	ארצות הברית
12,956	5,543	18,499	בריטניה
2,796	1,923	4,719	צרפת
5,045	1,028	6,073	גרמניה
2,910	773	3,683	שווייץ
700	183	883	בלגיה
328	35	363	איטליה
2,380	139	2,519	הולנד
582	14	596	דנמרק
46	-	46	נורווגיה
83	13	96	אוסטריה
139	18	157	שבדיה
567	548	1,115	סין
702	160	862	קנדה
126	23	149	ברזיל
166	57	223	אוסטרליה
4,679	626	5,305	אחרות
60,565	20,326	80,891	סך הכל

(א) בקשר לחשיפה למדינות זרות ראה גם בתוספת ו'.

להלן החשיפה למדינות לפי דרוג האשראי של המדינות כפי הדירוג של הבנק העולמי, ליום 31 בדצמבר 2014 במיליוני ש"ח.

חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	סך הכל חשיפה	אחוז החשיפה מסך הכל	מזה סיכון אשראי מסחרי בעייתי
64,059	12,087	76,146	92	1,175
1,469	190	1,659	2	3
3,910	851	4,761	6	402
92	131	223	0	4
2	2	4	0	-
69,532	13,261	82,793	100	1,584

סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על פי מדד נזילות FITCH ועל ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר) מסתכם בסך 1,712 מיליון ש"ח ומתייחס ל-15 מדינות.

הגדרת המדינות הינה בהתאם להכנסה הלאומית לנפש כדלהלן:

הכנסה גבוהה - מעל 12,746 דולר לנפש.
הכנסה בינונית גבוהה - מ-4,126 דולר עד 12,745 דולר לנפש.
הכנסה בינונית נמוכה - מ-1,046 דולר עד 4,125 דולר לנפש.
הכנסה נמוכה - עד 1,045 דולר לנפש.

להלן שמות המדינות העיקריות בכל אחת מהקטגוריות:

א. מדינות OECD:

ארה"ב, איטליה, אוסטרליה, אוסטריה, אירלנד, בלגיה, קנדה, צ'כיה, דנמרק, פינלנד, ישראל, הונגריה, צרפת, בריטניה, יפן, ספרד, שווייץ, לוקסמבורג, סלובניה, הולנד, שבדיה, פולין, גרמניה ודרום קוריאה.

ב. מדינות עם הכנסה גבוהה:

קפריסין, הונג קונג, מונקו, סינגפור, איי קיימן, רוסיה וקראטיה.

ג. מדינות עם הכנסה בינונית גבוהה:

ארגנטינה, ברזיל, בולגריה, מקסיקו, פנמה, רומניה, דרום אפריקה, טורקיה, ונצואלה, אורוגואי, קולומביה ופרו.

ד. מדינות עם הכנסה בינונית נמוכה:

מצרים, הודו, פרגואי, פיליפינים ואוקראינה.

ה. מדינות עם הכנסה נמוכה:

חלק גדול ממדינות אפריקה, האיטי ונפאל.

חשיפה כוללת למדינות זרות מסוימות:

31 בדצמבר 2014				
סך הכל	אחר	פיקדונות בבנקים	אג"ח בנקים ואחרים	אשראי לציבור
במיליוני ש"ח				
299	26	6	217	50
194	1	-	158	35
1	1	-	-	-
131	11	3	96	21
625	39	9	471	106

(א) מזה 217 מיליון ש"ח בבנק אינטסה.

(ב) אין לקבוצה חשיפה בגין פורטוגל.

חובות בעייתיים - גילוי, הערכה, סיווג, וכללי הפרשה להפסדי אשראי

הבנק פועל בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וחובות בעייתיים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים שלהן מאז מועד זה. הבנק נוהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה ההפרשה להפסדי אשראי בכל שנה קלנדרית, בהתאם לתחזיות הכלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר.

ההפרשה להפסדי אשראי בהתייחס לתיק האשראי נחלקת להפרשה פרטנית ולהפרשה קבוצתית.

היקף ההפרשות להפסדי אשראי לשנת 2014 הסתכם ב-472 מיליון ש"ח, המהווה שיעור של כ-0.19% מתיק האשראי לציבור, השיעור הושפע ממספר גורמים:

- הנחיות רגולטוריות, ובעיקר העדכון להוראות הדיווח לציבור שפורסם ביום 19 בינואר 2015, בנוגע להפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים.
- שיעור נמוך של הפרשות פרטניות לאור העדר הפרשות בגין לקוחות בולטים.
- שיעור גביות מעט גבוה בהשוואה לשנת 2013.
- גידול בשיעור ההפרשה הקבוצתית, בעיקר לאור השינוי בהוראת הדיווח לציבור כמצוין לעיל.

למידע נוסף בנושא הוראות מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ראה בפרק מדיניות חשבונאית קריטית. למידע נוסף ולטבלה המפרטת את סיכון האשראי ונכסים שאינם מבצעים ראה לעיל בפרק התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למס.

סיכוני שוק ונזילות

מדיניות סיכוני שוק וסיכונים פיננסיים אחרים

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחופץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים). החשיפה לסיכוני שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי, בתזרימי המזומנים ובערך הבנק.

מדיניות ניהול סיכוני השוק נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והנזקים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה. כל זאת בהתחשב בהיקף הפעילות, במגבלות ובעלויות של פעולות החיסוי, בשינויים החלים בסביבה העסקית בארץ ובעולם, בהנחיות ובדרישות של בנק ישראל, ובהתפתחויות החלות בעולם בנושא המדידות ושיטות הניהול של הסיכונים והתאמתן לצרכי הקבוצה והבנק. במהלך 2014 אושרה בדירקטוריון מדיניות ההשקעות וניהול סיכוני השוק של קבוצת לאומי לשנים 2014-2015. המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי, את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה. חברות הבת בחו"ל קובעות מדיניות לניהול סיכוני שוק כהלימה עם המדיניות הקבוצתית ומסגרות הסיכון שאושרו בה. המידע על מצב החשיפות בפועל בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל מהחברות הבנות ומובא בחשבון בניהול הכולל של החשיפות בקבוצה.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים - התיק הבנקאי והתיק למסחר. הגדרת התיק למסחר נגזרת מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך הסחיר של הבנק ועסקות נגזרים בפעילות הסחירה. התיק הבנקאי כולל את העסקות אשר אינן כלולות בתיק למסחר.

מדיניות ניהול סיכוני השוק כוללת מגבלות בהתאם לתיאבון הסיכון על החשיפות הפיננסיות (השווי הכלכלי והרווח החשבונאי). מגבלות אלו נועדו להגביל את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בגורמי הסיכון השונים הקיימים בשווקים. מערכת המגבלות תוחמת את השפעת החשיפה על השווי הכלכלי, הרווח החשבונאי ומצב הנזילות, לשינויים בלתי צפויים בגורמי הסיכון השונים כגון שיעורי הריבית, אינפלציה, שערי חליפין, וכיו"ב. המגבלות שנקבעו ברמת הקבוצה כוללות את כל חברות הבת בארץ ובחו"ל.

המבנה ופונקציות ניהול סיכוני שוק

הבנק מיישם את הוראת המפקח על הבנקים, נוהל בנקאי תקין מס' 339, בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה. ההוראה קובעת עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה", כפי שתואר במבוא לפרק זה.

חטיבת שוקי הון ("קו ההגנה הראשון") עוסקת בניהול הנוסטרו של הבנק ובהפעלת כלל חדרי העסקות בבנק לצורך מסחר ותיווך במטבעות, בריביות, בנגזרים ובניירות ערך. בנוסף, עוסקת החטיבה בניהול פיננסי הכולל פיתוח מוצרים פיננסיים ומוצרי השקעה, וניהול הנכסים וההתחייבויות של הקבוצה. כמו כן, אחראית החטיבה על ניהול הקשר עם מוסדות פיננסיים בחו"ל, על מתן שירות ללקוחות הפועלים בשוקי ההון והכספים, לרבות ללקוחות מוסדיים וניהול בקרת סיכונים שוטפת של כל הפעילויות דלעיל. בנוסף לתהליכי הבקרה בתוך חדרי העסקות, מבוצעת בקרה שוטפת אחר הפעילות - בהיבטי סיכוני שוק, סיכונים תפעוליים וסיכוני מעילות והונאות, על ידי חדר תיכון והאגף לניהול סיכונים בחטיבה.

החטיבה לניהול סיכונים ("קו ההגנה השני"), בראשות מנהלת הסיכונים הראשית, בוחנת באופן בלתי תלוי את גובה הסיכונים והליך ניהול הסיכונים ומתווה את מדיניות ניהול הסיכון שמאושרת על ידי הדירקטוריון. בכפוף למנהלת סיכונים ראשית מונה ראש אגף האחראי על ניהול סיכוני שוק.

ניהול סיכוני שוק נדון בועדות למיניהן:

- וועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון - אחת לרביע מתקיים בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון, דיון על החשיפות לסיכוני שוק והשינוי במוקדי הסיכון, מדווחת תמונת המצב של עמידה במגבלות ברמת הקבוצה, וכן הנזק שיכול להיווצר לבנק מתרחישי קיצון. בנוסף, כל פעילות חדשה במכשירים פיננסיים, השונה משמעותית מהפעילות הנוכחית במכשירים הקיימים, מובאת לדיון ואישור הוועדה במסגרת נוהל "מוצר חדש". כמו כן, המדיניות לניהול סיכוני שוק מובאת לדיון ואישור הוועדה והמלצות וועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים עולות לאישור מליאת הדירקטוריון.
- הוועדה לניהול סיכוני שוק עליזנה בראשות מנהלת הסיכונים הראשית בוחנת אירועים ומגמות בשווקים אשר עשויים להשפיע על הבנק, ובאחריותה לדון ולאשר את מדיניות ומגבלות הסיכון - טרום הבאתם לדיון ואישור הדירקטוריון, לנטר את העמידה במגבלות האמורות, לאשר את המתודולוגיה למדידת החשיפות, לסיכוני שוק בקבוצת לאומי.
- הוועדה לניהול נכסים, התחייבויות והשקעות פיננסיות (ALCO) בראשות המשנה למנכ"ל אחראית לניהול הנכסים וההתחייבויות וההשקעות הפיננסיות בהתאם להחלטות הדירקטוריון והנהלה, תוך מתן דגש למבנה המאזן, מחירי המעבר, הנזילות הנדרשת והשקעת עתודות הנזילות, מבנה ההון ומדיניות גיוס המקורות ועמידה במגבלות ומדיניות הקבוצה.

דיווח:

- דיווח למנכ"ל ולהנהלה של החטיבה לניהול סיכונים מציג תמונת מצב של סיכוני השוק בלאומי ותיאור מצב השווקים. בנוסף, מדווחים נושאים מהותיים שעלו בועדות ניהול סיכונים, ועדות השקעות השונות וועדת ALCO ובכללן דילמות שעלו בין החטיבה לשוקי הון והחטיבה לניהול סיכונים.
- מסמך החשיפות הרבעוני של החטיבה לניהול סיכונים מוצג לדירקטוריון ולוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון מדי רבע. במידה ונדרש, מועבר דיווח על שינויים מהותיים בחשיפות בתכיפות גבוהה יותר במסגרת דוח המנכ"ל.

כלים כמותיים לניהול סיכונים

סיכוני השוק מוערכים במגוון רב של כלים, המשלימים זה את זה ותואמים את החשיפות השונות של הבנק בפעילות חדרי העסקות, פעילות השקעות הנוסטרו ופעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות.

ניתוחי רגישות ותרשישי קיצון

השווקים העולמיים והמקומיים נתונים מעת לעת לזעזועים המתבטאים בתנודתיות גדולה במיוחד של הפרמטרים, החורגת מהתנהגות היסטורית נורמלית. מודלים כמותיים כגון ה-VAR או מודלים אחרים, אינם מספקים מידע על הפסדים שעלולים להתרחש בתנאי שוק קיצוניים, או מעבר לרמת המובהקות שנקבעה. לכן, מבוצעת מדידת הסיכון בתרחישי שוק קיצוניים מגוונים וכן ניתוחי רגישות לשינוי באחד מגורמי הסיכון. אלה כוללים את כלל גורמי הסיכון להם חשוף הבנק ומהווים חלק מתהליך קבלת ההחלטות בקביעת אסטרטגית ההשקעות הכוללת והרכב התיק הרצוי תחת מגבלות תיאבון הסיכון שנקבעו.

שיטת הערך בסיכון (Value at Risk)

הסיכון הנמדד על ידי ה-VAR, שהינו מודל הסתברותי, מתייחס לנזק הפוטנציאלי מהחזקת כל הפוזיציות במטבעות, במדד, בריבית ובמניות המאזניות והחוץ מאזניות, ובכלל זה הפוזיציות של התיקים למסחר, החשופות לשינויים אפשריים במחירי השוק. בפועל הוא מודד את הירידה הצפויה בערך הנוכחי של הנכסים פחות ההתחייבויות בתמהיל הנתון של מבנה התיק, ברמת בטחון של 99%, ולתקופה של החזקת פוזיציות למשך שבועיים, על פי התפלגות סטטיסטית נתונה. החישוב מבוסס על שווי כלכלי של ההון, על ידי היוון נכסים והתחייבויות לפי שיעורי הריבית חסרי סיכון השוררים בשוק.

מדידת ה-VAR מתבצעת על הסיכון הכולל ועל הסיכון בחלוקה למגזרים (סיכון חשיפה בבסיס לפי מטבעות, חשיפה בריבית לפי מגזרים ולפי תקופות זמן שונות, סיכון מניות) כאשר כתוצאה מהמתאמים (אפקט הפיזור) בין הגורמים השונים ה-VAR הכללי נמוך מסכום ה-VAR לפי מגזרים.

מודל לאמידת סיכון האשראי (סחיר) בתיק נוסטרו מט"ח

המודל מחשב את ההפסד הצפוי בתיק נוסטרו מט"ח בתרחישים בדרגות חומרה שונות בהתבסס על מאפיינים ספציפיים של התיק, תוך התחשבות בהסתברות לכשל ולשינוי בדירוגי המנפיקים. מדידת הסיכון בתיק כולו מבוצעת תוך התחשבות בפיזור וריכוזיות בתיק. המודל מחשב את תוחלת זנב ההפסד (Expected Shortfall) המבטא את ממוצע ההפסד הפוטנציאלי בטווח זמן של שנה ובהסתברות של 1%.

דרישת הון בגין סיכוני שוק

להלן דרישות ההון בגין סיכוני השוק (טבלה 10 באזל) כנדרש על פי הגישה הסטנדרטית. דרישות אלה משקפות רק חלק קטן מההון המוחזק על ידי לאומי בגין סיכוני שוק (נדבך 1). בנוסף להון זה מחזיקה הקבוצה הון נוסף בגין סיכוני שוק ופעילות הנוסטרו, במסגרת הנדבך השני של באזל.

להלן דרישות ההון בגין סיכוני השוק (טבלה 10 באזל):

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
במיליוני ש"ח	
דרישות ההון (א) בגין	
סיכוני ריבית	948
707	
סיכון מחירי מניות	169
127	
סיכון שער חליפין	200
69	
אופציות	38
43	
סך דרישות ההון בגין סיכוני שוק	1,355
946	

(א) דרישות ההון חושבו לפי 12.5% בהתאם ליחס המזערי החל מה-1 בינואר 2015. בשנת 2013 דרישות ההון חושבו לפי 9% בהתאם ליחס המזערי שנדרש עד לסוף 2013.

מוקדי הסיכון העיקריים בסיכוני שוק

ניהול סיכוני השוק בקבוצה, מבוצע הן בראיה כוללת הבוחנת את סך ההשפעות המשותפות של כלל סיכוני השוק על הקבוצה, והן בראיה פרטנית של כל סיכון לגופו. קיימות מגבלות סיכון בראיה הוליסטית על התיק הכולל והן מגבלות פרטניות לכל סוג סיכון ספציפי.

1. החשיפה בריבית

סיכון הריבית הינו הסיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי ריבית חסרת סיכון אשראי במטבעות השונים, בשל הפערים בין מועדי שינוי הריבית או הפירעון של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה, כמוקדם מביניהם.

מדיניות החשיפות בריבית הנה להגביל את מידת ההשפעה של שינויים אפשריים בריבית על רווחי הבנק ועל ההון העצמי. בהתאם, בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור מקביל של 1% בריבית לכל התקופות ובתרחישי ריבית שונים, והשפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי¹ ושל הרווח המימוני עבור שנים עשר חודשים קדימה בכל אחד מהמגזרים וגם לכל המגזרים יחד. החשיפה של הרווח לריבית מושפעת מאוד מהפעילות המשוערכת על פי מחירי שוק (עסקות נגזרים ותיקים מסחריים).

קיימים סיכוני ריבית מובנים הנובעים מאי הוודאות בגורמי שוק שלא ניתנים לגידור אך מובנית בפעילות הבנקאית. הסיכון כולל אופציות התנהגותיות גלומות בהלוואות ופיקדונות שאינן ניתנות לגידור (אופציות פירעון מוקדם למשל).

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך. על רקע מגמת הגידול ביתרות העו"ש, הנחה זו נבחנה ועודכנה במהלך הרביעי השלישי של השנה. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפרעונות המוקדמים במשכנתאות.

¹ השווי הכלכלי של ההון מוגדר כהפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואה חסר סיכון אשראי ואת התזרימים המט"חיים בלייבור.

במאי 2013, פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 333 בנושא ניהול סיכון ריבית ועדכן את הוראת ניהול בנקאי תקין 339 בנושא ניהול סיכון השוק, כך שתתאים להוראה החדשה. הוראת ניהול סיכון הריבית מאמצת את עקרונות מסמך באזל בנושא בהתאמות הנדרשות. במרכז ההוראה דרישה לבקורות איכותיות, הפרדת תפקידים ושימוש בתרחישי קיצון ומודלים מתקדמים לניהול סיכון הריבית. ההוראה נכנסה לתוקף ב-1 ביולי 2014.

מתחילת שנת 2014 שונתה המתודולוגיה למדידת חשיפות הריבית, לפיה מקוזזות חשיפות הריבית בין המגזר השיקלי הלא צמוד לבין המגזר הצמוד למדד, ומגבלות החשיפה שונו בהתאם.

להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית ברמת הקבוצה (לפני מס ובמיליוני ש"ח):*

השחיקה הפוטנציאלית בשווי הכלכלי		
השפעת שינוי מיידי מקביל של 1% בעקום התשואות	מגבלה	בפועל
31 בדצמבר 2014		
תיק בנקאי	900	506
תיק למסחר	450	220
סך הכל	1,100	705
השחיקה הפוטנציאלית ברווח השנתי		
השפעת שינוי מיידי מקביל של 1% בעקום התשואות	מגבלה	בפועל
סך הכל	500	106

* היקף החשיפה מתעלם מקיומה של רצפת ריבית בשיעור של 0% על הפיקדונות. ככל שהריבית ממשיכה לרדת ומתקרבת לאפס, הפגיעה בברווז הפיננסי גבוהה יותר שכן כל הורדת ריבית על ידי בנק ישראל מתבטאת רק בהורדת הריבית על האשראי ולכן בהקטנת מרווחים ושחיקת רווחיות הבנק.

להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית ברמת הקבוצה (לפני מס ובמיליוני ש"ח):*

השחיקה הפוטנציאלית בשווי הכלכלי		
השחיקה הפוטנציאלית ברווח השנתי	השחיקה הפוטנציאלית בשווי הכלכלי	השפעת שינוי מיידי מקביל של 1% בעקום התשואות
31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2013	בפועל
184	853 **	המגבלה
500	1,100	

* היקף החשיפה מתעלם מקיומה של רצפת ריבית בשיעור של 0% על הפיקדונות. ככל שהריבית ממשיכה לרדת ומתקרבת לאפס, הפגיעה בברווז הפיננסי גבוהה יותר שכן כל הורדת ריבית על ידי בנק ישראל מתבטאת רק בהורדת הריבית על האשראי ולכן בהקטנת מרווחים ושחיקת רווחיות הבנק.

** על בסיס המתודולוגיה אשר הוחלה מתחילת שנת 2014 השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי לריבית עומדת על 605 מיליון ש"ח.

בשנת 2014 השחיקה הפוטנציאלית בשווי הכלכלי נעה בין 296 מיליון ש"ח ל-705 מיליון ש"ח וברווח השנתי נעה בין 31 מיליון ש"ח ל-215 מיליון ש"ח.

במהלך 2014 עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה לריבית שקבע הדירקטוריון.

רגישות השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות לריבית

להלן השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לפני השפעת השינויים בריבית:

31 בדצמבר 2014					
מטבע ישראלי			מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח		
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	
במיליוני ש"ח					
222,410	55,524	64,967	9,373	12,730	נכסים פיננסיים
סכומים לקבל בגין מכשירים					
322,255	6,776	198,239	56,168	35,421	פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
182,348	50,496	87,313	15,721	9,732	התחייבויות פיננסיות
סכומים לשלם בגין					
340,762	9,046	177,771	50,011	38,888	מכשירים פיננסיים נגזרים
שווי הוגן נטו של מכשירים					
21,555	2,758	(1,878)	(191)	(469)	פיננסיים

31 בדצמבר 2013					
מטבע ישראלי			מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח		
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	
במיליוני ש"ח					
211,239	59,960	51,750	12,220	13,830	נכסים פיננסיים
סכומים לקבל בגין מכשירים					
311,649	7,098	116,357	41,980	23,574	פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
169,974	53,425	76,368	17,574	10,978	התחייבויות פיננסיות
סכומים לשלם בגין					
334,405	9,844	94,024	36,403	26,209	מכשירים פיננסיים נגזרים
שווי הוגן נטו של מכשירים					
18,509	3,789	(2,285)	223	217	פיננסיים

השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על שווי הוגן* נטו של מכשירים פיננסיים (טבלה 14 באזל):

31 בדצמבר 2014							
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים							
לאחר השפעת שינויים בשיעורי							
הריבית							
שינוי בשווי ההוגן							
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי							
מטבע ישראלי				צמוד מט"ח			
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח באחוזים							
20,684	2,635	(2,065)	(207)	(482)	(1,210)	(5.56)	גידול מיידי מקביל של 1%
21,468	2,746	(1,897)	(193)	(470)	(121)	(0.56)	גידול מיידי מקביל של 0.1%
22,516	2,911	(1,741)	(173)	(456)	1,282	5.89	קיטון מיידי מקביל של 1%

31 בדצמבר 2013						
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית						
שינוי בשווי ההוגן						
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי						
מטבע ישראלי						
צמוד מט"ח						
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח						
במיליוני ש"ח באחוזים						
גידול מיידי מקביל של 1%	17,787	3,708	(2,472)	228	202	(1,000)
(4.89)						
גידול מיידי מקביל של 0.1%	18,437	3,781	(2,304)	224	215	(100)
(0.49)						
קיטון מיידי מקביל של 1%	19,303	3,819	(2,044)	237	224	1,086
5.31						

* לא כולל אומדן שווי הכנסות בגין עמלת פירעון מוקדם.

1.1. החשיפה לריבית ועמידה במגבלות

להלן מצב החשיפה לשינויי הריבית ברמת הקבוצה המחושב על פי כללים חשבונאיים. במהלך 2014 עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה לריבית שקבע הדירקטוריון. נתונים מפורטים על החשיפה לריבית ראה להלן בתוספת ד' בסקירת ההנהלה.

31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014		
מט"ח	מט"ח	מט"ח	מט"ח	מט"ח	מט"ח
לא צמוד	צמוד	צמוד מדד	לא צמוד	צמוד	צמוד מדד
משך חיים ממוצע (מח"מ) בשנים:					
מח"מ הנכסים (א)	1.03	2.96	0.96	1.19	2.94
0.86					
מח"מ התחייבויות (א)	0.92	3.00	0.83	1.10	3.21
0.74					
פער המח"מ בשנים	0.11	(0.04)	0.13	0.09	(0.27)
0.12					
הפרש שת"פ (%)	2.29	1.22	1.16	2.58	0.76
1.54					

(א) כולל עסקאות עתידיות ואופציות, ובהסתמכות על נתוני השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים.

בחישוב מח"מ ההתחייבויות במגזר הצמוד למדד נלקח בחשבון אומדן לגבי פרעונות מוקדמים ומשיכות בנקודות היציאה בתוכניות החיסכון, בהתאם למודל האומדן את הפרעונות המוקדמים הצפויים על סמך התנהגות החוסכים. מח"מ סך ההתחייבויות על פי התזרים המקורי של תוכניות החיסכון גבוה יותר ומגיע ל-3.28 שנים, ופער שיעור התשואה הפנימי (להלן - שת"פ), מסתכם ב-0.94%.

בנתונים המוצגים לעיל מובאים בחשבון פרעונות מוקדמים של הלוואות משכנתא מדדיות, בהתאם למודל סטטיסטי האומדן את הפרעונות הצפויים על סמך התנהגות הלווים בעבר. מח"מ הנכסים לסוף 2014 על פי התזרים המקורי שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים גבוה יותר ומגיע ל-3.32 שנים, ופער השת"פ מסתכם בכ-0.94%.

בתוספת ד' בסקירת ההנהלה מוצגות יתרות העו"ש לפי הוראות בנק ישראל בפיקדונות עם דרישה עד חודש. לעומת זאת, לצורך החשיפה לריבית, נפרס שיעור מסוים מיתרות העו"ש בשקלים ובמט"ח לתקופות פרעון של עד עשר שנים. זאת בהתאם למודל התנהגות שהנחות הבסיס שלו מתעדכנות באופן שוטף. בהתחשב בהנחות אלה מח"מ ההתחייבויות הינו גבוה יותר ומגיע בשקלים לא צמודים ל-1.01 שנים ובמט"ח ל-0.87 שנים, וההפרש בשת"פ מגיע ל-1.68 ול-0.88 בהתאמה.

2. החשיפה בבסיס

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

על פי כללי החשבונאות, ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שהשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד, מוגדרת כחשיפת בסיס. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה.

ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות, למעט ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר ממומנות ממקורות במטבע חוץ ולכן אינן מנוכות מההון. ברמת הקבוצה, ההון החשוף כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות כלולות.

מגבלות חשיפת הבסיס שמאפשרות על ידי הדיקטוריון, נקבעות על פי שיקולי תשואה צפויה וסיכון, ומחולקות בין חדרי המסחר, ALM וחברות הבנות.

חברות הבנות בחו"ל ובארץ מנהלות חשיפות בסיס בהיקפים נמוכים, על בסיס המדיניות המעוגנת בהחלטות הדיקטוריונים, ובתאום עם הבנק בארץ.

לשינויים בשער החליפין השפעה על שעור המס האפקטיבי, הואיל והפרשי השער בגין ההשקעות בחו"ל אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון בגינם. כנגד חשיפת המס הנובעת מהפרשי השער בגין השקעות בחו"ל המוגדרות כיחידות שמטבע הפעילות שלהן זהה לשקל מבצע הבנק עסקאות חיסוי.

להלן החשיפה הכלכלית בפועל ברמת הקבוצה, ובהשוואה למגבלות שקבע הדיקטוריון. הנתונים מוצגים במונחים של אחוז מההון החשוף:

המגבלות המאושרות		המצב בפועל	
עודף או (גרעון)		31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
מקסימליים			
ב-%			
לא צמוד	65%-65%	(1.2)	(10.2)
צמוד מדד*	50%-50%	3.9	6.4
מטבע חוץ	15%-15%	(2.7)	3.8

* החשיפה אינה מביאה בחשבון את השפעת רצפות מדד על ההון המושקע במגזר.

במהלך 2014 שיעור ההון המושקע בממוצע על פני השנה במגזר הצמוד היה כ-9% שיעור זה נע במהלך השנה בין עודף של 2% ל-17% מההון החשוף. למגזר המט"ח והצמוד מט"ח נותב הון בשיעור נמוך יחסית, ולכן ההשפעה של שינוי בשערי החליפין על הרווח אינה מהותית.

בשנת 2014, עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה בבסיס שאושרו על ידי הדיקטוריון.

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים ליום 31 בדצמבר 2014. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על הון הבנק וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוז' מאזניים:

דולר	אירו	ליש"ט	פר"ש	יין
במיליוני ש"ח				
עלייה של 5% בשע"ח	-	-	4	(5)
עלייה של 10% בשע"ח	18	(1)	8	(11)
ירידה של 5% בשע"ח	(1)	1	(5)	3
ירידה של 10% בשע"ח	4	8	(11)	3

3. חשיפות בחדרי עסקאות

סיכוני השוק בתיק למסחר נובעים כתוצאה מפעילות הבנק כעושה שוק בחדר עסקות מט"ח וגזרים וכמנהל פוזיציות בנוסטרו שקלים ובנוסטרו מט"ח:

- חדר עסקות מט"ח - חדר עסקות פועל כעושה שוק במטבעות בריביות, במכשירים נגזרים שונים ובאג"ח ממשלת ישראל לטובת מתן שירותי מסחר מיידים ללקוחות הפעילים במכשירים אלו. פעילות זו חושפת את הבנק לסיכוני שוק (סיכוני שע"ח וסיכוני ריבית) ולפיכך הפעילות מנוהלת ומנוטרת בהתאם למגבלות שאושרו על ידי ועדת ניהול סיכוני שוק. בשל אופי הפעילות הדינאמי, מגבלות אלו מנוטרות בצורה שוטפת לפחות אחת ליום על ידי החדר התיכון.
- בחדרי עסקות נוסטרו למסחר מתקיימת פעילות יזומה במסגרתה נלקחות חשיפות יזומות לריבית, מט"ח וסיכוני אשראי סחיר. בנוסטרו שקלים עיקר החשיפה הינה לאגרות חוב של ממשלת ישראל ובנוסטרו מט"ח עיקר החשיפה הינו לאג"ח זרות של מדינות, בנקים, חברות ואגרות חוב מגובות נכסים. פעילות זו מנוהלת ומנוטרת בצורה שוטפת לפחות אחת לשבוע, בהתאם למגבלות שחלקן אושרו על ידי הדירקטוריון וחלקן על ידי מנהלת הסיכונים הראשית. כל המגבלות תוקפו על ידי החטיבה לניהול סיכונים.

מסגרת ומתודולוגית ניהול הסיכונים

כאמור, סיכוני השוק הסחירים מנוטרים בצורה שוטפת כאשר התדירות נקבעת בהתאם לאופי הפעילות המבוצעת. אמידת הסיכונים מבוצעת באמצעות מתודולוגיות ידועות ומוכרות, להלן עיקרן:

1. חשיפות הריבית נמדדות ומנוהלות במונחי שינוי בשווי השוק של המכשירים כתוצאה משינויים מקבילים בעקומי הריבית בהן נלקחות חשיפות.

2. החשיפות בדסק האופציות נמדדות ומנוהלות על בסיס מדדי רגישות מקובלים ('יווניות').

3. תרחישי קיצון:

3.1 ניתוח רגישות התיק לגורמי הסיכון השונים (כל גורם סיכון בנפרד) ובדיקת השינוי בשווי התיק כתוצאה מכך.

3.2. תרחישי קיצון - תרחישים מאקרו כלכליים המבוססים על ההיסטוריה (לדוגמא תרחיש גלובלי המבוסס על משבר 2008) תרחישים שפותחו בשיתוף פעולה בין החטיבה לניהול סיכונים ואגף הכלכלה ותרחיש אחיד שמופץ אחת לשנה על ידי בנק ישראל לכלל המערכת הבנקאית.

להלן ריכוז העסקות הפתוחות ל-31 בדצמבר 2014 בהשוואה לשנה הקודמת (סכום נקוב במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	
במיליוני ש"ח		
4,007	2,468	עסקות גידור מלא
		עסקות ALM ואחרות:
349,335	348,880	חוזי ריבית
230,364	350,560	חוזי מטבע
86,925	112,245	חוזים בגין מניות, מדדי מניות וסחורות
670,631	814,153	סך הכל

לפירוט בדבר המדיניות החשבונאית לרישום היתרות, ההכנסות וההוצאות מסוגי מכשירים אלה ראה באור 1א. - עיקרי המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים.

4. החשיפה הכוללת לסיכוני השוק - ריבית, בסיס, מניות

החשיפה הכוללת לסיכוני שוק נבחנת בכמה כלים. הראשון והחשוב שבהם הינו תרחישי קיצון הולסטיים, שבהם אנו מניחים שינוי משמעותי במספר רב של גורמי שוק, כגון הריבית, מחירי המניות, שערי-חליפין, מרווחי בייסיס ועוד, ובוחנים מה יהיה ההפסד של הבנק והפגיעה בהון. התרחישים כוללים תרחישים היסטוריים, תרחישים שלא התממשו ותרחישים שהרגולטור מעביר למערכת הבנקאית אחת לשנה. כחלק מתאבון הסיכון שהגדיר הדירקטוריון קיימות מגבלות על הפסדים שהבנק נכון לספוג מהתממשות סיכוני שוק בתרחישים חמורים.

בנוסף, הבנק בוחן את ההפסד שייתכן באירוע קיצוני באמצעות מודל הערך הנתון לסיכון (value at risk). לצורך כך נקבעו מגבלות-VAR, הן על הערך הכלכלי של הקבוצה, כולל חברות בנות בחו"ל והשפעות החשיפה במונחי VAR, והן על הרכיבים המשווערים לפי שווי שוק (MTM) המשפיעים על הרווח וההפסד של הבנק (כולל התיקים המסחריים של הבנק).

להלן אומדן ה-VAR ברמת הקבוצה במיליוני ש"ח:

VAR השווי הכלכלי		VAR התיקים המשווערים	
31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
156	126	42	53
500	500	400	400

במהלך 2014 ה-VAR על השווי הכלכלי נע בין מקסימום 156 מיליון ש"ח לבין מינימום 94 מיליון ש"ח וה-VAR על התיקים המשווערים על פי שווי שוק נע בין 68 מיליון ש"ח לבין 42 מיליון ש"ח בהתאמה.

בשנת 2014 עמדה הקבוצה במגבלת ה-VAR שקבע הדירקטוריון.

סיכוני אשראי סחיר בנוסטר

לאומי חשוף לסיכוני אשראי ושוק של מדינות, מוסדות פיננסיים וחברות בארץ ובחו"ל. בנוסף הבנק משקיע באופן מוגבל גם במכשירים מגובי נכסים (כגון MBS, CLO ו-ABS).

מדיניות החשיפה הקבוצתית למוסדות פיננסיים זרים ולמדינות הינה חלק ממדיניות ניהול סיכוני השוק וסיכוני האשראי הסחיר. מדיניות זו מגדירה קווים מנחים, מגבלות סיכון (לימיטים) על חשיפות האשראי/צד נגדי וסמכויות. במדיניות נקבע כי עיקר החשיפות יהיה לבנקים גדולים בעלי חשיבות סיסטמית למדינתם ולבנקים בעלי איכות אשראי גבוהה יחסית בדגש על פיזור התיק.

ניהול הסיכונים בחשיפה למוסדות פיננסיים ולמדינות מתבצע באמצעות ועדות אשראי למוסדות פיננסיים ומדינות בראשות סגן ראש החטיבה לשוקי הון ובהשתתפות החטיבה לניהול סיכונים. הוועדה קובעת את מגבלות החשיפה למוסדות פיננסיים ולמדינות על בסיס ניתוחים כלכליים, בהתאם למדיניות שנקבעה ולתנאי השוק.

בחטיבה לניהול סיכונים מתבצע מעקב אחר איכות התיק, ונערכים ניתוחי סיכון ותרמישים לבחינת מוקדי הסיכון אשר נידונים בוועדת סיכוני שוק עליונה ובוועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון.

החשיפה לסיכון הנזילות

חשיפה לנזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.

מדיניות ניהול סיכוני נזילות

מדיניות ניהול סיכוני הנזילות מכוונת לשמירה על רמת נזילות גבוהה באמצעות השקעה בנכסים איכותיים ברמת נזילות גבוהה ובאמצעות מדיניות מכוונת לגיוס מקורות יציבים ומגוונים, תוך דגש על גיוס פיקדונות ממספר גדול של לקוחות לטווחי זמן שונים ובכלל זה לתקופות ארוכות. זאת, בכדי לתמוך בפעילות העסקית תוך הערכה והגבלה של ההפסדים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכוני נזילות.

מדיניות ניהול הנזילות ברמת הקבוצה מבוססת על שני העקרונות הבאים:

- כל חברת בת בארץ ובחו"ל אחראית לגבש ולקיים מדיניות עצמאית לניהול הנזילות, תוך הקפדה על קיום ההוראות המחייבות של רשויות הפיקוח הרלוונטיות.
- חברות הבנות יכולות להסתמך, בין יתר המקורות, על ניצול קווי אשראי מלאומי בכפוף לתיאום ואישור מראש ובכפוף למגבלות הרגולטוריות.

בהתאם לאמור, עקרונות מדיניות הבנק בתחום ניהול הנזילות אומצו על ידי השלוחות בחו"ל בכפוף להוראות הרגולציה המקומית בכל שלוחה. בכל אחת משלוחות הבנק בחו"ל מאושרת מדיניות ניהול הנזילות על ידי דירקטוריון חברת הבת. במסגרת מדיניות זו נקבעות מגבלות, והעמידה במגבלות נבחנת במסגרת הוועדות לניהול סיכוני השוק והנזילות הן בשלוחות והן בארץ.

במסגרת הניהול השוטף, נמדד סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי שמטרתו בחינה ומעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק תחת תרחישים שונים ובכלל זה תרחישי קיצון. בנוסף למודל המתואר מפעיל הבנק מערכת מדדים נוספת להתרעה מוקדמת על התפתחויות חריגות ובלתי צפויות במצב הנזילות.

במסגרת הערכות למצבי משבר הוגדרה מערכת של סימנים איכותיים וכמותיים המעידים על התפתחות חריגה או הרעה במצב הנזילות ונקבעה תוכנית מגירה המתעדכנת באופן שוטף וכוללת את האסטרטגיה לניהול משבר נזילות תוך מינוי צוות ניהולי האחראי לטיפול במשבר ולהגדרת התהליכים והצעדים להתמודדות עם המשבר.

מקורות המימון:

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק ממשיך להצביע על נזילות גבוהה, כתוצאה ממדיניות גיוס מקורות יציבים ומגוונים ומדיניות השקעת עודפי האמצעים הנזילים בנכסים איכותיים.

עודפי האמצעים הנזילים במטבע ישראלי מושקעים בעיקר בפיקדונות בבנק ישראל כ-38.9 מיליארד ש"ח ובניירות ערך כ-21.4 מיליארד ש"ח, בעיקר באגרות חוב ממשלתיות. עודפי האמצעים הנזילים במט"ח מושקעים בעיקר באגרות חוב כ-25.9 מיליארד ש"ח ובפיקדונות בבנקים כ-16.2 מיליארד ש"ח.

יתרת פיקדונות הציבור, לא כולל כתבי התחייבות נדחים, גדלה במהלך שנת 2014 ב-17.7 מיליארד ש"ח, 6.2% ובניטרול השפעת הפרשי שער היה גידול של 8.3 מיליארד ש"ח, 2.9%. העלייה הייתה במגזר השקלי הלא צמוד ב-10.3 מיליארד ש"ח, 5.6% ובמגזר המט"ח והצמוד מט"ח נרשמה עלייה בסך של 7.4 מיליארד ש"ח, 7.0%, ובנטרול השפעת הפרשי שער הירידה הייתה בסך של 2.0 מיליארד ש"ח, (1.9%).

ניטור סיכון הנזילות

הבנק מודד ומנהל את סיכון הנזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342 בנושא ניהול סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי תחת מגוון תרחישים אשר בוחנים כי האמצעים הנזילים העומדים לרשות הבנק במט"ח ומט"ח מספקים בכדי לענות על כל צורכי הנזילות בתרחיש קיצון של נזילות הנמשך חודש ימים. המודל מבוסס על הערכת היציבות של פיקדונות הציבור ושיעורי המחזור והפירעון של הנכסים וההתחייבויות. נקבעו מגבלות דירקטוריון ליחס הנזילות לחודש במט"ח ובכלל המטבעות העומד על 1. לכל אורך השנה הבנק עמד ביחס נזילות גבוה מ-1, למעט יומיים במגזר המט"ח.

בנוסף עושה הבנק שימוש בתחזיות לגבי תזרים המזומנים השוטף, במעקב אחרי מגמות בסגמנטים שונים של פיקדונות, במעקב אחרי ריכוזיות מפקידים, במעקב אחרי עלויות הגיוס של הבנק ובמערכת של נורות אזהרה אשר יכולות להעיד על שינוי במצב הנזילות של הבנק.

החל מיום 1 באפריל 2015 יידרש הבנק לעמוד בהוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי הנזילות, המאמצת את המלצות באזל 3 לחישוב תקן מזערי לניהול סיכון הנזילות (Liquidity Coverage Ratio - LCR) תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי. יחס זה מחושב כמנה של הנכסים הנזילים העומדים לרשות הבנק כדוגמת הפקדות בבנק ישראל ואגרות חוב של ממשלות ובהתייחס לשיעורי התספורת שלהם, חלקי התזרים היוצא נטו בתרחיש קיצוני במהלך חודש ימים. התזרים היוצא כולל בין היתר משיכה של פיקדונות המבוססת על הערכת יציבותם וניצול של קווי אשראי כפי דרישות ההוראה. יחס ה-LCR לא יפחת מרמה מזערית של 60% עד לסוף 2015, 80% בשנת 2016 ו-100% החל משנת 2017. בבנק נערכו סימולציות לבדיקת השפעת היישום על יתרות הבנק ונכון למועד הדוח הבנק יעמוד ברף שנקבע בהוראות המעבר. הוראת ניהול סיכון הנזילות 342 ממשיכה להתקיים במקביל להוראה זו.

בנוסף, החל הבנק לנהל מעקב אחר יחס המימון היציב (NSFR – Net Stable Funding Ratio). מדד זה הינו היחס בין סך מקורות המימון היציבים של הבנק ובין סך השימושים שהבנק צפוי להמשיך לממן, בהנחה של תרחיש לחץ באופק זמן של שנה. בנק ישראל אינו מחייב נכון למועד זה עמידה ביחס גבוה מ-1 כפי שמתבקש על ידי הוראת באזל 3. טרם פורסמו דרישות בנידון.

שווי הוגן (Fair Value)

בהתאם להוראות בנק ישראל, הוצג בבאור ג18 בדוחות הכספיים השווי ההוגן של כל המכשירים הפיננסיים, היינו כל הנכסים וההתחייבויות הכספיים של הבנק ושל החברות הבנות. השווי ההוגן של מכשיר פיננסי מוגדר כמחיר המשולם בין קונה מרצון למוכר מרצון.

כאשר קיים שוק פעיל, מחיר השוק מהווה את השווי ההוגן. מחיר ניירות ערך מסוימים נקבע על סמך הערכות שנתקבלו מצד שלישי ולגבי נגזרים השווי נקבע על סמך מודלים. מחירי שוק אינם קיימים לחלק משמעותי מהמכשירים הפיננסיים של הבנק ושל חברות הבת. בהיעדר מחיר שוק, השווי ההוגן הוא אומדן המתבסס על ערך נוכחי של תזרימי מזומנים כמפורט בבאור ג18.

האומדנים לשווי ההוגן מתבססים על התנאים הקיימים לתאריך הדוחות הכספיים ואינם מייצגים בהכרח ערכי שווי הוגן עתידיים.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה בסך 600 מיליון דולר לסך העסקות שלהן הבנק קובע שווי הוגן על בסיס ציטוטים המתקבלים מהצד הנגדי לעסקה. ככלל, הגופים הללו הם מוסדות פיננסיים בעלי מוניטין בשוקי ההון, העומדים בקריטריונים שקבעה הנהלת הבנק.

חישוב השווי ההוגן מתבסס גם על הערכה סובייקטיבית. לכן יש לנקוט זהירות רבה בשימוש במידע זה, מאחר שאין בו כדי להצביע על שוויו הכלכלי של הבנק וחברות הבת וכן אין הוא יכול לשמש להשוואה בין בנקים שונים.

יש לציין, כי נתוני השווי ההוגן אינם מביאים בחשבון את השפעת המס במקרה וישנו פער חיובי או שלילי בין השווי ההוגן לשווי בספרים של הנכסים ו/או ההתחייבויות המוצגים על בסיס צבירה.

הנתונים המופיעים בבאור ג18 בדוחות הכספיים מראים כי השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים בסוף 2014 גבוה ב-1,492 מיליון ש"ח מהשווי במאזן (ב-2013 גבוה ב-1,591 מיליון ש"ח), בעוד השווי ההוגן של ההתחייבויות הפיננסיות גבוה ב-4,698 מיליון ש"ח מהשווי במאזן (ב-2013 גבוה ב-4,406 מיליון ש"ח). עיקר הפער נובע מכך שהירידה בריבית על ההתחייבויות היתה גבוהה מהירידה על האשראים, עקב הגדלת מרווח הסיכון.

הגידול בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות הכספיים מעבר לרשום בדוחות הכספיים בשנת 2014 נובע בעיקר מהירידה בריבית במשק ובמיוחד במגזר השקלי הלא צמוד, בדומה לשנת 2013.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים, הכוללים בין היתר סיכונים מעילות והונאות, סיכונים משפטיים, סיכונים ציות, סיכונים טכנולוגיים המידע, המשכיות עסקית ואבטחת מידע.

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. הגדרה זו אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.

מוקד סיכון מהותי במכלול הסיכונים התפעוליים הינו סיכונים טכנולוגיים המידע. הבנק הינו בנק מתקדם ומוביל בחדשנות הטכנולוגית במטרה ליצור שירותים מתקדמים ללקוחותיו. לצד ההזדמנויות העסקיות הנוצרות עם ההתקדמות הטכנולוגית, עולה רמת החשיפה לסיכונים הסייבר ולכשל מערכות, אשר עלולים לחשוף את ההבנק לפגיעה בפעילות העסקית ולפגיעה במוניטין.

ניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצת לאומי מתבצע בראייה מערכתית, באמצעות מתודולוגיה קבוצתית אחידה ושיטתית אשר מתווה האגף לניהול סיכונים תפעוליים בחטיבה לניהול סיכונים, תוך התאמה לאופי, גודל ומורכבות הפעילות של כל יחידה ארגונית בקבוצה. ניהול הסיכונים התפעוליים מושתת על תהליך פרו-אקטיבי של זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור, דיווח ובקרה/הפחתה של הסיכונים המהותיים, שמבוצע בכל החטיבות בבנק.

ניהול הסיכון התפעולי בקבוצת לאומי מושתת על שלושה קווי הגנה, בדומה לשאר הסיכונים. האחריות לניהול הסיכונים התפעוליים מוטלת על הנהלות החטיבות וחברות הבנות (קו הגנה ראשון) וכוללת החלטה בין אלטרנטיבות של קבלת הסיכון, שינוי בקרות, שינוי היקפי פעילות, או העברת הסיכון. האגף לניהול סיכונים תפעוליים ומערך הציות ואיסור הלבנת הון – בחטיבה לניהול סיכונים, פונקציית ה-SOX – בחטיבה לחשבונאות והחטיבה ליעוץ משפטי בהתייחס לסיכונים המשפטיים, מהווים את קו ההגנה השני. קו ההגנה השלישי הוא חטיבת הביקורת הפנימית. לשני קווי ההגנה האחרונים מבנה דיווח היררכי בלתי תלוי בקווי העסקים בהם קיים סיכון.

מדיניות ניהול הסיכון התפעולי היא קבוצתית ונועדה למזער הפסדים תוך התחשבות בסובלנות הסיכון ולשמור על היציבות התפעולית לאורך זמן. ניהול סיכונים תפעוליים הוא חלק אינטגרלי מהתרבות הארגונית והפעילות העסקית והתפעולית בקבוצה.

בבנק הוגדר תיאבון/סיבולת סיכון עבור סיכונים תפעוליים. בסיבולת הסיכון הבנק קובע מגבלות הפסד שהקבוצה תהיה נכונה לספוג בתרחישים שונים, ובמספר מוצרים/פעילויות מהותיים.

ממשל תאגידי

הפיקוח והבקרה על ניהול סיכונים תפעוליים בקבוצה מתבצעים באמצעות הדיקטוריון, פונקציית ניהול הסיכונים התפעוליים בחטיבה לניהול סיכונים, וועדות סיכונים תפעוליים, ומערך בריקים (רכזי הנושא ביחידות קו ההגנה הראשון) ואחראי תהליכים בחטיבות האחראים על גיבוש אופן ניהול הסיכונים בתהליכים שבאחריותם. כמו כן, מתכנסים פורומים שונים בנושא ניהול הסיכון התפעולי בהובלת מנהל הסיכונים התפעוליים, בו משתתפים נציגי הגופים העסקיים וחברות הבנות (הברקים), חטיבת הייעוץ המשפטי ומערך הציות והאכיפה. הפורומים הללו מהווים פלטפורמה לשיתוף בידע, הפקות לקחים מאירועי כשל בארגון ומחוצה לו ודיון באסטרטגיות להפחתת הסיכון.

הפונקציה הבלתי תלויה לניהול סיכונים תפעוליים

האגף לניהול סיכונים תפעוליים בחטיבה לניהול סיכונים אחראי על התווית מדיניות הקבוצה - שנידונה ומאושרת על ידי הדירקטוריון, תכנון ופיתוח מתודולוגיה וכלים, שיטות ומסגרת עבודה לניהול הסיכון התפעולי, שותפות בזמן אמת בבחינת סיכונים בפרויקטים ובמוצרים חדשים מהותיים, הטמעת תרבות ניהול הסיכון התפעולי, דיווח לדירקטוריון ולהנהלה הבכירה, וליווי והנחיה מקצועית של נציגי קו ההגנה הראשון.

מתודולוגיות, תהליכים, שיטות וכלים לניהול הסיכון התפעולי

השיטות והכלים לניהול סיכון תפעולי בלאומי נבחנים ומתעדכנים מעת לעת תוך מינוף ידע מקצועי מהארץ והעולם ובעקבות הנחיות רגולטוריות של בנק ישראל וגופי בקרה נוספים. להלן תיאור מכלול הצעדים שהבנק נוקט על מנת לחזק את ניהול הסיכונים התפעוליים.

הקבוצה הגדירה מסמך מדיניות ניהול סיכונים תפעוליים, אשר מהווה בסיס ומסגרת עבודה לניהול הסיכון, וברוח המסמך נקבעים תהליכי עבודה המעוגנים בנהלים ובמסמכי מדיניות. בקבוצה נכתבו ומוטמעים נהלים התומכים בדיווח אירועי הפסד ואירועים שלא התממשו להפסד ובדיקת אפקטיביות הבקורות.

בנוסף, פותחה ואושרה מתודולוגיה של ניהול סיכונים בפרויקטים ומוצרים חדשים מהותיים שמגדירה תהליך מובנה של מיפוי וניהול הסיכונים בפרויקט ותוצריו.

במהלך השנים 2012-2014 בוצע סקר סיכונים תפעוליים בכל יחידות הבנק ונקבעה מפת סיכונים תפעוליים מעודכנת. במסגרת הסקר זוהו מוקדי הסיכון המרכזיים ונקבעה תכנית להפחתת סיכונים אלה.

הבנק פועל למסד תרבות איתנה של ניהול סיכונים תפעוליים בקרב כלל עובדי ומנהלי הקבוצה. במסגרת זו מבוצעים מהלכי הטמעה והדרכה באמצעות מפגשי הדרכה ייעודיים למנהלים ועובדים, שילוב הנושא במגוון קורסים בנקאיים ובניית פורטל ייעודי לניהול הסיכון התפעולי.

אמצעי נוסף לניהול סיכונים, הינו ניתוח תרחישי קיצון, אשר מוערכים, מנוטרים ונקבעות בגינם תכניות הערכות והפחתה. בנק לאומי ממשיך לחזק את יכולות הרציפות העסקית בהתממשות תרחישים תפעוליים רוחביים כגון מלחמה ורעידת אדמה. לבנק קיים אולם מחשבים מוגן טילים ורעידת אדמה וקיימת תוכנית חירום להמשך פעילות הבנק בקורות תרחישים מסוג זה.

הקצאת הון בגין סיכונים תפעוליים נועדה לשמש כרית ספיגה עבור הסיכונים הבלתי צפויים. ההון הרגולטורי מחושב לפי הגישה הסטנדרטית. במקביל נעשית הערכה של ההון הכלכלי, על בסיס הערכה עצמית של סיכונים תפעוליים, כאשר תוצאות החישוב מהוות בסיס לאתגור ההון הרגולטורי. הערכת ההון הכלכלי נעשית באמצעות מודל פנימי של גישת התפלגות הנזק - (LDA - Loss Distribution Approach).

ברביע האחרון של 2014, הוטמעה בבנק מערכת ייעודית מתקדמת לניהול סיכונים תפעוליים התומכת בתיעוד הסיכונים, הבקורות ותכניות ההפחתה. כמו כן, המערכת מאפשרת איסוף וניתוח אירועי הפסד ואירועים שלא התממשו להפסד. המידע הנאגר תומך בתהליך קבלת ההחלטות לגבי ניהול הסיכונים המהותיים ותעדוף פעולות ההפחתה.

סיכוני טכנולוגית המידע

טכנולוגיית המידע הינה מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של תאגיד בנקאי, לאור היותו של המידע, על כל היבטיו והשלכותיו בעל השפעה מכרעת על יציבותו והתפתחותו של הבנק. סיכוני טכנולוגיית המידע חלים על תפעול מערכות מידע בייצור, תהליכי טכנולוגיית מידע רוחביים ופעילויות חדשות (פרויקטים ומערכות).

בבנק נכתב ומוטמע מסמך מדיניות לניהול סיכוני טכנולוגיית המידע המגדיר את העקרונות לניהול סיכונים טכנולוגיים וכולל את המסגרת הארגונית, תחומי הפעולה והאחריות של הגורמים השונים בבנק ותהליכי העבודה הנדרשים לניהול סיכוני טכנולוגית המידע.

בתהליך ניהול הסיכונים משולבת הערכה של רמת הסיכון התפעולי במערכות הפועלות באופן שוטף. ניתוח תוצאות הערכת הסיכונים מאפשר איתור מערכות בעלות רמת סיכון גבוהה. בהתאם להערכת הסיכונים, נבנית תוכנית עבודה רב שנתית לביצוע סקרי בטיחות וניסיונות חדירה מבוקרים, ונקבעות תכניות הפחתה בהתאם.

בנוסף, יושמה ומוטמעת מתודולוגיה להערכת סיכונים בפרויקטים של פיתוח מערכות מידע. הממצאים מנותחים, ונקבעות המלצות להקטנת רמת החשיפה.

סיכוני המשכיות עסקית

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חרום. מערך המחשוב של הבנק מושתת על שני מרכזי מחשוב. מרכז ראשי ממוקם בקריית המחשבים בלוד - תת קרקעי, מוגן טילים, רעידות אדמה ומתקפה ביולוגית כימית ומרכז משני תת קרקעי בתל אביב. כמו כן הוקם בלאומי אתר חרום תת קרקעי לחדר העסקאות של הבנק בקריית המחשבים בלוד.

קיים אתר נוסף בירושלים המשמש כגיבוי שלישי למידע.

הבנק מכין עצמו להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות לפעילותו העסקית. הפעילות מורכבת משלושה נדבכים:

- תשתיות טכנולוגיות
- תוכניות פעולה עסקיות מדיניות ונהלים
- ביצוע תרגולים

להלן עיקרי הפעילויות שבוצעו בשנת 2014 בתחום המשכיות עסקית:

1. ביצוע הערכות למצב חרום באמצעות סקר תהליכים קריטיים ותרגילים בכל יחידות הבנק.
2. עדכון מסמכי מדיניות ונהלים (מדיניות המשכיות עסקית, תכנית המשכיות עסקית).
3. ביצוע הדרכות לצוותי החירום השונים.
4. ניתוח השפעות עסקיות במסגרת סקר מאוחד בחטיבות בהתאם לתכנית העבודה.
5. ביצוע של תרגולים טכנולוגיים ויחידתיים בהתאם לתוכניות התרגולים השנתיים.

סיכוני אבטחת מידע ומתקפות סייבר

הפעילות העסקית של לאומי נסמכת במידה רבה על מערכות מידע. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיות הנתונים חיוניים לפעילות עסקית תקינה והגנה על הפרטיות של הלקוחות. עם התקדמות הטכנולוגיה עולה רמת הסיכון ללאומי וללקוחותיו. כחלק מהשאיפה להתקדמות ומצוינות משולבות טכנולוגיות חדשות בליבה הבנקאית כמו גם במערכות קצה בלאומי ובקרב לקוחותינו. טכנולוגיות אלה מעלות את רמת הסיכון בפני תקיפות סייבר.

בנק לאומי כארגון פיננסי מוביל, מהווה מטרה אטרקטיבית לתוקפים שונים. מערכות המחשוב, רשתות התקשורת ומכשירי לקוחותינו הותקפו וסביר שימשיכו להיות תחת התקפות סייבר, וירוסים ותוכנות זדוניות, התקפות דיוג (Phishing) וחשיפות נוספות שמטרתן פגיעה בשירות, גניבה או פגיעה בנתונים.

לאומי רואה במידע של הבנק ולקוחותיו נכס עיקרי ומשקיע מאמצים ביישום מנגנוני ותהליכי בקרה והגנה.

בשנים האחרונות ניתן להבחין בעליית מדרגה באיומי הסייבר בעולם. מבוצעות מתקפות בארץ ובעולם כנגד תשתיות לאומיות, גופי ממשל ותאגידים.

המתקפות מבוצעות על ידי גורמים שונים, החל מעובדי ארגונים, דרך פשע מאורגן וכלה בהתקפות של מדינות ופרטיים ממניעים מדיניים.

ביום 15 בנובמבר 2014 עצרה משטרת ישראל מספר אנשים, ביניהם עובדים לשעבר של חברת הבת לאומי קארד שניסו לסחוט את החברה ולקבל תשלום בגין השבת נתונים ופרטים של כרטיסי אשראי שהיו בידיהם. למיטב ידיעת החברה לא נגרם נזק ללקוחותיה כתוצאה מהאירוע. ביום 1 בינואר 2015 הוגש כתב אישום נגד שלושה מהמעורבים באירוע הסחיטה.

ניהול סיכוני אבטחת מידע בלאומי מתבצע בהתבסס על מדיניות אבטחת מידע של לאומי, ועל פי מודל בינלאומי למיפוי וניהול סיכונים, יישום בקורות וגידור הסיכונים. קיימים בלאומי מוקדים לניטור פעילות חריגה או מתקפות סייבר

לאומי מתמיד בשיפור יכולות ההתגוננות מפני איומי הסייבר.

סיכוני רגולציה וציות

א. ציות, איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

בשנת 2001 החל לפעול בקבוצה, על פי דרישת הרשויות, קצין ציות ראשי (Chief Compliance Officer) אשר אחראי גם למילוי החובות לפי הוראות החקיקה בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור. ב-2013 בוצע שינוי מבנה ארגוני בבנק ופונקציית הציות הוכפפה למנהלת הסיכונים הראשית.

קצין הציות הראשי משמש גם כממונה על האכיפה בתחום דיני ניירות ערך וגם כ-Responsible Officer בתחום ה-FATCA, כפי שיפורט להלן.

לצורך ניהול אפקטיבי של הנושא, הוקם בלאומי מערך ציות ואכיפה שבראשו עומד קצין הציות הראשי. פעילות מערך הציות מבוצעות באמצעות צוות מקצועי בעל ידע והבנה מעמיקה בתחומי הציות, ומבוססת על תהליכי עבודה, בקרה ומערכות ממוכנות.

מורכבותה והתפתחותה של הפעילות הבנקאית, מחייבת את הבנק להקפדה יתרה על קיום מכלול החובות שחלות על התאגיד הבנקאי, בקשריו עם לקוחותיו, מכוח חקיקה ראשית, תקנות, צווים, היתרים והוראות בנק ישראל.

הוראת ניהול בנקי תקין 308 - קצין ציות, מחייבת את הבנקים לאכוף את ההוראות הצרכניות, דהיינו: חוקים, תקנות והוראות המסדירים את הפעילות הבנקאית בכל הנוגע ליחסים שבין הבנק לבין לקוחותיו, לרבות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור.

על פי ההוראה, מבוצע, אחת לחמש שנים, סקר תשתית אשר במסגרתו ממופות ההוראות הצרכניות, הסיכונים להתרחשות אירועי חריגה מההוראות ובצידם מוגדרות בקורות למניעתם.

ביום 4 במרס 2015 פורסמה טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין 308 - ציות ופונקציות ציות בתאגיד הבנקאי. לאומי יערך ליישום השינויים שיתבקשו בעקבות ההוראה, בהתאם ללוחות הזמנים שייקבעו בה.

מערך ציות ואכיפה נמצא בקשר שוטף עם חברות הבנות בארץ ובחו"ל לצורך מעקב ליישום נושא הציות ובכלל זה איסור הלבנת הון, איסור מימון טרור, טיפול בלקוחות אמריקאים ותושבי חוץ אחרים. המערך פועל בהתאם למסמך מדיניות הציות הקבוצתית, המתעדכן מעת לעת בהתאם למגמות מקומיות ובינ"ל.

בהתאם למגמות המתפתחות בעולם, נערך הבנק לטיפול בסוגיית ה"כסף המוצהר" לצרכי מס על ידי לקוחות, בהתאם למדיניות מבוססת סיכון שאישר הדירקטוריון. בהקשר זה נקבעו מדיניות ותהליכי עבודה, שמטרתם להימנע ככל שניתן מקבלת כספים שאינם מוצהרים על ידי הלקוח לרשויות המס הרלוונטיות במדינת המקור שלו.

ביום 2 באוגוסט 2014 פורסם ברשומות תיקון צו איסור הלבנת הון. עם כניסת הצו לתוקף עודכנו בהתאם נהלי העבודה הרלוונטיים בבנק.

במהלך 2014 נמשכה בבנק הפעילות הנדרשת ליישום הוראות החקיקה בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור ובכלל זה, טיוב נתונים, הפצת פרסומים והפקות לקחים ליחידות השונות, פיתוחים ושיפורים במערכות הממוכנות והשתתפות בפעולות הדרכתיות להגברת המודעות והטמעת הנושא בקרב עובדי הבנק. הבנק פועל לקבלת המידע הנדרש על הלקוחות, הן בעת פתיחת חשבונות והן לגבי לקוחות קיימים. מטבע הדברים, תהליך ביצוע הליך "הכר את הלקוח" ללקוחות הקיימים צפוי להימשך תקופה ארוכה יחסית. הבנק קבע תעדוף, מבוסס ניהול סיכונים, של קבלת הנתונים כאמור מסוגי הלקוחות השונים וכן דיווחים תקופתיים שנמסרים לגורמים שונים בבנק לגבי התקדמות הפרויקט כאמור.

ב. אכיפה

בינואר 2011 התקבל בכנסת חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011. מטרת החוק, אשר פורטה בדפי ההסבר, הינה ייעול האכיפה של הוראות החקיקה בתחום דיני ניירות הערך. במסגרת חקיקה זו ניתן יהיה להטיל סנקציות שונות על תאגיד, שהפר את ההוראות הרלוונטיות וכן על עובדי התאגיד, לרבות נושאי המשרה.

בהמשך לחוק פרסמה הרשות לניירות ערך מסמך קריטריונים להכרה בתכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך וניהול השקעות (להלן: "מסמך הקריטריונים").

במסמך הקריטריונים הנחתה רשות ניירות ערך את התאגיד למנות ממונה על האכיפה. תפקידו, על פי מסמך הקריטריונים, הוא להיות אחראי על יישום תכנית האכיפה.

קצין הציות הראשי של הקבוצה משמש גם כממונה על האכיפה ומרכז בידיו סמכויות ואמצעים ליישום הוראות החקיקה הרלוונטיות לתחומים אלו.

בתאריך 2 באוקטובר 2014 אישר הדיקטוריון את תכנית האכיפה הפנימית, לאחר שהתכנית תוקפה על ידי מומחה חיצוני ולאחר שנהלי האכיפה המרכזיים נסקרו על ידו.

ג. FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act

במרס 2010 תוקן בארה"ב ה-Internal Revenue Code באופן שמחיל משטר דיווח שמטרתו לחייב מוסדות פיננסיים זרים (FFI) להעביר מידע אודות חשבונות המוחזקים על ידי לקוחות אמריקאיים. לפרטים ראה פרק חקיקה בנקאית לעיל.

החל מיום 30 ביוני 2014 מיושם נוהל FATCA של הבנק המשקף יישום הנחיות - FATCA כפי שמשתמע מהסכם ה-IGA עד לפרסום חקיקה מקומית, ומגדיר את תהליכי העבודה ליישום התקנות.

נכון ל-31 בדצמבר 2014 טרם פורסמו הוראות חקיקה מקומית יחד עם זאת, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים להיערכות הבנקים בנושא ה-FATCA, כחלק מהיערכות הבנק ליישום החוק בקבוצת לאומי פעל הבנק בהפצת נהלים וחוזרים ובהטמעת מדיניות בדבר הסדרת נושא זיהוי, איתור וטיפול בלקוחות אמריקאיים. החל מיום 30 ביוני 2014 מיושם נוהל FATCA של הבנק המשקף יישום הנחיות - FATCA כפי שמשתמע מהסכם ה-IGA עד לפרסום חקיקה מקומית, ומגדיר את תהליכי העבודה ליישום התקנות.

על מנת לוודא ציות של קבוצת לאומי (להלן לאומי) ויחידים בה, להוראות חקיקת FATCA כפי שאומצו על ידי מדינת ישראל בהסכם הבין מדינתי, ועל פי הסכם ספציפי בין קבוצת לאומי ובין משרד המשפטים האמריקאי פועל הבנק במספר נדבכים שעיקרם: מינוי קצין הציות כממונה לנושא (Responsible Officer), אימוץ מדיניות ונהלי עבודה מתאימים, פיתוח כלים ממוכנים תומכים בתהליכי העבודה, גיבוש מנגנוני הדרכה והטמעה, בדיקה, בקרה ותפעול הנדרשים למילוי ההנחיות והנחיית החברות הבנות בקבוצה להיערכות מתאימה.

סיכונים משפטיים

סיכונים משפטיים נובעים מארבעה תחומים עיקריים:

- סיכוני חקיקה - סיכונים הנובעים מפעילות הבנק אם אינה תואמת הוראת חקיקה ראשית או משנית, הוראות בנק ישראל או הוראות רשויות מוסמכות אחרות
- סיכוני התקשרות חוזית - סיכונים הנובעים מפעילות הבנק מול לקוחות, ספקים וגורמים אחרים שהבנק מתקשר עמם בהסכמים שונים, אם אינה מגובה בהסכם המסדיר מלוא זכויות הבנק, או שההסכם אינו ניתן לאכיפה מלאה.

- סיכוני פסיקה - סיכונים הנובעים מפעילות הבנק אם אינה תואמת פסיקה תקדימית.
- סיכונים הנובעים מהליכים משפטיים המתנהלים נגד הבנק.

בקבוצה מיושמת תכנית ניהול סיכונים משפטיים שמטרתה לאתר, למנוע, לנהל ולמזער את הסיכונים המשפטיים. התכנית כוללת מסמכי מדיניות וממשק בין חטיבת הייעוץ המשפטי לבין יחידות הבנק, וכן נהלים פנימיים החלים בתוך חטיבת הייעוץ המשפטי שמטרתם לוודא כי הייעוץ המשפטי הניתן בבנק הינו ייעוץ מקצועי ומעודכן. מסמך המדיניות עודכן בסוף שנת 2012 ולאחר מכן בספטמבר 2014.

לגבי חברות הבנות של הבנק בארץ ובחו"ל, נקבעה מדיניות כללית לניהול סיכונים במסגרת מסמכי מדיניות ייעודיים. כל חברה בת ושלוחה הכינה נוהל פנימי לניהול סיכונים משפטיים התואם את פעילותה ואת מדיניות הקבוצה בנושא. הנהלים הפנימיים שהוכנו על ידי חברות הבנות כאמור, אושרו על ידי חטיבת הייעוץ המשפטי ובדירקטוריונים של חברות הבנות. בהתאם למסמכי המדיניות נדרשות חברות הבנות להפנות נושאים מסויימים לייעוץ משפטי מתאים. בנוסף, שולחות החברות למנהל הסיכונים המשפטיים דוחות תקופתיים חצי שנתיים בסוף הרביעי השני והרביעי בכל שנה, וכן דוחות מידעיים, בהתאם לנדרש במסמכי המדיניות. הדיווחים נשלחים בהתאם לפורמט אחיד שהוכן בחטיבת הייעוץ המשפטי ועודכן במהלך שנת 2013. בשנת 2013 עודכן מסמך המדיניות לניהול סיכונים משפטיים בשלוחות חו"ל והטמעתו נמשכה בשנת 2014.

במסגרת התכנית לניהול סיכונים משפטיים הושם דגש על:

- מניעת ומזעור סיכונים משפטיים.
- איתור מוקדי הסיכונים המשפטיים המהותיים והטיפול בהם.
- הכנת הסכמים, הנחיות ונהלים מתאימים.
- בדיקת הוראות החקיקה (לרבות פסיקה) והוראות רשויות, ובחינת השלכותיהן על עבודת הבנק.
- הפקת לקחים בנושאים שונים ויישום הלקחים במסמכים המשפטיים הנהוגים בבנק, וכן העברת חוות דעת בנושא ליחידות הרלבנטיות בבנק.

לצורך ביצוע תכנית ניהול הסיכונים המשפטיים פועלים בחטיבת הייעוץ המשפטי, בראשות היועץ המשפטי הראשי שהוא מנהל הסיכונים המשפטיים, גורמים וועדות, שתפקידם לאתר באופן שוטף דברי חקיקה ופסקי דין חדשים בעלי השלכה על עבודת הבנק, לבחנם ולרכז הטיפול בהשלכותיהם. הוראות רגולטוריות חדשות (חקיקה ראשית, חקיקה משנית, הוראות רשויות) מאותרות ובמידת הצורך מטופלות, כבר בשלב הצעת החוק.

פעילותו של כל אחד מהגורמים והוועדות הנ"ל מוסדרת בנוהל עבודה פנימי של חטיבת הייעוץ המשפטי. בין היתר קובעים הנהלים את ממשק זרימת המידע בין כל אחד מן הגורמים הנ"ל לבין הנהלת החטיבה וצוות הסיכונים המשפטיים הפועל בחטיבה.

מצב ההצמדה, התקופות לפרעון ומצב הנזילות

א. מצב ההצמדה

בהתאם למדיניות ניהול מאזני ההצמדה, ההון הפנוי המוגדר כסך מקורות ההון ובתוספת עתודות מסוימות ובניכוי השקעות בחברות כלולות ובנכסים קבועים, מושקע בנכסים שקליים לא-צמודים, בנכסים צמודים למדד ובנכסים במטבע חוץ או הצמודים למטבע חוץ. מימון כל ההשקעות של הבנק בחו"ל ממקורות במטבע חוץ מונע את חשיפת הבסיס בג'ין.

להלן תמצית מצב מאזני ההצמדה, כפי שעולה מבאור 16 לדוח הכספי:

ליום 31 בדצמבר 2014			ליום 31 בדצמבר 2013		
לא צמוד	צמוד מדד	מטבע חוץ (ב)	לא צמוד	צמוד מדד	מטבע חוץ (ב)
במיליוני ש"ח					
235,768	54,203	123,396	227,187	57,992	112,180
210,259	56,195	127,383	205,407	59,047	114,950
25,509	(1,992)	(3,987)	21,780	(1,055)	(2,770)

- (א) כולל עסקות עתידיות ואופציות.
 (ב) כולל צמוד מטבע חוץ.
 (ג) עודף ההתחייבויות במט"ח נובע בעיקר מעסקת חיסוי כנגד חשיפת המס בג'ין ההשקעות בשלוחות הבנק בחו"ל, השקעה במניות וקרנות המסווגות כפריט לא כספי וכן בג'ין חיסוי הכנסות עתידיות במטבע חוץ.

הניהול והדיווח השוטף של חשיפת הבנק לסיכונים בסיס מתבצעים על פי הגישה הכלכלית הכוללת התאמות ותוספות לגישה החשבונאית המוצגת לעיל. החשיפה בבסיס המחושבת על פי הגישה הכלכלית מפורטת בפרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

בשנת 2014 חל גידול בסך כ-15.6 מיליארד ש"ח בהיקף פיקדונות הציבור (כולל כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון). בהיקף האשראי לציבור חל גידול של 11.6 מיליארד ש"ח, בהשקעות באגרות חוב נרשם קיטון של כ-12.4 מיליארד ש"ח ובהפקדות בבנקים, נטו, גידול בסך כ-15.9 מיליארד ש"ח.

להלן השינויים העיקריים שחלו במהלך 2014 בפעילות העיקרית בחלוקה למגזרי הצמדה:

המגזר השקלי הלא צמוד

שיעור הנכסים הכספיים במגזר השקלי הלא צמוד מסך הנכסים הכספיים הינו כ-59%.

עיקר הפעילות במגזר הינה לתקופות קצרות, עד שנה.

בהיקף האשראי לציבור חל גידול בסך כ-13 מיליארד ש"ח, 8.9%. היקף המזומנים וההפקדות בבנקים, נטו עלה בכ-12 מיליארד ש"ח, והיקף ההשקעה בניירות ערך ירד בכ-15.2 מיליארד ש"ח.

בשנת 2014 נרשם גידול בסך כ-11.6 מיליארד ש"ח, 7.3%, בהיקף הפיקדונות השקליים. גידול זה כולל פרעון שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים בסך 2 מיליארד ש"ח.

יתרת עסקאות הנגזרים, נטו במגזר הסתכמה ב-31 בדצמבר 2014 בכ-19 מיליארד ש"ח, קיטון בסך כ-4.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לדצמבר 2013.

המגזר הצמוד למדד

בשנת 2014 האשראי לציבור קטן בכ-2.3 מיליארד ש"ח, כ-4.3% וההשקעה בניירות ערך הצטמצמה בכ-1.1 מיליארד ש"ח.

הפיקדונות צמודי המדד, כולל כתבי התחייבות נדחים, קטנו בכ-3.2 מיליארד ש"ח.

יתרת עסקאות הנגזרים, נטו במגזר הסתכמה ב-31 בדצמבר 2014 בכ-2.2 מיליארד ש"ח, קיטון בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לדצמבר 2013.

מגזר מט"ח וצמוד מט"ח

שיעור הנכסים הכספיים במגזר המט"ח מסך הנכסים הכספיים הינו כ-30%, בדומה לשנת 2013.

האשראי לציבור המהווה כ-38% בלבד מסך פיקדונות הציבור במגזר, גדל בכ-1.1 מיליארד ש"ח, גידול של 2.7% ובנטרול השפעת השינויים בשערי החליפין לא חל שינוי מהותי בהיקף האשראי.

ההשקעות בניירות ערך במט"ח הסתכמו בכ-26 מיליארד ש"ח, גידול של כ-3.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לדצמבר 2013.

בפיקדונות בבנקים, נטו חל גידול בסך כ-4 מיליארד ש"ח.

מתחילת שנת 2014 פקדונות הציבור במט"ח גדלו בכ-7.4 מיליארד ש"ח, 7.3%, גידול הנובע בעיקר מהשפעת השינויים בשערי החליפין.

על פי ניסיון העבר, חלק גדול מהפיקדונות במגזר מטבע החוץ, המופקדים לתקופות קצרות משנה (ובכלל זה גם פיקדונות לפי דרישה), מופקדים בבנק מחדש בתהליך רצוף ומתמשך.

יתרת העסקאות העתידיות, נטו, במטבע חוץ כנגד שקלים הסתכמה ב-31 בדצמבר 2014 בכ-22.5 מיליארד ש"ח, קיטון של כ-3.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לדצמבר 2013.

ב. התקופות לפרעון

בשנת 2014 בדומה לשנים האחרונות התאפיין הבנק ברמת נזילות גבוהה בשקלים. חלקה כתוצאה ממדיניות מכוונת של הבנק בגיוס מקורות יציבים ומגוונים, באמצעות גיוס פיקדונות ממספר גדול של לקוחות לטווחי זמן שונים ובכלל זה לתקופות ארוכות, וחלקה מגידול עודפי הנזילות בשקלים במערכת הבנקאית.

כ-26% מסך נכסי הבנק מופקדים לתקופות קצרות בבנקים ומושקעים בניירות ערך סחירים, בעיקר באגרות חוב ממשלתיות.

היקף הנכסים הנזילים בשנת 2014 היה גדול באופן משמעותי מסך ההתחייבויות לטווח קצר והבנק עמד בכל מגבלות הנזילות בתרחישים השונים. זאת, בהתאם למדיניות שמטרתה להבטיח עמידות גם בתרחישי לחץ קיצוניים תיאורטיים.

להלן תזרים מזומנים עתידי של הנכסים וההתחייבויות לפי תקופות לפרעון ולפי בסיס הצמדה (כולל מכשירים נגזרים ולא כולל פריטים לא כספיים) (פירוט נוסף ראה בבאור 17 לדוחות הכספיים).

על פי הוראות בנק ישראל תזרימי המזומנים בגין התחייבות בעלת מספר מועדי פרעון תמוין בהתאם להערכת ההנהלה על פי שיקול דעתה או מועד הפרעון החוזי המוקדם ביותר.

על פי חוזר בנק ישראל מספטמבר 2013, תאגיד בנקאי נדרש להציג את תזרימי המזומנים בגין נכסים והתחייבויות בהבחנה בין מטבע ישראלי (לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח) לבין מטבע חוץ. בנוסף, תזרימי המזומנים בגין מכשירים נגזרים המסולקים, נטו, יסווגו למטבע ישראלי או למט"ח בהתאם למטבע בו התבצע הסילוק. אין לדווח על סכומים חוץ מאזניים של מכשירים נגזרים אלו.

ליום 31 בדצמבר 2014			עודף נכסים על התחייבויות*
מטבע ישראלי	מטבע חוץ	סך הכל	
התקופה שנותרה עד לפרעון:			במיליוני ש"ח
(70,498)	(37,865)	(108,363)	עד חודש
9,990	1,355	11,345	מחודש ועד שנה
50,594	14,525	65,119	משנה ועד 5 שנים
25,250	8,488	33,738	מ-5 ועד 10 שנים
38,763	8,780	47,543	מעל 10 שנים
1,166	548	1,714	ללא מועד פרעון
55,265	(4,169)	51,096	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013			עודף נכסים על התחייבויות*
מטבע ישראלי	מטבע חוץ	סך הכל	
התקופה שנותרה עד לפרעון:			במיליוני ש"ח
(78,083)	(36,205)	(114,288)	עד חודש
22,649	6,695	29,344	מחודש ועד שנה
39,438	22,358	61,796	משנה ועד 5 שנים
27,232	5,634	32,866	מ-5 ועד 10 שנים
39,988	2,403	42,391	מעל 10 שנים
724	(44)	680	ללא מועד פרעון
51,948	841	52,789	סך הכל

* בקיזז עודף (חסור) יתרות בגין מכשירים נגזרים. תיאור עיקרי המדיניות, אמצעי הפיקוח ומימוש המדיניות, והמגבלות הנהוגות בניהול סיכוני השוק, ובכלל זה סיכוני הבסיס והנזילות, מובאים בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל.

ג. מצב הנזילות וגיוס מקורות

מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק

עודפי הנזילות של המערכת הבנקאית בישראל הוסיפו להיות גבוהים גם בשנת 2014. לצורך ספיגת העודפים מקיים בנק ישראל מדי יום, שבוע וחודש מכרזים מוניתאריים. זאת באופן משלים למכרזי המק"מ.

במהלך שנת 2014 רכש בנק ישראל מט"ח בסך כולל של כ-7 מיליארד דולר, מתוכם כ-3.5 מיליארד דולר נרכשו כחלק מתוכנית לקיזוז השפעת תמלוגי הגז על שער החליפין.

לרכישות המט"ח של בנק ישראל השפעה מרחיבה על עודפי הנזילות השקליים במערכת הבנקאית.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק ממשיך להצביע על נזילות גבוהה, כתוצאה ממדיניות מכוונת לגיוס מקורות יציבים ומגוונים, תוך דגש על גיוס פיקדונות ממספר גדול של לקוחות לטווחי זמן שונים ובכלל זה לתקופות ארוכות.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו ואחר מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל פנימי שפותח בבנק בהתאם להוראת בנק ישראל. ההנחות השונות העומדות בבסיס המודל נבחנות ומתעדכנות באופן שוטף, בהתאם להתפתחויות שחלות בפרמטרים הרלבנטיים העיקריים.

היקף יתרות המערכת הבנקאית (עו"ש ופיקדונות מוניתאריים) בבנק ישראל לסוף דצמבר 2014 עמד על כ-146 מיליארד ש"ח, לעומת כ-127 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2013.

היקף יתרות לאומי (עו"ש ופיקדונות מוניתאריים) בבנק ישראל לסוף דצמבר 2014 עמד על כ-39 מיליארד ש"ח, לעומת כ-27 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2013.

יתרת המזומנים ופיקדונות בבנקים נטו הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2014 בכ-48.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-32.9 מיליארד ש"ח בסוף 2013, שיעור גידול של כ-47%.

כמו כן, לבנק תיק ניירות ערך בהיקף של כ-44 מיליארד ש"ח, המושקע בעיקר באגרות חוב ממשלת ישראל, אגרות חוב של ממשלות זרות, ואג"ח של בנקים בחו"ל. זאת בהשוואה ליתרה בסך כ-57 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2013.

במהלך התקופה הנסקרת עלה היקף הנכסים הכספיים החוץ מאזניים של הלקוחות בכ-24 מיליארד ש"ח והסתכם לסך של 598 מיליארד ש"ח.

יתרת סך הפיקדונות של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות הסתכמה ב-31 בדצמבר 2014 בסך 22,606 מיליון ש"ח.

הליכים משפטיים

1. הליכים אזרחיים

1.1. הבנק צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תביעות נגזרות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדו לקוחות הבנק, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך עסקיו הרגיל.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים לכל התביעות.

עילות התביעות נגד הבנק שונות ומגוונות וביניהן נמנות טענות בדבר אי ביצוע הוראות או אי ביצוען במועד, בקשות לאישור עיקול, שהטילו צדדים שלישיים על נכסי חייבים, המוחזקים, לטענתם, בידי הבנק, טענות על חיובי ריבית שלא בהתאם לשיעורי הריבית שסוכמו בין הבנק לבין הלקוח, שיעורי ריבית, החורגים מהמותר על פי החוק, טעויות במועדי חיוב וזיכוי חשבונות בשל שיקים שנמשכו עליהם, טענות בקשר עם חיובי עמלות, טענות בנושאים הקשורים לניירות-ערך, יחסי עבודה, משיכת שיקים ללא כיסוי ואי כיבוד שיקים.

תביעות נגד הבנק, בסכומים מהותיים, פורטו בבאור 18 לדוחות הכספיים.

1.2. במסגרת נקיטת אמצעים לגביית חובות במהלך עסקיו הרגיל נוקט הבנק, בין השאר, בהליכים משפטיים שונים נגד חייבים וערבים ובהליכים למימוש בטוחות. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות להפסדי אשראי שבוצעו על ידי הבנק על יסוד הערכת מכלול הסיכונים הכרוכים באשראי למגזרי המשק השונים ובהתחשב בהיקף המידע על החייב/הערב הנוגע בדבר איתנותו הפיננסית והבטוחות שניתנו לבנק להבטחת פרעון החוב.

1.3. בהחלטות מיום 1 ביולי 2014 ומיום 24 בנובמבר 2014, אישר בית-המשפט המחוזי בתל-אביב הסדר פשרה בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה ביום 13 ביולי 2011, כנגד חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שב"א") וכנגד בנק הפועלים בע"מ, הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ, בטענה כי בעת משיכת מזומנים ממכשיר בנק אוטומטי המופעל על ידי שב"א, לא ניתן למשתמש גילוי נאות על כך שנוסף על העמלה שגובה שב"א בגין פעולת המשיכה, המושך יחויב על ידי הבנק שבו מתנהל חשבונו בעמלה נוספת. סכום התביעה הייצוגית הוערך על ידי המבקשים, בכ-153.3 מיליון ש"ח. על פי הסדר הפשרה, תשלם שב"א סך של כ-5.8 מיליון ש"ח כתרומה לטובת הציבור הרחב. הבנקים התחייבו כלפי שב"א להשתתף בתשלום בסך של 850 אלף ש"ח. חלקו של הבנק בתשלום, 300 אלף ש"ח.

1.4. ביום 23 ביולי 2014, ניתן על ידי בית המשפט פסק דין שאישר הסדר פשרה בבקשה לאישור תביעה ייצוגית שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ביום 6 במאי 2008, בטענה שהבנק מחייב חשבונות לקוחות שמתנהלים נגדם הליכים משפטיים בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי ערכאה שיפוטית, וגובה בגין הוצאות אלה ריבית בשיעור הריבית החלה בחשבון ולא ריבית והפרשי הצמדה, בהתאם לחוק פסיקת רבית והצמדה. הסדר הפשרה קובע בין היתר, כי הבנק יבצע תיקון יתרה יזום בסכום אחיד של 2,500 ש"ח בחשבונות קיימים של לקוחות אשר מתנהל או התנהל נגדם בעבר הליך גבייה. לקוחות שחשבונותיהם סגורים ושילמו לבנק את מלוא חובם, ללא כל מחיקה ומחילה, יהיו רשאים לפנות לבנק ולקבל פיצוי בסך 2,500 ש"ח, הכל כמפורט בפסק הדין.

2. הליכים אחרים

2.1. ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברות מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בעניין, בחודש נובמבר 2004. המדובר בקביעה אזרחית מהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי. הבנק הגיש ערר על קביעה זו. על פי הסכם פשרה שנחתם בין הבנקים והממונה על הגבלים עסקיים, הוסכם כי, הקביעה תבוטל והבנקים ישלמו לאוצר המדינה סך של כ-70 מיליון ש"ח (חלקו של הבנק כ-21 מיליון ש"ח) לבנק תעמוד האפשרות לשלם את הסכום האמור (וכך גם לבנקים האחרים לגבי הסכומים הנוגעים להם), חלף תשלום לאוצר המדינה ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכמות עם הממונה, במסגרת הסדרי פשרה במספר בקשות לאישור תובענות ייצוגיות התלויות ועומדות נגד הבנק. ביום 15 ביוני 2014, אישר בית הדין להגבלים עסקיים את ההסכמות בין הצדדים ונתן להן תוקף של צו מוסכם.

2.2. בחודש מרס 2012 הוגש כתב אישום נגד לאומי רומניה ונגד חברי ועדת האשראי של לאומי רומניה, בעניין פעולה בחשבון לקוח, אשר לטענת התביעה הכללית ברומניה נעשתה שלא כדין. כתב האישום הוגש בעקבות תלונת הלקוח אשר טוען כי נגרם לו נזק עקב פעולת הבנק (סכום הנזק הנטען איננו מהותי). ביום 28 בנובמבר 2012, קבל בית המשפט ברומניה את הטענות של בנק לאומי רומניה על כך שלא הייתה סמכות לתביעה הכללית ברומניה להגיש כתב האישום נגדו ונגד עובדים/מנהלים מסוימים בו, והחליט להחזיר את התיק לתביעה הכללית לצורך ניסוח והגשה מחדש של כתב האישום. התביעה הכללית והמתלונן הגישו ערעורים על ההחלטה. הערעור התקבל, התיק הוחזר לערכאה הראשונה והחלו דיונים בתיק.

2.3. ביום 16 בפברואר 2014, הוגשה למחלקה הכלכלית של בית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה נגד הבנק לגילוי ועיון במסמכים. המבקש עותר לגילוי מסמכים שונים הנוגעים לאשראי שהבנק העמיד לדבריו לגנדן הולדינגס בע"מ ("גנדן") לשם מימון רכישה של מניות אי. די. בי. אחזקות בע"מ ("אי. די. בי."). גילוי המסמכים מתבקש לאור כוונת המבקש להגיש בקשה לאישור תביעה נגזרת וטענתו כי בשנת 2008 או 2009 החליטו נושאי משרה בכירים בבנק, באופן המנוגד לטובת הבנק ומתוך שיקולים זרים ופסולים, להתיר לגנדן לקבל לרשותה דיבידנדים שתחלק אי. די. בי. מאותו מועד ואילך במקום שאלו ימשיכו להתקבל בבנק למימון הפירעון. לטענת המבקש, מדובר בהחלטה פסולה שלא היה לה היגיון עסקי וכתוצאה ממנה נגרם לבנק נזק של מאות מיליוני ש"ח. עוד נטען כי רואי החשבון של הבנק היו אמורים להיות מודעים להחלטה הפסולה הנטענת אולם התרשלו בתפקידם. הבנק הגיש תגובה ובה התנגד למבוקש.

2.4 ביום 29 ביוני 2014, הוגשה עתירה לבית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, נגד המפקח על הבנקים ונגידת בנק ישראל, וכן נגד ארבע חברות שנמנו על קבוצת אי. די. בי. (טומוהוק, גנדן הולדינגס, אי. די. בי. אחזקות, אי. די. בי. פיתוח) וכן הבנקים לאומי, הפועלים, מזרחי ודיסקונט צורפו אף הם כמשיבים. לטענת העותרים, הם פנו מספר פעמים למפקח על מנת שיבדוק את התנהלות המערכת הבנקאית מול קבוצת אי. די. בי., אך לטענתם לא נענו, ועל כן הם עותרים למתן צווים על תנאי שירותו למפקח לנמק מדוע לא ישיב לגופו של ענין לפניית העותרים בענין הפעלת סמכויותיו בכל הנוגע להסדרי החוב עם הקבוצות העסקיות הגדולות במשק, ובפרט עם קבוצת אי. די. בי., ומדוע לא יבצע חקירה מקיפה בענין התנהלות המערכת הבנקאית במתן אשראי לקבוצת אי. די. בי., לרבות מתן הבטחות, הערבויות, מיחזור ההלוואות, החלטות ועדות האשראי וכן הסדרי החוב של המערכת הבנקאית עם הקבוצה. עוד טענו העותרים כי על המפקח להסיק מסקנות מערכתיות ואישיות מן החקירה האמורה, לפרסמן לציבור ולפעול על פי סמכותו לתיקון הליקויים, לרבות לחייב את הבנקים לגבות את חובות קבוצת אי. די. בי. במלואם ולהעביר את האחראים לליקויים מתפקידם.

2.5 ביום 1 בספטמבר 2013, הוגשה למחלקה הכלכלית של בית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאשר הגשת תביעה נגזרת נגד נושאי משרה בכירים לשעבר בבנק. לטענת המבקש, במסגרת חקירות של רשויות המס בארה"ב התברר כי נציגי הבנק ונציגי בנק לאומי ארה"ב (להלן: BLUSA או בלוסא) סייעו ללקוחות שהם נישומי מס בארה"ב לבצע פעולות שמנעו מרשויות המס בארה"ב לגבות מסים מאזרחיהם. הנזק שנגרם לבנק, לטענת המבקש, עומד על סך מאות מיליוני ש"ח שהבנק התעתד לשלם לרשויות בארה"ב. המבקש טען כי נכון לשלב הגשת הבקשה, נקב הבנק בסכום של 340 מיליון ש"ח כאשר חלק מהסכום שולם ליועצים ולנותני שירותים בקשר עם החקירות. המבקש טוען כי נושאי המשרה לשעבר אחראים לנזק שנגרם לבנק שעה שהניעו אותו לקחת חלק בפעילות הבלתי חוקית או לכל הפחות לא מנעו אותה. ביום 6 בינואר 2015, הגיש המבקש בקשה מתוקנת לאשר הגשת תביעה נגזרת נגד נושאי משרה בבנק ותאגידי נוספים בשליטת הבנק ("קבוצת לאומי") וכן נגד רואי החשבון של הבנק, על פי הנטען בבקשה המתוקנת, הנזק שנגרם לקבוצת לאומי בשל חקירת הרשויות בארה"ב וההסדרים שנחתמו עמן הוא כ-2.1 מיליארד ש"ח. ביום 19 בפברואר 2015, הגיש הבנק לבית המשפט בקשה להקמת ועדת תביעות מיוחדת בלתי תלויה, לבחינת הדרישות הכלולות בבקשת אישור זו ובבקשה הנזכרת בסעיף 2.7. להלן, ככל שלא תמחק על הסף, להגיש תביעות נגד נושאי משרה ומשרדי רואי חשבון של הבנק, וכן ביחס לדרך הפעולה המשפטית הרצויה לבנק לאור מכלול ההתרחשויות בקשר לפרשת לקוחותיו שהם נישומי מס בארצות הברית. ביום 11 במרס 2015, נתנה החלטת בית המשפט לפיה בית המשפט רשם לפניו את החלטת דירקטוריון הבנק להקים ועדת תביעות בלתי תלויה ונעתר לבקשת הבנק לעכב את המשך הדיון בתיק, לפרק זמן של 4 חודשים מיום מתן ההחלטה (לאחר החלטת הדירקטוריון בנוגע לממצאי הוועדה).

2.6 ביום 16 בנובמבר 2014 הוגשה למחלקה הכלכלית של בית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובה בקשה למתן סעדים שונים בקשר עם ניהול המגעים מול הרשויות האמריקאיות ובקשר עם התקשרות בהסדר מול הרשויות האמריקאיות ובכלל זה, מניעת מעורבות של גורמים מסוימים במגעים כאמור ומניעת הכללת הוראות מסוימות בהסכם עתידי מול הרשויות האמריקאיות. הבנק הגיש כתב הגנה שעיקרו כי מרבית הסעדים שהתבקשו כבר אינם רלבנטיים לאור חתימת ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות.

- 2.7. ביום 31 בדצמבר 2014, הוגשה למחלקה הכלכלית של בית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאשר הגשת תביעה נגזרת נגד נושאי משרה בהווה ובעבר בבנק וכן נגד רואי החשבון של הבנק. לטענת המבקשים, הבנק ניהל את עסקיו בארצות הברית, הן באמצעות BLUSA והן באמצעות הבנק ושאר החברות והסניפים שלו, באופן שאפשר ללקוחות מסוימים של הבנק להסתיר כספים שעליהם לא דיווחו לרשויות המס בארצות הברית. לטענת המבקשים, בעקבות חקירות שניהלו רשויות בארה"ב ביחס לפעילות זו נגרם לבנק נזק של כ-2.37 מיליארד ש"ח המורכב מקנס ועיצום כספי שהבנק נאלץ לשלם במסגרת הסדרים עם אותן רשויות, אי הכרה בהוצאה לצרכי מס ועלויות החקירות עצמן. המבקשים טוענים כי נושאי המשרה אחראים לנזק הנטען בשל כך שלא פעלו ולא עשו דבר להפסקתם של המעשים הפסולים ובשל מתן היתר והסכמה לעשייתם. עוד נטען כי רואי החשבון של הבנק היו יכולים והיו חייבים לגלות את המעשים הללו או לכל הפחות להציף את השאלות המתאימות. המבקשים מעמידים את סכום התביעה הנטען על 1.56 מיליארד ש"ח וזאת משיקולי אגרה והיקף הביטוח של נושאי המשרה, למעט ביחס לחמישה נושאי משרה לשעבר שהם משיבים בבקשה לאישור תביעה נגזרת אחרת ביחס לאותה פרשה, לגביהם מבוקש להגיש תביעה נגזרת בסך של 1.220 מיליארד ש"ח וזאת, לפי המבקשים, ככל שאותה בקשה מאוחרת תאושר.
- 2.8. ביום 3 במרס 2015, הוגשה לבית המשפט במדינת ניו-יורק, ארה"ב, על ידי בעל מניות בבנק, שהינו תושב ישראל, בקשה לתביעה נגזרת בשם הבנק ובשם BLUSA נגד חברות בנות של הבנק ונגד 61 דירקטורים ונושאי משרה, שניהנו בעבר ושחלקם עדיין מכהנים, בבנק ובחברות הבנות של הבנק. עניינה של התובענה באחריות נטענת של המשיבים לסכומים שבהם נשא הבנק והחברות הבנות שלו כתוצאה מההסדרים שנחתמו עם הרשויות בארה"ב.
- 2.9. הבנק קבל פניות שונות מבעלי מניות בבנק, או ממי שפועל בשמם, בקשר עם הארועים נשוא ההסדר עם הרשויות האמריקאיות. הפניות כוללות דרישות שונות ובין היתר, דרישה לחישוב מחדש של התוצאות העסקיות של הבנק בשנים הרלוונטיות להסדרים והגשת תביעה נגד נושאי משרה לשעבר בבנק להשבת תשלומי בונוסים שקבלו באותן שנים.
- 2.10. ביום 11 בינואר 2015, פרסם משרד המשפטים הודעה לפיה, היועץ המשפטי לממשלה הורה על בדיקה מקיפה של האירועים נשוא ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות ואף הורה על הקמת צוות משולב, המורכב מגופי אכיפה ויועץ לשם העמקת הבדיקה. הצוות יניח את מסקנותיו בפני היועץ המשפטי לממשלה, לצורך שקילת הדברים. ביום 15 בינואר 2015, פרסמה נגידת בנק ישראל כי הפיקוח על הבנקים נמצא בעיצומה של בדיקה המתייחסת להיבטים של ניהול בנקאי תקין וכן להיבטים של אחריות אישית של עובדים ונושאי משרה בפרשה.

במהלך שנת 2011 נודע לבנק כי מתנהלת נגד קבוצת בנק לאומי חקירה על ידי ה-DOJ (Department of Justice) בארה"ב בקשר עם פעילות הקבוצה מול לקוחות שהינם נישומי מס בארה"ב (להלן: "הלקוחות האמריקאים") בחשד להפרה של הדין הפדרלי בארה"ב. במסגרת החקירה הוצאו לקבוצה צווים שונים לקבלת מידע ומסמכים בעניין הלקוחות האמריקאים וכן זומנו לקוחות ועובדים לשעבר של בנקים הנמנים על הקבוצה, לצורך מתן עדות ומסמכים בקשר עם הלקוחות האמריקאים ושירותים בנקאיים שניתנו להם על ידי הקבוצה. הקבוצה שיתפה פעולה עם הרשויות האמריקאיות במסירת מידע ובהליכים הפרוצדוראליים הדרושים, הכל לפי המותר על פי הדין. כחלק משיתוף פעולה זה ובהתאם להנחיות ה-DOJ בוצעה על ידי פירמת רואי חשבון בינלאומית, בדיקה עצמאית ומקיפה של פעילות הקבוצה מול הלקוחות האמריקאיים.

במהלך שנת 2014 נודע לבנק כי בנוסף לחקירה הנ"ל, פתחה גם הרשות לניירות ערך האמריקאית (SEC) בחקירה בחשד להפרת חוקי ניירות ערך בארה"ב על ידי הקבוצה, וכן נפתחה חקירה נוספת על ידי הרשות לניירות ערך פיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services (NY-DFS) בקשר לפעילות הקבוצה בעניין הלקוחות האמריקאיים.

בעקבות פתיחת החקירות הנ"ל, כלל הבנק בדוחותיו הכספיים לשנת 2012 הוצאה בסך 396 מיליון ש"ח בגין ההוצאה שעלולה להיגרם לקבוצה כתוצאה מהחקירות שמנהלות הרשויות האמריקאיות בעניין הלקוחות האמריקאיים, כולל גם הוצאות יועצים ונותני שירותי חיצוניים בקשר עם ביצוע החקירות. בדוחות הכספיים לשנת 2013 נכללה הוצאה נוספת בסך של כ-236 מיליון ש"ח ובדוחות הכספיים לשנת 2014 נכללה הוצאה בסך של כ-1,026 מיליון ש"ח. בסך הכל כלל הבנק בדוחותיו הכספיים סך של 1,658 מיליון ש"ח בגין האמור.

ביום 22 בדצמבר 2014 חתמה קבוצת לאומי על הסדרים עם ה-DOJ ועם ה-DFS במסגרתם הודתה, בין היתר, כי החל משנת 2000 ועד לשנת 2010 סייעה הקבוצה מרצון בהכנה והגשה של דוחות מס כוזבים לרשויות המס בארה"ב (להלן: "ההסדרים").

ההסדר עם ה-DOJ אושר על ידי בית המשפט הפדרלי בקליפורניה ביום 23 בדצמבר 2014. ההסדר עם ה-DOJ הינו מסוג "Deferred Prosecution Agreement", (להלן: "DPA"). ההסדר הינו בין הבנק, החברה לנאמנות של הבנק, Bank Leumi (Luxembourg) S.A, (להלן "לאומי לוקסמבורג") Leumi Private Bank Ltd. (בשמו הקודם Bank Leumi Switzerland) (להלן "לאומי שווייץ") ו-Bank Leumi USA (להלן: "בלוסא") (שיכנו ביחד להלן לשם הקיצור: "קבוצת לאומי") מצד אחד, לבין ה-DOJ מצד שני. במסגרת ה-DPA, אישרה קבוצת לאומי כי סייעה מרצונה לנישומי מס אמריקאים שהם לקוחות הבנק בעריכת דוחות מס ומסמכים כוזבים שלהם ובהגשתם לרשות המיסים האמריקאית תוך הפרת החוק האמריקאי. בהתאם להוראות ה-DPA שילמה קבוצת לאומי סך כולל של 270 מיליון דולר, כמפורט להלן: (א) 71,769,305 דולר כהשבה של מיסים שלא שולמו על ידי הלקוחות האמריקאים, בגין ריבית, דיבידנדים ורווחי הון ביחס לחשבונות הרלבנטיים שהגדרתם בהסכם, כאשר סכום ההשבה עולה על הרווחים שהיו לקבוצת לאומי בגין החשבונות הרלבנטיים; (ב) 157,000,000 דולר בגין לאומי שווייץ חלף השבה בגין החשבונות הרלבנטיים שנוהלו אצלו, וזאת בהתבסס על "הנוסחה השוויוצית"; וכן (ג) קנס כספי ("monetary penalty") בסך 41,230,695 דולר ביחס לקבוצת לאומי. במסגרת ה-DPA, הסכימה קבוצת לאומי כי במידה ולא תעמוד בהתחייבויותיה לפי ה-DPA בתוך שנתיים מיום חתימתו, יוגש כנגדה כתב אישום. נוסח כתב האישום צורף ל DPA (INFORMATION). ל-DPA מצורף נספח המוסכם על ידי קבוצת לאומי של "הצהרת העובדות" (STATEMENT OF FACTS). העובדות המוסכמות כוללות בין היתר: נסיעות בנקאים לארה"ב עד לחודש אפריל 2009;

העמדת הלוואות על ידי לאומי ארה"ב שגובו בערבות בנקאית שהוצאה על ידי הבנק, לאומי לוקסמבורג או לאומי שוויץ והובטחה בפיקדונות שהיו קיימים באותם בנקים; מתן שירותים וניהול חשבונות **Hold Mail**, ממוספרים, קוד וחברות **Offshore** וכן חשבונות בחברה לנאמנות; וקבלת פיקדונות של אמריקאים שעזבו בנקים שווייצריים ב-2009. כמו כן, במאי 2008, כאשר חקירת ה-DOJ נגד בנק UBS הפכה פומבית, מספר מנהלים בכירים בבנק ראו ביציאתו של בנק UBS מעסקי הבנקאות הבינ"ל האמריקאיים הזדמנות פז ליצור קשר עם לקוחות, ועודדו בנקאים להציע לאותם הלקוחות להעביר את חשבונותיהם לבנק. במסגרת ה-DPA, הוסכם כי ייאסר על קבוצת לאומי או עובדיה להצהיר, במסגרת הליך בבית משפט או בדרך אחרת, הצהרות המנוגדות לאמור בהסכם או ב"הצהרת העובדות", ואולם הובהר בהסכם, כי התחייבות כאמור לא תגביל עובד או עובד לשעבר של קבוצת לאומי או כל אדם או גוף אחר להצהיר הצהרות במסגרת הליכים משפטיים (חקירה, הליך פלילי, מינהלי או אזרחי), שיתקיימו בארה"ב או במדינה אחרת, ובלבד שאותו עובד או עובד לשעבר אינו מוסמך להצהיר הצהרות בשם איזו מחברות קבוצת לאומי. במסגרת ה-DPA, התחייבה ממשלת ארה"ב, בכפוף לעמידת קבוצת לאומי בהתחייבויותיה על פי ה-DPA, שלא לפתוח בחקירות או להגיש כתבי אישום נוספים כנגד קבוצת לאומי ביחס למעשים נשוא ההסכם. ה-DPA אינו מונע הגשת תביעות אזרחיות על ידי ממשלת ארה"ב נגד קבוצת לאומי (לרבות בגין חבויות מס של קבוצת לאומי בגין הפעילות נשוא ההסכם); אינו מסדיר את החקירות על ידי רשויות אחרות בקשר עם פעילות קבוצת לאומי מול לקוחות אמריקאיים; ואינו מגביל את ממשלת ארה"ב מהגשת כתבי אישום כנגד אדם או גוף כלשהו, לרבות כנגד נושאי משרה או עובדי קבוצת לאומי.

במסגרת ה-DPA התחייבה קבוצת לאומי, בין היתר, לגבי הפעולות הבאות: (א) לאומי שוויץ ולאומי לוקסמבורג יפסיקו לחלוטין מתן שירותים בנקאיים ללקוחות אמריקאים ("תוכנית היציאה"), עד שנתיים ממועד אישור ה-DPA על ידי בית המשפט הפדרלי. הבנק יעביר ל-DOJ אחת לחודשיים, החל מחודשיים לאחר מועד אישור בית המשפט, דיווחים דו חודשיים לגבי עמידת לאומי שוויץ ולאומי לוקסמבורג ב"תוכנית היציאה"; (ב) פיתוח ויישום תוכנית אפקטיבית להבטחת ציות להוראות ה-FATCA, בבנק ובכל החברות הבנות שלו, תוך הטמעת בקורות פנימיות למניעת הפרות פוטנציאליות (להלן - "תוכנית הציות ל-FATCA"). (ג) כניסה של הבנק וחברות הבנות שלו (למעט בלוסא ובכפוף להוראות ה-FATCA) להסכם FFI (Foreign Financial Institution agreement) או IGA (Intergovernmental agreement), ליישום ה-FATCA; (ד) הבנק יוודא שתוכנית הציות ל-FATCA תכלול, בין היתר, מינוי מנהל גלובאלי לנושא ה-Cross Border Activity ("פעילות חוצת גבולות"), שידווח למנהל הסיכונים הראשי או למשנה למנכ"ל. מנהל הפעילות חוצת גבולות ידווח תקופתית בנושא ה-FATCA לוועדת הביקורת של דירקטוריון לאומי ישראל; (ה) המשך העסקת גורם מתאם ייעודי, לנושא ה-FATCA בבנק, אשר ידווח לקצין הציות הראשי של הבנק; (ו) מינוי קציני ציות ל-FATCA בשלוחות הבנק. קציני הציות ל-FATCA ידווחו לקציני הציות בכל שלוחה ואלו, ידווחו ישירות לוועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון. על בסיס הדיווחים הנ"ל יעבירו הדירקטוריונים, בכל שלוחה, דיווחי סטאטוס ביחס לציות ל-FATCA לדירקטוריון הבנק; (ז) המשך פיתוח והטמעה של: בקורות אפקטיביות שמטרתן לזהות ולמנוע הפרות מהותיות של ציות קבוצת לאומי ל-FATCA; תוכנית הדרכה לעובדים ביחס לציות להוראות ה-FATCA; ומדיניות ונהלים הקשורים בקבלת ובדיקת טענות ביחס לכשלים מהותיים בבקרת הפנים בנושא ה-FATCA; (ח) יישום ממשל תאגידי מעודכן שבמסגרתו לקצין הסיכונים הראשי תהיה אחריות ניהולית על תפקוד יחידות הציות בכל קווי העסקים (לרבות בבנקאות הפרטית) וסמכות ניהולית משותפת (עם המנהלים הישירים) ביחס לאותן יחידות. כמו כן, למנהל הסיכונים הראשי יהיו סמכויות לאתר נושאים רלוונטיים ברמת קבוצת לאומי ולהחליט בנושאי קידום ותגמול עובדי הציות, ברמת כל חטיבה; (ט) סגירת כל החשבונות של לקוחות סרבניים בקבוצת לאומי, כמוגדר בהוראות ה-FATCA וקביעה ויישום נהלים למניעת סיוע מצד עובדי הקבוצה, ללקוחות סרבניים, בתהליכי סגירת חשבונות או העברת נכסים שלהם; (י) פתיחת חשבונות חדשים ללקוחות אמריקאיים רק בתנאי שמובטח שהם מוצהרים ויהיו נתונים לדיווח לשלטונות בארה"ב על ידי קבוצת לאומי; (יא) העברת דוחות תקופתיים של בלוסא ביחס להלוואות שהועמדו על ידו ואשר מובטחות ב-SBLC מטעם אחת משלוחות הבנק שמחוץ לארה"ב. הדוחות יכללו אישור לפיו בלוסא מציית באופן מלא לתקנות איסור הלבנת הון הקשורות בהלוואות אלה ושהשלוחה הרלוונטית אישרה שהחשבון של מעמיד הערבות בשלוחה עונה לתנאי ה-FATCA.

הדוח הראשון יועבר לאחר חודשיים מיום אישור ההסכם ולאחר מכן, מדי 180 ימים, עד לחלוף שנתיים ממועד אישור ההסכם. (יב) בנוסף, התחייבה קבוצת לאומי לשתף פעולה באופן מלא עם רשויות ארה"ב בעתיד, לרבות שמירת מסמכים בקשר לפעילות נשוא ה-DPA ומסירתם לרשויות, תרגומם וכן מסירת מידע לגבי כ-1500 חשבונות של לקוחות הבנק והחברה לנאמנות, על פי צווים שיפוטניים מתאימים.

בהתאם ל-Consent Order (צו מוסכם) עם ה-New York State Department of Financial Services (להלן: "NYDFS" ו-"הצו המוסכם" בהתאמה) שילמה קבוצת לאומי ל-DFS קנס כספי אזרחי ("civil monetary penalty") בסך 130 מיליון דולר. הצו המוסכם כולל גם הוא רשימת עובדות דומות במהותן לעובדות המפורטות בהצהרת העובדות המהווה נספח ל-DPA לדוגמה: נסיעות בנקאים לארה"ב עד לחודש אפריל 2009; העמדת הלוואות על ידי בלוסא שגובו בערבות בנקאית שהוצאה על ידי הבנק, לאומי לוקסמבורג או לאומי שווייץ והובטחה בפיקדונות שהיו קיימים באותם בנקים כאשר שמות הלקוחות האמריקאים לא הופיעו על גבי התכתובות בקשר לפעילות זו; מתן שירותים וניהול חשבונות Hold Mail, ממוספרים, קוד וחברות Offshore וכן חשבונות בחברה לנאמנות, תוך גביית עמלות בגין הפעילויות הנ"ל. כמו כן, במאי 2008, כאשר חקירת ה-DOJ נגד בנק UBS הפכה פומבית, מספר מנהלים בכירים בבנק ראו ביציאתו של בנק UBS מעסקי הבנקאות הבינ"ל האמריקאיים הזדמנות פז ליצור קשר עם לקוחות, ועודדו בנקאים להציע לאותם הלקוחות להעביר את חשבונותיהם לבנק. בנוסף, באוקטובר 2008, נוסח של צו שהוצא על ידי הרשויות בארה"ב לבנק מזרחי טפחות הגיע לידי מנהלים בבלוסא. ואולם בלוסא המשיך להעמיד הלוואות SBLC, לרבות ללקוחות לשעבר של בנק מזרחי, מבלי לבדוק או להחזיק רישומים ביחס לבטוחות. מספר בכירים בתפעול, בציות ועובדים בצוות המשפטי של קבוצת לאומי, ידעו על ההתנהלות הבלתי תקינה וחרף זאת במקום לדווח עליה תמכו בה באופן פעיל.

על פי ההסכם עם ה-NYDFS, על הבנק לקיים, בין היתר, את ההתחייבויות הבאות: (א) נקיטת אמצעי משמעת מול עובדים מסויימים: (ב) קצין הציות של בלוסא בתקופה הרלוונטית לא ימלא תפקידים הקשורים בציות; (ג) סיום העסקה, בכפוף לדין הישראלי, של עובדת שהיה לה תפקיד מרכזי בפעילות המתוארת לעיל, שהייתה מנהלת מרחב בתקופה הרלבנטית; (ד) כמו כן הבנק אישר כי שני עובדים נוספים בעלי תפקיד מרכזי בפעילות המתוארת לעיל התפטרו מהבנק בעקבות החקירה שבוצעה על ידי ה-NYDFS; (ה) מינוי מפקח בלתי תלוי (monitor) בבלוסא למשך שנה, שייבחר על ידי ה-NYDFS, שתפקידו לבחון את תוכנית הציות של הבנק, לרבות המדיניות ותהליכי העבודה בהקשר זה, כדי לוודא התאמתם לדרישות חוקי ארה"ב ומדינת ניו-יורק. במסגרת זו על המפקח לבחון לכל הפחות את הנושאים הבאים ולדווח אודותם: (i) יסודות הממשל התאגידי של הבנק ומעורבותם של עובדי הבנק, לרבות נושאי המשרה ועובדי הבנק בעבר ובהווה, בהפרות המפורטות בהסדר המוסכם. (ii) היעילות והאפקטיביות של מאמצי הבנק לתיקון ההתנהגות הבלתי הולמת המפורטת בהסדר המוסכם. (iii) שיפור תוכניות ותהליכי הציות והדיווח של הבנק אשר יסייעו לבנק לעמוד בדרישות חוקי ארה"ב ומדינת ניו-יורק בעתיד ואשר יבטיחו את בטחונו וחוסנו של הבנק; (iv) הבנק והנהלתו ישתפו פעולה באופן מלא עם המפקח ויסייעו לו, בין היתר, על ידי מתן גישה לעובדי הבנק הרלוונטיים, קבצים, דוחות וראיות בין אם הם מצויים בניו-יורק, ישראל, או במקום אחר. (ז) כל מחלוקת באשר להיקף סמכותו של המפקח תיושב על ידי ה-NYDFS לאחר התייעצות עם הבנק ועם המפקח. (ח) לאחר שלושה חודשים יגיש המפקח ל-NYDFS ולבנק דוח ביניים המפרט את עבודתו ומסקנותיו עד למועד עריכת הדוח. כמו כן יגיש המפקח דוחות ל-NYDFS ולבנק במרווחי זמן שייקבעו על ידי ה-NYDFS. (ט) בתום שנה יגיש המפקח את הדוח הסופי, אשר יכלול הצעות לשיפורים בתוכניות הציות של הבנק בכל הקשור לחוקי ארה"ב ומדינת ניו-יורק. (י) בתוך שלושים ימים מיום קבלת הדוח הסופי, הבנק יגיש ל-NYDFS תכנית כתובה לשיפור תוכניות הציות שלו בקשר עם חוקי ארה"ב ומדינת ניו-יורק. התכנית תפרט את אופן יישום המלצותיו של המפקח או תכלול הסבר מדוע ההמלצות של המפקח אינן מיושמות.

על מנת לעמוד בהוראות ההסדרים כאמור, מינה הבנק צוות היגוי מיוחד אשר מפקח על מילוי כל התחייבויות הבנק והשלוחות על פי ההסדרים ומגיש דיווחים שוטפים על כך להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

כמו כן, הבנק נקט שורה של פעולות שנועדו למנוע הפרה של הוראות דין זה. בכלל זה הבנק סגר את רוב רובן של הנציגויות שפעלו בחו"ל והתקשר בהסכם למכירת פעילות לאומי שווייץ. כמו כן, בתקופת הדוח המשיך הבנק בהטמעת מדיניות כסף מוצהר (declared money policy) ונהלים הנוגעים למגבלות וכללים בקשר עם פעילות cross border.

בעקבות החקירות הוגשו נגד הבנק ונגד נושאי משרה שניהנו ושמהנים בבנק מספר תובענות. לפרטים אודות התובענות כאמור ראו בפרק הליכים משפטיים, הליכים אחרים לעיל.

ביום 15 בפברואר 2015 החליט דירקטוריון הבנק להקים ועדת תביעות בלתי תלויה על מנת להגיש לדירקטוריון הבנק המלצות על דרך הפעולה המשפטית הנכונה לבנק לאור מכלול הנסיבות וההליכים הנוגעים לאירועים שהביאו להתקשרות הבנק בהסדרים עם הרשויות האמריקאיות, ובכלל זה לבחון: (א) האם להגיש, ובשם מי, תביעה או תביעות כספיות נגד מי מנושאי המשרה ו/או העובדים בעבר או בהווה בקבוצת הבנק, בגין נזקים שנגרמו לבנק בעטיים של האירועים מושא ההסדרים; (ב) האם לחתור להסדר או הסדרים במסגרת ההליכים המשפטיים התלויים ועומדים בקשר עם הלקוחות האמריקאים, ובמידה שכן - בשם מי ובאילו תנאים; (ג) האם להגיש, ובשם מי, תביעה או תביעות כספיות נגד מי מנושאי המשרה ו/או העובדים בעבר או בהווה בקבוצת הבנק להחזרת כונוסים על יסוד הרווחים שתאגידי הבנק הפיקו לאורך השנים מהלקוחות שביחס אליהם הגיע הבנק להסדרים עם הרשויות בארצות הברית.

ביום 11 במרס 2015 אישר בית המשפט המחוזי בתל-אביב את הקמת הוועדה הבלתי תלויה ועיכב את ההליכים כתובענות למשך ארבעה חודשים על מנת לאפשר לוועדה לסיים את עבודתה.

במועד הדוח מתבצעות, למיטב ידיעת הבנק, בחינות נוספות של האירועים כאמור על ידי המפקח על הבנקים ועל ידי צוות שמונה על ידי היועץ המשפטי לממשלה.

בעקבות החקירות כנגד הקבוצה, ועל רקע המגמות המתוארות בסעיף "סיכון הציות" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל, פעלה קבוצת לאומי בשנים האחרונות במספר מישורים לצמצום החשיפות הקשורות ללקוחות שהינם תושבי חוץ. בתוך כך, בוצעו, בין היתר הפעולות הבאות:

- א. בוצעה פניה לכל הלקוחות הפרטיים האמריקאים כדי להחתימם על טפסי W9 המעידים על כך שהם מצהירים לרשויות האמריקאיות על כספיהם כנדרש והבנק פעל לסגירת חשבונות ללקוחות שלא עמדו בדרישות אלו;
- ב. הבנק נערך לעמידה בכללי ה-FATCA וההסכם הבין-מדינתי (IGA) לאבטחת ציות לדרישות האמריקאיות. לפרטים נוספים לענין זה ראו להלן בפרק "ניהול סיכונים הציות";
- ג. הקבוצה קיבלה החלטה על יציאה משלוחות ונציגויות בחו"ל שעיסוקן בבנקאות פרטית ובכלל זה סגירת הרוב המוחלט של נציגויות הבנק בחו"ל. במסגרת זו, מכרה הקבוצה את פעילות שלוחת הבנק בשווייץ וכן נתקבלה החלטה למכור או לסגור את שלוחת הבנק בלוקסמבורג;

ד. הבנק אימץ מדיניות בנושא "כסף מוצהר" (declared money policy) שמטרתה להבטיח, על בסיס אינדיקציות סיכון, שלקוחות תושבי חוץ חדשים וכספים חדשים המועברים לבנק ממדינות שונות, מוצהרים על ידי הלקוחות למדינות המקור שלהם. כמו כן, תחת המדיניות האמורה הוגדר מתווה מכוון סיכון לטיפול בלקוחות ותיקים של הבנק, על מנת לקבל פרטים לכך שכספיהם מוצהרים או בתהליך של הצהרה. תהליך זה הינו מורכב ועשוי להמשך תקופה ארוכה. יישום הטיפול האמור מותאם לתהליכי רגולציה שהוגדרו בעולם לטיפול בנושא זה, ובראשם הסכם "החלפת מידע אוטומטי" (Automatic exchange of information) של ה-OECD, שמשדר האוצר של ישראל הודיע שיצטרף אליו.

להערכת הבנק, כתוצאה מהפעולות דלעיל, ובעיקר בשל אימוץ מדיניות ה"כסף המוצהר", לקוחות של הבנק, ברובם תושבי חוץ, משכו כספים מהבנק וסגרו חשבונות. האומדן של הבנק, לסכומים שנמשכו מהבנק בעקבות הטמעת מדיניות הכסף המוצהר, החל משנת 2011 ועד סמוך לתום תקופת הדוח מסתכמים לסך העולה על 3 מיליארד דולר.

מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

1. מכוח הוראות החוק, הבנק נתון לפיקוח רשויות שונות לגבי הפעילויות השונות שנעשות על ידו, ובמיוחד, בכלל פעילותו, לפיקוח בנק ישראל, ובפרט נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים.

בתוקף סמכויות המוענקות לנגיד בנק ישראל ולמפקח על הבנקים, מוצאים על ידיהם, מעת לעת, היתרים ואישורים שונים, לפעילויות ו/או לאחזקות בתאגידים.

2. נגיד בנק ישראל התיר לבנק, בתוקף סמכותו על פי סעיף 31 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 להחזיק אמצעי שליטה בתאגידים בחו"ל (להלן: "תאגיד החוץ"), ומכח היתר זה, אישר המפקח על הבנקים לתאגיד החוץ להחזיק בתאגידים אחרים (להלן: "חברות נכדות"). בנוסף, קיימים אישורים ספציפיים המתייחסים לחברות נכדות. ההיתר להחזקה בתאגיד החוץ הוצא ב-23 בפברואר 2006, חלף היתרים שקדמו לו, והוא ניתן בכפוף לכך שהבנק פועל ליישום דרישות המפקח לעניין פיקוח ובקרה אחר תאגיד החוץ והחברות הנכדות. היתר המפקח להחזקת אמצעי שליטה בתאגיד החוץ ואישור המפקח להחזקת תאגיד החוץ בחברות נכדות תוקנו בנובמבר 2011 באופן שאיפשר לבנק לרכוש ולהחזיק 100% מאמצעי שליטה ב-Banque Safdie S.A ובחברות בנות שלו, לצורך מיזוגו בבנק לאומי שוויץ (אשר לאחר מכן שונה שמו ל-Leumi Private Bank).

התאגידים הכלולים בהיתר הנגיד הם: בנק לאומי ארה"ב, בנק לאומי (שוויץ), בנק לאומי (בריטניה), לאומי לטין אמריקה, בנק לאומי (לוקסמבורג), בנק לאומי (גרסי) ובנק לאומי רומניה.

ההיתר כפוף למספר תנאים שנוגעים הן לשיעורי ההחזקות, הן לפיקוח, בקרה ומעקב אחר ניהול תאגיד החוץ והחברות הנכדות, הן לצורך באישור, בדיווח, או במתן הודעה למפקח על אירועים שונים, כגון: השקעות בתאגידים, פעילות חדשה מהותית, פתיחת סניף או נציגות, והן למסירת מידע ומסמכים למפקח.

3. לענין מגבלות המוטלות על הפקדת כספים בין חברות הקבוצה ראה לעיל בפרק תאור עסקי קבוצת לאומי והתפתחותם הכללית.

הסכמים מהותיים

1. בעקבות פרסום חוזר המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשראי והפרשה להפסדי אשראי (להלן: "הוראת בנק ישראל"), הבנקים, ובכללם הבנק, הגיעו להסכמות עם רשות המסים בנוגע להכרה בהפרשות להפסדי אשראי לצרכי מס. ההסכם נחתם בתאריך ה-19 במרס 2012, בתוקף לגבי חובות פגומים שנרשמו החל מיום 1 בינואר 2011.

הסכם זה מחליף הסכם קודם אשר חל על חובות מסופקים שנרשמו עד 31 בדצמבר 2010.

להלן עיקרי ההסכם החדש:

חובות פגומים גדולים בבחינה פרטנית:

ההפרשה מותרת לניכוי לצרכי מס בשנה בה נרשמה כהוצאה בדוחות הכספיים. בשנת המס בה הוקטנה יתרת ההפרשה בגין הפסדי אשראי (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילה"), יתווסף לחבות המס של הבנק "מס נוסף", בתוספת ריבית והפרשי הצמדה, אשר יביא לגביית המס שהיה נגבה אילו לא היתה מוכרת מלכתחילה ההפרשה שהותרה בניכוי.

לענין זה - "חוב גדול" הינו חוב של 1 מיליון ש"ח ומעלה, או סכום נמוך יותר על פי הודעת הבנק לפקיד השומה ובהתאם למאפייני הבנק.

חובות פגומים שאינם גדולים:

ההוצאות בגין "מחיקות חשבונאיות" נטו (בקיזוז גביות באותה שנה) - מחציתן יותרו לצרכי מס בשנת המס הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה ההוצאה, ומחציתן יותרו בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה ההוצאה.

הפרשה קבוצתית:

אינה מוכרת לצרכי מס.

הפרשות בגין "חובות קמעונאיים" שבוצעו עד 31 בדצמבר 2010:

יותרו בניכוי לצרכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים, החל משנת 2011, ובלבד שלא הותרו כהוצאות לצרכי מס בשנים קודמות.

השלכות היישום לראשונה של הוראת בנק ישראל ב-1 בינואר 2011:

הפרשים שנגרעו מההון העצמי כתוצאה מהיישום לראשונה של הוראת בנק ישראל, יותרו בניכוי לצרכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים, החל משנת המס 2011, בכפוף להיותם מותרים לצורך מס בהתאם לתנאי ההסדר, ובתנאי שאין מדובר בהפרשה קבוצתית, כללית או נוספת.

2. הסכם פשרה המסדיר תשלומי מס בישראל בגין רווחי חברות בנות של הבנק בחו"ל, בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים, מאוגוסט 1987, אשר הוארך באוקטובר 1991 בתוקף עד תום שנת 1993, וכן במרס 1994, ותוקפו נקבע עד למועד שבו יודיע אחד הצדדים שנה מראש על כוונתו להציע שינויים בהסכם.

3. הסכם מאפריל 2005 בין הבנק לבין רשות המסים בקשר עם קיזוז בגין רווחי חברה בת בחו"ל ומכתב המשך מרשות המסים מיום 29 ביוני 2014 בקשר עם קיזוז בגין רווחי חברות בנות בחו"ל.

לפירוט נוסף ראה באור 26 ט. לדוחות הכספיים.

4. הסכם בין הבנק לבין בנק אגוד לישראל בע"מ ("בנק אגוד") למתן שירותי מחשוב ותפעול כוללים, לרבות עבודות פיתוח ופרויקטים מיוחדים וחדשים ושירותי הדרכה רלוונטיים, על ידי הבנק לבנק אגוד וגופים נלווים, שנחתם בספטמבר 2001 בתחולה למפרע מספטמבר 1998 לתקופה של אחת עשרה שנים עם אופציה להארכה. בדצמבר 2007 נחתמה תוספת להסכם בין לאומי לבין בנק אגוד, בדבר הארכת ההתקשרות, תוך שינוי תנאים עסקיים. תקופת ההתקשרות החדשה היא עשר שנים מ-1 בינואר 2007, במהלכה תשולם לבנק תמורה שנתית שתעלה בהדרגה מסך של כ-40 מיליון ש"ח בשנתיים הראשונות לכ-45 מיליון ש"ח החל מהשנה השישית (הסכומים צמודים למדד המחירים לצרכן של דצמבר 2006 ומותנים בהיקף הפעילות של בנק אגוד). התוספת להסכם אושרה על ידי המפקח על הבנקים והממונה על הגבילים העסקיים.

במהלך חודש דצמבר 2013, הודיע בנק אגוד כי בהתאם לזכותו על פי ההסכם, הוא דוחה את תחילת פרויקט סיום ההתקשרות עם הבנק (כהגדרת מונח זה בהסכם), כך שיתחיל בתום תקופת ההסכם (31 בדצמבר 2016). אין בדחייה האמורה כדי להוות קביעה ביחס לשאלת חידוש ההסכם בין הצדדים.

ביום 12 בפברואר 2015, האריך הממונה על הגבילים העסקיים את הפטור מאישור הסדר כובל להסכם בין הבנק לבין בנק אגוד, בעניין שירותי מחשוב ותפעול, עד ליום 31 בדצמבר 2016, בהתאם לתנאים שנקבעו בו.

5. בהתאם להחלטת הממשלה, הוחלט להקים קרן פנים ממשלתית במסגרת רשות המסים (להלן - הקרן), אשר תתחייב לשלם לתאגיד בנקאי תשלום בגובה רכיב המע"מ, מתוך כל סכום ששילם התאגיד הבנקאי לקונה דירה, בשל חילוט ערבות בנקאית שהעמיד התאגיד הבנקאי לאותו קונה בהתאם להוראות חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (התשל"ה-1974). תנאי התחייבות הקרן לשלם את רכיב המע"מ מפורטים בכתב התחייבות עליו יחתמו נציגי רשות המסים והחשב הכללי, יחד עם אישור התאגיד הבנקאי המבקש להצטרף להסדר.

בכוונת בנק לאומי לישראל בע"מ להצטרף להסכם ולחתום על כתב התחייבות, זאת בהתאם למצב שוק הדיור בישראל וצרכי הבנק התואמים.

6. ביום 21 בינואר 2015 הודיע הבנק, כי הנהלת הבנק וארגון עובדי הבנק הגיעו להסכמות לגבי הסכם קיבוצי מיוחד (להלן: "ההסכם הקיבוצי"), ואלו אושרו על ידי דירקטוריון הבנק ועל ידי מועצת העובדים.

למידע נוסף בנוגע להסכם קיבוצי מיוחד ראה באור 15 בדוחות הכספיים.

7. הסדר שיתוף פעולה עם בנק יוליוס בר ומכירת הפעילות בשוויץ

על פי הסדר שיתוף הפעולה קבוצת לאומי תפנה ליוליוס בר לקוחות, קיימים ועתידיים, להם צרכי בנקאות פרטית באירופה, ובמקביל קבוצת יוליוס בר תפנה ללאומי לקוחות, קיימים ועתידיים, להם צרכי בנקאות בישראל.

כמו כן, במסגרת שיתוף הפעולה, מכרה השלוחה בשוויץ, לאומי פרייבט בנק, ליוליוס בר את נכסיה כפי שהוגדרו בהסכם, בתמורה ל-10 מיליון פרנק שוויצרי מעבר לשווי הנכסים המועברים נטו, בכפוף להתאמות בד בבד עם השלמת העסקה ובתאום עם הרשויות הרלבנטיות, פועלת לאומי פרייבט בנק לסגירת הפעילות הבנקאית שלה ולחלוקת ההון העצמי שלה כדיבידנד לבנק.

ההסכם בין לאומי פרייבט בנק לבין יוליוס בר כולל התחייבויות לשיפויים שונים, רובם לתקופה של שנתיים ממועד העברת הנכסים המועברים, וחמש שנים לעילות מסוימות, שעיקרן קנסות או סכומי פשרה שיושתו על יוליוס בר בידי רשות ממשלתית כלשהי ו/או בגין עלויות והוצאות סבירות שיוליוס בר יישא בהן בקשר עם טענה או חקירה של רשות ממשלתית כלשהי בקשר לעסקים שיועברו אליו מלאומי פרייבט בנק ועילתם לפני מועד העברתם. גובה השיפוי מוגבל לסכום הנגזר מסך ההון העצמי של שלוחות הבנק בשוויץ, נכון ליום 31 במרס 2014 (כ-250 מיליון פרנק שוויצרי). ההתחייבות לשיפוי מגובה בערבות של הבנק למקרה שלאומי פרייבט בנק לא תוכל לעמוד בהתחייבות לשיפוי.

להערכת הבנק לעסקה לא תהיה השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הקבוצה ועל מצבה הכספי המאוחד.

8. הבנק העניק לנושאי משרה ולאחרים כתבי שיפוי. לפרטים ראו בבאור 2.18. לדוחות הכספיים.

תיאור מצב המיסוי

1. א. ביום 13 באוגוסט 1987 נחתם הסכם פשרה בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים, המסדיר תשלומי מס בישראל בגין רווחי חברות בנות של הבנק בחו"ל, ולפיו החל משנת 1978 ואילך יכלול חלקו של הבנק ברווחים של חברות בנות בחו"ל על בסיס מאוחד בשומת הבנק. בהסכם נקבע שאין בו כדי לקבוע כי החברות חייבות במס בישראל או שחלים עליהן דיני ישראל, וכי ההסכם אינו מהווה תקדים. ההסכם הוארך ביום 10 באוקטובר 1991 בתוקף עד תום שנת 1993, וכן ביום 13 במרס 1994, ותוקפו נקבע עד למועד שבו יודיע אחד הצדדים שנה מראש על כוונתו להציע שינויים בהסכם.

ב. על פי הסדר עם שלטונות המס מיום 14 באפריל 2005, רשאי הבנק לקזז החל משנת 2004 מחבות המס בישראל בגין רווחי חברות בת בחו"ל סכום מצטבר של עד 67 מיליון דולר או חבות המס בישראל, הנמוך מביניהם. על פי מכתב המשך להסדר מיום 29 ביוני 2014, רשאי הבנק לקזז החל משנת המס 2011 סכום של עד 54 מיליון דולר אך לא יותר מ-3 מיליון דולר לשנה או חבות המס בישראל, הנמוך מביניהם. במידה וקוזז סכום נמוך מ-3 מיליון דולר בשנה מסוימת, ניתן יהיה להעביר את ההפרש בין הסכום שקוזז לבין 3 מיליון דולר ולקזזו בשנים הבאות, כך שסכום הקיזוז בשנה יהיה עד 5 מיליון דולר או חבות המס בישראל, הנמוך מביניהם. הסכומים שטרם קוזזו מחבות המס ושכגינם לא נכלל במאזן חסכון במס בעתיד ליום 31 בדצמבר 2014 הינם כ-45 מיליון דולר. ניצול סכומים אלה בעתיד יתאפשר במידה ושיעור המס הכולל על הכנסות הבנק בישראל יהיה גבוה משיעור המס החל על החברות הבנות בחו"ל.

2. בתיקון מס' 11 לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 נקבע, בין השאר, שעל כלל הנישומים עליהם חל התיקון לשלם מס על רווחים מניירות ערך הנסחרים בבורסה במועד המימוש. תחולת התיקון משנת 1999. לדעת שלטונות המס והבנקים, מיסוי ניירות ערך על בסיס מימוש, אינו תואם את אופי פעילותם של מוסדות פיננסיים.

לאור זאת העבירו שלטונות המס לבנקים בתאריך 6 ביוני 1999 טיוטת הצעה לתיקון סעיף 6 לחוק הנ"ל, לפיה המוסדות הכספיים ימוסו על בסיס עליית ערך של ניירות הערך וזאת בהתאם לדרך הצגתם של ניירות הערך בדוחות הכספיים של המוסדות הפיננסיים.

בתיאום עם שלטונות המס, פועל הבנק על בסיס טיוטת הצעת החוק, וההפרשות למס נערכו בהתאם.

3. שיעור מס הרווח ומס השכר המוטל על מוסדות כספיים הינו 18% החל מתאריך 2 ביוני 2013.

שיעור מס חברות הינו 26.5% החל מיום 1 לינואר 2014 (בשנת 2013 - 25%).

שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים בשנת 2014 ואילך הינו 37.71% (בשנת 2013 - 36.21%).

ביום 13 באוגוסט 2012 פורסם החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה) התשע"ב-2012 (להלן: "החוק"). במסגרת החוק החל מינואר 2013 שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק, עלה מ-5.9% והועמד על 6.5%. כמו כן, נקבע כי שיעור זה יעלה בינואר 2014 ובינואר 2015 ל-7% ו-7.5% בהתאמה. עם זאת, ביום 27 בינואר 2014 פורסם חוק להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014, על פיו שיעור דמי הביטוח הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק, יעודכן בינואר 2014, בינואר 2015 ובינואר 2016 ל-6.75%, 7.25% ו-7.5% בהתאמה.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות בדוחות כספיים אלו מחושבים בהתאם לשיעורי המס, כפי שנקבעו בחוקים כאמור לעיל.

יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2014 חושבו בהתאם לשיעורי המס כפי שנקבעו בחוקים כאמור לעיל, בהתאם לשיעור המס הצפוי במועד ההיפוך.

לפרטים נוספים לגבי מדיניות רישום המסים הנדחים בבנק – ראה באור 1.ט. לדוחות הכספיים.

4. לבנק ולחברות המאוחדות העיקריות הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2010.

לפרטים נוספים לגבי ההפרשה למס של הבנק וחברות בנות, שומות סופיות, הפסדים צבורים לצרכי מס והפרשים בין שיעור המס הסטטוטורי לשיעור המס האפקטיבי ראה באור 26 לדוחות הכספיים.

משאבי אנוש

מצבה

בשנת 2014 ירדה מצבת המשרות בקבוצה ב-314 משרות, ירידה של כ-2.4% ביחס למצבת 2013. בממוצע שנתי ירדה מצבת המשרות בקבוצה ב-308 משרות, ירידה של כ-2.3% ביחס לממוצע שנתי 2013. מצבת המשרות הנקודתית לסוף שנת 2014 מבטאת ירידה של 1,001 משרות במהלך שלוש שנים.

הירידה במצבת הקבוצה נבעה מהקטנת מצבת כח האדם בבנק במסגרת מהלכי התייעלות אשר כללו שינויים מבניים בחטיבות הבנק, בפעילות הסניפים ובמטות, מבצע פרישה מוקדמת, פרישה טבעית ומהלכי התייעלות שבוצעו בחברות המאוחדות בארץ ובחו"ל.

ממוצע משרות שנתי		משרות בסוף שנה	
2013	2014	2013	2014
10,088	9,799	9,785	9,561
2,023	2,047	2,038	2,018
12,111	11,846	11,823	11,579
47	19	45	6
1,149	1,134	1,136	1,105
13,307	12,999	13,004	12,690

* משרה - משרה מלאה לרבות שעות נוספות ספציפיות, שעות עבודה של עובדי לשכות שרות והעסקת עובדים חיצוניים.

תכנית התייעלות ופרישה מוקדמת

בתחילת שנת 2012 הוחלט על יציאה לתכנית התייעלות בבנק בהיקף של 800 משרות במהלך 3 שנים ועד לסוף 2014.

התכנית התבססה בעיקרה על שינוי מבני בבנק במסגרת פרויקט "מתקדמים יחד" המקדם הוצאת פעילויות back office מהסניפים למרכזי מומחיות ועל פרויקט להתייעלות במטות החטיבות, שכללו בין היתר, את מיזוג בנק לאומי למשכנתאות, מיזוג החטיבה העסקית והחטיבה המסחרית, פיצול החטיבה לבנקאות פרטית ובינלאומית והתייעלות במערך בנקאות פרטית. התכנית הראשונית התבססה במקור על היקפי הפרישה הטבעית הצפויה ועל צמצום הקליטה החיצונית תוך מיצוי פוטנציאל ההון האנושי הקיים.

במהלך שנת 2012 עם התקדמות מהלכי התייעלות, הוחלט על שינוי תמהיל כוח האדם בתכנית התייעלות והפניית מאמצים לפרישה מוקדמת של עובדים ותיקים. לאור זאת הופרש בשנת 2012 סך של 323 מיליון ש"ח למימון הפרישה המוקדמת. עם התקדמות תכנית הפרישה המוקדמת והאצת קצב הפרישות, הוחלט על העלאת יעד התייעלות המקורי מ-800 משרות ל-1,000 משרות ברמת הקבוצה, ובשל כך הופרש ברביע האחרון של שנת 2013 סכום נוסף בסך 75 מיליון ש"ח למימון הפרישה הנוספת.

במהלך שנת 2014 נמשכו מהלכי התייעלות והפרישה המוקדמת. בשנים 2012-2014 חתמו על פרישה מוקדמת 670 עובדים, רובם במסגרת שינוי מבני.

פרישה טבעית

במהלך שנת 2014 פרשו לגמלאות כ-119 עובדים במסגרת פרישה טבעית.

במהלך העשור הקרוב צפויים לפרוש לגמלאות במסגרת פרישה טבעית כ-2,150 עובדים, מתוכם 80 עובדים במהלך שנת 2015.

מערך התגמולים ומבנה השכר

ככלל, מערכות השכר והתגמולים לעובדי הבנק מבוססות על התאמה בין רמת התגמול לתפקידו של העובד, תרומתו למערכת והערכת מנהליו, בהתאם לכך התגמול המוענק לעובד הינו דיפרנציאלי.

הסכמים קיבוציים עם העובדים

ביום 21 בינואר 2015 הודיע הבנק, כי הנהלת הבנק וארגון עובדי הבנק הגיעו להסכמות לגבי הסכם קיבוצי מיוחד (להלן: "ההסכם הקיבוצי"), ואלו אושרו על ידי דירקטוריון הבנק ועל ידי מועצת העובדים.

למידע נוסף בנוגע להסכם קיבוצי מיוחד ראה באור 15 בדוחות הכספיים.
לפרטים בק"ע שכר נושאי משרה בכירה ראה להלן בפרק שכר נושאי משרה בכירה.

עלות עבודה ושכר (בבנק)

2012	** 2013	2014	
באלפי ש"ח			
330.3	339.2	344.0	עלות למשרת עובד - (ללא בונוס)*
331.2	368.0	344.2	עלות למשרת עובד - (כולל בונוס)*
219.6	222.4	225.1	שכר למשרת עובד - (ללא בונוס)*
220.2	245.4	225.3	שכר למשרת עובד - (כולל בונוס)*

* עלות למשרת עובד אינה כוללת הוצאות פנסיה, עלויות פרישה מרצון, פיצויים רטרו ומניות לעובדים.
** בשנת 2013 הנתונים כוללים השפעת עלות עובדי מערך המשכנתאות שמוזג בבנק.

הדרכה והכשרה

הנהלת הבנק שמה לה למטרה לתמוך ביחידות העסקיות ובהשגת יעדיהן העסקיים, באמצעות תהליכי למידה והדרכה הממוקדים בשיפור היכולות המקצועיות והניהוליות של עובדים ומנהלים. במסגרת זו השתתפו עובדי לאומי בשנת 2014 ב-47,144 ימי הדרכה.

פעולות ההדרכה בשנת 2014 התמקדו בהמשך העלאת רמתם המקצועית של העובדים, בדגש על תחומי הליבה הבנקאיים - אשראי, יעוץ השקעות, שירות ומכירות והכשרות ניהוליות. כל זאת בהתאם ליעדים העסקיים של הבנק.

ב-2014 נבנה במרכז הדרכה "סימולטור" חדשני מסוג, כלי הדרכה-אימוני המהווה פלטפורמה לשיפור מיומנויות בדגש על מכירה ושירות. במסגרת זו אוכלוסיית בנקאים הגיעו לימי אימון מרוכזים במכירות.

למידה דיגיטלית

המטרה העיקרית של הלמידה הדיגיטלית היא שמירת כשירות גבוהה של העובדים בעלויות נמוכות. בשנת 2014 נמשכה המגמה של העמקת הלמידה הדיגיטלית בלאומי כחלק מתרבות הלמידה בארגון. ב-2014 למדו העובדים 8 רגולציות, השתתפו בכ-20,000 שעות למידה בידאו ועברו הטמעה מרחוק של מערכות רבות.

בשנה זו החל מרכז ההדרכה בשיפור חווית הלמידה בכיתות באמצעים דיגיטליים חדשניים תוך שימוש באינטרנט, בסלולאר ובטאבלטים. אמצעים אלה מעודדים מעורבות עובדים בלמידה, תחרות, סיעור מוחות, דיון, חזרה ועיבוד של חומר הלימוד ובכך משפרים את אפקטיביות הלמידה באופן ניכר.

ניהול ידע

בשנת 2014 גובשה ויושמה תפיסה של ניהול ידע תומך עסקים. במסגרת זו נערכו מספר פעילויות שתכליתן שיפור הנגשת ידע תומך ביצוע לעובדים בזמן אמת. במהלך השנה הגיע לסיומו מהלך נרחב של העברת מערכת ניהול הידע למערכת ה"שר פוינט". במסגרת זו הוקמו כ-130 אתרים והוקמו ארבע מנהלות ידע בנושאי פאסיב, FATCA, 360 ופקסים למרכז המומחיות. כמו כן, נעשו תהליכי שימור ידע לעובדים לקראת פרישה ולתחומי ידע ייחודיים בלאומי כדוגמת סחב"ל, סבקסטדי ופיתוח מערכות בלאומי טכנולוגיות.

פיתוח מנהלים

בשנת 2014 גובשה תפיסת "מנהיגות עסקית" והחל מהלך לריענון והגדרה מחדש של מודל, תכני ותהליכי ההכשרות הניהוליות והתאמתם לצרכי המנהלים הנובעים מאתגרי הניהול והמנהיגות החדשים. פותחה תוכנית חדשנית לפיתוח "מנהיגות עסקית" לפורום מנהלי סניפים וראשי ענפים, שתצא לפועל במהלך 2015. תוכנית חדשה השמה דגש על הרגלי ניהול אפקטיביים יצאה לפועל והחליפה את הקורס לדרגי 9-10. במהלך 2014, מרבית המנהלים השתתפו באחת מהמסגרות הבאות - קורסי ניהול לדרג, קורסים מקצועיים, פעילויות תומכות עסקים, מועדון מנהלי סניפים, פיתוח מיומנויות וחניכה ברמות השונות. בנוסף, התקיימו תכניות פיתוח למנהלים המשתתפים בעתודות הניהוליות של הבנק.

השכלה

שיעור בעלי ההשכלה אקדמית בבנק נמצא במגמת עלייה מתמשכת.

שעור האקדמאים בבנק היה בסוף שנת 2014 68.5% מכלל העובדים, בהשוואה ל-66.4% בשנת 2013 ו-64.6% בשנת 2012. שיעור האקדמאים בקרב הסגל הניהולי בלאומי הגיע בשנת 2014 ל-95.3%, בהשוואה ל-94.4% בשנת 2013 ו-93.4% בשנת 2012.

עלייה זו בשיעור האקדמאים נובעת מקליטת אקדמאים, עזיבת עובדים שאינם אקדמאים ורכישת השכלה גבוהה על ידי עובדי הבנק.

גיל וותק

הגיל הממוצע בבנק בסוף שנת 2014 היה 44.1 שנים, בהשוואה ל-44.5 בשנת 2013 ו-45.2 בשנת 2012. הוותק הממוצע בבנק בסוף שנת 2014 היה 17.9 שנות וותק, בהשוואה ל-18.3 בשנת 2013 ו-19.2 בשנת 2012.

הירידה בגיל ובוותק הממוצע בשנת 2014 נובעת בעיקרה מפרישת עובדים ותיקים וקליטת עובדים צעירים.

זכויות עובדים

יחסי העבודה בין הבנק לעובדיו בישראל, למעט עובדים בעלי חוזה עבודה אישי, מושתתים בעיקרם על הסכם עבודה קיבוצי בסיסי הקרוי "חוקת עבודה" והסכמים קיבוציים והסדרים משלימים. תנאי העבודה של חברי הנהלת הבנק ועובדים בכירים מסוימים אחרים, מוסדרים בחוזי עבודה אישיים, לפרטים נוספים ראה באור 15 לדוח הכספי.

תרבות ארגונית

בשנת 2005 השיק לאומי את הקוד האתי, "דרך לאומי".

במהלך שנת 2013 התקיים תהליך בחינה וחשיבה אסטרטגית בהנהלת הבנק ולאורו גובש חזון הקבוצה, נבחנו ונוסחו מחדש ערכי הליבה והיעדים האסטרטגיים ועודכן הקוד האתי.

החזון החדש הינו "להנהיג בנקאות יוזמת וחדשנית עבור הלקוח" וערכי הליבה החדשים הינם: "הלקוחות הם לב העשייה", "כן אפשר", "שיתוף", "דוגמא אישית" ו"מצוינות".

ב-2014 החזון וערכי הליבה החדשים הושקו בתהליכים חוצי בנק, במסגרת כנסי תכניות העבודה החטיבתיים, והוטמעו באמצעות תהליכים חוצי ארגון בהובלת ראשי החטיבות והמערכים. במקביל ממשיכים לפעול מוסדות האתיקה: הממונה על האתיקה, מוקד אתיקה, ועדת אתיקה בין-חטיבתית, ועדות אתיקה חטיבתיות.

כמו כן, ימשיך הנושא להיבדק במסגרת ה-SOX ודירוג מעלה ולהוות חלק מדוח האחריות התאגידית של לאומי.

מעורבות עובדים בקהילה

הנהלת לאומי רואה במעורבות העובדים והמנהלים בקהילה, יעד מרכזי בתחום המעורבות והאחריות החברתית של הבנק. לאומי מעודד את עובדיו לקחת חלק פעיל בפרויקטים התנדבותיים ולהיות מעורבים בחיי הקהילה ואף מעמיד לרשותם מסגרות התנדבותיות ומגוון הזדמנויות לתרום ולהתנדב.

במהלך שנת 2014, התנדבו 5,051 עובדים, מיחידות שונות בבנק. היקף שעות ההתנדבות של עובדים מהן נהנתה הקהילה בשנת 2014 הסתכם ב-37,213 שעות.

פעילות היחידה מתבססת על רשת של מובילים חברתיים בכל החטיבות והמערכים של הבנק, המונה כ-360 עובדים נציגים של היחידות השונות בבנק. ייעודם לקדם את נושא התנדבות העובדים ביחידתם תוך בניית תשתית תומכת פעילות ובניהול ענף מעורבות עובדים בחטיבת משאבי אנוש.

ללאומי מגוון רחב של שותפים קהילתיים בעיקר בתחום ילדים ונוער. היקף מעגל ההשפעה הישיר של התנדבות העובדים מגיע לעשרות אלפי נהנים מידי שנה.

העובדים, מכל רחבי הארץ, נרתמים לפעילויות מגוונות כמו: סיוע לילדים ונוער בסיכון בפנימיות, מועדוניות ומתנ"סים, חניכה, עזרה בשעורי בית וליווי קבוצות נוער, איסוף ציוד לנזקקים, ביקורים בבתי-חולים, סיוע לניצולי שואה, תמיכה באוכלוסייה בעלת צרכים מיוחדים ועוד. עובדי הבנק משתתפים במבצע "קמחא ד'פסחא" מידי שנה כמסורת ומחלקים ל-2000 משפחות נזקקות סיוע לקיים את ארוחת ערב חג הפסח. בשנת 2014 התקיים מבצע אריזות וחלוקת מזון גם למשפחות נזקקות המציינות את הרמאדן.

במקביל לפעילויות רבות אלה בחר הבנק להתחבר לחזון לאומי בחיזוק דור העתיד, באמצעות תכניות אסטרטגיות, העמקת הקשר עם עמותות הנתמכות על ידי עמותת "לאומי אחרי" בפרויקטים שונים כמו "אחרי נוער מוביל שינוי". כמו כן, משתלבים בפעילות בשיתוף פעולה עם עמותות כמו "פעמונים", "שיעור אחרי" ועוד. במעורבותם של עובדי לאומי בקהילה ובממשקים השונים עם ילדים ובני נוער מקפידים גם על התכנים, הכוללים העשרה, הטמעת ערכים ובהדרגה חינוך פיננסי התואם לעסקי הליבה של הבנק.

מצבת משרות לפי מגזרי פעילות

ממוצע משרות בשנת 2014		ממוצע משרות בשנת 2013	
סגל ניהולי	פקידים	סגל ניהולי	פקידים
1,374	5,411	1,450	5,557
479	1,506	476	1,446
407	547	429	605
716	1,038	769	1,075
424	374	419	387
343	367	313	369
3	10	3	9
3,746	9,253	3,859	9,448

חישוב מספר המשרות על פי מגזרי הפעילות, מתבסס על ניהול מצבת המשרות על פי קווי העסקים העיקריים בבנק, בהתאמות שונות ועל סמך אומדנים. בחישוב מספר המשרות על פי מגזרי פעילות נלקחו בחשבון גם עובדי יחידות מטה המשרתים את כלל או חלק ממגזרי הפעילות בבנק.

מינויים ופרישות

מינויים:

מר **יעקב הבר**, חבר הנהלת הבנק וראש החטיבה העסקית, מונה לתפקיד ראש החטיבה העסקית והמסחרית, החל מ-1 בינואר 2014.

מר **יואל מינץ**, חבר הנהלת הבנק וראש חטיבת מימון מורכב ונדל"ן, מונה לתפקיד ראש חטיבת אשראי בינלאומי ונדל"ן, החל מ-1 בינואר 2014.

מר **חנן פרידמן**, מונה לתפקיד ראש חטיבת הייעוץ המשפטי, יועץ משפטי ראשי וחבר הנהלת הבנק, החל מ-1 בספטמבר 2014. ביום 20 באוגוסט 2014 אישר הדירקטוריון, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול, תשלום מענק חתימה חד פעמי למר פרידמן בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הבנק, אשר יינתן בשנה הראשונה לכהונתו.

מר **שמואל ארבל**, מונה לתפקיד ראש המערך המסחרי, החל מ-1 בינואר 2014.

מר **שאול שניידר**, מונה לתפקיד ראש מערך בנקאות פרטית, החל מ-1 בפברואר 2014.

מר **זאב מורג**, מונה לתפקיד ראש מערך ציות ואכיפה וקודם לדרג סמנכ"ל, החל מ-1 במרס 2014.

מר **אלי קצב**, מונה לתפקיד מנכ"ל לאומי בריטניה, החל מ-1 באוגוסט 2014.

פרישות:

מר **גדעון אלטמן**, חבר הנהלת הבנק, סיים את תפקידו כראש החטיבה לבנקאות מסחרית ופרש ב-31 באוגוסט 2014, לאחר 35 שנות עבודה בבנק.

גב' **נעמי זנדהאוז**, חברת הנהלת הבנק, סיימה את תפקידה כיועצת משפטית ראשית וכראש חטיבת הייעוץ המשפטי ופרשה ב-30 בדצמבר 2014, לאחר 32 שנות עבודה בבנק.

גב' **ניצה רוסו-שטאובר**, סיימה את תפקידה כראש מערך הבנקאות הפרטית ופרשה ב-31 בינואר 2014, לאחר 13 שנות עבודה בבנק.

מר **יצחק אייל**, סיים את תפקידו כמנכ"ל לאומי ארה"ב ופרש ב-2 ביוני 2014, לאחר 39 שנות עבודה בקבוצת לאומי.

מר **אבירם כהן**, סיים את תפקידו כראש מערך שיווק, פרסום ודוכרות ופרש ב-21 באוגוסט 2014, לאחר 9 שנות עבודה בבנק.

גב' **מאירה קרני**, סיימה את תפקידה כראש מערך ציות ואכיפה ופרשה ב-30 בדצמבר 2014, לאחר 32 שנות עבודה בבנק.

מר **מלכיאל שחר**, סיים את תפקידו כראש מערך סיכוני אשראי ופרש ב-30 בדצמבר 2014, לאחר 42 שנות עבודה בבנק.

מר **שלמה פרגמנט**, סיים את תפקידו כסגן ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות ופרש ב-6 בנובמבר 2014, לאחר 36 שנות עבודה בבנק.

מר **לארי וייס**, מנכ"ל לאומי בריטניה, סיים את תפקידו ב-31 ביולי 2014.

מבנה ארגוני

המבנה הארגוני של קבוצת לאומי לפי קווי עסקים ושירותי מטה, כמתואר להלן, משלב את פעילות החברות הבנקאיות, המימוניות, שוק ההון והשירותים הפיננסיים.

קווי עסקים

לאומי מאורגן בארבעה קווי עסקים הממוקדים בפלחי שוק שונים, כאשר כל קו עסקים מתמחה במתן שרות לקבוצת לקוחות. צורת ארגון זו מאפשרת ללקוחות ליהנות משרות מקצועי ברמה גבוהה, מערצי הפצה מגוונים, ממוצרים המותאמים לצורכיהם ומתהליכי קבלת החלטות מהירים וגמישים.

להלן תאור תחומי האחריות של 4 קווי העסקים בלאומי:

1. **החטיבה הבנקאית** מנהלת את פעילות הלקוחות הפרטיים והלקוחות המסחריים הקטנים, המקבלים את מכלול השירותים באמצעות 200 סניפים, המאוגדים ב-8 מרחבים על בסיס גיאוגרפי ובאמצעות מגוון ערוצי הפצה טכנולוגיים/ישירים, לרבות לאומי CALL המספק שירותים באמצעות הטלפון, הסלולר והאינטרנט ללקוחות. השרות והמוצרים מותאמים לכל מגזרי הלקוחות באופן דיפרנציאלי, על פי אופי פעילותם הבנקאית, מאפייניהם וצורכיהם. הלקוחות בחטיבה מפולחים למגזרים הבאים: מגזר קמעונאות, מגזר פרימיום ומגזר בנקאות לעסקים. החטיבה מרכזת את הפעילות הקמעונאית בקבוצה כולל בבנק ערבי ישראלי ובחברת לאומי קארד.

מערך המשכנתאות - החל מיום 31 בדצמבר 2012 מהווה מערך המשכנתאות מערך עצמאי בחטיבה הבנקאית. פעילותו העיקרית הנה במגזר הלוואות לרכישת דירת מגורים ובמגזר הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים תוך התמחות ומיומנות ספציפית בתחום. המערך פועל באמצעות כ-110 נציגויות שרובן ממוקמות בסניפי החטיבה הבנקאית ומיעוטן באתרים עצמאיים, הנציגויות כפופות ל-5 מרחבים אזוריים הכפופים להנהלת המערך. המערך מפעיל מרכז עסקים המרכז את הפעילות בתחום האשראי, החיתום והעברת כספי הלוואות ללקוחות. המערך מפעיל מוקדים טלפוניים המאפשרים הגשת בקשות לאישור עקרוני של מסגרת אשראי באמצעות הטלפון והאינטרנט, ומתן שירות איכותי ללווים קיימים בנושא הלוואות מנוהלות.

מערך הבנקאות הפרטית אחראי על פעילות הבנקאות הפרטית בקבוצה בארץ ובעולם. למערך 6 מרכזי בנקאות פרטית בארץ לתושבי ישראל ולתושבי חוץ. בינואר 2015, בוצע שינוי ארגוני במסגרתו הועבר מערך בנקאות פרטית לאחריות החטיבה הבנקאית.

2. **חטיבה עסקית ומסחרית** כוללת שני מערכים, המערך העסקי והמערך המסחרי (כמפורט להלן), סניף מרכזי תל-אביב וכן יחידות מטה המספקות שירות לכלל החטיבה העסקית והמסחרית וכן לחטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן. כמו כן, אחראית החטיבה על עיצוב עסקאות מיוחדות שכוללות מימון פרויקטים, מימון אמצעי שליטה, ארגון סינדיקציות, מכירת חובות, בדיקת תוכניות השקעה וסחר ומימון בינלאומי.

המערך העסקי מנהל את הפעילות הבנקאית של החברות העסקיות הגדולות במשק על בסיס התמחות ענפית וסינרגיה בין תחומים. המערך כולל ארבעה סקטורים עסקיים: סקטור טכנולוגיה ותיירות, סקטור כימיה אנרגיה, חברות אחזקה ומוסדות ציבור, סקטור צריכה ומסחר וסקטור תעשייה ותחבורה.

המערך המסחרי מנהל את פעילות החברות העסקיות הבינוניות (Middle Market) באמצעות 22 סניפי עסקים המשויכים על בסיס גיאוגרפי ל-4 מרחבים מסחריים ו-4 ענפים המשויכים לאגף המסחרי בסניף המרכזי תל-אביב. המבנה הארגוני ייחודי במערכת הבנקאית ומאפשר מתן שירות כוללני ומקיף (one stop shop) ללקוח, במקביל להרחבת השירותים בערוצים הדיגיטליים ללקוחות העסקיים.

3. **החטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן** כוללת שני מערכים - מערך בניה ונדל"ן ומערך אשראים מיוחדים (כמפורט להלן). כמו כן, עוסקת החטיבה בבחינת היבטי האשראי העסקי-מסחרי בשלוחות הבנק בחו"ל בארה"ב, בריטניה ורומניה.

מערך בניה ונדל"ן מנהל את פעילות חברות הבניה, היזמים והקבלנים הגדולים במשק (לרבות בפרויקטים של תשתיות לאומיות), תוך התמחות ומיומנות ספציפית בכל תחומי הנדל"ן במשק. השירותים הפיננסיים ניתנים הן למימון פעילות הלקוחות בישראל באמצעות סניפי הבנק, והן למימון פעילותם בחו"ל באמצעות שלוחות הבנק בחו"ל. באמצעות השלוחות בחו"ל ניתנים גם אשראים ליזמים מקומיים הפעילים בתחום הנדל"ן, המלונאות ובתי האבות הסייעודיים.

מערך אשראים מיוחדים המטפל בלקוחות עסקיים שנקלעו לקשיים, תוך ניסיון לסייע להבראתם של לקוחות פעילים באמצעות ליווי ותמיכה עסקית או לפעול לגביית חובותיהם של לקוחות עסקיים ששיקומם אינו אפשרי. בנוסף מרכז המערך את הסיוע המקצועי הדרוש לבידור דרישות ותביעות נגד הבנק ואת הייעוץ לכלל הבנק בנושאים הקשורים לתחומי התמחותו.

4. **חטיבת שוקי הון** אחראית על ניהול הנכסים הכספיים של הקבוצה במטבע מקומי ובמט"ח, ניהול הנוסטרו, פעילות כלל חדרי העסקות בבנק (מטבע מקומי, מט"ח וניירות ערך ישראליים וזרים), פיתוח מוצרים פיננסיים חדשניים ומוצרי השקעה, ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק וניהול סיכונים שוק, גיבוש מדיניות מחירים, ומרווחים פיננסיים של הבנק, קשר עם מוסדות פיננסיים בחו"ל, ריכוז שירותים תפעוליים לשוק ההון, ושירותים בנקאיים ותפעוליים ללקוחות הפועלים בשוקי ההון והכספים, לרבות לקוחות מוסדיים.

בנוסף לחלוקה לפי קווי העסקים קיימות בקבוצת לאומי יחידות מטה שנותנות שירותים ליחידות העסקיות:

החטיבה הפיננסית אחראית על ריכוז והכנת תוכנית העבודה של הבנק, ניהול מרכזי הרווח והמדידה הפיננסית והניהולית, תכנון וניהול ההון של הקבוצה, הכנת תקציב ההוצאות של הבנק והמעקב לביצועו, שותפות בקביעת סדרי עדיפויות בתקציב השקעות, ריכוז מדיניות תחום העמלות, ניהול נושאי המס של הבנק והקבוצה וביטוח הבנק והקבוצה, קשרי משקיעים ואנליסטים, מעקב אחר התפתחויות הכלכליות במשק והכנת סקירות ענפיות ותחזיות כלכליות, גיבוש תפיסות, תהליכים ופתרונות ארגוניים וניהוליים, גיבוש מודלים לאופטימיזציה משאבים והכוונת השלוחות בחו"ל וניתוח פעילותן.

מערך רכש בינוי ולוגיסטיקה הינו חלק מהחטיבה הפיננסית ואחראי על מתן שירותים בתחומי הרכש (כללי, בינוי וטכנולוגי), הבינוי והתחזוקה, ניהול הנכסים ומתן שירותים לוגיסטיים שונים בתחומי המשגור וניהול מרכז לוגיסטי, בבנק ובחברות הבנות בארץ.

חטיבת החשבונאות אחראית על ניהול, פיתוח וקביעת הנהלים החשבונאיים בבנק, ניהול החשבונות בבנק, הכנת הדוחות הכספיים של הבנק ושל הקבוצה, הקשר עם בנק ישראל בכל הנושאים החשבונאיים והדיווחים בגינם, ועל מעקב אחר השינויים הרגולטורים בנושא חשבונאות והטמעתם בבנק ובקבוצה. בנוסף אחראית החטיבה על הערכת יעילותן של בקורות המפתח בתהליכי העבודה SOX404 וכן חישובי הלימות ההון והדיווח לציבור על פי הוראות באזל. החל מ-1 באפריל 2013, הוכפפה חטיבת החשבונאות לחטיבה הפיננסית.

חטיבת משאבי אנוש אחראית על גיבוש מדיניות משאבי אנוש בבנק וליישומה, ובכלל זה מיון והשמת עובדים, תגמול, מבנה שכר, 'חסי' עבודה, פיתוח וקידום עובדים, הכשרה בנקאית - ניהולית וכללית, הטמעת הקוד האתי, תקשורת פנים ארגונית, הסברה פנימית, טיפול בפרט, ייעוץ ופיתוח ארגוני, מעורבות עובדים בקהילה ורווחת העובדים.

מערך ייעוץ בהשקעות הכפוף לחטיבת משאבי אנוש, אחראי על תורת הייעוץ בהשקעות בניירות ערך, במכשירים פיננסיים ובמוצרים פנסיוניים, ביצוע מחקר בנושאי שוקי ההון והכספים, פיתוח מקצועי ליועצי ההשקעות והפנסיה, אפיון מערכות בתחומי הייעוץ ופיתוח מודלים תומכי החלטה, טיפול בהיבטי הרגולציה בתחום הייעוץ בהשקעות ובפנסיה והתאמת תהליכי ונוהלי העבודה בתחומים אלו להוראות הרגולטור.

חטיבת לאומי טכנולוגיות אחראית על המחשוב והתפעול של הבנק והקבוצה. במסגרת תפקידה מרכזת החטיבה את גיבוש וקביעת האסטרטגיה, המדיניות והעשייה בנושאי פיתוח טכנולוגי, מחשוב, תפעול, טכנולוגית המידע, תקשורת, אבטחת מידע, תפעול חברות בנות בארץ וכן תמיכה בשלוחות חו"ל בכל הקשור לשירותים טכנולוגיים, תפעול וקבלת הסיוע הנדרש מבנק לאומי בארץ, והעמדת פתרונות מיכנוניים הנדרשים לביצוע היעדים העסקיים של לאומי.

חטיבת הייעוץ המשפטי אחראית על הייעוץ המשפטי הכולל של הבנק ושל חברות הבנות בארץ ולניהול הסיכונים המשפטיים של הבנק והקבוצה. בכלל זה, אחראית למתן חוות דעת בנושאים משפטיים שונים ולתשתית הטפסים והנהלים המשפטיים, לליווי תהליכי חקיקה ורגולציה וייצוג הקבוצה מול רשויות החקיקה והרגולטורים השונים, ייעוץ משפטי למוצרים חדשים המפותחים או משולבים בפעילות הבנק והקבוצה וכן אחראית לטיפול בתביעות נגד הבנק, העסקת עורכי דין חיצוניים ופיקוח עליהם. כמו כן, אחראית החטיבה על הלשכה לפניות הציבור, שתפקידה לבדוק את תלונות הציבור.

חטיבת הביקורת הפנימית אחראית על הביקורת בקבוצת לאומי. החטיבה פועלת מתוקף חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל והנחיות הדירקטוריון. כמו כן, פועלת החטיבה בהלימה לתקנים מקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים.

הביקורת עוסקת, באופן עצמאי ובלתי תלוי, בבחינה והערכה של מערכת הבקורות הפנימיות בקבוצה ובכלל זה: בחינת תהליכי עבודה ובקרה, בחינת אופן ניהול הסיכונים השונים בקבוצה, שמירה על נכסי הבנק, מזעור חשיפות, שמירה על כללי האתיקה ומנהל תקין, יישום הנחיות הדירקטוריון, ההנהלה ונהלי הבנק, ובחינת יעילות תפעולית. כמו כן, חטיבת הביקורת עורכת סקירה בלתי תלויה של התהליך הפנימי להערכת נאותות ההון של הקבוצה (ICAAP). המבקר הפנימי הראשי כפוף ישירות ליו"ר הדירקטוריון.

החטיבה לניהול סיכונים אחראית על ניהול הסיכונים בבנק ובקבוצה. ומרכזת את ניהול הסיכונים ברמת הקבוצה בתחומי הסיכון המרכזיים: אשראי, שוק ותפעול וציות. החטיבה פועלת בדגש על אי תלות בנוטלי הסיכון. מטרת החטיבה הינה יצירת תשתית חזקה לניהול ובקרת סיכונים שתתמוך בהשגת היעדים העסקיים, בהתאם לתיאבון הסיכון שהוגדר. כמו כן אחראית החטיבה על סיוע לדירקטוריון בהגדרת תיאבון הסיכון, הובלת מדיניות הסיכונים, פיתוח והגדרת כלי מדידה ותמחור הסיכונים בפעילויות השונות, זיהוי, מדידה ובקרת מוקדי הסיכון הגדולים בקבוצה והשינויים שחלים בהם, ובחינת הסיכונים הגלומים בפעילויות חדשות. החטיבה כוללת גם את מערך ניהול סיכוני אשראי ואת מערך ציות ואכיפה.

מערך ניהול סיכוני אשראי (נס"א) אחראי על ניתוח הסיכונים באשראים ספציפיים מעל 25 מיליון ש"ח ועל בחינת נאותות הסיווגים וההפרשות להפסדי אשראי. המערך כולל 3 אגפים: ניתוח סיכוני אשראי עסקי, ניתוח סיכוני אשראי בענף הנדל"ן וניתוח סיכוני אשראי מסחרי. ניתוח הסיכונים מבוצע כחלק מתהליך אישור האשראים ומוצג בוועדות האשראי הרלוונטיות לפני קבלת ההחלטות.

מערך ציות ואכיפה אחראי ליישום תוכנית הציות בבנק ובקבוצה ביחס להוראות צרכניות לרבות איסור הלבנת הון, איסור מימון טרור, אכיפה מנהלית ולקוחות אמריקאיים (בשיתוף עם החטיבה הפיננסית והחטיבה ליעוץ משפטי).

מערך שיווק פרסום ודוברות אחראי על השיווק והתקשורת השיווקית בקבוצה ובבנק, דוברות, רגולציה ויחסי ציבור, כנסים ואירועים, מחקר שיווקי, מדיה חברתית וחסויות. בין השאר, אחראי המערך להתוויית האסטרטגיה השיווקית של לאומי ולהוצאתה לפועל, לפרסום באמצעי המדיה השונים, לקשרים עם אמצעי התקשורת והמדיה המגוונים ולניהול קשרי ממשל ורגולציה עם המחוקקים ונציגי רשויות המדינה. המערך מנהל את פעילות החסויות של הקבוצה ואחראי לארגון כנסים ואירועים, ללקוחות ולעובדי הבנק.

אגף אסטרטגיה אחראי על סיוע להנהלת הקבוצה ולדירקטוריון בהגדרת ותכנון האסטרטגיה של הבנק והקבוצה ותיקופה, בחינת וניתוח נושאים בעלי השלכות אסטרטגיות ותמיכה והובלת פרויקטים מרכזיים בשיתוף קווי העסקים.

במהלך השנה בוצעו מספר שינויים ארגוניים משמעותיים בלאומי

חטיבה עסקית ומסחרית

בתאריך 1 בינואר 2014, בוצע שינוי מבנה ארגוני במסגרתו אוחדו החטיבה העסקית והחטיבה המסחרית לחטיבה אחת, בראשותו של מר קובי הבר, אליו ידווחו ראש המערך העסקי, ראש המערך המסחרי ומנהל סניף מרכזי תל-אביב.

חטיבת אשראי בינלאומי ונדל"ן

בתאריך 1 בינואר 2014, במסגרת השינוי הארגוני בחטיבה העסקית, הוחלט כי מר יואל מינץ, ידווח ישירות למנכ"ל הראשי ויקבל את האחריות על האשראי הבינלאומי בקבוצה ואליו ידווחו ראש מערך בניה ונדל"ן וראש מערך אשראים מיוחדים.

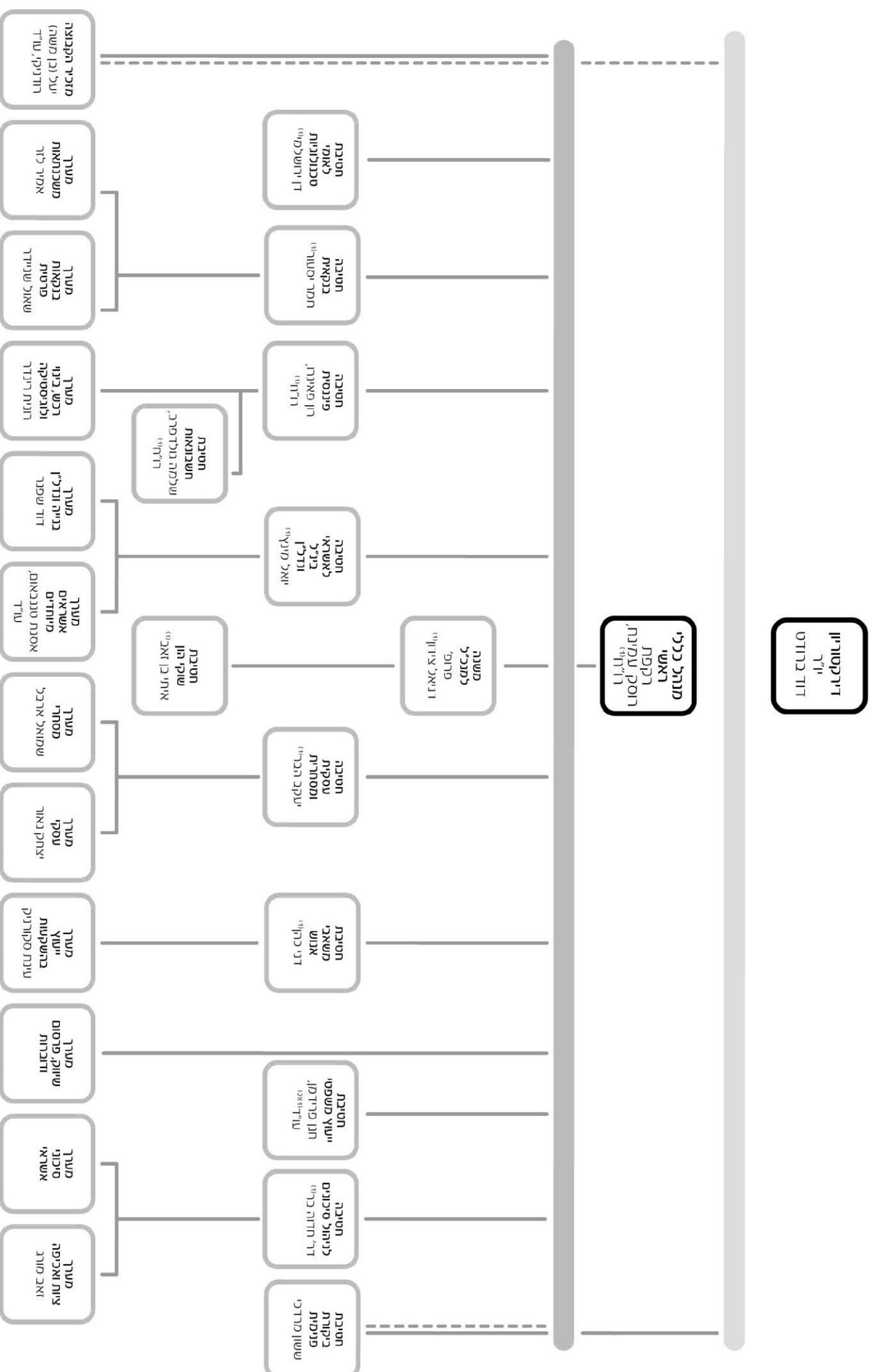
חטיבת ניהול סיכונים

בתאריך 1 בינואר 2014, במטרה לעמוד בהוראות בנק ישראל (נוהל בנקאי תקין מספר 311), בוצע שינוי ארגוני במסגרתו הוחלט כי מערך ניהול סיכוני אשראי, יועבר לאחריות החטיבה לניהול סיכונים ויכלול את היחידות לניהול סיכוני אשראי עסקי, מסחרי ונדל"ן.

מערך בנקאות פרטית

בתאריך 1 בינואר 2015, בוצע שינוי ארגוני במסגרתו הועבר מערך הבנקאות הפרטית לאחריות החטיבה הבנקאית.

מבנה ארגוני
בנק לאומי לישראל בע"מ

(1) חברה/ה הנהלה
(2) משמש גם כיועץ משפטי לדירקטוריון

לאומי למען הקהילה - מעורבות חברתית

ניהול אחריות תאגידית

תחום האחריות התאגידית בלאומי מנוהל על בסיס תפיסה כוללת, אסטרטגיה ומדיניות בהובלת הדירקטוריון, ובאמצעות ועדות שונות הפועלות לקידום הנושאים השונים: אתיקה, איכות סביבה, נגישות וקשרי קהילה.

בשנת 2014 פרסמה קבוצת לאומי את דוח האחריות התאגידית החמישי שלה, לשנת 2013, הכולל דיווח על הפעילויות המגוונות, היוזמות והביצועים של קבוצת לאומי בתחום האחריות החברתית-סביבתית. הדוח נכתב בהתאם להנחיות ארגון הדיווח העולמי, ה-GRI (Global Reporting Initiative) וזכה לדירוג A+, שהינו הגבוה ביותר ומעיד על רמת שקיפות מקסימאלית. בחינה של נאותות הדיווח בוצעה בידי מומחה חיצוני ובלתי-תלוי שבחן את אופן העמידה בדיווח על פי ה-GRI, את אמיתות הדיווח ואת דרכי ההתנהלות של הארגון. דוח האחריות התאגידית המלא מופיע באתר שכתובתו plus.leumi.co.il.

דירוג מעלה לאחריות תאגידית לשנת 2014, שהתפרסם בחודש יוני, הציב שוב את לאומי בקבוצת הדירוג הגבוהה ביותר - דירוג פלטינה פלוס.

ניהול קשרי קהילה

המחויבות החברתית של לאומי מתבטאת בהשקעה מתמדת בדור המחר ובמתן אפשרויות וכלים להצלחתו. לאומי בחר להתמקד בקידום החינוך, התרבות והאמנות ובפעילות לצמצום הפערים בין הפריפריה למרכז. מעורבותו החברתית של לאומי מבוצעת באמצעות שלושה אפיקים מרכזיים: עמותת "לאומי אחרי" - קרן המאה למען דור המחר" (ע"ר), תרומות וחסויות כספיות למטרות חברתיות ופעילות התנדבותית של העובדים.

"לאומי אחרי" - קרן המאה למען דור המחר

העמותה משקיעה בקידום של בני-נוער וצעירים על ידי תמיכה בתוכניות חינוכיות שונות, המופעלות על ידי שמונה גופים חברתיים ועמותות, בקרב מגוון מגזרי אוכלוסייה בכל רחבי הארץ. בשנת 2014 תרמה העמותה כ-12 מיליון ש"ח לתכניות חינוכיות שונות ברחבי הארץ, שבהן לקחו חלק למעלה מ-20,000 בני נוער וצעירים.

לצד התמיכה הכספית, זוכים הגופים החברתיים והעמותות, לקחת חלק בסדנאות ארגוניות וסדנאות התנהלות פיננסית שמעבירים בהתנדבות עובדי לאומי, ליהנות מתכנית חניכה למנהלים (מנטורינג) על ידי מנהלים בבנק ולהסתייע בתשתיות הבנק.

בשנת 2014 הסתיימה התמיכה בתכנית "סטרייב" שפעלה במטרה להעניק לצעירים שאינם נמצאים במעגל העבודה הזדמנות להתפתח ולממש את הפוטנציאל האישי והתעסוקתי שלהם, באמצעות הכשרה לעצמאות כלכלית ופיתוח קריירה. התכנית, שהוקמה על ידי ארגון הג'וינט הוטמעה בלשכות התעסוקה המקומיות.

במהלך שנת 2014 קיימה הנהלת לאומי חשיבה מחודשת בנוגע לאסטרטגיה החברתית של הבנק. לאומי בחר להרחיב את שיתוף הפעולה האסטרטגי עם עמותת "אחרי!" - נוער מוביל שינוי". במסגרת שיתוף הפעולה, תכפיל העמותה את היקפי פעילותה בפריפריה תוך 3 שנים ותרחיב את המענים החינוכיים שביכולתה להציע לחניכים. זאת לצד הגדלה משמעותית של מספר עובדי לאומי המתנדבים במסגרת אחרי!" והקמת אגודת ידדים, שבראשה תעמוד מנכ"ל הבנק.

תכניות נוספות בתרומות ובחסות לאומי

ארגון "זמים צעירים ישראל"

לאומי שותף ומעורב בארגון "זמים צעירים ישראל", במסגרתו מתנסים בני-נוער בהקמת חברת הזנק המקדמת רעיון עסקי של פיתוח מוצר. תרומת לאומי לארגון מתמקדת בסיוע להפעלת התכנית בפריפריה החברתית והגיאוגרפית, יחד עם אימוץ התכנית על ידי סניפי הבנק ברחבי הארץ וגיוס מנחים מתנדבים מקרב עובדי הקבוצה.

סיכום היקף תרומות וחסויות של לאומי בשנת 2014

בשנת 2014, תרמה קבוצת לאומי והעניקה חסויות למטרות חברתיות וקהילתיות בהיקף של כ-29.4 מיליון ש"ח, מתוכם סך התרומות הוא כ-20.8 מיליון ש"ח.

להלן פירוט התרומות והחסויות בשנת 2014 בהתאם להתפלגות על פי נושאים:

חינוך, ילדים ונוער - 15.0 מיליון ש"ח
תרבות ואמנות - 1.9 מיליון ש"ח
קהילה וחברה - 11.6 מיליון ש"ח
בריאות - 0.9 מיליון ש"ח

בשנת 2015 יגדל תקציב התרומות והחסויות החברתיות של קבוצת לאומי והוא יעמוד על כ-30 מיליון ש"ח.

ההחלטות על ייעוד התרומות וגובה הסכומים מתקבלות לפי העניין בועדת התרומות של הבנק, שחבריה מתמנים על ידי המנכ"ל הראשי ובעמותת "לאומי אחרי". הבקשות נדונות ונשקלות בקפדנות וביסודיות, על פי קריטריונים שנקבעו בנוהל התרומות של הבנק ואושרו על ידי הדירקטוריון. תרומות בסכומים גבוהים (מעל 250,000 ש"ח) מובאות לאישור הדירקטוריון.

מבקר פנימי

המבקר הפנימי הראשי, ששון מרדכי, מכהן כמבקר הפנימי הראשי של הקבוצה החל מיום 1 במרס 2011 והוא בעל ניסיון רב בביקורת פנימית. מינויו אושר על ידי ועדת הביקורת ביום 13 בדצמבר 2010 ועל ידי דירקטוריון הבנק ביום 14 בדצמבר 2010.

המבקר הפנימי הראשי עומד בהוראת סעיף 146(ב) לחוק החברות התשנ"ט-1999 ובהוראת סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק הביקורת הפנימית") ועובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיפים 11 ו-12 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307 בנושא פונקציות ביקורת פנימית.

המבקר הפנימי הראשי הינו עובד הבנק, מועסק במשרה מלאה במעמד חבר הנהלה, וזהו עיסוקו הבלעדי. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הינו יו"ר הדירקטוריון של הבנק.

לביקורת הפנימית תוכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית לתקופה של עד ארבע שנים. תוכנית העבודה השנתית ותוכנית העבודה הרב שנתית נגזרות ממיפוי נושאי ביקורת המבוססים, בין השאר, על המסמכים המפורטים בהוראה 307. תוכניות העבודה נגזרות ממתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים וברקות אשר על פיה נקבעים תדירות והיקף הביקורת בכל נושא ונושא. כך, בנושאים בעלי סיכון גבוה יותר, תדירות הביקורת תהיה אחת לשנה ובנושאים בעלי סיכון נמוך יותר, תדירות הביקורת תהיה אחת לשנתיים עד ארבע שנים. הצעה לתוכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית, מוגשת על ידי הביקורת הפנימית ומקבלת את אישור יו"ר הדירקטוריון, ועדת הביקורת ומליאת הדירקטוריון.

תוכנית העבודה השנתית ותוכנית העבודה הרב שנתית מותירות בידי המבקר הפנימי הראשי שיקול דעת לסטות מהן, בהתאם לצורך.

במסגרת עבודת הביקורת, נבחן מדגם של עסקאות מהותיות שבוצעו על ידי הבנק לרבות הליכי אישור. לעניין זה, עסקאות מהותיות לרבות רכישה או מכירה מהותית של פעילות, "עסקאות" – כאמור בסעיף 270 לחוק החברות ו"עסקה חריגה" – כהגדרתה בחוק החברות.

תוכנית העבודה השנתית ותוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית כוללות פרק הדן בתוכנית העבודה השנתית והרב שנתית של החברות המאוחדות המהותיות בישראל (כמפורט בבאור 6ד. לדוחות הכספיים). עובדי הביקורת הפנימית מכהנים כמבקרים פנימיים של החברות הבנות המאוחדות של הבנק בישראל. תהליך בניית תוכנית העבודה של החברות המאוחדות בישראל הינו בדומה לתהליך בניית תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית של הבנק. ככלל, בדוחות הכספיים של החברות הכלולות קיימת התייחסות לתוכניות העבודה של מבקרי הפנים שלהן.

בחברות הבנות המהותיות בחו"ל ממונה מבקר פנימי מקומי. הביקורת הפנימית מבצעת בקרה על עבודת המבקר המקומי כאמור בסעיף 21(ב) להוראה 307. זאת, בין השאר, באמצעות בחינת תוכנית עבודת הביקורת הפנימית המקומית בחו"ל טרם הבאתה לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון בחו"ל. במסגרת תוכנית העבודה של הבנק משולבות ביקורות ייעודיות של הביקורת הפנימית בארץ על חברות הבנות בחו"ל. חלוקת העבודה בין המבקרים הפנימיים בארץ ובחו"ל, מבוצעת באמצעות תיאום של הנושאים המבוקרים על ידי כל אחד. המבקר הפנימי בחברות בנות מהותיות בחו"ל כפוף לדירקטוריון או לוועדת הביקורת המקומית.

העסקת המבקר הפנימי הראשי וצוות העובדים הכפוף לו בקבוצת לאומי בארץ, הינה בהיקף של 107.1 משרות בממוצע שנתי לשנת 2014, לפי הפירוט כדלקמן:

ממוצע משרות של המבקרים בקבוצת לאומי בארץ	
הבנק	92.8
חברות בנות בישראל	10.5
חברות בנות בחו"ל	3.8
סך הכל	* 107.1

* מתוכן כ-3.5 משרות בממוצע נמצאות בחל"ד/חל"ת.

בנוסף, הושקעו 2.1 משרות במיקור חוץ.

כמו כן, בחברות בנות בחו"ל מועסקים מבקרים מקומיים בהיקף של 20.6 משרות (כולל מיקור חוץ).

היקף המשרות אושר על ידי ועדת הביקורת בישראל בהתבסס על תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית.

המבקר הפנימי ראשי, במסגרת התקציב, להיעזר במיקור חוץ לביצוע עבודות הדורשות ידע מיוחד או במקרים של תקן חסר.

להלן פירוט ההטבות והסכומים ששולמו או נרשמו בגינם הפרשות לשנת 2014 באלפי ש"ח למבקר הפנימי הראשי:

שנת 2014									
שיעור החזקה בהון הבנק		תגמולים בעבור שירותים		תגמולים אחרים		תגמולים		הלוואות שניתנו בתנאי הטבה	
משכורת	מענקים**	הפרשות	מבוסס מניות	שווי הטבה	סך הכל	יתרה ליום 31.12.2014	תקופה ממוצעת	ההטבה שניתנה	הלוואות שניתנו בתנאים רגילים
(באלפי ש"ח)									
0.003	1,280	-	123	-	121	1,524	51	0.42	2
5									

* לא כולל מס שכר.

** ראה באור 2.15. לדוחות הכספיים.

היקף התשלומים למבקר הפנימי הראשי ורכיביהם מובאים בפני ועדת הביקורת ומאושרים על ידה.

הדירקטוריון סבור שאין בהחזקת ניירות ערך על ידי המבקר הפנימי הראשי ובתגמול הניתן לו השפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי של המבקר הפנימי הראשי.

המבקר הפנימי הראשי פועל על פי התקנים המקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים בישראל ושל הלשכה העולמית למבקרים פנימיים, IIA – The Institute of Internal Auditors.

בנוסף, המבקר הפנימי הראשי פועל בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית.

ועדת הביקורת והדירקטוריון רשמו בפניהם את הצהרתו בכתב של המבקר הפנימי הראשי על פיה הוא עומד בכל הדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים המקובלים כאמור וכי הוא פועל גם בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על בסיס הצהרה זו, ועל בסיס תפקודו, כפי שבא לידי ביטוי בישיבות ועדת הביקורת של הדירקטוריון, נחה דעתם של ועדת הביקורת והדירקטוריון כי המבקר הפנימי הראשי עומד בדרישות האמורות.

ככלל, עם הוצאת דוחות ביקורת ותרשומות ממצאי בדיקה בכתב על ידי הביקורת הפנימית וכחלק מתהליך העבודה השוטף מתקיימים דיונים עם המבוקרים (מנהלי סניפים, מנהלי מרחבים או מנהלי יחידות ארגוניות אחרות) על דוחות הביקורת והתרשומות וכן נערכים דיונים על ממצאים מהותיים עם ראשי החטיבות והמנכ"ל הראשי.

לקראת מועד הדיון בועדת הביקורת, קובע יו"ר ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימי הראשי, אלו דוחות ביקורת ותרשומות ממצאי בדיקה יוצגו בשלמותם לדיון בועדת הביקורת. כמו כן, מוגשים, באופן שוטף, לעיונם של כל חברי ועדת הביקורת, רשימות של כל דוחות הביקורת והתרשומות שהופצו על ידי הביקורת הפנימית בתקופה הרלוונטית, בצירוף תמצית הממצאים המהותיים. חברי ועדת הביקורת רשאים לעיין בכל דוח ביקורת ותרשומת ממצאי בדיקה שהם מוצאים לנכון ולבקש מהיו"ר להציגם לדיון בשלמותם בועדת הביקורת.

דוחות ביקורת ותרשומות ממצאי בדיקה מהותיים נדונים בועדת הביקורת מדי חודש ולעיתים מספר פעמים בחודש.

בתום המחצית הראשונה והמחצית השנייה של השנה מגיש המבקר הפנימי הראשי ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי, ליו"ר ועדת הביקורת ולועדת הביקורת, דוחות סיכום פעילות הביקורת, אשר כוללים תמצית מהממצאים המהותיים, המלצות המבקר ותשובות המבוקר לתקופות הרלוונטיות.

כמו כן, מגיש המבקר הפנימי הראשי ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי, ליו"ר ועדת הביקורת ולועדת הביקורת דוח שנתי מסכם של פעילות הביקורת במהלך כל השנה, הכולל גם מעקב אחר ביצוע תוכנית העבודה השנתית, והערכת אפקטיביות מסגרת הבקרה הפנימית בבנק.

תוכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית לשנת 2014 הוגשה לוועדת הביקורת ביום 23 בדצמבר 2013 ואושרה בועדה ביום 26 בדצמבר 2013, והוגשה לדירקטוריון ביום 16 בינואר 2014 ואושרה בדירקטוריון ביום 19 בינואר 2014.

דוח המבקר הפנימי למחצית הראשונה של שנת 2014 הוגש לוועדת הביקורת ביום 17 באוגוסט 2014 ונדון בועדה ביום 26 באוגוסט 2014.

דוח המבקר הפנימי למחצית השנייה של שנת 2014 הוגש לוועדת הביקורת ביום 19 בפברואר 2015 ונדון בועדה ביום 23 בפברואר 2015.

הדוח השנתי של המבקר הפנימי לשנת 2014 הוגש לוועדת הביקורת ביום 26 בפברואר 2015 ונדון בועדה ביום 3 במרס 2015, והוגש לדירקטוריון ביום 11 במרס 2015 ונדון בדירקטוריון ביום 15 במרס 2015.

תוכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית לשנת 2015 הוגשה לוועדת הביקורת ביום 23 בדצמבר 2014 ואושרה בועדה ביום 30 בדצמבר 2014, והוגשה לדירקטוריון ביום 19 בינואר 2015 ואושרה בדירקטוריון ביום 10 בפברואר 2015.

למבקר הפנימי הראשי הומצאו מסמכים ומידע כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית וניתנה לו גישה למידע כאמור באותו סעיף ובכלל זה, קיימת גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים הכספיים.

למבקרים בישראל המבצעים ביקורת בחברות בנות בארץ ובחו"ל הומצאו מסמכים ומידע כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית וניתנה להם גישה למידע כאמור באותו סעיף ובכלל זה, קיימת גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של חברות הבנות בארץ ובחו"ל לרבות לנתונים כספיים.

לדעת הדיקטוריון וועדת הביקורת היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי הראשי ותוכנית עבודתו הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בקבוצה.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות המפקח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-**Sox Act**. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה-**Public Company Accounting Oversight Board** הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה הפנימית על הדיווח הכספי וחוות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
 - בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-1992 (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) **COSO** עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
- הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה בקבוצת לאומי ונמצא בתהליכי אימוץ של מודל ה-**COSO** החדש.
- במהלך שנת 2014 ביצע הבנק תיקוף ועדכון של תהליכי בקרה מהותיים ובדיקות אפקטיביות של כל מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל הראשי, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל הראשי של הבנק, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרביע שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2014 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

לענין הליך אישור הדוחות הכספיים ראה שאלון ממשל תאגידי בדוח התקופתי.

מדיניות תגמול נושאי משרה ועובדים מרכזיים

ביום 31 במרס 2015 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, עדכון כתנאי ההעסקה של עובדים מרכזיים (כמשמעות מונח זה בהוראה 301A של המפקח על הבנקים ובמדיניות התגמול של הבנק מכח הוראה 301A האמורה) ושל נושאי משרה בבנק, ובכללם המנכ"ל הראשי, כדלקמן:

1. ביטול מלוא זכאות נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק, ובכלל זה המנכ"ל הראשי, למענקי יובל ולחופשות יובל (הטבות להן זכאים נושאי המשרה בבנק על פי הקבוע בהסכמי ההעסקה בינם לבין הבנק). בתוקף מיום 31 בדצמבר 2014, כדלקמן:

הזכויות שנצברו עבור כל נושא משרה ועובד מרכזי בגין מענקי יובל וחופשות יובל, במהלך תקופת העסקתו בבנק ועד למועד ביטול הזכאות, קרי עד ליום 31 בדצמבר 2014, יופחתו, ללא כל פיצוי ו/או תמורה, בשיעור של כ-45% (באופן דומה להפחתה שבוצעה בהסכם הקיבוצי לכלל עובדי הבנק). יתרת הזכויות הצבורות כאמור עבור נושא המשרה או העובד המרכזי, לפי העניין, יבוטלו כנגד תשלום פיצוי חד פעמי, בסכום השווה ליתרת ההפרשה החשבונאית שתיוותר בספרי הבנק, ליום 31 בדצמבר 2014, לאחר ההפחתה, בגין אותו נושא משרה או עובד מרכזי, לפי העניין. בכפוף לאמור לעיל, זכאותם של נושאי המשרה והעובדים המרכזיים למענקי יובל ולחופשות יובל תבוטל במלואה והסכמי העסקת נושאי המשרה והעובדים המרכזיים יתוקנו בהתאם. בהתאם לכך, לאחר ביטול הזכאויות כאמור, הבנק יפסיק לרשום הוצאה שוטפת בגין צבירת זכויות למענקי וחופשות יובל עבור נושאי המשרה והעובדים המרכזיים.

ההחלטה לבטל את מענקי היובל וחופשות היובל לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים בבנק כאמור לעיל, התקבלה בשים לב לקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, אשר אינו מאפשר מתן מענק משתנה שאינו תלוי ביצועים ואשר מותנה בעבודה בלבד (לנושאי המשרה בבנק). בהתאם להוראות המעבר של ההוראה כאמור, ניתן היה לתקן את הסכמי ההעסקה עם נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בעניין זה כנדרש בהוראה 301A, עד לסוף שנת 2016, אך בשל ההסדר עם יתר עובדי הבנק במסגרת ההסכם הקיבוצי שנחתם לאחרונה בבנק, ובמסגרתו ויתרו העובדים עליהם חל ההסכם הקיבוצי על חלק מזכאותם למענקי יובל ולחופשות יובל, הוחלט לבטל, כבר בשלב זה, את זכאותם של נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק למענקי יובל ולחופשות יובל. לעניין זה יצוין, כי תשלום הפיצוי המוקטן לנושאי המשרה והעובדים המרכזיים כנגד ביטול זכאותם למענקי יובל וחופשות יובל, כמפורט להלן, אינו יוצר הוצאה חשבונאית לבנק, וזאת הואיל ובספרי הבנק נרשמה לאורך השנים הוצאת שכר עבור נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק בגין זכאותם למענקי יובל וחופשות יובל וכמתואר לעיל מגננון הפיצוי יקנה לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים תשלום שהינו כמחצית מהעתודה החשבונאית שנרשמה בספרי הבנק. בנוסף, לאור ביטול הזכאות למענקי יובל וחופשות יובל לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים יפסיק הבנק לרשום הוצאה שוטפת בגין צבירת זכויות כאמור. במסגרת ביטול הזכאות למענקי יובל ולחופשות יובל, תרשם בשנת 2015 בספרי הבנק הכנסה בסך כ-16 מיליון ש"ח ותיחסך הוצאה שוטפת שנתית בסך כ-3 מיליון ש"ח, בגין נושאי המשרה והעובדים המרכזיים.

2. העלאה בשכרם של נושאי משרה בבנק, שאינם דירקטורים, בתוקף החל מיום 1 בינואר 2015. בכלל זה אושר כי שכר המנכ"ל הראשי של הבנק יעלה בשיעור של כ-4% מסך עלות תנאי העסקת המנכ"ל הראשי בבנק. שכר המנכ"ל הראשי של הבנק, לאחר העדכון האמור, יעמוד על 195,400 ש"ח. עדכון תנאי ההעסקה כאמור נעשה בהתאם לתכנית התגמול של הבנק ולאחר שועדת התגמול והדירקטוריון בחנו את עלות ההעסקה המקובלת לבעלי תפקידים מקבילים בחברות השוואה ולאחר שבחנו את התרומה של נושאי המשרה כאמור ושל המנכ"ל הראשי לפעילות הבנק.

לפירוט נוסף בדבר תנאי כהונתה והעסקתה של המנכ"ל הראשי, לרבות בהתאם לתוספת השישית לתקנות, ראו באור 15 לדוחות הכספיים.

3. בדומה למקובל בבנק לכלל העובדים, מכח ההסכמים הקיבוציים, הגדלת שיעור הפרשות הבנק לתגמולים (חלק המעסיק) עבור עובדים מרכזיים ונושאי המשרה בבנק, ובכללם נושאי המשרה הותיקים בבנק אשר ויתרו בעבר על זכאותם להיכלל בתנאי דור א' ועברו לתנאי דור ב', ובכלל זה עבור המנכ"ל הראשי של הבנק, כך ששיעור הפרשות הבנק לתגמולים (חלק המעסיק) יעמוד על 7.5% משכר העובד להפרשות (במקום 5%). ההגדלה בשיעור ההפרשות לתגמולים כאמור היא רק בגין חלק השכר של נושאי המשרה אשר אינו משולם בתנאי דור א' (ככל שרלבנטי). דהיינו, התוספת תתווסף לקופה חיצונית ללא זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק, ורק לגבי חלק השכר שאינו נכלל בתנאי דור א'.

ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק אישרו, כי עדכון תנאי ההעסקה כאמור לעיל מהווה עדכון לא מהותי ביחס לתנאי הכהונה וההעסקה הקיימים של נושאי המשרה בבנק, ובכלל זה המנכ"ל הראשי, כאמור בסעיף 272(ד) לחוק החברות וכי עדכון תנאי ההעסקה כאמור הינו לטובת הבנק, בשים לב לתרומתם של נושאי המשרה ולחשיבות תגמולם באופן שיקנה להם את המוטיבציה להתמיד בתפקידם לאורך זמן. עוד סברו ועדת התגמול ודירקטוריון, כי יש בעדכונים שנקבעו בתנאי ההתקשרות המעודכנים עם נושאי משרה בבנק, כמפורט לעיל, כדי לעודד נושאי משרה אלה להוסיף ולהשקיע את מירב המאמצים לטובת הבנק בשים לב לאתגרים העומדים בפני הנהלת הבנק בטווח הקצר והארוך, ובהתחשב בעומס העבודה המוטל עליהם כחלק מההתמודדות השוטפת עם אתגרים אלו.

מדיניות תגמול נושאי משרה

ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק בגין השנים 2013-2016, וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצות ועדת התגמול. מדיניות התגמול מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק ועל הקבוע בהוראה 301A החדשה להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי.

מדיניות התגמול נועדה לתגמול נושאי משרה בבנק בהתאם לביצועי הבנק ורווחיותו על פני זמן, ובכלל זה בהתאם ליעדי הבנק והקבוצה לטווח הארוך, ובהתאם לתרומתם בפועל של נושאי המשרה להשגת ביצועים ויעדים אלו. מדיניות התגמול כוללת, בין היתר, התייחסות למרכיב השכר, לתנאים הנלווים, לתנאי הפרישה ולמרכיב המענקים השנתיים.

מדיניות תגמול עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה (בעלי חוזים אישיים)

ביום 8 באפריל 2014 אישר הדירקטוריון, לאחר קבלת אישור והמלצת ועדת התגמול של הדירקטוריון, מדיניות תגמול החלה על "עובדים מרכזיים" בבנק, שאינם נושאי משרה, בהתאם לקבוע ולנדרש בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין.

מדיניות התגמול ל"עובדים מרכזיים" כאמור, קובעת את המסגרת לתגמול עובדים מרכזיים והיא כוללת, בין היתר, התייחסות למרכיב השכר, לתנאים הנלווים, לתנאי הפרישה, ולמרכיב המענקים השנתיים. מדיניות זו גובשה בשים לב לעקרונות מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, בהתאמות הנדרשות.

מעבר לתנאי דור ב' החל משנת 2014

בעלי חוזים אישיים בבנק (שאינם חברי הנהלה), להם הסכם העסקה במתכונת דור א' בבנק עוברים החל משנת 2014 לתנאי העסקה במתכונת דור ב', כדלקמן: זכויותיהם לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לזכויותיהם כדור א' יהיו רק בגין המשכורת המוקפאת (המשכורת במועד המעבר מדור א' לדור ב' בתוספת הצמדה למדד), כאשר הזכויות לגבי תוספות השכר מעבר למשכורת המוקפאת יהיו על פי תנאי דור ב' (הפרשות לקופת גמל חיצונית ללא זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק).

למידע נוסף בנושא מדיניות התגמול ראה באור 215. בדוחות הכספיים.

שכר נושאי משרה בכירה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

להלן פירוט ההטבות והסכומים ששולמו או שנרשמו בגינם הפרשות לשנים 2014 ו-2013, ליושב ראש הדירקטוריון ולחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בקבוצה. ההטבות המפורטות להלן אינן כוללות הטבות בגין שירותים בנקאיים, הניתנות לכלל העובדים כגון: הטבות בריבית בגין פיקדונות כספיים בבנק, הטבות בריבית בגין משכנתאות, הנחות או פטורים מעמלות בגין שירותים בנקאיים הניתנים על ידי הבנק. סכומי ההטבות בגין שירותים בנקאיים כאמור לגבי כל אחד ממקבלי התגמול, אינם מהותיים. ללקוחות פרטיים מסויימים של הבנק לרבות ללקוחות הכלולים בהסדרים בין הבנק לבין קבוצות עובדים, ניתנות מעת לעת הטבות דומות לאלה הניתנות לעובדי הבנק ואף כאלה העולות עליהן.

שנת 2014												
תגמולים												
פרטי מקבל התגמול (1)												
תגמולים בעבור שירותים												
אחרים												
הלוואות שניתנו בתנאי הטבה (16)												
שם	תפקיד	הבנק	משכורת	מענקים	(3)	הפרשות סוציאליות	מבוסס שווי	הטבה (4)	סך	יתרה ליום	עד לפרעון	ההטבה הלוואות
(באלפי ש"ח)												
%												
מר דוד ברודט (5)	יו"ר הדירקטוריון	0.001	2,186	-	733	-	159	3,078	-	-	-	-
גב' רקפת רוסק-עמינח (6)	מנכ"ל ראשי סמנכ"ל ראש חטיבת הייעוץ המשפטי (לשעבר)	0.003	2,679	-	1,291	-	160	4,130	-	-	-	20
גב' נעמי זנדהאוז (10)	סמנכ"ל ראש חטיבת הייעוץ המשפטי (לשעבר)	-	2,051	-	5,617	-	101	7,769	106	2.37	7	-
מר ירון בלון (15)	מנכ"ל לאומי פרטנרס	-	1,546	949	2,412	-	119	5,026	-	-	-	-
מר פול הירד (13)	מנכ"ל לאומי ABL	-	863	3,301	129	-	89	4,382	-	-	-	-
מר פיל וודורד (14)	סמנכ"ל לאומי ABL	-	789	3,301	118	-	93	4,301	-	-	-	-
מר לארי וייס (12)	מנכ"ל לאומי בריטניה (לשעבר)	-	973	-	2,859	-	72	3,904	-	-	-	-
מר אבנר מנדלסון (11)	מנכ"ל בנק לאומי ארה"ב	-	1,455	-	402	-	1,731	3,588	-	-	-	-
פרופ' דניאל צידון (8)	משנה למנכ"ל	-	1,516	-	927	-	113	2,556	82	0.42	4	-
מר דן ירושלמי (9)	סמנכ"ל ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות	-	1,404	-	667	258	20	2,349	-	-	-	-

1. היקף המשרה של מקבלי התגמול הינו 100%.

2. לא כולל מס שכר.

3. הפרשות סוציאליות כוללות הפרשות לפיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה מענק יובל, תקופת אי תחרות וביטוח לאומי וכן השלמת העתודות בגין הנ"ל עקב שינויים בשכר בשנת החשבון.

4. שווי הטבה הכולל, בין היתר, רכב והוצאות טלפון.

5. ביום 4 בנובמבר 2010 אישרה האסיפה הכללית, לאחר אישור הדירקטוריון וועדת הביקורת, את תנאי ההתקשרות בין הבנק לבין יו"ר הדירקטוריון מר דוד ברודט. היו"ר מועסק בבנק במשרה מלאה כיו"ר פעיל. לעניין פירוט תנאי העסקת היו"ר ראה בבאור 4.ב.15. לדוחות הכספיים. ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית, לאחר אישור הדירקטוריון וועדת התגמול, כי יו"ר הדירקטוריון זכאי למענק שנתי מותנה ביצועים בהתאם ובכפוף לאמור במדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, לגבי כל אחת מהשנים 2013, 2014, 2015 ו-2016. לעניין פירוט תכנית המענקים ראו בבאור 2.15. לדוחות הכספיים.

6. גב' רוסק-עמינח מכהנת כמנכ"ל הראשי של הבנק והקבוצה מיום 1 במאי 2012. לעניין פרטים נוספים בדבר תנאי כהונתה של המנכ"ל הראשי - ראה באור 3.ב.15. המנכ"ל הראשי, לה הסכם העסקה במתכונת דור א' בבנק עברה החל משנת 2013 לתנאי העסקה במתכונת דור ב', כדלקמן: זכויותיה של המנכ"ל הראשי לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לזכויותיה כדור א', יהיו רק בגין המשכורת המוקפאת (משכורת המנכ"ל הראשי במועד המעבר מדור א' לדור ב' בתוספת הצמדה למדד), כאשר זכויותיה לגבי תוספות השכר מעבר למשכורת המוקפאת יהיו על פי תנאי דור ב' (הפרשות לקופת גמל ללא זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק). האסיפה הכללית של הבנק מיום 11 בפברואר 2014 אישרה, לאחר אישור הדירקטוריון וועדת התגמול, עדכון לתנאי הפרישה של המנכ"ל הראשי, כמפורט באור 3.ב.15. עוד אישרה האסיפה הכללית, לאחר אישור הדירקטוריון וועדת התגמול, כי המנכ"ל הראשי זכאית למענק שנתי מותנה ביצועים ולמענק שנתי קבוע בהתאם ובכפוף לאמור במדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, לגבי כל אחת מהשנים 2013, 2014, 2015 ו-2016. לעניין פירוט תכנית המענקים ראו בבאור 2.15. לדוחות הכספיים. יציין כי על פי הוראות מדיניות התגמול, נושאי המשרה בבנק, לרבות המנכ"ל הראשי, אינם זכאים למענק שנתי משתנה בגין שנת 2014.

כמפורט לעיל, ביום 31 במרס 2015, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול, עדכון בתנאי העסקתם של נושאי משרה, ובכללם המנכ"ל הראשי. במסגרת זו בוטלה זכאות המנכ"ל הראשי למענקי יובלות וחופשות יובלות, בתוקף מיום 31 בדצמבר 2014, וישולם בגין כך פיצוי שמהווה כ-45% מהסכום שהיה רשום בספרי הבנק בגין התחייבות זו. כמו כן, לאור ביטול הזכאות כאמור, לא תירשם בעתיד הוצאה בגין ההתחייבות למענקי יובלות וחופשות יובל. בנוסף אישר הדירקטוריון עדכון, בתוקף החל מיום 1 בינואר 2015, בשכרה השוטף של המנכ"ל הראשי בשיעור של כ-4%, מסך עלות תנאי העסקת המנכ"ל הראשי בבנק.

להלן הערכת עלות העסקת המנכ"ל הראשי בשנת 2015, לאור העדכון כאמור לעיל:

תגמולים											
תגמולים בעבור שירותים						אחרים			הלוואות שניתנו בתנאי הטבה		
שם	תפקיד	הבנק	משכורת	מענקים	סוציאליות	מניות	הטבה	סך	יתרה ליום	עד לפרעון	במהלך
(באלפי ש"ח)											
%											
גב' רקפת רוסק-עמינח	מנכ"ל ראשי	0.003	2,804	-*	1,196**	-	160	4,160	-	-	-
20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(*) מאחר שהמענקים הינם מותני תוצאות בשלב זה לא ניתן להעריך.
 (**) כולל סכום חד פעמי, בסך של כ-260 אלפי ש"ח, בגין עדכון זכויות שנצברו, כמפורט בטבלה לעיל, העלות הכוללת בגין שנת 2014 עמדה על 4,130 אלפי ש"ח. אומדן העלות הכוללת בשנת 2014, בניכוי השפעות חד פעמיות שחלו ב-2014, הינו 3,740 אלפי ש"ח.

7. לעובדים הבכירים של הבנק, חוזי עבודה אישיים ומיוחדים עם הבנק. פרטים לעניין תנאי הפרישה של הבכירים וזכאות להודעה מוקדמת בעת סיום יחסי עבודה - ראה בבאור 3.15.ג. לדוחות הכספיים.

חברי הנהלת הבנק להם הסכם העסקה במתכונת דור א' בבנק עברו החל משנת 2013 לתנאי העסקה במתכונת דור ב', כדלקמן: זכויותיהם לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לזכויותיהם כדור א' יהיו רק בגין המשכורת המוקפאת (המשכורת במועד המעבר מדור א' לדור ב' בתוספת הצמדה למדד), כאשר הזכויות לגבי תוספות השכר מעבר למשכורת המוקפאת יהיו על פי תנאי דור ב' (הפרשות לקופת גמל ללא זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק).

סכום ההוצאה המירבית הנוספת של הבנק, במידה וכל העובדים הנ"ל יפוטרו מיידית, יסתכם בסך 349 מיליון ש"ח (בשנת 2013 - 372 מיליון ש"ח). הסכומים הינם לפני מס וכוללים מס שכר על ההתחייבות לפנסיה. הואיל ואין זה סביר שכל העובדים הנ"ל יפוטרו מיידית נעשתה הפרשה גלובלית בגובה 25% מהסכום הנ"ל, בסך 88 מיליון ש"ח (בשנת 2013 בסך 93 מיליון ש"ח), סכומים אלה מתייחסים גם לחברי ההנהלה ולמנכ"ל הראשי. בוצע ייחוס ספציפי מתוך ההפרשה הנ"ל לחברי ההנהלה שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכמת בסך 11 מיליון ש"ח בשנת 2013 - 14 מיליון ש"ח.

ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק בגין השנים 2013-2016, וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצות ועדת התגמול. מדיניות התגמול מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק ועל הקבוע בהוראה 301A החדשה להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. לפרטים ראו - באור 3.15. לדוחות הכספיים. על פי הוראות מדיניות התגמול, נושאי המשרה בבנק אינם זכאים למענק שנתי משתנה בגין שנת 2014.

עוד יצוין כי התנאים המצטברים על פי הקבוע במדיניות התגמול להבשלת השליש הראשון של יחידות ה-PSU (אשר הוקצו בגין מחצית המענק בגין שנת 2013) למניות, מתקיימים, ולפיכך נושאי המשרה בבנק (להם הוקצו יחידות PSU כאמור) זכאים לכך ששליש מיחידות ה-PSU הנ"ל יבשילו למניות. על פי הקבוע במדיניות התגמול, מניות אלו יופקדו בידי הנאמן לתכנית והן יהיו חסומות לשנה אחת. לפרטים נוספים ראה באור 3.15. לדוחות הכספיים.

8. פרופ' דניאל צידון מכהן כמשנה למנכ"ל בבנק. שכרו של מר צידון כמפורט בטבלה לעיל הינו בהתאם למדיניות התגמול של הבנק לעניין שכר הבכירים בבנק. פרטים לעניין תנאי הפרישה של הבכירים בבנק וזכאותם להודעה מוקדמת בעת סיום יחס העבודה - ראו בבאור 3.15.ג. לדוחות הכספיים.

9. מר דן ירושלמי מכהן כראש חטיבת לאומי טכנולוגיות בבנק. שכרו של מר ירושלמי כמפורט בטבלה לעיל הינו בהתאם למדיניות התגמול של הבנק לעניין שכר הבכירים בבנק. פרטים לעניין תנאי הפרישה של הבכירים בבנק וזכאותם להודעה מוקדמת בעת סיום יחס העבודה - ראה בבאור 3.15.ג. לדוחות הכספיים. דירקטוריון הבנק וועדת התגמול החליטו להעניק למר ירושלמי, בהתאם למדיניות התגמול של הבנק, מענק גיוס בגובה 10 מנות משכורת (מחצית בגין תחילת כהונתו בבנק בשנת 2013 ומחצית לאחר סיום שנת כהונתו הראשונה בבנק בסוף פברואר 2014).

10. גב' נעמי זנדהאוז סיימה את כהונתה בפועל כסגן מנהל כללי, חברת הנהלה, יועצת משפטית ראשית וראש חטיבת הייעוץ המשפטי ומנהלת סיכונים משפטיים ביום 31 באוגוסט 2014. תנאי הפרישה וההודעה המוקדמת להם זכאית גב' זנדהאוז הינם בהתאם לתנאי הפרישה של הבכירים בבנק להם חוזה העסקה - ראו בבאור 3.15.ג. לדוחות הכספיים.

11. מר אבנר מנדלסון מכהן כמנכ"ל בנק לאומי ארה"ב ("לאומי ארה"ב"), חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, החל מיום 1 בספטמבר 2013. שכרו של מר מנדלסון כמפורט בטבלה לעיל נקבע בהתאם למדיניות התגמול (של לאומי ארה"ב) ומדיניות התגמול לחברות בקבוצת לאומי ובהתאם למקובל לגבי שכר מנכ"לים של בנקים בגודל ופעילות דומים בארצות-הברית. שכרו של מר מנדלסון כולל גם הוצאות נלוות נוספות כגון שכר דירה למנכ"ל בארצות הברית.

פרטים לעניין תנאי הפרישה של הבכירים בבנק ובהם גם מר מנדלסון וזכאותו להודעה מוקדמת בעת סיום יחסי העבודה - ראה בבאור 15.ב.ג. לדוחות הכספיים.

12. מר לארי וייס סיים את כהונתו כמנכ"ל בנק לאומי בריטניה פ.י.א.ל.סי ("לאומי בריטניה"), חברה בת בשליטה מלאה של הבנק, ביום 31 ביולי 2014. שכרו של מר וייס בגין כהונתו כמנכ"ל לאומי בריטניה נקבע בהתאם למדיניות התגמול של לאומי בריטניה ומדיניות התגמול לחברות בקבוצת לאומי ולמקובל לגבי שכר מנכ"לים של בנקים בגודל ופעילות דומים בבריטניה. תנאי הפרישה להם זכאי מר וייס הינם בהתאם לקבוע בהסכם שנחתם בינו לבין בנק לאומי בריטניה.

13. מר פול הירד - מכהן כמנכ"ל Leumi ABL Limited ("לאומי ABL"), חברה בת בבעלות מלאה של לאומי בריטניה החל משנת 2006. פול נמנה על יוזמי חברת הבת במשותף עם בנק לאומי בריטניה ושכרו של מר הירד בגין כהונתו כמנכ"ל לאומי ABL נקבע בהתאם לתנאי הסכם שחתם הבנק עמו ולפיו זכאי, בנוסף לשכרו השנתי, לתשלום שנתי משתנה המבוסס על נוסחה קבועה וזאת על פי הרווח הנקי של החברה לאחר מיסים.

14. מר פיל וודורד - מכהן כמנכ"ל לאומי ABL, חברה בת בבעלות מלאה של לאומי בריטניה החל משנת 2006. פיל נמנה אף הוא על יוזמי חברת הבת במשותף עם בנק לאומי בריטניה ושכרו של מר וודורד בגין כהונתו כמנכ"ל לאומי ABL נקבע בהתאם לתנאי הסכם שחתם הבנק עמו ולפיו זכאי, בנוסף לשכרו השנתי, לתשלום שנתי משתנה המבוסס על נוסחה קבועה וזאת על פי הרווח הנקי של החברה לאחר מיסים.

15. מר ירון בלור מכהן כמנכ"ל לאומי פרטנרס בע"מ ("לאומי פרטנרס"), חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011. המענק השנתי למר בלור, כמפורט בטבלה לעיל, אושר על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון לאומי פרטנרס, וזאת בהתאם לקבוע בהסכם העסקתו ועל פי מדיניות התגמול לנושאי משרה בלאומי פרטנרס שאושרה בשנת 2014. המענק השנתי מורכב ממענק שנתי קבוע, הנכלל בטבלה לעיל בנתונים אודות השכר וממענק שנתי משתנה. על פי הסכם ההעסקה, כל צד רשאי להביא את ההסכם לידי סיום בכל עת, במתן הודעה מוקדמת כחוק. בעת סיום העסקתו של מר בלור, בשל התפטרות או פיטורין, הוא יהיה זכאי למענק הסתגלות השווה לעלות העסקה שנתית. כמו כן, במקרה שיסתיימו יחסי העבודה בין הצדדים, הוא יהיה זכאי לכל הכספים אשר נצברו לזכותו בפוליסת ביטוח המנהלים המתנהלת עבורו, לרבות הסכומים שנצברו בגין פיצויי פיטורין ולהשלמה בגין ההפרש, ככל שיהיה, בין הפיצויים שיגיעו לו על פי דין לפיצויים שנצברו לזכותו ברכיב הפיצויים בפוליסת ביטוח המנהלים.

16. הלוואות שניתנו בתנאים המקובלים לכלל העובדים בבנק וסכומיהן נקבעו על פי קריטריונים אחידים.

17. דירקטורים ונושאי משרה אחרים בוטחו על ידי הבנק במסגרת פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק ובחברות מוחזקות. פרמיית הביטוח היחסית אינה כלולה בטבלאות דלעיל בהיותה זניחה סך כל הפרמיה הסתכמה ב-3,219 אלפי ש"ח, והיא מתייחסת לכלל נושאי המשרה בקבוצה המבוטחת.

18. הדירקטוריון סבור, לאחר שקיים דיונים, קיבל הסברים וחומר רקע מתאים ורלבנטי, ובחן את התגמולים, בשים לב לפעילות הבנק והקבוצה ותוצאותיהם בשנת 2014 ובשים לב למדיניות התגמול הבנק הקבוצתית ומדיניות התגמול בחברות הקבוצה, וכן לפועלו ולתפקודו של כל בכיר בבנק או בקבוצה, כי התגמול לבכירים הנ"ל כמפורט בטבלה ובהסברים לעיל, מהווה תגמול שלבטח אינו עולה על התגמול הסביר וההוגן בנסיבות העניין, בשים לב לתרומה של כל אחד מנושאי המשרה כאמור לתוצאות הפעילות של הבנק.

לפרטים נוספים ראה באור 15 לדוחות הכספיים.

שנת 2013												
פרטי מקבל התגמול			תגמולים בעבור שירותים			אחרים			תגמולים			
			הלוואות שניתנו בתנאי הטבה									
שם	תפקיד	הבנק	שיעור החזקה בהון	משכורת	מענקים	הפרשות סוציאליות	מבוסס מניות	שווי הטבה	סך הכל	יתרה ליום 31.12.2013	תקופה ממוצעת	ההטבה הלוואות שניתנו במהלך השנה רגילים
(באלפי ש"ח)												
%												
מר דוד ברוזט	יו"ר הדיקטוריון	0.001	2,164	962	997	962	156	5,241	-	-	-	-
גב' רקפת רוסק-עמינח	מנכ"ל ראשי משרה למנכ"ל	0.003	2,360	1,453	1,178	1,153	141	6,285	91	1.42	4	25
פרופ' דניאל צידון		-	1,500	669	439	669	111	3,388	81	1.42	3	50
מר גדעון אלטמן	סמנכ"ל בכיר ראש החטיבה לבנקאות מסחרית (לשעבר)	0.001	1,353	599	8,229	599	118	10,898	-	-	-	13
מר איציק אייל	מנכ"ל לאומי ארה"ב (לשעבר)	0.002	1,546	849	1,386	-	718	4,499	94	1.21	5	5
מר ירון בלון	מנכ"ל לאומי פרטנרס	-	1,212	2,000	314	-	123	3,649	-	-	-	-
מר דן ירושלמי	סמנכ"ל חטיבת לאומי טכנולוגיות	-	1,137	1,248	537	702	14	3,638	-	-	-	-

* לא כולל מס שכר.

שכר רואי החשבון המבקרים (א)(ב)(ג)

המאונד		הבנק	
2014	2013	2014	2013
באלפי ש"ח			
עבור פעולות הביקורת: (ד)			
30,889	28,895	15,514	14,345
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
4,019	4,058	27	271
רואי חשבון מבקרים אחרים			
34,908	32,953	15,541	14,616
סך הכל			
עבור שירותים הקשורים לביקורת: (ו)			
630	343	266	64
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
-	34	-	-
רואי חשבון מבקרים אחרים			
עבור שירותי המס: (ה)			
1,438	1,549	508	506
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
538	592	-	-
רואי חשבון מבקרים אחרים			
עבור שירותים אחרים:			
4,391	2,230	2,438	1,586
רואי החשבון המבקרים המשותפים			
715	1,493	246	1,211
רואי חשבון מבקרים אחרים			
7,712	6,241	3,458	3,367
סך הכל			
42,620	39,194	18,999	17,983
סך הכל שכר של רואי חשבון מבקרים			
שכר רואי חשבון המבקרים המשותפים			
-	-	-	-
מעיסוקים אחרים (ז)			

(א) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

(ב) שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(ג) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(ד) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.

(ה) ניתנו שירותים הקשורים לביקורת מס שוטפת.

(ו) **Audit related fees**, כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות, יעוץ מס, טפסים או דוחות לרשויות הדורשים את חתימתו של רואה החשבון וביקורות של עסקים שנרכשו במהלך השנה.

(ז) כפי שדיווחו רואי החשבון המבקרים המשותפים לפי סעיף 4 להוראות בדבר ניגוד עניינים ופגיעה באי תלות כתוצאה מעיסוק אחר של רואי החשבון המבקרים וכלול למעלה.

חברי הדירקטוריון

הדירקטוריון מונה 15 דירקטורים. המניין החוקי לדינויו ולקבלת החלטות הנו מרביתם, כאשר שליש מהם דירקטורים חיצוניים.

בהתאם להוראה ניהול בנקאי תקין 301 של המפקח על הבנקים, לפחות שליש מחברי הדירקטוריון יהיו דירקטורים חיצוניים ("דירקטור חיצוני") העומדים בדרישות הכשירות של דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראה 301 בנוהל בנקאי תקין.

בהתאם לכך, בדירקטוריון הבנק מכהנים 8 דירקטורים המסווגים כדירקטורים חיצוניים ובהם נכללים 3 דח"צים בהתאם לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("דח"צ").

כמו כן, לאור הגדרת "דירקטור בלתי תלוי" בחוק החברות, ועדת הביקורת של הדירקטוריון אישרה כי הדירקטורים החיצוניים והדח"צים הינם דירקטורים בלתי תלויים.

בהתאם לקבוע בחוק החברות והתקנות לפיו, החליט דירקטוריון הבנק כי המספר המזערי של דירקטורים בעלי "מומחיות חשבונאית ופיננסית" שיכהנו בדירקטוריון הבנק בכל עת וישתתפו בדיוני מליאת הדירקטוריון בטיטות הדוחות הכספיים ואישורם, יהיה שלושה, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בהתאם לדיון ולמסמכי ההתאגדות, ובמיוחד לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של הבנק ולעריכת הדוחות הכספיים.

בקביעת המספר המזערי הנ"ל, הדירקטוריון התחשב בגודל הבנק, במורכבות פעילותו ובמגוון הסיכונים הכרוכים בה, ובמערכות ונהלים הקיימים בבנק, כגון בקרה, ניהול סיכונים, ציות, ביקורת פנימית וביקורת רואי חשבון המבקרים. כן נלקחה בחשבון עמידת כל חברי הדירקטוריון בדרישות הכשירות לכהונה כדירקטור בבנק על פי הדין.

רוב הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון עומדים בהגדרת דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

החל מיום 1 בינואר 2013 ובהתאם להוראה 301 בנוהל בנקאי תקין של המפקח על הבנקים, הדיונים בנוגע לדוחות הכספיים מתקיימים בועדת הביקורת של הדירקטוריון. בהתאם להוראת בנק ישראל, קבע הדירקטוריון כי בועדת בקורת של הדירקטוריון יכהנו בכל עת לפחות 3 "דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית". בפועל, רוב הדירקטורים המכהנים בועדת הביקורת הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בועדת הביקורת יהיה רוב חברי הועדה, ובלבד שרוב הנוכחים הם דירקטורים חיצוניים שהינם בלתי תלויים, ואחד מהם לפחות הינו דח"צ. בועדת בקורת מכהנים עתה 7 דירקטורים - מתוכם, 6 דירקטורים חיצוניים, כולל 3 דירקטורים שהם דח"צים.

שם הדירקטור האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	שם הדירקטור האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
דוד ברודט כ, יו"ר הדירקטוריון של הבנק מאז אוגוסט 2010. בוגר כלכלה ומדעי המדינה ומוסמך בכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים. סמנכ"ל כספים של התעשייה האווירית, 1987-1991. הממונה על התקציבים במשרד האוצר, 1991-1994. מנכ"ל משרד האוצר, 1995-1997. כיהן כיו"ר בנק מזרחי ובנק טפחות וכיו"ר קרנית תאגיד ביטוח ממשלתי. כיהן כדירקטור בחברות ציבוריות וכחבר בוועדות כספים ומאזן בדירקטוריונים שונים.	השכלה אקדמית - מוסמך כלכלה ובוגר כלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית בירושלים. יו"ר דירקטוריון בנק לאומי לישראל בע"מ ו-Bank Leumi USA, בעלים בדוד ברודט בע"מ (בהקפאה), יו"ר הועד המנהל בקרן ירושלים, במכללה האקדמית הדסה ובמכון למחקר כלכלי ע"ש ד"ר ישעיהו פורדר (ע"ר), חבר הועד המנהל במכון ירושלים לחקר ישראל ובתיאטרון הקאמרי, יו"ר חבר הנאמנים בקרן לטיפול בחסויים, מרצה במכללה לביטחון לאומי (אוניברסיטת חיפה). עד דצמבר 2014 נשיא איגוד הבנקים בישראל (ע"ר). עד דצמבר 2012 יו"ר המועצה הציבורית לסטטיסטיקה, עד אוגוסט 2011 חבר ועדת אתור למנהל רשות המיסים, עד יולי 2010 דח"צ בחברה לישראל בע"מ, יו"ר הועד המנהל במכון למחקר כלכלי בישראל ע"ש מוריס פאלק בע"מ (ח"צ), חבר ועד מנהל במשכנות שאננים וחבר הועדה המייעצת במוסד שמואל נאמן ללימודים מתקדמים במדע וטכנולוגיה של הטכניון. עד יוני 2010 מנהל אקדמי בפורום (כנס) קיסריה מכון ישראלי לדמוקרטיה, יו"ר הועדה המייעצת לפטורים ומיזוגים ליד הממונה על ההגבלים העסקיים. עד מאי 2010 יו"ר הועד המנהל באוניברסיטת בן גוריון, עד מרס 2010 מרצה באקדמיה, עסקים ומשפט ר"ג. עד ינואר 2010 יו"ר ועדת השקעות בקרן ביטוח לעובדים קופת תגמולים ופנסיה של ההסתדרות ומבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ, דח"צ באלוני חץ נכסים והשקעות בע"מ, מרצה במרכז הבינתחומי בהרצליה (מינהל עסקים וממשל).	יו"ר הדירקטוריון, יו"ר בוועדות: אשראי, ניהול סיכונים, משאבים, נוהל, ועדה לבחינת ניגודי עניינים, השקעות, תשקיפים, לוגו, אסטרטגיה וחבר ועדת לקוחות חו"ל. אינו דירקטור חיצוני/בלתי תלוי.

שם הדירקטור	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
דוד אבנר	חבר בוועדות אשראי, משאבים, ועדה לבחינת ניגודי עניינים, אסטרטגיה, ועדה לבחינת תביעה (אד-הוק) ו-לוגו. אינו דירקטור חיצוני/בלתי תלוי.	השכלה אקדמית - בוגר מתמטיקה במסלול מדעי המחשב ופילוסופיה - אוניברסיטת חיפה. מגיסטר מנהל עסקים - הטכניון, חיפה. מנכ"ל ובעלים של נ.ס.י. אבנר בע"מ. חבר הוועד המנהל בטכניון- מכון טכנולוגי לישראל. מרצה בקריה האקדמית קרית אונו, בפקולטה למנהל עסקים (MBA). עד 2010 - מנכ"ל פרטנר תקשורת בע"מ.	כן, בוגר מתמטיקה ופילוסופיה, אוניברסיטת חיפה ומוסמך במנהל עסקים, הטכניון בחיפה. מנכ"ל וסמנכ"ל בפרטנר תקשורת בע"מ, שהינה חברה ציבורית הנסחרת בבורסת תל-אביב, 2005-2010. במסגרת כהונתו כמנכ"ל החברה היה מעורב מאוד בתהליך הפקת הדוחות הכספיים.

שם הדירקטור	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשובה ופיננסית
רמי אברהם גוזמן	דירקטור חיצוני חבר בוועדות אשראי, בקורת, נוהל ואסטרטגיה. דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	השכלה אקדמית - מוסמך מנהל עסקים ומינהל ציבורי ובוגר כלכלה ומדע המדינה- האוניברסיטה העברית בירושלים חבר מחקר בחקר ביצועים, ניהול מערכות ומחשבים- Stanford University and Stanford Research Institute. לימודי דוקטורט - האוניברסיטה העברית בירושלים. יו"ר הועד המנהל מ-1993 נשיא העמותה מ-2002 בבית צבי - בית הספר לאמנויות הבמה, דירקטור באמפא קפיטל בע"מ, בטאואר סמיקונדקטור בע"מ, בעלים מנכ"ל ודירקטור ברמי גוזמן ייזום וייעוץ בע"מ, חבר ועדת השקעות בקרן תשתיות ישראל I-א' שותפות מוגבלת, בקרן תשתיות ישראל I-ב' שותפות מוגבלת ובקרן תשתיות ישראל I-ג' שותפות מוגבלת. חבר ועדת חשיפות ב.ב.ס.ס.ח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ, חבר הועד המנהל בלשכת המסחר ישראל אמריקה ויו"ר הועד המנהל בקרן המלגות ע"ש זאב גורודצקי. יועץ בחברת אופלה סלפסייף בע"מ. עד אוקטובר 2014 - דירקטור במסלול האקדמי המכללה למינהל מיסודה של הסתדרות הפקידים בתל-אביב (חברה לתועלת הציבור בע"מ). עד אוגוסט 2014 דירקטור בגמול חברה להשקעות בע"מ. עד 2012 דירקטור וחבר ועדות כספים ובקורת באפקון אלקטרו מכניקה בע"מ (אפקון טכנולוגיות בע"מ), באפריקה ישראל להשקעות בע"מ וחבר בוועדת הערר לחוקי עידוד השקעות. עד 2011 דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ ובאדאמינד בע"מ.	כן, בוגר כלכלה ומדעי המדינה ומוסמך מינהל עסקים ומינהל ציבורי, האוניברסיטה העברית בירושלים, חבר מחקר בחקר ביצועים, ניהול מערכות ומחשבים, Stanford University and Stanford Research Institute. תפקידים כלכליים שונים במשרד האוצר 1962-1969 ממונה על טכנולוגית המידע במינהל הממשלתי 1971-1977. סגן נשיא לכספים וכלכלה בתעשיות אלקטרוכימיות ופרוטורום 1977-1981, סגן נשיא לכספים באלסינט 1981-1982, מנכ"ל דיקלה אחזקות 1983-1985, מנהל כספים במוטורולה תקשורת ובמוטורולה ישראל 1985-2004, סגן נשיא מוטורולה אינק. 2001-2005. דירקטור בבנק לאומי 2005-2011.

שם הדירקטור	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
פרופ' אריה גנס	דירקטור חיצוני חבר בוועדות אשראי, בקורת, תשקיפים, ועדה לבחינת ניגודי עניינים. דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	השכלה אקדמית - רו"ח, בוגר חשבונאות האוניברסיטה העברית שלוחה תל-אביב. פרופסור לחשבונאות באוניברסיטת תל-אביב. עד נובמבר 2014 חבר ועדה מקצועית במוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. עד נובמבר 2013 דירקטור, חבר ועדת הכספים וועדת הבקורת בצינורות המזרח התיכון.	כן, רואה חשבון, בוגר חשבונאות, האוניברסיטה העברית (שלוחת תל-אביב), פרופ' לחשבונאות באוניברסיטת תל-אביב. תפקידים חשבונאיים שונים בכור תעשיות בע"מ 1978-1998, כולל סמנכ"ל חשבונאות ובקרה וראש אגף חשבונאות. קסלמן וקסלמן רואי חשבון 1961-1977. חבר בוועדות שונות בלשכת רואי חשבון בישראל, המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בוחן בכיר במועצת רואי חשבון. דירקטור בחברות שונות.

שם הדירקטור	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
משה דברת	חבר בוועדות ניהול סיכונים, תשקיפים, נוהל והשקעות. אינו דירקטור חיצוני /בלתי תלוי.	השכלה אקדמית -מוסמך מנהל עסקים ובוגר כלכלה ומדע המדינה - האוניברסיטה העברית בירושלים. בעלים מנכ"ל ודירקטור בדברת (מ.ח.) השקעות ויזמות עסקית בע"מ ובבית מניב מימון בע"מ. חבר הוועד המנהל בתזמורת סימפונט רעננה, חבר האסיפה הכללית ונמנה עם המייסדים במרכז מקרו לכלכלה מדינית ובתיירות אקולוגית ובת קיימא ישראל, חבר המועצה הציבורית וועדת בקורת בלהקת המחול בת שבע, חבר המועצה הציבורית וועדת הכספים במועצה לישראל יפה, חבר האסיפה הכללית במכללת רמת גן ובמכללה האקדמית לישראל ברמת גן בע"מ (חל"צ), חבר הנהלה באחזקות כפר בלום - אגודה שיתופית, יו"ר מועצת המנהלים בתיירות קיבוץ כפר בלום (מלון פסטורל), חבר בלשכת המסחר ישראל-צ'כיה ודירקטור במוסד לסקירת עמיתים ליד לשכת רואי-חשבון בישראל בע"מ ובקייקי כפר בלום ובית הלל. עד נובמבר 2014 דירקטור בטראקואט בע"מ. עד יולי 2012 דירקטור במרכז היהודי ערבי לפיתוח כלכלי.	כן, בוגר כלכלה ומדעי המדינה ומוסמך מנהל עסקים, האוניברסיטה העברית בירושלים. תפקידים כלכליים בבנק ישראל ובמשרד האוצר 1968-1975, סמנכ"ל חברה תעשייתית 1975-1980, מנהל מדור להשקעות ופיקדונות במט"ח בבנק הפועלים 1980-1985, תפקידים כלכליים במשרד הכלכלה והתכנון, כולל מנכ"ל המשרד 1985-1989, ראש האגף הכלכלי קופת חולים כללית 1989-1992, מנהל מרכז ההשקעות במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה 1992-1996, יו"ר, חבר דירקטוריון ומנכ"ל של מספר חברות.

שם הדירקטור	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
ד"ר סאמר חאג' יחיא	חבר בוועדות ניהול סיכונים, תשקיפים, נוהל ואסטרטגיה. אינו דירקטור חיצוני /בלתי תלוי.	השכלה אקדמית - ד"ר בכלכלה עם התמחות באקונומטריקה ומימון - אוניברסיטת MBA, MIT, MA, USA במנהל עסקים עם התמחות בבנקאות ומימון - האוניברסיטה העברית בירושלים, LLB במשפטים, עם התמחות בשוק ההון והבנקאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, MA בכלכלה, עם התמחות במקרו כלכלה ומסחר בינלאומי, - האוניברסיטה העברית בירושלים, BA בחשבונאות וכלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים, השתלמות שנה ד' בראיית חשבון במיסים וביקורת דוחות כספיים - אוניברסיטת תל-אביב, CFA ניתוח כספי ומימוני - CFA Institute MA, USA. מרצה במרכז הבינתחומי בהרצליה (חל"צ), עד 2013 אסטרטג מסחר ב-Grantham Mayo van Otterloo, עד 2012 סגן נשיא הנדסה פיננסית ב-Fidelity Capital Markets.	כן, בעל השכלה וניסיון מקצועי וכישורים בבנקאות, כספים, כלכלה, מנהל עסקים, ניהול סיכונים, מסחר חשבונאות, משפט, רגולציה וטכנולוגיה פיננסית.

	שם הדירקטור חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור
פרופ' חיים לוי דירקטור חיצוני חבר בוועדות ניהול סיכונים, השקעות ואסטרטגיה. דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין. השכלה אקדמית - בוגר כלכלה וסטטיסטיקה, מוסמך סטטיסטיקה ומנהל עסקים התמחות במימון, Ph.D מימון וכלכלה - מהאוניברסיטה העברית בירושלים. יו"ר ועדה ציבורית בכנסת לקביעת תנאי העסקתם של חברי הכנסת ועוזריהם, חוקר ומרצה (בהתנדבות) באוניברסיטה העברית בירושלים. עד 2014 דירקטור בהראל ניהול תיקים. עד 2013 דיקן ופרופסור במרכז האקדמי ברמת גן. עד יוני 2012 יועץ ב-Kanat Investment Funds. עד 2011 דירקטור במנורה - עמדה קרנות נאמנות. כן, בעל השכלה רלוונטית ונסיון בתחומי כלכלה, ניהול סיכונים, כספים ומימון.	שי שכנאי חרמש חבר בוועדות משאבים, נוהל, השקעות ואסטרטגיה. אינו דירקטור חיצוני/בלתי תלוי. השכלה אקדמית - בוגר כלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים ומוסמך מנהל עסקים, התמחות ביחסי עבודה ובמימון - האוניברסיטה העברית בירושלים. יו"ר ההנהלה הישראלית, סגן נשיא עולמי וחבר וועדת ההיגוי העולמית בקונגרס היהודי העולמי, דירקטור בכפרית תעשיות (ח"צ), חבר בחבר הנאמנים במכללה האקדמית ספיר, חבר באגודת הידידים תאטרון יידישפיל, מ"מ מנכ"ל ארגון משקי הנגב-אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ, חבר עמותת חן הנגב. עד 2013 יו"ר ועד מנהל במכללה האקדמית ספיר וחבר כנסת. כן, גזבר קיבוץ כפר עזה, ראש מוא"ז שער הנגב (כולל טיפול מול הבנקים על פי הסדר הקיבוצים), יו"ר ועדת כספים המפעלים האזוריים "שער הנגב", סמנכ"ל כספים חברת "כפרית תעשיות" (ח"צ) (CFO), גזבר הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית, חבר ועדת הכספים של הכנסת (2006-2013), חבר הועדה לדוחות הכספיים (בעבר) - "פרוטרום", "כפרית". יו"ר הועד המנהל מכללת ספיר וראשות ועדת השקעות. רקע אקדמי בתחום: בוגר כלכלה ומוסמך מנהל עסקים עם התמחות יחסי עבודה ומימון האוניברסיטה העברית בירושלים.

שם הדירקטור	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
יואב נרדי	חבר בוועדות אשראי, בקורת, ועדה לבחינת ניגודי עניינים, לקוחות חו"ל ועדה לבחינת תביעה (אד הוק). אינו דירקטור חיצוני/בלתי תלוי.	השכלה אקדמית - מוסמך מנהל עסקים, מימון ובוגר כלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים. יו"ר ועדת השקעות בספרייה הלאומית בע"מ וביד שרה (ע"ר). דירקטור ובעלים בנרדי יעוץ וניהול סיכונים בע"מ. עד 2010 בבנק ירושלים: יועץ למנכ"ל, משנה למנכ"ל וחבר הנהלה, ראש אגף סיכונים ונוסטרו ומנהל הסיכונים הפיננסיים, דירקטור בירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ, עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ וחברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ, ויו"ר דירקטוריון בירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ ובירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ.	כן, בוגר כלכלה ומוסמך מנהל עסקים (מימון), האוניברסיטה העברית בירושלים. בעל ניסיון בנקאי עשיר ומגוון בתחומי האשראי, שוק ההון וניהול נכסים והתחייבויות. כיהן במגוון תפקידים רחב בפיקוח על הבנקים בבנק ישראל ושימש ככלכלן ראשי בבנק הבינלאומי. כיהן כחבר הנהלה וכמשנה למנכ"ל בבנק ירושלים והיה מעורב באופן שוטף במעקב אחר הכנת הדוחות הכספיים של בנק ירושלים, לרבות דוח הדירקטוריון.
חיים סאמט	דח"צ יו"ר ועדת תגמול, וחבר בוועדות בקורת, משאבים, תשקיפים, השקעות, לוגו ועדה לבחינת תביעה (אד הוק). דירקטור בלתי תלוי וחיצוני כהגדרתו בחוק החברות והוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	השכלה אקדמית - משפטים - LLB (בוגר) - האוניברסיטה העברית בירושלים, השלוחה בתל-אביב. עו"ד, שותף בכיר בשותפות עו"ד : שניצר, גוטליב, סאמט ושות'. בעלים ודירקטור בקרן יער השקעות בע"מ, דירקטור וסגן יו"ר מ"מ במוזיאון תל-אביב לאמנות בע"מ, דירקטור בחוות פטריות תקוע בע"מ, ב-ח.י.ד. נכסים בע"מ, בח.י.ד.ע. אחזקות בע"מ, בח. סאמט, עורכי דין בע"מ, חבר בחבר הנאמנים ויו"ר ועדת הביקורת באוניברסיטת תל-אביב. עד דצמבר 2013 דירקטור ב-ח.י.ד. נאמנים (1991) בע"מ, ב-ח.י.ד. שירותים (1991) בע"מ.	כן, בוגר משפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים. דירקטור בבנק לאומי, במסגרת כהונתו כיהן כחבר בוועדת אשראי וביקורת של הבנק 1995-2000. דירקטור בבנק הפועלים, במסגרת כהונתו כיהן כחבר בוועדת אשראי, ועדת ביקורת, ועדת עסקים ותקציב, ועדת בקרת הוצאות ויעול וועדת תגמול 2000-2008.

שם הדירקטור	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
נורית סגל	חברה בוועדות אשראי, ניהול סיכונים, תשקיפים, ועדה לבחינת ניגודי עניינים. אינה דירקטור חיצוני/בלתי תלוי.	השכלה אקדמית - בוגרת כלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית בירושלים מוסמך M.s.c. חקר ביצועים - Case Western Reserve University Cleveland Ohio U.S.A חברת הנהלה ויו"ר ועדת הכספים בהליקון- אגודה לקידום השירה בישראל. עד ספטמבר 2014 דירקטור באספן גרופ בע"מ. עד פברואר 2012 דירקטור באולימפיה - החזקות נדל"ן בע"מ, עד אוגוסט 2011 דירקטור חיצוני בקינג בע"מ, עד יולי 2010 דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ.	כן, בוגרת כלכלה וסטטיסטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים וניסיון רב כדירקטורית במגוון רחב של חברות ציבוריות כולל בוועדות מאזן ויו"ר ועדת מאזן. מעקב אחר התפתחויות בדיווח כספי באמצעות ימי עיון של פירמות רואי חשבון ועדכונים בדואר אלקטרוני.
צפורה סמט	דח"צ יו"ר ועדת בקורת וחברה בוועדות אשראי, ניהול סיכונים, תגמול, משאבים וועדה לבחינת ניגודי עניינים. דירקטור בלתי תלוי וחיצוני כהגדרתו בחוק החברות והוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	השכלה אקדמית - בוגר כלכלה ומתמטיקה, מוסמך כלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים. בעלים, יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל במירב יניב ייעוץ פיננסי בע"מ. דירקטור חיצוני באפריקה ישראל להשקעות בע"מ. דירקטור ובעלת מניות בביופלסמר בע"מ. יו"ר עמותת אור עד - עמותת למניעה וטיפול בשינויים התנהגותיים ותפקודיים בגיל הקשיש (ע"ר). עד 2014 דירקטור חיצוני בקבוצת שחר חדש בע"מ. עד דצמבר 2012 יו"ר דירקטוריון קפיטל החברה הישראלית לאיתור כספים בע"מ. עד 2012 דירקטור חיצוני באופיר אופטרוניקה בע"מ. עד 2010 דירקטור חיצוני במנורה מבטחים קופות גמל בע"מ, במנורה מבטחים קרנות פנסיה בע"מ ויו"ר ועדת השקעות באבנר - אגוד לבטוח נפגעי רכב בע"מ.	כן, בוגרת כלכלה ומתמטיקה ומוסמכת כלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים. כלכלנית בכירה ביחידת המחקר של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, ראש צוות תמחור מעקב ובקרה, 1983-1995. סגנית בכירה לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, 1995-1998. הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, 1998-2002. דח"צ בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, כולל כהונה כיו"ר ועדת בקורת, 2003-2009.

שם הדיקטור	חברות בוועדות הדיקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
פרופ' אפרים צדקה	דירקטור חיצוני חבר בוועדות ניהול סיכונים, תגמול, משאבים, השקעות ולקוחות חו"ל. דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	השכלה אקדמית - דוקטור לכלכלה - Massachusetts Institute of Technology בוגר כלכלה וסטטיסטיקה - אוניברסיטת תל-אביב. פרופסור אמריטוס לכלכלה ומופקד הקתדרה לשוקי הון בינלאומיים ע"ש הנרי קאופמן- אוניברסיטת תל-אביב. יו"ר הוועד המנהל במרכז מורשת יהדות בבל. דח"צ בפז חברת נפט בע"מ. יו"ר הוועד המנהל במרכז לפיתוח ע"ש פנחס ספיר שליד אוניברסיטת תל-אביב, חבר הוועד המנהל בפורום ספיר, חבר העמותה ויו"ר ועדת בקורת במכון הישראלי לדמוקרטיה, עורך משנה בכתבי עת מקצועיים בינ"ל, חבר הוועדה המקצועית במוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, דירקטור בעתידים וברבד בע"מ. בעלים ודירקטור ב-א.צ. ארץ רץ בע"מ. ובארצדקה בע"מ. דירקטור בחברת מרכז הספורט. עד יוני 2014 יו"ר הוועדה המייעצת בפועלים קרן נדל"ן ועורך הרבעון לכלכלה. עד 2012 יו"ר ועדת השכר בור"ה (ועד ראשי המוסדות להשכלה גבוהה) ודירקטור בחברת ב. גאון אחזקות בע"מ. עד 2011 חבר הוועד המנהל באגודה לעידוד המחקר הספרות והאמנות - אח"י מיסודם של יוצאי עיראק בישראל וחבר הוועדה לבחינת העלאת גיל הפרישה לנשים. עד 2010 חבר הוועדה הציבורית לבדיקה מחודשת של הנוסחה הנוהגת בהקצאת מענקי איזון.	כן, בוגר כלכלה וסטטיסטיקה, אוניברסיטת תל-אביב, דוקטור בכלכלה, Massachusetts Institute of Technology, פרופסור לכלכלה באוניברסיטת תל-אביב. חבר בוועדות מקצועיות וציבוריות שונות, הוועדה לבחינת קוד ממשל תאגידי (ועדת גושן), ועדת רבינוביץ לרפורמה במס הכנסה, ועדת פוגל לרפורמה בפנסיה וועדת שטיינברג לרפורמה במיסוי הישיר בתנאי אינפלציה. חבר הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה חשבונאית. יו"ר דירקטוריון שיכון ובינוי אחזקות בע"מ 1989-2005. יו"ר דירקטוריון קרן הפנסיה ק.ג.מ. 1996-2000. בעבר חבר ויו"ר בדירקטוריונים שונים.

האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	שם הדירקטור
	לא השכלה אקדמית - תואר ראשון במשפטים - אוניברסיטת בר-אילן; תואר שלישי במשפטים - אוניברסיטת הארוורד. פרופ' למשפטים באוניברסיטת בר-אילן. סגן נשיא למחקר במכון הישראלי לדמוקרטיה, חבר ומייסד "פורום תקנה" למניעת הטרדות מיניות בציבור הדתי, חבר ועד שערים - אגודה להתעצמות והתחדשות יהודית בישראל (ע"ר). יו"ר הועד המנהל בהתנדבות בעמותת קרן גפן (ע"ר) עד 2014 חבר הועדה למשילות במערכת ההשכלה הגבוהה. עד 2012 - חבר הועדה הציבורית לקידום השוויון בנטל (קש"ב). עד 2011 - מרצה, פרופ' למשפטים בקריה האקדמית קרית אונו, ובאוניברסיטת מונש אוסטרליה ויו"ר ועדת המקצוע ללימודי האזרחות במדינת ישראל, במשרד החינוך.	דירקטור חיצוני יו"ר הועדה לבחינת תביעה (אד הוק), חבר בוועדות בקורת, תשקיפים, נוהל, לוגו והשקעות. דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	פרופ' ידידיה שטרן

שם הדירקטור	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשובנאית ופיננסית
פרופ' גבריאלה שלו	דח"צ יו"ר ועדת לקוחות חו"ל וחברה בוועדות בקורת, תגמול, משאבים, נוהל, אסטרטגיה ולוגו. דירקטור בלתי תלוי וחיצוני כהגדרתו בחוק החברות והוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	השכלה אקדמית - דוקטור, מוסמך ובוגר משפטים - האוניברסיטה העברית בירושלים השתלמות פוסט דוקטוראלית במשפטים - אוניברסיטת הרוורד בארה"ב. חברת סגל בכירה, בקריה האקדמית קריית אונו. בעלת מניות בדין הוצאה לאור, ניהול ושירותים בע"מ. בעלים ודירקטור בע"ג. שלום בע"מ. יו"ר הועדה למינוי פרופסורים בתחום מדעי החברה, נהול ומשפטים במועצה להשכלה גבוהה. חברה במועצה במרכז יצחק רבין לחקר ישראל. יו"ר הועד המנהל בלהקת המחול הקיבוצית. עד 2014 חברה בוועדה הציבורית להענקת "אות האפקטיביות" לעמותות, תאגידים ומשקיעים פרטיים במידות, חברה בצוות ההיגוי לגיבושה של תפישת ביטחון לאומי, יו"ר חבר השופטים של פרס ספיר לספרות במפעל הפיס - פרס ספיר לספרות, נשיאת המועצה האקדמית העליונה בקריה האקדמית קריית אונו. עד 2010 - שגרירת ישראל באו"ם.	כן, בוגרת משפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים, מוסמכת משפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים, דוקטור למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים. כיהנה במשך תקופות ארוכות במועצות מנהלים ובדירקטוריונים של חברות ציבוריות ובנקים. בחלק מהחברות שימשה כדירקטור חיצוני. כיהנה כדירקטור וראש ועדת ביקורת בבנק הפועלים.

שינויים בדירקטוריון

במהלך שנת 2014 ועד מועד פרסום הדוח, התרחשו השינויים הבאים בהרכב הדירקטוריון:

ביום 25 ביולי 2014 סיימו גב' מירי כץ, גב' צפורה סמט ומר דוד אבנר את כהונתם כדירקטורים בבנק, וביום 31 באוקטובר 2014 סיים מר עמוס ספיר את כהונתו כדירקטור בבנק.

ביום 6 באוגוסט 2014 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק ("אסיפה הכללית השנתית"), אשר על סדר יומה היו, בין היתר, הנושאים הבאים: (1) בחירת שני דירקטורים לכהונה בדירקטוריון הבנק; (2) בחירת דירקטור חיצוני אחד לפי הוראה 301 של הפיקוח על הבנקים; ו-(3) בחירת דירקטור חיצוני אחד לפי חוק החברות.

באסיפה הכללית השנתית נבחרו מחדש הדירקטורים המכהנים גב' צפורה סמט, כדח"צ לפי חוק החברות לתקופה של שלוש שנים ומר דוד אבנר, וכן נבחרו לכהן כדירקטורים בבנק פרופ' חיים לוי, כדירקטור חיצוני לפי הוראה 301 של הפיקוח על הבנקים, וד"ר סאמר חאג' יחיא.

כיום, מונה הדירקטוריון 15 דירקטורים.

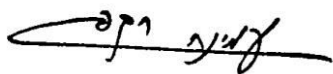
בשנת 2014 התקיימו 45 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-111 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 31 במרס 2015, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים - המבוקרים של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2014 ולתקופה שנסתיימה באותו תאריך.

דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

דוד ברודט
יו"ר הדירקטוריון

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

31 במרס 2015

להלן לוחות הכוללים מידע כספי מפורט לפי נושאים, מגזרים ותקופות:

תוספת	נושא	עמוד
א'	מאזן מאוחד לסוף השנים 2010-2014	281
ב'	דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2010-2014	282
ג'	שיעורי הכנסה והוצאה	283
ד'	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	288
ה'	סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	293
ו'	חשיפה למדינות זרות	297
ז'	מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני	302
ח'	דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני	303
-	הצהרה	304
-	דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי	307
-	דוח רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי	308
-	דוח רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות - דוחות כספיים שנתיים	309

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
מאזן מאוחד לסוף השנים 2010-2014

תוספת א'

2010	2011	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח					
נכסים					
30,052	53,044	54,621	44,351	60,615	מזומנים ופיקדונות בבנקים
55,791	47,936	56,408	63,735	52,113	ניירות ערך
					ניירות ערך שנשאלו או נרכשו
1,190	1,225	1,435	1,360	2,000	במסגרת הסכמי מכר חוזר
234,255	245,287	245,378	244,757	256,468	אשראי לציבור
(10,274)	(3,967)	(4,114)	(3,883)	(3,988)	הפרשה להפסדי אשראי
223,981	241,320	241,264	240,874	252,480	אשראי לציבור, נטו
379	448	442	558	528	אשראי לממשלות
1,924	2,270	2,129	1,689	2,216	השקעות בחברות כלולות
3,638	3,653	3,705	3,638	3,729	בניינים וציוד
45	181	189	99	43	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
8,717	11,573	11,438	13,054	16,909	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,605	4,204	(א)4,714	(א) 5,182	5,501	נכסים אחרים
328,322	365,854	376,345	374,540	396,134	סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
249,584	279,404	289,538	286,003	303,397	פיקדונות הציבור
2,691	5,056	4,073	4,310	4,556	פיקדונות מבנקים
660	519	451	397	467	פיקדונות מממשלות
					ניירות ערך שהושאלו או נמכרו
1,006	442	1,007	624	1,238	במסגרת הסכמי רכש חוזר
26,939	29,999	27,525	25,441	23,678	אגרות חוב, שטרי התחייבות
9,985	12,069	12,762	13,487	15,650	וכתבי התחייבות נדחים
13,846	14,737	(א)16,092	(א)17,809	18,715	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
304,711	342,226	351,448	348,071	367,701	התחייבויות אחרות
318	254	307	340	340	סך כל ההתחייבויות
23,293	23,374	(א)24,590	(א)26,129	28,093	זכויות שאינן מקנות שליטה
23,611	23,628	24,897	26,469	28,433	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
328,322	365,854	376,345	374,540	396,134	סך כל הון
					סך כל ההתחייבויות והון

(א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1'יח.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2010-2014

תוספת ב'

2010	2011	2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח					
12,489	14,283	13,507	12,134	10,012	הכנסות ריבית
5,517	7,176	6,099	4,777	2,649	הוצאות ריבית
6,972	7,107	7,408	7,357	7,363	הכנסות ריבית, נטו
584	734	1,236	268	472	הוצאות בגין הפסדי אשראי
6,388	6,373	6,172	7,089	6,891	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
475	11	444	1,127	795	הכנסות מימון שאינן מריבית
4,129	4,116	4,199	4,188	4,167	עמלות
163	48	131	202	211	הכנסות אחרות
4,767	4,175	4,774	5,517	5,173	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
4,686	5,061	5,310 (א)	5,133 (א)	4,968	משכורות והוצאות נלוות
1,591	1,704	1,819	1,833	1,778	אחזקה ופחת בניינים וציוד
80	2	23	88	58	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
1,604	1,574	1,968	1,838	2,507	הוצאות אחרות
7,961	8,341	9,120	8,892	9,311	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,194	2,207	1,826	3,714	2,753	רווח לפני מסים
1,241	418	800 (א)	1,397 (א)	1,281	הפרשה למסים על הרווח
1,953	1,789	1,026	2,317	1,472	רווח לאחר מסים
420	148	(67)	(293)	42	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מס
רווח נקי					
2,373	1,937	959	2,024	1,514	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(39)	(46)	(37)	(42)	(12)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,334	1,891	922	1,982	1,502	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
רווח בסיסי ומדולל למניה:					
1.58	1.28	0.63	1.35	1.02	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי (בשקלים חדשים)

(א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1'יח.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו שיעורי הכנסה והוצאה^(X) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

תוספת ג'

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2014		2013 (י')		2012 (י')					
יתרה	הכנסות	שיעור	יתרה	הכנסות	שיעור	יתרה	הכנסות	שיעור	הכנסות
ממוצעת (ב) ריבית	ממוצעת (ב) ריבית	הכנסה	ממוצעת (ב) ריבית	ממוצעת (ב) ריבית	הכנסה	ממוצעת (ב) ריבית	ממוצעת (ב) ריבית	הכנסה	הכנסה
במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
נכסים נושאי ריבית									
אשראי לציבור (ג)									
216,805	8,108	3.74	209,967	9,700	4.62	211,870	10,512	4.96	
23,025	945	4.10	25,799	978	3.79	27,543	1,066	3.87	
239,830	9,053	3.77	235,766	10,678	4.53	239,413	11,578	4.84	
אשראי לממשלה									
464	18	3.88	453	23	5.08	412	21	5.10	
42	-	-	24	-	-	8	-	-	
506	18	3.56	477	23	4.82	420	21	5.00	
פיקדונות בבנקים									
8,387	57	0.68	7,182	62	0.86	6,606	76	1.15	
1,518	25	1.65	2,403	13	0.54	3,013	19	0.63	
9,905	82	0.83	9,585	75	0.78	9,619	95	0.99	
פיקדונות בבנקים מרכזיים									
24,651	136	0.55	21,638	309	1.43	21,861	513	2.35	
5,376	10	0.19	4,343	7	0.16	4,388	2	0.05	
30,027	146	0.49	25,981	316	1.22	26,249	515	1.96	
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר									
1,668	11	0.66	1,362	20	1.47	1,819	45	2.47	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1,668	11	0.66	1,362	20	1.47	1,819	45	2.47	
אג"ח זמינות למכירה (ד)									
35,451	517	1.46	41,254	771	1.87	38,816	925	2.38	
4,473	76	1.70	3,940	43	1.09	4,208	41	0.97	
39,924	593	1.49	45,194	814	1.80	43,024	966	2.25	
אג"ח למסחר (ד)									
10,249	106	1.03	9,742	206	2.11	10,277	266	2.59	
166	3	1.81	314	2	0.64	313	21	6.71	
10,415	109	1.05	10,056	208	2.07	10,590	287	2.71	
סך כל הנכסים נושאי ריבית									
332,275	10,012	3.01	328,421	12,134	3.69	331,134	13,507	4.08	
7,396			7,037			6,144			
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית (ה)									
38,111			30,706			28,626			
377,782	10,012		366,164	12,134		365,904	13,507		
סך כל הנכסים									
34,600	1,059	3.06	36,823	1,043	2.83	39,473	1,149	2.91	

הערות ראה בעמוד 287.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)
תוספת ג' (המשך)
חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2014			2013 (י')			2012 (י')		
יתרה	הוצאות	שיעור	יתרה	הוצאות	שיעור	יתרה	הוצאות	שיעור
ממוצעת (ב) ריבית	ממוצעת (ב) ריבית	הוצאה	ממוצעת (ב) ריבית	ממוצעת (ב) ריבית	הוצאה	ממוצעת (ב) ריבית	ממוצעת (ב) ריבית	הוצאה
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
התחייבויות נושאות ריבית								
פיקדונות הציבור								
210,458	(1,447)	(0.69)	212,077	(2,974)	(1.40)	223,593	(4,190)	(1.87)
48,914	(96)	(0.20)	41,228	(195)	(0.47)	40,225	(288)	(0.72)
161,544	(1,351)	(0.84)	170,849	(2,779)	(1.63)	183,368	(3,902)	(2.13)
16,479	(138)	(0.84)	17,876	(175)	(0.98)	18,764	(251)	(1.34)
2,779	(7)	(0.25)	2,923	(11)	(0.38)	3,073	(1)	(0.03)
13,700	(131)	(0.96)	14,953	(164)	(1.10)	15,691	(250)	(1.59)
226,937	(1,585)	(0.70)	229,953	(3,149)	(1.37)	242,357	(4,441)	(1.83)
פיקדונות הממשלה								
144	(6)	(4.17)	224	(8)	(3.57)	316	(14)	(4.43)
245	-	-	233	-	-	141	-	-
389	(6)	(1.54)	457	(8)	(1.75)	457	(14)	(3.06)
פיקדונות מבנקים מרכזיים								
61	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
61	-	-	-	-	-	-	-	-
פיקדונות מבנקים								
4,147	(26)	(0.63)	3,256	(35)	(1.07)	2,460	(52)	(2.11)
94	(20)	(21.28)	195	(2)	(1.03)	847	(6)	(0.71)
4,241	(46)	(1.08)	3,451	(37)	(1.07)	3,307	(58)	(1.75)
נ"ע שהושאלו או נמכרו								
במסגרת הסכמי מכר חוזר								
876	(9)	(1.03)	728	(13)	(1.79)	1,028	(29)	(2.82)
-	-	-	28	(1)	(3.57)	58	(2)	(3.45)
876	(9)	(1.03)	756	(14)	(1.85)	1,086	(31)	(2.85)
אגרות חוב								
24,503	(1,003)	(4.09)	26,884	(1,568)	(5.83)	27,953	(1,553)	(5.56)
10	-	-	10	(1)	(10.00)	434	(2)	(0.46)
24,513	(1,003)	(4.09)	26,894	(1,569)	(5.83)	28,387	(1,555)	(5.48)
סך כל ההתחייבויות								
257,017	(2,649)	(1.03)	261,511	(4,777)	(1.83)	275,594	(6,099)	(2.21)
פיקדונות הציבור שאינם								
59,070			47,890			40,259		
נושאים								
8,009			7,565			5,501		
זכאים בגין כרטיסי אשראי								
שאינם נושאים ריבית								
התחייבויות אחרות שאינן								
26,465			23,849			20,423		
נושאות ריבית (ו)								
350,561	(2,649)		340,815	(4,777)		341,777	(6,099)	
סך כל ההתחייבויות								
סך כל האמצעים								
27,221			25,349			24,127		
ההוניים								
סך כל ההתחייבויות								
377,782	(2,649)		366,164	(4,777)		365,904	(6,099)	
והאמצעים ההוניים								
7,363	1.98		7,357	1.87		7,408	1.87	
פער הריבית								
תשואה נטו (ז) על נכסים נושאי ריבית								
297,675	6,462	2.17	291,598	6,493	2.23	291,661	6,520	2.24
34,600	901	2.60	36,823	864	2.35	39,473	888	2.25
332,275	7,363	2.22	328,421	7,357	2.24	331,134	7,408	2.24
סך הכל								
סך ההתחייבויות נושאות								
ריבית המיוחסות לפעילות								
16,828	(158)	(0.94)	18,342	(179)	(0.98)	20,244	(261)	(1.29)
מחוץ לישראל								

הערות ראה בעמוד 287.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

תוספת ג' (המשך)

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2014			2013 (י')			2012 (י')		
יתרה	הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסה	יתרה	הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסה	יתרה	הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסה
ממוצעת (ב)	ריבית	(הוצאה)	ממוצעת (ב)	ריבית	(הוצאה)	ממוצעת (ב)	ריבית	(הוצאה)
במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד								
מדד								
סך נכסים נושאי ריבית	56,436	1,890	3.35	59,223	3,206	5,41	62,006	3,182
סך התחייבויות	48,374	(1,418)	(2.93)	49,671	(2,580)	(5.19)	49,897	(2,434)
נושאות ריבית								(4.88)
פער הריבית			0.42			0.22		0.25
מטבע ישראלי לא צמוד								
סך נכסים נושאי ריבית	200,542	6,178	3.08	189,342	6,976	3.68	182,267	7,973
סך התחייבויות	152,607	(906)	(0.59)	145,862	(1,752)	(1.20)	149,905	(2,829)
נושאות ריבית								(1.89)
פער הריבית			2.49			2.48		2.49
מטבע חוץ								
סך נכסים נושאי ריבית	40,697	885	2.17	43,033	909	2.11	47,388	1,203
סך התחייבויות	39,208	(167)	(0.43)	47,636	(266)	(0.56)	55,548	(575)
נושאות ריבית								(1.04)
פער הריבית			1.75			1.55		1.50
סך פעילות בישראל								
סך נכסים נושאי ריבית	297,675	8,953	3.01	291,598	11,091	3.80	291,661	12,358
סך התחייבויות	240,189	(2,491)	(1.04)	243,169	(4,598)	(1.89)	255,350	(5,838)
נושאות ריבית								(2.29)
פער הריבית			1.97			1.91		1.95

הערות ראה בעמוד 287.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

תוספת ג' (המשך)

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2014 לעומת 2013			2013 לעומת 2012 (י')		
גידול (קטון) בגלל שינוי (ח)		שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי (ח)		שינוי נטו
מחיר	כמות		מחיר	כמות	
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
256	(1,848)	(1,592)	(88)	(724)	(812)
(114)	81	(33)	(66)	(22)	(88)
142	(1,767)	(1,625)	(154)	(746)	(900)
נכסים נושאי ריבית אחרים					
(8)	(538)	(546)	31	(486)	(455)
5	44	49	(5)	(13)	(18)
(3)	(494)	(497)	26	(499)	(473)
139	(2,261)	(2,122)	(128)	(1,245)	(1,373)
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(11)	(1,516)	(1,527)	(161)	(1,055)	(1,216)
(12)	(25)	(37)	(9)	(67)	(76)
(23)	(1,541)	(1,564)	(170)	(1,122)	(1,292)
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
(48)	(532)	(580)	(35)	11	(24)
(7)	23	16	(9)	3	(6)
(55)	(509)	(564)	(44)	14	(30)
(78)	(2,050)	(2,128)	(214)	(1,108)	(1,322)

הערות ראה בעמוד 287.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

תוספת ג' (המשך)

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של הרווחים (ההפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וזמינות למכירה במגזרים השונים, סך של 428 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 403 מיליוני ש"ח).
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) חישוב ההקצאה בין שינוי בכמות לשינוי במחיר נעשה כדלהלן: שינוי במחיר - שינוי מוכפל ביתרה המאזנית לתקופה מקבילה. שינוי בכמות - שינוי ביתרה מאזנית מוכפל במחיר של תקופה נוכחית.
- (ט) עמלות בסך של 487 מיליוני ש"ח נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (31 בדצמבר 2013 - 273 מיליוני ש"ח).
- (י) סווג מחדש.

**בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית**

תוספת ד'

31 בדצמבר 2014				
מכל		מכל		
מכל שנה	מכל שנה	שלושה חודשים	שלושה חודשים	עם דרישה
שלוש עד חמש שנים	שלוש עד חמש שנים	שלוש עד חמש שנים	שלוש עד חמש שנים	שלוש עד חמש שנים
במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי לא צמוד				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
5,898	8,574	19,668	7,621	172,851
נכסים פיננסיים (א)				
24,533	43,888	60,312	92,168	63,787
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
1,164	1,078	3,487	1,896	3,783
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
31,595	53,540	83,467	101,685	240,421
סך הכל שווי הוגן				
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
3,202	6,383	3,915	6,987	161,327
התחייבויות פיננסיות (א)				
22,722	41,000	72,393	101,976	65,620
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
3	1,096	3,920	1,696	3,662
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	29	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
25,927	48,479	80,257	110,659	230,609
סך הכל שווי הוגן				
מכשירים פיננסיים, נטו				
5,668	5,061	3,210	(8,974)	9,812
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר				
14,777	9,109	4,048	838	9,812
החשיפה המצטברת במגזר				
מטבע ישראלי צמוד למדד				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
12,369	17,683	12,634	3,439	1,745
נכסים פיננסיים (א)				
1,570	1,514	1,733	253	44
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
13,939	19,197	14,367	3,692	1,789
סך הכל שווי הוגן				
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
7,246	16,134	8,478	3,912	3,471
התחייבויות פיננסיות (א)				
1,440	2,260	1,905	625	532
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	145	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
8,686	18,394	10,528	4,537	4,003
סך הכל שווי הוגן				
מכשירים פיננסיים, נטו				
5,253	803	3,839	(845)	(2,214)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר				
6,836	1,583	780	(3,059)	(2,214)
החשיפה המצטברת במגזר				

ראה הערות בעמוד 292.

31 בדצמבר 2013									
משך חיים			משך חיים						
ממוצע	שיעור	סך הכל	ממוצע	שיעור	סך הכל	ללא	מעל	מעל עשר	מעל חמש
אפקטיבי	תשואה	שווי הוגן	אפקטיבי	תשואה	שווי הוגן	תקופת	עשרים	עד עשרים	עד עשר
(ב)	פנימי		(ב)	פנימי	שווי הוגן	פירעון	שנה	שנה	שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים					
0.59	3.51	211,239	0.63	2.83	222,410	257	231	2,379	4,931
1.63	-	303,155	1.37	-	310,080	-	-	604	24,788
-	-	8,494	-	-	12,175	-	-	33	734
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.19	3.51	522,888	1.03	2.83	544,665	257	231	3,016	30,453
0.23	0.93	169,974	0.26	0.54	182,348	3	-	82	449
1.56	-	328,510	1.31	-	330,356	-	28	489	26,128
-	-	5,868	-	-	10,377	-	-	-	-
0.50	-	27	0.50	-	29	-	-	-	-
1.10	0.93	504,379	0.92	0.54	523,110	3	28	571	26,577
								203	2,445
								21,301	21,098
									18,653
2.93	2.03	59,960	2.92	2.07	55,524	14	241	1,646	5,753
3.03	-	7,098	3.27	-	6,776	-	-	45	1,617
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.94	2.03	67,058	2.96	2.07	62,300	14	241	1,691	7,370
3.36	1.27	53,425	2.96	0.85	50,496	-	305	831	10,119
2.47	-	9,744	3.30	-	8,901	-	-	164	1,975
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	100	-	-	145	-	-	-	-
3.21	1.27	63,269	3.00	0.85	59,542	-	305	995	12,094
								(64)	696
								2,744	2,808
									(4,724)
									2,112

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

תוספת ד' (המשך):

31 בדצמבר 2014				
מעל חודש מעל				
מעל	מעל שנה	שלושה	ועד	עם דרישה
עד	עד שלוש	חודשים	שלושה	עד חודש
חמש שנים	שנים	עד שנה	חודשים	עד חודש
במיליוני ש"ח				
מטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים				
נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
5,301	7,982	6,660	14,257	46,291
נכסים פיננסיים (א)				
11,143	19,295	64,739	86,475	76,018
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
650	4,283	6,717	1,278	3,470
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
17,094	31,560	78,116	102,010	125,779
סך הכל שווי הוגן				
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים				
נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
1,078	3,994	13,256	16,467	77,737
התחייבויות פיננסיות (א)				
12,257	21,873	50,652	80,219	65,357
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
1,749	4,299	6,321	1,538	2,989
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	13	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
15,084	30,166	70,242	98,224	146,083
סך הכל שווי הוגן				
מכשירים פיננסיים, נטו				
2,010	1,394	7,874	3,786	(20,304)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר				
(5,240)	(7,250)	(8,644)	(16,518)	(20,304)
החשיפה המצטברת במגזר				
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים				
נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
23,568	34,239	38,962	25,317	220,887
נכסים פיננסיים (א)(ג)				
37,246	64,697	126,784	178,896	139,849
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
1,814	5,361	10,204	3,174	7,253
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
62,628	104,297	175,950	207,387	367,989
סך הכל שווי הוגן				
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים				
נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
11,526	26,511	25,649	27,366	242,535
התחייבויות פיננסיות (א)(ג)				
36,419	65,133	124,950	182,820	131,509
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
1,752	5,395	10,241	3,234	6,651
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	187	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
49,697	97,039	161,027	213,420	380,695
סך הכל שווי הוגן				
מכשירים פיננסיים, נטו				
12,931	7,258	14,923	(6,033)	(12,706)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר				
16,373	3,442	(3,816)	(18,739)	(12,706)
החשיפה המצטברת במגזר				

ראה הערות בעמוד 292.

31 בדצמבר 2013									
משך חיים			משך חיים						
ממוצע	שיעור	סך הכל	ממוצע	שיעור	סך הכל	ללא	מעל	מעל עשר	מעל חמש
אפקטיבי	תשואה	שווי הוגן	אפקטיבי	תשואה	שווי הוגן	תקופת	עשרים	עד עשרים	עד עשר
(ב)	פנימי		(ב)	פנימי	שווי הוגן	פירעון	שנה	שנה	שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים					
0.99	2.40	77,800	1.07	2.05	87,070	191	171	353	5,864
0.87	-	168,127	0.99	-	272,332	169	28	374	14,091
-	-	13,784	-	-	17,496	-	-	89	1,009
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.86	2.40	259,711	0.96	2.05	376,898	360	199	816	20,964
0.27	0.86	104,920	0.28	0.89	112,766	9	1	54	170
1.17	-	140,853	1.14	-	247,963	169	67	458	16,911
-	-	15,769	-	-	18,694	-	-	89	1,709
0.50	-	14	0.50	-	13	-	-	-	-
0.74	0.86	261,556	0.83	0.89	379,436	178	68	601	18,790
							131	215	2,174
							(2,720)	(2,851)	(3,066)
1.08	2.62	353,432	1.08	2.34	370,103	5,561	643	4,378	16,548
1.39	-	479,943	1.21	-	590,806	1,787	28	1,023	40,496
-	-	22,294	-	-	29,764	93	-	122	1,743
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.23	2.62	855,669	1.13	2.34	990,673	7,441	671	5,523	58,787
0.75	1.46	328,960	0.66	0.58	346,024	426	306	967	10,738
1.47	-	481,033	1.27	-	590,147	3,096	95	1,111	45,014
-	-	21,637	-	-	29,164	93	-	89	1,709
0.09	-	289	0.06	-	356	169	-	-	-
1.14	1.46	831,919	1.01	0.58	965,691	3,784	401	2,167	57,461
							270	3,356	1,326
							21,325	21,055	17,699

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

תוספת ד' (המשך):

הערות:

- (א) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים. בטור "ללא תקופת פרעון" מוצגות היתרות המאזניות שאינן מהוונות, כולל יתרות שזמן פרעונן עבר בסך 455 מיליון ש"ח.
- (ב) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (ג) כולל פריטים לא כספיים המוצגים בטור "ללא תקופת פרעון".
- (ד) המח"מ נמוך מ-0.05 שנים.

הערות כלליות:

- (1) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של תזרמים עתידיים כשהם מהוונים לפי שיעור התשואה הפנימי שמנכה אותם לשווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה באור 18 בדוח הכספי השנתי.
- (2) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו.
- (3) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שייגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- (4) השפעת עסקאות גידור כלולה בסך כל הנכסים או סך ההתחייבויות, לפי העניין.
- (5) בחישוב מח"מ הנכסים וההתחייבויות במגזר הצמוד למדד נלקח בחשבון אומדן לגבי פרעונות מוקדמים ומשיכות בנקודות היציאה בתוכניות החיסכון, בהתאם למודל האומדן את הפרעונות המוקדמים הצפויים על סמך התנהגות החוסכים. מח"מ סך הנכסים על פי התזרים מקורי של תוכניות החיסכון גבוה יותר ומגיע ל-3.32 שנים, מח"מ סך ההתחייבויות מגיע ל-3.28 שנים, ופער שיעור התשואה הפנימי (להלן-שת"פ), מסתכם ב-0.94% השינוי בשווי הוגן בסך הנכסים הינו 791 מיליון ש"ח ובסך ההתחייבויות 13 מיליון ש"ח.
- (6) פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

תוספת ה'

31 בדצמבר 2014										
סיכון אשראי כולל (א)					חובות (ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (ג)					
הפסדי אשראי (ד)										
1 מזה:										
הוצאות		מחיקות		יתרת						
בגין	הפסדי	חשבוניות	להפסדי	אשראי	פגום	בעייתי (ה)	חובות (ב)	סך הכל1	בעייתי (ה)	דירוג ביצוע
אשראי	נטו	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי
במיליוני ש"ח										
בנין פעילות										
לוויים בישראל										
חקלאות	2,251	2,129	122	2,241	1,898	118	46	(1)	26	(19)
תעשייה	30,588	28,329	2,259	29,234	19,245	2,249	548	(132)	(81)	(500)
בינוי ונדל"ן - בינוי	46,446	45,045	1,401	46,373	16,196	1,399	748	(299)	(146)	(283)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	25,341	23,413	1,928	25,253	22,422	1,920	1,375	159	(2)	(683)
חשמל ומים	4,570	4,569	1	4,025	3,391	1	-	(1)	1	(10)
מסחר	24,432	22,821	1,611	24,187	19,619	1,583	237	77	102	(355)
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	2,938	2,737	201	2,918	2,608	201	165	(50)	(44)	(28)
תחבורה ואחסנה	6,386	5,877	509	6,326	5,449	509	316	(39)	17	(50)
תקשורת ושרותי מחשב	5,553	5,092	461	5,268	4,024	458	203	(61)	10	(144)
שרותים פיננסיים	24,913	24,844	69	17,481	10,031	53	20	253	(92)	(310)
שרותים עסקיים ואחרים	9,032	8,823	209	9,000	6,982	209	114	22	14	(84)
שרותים ציבוריים וקהילתיים	8,066	7,961	105	8,018	6,650	105	14	42	-	(58)
סך הכל מסחרי	190,516	181,640	8,876	180,324	118,515	8,805	3,786	(30)	(195)	(2,524)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	76,680	75,906	774	76,679	74,240	774	-	22	7	(495)
אנשים פרטיים - אחר	66,027	65,587	440	66,000	34,472	440	102	355	171	(638)
סך הכל ציבור	333,223	323,133	10,090	323,003	227,227	10,019	3,888	347	(17)	(3,657)
בנקים בישראל	6,814	6,814	-	1,658	1,581	-	-	(1)	-	-
ממשלת ישראל	24,497	24,497	-	294	294	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	364,534	354,444	10,090	324,955	229,102	10,019	3,888	346	(17)	(3,657)

ראה הערות בעמוד 294.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

תוספת ה' (המשך)

31 בדצמבר 2014									
סיכון אשראי כולל (א)					חובות (ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (ג)				
					הפסדי אשראי (ד)				
					מזה: ¹				
					הוצאות בגין מחיקות הפרשה הפסדי חשבונאיות להפסדי אשראי נטו				
					דירוג ביצוע				
					בעייתי (ה) סך הכל ¹ חובות (ב) בעייתי (ה) פגום				
					סך הכל אשראי				
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בחו"ל									
חקלאות	77	74	3	72	62	3	3	1	(2)
תעשייה	9,065	8,608	457	7,801	4,702	457	205	58	(143)
בינוי ונדל"ן - בינוי	11,636	11,077	559	11,190	8,571	559	502	39	(305)
חשמל ומים	379	379	-	118	32	-	-	7	-
מסחר	8,166	7,997	169	8,120	5,416	169	162	63	(133)
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	1,553	1,510	43	1,552	1,379	43	43	3	(13)
תחבורה ואחסנה	378	354	24	229	222	24	24	4	(14)
תקשורת ושרותי מחשב	610	608	2	290	65	2	2	1	(2)
שרותים פיננסיים	17,780	17,677	103	2,936	1,880	103	103	19	(56)
שרותים עסקיים ואחרים	3,781	3,588	193	3,287	2,109	193	168	11	(100)
שרותים ציבוריים וקהילתיים	3,117	3,107	10	2,994	2,710	10	1	13	(25)
סך הכל מסחרי	56,542	54,979	1,563	38,589	27,148	1,563	1,213	120	(793)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	1,203	1,149	54	1,203	1,204	54	34	2	(18)
אנשים פרטיים - אחר	1,071	1,030	41	1,052	889	41	31	1	(14)
סך הכל ציבור	58,816	57,158	1,658	40,844	29,241	1,658	1,278	123	(825)
בנקים בחו"ל	32,527	32,527	-	19,045	17,555	-	-	3	(4)
ממשלות בחו"ל	5,648	5,648	-	429	234	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	96,991	95,333	1,658	60,318	47,030	1,658	1,278	126	(829)
סך הכל	461,525	449,777	11,748	385,273	276,132	11,748	11,677	472	(4,486)

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות², אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 276,132, 47,420, 2,000, 16,908, 119,065 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (ב-2013 למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

תוספת ה' (המשך)

31 בדצמבר 2013									
סיכון אשראי כולל (א) חובות (ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (ג)									
הפסדי אשראי (ד)									
מזה:									
יתרת	הוצאות	בגין	מחיקות	הפרשה	הפסדי	חשבוניות	להפסדי	אשראי	נטו
סך הכל בעייתי (ה) סך הכל ¹ חובות (ב) בעייתי (ה) פגום									
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בישראל									
חקלאות	2,125	113	2,116	1,823	113	51	-	(5)	(45)
תעשייה	29,219	2,256	27,673	18,592	2,218	580	36	8	(523)
בינוי ונדל"ן - בינוי	41,188	1,687	41,096	14,720	1,667	574	(59)	(19)	(386)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	25,758	1,706	25,650	23,374	1,703	1,416	(44)	(21)	(546)
חשמל ומים	4,471	1	3,876	3,530	1	1	(11)	-	(4)
מסחר	22,400	1,123	21,995	18,144	1,122	525	(27)	102	(351)
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	2,924	316	2,887	2,622	316	233	(14)	(6)	(26)
תחבורה ואחסנה	5,805	532	5,738	5,005	522	314	(28)	5	(93)
תקשורת ושרותי מחשב	5,512	588	5,313	4,270	588	268	11	(6)	(153)
שרותים פיננסיים	29,434	218	19,122	10,678	208	197	(118)	240	(146)
שרותים עסקיים ואחרים	8,258	153	8,158	6,362	153	123	5	16	(83)
שרותים ציבוריים וקהילתיים	7,451	56	7,413	6,109	56	14	18	13	(13)
סך הכל מסחרי	184,545	8,749	171,037	115,229	8,667	4,296	(231)	327	(2,369)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	70,787	803	70,787	68,592	803	-	46	22	(479)
אנשים פרטיים - אחר	61,782	418	61,747	31,458	418	109	177	73	(456)
סך הכל ציבור	317,114	9,970	303,571	215,279	9,888	4,405	(8)	422	(3,304)
בנקים בישראל	7,509	-	1,890	1,688	-	-	1	-	(1)
ממשלת ישראל	39,536	-	338	338	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	364,159	9,970	305,799	217,305	9,888	4,405	(7)	422	(3,305)

ראה הערות בעמוד 296.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

תוספת ה' (המשך)

31 בדצמבר 2013									
סיכון אשראי כולל (א) חובות (ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (ג)									
הפסדי אשראי (ד)									
מזה: ¹									
יתרת	הוצאות	בגין	מחיקות	הפרשה	הפסדי	חשבונאיות	להפסדי	אשראי	נטו
סך הכל	בעייתי (ה) סך הכל ¹	חובות (ב)	בעייתי (ה)	פגום	אשראי	נטו	אשראי	אשראי	אשראי
במיליוני ש"ח									
בגין פעילות לווים בחו"ל									
חקלאות	62	4	57	48	4	4	4	(2)	(1)
תעשייה	9,526	447	8,569	5,764	447	331	57	16	(230)
בינוי ונדל"ן	11,400	891	10,671	7,667	891	724	82	10	(386)
חשמל ומים	411	-	175	37	-	-	-	-	-
מסחר	7,851	234	7,761	5,337	234	201	18	6	(125)
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	1,900	212	1,899	1,847	212	45	28	18	(13)
תחבורה ואחסנה	491	27	358	347	27	26	-	(1)	(15)
תקשורת ושירותי מחשב	636	-	438	138	-	-	-	-	(2)
שירותים פיננסיים	17,211	94	3,450	2,344	94	92	3	27	(36)
שירותים עסקיים ואחרים	2,995	198	2,781	1,947	198	198	70	3	(109)
שירותים ציבוריים וקהילתיים	2,118	2	2,004	1,767	2	2	5	(1)	(15)
סך הכל מסחרי	54,601	2,109	38,163	27,243	2,107	1,604	261	78	(932)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	1,198	69	1,198	1,198	69	49	7	7	(19)
אנשים פרטיים - אחר	1,281	41	1,249	1,037	41	41	5	7	(40)
סך הכל ציבור	57,080	2,219	40,610	29,478	2,217	1,694	273	92	(991)
בנקים בחו"ל	32,646	-	14,408	13,016	-	-	2	5	(1)
ממשלות בחו"ל	5,190	-	318	220	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	94,916	2,219	55,336	42,714	2,217	1,694	275	97	(992)
סך הכל	459,075	12,189	361,135	260,019	12,105	6,099	268	519	(4,297)

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות², אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 124,911, 12,969, 1,360, 59,816, 260,019 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו חשיפות למדינות זרות

תוספת ו'

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם

31 בדצמבר 2014						
חשיפה מאזנית (א)						
חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד						
הבנקאי במדינה זרה לתושבים						
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						
מקומיים						
חשיפה	חשיפה	חשיפה	חשיפה	חשיפה	חשיפה	חשיפה
מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית
לפני ניכוי	לפני ניכוי	לפני ניכוי	לפני ניכוי	לפני ניכוי	לפני ניכוי	לפני ניכוי
התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות	התחייבויות
מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות
לממשלות (ג) לבנקים לאחרים						
במיליוני ש"ח						
המדינה						
ארצות הברית	3,631	6,906	10,722	18,365	9,246	9,119
בריטניה	240	5,028	4,759	6,961	2,081	4,880
צרפת	-	1,645	644	-	-	-
שווייץ	-	749	1,090	2,343	1,035	1,308
גרמניה	-	2,263	2,635	-	-	-
בלגיה	236	782	136	-	-	-
איטליה	-	223	50	-	-	-
הולנד	-	78	865	-	-	-
אחרות	545	5,891	4,358	1,516	767	749
סך כל החשיפה למדינות זרות	4,652	23,565	25,259	29,185	13,129	16,056
סך כל החשיפה למדינות LDC	247	1,513	1,588	1,370	714	656
סך כל החשיפה למדינות	-	226	360	-	-	-
ה-GIIPS (ד)	-	226	360	-	-	-

ראה הערות בעמוד 301.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו חשיפות למדינות זרות (המשך)

תוספת ו' (המשך)

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם (המשך)

31 בדצמבר 2014						
חשיפה מאזנית (א)				חשיפה חוץ מאזנית (א)(ב)		
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						
תקופת פרעון		סיכון	מזה:	סך	מזה: סיכון	
		סך כל	יתרת	החשיפה	אשראי חוץ	
		החשיפה	חובות	החוץ	מאזני	
		המאזנית	פגומים	מאזנית	בעייתי	
		במיליוני ש"ח				
המדינה						
ארצות הברית	30,378	615	349	6,279	-	6,205
בריטניה	14,907	424	385	3,339	9	3,910
צרפת	2,289	11	8	1,151	-	76
שווייץ	3,147	-	-	398	-	1,483
גרמניה	4,898	2	2	292	-	3,618
בלגיה	1,154	-	-	74	-	871
איטליה	273	-	-	27	-	210
הולנד	943	61	61	206	-	771
אחרות	11,543	462	425	1,495	-	6,255
סך כל החשיפה למדינות זרות	69,532	1,575	1,230	13,261	9	23,399
סך כל החשיפה למדינות LDC	4,004	406	371	984	-	810
סך כל החשיפה למדינות						
ה- GIIPS (ד)	586	-	-	39	-	493

ראה הערות בעמוד 301.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו חשיפות למדינות זרות (המשך)

תוספת ו' (המשך)

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם (המשך)

31 בדצמבר 2013						
חשיפה מאזנית (א)						
חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים						
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						
חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות
למשלוח (ג) לבנקים לאחרים						
במיליוני ש"ח						
המדינה						
7,854	8,365	16,219	10,340	5,074	3,092	ארצות הברית
5,245	2,188	7,433	3,552	3,702	457	בריטניה
-	-	-	839	1,957	-	צרפת
1,775	463	2,238	757	378	-	שווייץ
-	-	-	2,262	2,783	-	גרמניה
-	-	-	144	129	427	בלגיה
-	-	-	64	264	-	איטליה
-	-	-	1,533	847	-	הולנד
1,467	770	2,237	3,027	2,306	290	אחרות
16,341	11,786	28,127	22,518	17,440	4,266	סך כל החשיפה למדינות זרות
870	735	1,605	1,143	680	149	סך כל החשיפה למדינות LDC
-	-	-	491	278	-	סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS (ד)

ראה הערות בעמוד 301.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו חשיפות למדינות זרות (המשך)

תוספת ו' (המשך)

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם (המשך)

31 בדצמבר 2013						
חשיפה מאזנית (א)				חשיפה חוץ מאזנית (א)(ב)		
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						
תקופת פרעון						
סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	מזה: יתרת חובות פגומים	סך החשיפה החוץ מאזנית	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	עד שנה	מעל שנה
במיליוני ש"ח						
המדינה						
ארצות הברית	26,360	522	390	9,243	16	6,160
בריטניה	12,956	750	581	5,543	-	3,595
צרפת	2,796	9	1	1,923	-	1,001
שווייץ	2,910	21	21	773	-	862
גרמניה	5,045	161	-	1,028	-	3,305
בלגיה	700	-	-	183	-	302
איטליה	328	-	-	35	-	145
הולנד	2,380	55	47	139	-	1,182
אחרות	7,090	523	489	1,459	-	4,339
סך כל החשיפה למדינות זרות	60,565	2,041	1,529	20,326	16	20,891
סך כל החשיפה למדינות LDC	2,842	508	480	1,072	-	1,708
סך כל החשיפה למדינות						
ה- GIIPS (ד)	769	-	-	70	-	462
						307

ראה הערות בעמוד 301.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו חשיפות למדינות זרות (המשך)

תוספת ו' (המשך)

הערות:

- (א) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (ג) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (ד) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים חשיפה למדינות זרות מוצגת על בסיס סיכון סופי כדלקמן:

- היתרה המאזנית של חוב תטופל כסכום החשיפה למדינת התושבות החוקית של החייב הנושא בסיכון הסופי לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- יתרה מאזנית של השקעה במניות תטופל כסכום החשיפה למדינת התושבות של מנפיק הנייר.
- סיכון אשראי חוץ מאזני מוצג כחשיפה חוץ מאזנית למדינת התושבות של הצד הנגדי לעסקה כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה.

התייחסות לביטחונות בהיבט של קביעת הסיכון הסופי תהיה כדלהלן:

- ערבויות צד ג' - בהתאם למדינת התושבות של הערב.
- ניירות הערך - מדינת התושבות הינה של מנפיק נייר הערך.
- הובהר בהוראה כי נדל"ן ויתרות חייבים אינם מהווים ביטחון לצורך קביעת סיכון סופי.
- לצורך קביעת הסיכון הסופי נלקחו ביטחונות ספציפיים בלבד.

חלק ב' - ליום 31 בדצמבר 2014 וליום 31 בדצמבר 2013 אין חשיפה מאזנית מצרפית למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך.

חלק ג' - סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר) מסתכם בסך 1,712 מיליון ש"ח ומתייחס ל-15 מדינות. (ב-31 בדצמבר 2013 מסתכם בסך 1,803 מיליון ש"ח והתייחס ל-13 מדינות).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
מאזן מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

תוספת ז'

2013				2014				
1	2	3	4	1	2	3	4	
במיליוני ש"ח								
נכסים								
53,933	42,754	40,202	44,351	44,162	49,902	54,612	60,615	מזומנים ופיקדונות בבנקים
53,378	57,580	60,984	63,735	60,481	49,713	46,058	52,113	ניירות ערך
								ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי
854	1,973	1,098	1,360	1,370	1,634	2,019	2,000	מכר חוזר
242,695	242,425	244,736	244,757	245,111	248,172	253,206	256,468	אשראי לציבור
(4,081)	(3,942)	(3,844)	(3,883)	(3,838)	(3,787)	(3,725)	(3,988)	הפרשה להפסדי אשראי
238,614	238,483	240,892	240,874	241,273	244,385	249,481	252,480	אשראי לציבור, נטו
423	478	533	558	487	483	510	528	אשראי לממשלות
2,122	1,978	1,944	1,689	1,630	1,641	2,062	2,216	השקעות בחברות כלולות
3,685	3,639	3,647	3,638	3,626	3,625	3,627	3,729	בניינים וציוד
								נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
185	182	103	99	96	85	42	43	
11,839	11,915	10,966	13,054	12,303	11,860	16,227	16,909	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(א)4,680	(א)4,914	(א)5,234	(א)5,182	(א)5,272	(א)5,420	(א)5,482	5,501	נכסים אחרים
369,713	363,896	365,603	374,540	370,700	368,748	380,120	396,134	סך כל הנכסים
התחייבויות והון								
278,820	275,448	279,839	286,003	282,732	279,861	286,632	303,397	פיקדונות הציבור
7,579	4,245	3,805	4,310	4,367	5,201	4,781	4,556	פיקדונות מבנקים
473	455	437	397	435	359	391	467	פיקדונות ממשלות
								ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
735	1,327	404	624	540	747	1,172	1,238	
27,542	27,587	25,596	25,441	24,484	24,509	23,932	23,678	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
12,879	12,656	12,078	13,487	12,861	12,153	15,702	15,650	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(א)16,415	(א)16,597	(א)17,337	(א)17,809	(א)18,227	(א)18,574	(א)19,103	18,715	התחייבויות אחרות
344,443	338,315	339,496	348,071	343,646	341,404	351,713	367,701	סך כל ההתחייבויות
308	318	331	340	341	323	334	340	זכויות שאינן מקנות שליטה הון המיוחס לבעלי מניות
(א)24,962	(א)25,263	(א)25,776	(א)26,129	(א)26,713	(א)27,021	(א)28,073	28,093	התאגיד הבנקאי
25,270	25,581	26,107	26,469	27,054	27,344	28,407	28,433	סך כל ההון
369,713	363,896	365,603	374,540	370,700	368,748	380,120	396,134	סך כל ההתחייבויות והון

(א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1.יח.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

תוספת ח'

2013				2014			
1	2	3	4	1	2	3	4
במיליוני ש"ח							
2,863	3,191	3,466	2,614	2,201	2,812	2,665	2,334
1,101	1,352	1,520	804	444	907	766	532
1,762	1,839	1,946	1,810	1,757	1,905	1,899	1,802
73	84	(44)	155	(51)	(16)	56	483
1,689	1,755	1,990	1,655	1,808	1,921	1,843	1,319
411	212	266	238	323	172	224	76
1,025	1,029	1,050	1,084	1,040	1,040	1,033	1,054
33	5	66	98	11	38	71	91
1,469	1,246	1,382	1,420	1,374	1,250	1,328	1,221
(א) 1,272	(א) 1,205	(א) 1,327	(א) 1,329	(א) 1,301	(א) 1,177	(א) 1,227	1,263
449	489	443	452	442	436	451	449
3	3	79	3	3	11	44	-
323	472	583	460	367	880	737	523
2,047	2,169	2,432	2,244	2,113	2,504	2,459	2,235
1,111	832	940	831	1,069	667	712	305
(א) 464	(א) 286	(א) 346	(א) 301	(א) 389	(א) 373	(א) 362	157
647	546	594	530	680	294	350	148
(57)	(54)	(17)	(165)	(37)	(14)	345	(252)
590	492	577	365	643	280	695	(104)
(11)	(10)	(12)	(9)	(11)	17	(11)	(7)
579	482	565	356	632	297	684	(111)
0.39	0.33	0.38	0.25	0.43	0.20	0.46	(0.07)

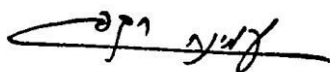
(א) הוצג מחדש בעקבות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים ראה באור 1.ח.

אני רקפת רוסק-עמינח מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדיסקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברביע הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדיסקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

31 במרס 2015

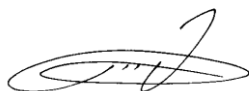
רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

אני רון פאינרו מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדיסקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברביע הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדיסקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

31 במרס 2015

רון פאינרו

סגן מנהל כללי

ראש החטיבה הפיננסית

אני שלמה גולדפרב מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדיקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברביע הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדיקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

31 במרס 2015

שלמה גולדפרב

סגן מנהל כללי

חשבונאי ראשי

ראש חטיבת החשבונאות

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון והנהלה של בנק לאומי לישראל (להלן, "הבנק"), אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של **Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)**. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה כי ליום 31 בדצמבר 2014 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

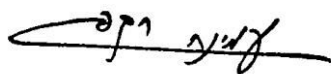
האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים המשותפים של הבנק הפירמות קוסט פורר גבאי את קסירר וסומך חייקין, כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר 308 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014.

31 במרס 2015

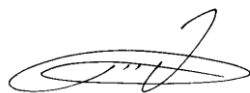
דוד ברודט

יו"ר הדירקטוריון

רקפת רוסק-עמינח

מנהל כללי ראשי

רון פאינר

סגן מנהל כללי

ראש החטיבה הפיננסית

שלמה גולדפרב

סגן מנהל כללי

חשבונאי ראשי

ראש חטיבת החשבונאות

דוח רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות בנות (להלן – ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן – "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 והדוח שלנו מיום 31 במרס 2015, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, וכן הפניות תשומת לב לאמור בבאורים: 18 (ד) סעיף 2, 18 (ט) סעיף 1, ו-18 (י) סעיף 4.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

רואי החשבון המבקרים המשותפים

31 במרס 2015

סומך חייקין

דוח ראי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק לאומי לישראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לדחות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-1.5% וכ-1.9%, מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהוות כ-0.6%, כ-0.7% וכ-0.7% מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2014, 2013 ו-2012, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי ראי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות ראי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות ראי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות ראי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לדחות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של ראי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

1. לאמור בבאור 18(ד) סעיף 2 בדבר תביעות שהוגשו נגד הבנק לרבות בקשות לאישורן כתביעות ייצוגיות.
2. לאמור בבאור 18(ט) סעיף 1 בדבר נושאים הקשורים בחברה כלולה וחברות מוחזקות שלה.
3. לאמור בבאור 18(י) סעיף 4 בדבר חקירה שמתנהלת כנגד הקבוצה בקשר עם פעילותה מול לקוחות אמריקאים.

הבנק אינו יכול להעריך מה תהיינה ההשלכות של העניינים הנ"ל על הבנק, אם בכלל, על מצבו הכספי ועל תוצאות פעולותיו ואם תהיינה מהותיות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת ראי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) של ה-Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 31 במרס 2015, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

קוסט פורר גבאי את קסירר
ראי חשבון

סומך חייקין
ראי חשבון

ראי החשבון המבקרים המשותפים

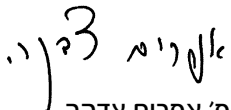
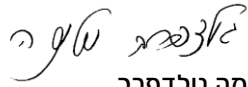
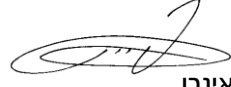
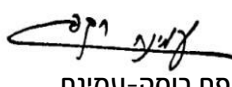
31 במרס 2015

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013	
במיליוני ש"ח	באור	נכסים
44,351	60,615	2,14 מזומנים ופיקדונות בבנקים
63,735	52,113	3,14 ניירות ערך
1,360	2,000	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
244,757	256,468	4 אשראי לציבור
(3,883)	(3,988)	4 הפרשה להפסדי אשראי
240,874	252,480	אשראי לציבור, נטו
558	528	5 אשראי לממשלות
1,689	2,216	6 השקעות בחברות כלולות
3,638	3,729	7 בניינים וציוד
99	43	ה 6 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
13,054	16,909	ב 18 נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,182 (א)	5,501	8 נכסים אחרים
374,540	396,134	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
286,003	303,397	9 פיקדונות הציבור
4,310	4,556	10 פיקדונות מבנקים
397	467	פיקדונות מממשלות
624	1,238	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
25,441	23,678	11 אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
13,487	15,650	ב 18 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
17,809 (א)	18,715	12 התחייבויות אחרות
348,071	367,701	סך כל ההתחייבויות
340	340	זכויות שאינן מקנות שליטה
26,129 (א)	28,093	13 הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
26,469	28,433	סך כל ההון
374,540	396,134	סך כל ההתחייבויות וההון

(א) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1'ח.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
 לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה באור 30.

 ציפורה סמט דירקטור	 פרופ' זיו צדקה דירקטור	 דוד ברודט יושב ראש הדירקטוריון
 שלמה גולדפרב סגן מנהל כללי חשבונאי ראשי ראש חטיבת החשבונאות	 רון פאינר סגן מנהל כללי ראש החטיבה הפיננסית	 רקפת רוסק-עמינח מנהל כללי ראשי

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 31 במרס 2015

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

דוח רווח והפסד מאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

2012	2013	2014	
		במיליוני ש"ח	באור
13,507	12,134	10,012	20
6,099	4,777	2,649	20
7,408	7,357	7,363	20
1,236	268	472	4
6,172	7,089	6,891	
הכנסות ריבית			
444	1,127	795	21
4,199	4,188	4,167	22
131	202	211	23
4,774	5,517	5,173	
הכנסות שאינן מריבית			
(א) 5,310	(א) 5,133	4,968	24
1,819	1,833	1,778	7
23	88	58	6ה
1,968	1,838	2,507	25
9,120	8,892	9,311	
1,826	3,714	2,753	
(א) 800	(א) 1,397	1,281	26
1,026	2,317	1,472	
(67)	(293)	42	6
רווח נקי			
959	2,024	1,514	
(37)	(42)	(12)	
922	1,982	1,502	
רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)			
(א) 0.63	(א) 1.35	1.02	
1,473,551	1,473,551	1,473,551	

(א) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור ו'יח.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה באור 30.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח מאוחד על הרווח הכולל
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
959 (ג)	2,024 (ג)	1,514	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(37)	(42)	(12)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
922	1,982	1,502	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים			
1,067	(518)	355	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
(55)	(115)	192	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו (א), לאחר גידורים (ב)
(1)	(6)	(108)	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות כלולות
1,011	(639)	439	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
(354)	147	(53)	השפעת המס המתייחס
רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים			
657	(492)	386	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	3	-	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי, לאחר מיסים
657	(489)	386	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,616	1,532	1,900	הרווח הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(37)	(39)	(12)	הרווח הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,579	1,493	1,888	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמתבצע הפעילות שלהן שונה ממתבצע הפעילות של הבנק, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.

(ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור ו'ח.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

דוח על השינויים בהון

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

קרנות הון			
סך כל הון	עסקאות תשלום	מבוסס מניות	המניות וקרנות
ההון	ואחרות (א)	פרמיה	הון מניות
במיליוני ש"ח			
8,211	23	1,129	7,059
יתרה ליום 1 בינואר 2012			
התאמת יתרות פתיחה בגין יישום לראשונה של תקני IFRS (ב) ושינוי שיטה חשבונאית (ג)			
-	-	-	-
רווח נקי (ג)			
-	-	-	-
דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות			
-	-	-	-
התאמות בגין חברות כלולות, נטו			
-	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס			
-	-	-	-
שינויים בזכויות שאינן מקנות שליטה			
-	-	-	-
8,211	23	1,129	7,059
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012			
רווח נקי (ג)			
-	-	-	-
דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות			
-	-	-	-
התאמות בגין חברות כלולות נטו			
-	-	-	-
הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות			
10	10	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס			
-	-	-	-
התאמות אחרות בגין חברות כלולות			
-	-	-	-
הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק			
-	-	-	-
8,221	33	1,129	7,059
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013			
רווח נקי			
-	-	-	-
דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות			
-	-	-	-
התאמות בגין חברות כלולות, נטו			
-	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס			
-	-	-	-
שינויים בזכויות שאינן מקנות שליטה			
-	-	-	-
8,221	33	1,129	7,059
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014			

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) בשנת 2012 בגין יישום IAS 12 סך של 42 מיליוני ש"ח.

(ג) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1.ח.

הלוואות לעובדים					
רווח (הפסד) כולל	עודפים שנצברו	לרכישת מניות	זכויות שאינן	סך הכל הון	אחר מצטבר
(ד)	הבנק	סך הכל	מקנות שליטה		
(199)	15,406	(44)	23,374	254	23,628
-	(348)	-	(348)	-	(348)
-	922	-	922	37	959
-	-	-	-	(8)	(8)
-	(9)	-	(9)	-	(9)
657	-	-	657	-	657
-	(6)	-	(6)	24	18
458	15,965	(44)	24,590	307	24,897
-	1,982	-	1,982	42	2,024
-	-	-	-	(6)	(6)
-	24	-	24	-	24
-	-	-	10	-	10
(489)	-	-	(489)	(3)	(492)
-	11	-	11	-	11
-	-	1	1	-	1
(31)	17,982	(43)	26,129	340	26,469
-	1,502	-	1,502	12	1,514
-	-	-	-	(10)	(10)
-	75	-	75	-	75
386	-	-	386	-	386
-	-	1	1	(2)	(1)
355	19,559	(42)	28,093	340	28,433

(ד) כולל - 353 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד (31 בדצמבר 2013 - 471 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2012 - 208 מיליון ש"ח) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

דוח על תזרימי מזומנים מאוחד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

2012	2013	2014
במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		
רווח נקי לשנה	1,514	2,024 (ב)
959 (ב)		
התאמות		
חלק הקבוצה בהפסדים (רווחים) בלתי מחולקים של חברות כלולות (א)	15	340
181		
הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות	-	10
-		
פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)	726	768
775		
הפחתות	58	88
23		
הוצאות בגין הפסדי אשראי	472	268
1,236		
רווח ממכירת תיקי אשראי	(28)	(99) (ג)
-		
הפסדים (רווחים) של נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה	(3)	1
9		
רווח נטו ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה (לרבות ירידת ערך)	(647)	(747)
(201)		
רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר	(456)	(35)
(239)		
רווח ממימוש השקעות בחברות כלולות	-	(15)
(24)		
רווח ממימוש בניינים וציוד	(83)	(25)
(2)		
ריבית שטרם התקבלה בגין אג"ח זמין למכירה	(67)	(140)
(100)		
ריבית שטרם שולמה בגין אג"ח וכתבי התחייבות נדחים	1,000	1,428
356		
השפעת הפרשי שער על מזומנים ושווי מזומנים	(839)	653
131		
מסים נדחים - נטו	(171)	(121) (ב)
(646) (ב)		
פיצויי פרישה ופנסיה - גידול בעודף העתודה על היעודה	195	89 (ב)
590 (ב)		
אחר, נטו	-	(3) (ב)
(4) (ב)		
שינוי נטו בנכסים שוטפים		
פיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים	(1,215)	1,112
333		
אשראי לציבור	(11,029)	(1,507) (ג)
(1,951) (ג)		
אשראי לממשלות	35	(118)
7		
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	(640)	75
(210)		
נכסים בגין מכשירים נגזרים	(3,845)	(1,595)
135		
ניירות ערך למסחר	(1,633)	652
(734)		
נכסים אחרים	154	279
(31)		
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות		
פיקדונות מבנקים	191	283
(984)		
פיקדונות הציבור	15,184	(1,986)
10,459		
פיקדונות הממשלה	39	(38)
(62)		
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	614	(381)
566		
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	2,086	856
657		
התחייבויות אחרות	163	1,161 (ב)
91		
מזומנים נטו מפעילות שוטפת	1,790	3,277
11,320		

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל. לפירוט בדבר השפעת התוצאות של החברה לישראל ראה באור 1 כד.

(ב) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1 יח.

(ג) סווג מחדש.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה באור 30.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
(50,487)	(61,350)	(33,427)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
25,727	33,528	22,673	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
18,911	19,785	26,347	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(א) 230	(א) 713	344	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(101)(א)	-	-	רכישת תיקי אשראי
(65)	(67)	(341)	רכישת מניות בחברות כלולות
64	73	-	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
4	-	-	פירעון הלוואות בעלים לחברה כלולה
(770)	(698)	(764)	רכישת בניינים וציוד
9	39	94	תמורה ממימוש בניינים וציוד
14	3	3	תמורה ממימוש נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה
(6,464)	(7,974)	14,929	מזומנים נטו מפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
2,420	-	-	הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(5,250)	(3,512)	(2,763)	פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
21	-	-	הנפקת הון בחברות מאוחדות לבעלי מניות חיצוניים
(8)	(6)	(10)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
-	-	(2)	רכישה נוספת של מניות בחברות מאוחדות
-	1	1	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
(2,817)	(3,517)	(2,774)	מזומנים נטו מפעילות מימון
2,039	(8,214)	13,945	גידול (קיטון) במזומנים ושווי מזומנים
49,736	51,644	42,777	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
(131)	(653)	839	השפעת הפרשי השער על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
51,644	42,777	57,561	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
13,823	12,474	9,922	ריבית שהתקבלה
(7,077)	(5,360)	(3,455)	ריבית ששולמה
170	74	67	דיבידנדים שהתקבלו
(1,113)	(1,238)	(1,604)	מסים על הכנסה ששולמו

(א) סווג מחדש.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
 לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה באור 30.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח:

שנת 2014

1. במשך השנה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 49 מיליוני ש"ח.

שנת 2013

1. במשך השנה הועברו נכסים מאשראי לציבור לנכסים אחרים בסך 2 מיליוני ש"ח בגין אשראים שסולקו.

2. במשך השנה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 24 מיליוני ש"ח.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה באור 30.

פירוט הבאורים	עמוד
1 עיקרי המדיניות החשבונאית	320
2 מזומנים ופיקדונות בבנקים	362
3 ניירות ערך	362
4 אשראי לציבור	369
5 אשראי לממשלות	388
6 השקעות בחברות מוחזקות	388
7 בניינים וציוד	395
8 נכסים אחרים	396
9 פיקדונות הציבור	397
10 פיקדונות מבנקים	398
11 אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	399
12 התחייבויות אחרות	399
13 הון והלימות הון	400
14 שעבודים ותנאים מגבילים	407
15 זכויות עובדים	410
16 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	426
17 נכסים והתחייבויות לפי תקופות לפרעון ולפי בסיסי הצמדה	428
18 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	432
19 בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו	470
20 הכנסות והוצאות ריבית	475
21 הכנסות מימון שאינן מריבית	476
22 עמלות	477
23 הכנסות אחרות	477
24 משכורות והוצאות נלוות	478
25 הוצאות אחרות	478
26 הפרשה למסים על הרווח	479
27 מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים	485
28 פיקדונות מיועדים, אשראים ופיקדונות מפיקדונות מיועדים	492
29 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	492
30 תמצית הדוחות הכספיים של הבנק	494

א. כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי.

פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. תמצית הדוחות הכספיים סולו של הבנק ניתנת בבאור 30.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 31 במרס 2015.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה -

הקבוצה - התאגיד הבנקאי וחברות בנות שלו.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות לרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות, חברות מאוחדות באיחוד יחסי או חברות כלולות.

שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות מאוחדות של הבנק מחוץ לישראל.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל, בדרך כלל זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כהגדרתם ב- IAS 24 גילויים בהקשר לצד קשור, למעט בעלי עניין.

בעלי עניין - כהגדרתו בסעיף 1 לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

עלות - עלות בסכום מדווח.

שווי הוגן - מחיר שהיה מתקבל ממכירת נכס או לחילופין המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפי שוק במועד המדידה.

יתרת חוב רשומה - יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת חוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק נערכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, באופן המפורט להלן:

- בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב כפי שאומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) כפי שעוגנו בהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:

- 1.1 במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הקבוצה מטפלת בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
- 1.2 במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הקבוצה פועלת לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
- 1.3 במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הקבוצה פועלת בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;

1.4. במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הקבוצה פועלת בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;

1.5. במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

בדבר פירוט תקנים בינלאומיים בחשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים אשר יושומו לראשונה ראה סעיף (ד) להלן.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בשקלים חדשים ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק.

למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל ראה סעיף (ה) להלן.

3. בסיס המדידה

3.1 כללי

הדוחות הכספיים מוצגים בסכומים מדווחים בהתאם לתקני חשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות והוראות המפקח על הבנקים.

סכומי הנכסים הלא כספיים אינם מייצגים בהכרח שווי מימוש או שווי כלכלי עדכני, אלא רק את הסכומים המדווחים של אותם נכסים.

3.2 מאזן

- פריטים לא כספיים (בעיקר בניינים וציוד; השקעות במניות שאין להן מחיר מצוטט בשוק פעיל; הוצאות להפחתה בקשר להנפקת אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים) והון מניות מוצגים בסכומים מדווחים.
- פריטים כספיים מוצגים במאזן בערכים נומינליים היסטוריים לתאריך המאזן למעט מכשירים פיננסים נגזרים ומכשירים פיננסים אחרים הנמדדים בשווי הוגן.
- השווי המאזני של השקעות בחברות כלולות נקבע על בסיס הדוחות הכספיים של חברות אלו, בסכומים מדווחים או מתורגמים לשקל חדש.

3.3. דוח רווח והפסד

- הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים לא כספיים (כגון פחת והפחתות והוצאות והכנסות מראש) או מהפרשות הכלולות במאזן נגזרות מהתנועה בין סכום מדווח ביתרת פתיחה לבין סכום מדווח ביתרת סגירה.
- חלק הבנק בתוצאות הפעולות של חברות מוחזקות וחלקם של בעלי המניות החיצוניים בתוצאות של חברות מאוחדות נקבע על בסיס הדוחות הכספיים בסכומים מדווחים של חברות אלו.
- יתר מרכיבי דוח רווח והפסד מוצגים בערכים נומינליים (כגון רווח מפעולות מימון, עמלות).

3.4. דוח על השינויים בהון העצמי

דיבידנד שהוכרז או שולם בשנת הדיווח מוצג בערכים נומינליים.

4. שימוש באומדנים

בעת הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרש מההנהלה שימוש באומדנים, הערכות והפעלת שיקול דעת המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

שינוי באומדנים

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת. לעניין שינוי אומדן בהפרשה הקבוצתית ראה סעיף ט - יישום הוראת המפקח על הבנקים בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים".

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014, מיישם הבנק את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20).

החוזר קובע, בין היתר, כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פרעון מוקדם.

עיקרי השינויים מתייחסים לדחיית עמלות בגין מתן אשראי ועמלות הקצאת אשראי, אי פריסת עמלות פירעון מוקדם וטיפול בשינוי תנאי חוב. בעקבות יישום ההוראה, הכנסות מסוימות סווגו מחדש להכנסות ריבית.

עמלות ליצירת אשראי

עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות הריבית.

עמלות הקצאת אשראי

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן אשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונים באופן מהותי. אם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה וכדומה הרי שמדובר בשינוי מהותי. במקרים כאמור כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פרעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פרעון מוקדם

עמלות פרעון מוקדם שחויבו בגין פרעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של הלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פרעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

השפעה מיישום לראשונה

יישום ההוראה הינו בדרך של מכאן ולהבא.

להלן הגילוי להשפעה של יישום הוראה זו על הכנסות ריבית נטו, הכנסות שאינן מריבית והרווח הנקי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
בהתאם להוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית (במיליוני ש"ח)	ההשפעה מיישום ההוראה בדבר מדידת הכנסות ריבית	בהתאם להוראות הדיווח הקודמות	
7,363	(188)	7,175	הכנסות ריבית נטו
4,167	210	4,377	עמלות
1,502	14	1,516	רווח נקי (לאחר מס)

ה. מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ

נכסים והתחייבויות נקובים במטבע חוץ או הצמודים לו כלולים לפי שערי חליפין יציגים, אשר פורסמו על ידי בנק ישראל, לתאריך המאזן או לתאריך מתאים אחר כדלקמן:

- נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין למועד הדיווח.

- נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו הנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הכנסות והוצאות במטבע חוץ כלולות בדוח רווח והפסד לפי שערי החליפין היציגים השוטפים בעת ביצוע הפעולות ובתוספת הפרשי שער על הנכסים וההתחייבויות שבגינם נוצרו ההכנסות וההוצאות הנ"ל.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד פרט להפרשים הבאים המוכרים ברווח כולל אחר, הנובעים מתרגום של:

- מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).
- התחייבויות פיננסיות המגדרות השקעות בפעילות חוץ בגין החלק האפקטיבי בגידור.

מטבע הפעילות של שלוחות הפועלות בחו"ל

הבנק מיישם את IAS 21 בנושא השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ החל מיום 1 בינואר 2011, למעט הנחיות התקן בנושא סיווג של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל כפעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה משקל.

עד שנת 1994 סווגו שלוחות בנקאיות מסוימות בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה משקל והפרשי השער בגין התרגום נזקפו ישירות להון, כחלק מקרן תרגום. החל משנת 1995, על פי הנחיות המפקח על הבנקים סווגו שלוחות בנקאיות בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק.

ביום 14 בפברואר 2012 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות באשר לאופן קביעת מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל. בקביעת מטבע הפעילות נדרש הבנק לבחון את מכלול הקריטריונים המפורטים להלן ולתעד את התוצאה:

- האם הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ופעילות השלוחה בשקל הינה שולית.
- האם לקוחות השלוחה גויסו על ידה באופן עצמאי, כך שפעילות השלוחה מול לקוחות התאגיד הבנקאי או צדדים הקרובים אליהם אינה משמעותית.
- האם פעילות השלוחה מול התאגיד הבנקאי עצמו ומול צדדים קשורים לו אינה משמעותית, ובין היתר אין תלות במקורות מימון של התאגיד הבנקאי או צדדים קשורים לו.
- האם פעילות השלוחה עומדת בפני עצמה ואינה מהווה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של התאגיד הבנקאי.

כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק (לדוגמה: העסקאות של השלוחה המבוצעות עם לקוחות התאגיד הבנקאי הן משמעותיות עד כדי כך שהן מהוות את רוב העסקאות של השלוחה) הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים.

הבנק בחן מחדש את הסיווג של השלוחות הבנקאיות שלו בחו"ל בהתאם לקריטריונים החדשים וסיווג את השלוחות הבנקאיות בארה"ב ובשווייץ כפעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה משקל. שינוי הסיווג טופל באופן של מכאן ולהבא כשינוי של מטבע הפעילות של השלוחות כך שהפרשי שער בגין התרגום הוכרו החל מיום 1 בינואר 2012 ברווח כולל אחר והוצגו במסגרת "התאמות מתרגום של פעילות חוץ".

פעילות חוץ

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף במועד העסקאות.

הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים". בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה או השפעה מהותית, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

בנוסף בעת שינויים בשיעור ההחזקה של הבנק בחברת בת שכוללת פעילות חוץ תוך שימור השליטה בחברה הבת, חלק יחסי של הסכום המצטבר של הפרשי השער שהוכרו ברווח כולל אחר מיוחס מחדש לזכויות שאינן מקנות שליטה.

כאשר הקבוצה מממשת חלק מהשקעה שהינה חברה כלולה הכוללת פעילות חוץ תוך שימור השפעה מהותית, החלק היחסי של הסכום המצטבר של הפרשי השער מסווג מחדש לרווח והפסד.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הקבוצה מיישמת חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של פעילות החוץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (ש"ח), בין אם ההשקעה בפעילות חוץ נטו מוחזקת ישירות על ידי הבנק ובין אם דרך חברה מוחזקת.

הפרשי שער הנובעים מתרגום התחייבויות פיננסיות המגדרת השקעה נטו בפעילות חוץ נזקפים לרווח כולל אחר בגין החלק האפקטיבי בגידור, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום של פעילויות חוץ". החלק שאינו אפקטיבי נזקף לרווח והפסד. בעת מימוש השקעה בגינה בוצע הגידור, יועבר הסכום המתאים שנצבר ב"התאמות מתרגום דוחות כספיים" לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד ממימוש ההשקעה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים בשווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שער החליפין של:			31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
(בש"ח)			(בש"ח)			
(%)			(בש"ח)			
שער החליפין של:						
(2.3)	(7.0)	12.0	3.733	3.471	3.889	הדולר של ארה"ב
(0.3)	(2.8)	(1.2)	4.921	4.782	4.725	אירו
2.5	(4.9)	5.6	6.037	5.742	6.064	לירה שטרלינג
0.4	(4.4)	0.8	4.077	3.897	3.929	פרנק שוויצרי
מדד המחירים לצרכן:						
(נקודות)						
1.4	1.9	(0.1)	105.5	107.5	107.4	לחודש נובמבר - מדד ידוע
1.6	1.8	(0.2)	105.7	107.6	107.4	לחודש דצמבר - מדד בגין

ו. בסיס האיחוד

1. צירופי עסקים

הקבוצה מיישמת לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. הקבוצה שולטת בנרכשת כאשר היא חשופה, או בעלת זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותה בנרכשת ויש לה את היכולת להשפיע על תשואות אלה.

הקבוצה מכירה במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ולהתחייבויות שניטלו.

הבנק מכיר במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות במועד הרכישה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

במידה והקבוצה מבצעת רכישה במחיר הזדמנותי (רכישה הכוללת מוניטין שלילי), היא מכירה ברווח שנוצר כתוצאה מכך בדוח רווח והפסד במועד הרכישה, זאת לאחר שבוצעה בדיקה נוספת של הייחוס לנכסים ולהתחייבויות של הישות הנרכשת.

התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של הנכסים שהועברו לבעלים הקודמים של הנרכשת, התחייבויות שהתהוו לרוכש מול הבעלים הקודמים של הנרכשת וזכויות הוניות שהונפקו על ידי הקבוצה. בצירוף עסקים שהושג בשלבים, ההפרש בין השווי ההוגן למועד הרכישה של הזכויות ההוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הקבוצה לבין הערך הפנקסני לאותו מועד נזקף לדוח רווח והפסד במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית - רווחים או הפסדים מהשקעה במניות" כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר. כמו כן, התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של תמורה מותנית. לאחר מועד הרכישה, הקבוצה מכירה בשינויים בשווי ההוגן של התמורה המותנית המסווגת כהתחייבות פיננסית בדוח רווח והפסד ואילו תמורה מותנית המסווגת כמכשיר הוני אינה נמדדת מחדש.

עלויות עסקה אשר מתהוות כתוצאה מעסקת צירוף עסקים נזקפות מיידית לרווח והפסד.

צירופי עסקים שאירעו לפני 1 בינואר 2011

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים הקבוצה אימצה את ההקלה שנקבעה ב-IFRS 1, אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים. בהתאם לכך הקבוצה לא מיישמת את IFRS 3 (2008) למפרע לגבי צירופי עסקים, רכישות של חברות כלולות ורכישות של זכויות שאינן מקנות שליטה שהתרחשו לפני 1 בינואר 2011. לפיכך, עבור רכישות כאמור המוניטין שהוכר ועודפי העלות שנוצרו מייצגים את הסכומים שהוכרו בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

2. חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של הבנק ושל ישויות בהן מתקיימת שליטה של הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק, למעט במקרים בהם הותר אחרת על ידי המפקח על הבנקים.

יתרות ועסקאות הדדיות בין החברות שאוחדו בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

הדוחות הכספיים של שתי חברות בבעלות מלאה שהן חברות נכסים ושרות של הבנק מאוחדים במסגרת הדוחות הכספיים סולו של הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן החלק בהון בחברות בנות שאינן ניתנות לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. זכויות אלה המעניקות למחזיק בהן חלק בנכסים נטו של הנרכשת, נמדדות במועד הרכישה בשווי הוגן.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לשינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות לעודפים.

הסכום שבו מתואמות הזכויות שאינן מקנות שליטה מחושב כדלקמן:

- בעלייה בשיעור ההחזקה, לפי החלק היחסי הנרכש מיתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות הכספיים המאוחדים ערב העסקה.
- בירידה בשיעור ההחזקה, לפי החלק היחסי שמומש על ידי הבעלים של הבנק בנכסים נטו של חברת הבת לרבות מוניתין.
- בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברת בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר, בין הבעלים לבין זכויות שאינן מקנות שליטה.

3. חברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. כמו כן, לשם קביעת השפעה מהותית נבחנים קריטריונים איכותיים אשר לעיתים גוברים על הנחה כמותית זו. בבחינת קיום השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקת.

השקעה במניות חברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת את עלויות העסקה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה כנכס זמין למכירה עד למועד השגת השפעה המהותית, מיושמת שיטת השווי המאזני למפרע.

ההשקעות כוללות מוניטין שחושב במועד הרכישה ומוצגות בניכוי הפסדים מצטברים מירידת ערך. המדיניות החשבונאית של החברות הכלולות שיושמה על ידן הינה בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים בישראל או לכללי חשבונאות בינלאומיים אם החברה הכלולה היא במדינת חוץ או שהותר אחרת על ידי המפקח על הבנקים.

הדוחות הכספיים של החברה הכלולה הוכנו תוך שימוש במדיניות חשבונאית אחידה עם התאגיד הבנקאי לגבי עסקאות ואירועים דומים בנסיבות דומות: למעט תיאומים למדיניות חשבונאית, המתייחסים לנושאים בליבת העסק הבנקאי, שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית.

חלקו של הבנק בתוצאותיהן הכספיות של חברות כאמור מוצג לאחר הפחתת עודף העלות שנוצר ברכישתן. עודף העלות שיוחס לנכסים והתחייבות מופחת על פני אורך החיים השימושיים של הנכס. מוניטין חיובי אינו מופחת ונכלל בערך בספרים של ההשקעה. מוניטין שלילי מוכר ברווח והפסד במועד הרכישה באישור המפקח על הבנקים.

בדוח על השינויים בהון העצמי, נזקף חלק הבנק ב"התאמות מתרגום" של יחידות, המוחזקות על ידי חברות כלולות, כיחידות שהפעילות שלהן היא במטבע פעילות השונה ממטבע הפעילות של הבנק.

רווחים או הפסדים ממימוש חברות כלולות נזקף ברווח והפסד לסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית - רווחים או הפסדים מהשקעה במניות" כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר. כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות מופחת לאפס.

הקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים של החברה המוחזקת אלא אם לקבוצה יש מחויבות נוספת כלפי החברה המוחזקת. בעת עליה בשיעור ההחזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, מיושמת שיטת הרכישה רק בגין אחוזי ההחזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי.

בעת ירידה בשיעור ההחזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לרווח והפסד או לעודפים.

בעת אובדן השפעה מהותית, הקבוצה מפסיקה להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבדה את ההשפעה המהותית ומטפלת בהשקעה הנותרת כנכס פיננסי. במועד זה יוכר ברווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית - רווחים או הפסדים מהשקעה במניות" כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר, ההפרש שבין השווי ההוגן של יתרת ההשקעה לבין ערך ההשקעה בספרים. עלות הזכויות שנמכרו לצורך חישוב הרווח או ההפסד מהמכירה נקבעת לפי ממוצע משוקלל.

כמו כן באותו מועד חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח והפסד או לעודפים.

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח את הצורך ברישום ירידת ערך בגין השקעתו בחברות כלולות, ראה סעיף (כג.3) להלן.

לעניין הנחיית הפיקוח על הבנקים בקשר עם הטיפול החשבונאי באובדן ההשפעה המהותית של הבנק בחברה לישראל, ראה באור אירועים לאחר תאריך המאזן ונושאים שונים.

ז. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

הכנסות והוצאות כלולות על בסיס צבירה למעט המפורט להלן:

- הכנסות והוצאות מניירות ערך למסחר וממכשירים נגזרים, מוכרות לפי השינויים בשווי הוגן.
- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם נושאים הכנסה מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- עמלות ליצירת אשראי - עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדוחות כחלק מהכנסות הריבית.
- עמלות פירעון מוקדם - הכנסות מעמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידי במסגרת הכנסות ריבית.

- עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן אשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה אזי העמלות מוכרת בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרת במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לענין זה הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות אינה קלושה.
- שינוי בתנאי חוב - במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. אם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה וכדומה. במקרים כאמור כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.
- הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים נזקפות לרווח והפסד עם מתן השירות.
- בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הכנסות ריבית מהשקעות במכשירי חוב יוכרו באופן הבא:

זכויות מוטב שנרכשו או זכויות מוטב שהמשיכו להיות מוחזקות על ידי הבנק באיגוח נכסים פיננסיים, המטופלות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית - העודף של סכום תזרימי המזומנים הצפויים להיגבות על שוויו ההוגן של מכשיר החוב יוכר כהכנסות ריבית על פני תקופת החיים הנותרת של מכשיר החוב. במקרים נדירים בהם לבנק לא קיים אומדן סביר לגבי סכומים ועיתוי של תזרימי המזומנים הצפויים להיגבות ממכשיר החוב, הבנק מכיר בהכנסות לפי שיטת השבת העלות או מכיר בהכנסה על בסיס מזומן.

ח. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות, קביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן.

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה המבוססות על הקביעה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את רמת הנזילות של שווקים ואת מידת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

הרמה במדרג השווי ההוגן שאליה משתייכת מדידת השווי ההוגן של מכשיר הפיננסי תיקבע על בסיס הרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהינו משמעותי למדידת השווי ההוגן בשלמותו.

התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידו ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 18 ד. להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

שיטות ההערכה המיושמות על ידי הבנק למדידת שווי הוגן נבחנות בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back-testing) של סוגי עסקאות דומות.

בנוסף מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני כל אחת מהרמות, למעט מצבים בהם הפרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. במקרים בהם מחיר שוק מצוטט אינו זמין אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים תוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי. השווי ההוגן נקבע לפי מודלים מקובלים לתמחור, בהתבסס על הערכות שהתקבלו ממומחים להערכת שווי של מכשירים פיננסיים או בהתבסס על מערכת עצמאית של הבנק. שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים, כגון עקומי ריבית, שערי מטבעות וסטיות תקן, תוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

רובו של התיק מחושב מדי חודש על ידי מוסד בינלאומי מוכר שעיסוקו בחישוב שווי הוגן והוא בלתי תלוי בגופים המנפיקים ובלתי תלוי בגופים המשווקים. החישוב מתבסס בעיקרו על מחירי עסקאות בשווקים פעילים. יתרת התיק משוערכת על בסיס ציטוטים מברוקרים או מיוצרי המכשירים, או בהתבסס על מערכת של הבנק.

מכשירים פיננסיים נגזרים

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק עיקרי. במקרים בהם מחיר שוק מצוטט אינו זמין אומדן השווי ההוגן נערך תוך שימוש במודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר.

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

לרוב למכשירים פיננסיים בקטגוריה זו לא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, בהתאם להנחית הפיקוח, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) קובע שיש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperforming risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, ידווחו בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם תיבחר חלופת השווי ההוגן יוכרו ברווח והפסד במועד התהוותן ולא יידחו. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל תיעשה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול. בנוסף, FAS 159 קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, הובהר על ידי הפיקוח על הבנקים כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים. הבנק לא יעד מכשירים פיננסיים תחת חלופת השווי ההוגן.

ט. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

הבנק מיישם את הוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי החל מיום 1 בינואר 2011. ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת חוב רשומה מוגדרת כיתרת החוב לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יובהר כי לפני ה-1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לאור זאת, ולאור ביצוע מחיקות יתרות אשראי בהתאם להוראות החדשות, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני המסלולים הבאים:

- הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - ההפרשה מבוצעת על סמך מדידת ירידת הערך של החוב בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר צפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששוועבד להבטחת אותו אשראי (בניכוי עלויות מכירה). הצורך בהפרשה הפרטנית נבחן ככלל, לגבי כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכל חוב אחר שזוהה לצורך בחינה פרטנית על ידי הבנק. בחלק מחברות הבנות שמאחדות הבחינה נעשית גם בסכומים נמוכים יותר. הפרשה פרטנית מחושבת לגבי כל חוב שסווג פגום (ראה להלן).

- הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי מבוססת על הכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - טיפול חשבונאי בתלויות ועל הוראות השעה כמפורט להלן. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון-סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

לשנים 2011-2012 ניתנה הוראת שעה (להלן: "תקופת המעבר"), לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי. על פי הוראת השעה, שיעורי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, ייקבעו בתקופת המעבר בהתבסס על טווח שיעורי ההפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים בשנים 2008-2010 בפילוח לפי ענפי משק וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים, לרבות תנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בגין הלוואות לדיור מחושבת הפרשה מזערית לחובות מסופקים לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור מתייחס לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי. כמו כן על יתרת הלוואות לדיור שאין בהן פיגור מבוצעת הפרשה שמבוססת על סטטיסטיקת עבר.

בנוסף הבנק מיישם את הוראות עדכון ניהול בנקאי תקין 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיור". הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות וכי החל מיום 31 במרס 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

בגין אשראי צרכני לאנשים פרטיים מיישם הבנק את הוראת המפקח על הבנקים מיום 19 בינואר, 2015 בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהתאם להוראה, בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, בין היתר, להביא בחשבון את הפסדי העבר, אשר יחושבו בהתאם לממוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות והתאמות בגין הגורמים האיכותיים בשיעור שלא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני הלא פגום. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית. יישום ההוראה נעשה באופן של מכאן ולהבא. כתוצאה מהיישום הוגדלה ההפרשה בגין האשראי הצרכני לאנשים פרטיים בסך של כ-208 מיליוני ש"ח, לפני מס. הגידול ביתרות ההפרשה נזקף לרווח והפסד.

הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי בהתבסס על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

כמו כן מחשב הבנק הפרשה נוספת וכללית לפי מדיניות הפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. הפרשות אלה משמשות רק כסמן לגבי ההפרשה הקבוצתית כך שבמידה וסך כל ההפרשה הקבוצתית נמוכה מההפרשה הנוספת והכללית יש לבצע את ההפרשה לפי הגבוה מבין שני החישובים.

סיווג חובות בעיתיים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלה הבנק מסווג את יתרת החובות הבעייתיים השונים לסיווגים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

אשראי בהשגחה מיוחדת

אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.

אשראי נחות

אשראי נחות הוא אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

אשראי פגום

זיהוי וסיווג אשראי פגום

אשראי אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי (Probable) שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בפרט, חוב מסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

1. אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
2. כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בתהליכי גביה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום צובר

חוב שלאחר הארגון מחדש קיים בטחון סביר שיפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות ריבית בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית של מצבו הפיננסי של החייב שמבוססת על ביצועי פרעון רציפים של שישה חודשים לפחות ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי (לפחות 20%) את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

חוב בעייתי בארגון מחדש

חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב. לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו-(2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים ללא ההסדר.

בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי;
- וכן ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.
- לחייב הוענק ויתור גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית וזאת בהתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:
- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);

- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף (ז).

לגבי חובות שנבחנו ומפורשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

מחיקה חשבונאית

הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:

- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כבלתי ניתן לגביה או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח.
- חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים בדרך כלל כתקופה העולה על שנתיים) ושנערכו בגינו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי.

- במקרה של חוב שגביתו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזוהה כאינו בר גבייה יימחק מיידית כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.
- חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי כאשר תקופת הפיגור עולה על - 150 יום.

יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי

הבנק מיישם את הוראות חוזר המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ תקינה חשבונאית ASU 2010-20 אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים בנוגע לאיכות האשראי.

בנוסף יכלול גילוי על איכות האשראי של הלוואות לדיוור, גילוי חדש עבור כל אחד ממגזרי האשראי וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה תוך הבחנה בין פעילות לווים בישראל לפעילות לווים בחו"ל במידה ומהותי.

הקבוצה מיישמת את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מכאן ולהבא. בהתאם לחוזר, חלק מדרישות הגילוי החדשות בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מיושמות על ידי הבנק החל מיום 1 בינואר 2013. בנוסף החל מהדוח לשנת 2014 מיישם הבנק דרישות גילוי נוספות בדבר דירוג אשראי. לגבי גילויים חדשים כאמור, לא נדרש הבנק לכלול מידע השוואתי.

ליישום ההוראה לראשונה לא היתה השפעה למעט שינוי הצגתי.

י. ניירות ערך

1. ניירות הערך בהם משקיע הבנק ניתנים לסווג לשלושה תיקים כדלקמן:

א. אגרות חוב מוחזקות לפדיון

אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות לפי העלות בתוספת ריבית והפרשי הצמדה ושער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. הבנק לא סיווג אגרות חוב לתיק המוחזק לפדיון.

ב. ניירות ערך למסחר

ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה וניירות ערך אשר התאגיד הבנקאי בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד. ניירות ערך למסחר מוצגים לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שמומשו וטרם מומשו נזקפים לדוח הרווח וההפסד.

ג. ניירות ערך זמינים למכירה

ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח, למעט מניות, אופציות וקרנות הון סיכון שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי העלות.

ההפרשים בין השווי ההוגן לעלות המופחתת בניכוי עתודה למס, נזקפים לסעיף נפרד בהון העצמי, במסגרת רווח כולל אחר. ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני נזקפת לדוח רווח והפסד, כמפורט בסעיף 6 להלן.

רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין ניירות ערך זמינים למכירה שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן, נזקפו לדוח רווח והפסד במשך תקופת הגידור בגין הסיכון המגודר.

2. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

3. הכנסות ריבית בגין זכויות מוטב שנרכשו כגון מכשירים פיננסיים מגובי נכסים כגון SCDO, CLO, MBS, ו-CMO (למעט מכשירים באיכות אשראי גבוהה) מוכרות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית (הריבית העתידית שכוללת גם שינויים צפויים עתידיים), תוך התאמת שיעור הריבית אשר משמש להכרה בהכנסות ריבית לשינויים באומדן תזרימי מזומנים עתידיים. זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה הן זכויות מוטב שהונפקו בערבות ממשלת ארה"ב או על ידי סוכנויות של ממשלת ארה"ב, וכן ניירות ערך מגובי נכסים שדירוג האשראי הבינלאומי שלהם הינו לפחות AA.

4. השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.

5. שווי הוגן

לגבי קביעת שווי הוגן ראה סעיף (ח) לעיל.

6. ירידת ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך של ניירות הערך, בתיק הזמין למכירה, שאינה בעלת אופי זמני. הבחינה מתבצעת בהתקיים סממנים אשר יש בהם כדי להצביע על האפשרות שערכם של ניירות הערך נפגם. הקריטריונים לקביעה באם ירידת הערך הינה בעלת אופי שאינו זמני מתבססים על השיקולים והמבחנים כדלהלן:

- כוונה ויכולת להחזיק את נייר הערך עד להשבה החזויה של מלוא העלות.

- הנכסים והביטחונות המגבים את נייר הערך.

- שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.

- משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר נמוך מעלותו.
 - הערכת כושר ההחזר ודירוג.
 - שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- מדיניות הבנק היא להכיר בירידת ערך של נייר ערך כבעלת אופי אחר מאשר אופי זמני, לכל הפחות בגין ירידת ערך של כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:
- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור.
 - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
 - אגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח. ירידת דירוג מתחת ל-BBB מינוס בלבד נחשבת לירידת דירוג משמעותית לצורך סעיף זה.
 - אגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
 - אגרת חוב אשר לגביה חל כשל אשראי שלא תוקן תוך פרק זמן סביר.
 - נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו נמוך מהשווי בו נרכש לפרק זמן של לפחות תשעה חודשים לסוף תקופת הדוח הכספי, ובסוף תקופת הדוח כמו גם במועד הסמוך למועד פרסום הדוח הוא נמוך בשיעור של 35% או יותר מהעלות (לגבי אגרת חוב - העלות המופחתת). לעניין זה מתאפשרת חריגה אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות מוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני. הראיות האובייקטיביות והגורמים הרלבנטיים, כוללים פרמטרים כגון: עליית שווי לאחר מועד הדוח הכספי, דירוג אשראי גבוה (קבוצה A או מעליה), ניתוח עמידות בתרחישי לחץ שבוצע על ידי גורם מקצועי חיצוני או על ידי הבנק, גיבוי ובכלל זה השקעה ממשלתית ישירה בהון לצורך הבטחת האיתנות של המנפיק.
- עקרונות אלו תואמים את ההנחיה שהוציא המפקח על הבנקים, למעט ההגדרות של "דירוג משמעותי" ו"ירידת ערך משמעותית" אשר נקבעו על ידי הבנק.
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. הפסדים מניירות ערך שאינם בעלי אופי זמני נזקפים לדוח הרווח והפסד. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מבסיס העלות החדש, נזקפות בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

יא. מכשירים פיננסיים נגזרים לרבות חשבונאות גידור

הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים ריבית, וכן מבוצעת פעילות בנגזרים שלא לצורכי גידור לרבות נגזרים משובצים שהופרדו.

חשבונאות גידור

במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך. כמו כן הבנק מיישם חשבונאות גידור בשיטה "המקוצרת" המניחה אפקטיביות מלאה בהתאם להוראות התקן.

1. גידור שווי הוגן

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן כאשר השינויים בשווי ההוגן שניתן ליחס אותם לסיכון המגודר, נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. כאשר התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, כל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה יבוטלו ויוכרו במייד ובאופן שוטף בדוח רווח והפסד.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ - ראה סעיף ה.

2. ניהול נכסים והתחייבויות

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

3. נגזרים אחרים

השינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור או כיסוי חשיפות, נזקפים מיידית לרווח והפסד.

4. נגזרים משובצים

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחוזת המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזת המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו- (ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי FAS 155, (ASC 815-15) הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקורות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (re-measurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או שינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

5. שווי הוגן

בדבר קביעת שווי הוגן ראה סעיף (ח) לעיל.

יב. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166 (ASC 860-10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים על שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפרעון במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה.
- ההסכם נערך במועד ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונאלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות ולא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת כפי שמוגדר להלן, מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, ניירות ערך שנשאלו או שהושאלו, וכן מכשירים פיננסיים אחרים שהועברו או שהתקבלו על ידי הבנק, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל מטופלים כחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקאות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שיושמו לפני העברתם.

ניירות הערך שנמכרו כאמור, לא נגרעים מהמאזן ומוצגים בסעיף ניירות ערך, וכנגדם הפיקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות ערך מוצג בסעיף "ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר".

ניירות ערך שנרכשו נרשמים לפי שווים ביום ביצוע העסקה בסעיף "ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר".

הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות ערך שהועברו בהסכמי רכש ומכר חוזר על בסיס יומי ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים. ריבית שהתקבלה או ששולמה בגין ניירות ערך כאמור מדווחת במסגרת הכנסות (הוצאות) ריבית נטו.

בהתאם להוראות המפקח, עסקאות השאלת ניירות ערך המבוצעות כעסקאות אשראי "רגילות" בהן הבנק משאיל ניירות ערך כנגד תיק הביטחונות והשואל אינו מעביר לתאגיד הבנקאי מרווח בטחון (מרג'ין) המתייחס ספציפית לעסקת השאלת ניירות ערך, מוצגות כאשראי לציבור לפי שווי שוק ומצטרפות לחבות השואל. השינויים בשווי של ניירות ערך הנ"ל על בסיס צבירה נזקפים בדוח רווח והפסד לסעיף הכנסות ריבית מאשראי לציבור, וההתאמה לשווי שוק נזקפת להתאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

יג. קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות.

הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;

- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;

- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים שני התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.

הבנק מקיזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. המרווח בפעילות הנ"ל נכלל בסעיף "עמלות".

הבנק מקיזז בין מכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי הכפופים להסדר התחשבות נטו (master netting arrangement). הקיזוז מבוצע לצורך חישוב חבות הלקוח המוצגת בבאורים השונים בלבד.

יד. בניינים וציוד

הכרה ומדידה

בניינים וציוד מוצגים לפי עלות, בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.

בניינים העומדים למכירה, מוצגים לפי הערך בספרים או שווי המימוש שלהם, כנמוך שבהם.

רווח או הפסד ממכירת רכוש קבוע נכלל בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף, נגרע מהספרים. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות תוכנה

בהתאם להוראות הדיווח לציבור, הבנק מסווג בסעיף זה את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

תוכנות אשר נרכשות נמדדות לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות בקשר עם פיתוח והתאמה של תוכנות מחשב לשימוש עצמי מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית, צפויה הטבה כלכלית עתידית ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. עלויות שהונו כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות עוקבות בגין תוכנה מוכרות כנכס אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

פחת והפחתות

הפחת מחושב מהעלות, בהתאם לאורך החיים השימושי, לפי שיטת הקו הישר החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש. הבנק מפחית בנפרד כל חלק של רכוש קבוע שנקבע לו אורך חיים שונה. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש, או אורך החיים השימושי שלהם לפי התקופה הקצרה יותר. נכס מופחת החל מהמועד בו הוא זמין לשימוש. האומדנים בדבר אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש מעת לעת, ולפחות בכל סוף שנת כספים, ומותאמים בעת הצורך.

בקשר עם ירידת ערך נכסים לא כספיים ראה סעיף 1.1. כג. להלן.

חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, בהן נושאת הקבוצה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס מסוגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת, ככל שסכומם נגזר משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

תקופת החכירה, היא התקופה שאינה ניתנת לביטול, שלגביה החוכר סיכם חוזית על חכירת הנכס ביחד עם תקופות נוספות כלשהן שלגביהן קיימת לחוכר אופציה להמשיך את חכירת הנכס, בתשלום נוסף או ללא תשלום נוסף, כאשר במועד ההתקשרות בחכירה וודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה.

יתר החכירות מסוגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים במקרים אלו אינם מוכרים במאזן.

דמי חכירה ששולמו מראש למנהל מקרקעי ישראל בגין חכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש ונזקפים לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת החכירה.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת החכירה.

נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה - או חלק ממבנה - או שניהם) המוחזק על ידי הבנק (כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך:

1. שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות; או
2. מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות הרכישה בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

טו. הוצאות הנפקה

הוצאות הנפקת אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מופחתות לפי שיטת הריבית האפקטיבית על פני אורך החיים הצפוי של המכשיר המונפק.

טז. נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה עקב סילוק אשראים בעייתיים

נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה עקב סילוק אשראים בעייתיים שנכללים בסעיף נכסים אחרים מוצגים על פי שווי הוגן של הנכס במועד העברתו או שווי הוגן ביום המאזן כנמוך שבהם. ההפחתות נזקפות לסעיף הוצאות תפעוליות ואחרות.

יז. התחייבויות תלויות

נעשות הפרשות מתאימות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות, המתבססות על ההערכות היועצים המשפטיים, לא תדחינה או תתבטלנה, וזאת למרות שהתביעות הנ"ל מוכחות על ידי הבנק. בנוסף קיימים הליכים משפטיים שבשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהם ו/או תוצאותיהם, ומהטעם האמור לא בוצעה בגינם הפרשה.

התביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות, בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון, כמפורט להלן:

- סיכון צפוי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו נכללו הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים.
- סיכון אפשרי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי.
- סיכון קלוש - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטנה או שווה ל-20%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

במקרים נדירים, בהם לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית, לא מבוצעת הפרשה.

כמו כן הקבוצה חשופה לתביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו וזאת בין היתר בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראה דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת הקבוצה במספר דרכים. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת הקבוצה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה, את הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש ותשלומים בפשרה ככל שיהיו כאלה. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח של הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני שבו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

בבאור 18 ניתנו פרטים בדבר סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שסכומן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה. כמו כן ניתן גילוי להליכים משפטיים מהותיים כנגד הבנק וחברות מאוחדות.

יח. זכויות עובדים

בגין כל ההתחייבויות של יחסי עובד ומעביד ישנן עתודות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה. התחייבויות עתידיות בגין פנסיה ומענקי יובל מחושבות על ידי אקטואר מומחה בשיטת הערכה של הטבות נצברות ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% כפי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, שיעור התמורה מתבסס על הוראות עדכניות לרבות חוזר של הממונה על שוק ההון בטוח וחסכון במשרד האוצר שפורסם בנושא. שיעור עליית השכר מבוסס על ניסיון העבר והערכות הנהלה ומשתנה בהתאם לגיל העובד.

התחייבות בגין יחסי עובד מעביד מוצגת בסכום הגבוה מבין: (1) סכום ההתחייבות המחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שתיגרם בגין מתן הטבות כאמור, לבין (2) סכום ההתחייבות המחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

התחייבויות לפיצויי פרישה ופנסיה מכוסות בעיקרן על ידי יעודות אשר מופקדות בקופות גמל לקצבה ולפיצויים. בגין סכומי התחייבות אשר אינם מכוסים כאמור, נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, ראה באור 15 זכויות עובדים.

בדבר חוזר בנושא אימוץ כללי חשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים ראה סעיף כה.1. להלן.

הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרס, 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. הנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשינוי אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקורות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות.

נקבע בין היתר, כי תאגיד בנקאי הצופה כי ישלם לעובדיו, בעת עזיבתם, הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את מספר העובדים הצפויים לעזוב ואת ההטבות שהבנק צופה כי יידרש לשלם בגין הטבות שמעבר לתנאים החוזיים, בפרישה מוקדמת של עובדים. כתוצאה מההנחיה הנ"ל, אמד הבנק את מספר העובדים שיפרשו בפרישה מוקדמת, באמצעות המודלים האקטואריים עליהם הבנק מתבסס לצורך חישוב ההתחייבויות שלו בגין פרישה מוקדמת של עובדים ומענקי יובל, וכן נלקחו בחשבון ההטבות מעבר לתנאים החוזיים.

בדבר אימוץ כללי חשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים ראה סעיף כה.1. להלן.

שינוי שיטה חשבונאית (יישום למפרע של הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא שיטת צבירה התחייבות לפנסיה)

בהתאם למכתב המפקח על הבנקים מיום 11 בפברואר 2015, שונתה שיטת הצבירה של ההתחייבות לפנסיה. בהתאם לשיטה המיושמת כיום, מבוססות העתודות לפנסיה על חישוב אקטוארי, המשקף את ניסיון העבר והערכת ההנהלה לגבי מועדי הפרישה הצפויים של עובדי הבנק וההטבות הצפויות עם הפרישה, המיוחסות ליניארית על פני תקופת העבודה הצפויה. בהתאם לשיטת הצבירה החדשה, הבנק צובר את ההתחייבות הפנסיונית של עובדי דור א' בשיטת הקו-הישר עד לגיל הפרישה המוקדמת (ממוצע גילאי הפרישה בפועל

של עובדי דור א' בשנים האחרונות, גברים ונשים). לאחר מועד זה, הטבות נוספות מיוחסות לשנים עוקבות בהתבסס על נוסחת תכנית ההטבות של עובדי דור א'. השינוי נרשם כהצגה מחדש של יתרת העודפים ליום 31 בדצמבר 2011 והחל מאותו תאריך נרשמו ההשפעות ברווח והפסד של כל תקופה וזאת על ידי הצגה מחדש של הוצאות השכר, הפרשה למיסים והרווח הנקי. השפעה של 322 מיליוני ש"ח נטו לאחר מס נזקפה כהתאמה ליתרת הפתיחה של העודפים ליום 1 בינואר 2012.

להלן פירוט הסכומים שהשתנו כתוצאה מהשינוי:

שם הסעיף		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013		לשנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר 2012	
	היתרה לפני הצגה מחדש	היתרה לאחר הצגה מחדש	היתרה לפני השינוי	היתרה לאחר השינוי	היתרה לאחר הצגה מחדש
הוצאות שכר	5,174	(41)	5,133	21	5,310
הוצאות מסים	1,391	6	1,397	(11)	800
רווח נקי	1,947	(35)	1,982	10	922
רווח למניה	1.32	0.03	1.35	-	0.63
	ליום 31 בדצמבר 2013		ליום 31 בדצמבר 2012		
נכסים אחרים	5,002	180	4,529	185	4,714
התחייבויות אחרות	17,333	476	15,576	516	16,092
הון עצמי	26,765	(296)	25,228	(331)	24,897
יחס הלימות ההון לנכסי סיכון	14.82%	(0.12%)	14.70%	(0.12%)	14.75%

עסקאות תשלום מבוסס מניות

עסקאות תשלום מבוסס מניות כוללות עסקאות עם עובדים שסולקו במכשירים הוניים. השווי ההוגן במועד ההענקה של כתבי אופציה ומניות לעובדים נזקף כהוצאות שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות העובדים לכתבי האופציה ולמניות. הסכום שנזקף כהוצאה מותאם על מנת לשקף את כתבי האופציה למניות אשר צפויים להבשיל. השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש במודל תמחור מקובל. מס נדחה בגין תשלום מבוסס מניות מחושב בהתאם להפרש בין מחיר המימוש למחיר המניה.

גם בעסקאות בהן מעניק הבנק לעובדי חברות הבנות זכויות למכשיריו הוניים, מטפל הבנק בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים.

יט. הוצאות מסים על ההכנסה

מסים על הכנסה כוללים מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. אולם, הקבוצה לא מכירה במסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים:

- ההכרה לראשונה במוניטין.
 - ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס.
 - הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה והקבוצה שולטת במועד היפוך ההפרש, וכן צפוי שהם לא יתהפכו בעתיד הנראה לעין, בין אם בדרך של מימוש ההשקעה ובין אם בדרך של חלוקת דיבידנדים בגין ההשקעה.
- המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.
- המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.
- נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס שטרם נוצלו, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

לצורך הקביעה כי ניתן להכיר בנכס מס נדחה, הקבוצה מביאה בחשבון את כל הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות, התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות השוללות הכרה בנכס מס נדחה.

קיזוז נכסים והתחייבויות בגין מסים נדחים

הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות בגין מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז של נכסים והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסים והתחייבויות בגין מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסים והתחייבויות בגין המסים מיושבים בו זמנית.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד

הקבוצה עשויה להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים על ידי חברות הקבוצה. תוספת מס זו לא נכללת בדוחות הכספיים, כאשר מדיניות חברות הקבוצה היא שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לחברה המקבלת, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לחברה, יוצרת הקבוצה עתודה למס בגין תוספת המס שעשויה הקבוצה להתחייב בה, בגין חלוקת הדיבידנד.

מסים על הכנסה נוספים, הנובעים מחלוקת דיבידנדים על ידי הבנק נזקפים לרווח והפסד במועד בו מוכרת ההתחייבות לתשלום הדיבידנד המתייחס.

עסקאות בינחברתיות

מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימאלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

כ. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.

כא. גילויים בהקשר לצד קשור

IAS 24 גילויים בהקשר לצד קשור, קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור.

בנוסף, נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים שמוגדרים כאנשים יש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישורין או בעקיפין לרבות דירקטורים.

כב. עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לטיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא. נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

כג. ירידת ערך נכסים לא כספיים

1. הבנק בוחן, בכל מועד דיווח, את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך בנכסים הלא כספיים (כגון: בניינים וציוד, השקעות בחברות כלולות ונכסים לא מוחשיים לרבות מוניטין) כאשר ישנם סימנים, כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות, המצביעים על כך שנכסיו במאזן מוצגים בסכום העולה על סכום בר-השבה שלהם.

סכום בר-השבה של נכס או יחידה מניבת מזומנים הוא הגבוה מבין מחיר המכירה נטו לבין שווי השימוש. שווי השימוש הוא הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, המהוונים בשיעור הריבית לפני מס, הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס וממימושו. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינה בלתי תלויה בעיקרה בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין אשר הוכר במסגרת צרוף עסקים, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין יקובצו כך שהרמה בה תיבחן ירידת הערך תשקף את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך לא תהיה גדולה ממגזר פעילות. כאשר משתנה הרכב היחידה מניבת מזומנים, אחת או יותר, שאליהן הוקצה המוניטין, המוניטין יוקצה מחדש ליחידות שהושפעו.

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים. במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה הבנק, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

כאשר ערכו בספרים של הנכס עולה על סכום בר-השבה הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך בגובה הפער בין ערכו בספרים של הנכס לסכום בר-השבה. ההפסד שהוכר כאמור יבוטל אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת סכום בר-השבה של הנכס מהמועד בו הוכר ההפסד האחרון מירידת ערך ובתנאי שהערך בספרים אחרי ביטול ההפסד מירידת ערך אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך. כל זאת, למעט הפסד מירידת ערך מוניטין שאינו מבוטל.

2. ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב-36 IAS גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב 1-98 SOP:

- א. לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - ב. חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - ג. בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - ד. העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
 - ה. לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.
- באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-36 IAS, ירידת ערך נכסים.

3. ירידת ערך של השקעות בחברות כלולות המוצגות לפי שיטת השווי המאזני

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך, כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך בהתאם ל-39 IAS, מכשירים פיננסיים הכרה ומדידה ובהתאם להחלטת רשות ניירות ערך 1-4, קווים מנחים לבחינת הצורך בהפחתת השקעות קבע.

ירידת הערך נבחנת ביחס להשקעה בכללותה. מוניתין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה הכלולה אינו מוכר כנכס נפרד ולכן אינו נבחן בנפרד לירידת ערך. במידה וקיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על כך שיתכן שנפגם ערכה של ההשקעה, הקבוצה מבצעת הערכה של סכום בר ההשבה של ההשקעה שהינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו שלה.

בקביעת שווי שימוש של השקעה בחברה כלולה הקבוצה אומדת את חלקה בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי שיופקו על ידי החברה הכלולה, כולל תזרימי המזומנים מהפעילויות של החברה הכלולה והתמורה ממימושה הסופי של ההשקעה, או את הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים אשר חזוי כי ינבעו מדיבידנדים שיתקבלו ומהמימוש הסופי.

הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של ההשקעה, לאחר יישום שיטת השווי המאזני, עולה על הסכום בר ההשבה, ומוכר בסעיף "חלק התאגיד הבנקאי ברווחים או בהפסדים מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר מיסים" בדוח רווח והפסד. הפסד מירידת ערך אינו מוקצה לנכס כלשהו, לרבות למוניטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה כלולה. הפסד מירידת ערך יבוטל אם ורק אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר ההשבה של ההשקעה מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת ערך. הערך בספרים של ההשקעה, אחרי ביטול ההפסד מירידת ערך,

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

לא יעלה על הערך בספרים של ההשקעה שהיה נקבע לפי שיטת השווי המאזני אילולא הוכר הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד מירידת ערך יוכר בסעיף "חלקו של התאגיד ברווחים של חברות כלולות, לאחר מיסים".

4. נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה

נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה נמדדים לפי הנמוך מבין הערך בספרים או השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה.

כד. מועד פרסום הדוחות הכספיים

כתוצאה מהנחיית בנק ישראל בנוגע להקדמת מועד פרסום הדוחות הכספיים, נוצר פער דיווחי בין סוף תקופת הדיווח של החברה לישראל לבין סוף תקופת הדיווח של הבנק. בדוחות הכספיים הרבעוניים לשנת 2014 יישם הבנק את תקן חשבונאות בינלאומי 28 (IAS 28) המתיר במקרים כאלה בעת יישום שיטת השווי המאזני, להשתמש בדוחות הכספיים של החברה לישראל הערוכים למועד המקדים את זה של הבנק בפער של עד שלושה חודשים ("הפער הדיווחי"). כמו כן, בוצעו התאמות בגין עסקאות משמעותיות בדבר הפער הדיווחי.

בהתאם למכתב המפקח על הבנקים מיום 4 במרס 2015, נדחה מועד פרסום הדוח השנתי של הבנק עד ליום 31 במרס 2015 ושונה אופן רישום תוצאות החברה לישראל בדוחות הבנק כך שלא קיים עוד פער דיווחי.

להלן נתוני רווח נקי פרופורמה של הקבוצה המציגים את השפעת ביטול הפער הדיווחי:

2014			
רבע ראשון	רבע שני	רבע שלישי	רבע רביעי
מיליוני ש"ח			
רווח נקי כפי שדווח (א)	632	297	684
תיקון בגין פער דיווחי	(14)	5	20
רווח נקי לאחר ביטול הפער הדיווחי	618	302	704

(א) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1'ח.

כה. תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. אימוץ כללי חשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים, לרבות תשלומים מבוססי מניות, בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

החוזר קובע כי התיקונים להוראות הדיווח לציבור יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה הבנק יתקן למפרע את מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור.

ביום 11 בינואר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר משלים לחוזר שפורסם ביום 9 באפריל 2014 שכולל מתכונת גילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות. כמו כן מעדכן החוזר נושאים כגון: שיעור הרווח, הוראות מעבר, דרישות הגילוי בדוח על הרווח הכולל, בבאור על רווח כולל אחר מצטבר ודרישות גילוי בדוח הדירקטוריון.

בחוזר מצוין כי בנק ישראל הגיע למסקנה שבאשראי לא קיים שוק עמוק לאגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות עובדים יחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA ומעלה. מסיבות פרקטיות נקבע שחישוב המרווח יתבסס על מרווחי אגרות החוב הקונצרניות בארה"ב. בנק הסבור ששינויים במרווח המתקבל בתקופה מסוימת נובעים מתנודות חריגות בשווקים באופן שהמרווחים המתקבלים על פיהן אינם מתאימים לשמש להיוון כאמור לעיל, יפנה לקבל הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. דוגמאות למצבים אלה יכולים לכלול, בין היתר, שינויים בגינם המרווח המתקבל גבוה מהמרווח על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (מקומי) בישראל.

הבנק נדרש לתקן למפרע מספרי השוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך. באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים נקבע:

- ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013 הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראות השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה שנקבעו על פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.
- רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת הדיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל עד שיתרה זו תתאפס.
- רווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל והפסדים אקטואריים, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.
- רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013 ובתקופות שלאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר ויפחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.
- השפעת היישום לראשונה על הטבות אחרות לעובדים אשר כל השינויים בהן נזקפים באופן שוטף לרווח והפסד (כגון מענקי יובל), תיזקף לעודפים.

בנוסף, מעדכן החוזר את דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא הטבות לעובדים אשר כולל, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

עיקרי ההוראות החדשות בנושא זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות במסגרת תכניות להטבה מוגדרת

תכנית להטבה מוגדרת הינה תכנית פנסיה המגדירה את הסכום של הטבת פנסיה שישולם, בדרך כלל כפונקציה של גורם אחד או יותר כגון: גיל, שנות שירות או תגמול.

- חישוב ההתחייבות בגין תכניות פנסיה ותכניות אחרות לאחר פרישה מבוסס על חישובים הכוללים הנחות אקטואריות ואחרות לרבות: שיעורי היוון, תמותה, תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תכנית, גידול בתגמול ותחלופה.
- הבנק בוחן את הנחותיו בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים ומעדכן הנחות אלה בהתאם לצורך.
- שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.
- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלוונטית בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. ראה באור 1'ח.
- הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לענין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

הטבות לאחר פרישה במסגרת תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית שלפיה הבנק משלם תשלומים קבועים לישות נפרדת מבלי שתהיה לו מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים. מחויבות הבנק להפקיד בתכנית להפקדה מוגדרת, נזקפת כהוצאה לרווח והפסד בתקופות שבמהלכן סיפקו העובדים שירותים קשורים.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי יובל

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.
- היעדרויות מזכות בפיצוי - התחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון והנחות אקטואריות.

עסקאות תשלום מבוסס מניות

- הבנק ככלל מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי המניות שהוא מעניק לעובדיו.
- מענקים הונניים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה.
- מענקים התחייבותיים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה, וההתחייבות נמדדת מחדש עד מועד הסילוק.

השינויים העיקריים ביחס למדיניות החשבונאית המיושמת כיום בדוחות הכספיים הינם:

- כיום שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% לעומת שיעור היוון המבוסס על תשואת אגרות החוב ממשתליות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA ומעלה.
- כיום רווחים והפסדים אקטוארים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד לעומת זקיפה לרווח כולל אחר מצטבר בגין תכניות להטבה מוגדרת.
- בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, ההתחייבות מוצגת בסכום הגבוה מבין: (1) סכום ההתחייבות המחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שתיגרם בגין מתן הטבות כאמור, לבין (2) סכום ההתחייבות המחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל. על פי חוזר המפקח בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, התחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין תחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון, בין היתר, את העלות הנוספת שתגרם לבנק בגין מתן הטבות מעבר לתנאים החוזיים.

למידע נוסף באשר למדיניות החשבונאית שמיישם הבנק כיום בנושא זכויות עובדים, ראה סעיף 1.1.

אופן הערכות הבנק ליישום ההוראה

הבנק ביצע מיפוי של ההתחייבויות הרלוונטיות, קבע מתודולוגיה לבניית עקום הריבית להיוון וחישוב אומדנים באשר להשפעת השינויים הצפויים מיישום ההוראה.

להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה ליום 1 בינואר 2015 בגין יישום הכללים החדשים ושנובעת בעיקרה מהשינוי בשיעור ההיוון הינה גידול בנכסים בסך של בין כ-1.1-0.9 מיליארד ש"ח, גידול בהתחייבויות בסך של בין כ-2.8-2.4 מיליארד ש"ח וקיטון בהון העצמי בסך של בין כ-1.7-1.5 מיליארד ש"ח. לעליה או ירידה בשיעור ההיוון עשויה להיות השפעה מהותית על סך התחייבויות בגין זכויות עובדים ומשכך על ההון העצמי. ברביע הראשון של 2015 ירדו התשואות הנגזרות משווקי ההון, דבר הגורר ירידה נוספת בשיעור ההיוון, אשר ככל שתמשך עד לתום מרס 2015, תבוא לידי ביטוי בדוח ליום 31 במרס 2015. לפי אומדן ראשוני, ירידה זו, בהתבסס על נתוני אמצע מרס, צפויה להקטין את ההון העצמי בטווח של כ-1.1-0.8 מיליארד ש"ח נוספים לאחר השפעת מס.

חישוב דרישות ההון בהתאם להוראות באזל 3 יעשה בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, שקובעות שיתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר הנובעת מהתאמות בגין הטבות לעובדים, והסכום שנזקף ישירות לעודפים ליום 1 בינואר 2013 בגין השפעת האימוץ לראשונה, לא יובאו בחשבון באופן מיידי אלא יהיו כפופים להוראות מעבר, כך שהשפעתם תיפרס כדלקמן: 40% מיום 1 בינואר 2015 ועוד 20% ב-1 בינואר של כל שנה עד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

לגילוי על אומדן ההשפעה הצפויה על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2014 ראה באור 13 א.

כאמור, הבנק מצוי בתהליכי בחינה מתקדמים של השלכות הכללים החדשים בנושא זכויות עובדים. עם זאת, בשל מורכבות היישום לראשונה של כללים אלה, והצורך בסיום קביעת המתודולוגיות המשמשות לחישובים השונים ותיקופן, יושלם תהליך זה עם אימוצם לראשונה של הכללים בדוחות הכספיים ברביע הראשון של שנת 2015.

לפירוט בדבר השפעות נוספות הנובעות משינויים בהסכם השכר הקיבוצי ראה באור 15 א.

2. דיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון

ביום 6 באוקטובר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא דיווח לפי כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון. לצורך כך נדרש ליישם את כללי ההצגה, המדידה והגילוי, שנקבעו במסגרת הנושאים הבאים בקודיפיקציה:

- נושא 480 בדבר "הבחנה בין התחייבות והון".
- נושא 20-470, בדבר "חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות".
- נושא 30-505, בדבר "מניות באוצר".

בנוסף, ביישום ההבחנה בין התחייבויות והון, נדרש להתייחס להוראות הדיווח לציבור בנושא נגזרים משובצים. במקביל לפרסום החוזר כאמור, פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, במסגרתו הובהר כי יש לסווג מכשירי חוב קיימים עם רכיב המרה מותנה למניות (אשר נכלל בהון עצמי רובד 1 לפי הוראות באזל II ולפי הוראות המעבר עונה על הגדרת מכשיר הון מורכב, או שנכלל כרכיב הון פיקוחי בהתאם להוראות באזל III) כהתחייבות שתימדד לפי עלות מופחתת, מבלי להפריד נגזר משובץ. הבנק יישם כללים אלה החל מיום 1 בינואר 2015, כאשר בעת היישום לראשונה נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בנושאים בקודיפיקציה אשר פורטו לעיל.

להערכת הבנק, ליישום ההוראה לא תהיה השפעה מהותית.

3. דיווח על מגזרי פעילות

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהם יידרש הבנק לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים.

התיקונים להוראות נועדו לחייב דיווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה וכת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים. בנוסף בחוזר נקבע כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

הכללים החדשים יחולו מהדוחות הכספיים לשנת 2015 ואילך באופן המפורט להלן:

- בדוחות לשנת 2015 תחול דרישת הגילוי בקשר לנתונים מאזניים ביחס למגזרי פעילות פיקוחיים כמוגדר בהוראות החדשות. ניתן שלא לתת גילוי למספרי השוואה לנתונים המאזניים על מגזרי הפעילות הפיקוחיים אלא לכלול מספרי השוואה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר. כמו כן, לא נדרש גילוי על מגזר ניהול פיננסי.
- החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספרי השוואה יותאמו למפרט. ניתן להציג בדוחות בשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד.
- החל מהדוחות לרבעון הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן. יישום ההוראות החדשות אינו צפוי להביא להשפעה מהותית למעט אופן ההצגה והגילוי.

4. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2017. בהתאם להוראות המעבר, בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרט תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה. התקן החדש אינו חל על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה.

הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של התקן על דוחותיו הכספיים וטרם בחר בחלופה ליישום הוראות המעבר.

באור 2 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013
במיליוני ש"ח		
מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים	46,385	35,038
פיקדונות בבנקים מסחריים (א)	14,230	9,313
סך הכל (ב)	60,615	44,351
מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה		
מקורית של עד שלושה חודשים	57,561	42,777

(א) בניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
(ב) מזה מזומנים משועבדים בסך 1,646 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 1,072 מיליוני ש"ח).
הערה - בדבר שיעבודים ראה באור 14.

באור 3 - ניירות ערך

31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	
רווח (הפסד) כולל אחר		רווח (הפסד) כולל אחר	
מצטבר		מצטבר	
עלות מופחתת	הערך	עלות מופחתת	הערך
(במניות-)	במאזן	(במניות-)	במאזן
שווי	הפסדים	שווי	הפסדים
הוגן (א)	רווחים	הוגן (א)	רווחים
במיליוני ש"ח			
1. ניירות ערך זמינים			
למכירה: אגרות חוב-			
של ממשלת ישראל	14,290	14,033	260 (3)
של ממשלות זרות	4,715	4,708	10 (3)
של מוסדות פיננסיים בישראל	65	60	5 -
של מוסדות פיננסיים זרים	5,676	5,611	80 (15)
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	7,687	7,722	40 (75)
של אחרים בישראל	907	881	30 (4)
של אחרים זרים	2,602	2,594	29 (21)
	35,942	35,609	454 (121)
מניות וקרנות נאמנות (ב)	3,180	2,801	390 (11)
סך כל ניירות הערך	39,122	38,410	844 (ג) (132)
הזמינים למכירה (ז)	52,861	52,598	557 (ג) (294)

ראה הערות בעמוד הבא.

31 בדצמבר 2014										
רווחים					31 בדצמבר 2013					
עלות	שטרם	הפסדים	עלות	שטרם	הפסדים	רווחים	עלות	שטרם	הפסדים	רווחים
מופחתת מומשו	מופחתת מומשו	מופחתת מומשו	מופחתת מומשו	מופחתת מומשו	מופחתת מומשו	מופחתת מומשו	מופחתת מומשו	מופחתת מומשו	מופחתת מומשו	מופחתת מומשו
הערך	(במניות- מהתאמות לשווי הוגן)	הערך	(במניות- מהתאמות לשווי הוגן)	הערך	(במניות- מהתאמות לשווי הוגן)	הערך	(במניות- מהתאמות לשווי הוגן)	הערך	(במניות- מהתאמות לשווי הוגן)	הערך
במאזן	עלות	במאזן	עלות	במאזן	עלות	במאזן	עלות	במאזן	עלות	במאזן
במיליוני ש"ח										
2. ניירות ערך למסחר:										
אגרות חוב -										
של ממשלת ישראל	7,915	7,888	33	(6)	7,915	7,104	7,057	56	(9)	7,104
של ממשלות זרות	505	504	1	-	505	1,028	1,036	-	(8)	1,028
של מוסדות פיננסיים בישראל	374	374	1	(1)	374	327	322	5	-	327
של מוסדות פיננסיים זרים	266	262	5	(1)	266	116	114	2	-	116
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	1,438	1,435	8	(5)	1,438	279	282	1	(4)	279
של אחרים בישראל	319	318	3	(2)	319	409	400	9	-	409
של אחרים זרים	660	658	11	(9)	660	520	529	3	(12)	520
	11,477	11,439	62	(24)	11,477	9,783	9,740	76	(33)	9,783
מניות וקרנות נאמנות	1,514	1,400	141	(27)	1,514	1,091	1,017	78	(4)	1,091
סך כל ניירות הערך למסחר	12,991	12,839	203	(51)	12,991	10,874	10,757	154	(37)	10,874
סך כל ניירות הערך (ה) (ו)	52,113	51,249	1,047	(183)	52,113	63,735	63,355	711	(331)	63,735

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) הערך במאזן כולל 1,596 מיליוני ש"ח בגין מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות (31 בדצמבר 2013 - 1,363 מיליוני ש"ח).
- (ג) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו כלולים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר, נטו, לאחר השפעת מס למעט ניירות ערך שגודרו בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (ה) במהלך שנת 2013 מימש הבנק את החזקותיו במניות מגדל החזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.
- (ו) מזה ערך במאזן בסך 10 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 27 מיליוני ש"ח) בגין איגרות חוב של חברות כלולות.
- (ז) כולל אג"ח פגומות בסך 19 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 26 מיליוני ש"ח).

הערות כלליות:

ניירות ערך שהושאלו בסך 196 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 571 מיליוני ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור. ניירות ערך ששוועדו למלווים הסתכמו בסך 2,109 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 1,458 מיליוני ש"ח).

בדבר שעבודים ראה באור 14.

פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה באורים 20 ו-21.

ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך, כאמור בתוספת ז' שבסקירת ההנהלה בדבר "חשיפות למדינות זרות".

באור 3 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים ומכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

31 בדצמבר 2014								31 בדצמבר 2013			
עלות מופחתת				רווח (הפסד) כולל אחר				רווח (הפסד) כולל אחר			
				מצטבר (א)				מצטבר (א)			
				שווי הוגן				שווי הוגן			
				הפסדים				הפסדים			
במיליוני ש"ח											
למכירה ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass-through securities)											
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA											
18	-	-	18	233	1	(2)	232	18	-	-	18
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC											
1,577	1	(18)	1,560	1,662	-	(81)	1,581	1,577	1	(18)	1,560
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)											
1,595	1	(18)	1,578	1,895	1	(83)	1,813	1,595	1	(18)	1,578
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)											
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם											
3,298	6	(41)	3,263	3,423	6	(66)	3,363	3,298	6	(41)	3,263
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות											
741	5	(2)	744	355	-	-	355	741	5	(2)	744
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים											
4,039	11	(43)	4,007	3,778	6	(66)	3,718	4,039	11	(43)	4,007
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) (ABS)											
5,634	12	(61)	5,585	5,673	7	(149)	5,531	5,634	12	(61)	5,585
חייבים בגין כרטיסי אשראי											
93	-	(2)	91	86	-	(1)	85	93	-	(2)	91
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים											
2	-	-	2	2	-	-	2	2	-	-	2
אשראי אחר לאנשים פרטיים											
4	-	-	4	3	-	-	3	4	-	-	4
אשראי שאינו לאנשים פרטיים											
1	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1
אגרות חוב מסוג CLO											
1,988	28	(12)	2,004	1,709	27	(12)	1,724	1,988	28	(12)	2,004
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים											
7,722	40	(75)	7,687	7,474	34	(162)	7,346	7,722	40	(75)	7,687

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת מס.

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2013				31 בדצמבר 2014			
הפסדים	רווחים	הפסדים	רווחים	הפסדים	רווחים	הפסדים	רווחים
שטרם	שטרם	שטרם	שטרם	שטרם	שטרם	שטרם	שטרם
מומשו	מומשו	מומשו	מומשו	מומשו	מומשו	מומשו	מומשו
מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות
לשווי	לשווי	לשווי	לשווי	לשווי	לשווי	לשווי	לשווי
שוי	שוי	שוי	שוי	שוי	שוי	שוי	שוי
הוגן	הוגן (א)	הוגן (א)	הוגן (א)	הוגן	הוגן (א)	הוגן (א)	הוגן (א)
במיליוני ש"ח							
ערך מסוג העבר באמצעות							
Pass-through							
(securities)							
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA							
-	-	-	-	248	-	-	248
ועל ידי FHLMC							
4	-	-	4	-	-	-	-
ניירות ערך אחרים							
סך הכל ניירות ערך מגובי							
משכנתאות מסוג העבר באמצעות							
4	-	-	4	248	-	-	248
(pass through)							
ניירות ערך מגובי							
משכנתאות אחרים (כולל							
CMO ו-STRIPPED MBS)							
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA							
11	-	-	11	775	(4)	3	776
או FHLMC, GNMA, או בערבותם							
שאר ניירות הערך מגובי							
73	(3)	-	76	117	(1)	2	116
המשכנתאות							
סך הכל ניירות ערך מגובי							
84	(3)	-	87	892	(5)	5	892
משכנתאות אחרים							
סך הכל ניירות ערך מגובי							
88	(3)	-	91	1,140	(5)	5	1,140
משכנתאות (MBS)							
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)							
-	-	-	-	19	-	-	19
חייבים בגין כרטיסי אשראי							
-	-	-	-	1	-	-	1
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון							
57	-	1	56	79	-	1	78
דירת מגורים							
16	-	-	16	16	-	-	16
אשראי לרכישת רכב							
-	-	-	-	47	-	-	47
אשראי אחר לאנשים פרטיים							
118	(1)	-	119	136	-	2	134
אשראי שאינו לאנשים פרטיים							
191	(1)	1	191	298	-	3	295
אחרים							
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים							
279	(4)	1	282	1,438	(5)	8	1,435
מגובי משכנתאות ומגובי							
נכסים							

(א) רווחים (הפסדים) אלו נזקפו לרווח והפסד.

באור 3 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2014										
12 חודשים ומעלה					פחות מ-12 חודשים					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
סך הכל	מעל 35%	20%-35%	0-20%	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35%	20%-35%	0-20%	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	31	3	-	-	3	6,910	של ממשלת ישראל
1	-	-	1	115	2	-	-	2	3,372	של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	של מוסדות פיננסיים בישראל
9	-	-	9	317	6	-	-	6	1,419	של מוסדות פיננסיים זרים
66	-	-	66	3,541	9	-	-	9	1,604	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	4	-	-	4	300	של אחרים בישראל
18	2	-	16	773	3	-	-	3	457	של אחרים זרים
11	-	-	11	196	-	-	-	-	1	מניות וקרנות נאמנות
105	2	-	103	4,973	27	-	-	27	14,068	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

31 בדצמבר 2013										
12 חודשים ומעלה					פחות מ-12 חודשים					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
סך הכל	מעל 35%	20%-35%	0-20%	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35%	20%-35%	0-20%	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	28	16	-	-	16	408	של ממשלת ישראל
1	-	-	1	45	2	-	-	2	1,032	של ממשלות זרות
1	-	-	1	9	-	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים בישראל
14	-	4	10	539	6	-	-	6	1,394	של מוסדות פיננסיים זרים
32	-	-	32	779	130	-	-	130	4,495	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	66	1	-	-	1	9	של אחרים בישראל
5	-	-	5	351	13	-	-	13	601	של אחרים זרים
-	-	-	-	-	73	1	-	72	966	מניות וקרנות נאמנות
53	-	4	49	1,817	241	1	-	240	8,905	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומשו

31 בדצמבר 2014					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו
שווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי מהתאמות לשווי הוגן
במיליוני ש"ח					
57	-	1,416	(18)	1,473	(18)
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)					
649	(4)	1,555	(39)	2,204	(43)
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-ו CMO, REMIC)					
898	(5)	570	(9)	1,468	(14)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
1,604	(9)	3,541	(66)	5,145	(75)
סך הכל					

31 בדצמבר 2013					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו
שווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי מהתאמות לשווי הוגן	שווי מהתאמות לשווי הוגן
במיליוני ש"ח					
1,362	(66)	315	(17)	1,677	(83)
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)					
2,435	(56)	289	(10)	2,724	(66)
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-ו CMO, REMIC)					
698	(8)	175	(5)	873	(13)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
4,495	(130)	779	(32)	5,274	(162)
סך הכל					

באור 3 - ניירות ערך (המשך)

Mortgage Backed Security - MBS

איגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.

SUB PRIME - מקרה פרטי של MBS

איגרות חוב שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מתיקי משכנתאות של לווים עם דירוג אשראי נמוך שלא העמידו בטחונות מתאימים.

Collateralized Debt Obligation - CDO

אגרת חוב המגובה על ידי תיק אגרות חוב ו/או הלוואות ברמות "בכירות" (Seniority) ובדירוגים שונים.

Synthetic Collateralized Debt Obligation - SCDO

הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות "בכירות" (Seniority) שונות.

Collateralized Loan Obligation - CLO

אגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.

FNMA (Fannie Mae): חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).

FHLMC (Freddie Mac): סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).

GNMA (Ginnie Mae): חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).

Credit Default Swap - CDS

מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים
הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2014					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	אשראי לציבור		בנקים סך וממשלות הכל
			סך הכל		
במיליוני ש"ח					
3,301	498	496	4,295	2	4,297
90	24	356	470	2	472
(574)	(10)	(560)	(1,144)	-	(1,144)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
מחיקות חשבונאיות					
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים					
475	-	364	839	-	839
(99)	(10)	(196)	(305)	-	(305)
25	1	(4)	22	-	22
3,317	513	652	4,482	4	4,486
446	1	47	494	-	494

31 בדצמבר 2013					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	אשראי לציבור		בנקים סך וממשלות הכל
			סך הכל		
במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	3,691	475	395	4,561	4
הוצאות בגין הפסדי אשראי	30	53	182	265	3
מחיקות חשבונאיות	(846) (ב)	(29)	(477)	(1,352)	(5)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים					
קודמות	441 (ב)	-	397	838	-
מחיקות חשבונאיות נטו	(405)	(29)	(80)	(514)	(5)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(15)	(1)	(1)	(17)	-
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹	3,301	498	496	4,295	2
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	373	-	39	412	-

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) סווג מחדש.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2012					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	אשראי לציבור		בנקים וממשלות סך הכל
			סך הכל		
במיליוני ש"ח					
3,441	532	462	4,435	5	4,440
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה					
שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום					
27	3	6	36	-	36
1 בינואר 2012					
1,156	(13)	93	1,236	-	1,236
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(1,225) (ב)	(47)	(443)	(1,715)	(1)	(1,716)
מחיקות חשבוניות					
גביית חובות שנמחקו חשבונית בשנים					
296 (ב)	-	277	573	-	573
קודמות					
(929)	(47)	(166)	(1,142)	(1)	(1,143)
מחיקות חשבוניות נטו					
(4)	-	-	(4)	-	(4)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
3,691	475	395	4,561	4	4,565
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹					
413	-	34	447	-	447
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (מ-2013, למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) סווג מחדש.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2014					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	אשראי לציבור		סך הכל
			בנקים	וממשלות	
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות ^א :					
110,050	52	1,553	111,655	18,300	129,955
שנבדקו על בסיס פרטני					
35,613	75,392	33,808	144,813	1,364	146,177
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
² מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
-	74,239	-	74,239	-	74,239
145,663	75,444	35,361	256,468	19,664	276,132
סך הכל חובות ^א					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ^א :					
2,441	16	64	2,521	4	2,525
שנבדקו על בסיס פרטני					
430	496	541	1,467	-	1,467
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
³ מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור (ב)					
-	495	-	495	-	495
2,871	512	605	3,988	4	3,992
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					

31 בדצמבר 2013					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	לדיור	פרטי אחר	אשראי לציבור		סך הכל
			בנקים	וממשלות	
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות ^א :					
109,908	49	1,709	111,666	12,809	124,475
שנבדקו על בסיס פרטני					
32,564	69,741	30,786	133,091	2,453	135,544
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
² מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
-	68,581	-	68,581	-	68,581
142,472	69,790	32,495	244,757	15,262	260,019
סך הכל חובות ^א					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ^א :					
2,660	15	87	2,762	2	2,764
שנבדקו על בסיס פרטני					
268	483	370	1,121	-	1,121
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
³ מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור (ב)					
-	480	-	480	-	480
2,928	498	457	3,883	2	3,885
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 291 מיליוני ש"ח (בשנת 2013 - 271 מיליוני ש"ח).

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א)

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2014					
חובות לא פגומים -					
מידע נוסף		בעייתיים (ב)			
בפיגור של 30 ימים או יותר (ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר (ד)	סך	לא פגומים (ג) הכל	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
31	9	16,196	579	290	15,327
בינוי ונדל"ן - בינוי					
12	5	22,422	1,331	518	20,573
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
12	-	10,031	20	33	9,978
שרותים פיננסיים					
81	36	69,866	1,499	3,074	65,293
מסחרי - אחר					
136	50	118,515	3,429	3,915	111,171
סך הכל מסחרי					
499	768	74,240	-	775	73,465
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור (ו)					
171	89	34,472	100	335	34,037
אנשים פרטיים - אחר					
806	907	227,227	3,529	5,025	218,673
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,581	-	-	1,581
בנקים בישראל					
-	-	294	-	-	294
ממשלת ישראל					
806	907	229,102	3,529	5,025	220,548
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
23	4	8,571	500	57	8,014
בינוי ונדל"ן					
36	3	18,577	697	259	17,621
מסחרי אחר					
59	7	27,148	1,197	316	25,635
סך הכל מסחרי					
3	27	2,093	65	20	2,008
אנשים פרטיים					
62	34	29,241	1,262	336	27,643
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	17,555	-	-	17,555
בנקים בחו"ל					
-	-	234	-	-	234
ממשלות בחו"ל					
62	34	47,030	1,262	336	45,432
סך הכל פעילות בחו"ל					
868	941	256,468	4,791	5,361	246,316
סך הכל ציבור					
-	-	19,136	-	-	19,136
סך הכל בנקים					
-	-	528	-	-	528
סך הכל ממשלות					
868	941	276,132	4,791	5,361	265,980
סך הכל					

ראה הערות בעמוד 374.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2013					
חובות לא פגומים -					
מידע נוסף		בעייתיים (ב)			
בפיגור של 90 ימים או 30 ועד 89	בפיגור של יותר (ד) (ז) ימים (ה) (ז)	סך	לא פגומים (ג) הכל	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
16	6	14,720	478	558	13,684
בינוי ונדל"ן - בינוי					
22	5	23,374	1,392	196	21,786
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
9	1	10,678	200	6	10,472
שרותים פיננסיים (ז)					
83	31	66,457	1,914	2,677	61,866
מסחרי - אחר (ז)					
130	43	115,229	3,984	3,437	107,808
סך הכל מסחרי					
602	786	68,592	-	803	67,789
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר (ו)					
185	90	31,458	106	306	31,046
אנשים פרטיים - אחר					
917	919	215,279	4,090	4,546	206,643
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,688	-	-	1,688
בנקים בישראל					
-	-	338	-	-	338
ממשלת ישראל					
917	919	217,305	4,090	4,546	208,669
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
122	34	7,667	718	166	6,783
בינוי ונדל"ן					
37	159	19,576	870	317	18,389
מסחרי אחר					
159	193	27,243	1,588	483	25,172
סך הכל מסחרי					
22	-	2,235	90	19	2,126
אנשים פרטיים					
181	193	29,478	1,678	502	27,298
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	13,016	-	-	13,016
בנקים בחו"ל					
-	-	220	-	-	220
ממשלות בחו"ל					
181	193	42,714	1,678	502	40,534
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,098	1,112	244,757	5,768	5,048	233,941
סך הכל ציבור					
-	-	14,704	-	-	14,704
סך הכל בנקים					
-	-	558	-	-	558
סך הכל ממשלות					
1,098	1,112	260,019	5,768	5,048	249,203
סך הכל					

ראה הערות בעמוד 374.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

הערות:

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (ב-2013, למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה באור 2.2.4.ג. להלן.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 533 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 773 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 175 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 198 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.
- (ז) סווג מחדש.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות^א

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך יום פיגור אחד ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (ב-2013, למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2013				
יתרת (ב)	יתרת (ב)	יתרת (ב)	סך הכל	יתרת קרן
חובות פגומים	חובות פגומים	חובות פגומים	סך הכל	יתרת קרן
בגינם קיימת הפרשה	בגינם לא קיימת הפרשה	בגינם לא קיימת הפרשה	סך הכל	יתרת קרן
פרטנית (ג)	פרטנית (ג)	פרטנית (ג)	פרטנית (ג)	פרטנית (ג)
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
108	23	370	478	1,651
979	176	413	1,392	2,520
157	143	43	200	1,160
1,006	356	908	1,914	4,999
2,250	698	1,734	3,984	10,330
-	-	-	-	-
67	44	39	106	1,793
2,317	742	1,773	4,090	12,123
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
2,317	742	1,773	4,090	12,123
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור - מסחרי				
503	302	215	718	900
695	384	175	870	1,058
1,198	686	390	1,588	1,958
62	49	28	90	105
1,260	735	418	1,678	2,063
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1,260	735	418	1,678	2,063
3,577	1,477	2,191	5,768	14,186
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
3,577	1,477	2,191	5,768	14,186
מזה:				
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים				
2,203	1,147	1,115	3,318	
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים				
1,218	348	1,251	2,469	

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה.

(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(ד) סווג מחדש.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

31 בדצמבר 2014		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו (ג)(ד)	יתרה (ב) ממוצעת של חובות פגומים במיליוני ש"ח
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
10	10	501
בינוי ונדל"ן - בינוי		
13	13	1,404
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן		
2	2	150
שרותים פיננסיים		
38	39	1,612
מסחרי - אחר		
63	64	3,667
סך הכל מסחרי		
-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור		
20	20	105
אנשים פרטיים - אחר		
83	84	3,772
סך הכל ציבור - פעילות בישראל		
-	-	-
בנקים בישראל		
-	-	-
ממשלת ישראל		
83	84	3,772
סך הכל פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
8	8	674
בינוי ונדל"ן		
14	14	804
מסחרי אחר		
22	22	1,478
סך הכל מסחרי		
1	1	71
אנשים פרטיים		
23	23	1,549
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל		
-	-	-
בנקים בחו"ל		
-	-	-
ממשלות בחו"ל		
23	23	1,549
סך הכל פעילות בחו"ל		
106	107	5,321
סך הכל ציבור		
-	-	-
סך הכל בנקים		
-	-	-
סך הכל ממשלות		
106	107	5,321
סך הכל		

ראה הערות בעמוד הבא.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך) ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

31 בדצמבר 2013			
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו (ג) (ד)	יתרה (ב) ממוצעת של חובות פגומים	במיליוני ש"ח
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
12	12	549	בינוי ונדל"ן - בינוי
19	19	1,585	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	477	שרותים פיננסיים (ה)
17	19	2,064	מסחרי - אחר (ה)
48	50	4,675	סך הכל מסחרי
-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
5	5	68	אנשים פרטיים - אחר
53	55	4,743	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	ממשלת ישראל
53	55	4,743	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
4	8	787	בינוי ונדל"ן
15	16	894	מסחרי אחר
19	24	1,681	סך הכל מסחרי
1	1	92	אנשים פרטיים
20	25	1,773	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	2	בנקים בחו"ל
-	-	-	ממשלות בחו"ל
20	25	1,775	סך הכל פעילות בחו"ל
73	80	6,516	סך הכל ציבור
-	-	2	סך הכל בנקים
-	-	-	סך הכל ממשלות
73	80	6,518	סך הכל

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 401 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 510 מיליוני ש"ח).

(ה) סווג מחדש.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

31 בדצמבר 2014				
שאינו צובר	צובר (ב)	צובר (ב)	צובר (ב)	סך
הכנסות	בפיגור של 90 ימים או יותר	בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר (ב) לא בפיגור	הכל (ג)
ריבית				
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
411	-	-	18	429
בינוי ונדל"ן - בינוי				
826	-	-	-	826
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
17	-	-	-	17
שרותים פיננסיים				
564	-	-	30	594
מסחרי - אחר				
1,818	-	-	48	1,866
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
61	-	-	-	61
אנשים פרטיים - אחר				
1,879	-	-	48	1,927
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
-	-	-	-	-
בנקים בישראל				
-	-	-	-	-
ממשלת ישראל				
1,879	-	-	48	1,927
סך הכל פעילות בישראל				
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור - מסחרי				
200	-	-	141	341
בינוי ונדל"ן				
213	-	-	185	398
מסחרי אחר				
413	-	-	326	739
סך הכל מסחרי				
25	-	-	11	36
אנשים פרטיים				
438	-	-	337	775
סה"כ ציבור - פעילות בחו"ל				
-	-	-	-	-
בנקים בחו"ל				
-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל				
438	-	-	337	775
סך הכל פעילות בחו"ל				
2,317	-	-	385	2,702
סך הכל ציבור				
-	-	-	-	-
סך הכל בנקים				
-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות				
2,317	-	-	385	2,702
סך הכל				

ראה הערות בעמוד הבא.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2013				
סך	צובר (ב)	צובר (ב)	צובר (ב)	שאינו צובר
הכל (ג)	לא בפיגור	30 ימים ועד 89 ימים	בפיגור של 90 ימים או יותר	הכנסות ריבית
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
301	-	-	-	301
בינוי ונדל"ן - בינוי				
607	-	-	-	607
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
48	-	-	-	48
שרותים פיננסיים				
493	36	-	-	457
מסחרי - אחר				
1,449	36	-	-	1,413
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
50	1	-	-	49
אנשים פרטיים - אחר				
1,499	37	-	-	1,462
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
-	-	-	-	-
בנקים בישראל				
-	-	-	-	-
ממשלת ישראל				
1,499	37	-	-	1,462
סך הכל פעילות בישראל				
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור - מסחרי				
526	304	-	-	222
בינוי ונדל"ן				
404	203	-	-	201
מסחרי אחר				
930	507	-	-	423
סך הכל מסחרי				
40	10	-	-	30
אנשים פרטיים				
970	517	-	-	453
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל				
-	-	-	-	-
בנקים בחו"ל				
-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל				
970	517	-	-	453
סך הכל פעילות בחו"ל				
2,469	554	-	-	1,915
סך הכל ציבור				
-	-	-	-	-
סך הכל בנקים				
-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות				
2,469	554	-	-	1,915
סך הכל				

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2014 בסך 98 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2013 - 123 מיליוני ש"ח).

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)
1. ארגונים מחדש שבוצעו

31 בדצמבר 2014		
מספר	יתרת חוב רשומה לפני	יתרת חוב רשומה
חוזים	ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש
במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
27	241	241
11	385	379
-	-	-
96	150	144
134	776	764
-	-	-
855	10	10
989	786	774
-	-	-
-	-	-
989	786	774
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
12	142	142
49	211	205
61	353	347
12	2	2
73	355	349
-	-	-
-	-	-
73	355	349
1,062	1,141	1,123
-	-	-
-	-	-
1,062	1,141	1,123

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)
 1. ארגונים מחדש שבוצעו (המשך)

31 בדצמבר 2013		
מספר	יתרת חוב רשומה לפני	יתרת חוב רשומה
חוזים	ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש
במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
18 (א)	186 (א)	176 (א)
15	165	138
-	-	-
75	5	5
108 (א)	356 (א)	319 (א)
-	-	-
753	7	7
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	861	326
-	-	-
-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	861	326
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
12	166	166
63	322	321
75	488	487
52	7	7
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	127	494
-	-	-
-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	127	494
סך הכל ציבור	988	820
-	-	-
-	-	-
סך הכל	988	820

(א) סווג מחדש.

באור 4 - סיכון אשראי, ציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)
 2. ארגונים מחדש שכשלו^(ב)

31 בדצמבר 2014		
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה (ג)	
במיליוני ש"ח		
		<u>פעילות לווים בישראל</u>
		<u>ציבור - מסחרי</u>
30	19	בינוי ונדל"ן - בינוי
12	106	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	-	שרותים פיננסיים
109	43	מסחרי - אחר
152	168	סך הכל מסחרי
-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
437	4	אנשים פרטיים - אחר
589	172	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	בנקים בישראל
-	-	ממשלת ישראל
589	172	סך הכל פעילות בישראל
		<u>פעילות לווים בחו"ל</u>
		<u>ציבור - מסחרי</u>
3	16	בינוי ונדל"ן
25	69	מסחרי אחר
28	85	סך הכל מסחרי
8	1	אנשים פרטיים
36	86	סך הכל ציבור - פעילות חו"ל
-	-	בנקים בחו"ל
-	-	ממשלות בחו"ל
36	86	סך הכל פעילות בחו"ל
625	258	סך הכל ציבור
-	-	סך הכל בנקים
-	-	סך הכל ממשלות
625	258	סך הכל

ראה הערות בעמוד הבא.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)
 2. ארגונים מחדש שכשלו^(ב) (המשך)

31 בדצמבר 2013		
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה (ג)	
במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל		
ציבור - מסחרי		
בינוי ונדל"ן - בינוי	46	14
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	17	21
שרותים פיננסיים	2	-
מסחרי - אחר	91	55
סך הכל מסחרי	156	90
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור	-	-
אנשים פרטיים - אחר	523	11
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	679	101
בנקים בישראל	-	-
ממשלת ישראל	-	-
סך הכל פעילות בישראל	679	101
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור - מסחרי		
בינוי ונדל"ן	4	8
מסחרי אחר	27	90
סך הכל מסחרי	31	98
אנשים פרטיים	16	3
סך הכל ציבור - פעילות חו"ל	47	101
בנקים בחו"ל	-	-
ממשלות בחו"ל	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	47	101
סך הכל ציבור	726	202
סך הכל בנקים	-	-
סך הכל ממשלות	-	-
סך הכל	726	202

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ג) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)^(ב), סוג החזר וסוג ריבית

31 בדצמבר 2014					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	סך	מזה: ריבית	מזה: בולט	סך הכל ¹	
חוץ מאזני סך	הכל	משתנה	ובלון		
במיליוני ש"ח					
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	45,206	3,386	33,061	834
מעל 60%	28,222	1,172	21,506	281	
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		745	35	582	1,324
סך הכל		74,173	4,593	55,149	2,439

31 בדצמבר 2013					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	סך	מזה: ריבית	מזה: בולט	סך הכל ¹	
חוץ מאזני סך	הכל	משתנה	ובלון		
במיליוני ש"ח					
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	37,175	3,038	28,542	762
מעל 60%	30,578	1,587	24,177	372	
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		740	43	600	1,061
סך הכל		68,493	4,668	53,319	2,195

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
 יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רבעון נבדקת ההפרשה הקבוצתית המינימאלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול ההפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנדרשת על פי LTV.

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לוזה

31 בדצמבר 2014				
תקרת האשראי		מספר לוויים (ג)	אשראי (א)	סיכון אשראי חוץ מאזני (ב)
באלפי ש"ח		במיליוני ש"ח		
מ	עד			
0	10	641,662	448	1,641
10	20	346,222	1,797	3,474
20	40	443,813	4,671	8,389
40	80	340,268	9,411	9,840
80	150	183,441	13,160	6,368
150	300	100,803	16,610	3,616
300	600	68,176	25,807	2,449
600	1,200	47,228	35,311	3,293
1,200	2,000	11,921	15,633	2,175
2,000	4,000	5,593	12,615	2,321
4,000	8,000	2,465	10,683	2,726
8,000	20,000	1,813	17,776	5,199
20,000	40,000	829	17,459	6,178
40,000	200,000	735	38,009	20,273
200,000	400,000	112	18,622	12,900
400,000	800,000	41	11,740	11,582
800,000	1,200,000	10	4,656	5,290
1,200,000	1,600,000	2	268	2,360
1,600,000	2,000,000	2	2,942	400
2,000,000	2,400,000	3	4,068	2,019
2,400,000	2,800,000	-	-	-
2,800,000	2,855,203	1	2,157	698
סך הכל		2,195,140	263,843	113,191

החל במדרגת אשראי של 8,000 אלפי ש"ח נערך המיון בשיטת איחוד ספציפי, לגבי יתר הלוויים הוצג האשראי באיחוד שכבות.

- (א) לפני השפעת הפרשות להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לוזה ושל קבוצת לוויים, ובתוספת שווי הוגן של מכשירים נגזרים בסך - 7,375 מיליוני ש"ח. עסקאות פתוחות בכרטיסי אשראי שויכו למדרגות האשראי בשיטת איחוד השכבות.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לוזה.
- (ג) מספר הלוויים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי.
- הגדרת "לוזה" וכן הגדרת חבות, לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני הינן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לוזה ושל קבוצת לוויים".

באור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לוה (המשך)

31 בדצמבר 2013				
תקרת האשראי	מספר לוויים (ג) (ד)	אשראי (א) (ד)	חוץ מאזני (ב) (ד)	סיכון אשראי
באלפי ש"ח	במיליוני ש"ח	באלפי ש"ח	במיליוני ש"ח	באלפי ש"ח
מ	עד			
0	10	613,537	688	1,492
10	20	342,442	1,842	3,395
20	40	421,737	4,608	7,805
40	80	326,383	9,089	9,344
80	150	168,932	11,787	6,118
150	300	91,050	14,931	3,328
300	600	62,610	23,828	2,320
600	1,200	41,427	31,064	3,022
1,200	2,000	10,883	14,199	2,158
2,000	4,000	5,433	12,021	2,495
4,000	8,000	2,427	10,523	2,727
8,000	20,000	1,813	17,551	5,473
20,000	40,000	821	15,812	6,458
40,000	200,000	688	35,878	18,538
200,000	400,000	107	14,980	13,871
400,000	800,000	42	10,814	11,916
800,000	1,200,000	9	6,564	2,188
1,200,000	1,600,000	5	4,382	2,539
1,600,000	2,000,000	2	519	2,795
2,000,000	2,400,000	3	2,607	3,777
2,400,000	2,800,000	1	2,376	41
2,800,000	3,200,000	-	-	-
3,200,000	3,523,640	1	2,941	583
סך הכל		2,090,353	249,004	112,383

החל במדרגת אשראי של 8,000 אלפי ש"ח נערך המיון בשיטת איחוד ספציפי, לגבי יתר הלוויים הוצג האשראי באיחוד שכבות.

- (א) לפני השפעת הפרשות להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לוה ושל קבוצת לוויים, ובתוספת שווי הוגן של מכשירים נגזרים בסך 4,247 מיליוני ש"ח. עסקאות פתוחות בכרטיסי אשראי שויכו למדרגות האשראי בשיטת איחוד השכבות.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לוה.
- (ג) מספר הלוויים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי.
- הגדרת "לוה" וכן הגדרת חבות, לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני הינן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לוה ושל קבוצת לוויים".
- (ד) סווג מחדש.

ד. מידע אודות הלוואות שנמכרו

תמורה בסך 344 מיליון ש"ח התקבלה עבור הלוואות מסחריות שנמכרו בשנת 2014 (718 מיליוני ש"ח בשנת 2013).

למידע נוסף לגבי עסקאות מכירת הלוואות ראה באור 5.א.21. להלן.

באור 5- אשראי לממשלות

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
במיליוני ש"ח	
294	338
234	220
528	558

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. הרכב

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
חברות כלולות	
במיליוני ש"ח	
סך כל השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות רכוש אחר ומוניטין)	
2,216	1,689
מזה - רווחים שנצברו ממועד הרכישה	
1,031	1,000
סעיפים שנצברו בהון ממועד הרכישה:	
15	(141)
התאמות בגין חברות כלולות	
פרטים בדבר מוניטין ורכוש לא מוחשי אחר:	
קצב ההפחתה	
0-20 שנה	0-20 שנה
228	(א) 228
146	157
הסכום המקורי, נטו	
יתרה להפחתה	

(א) נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, טרם השלימה חברה הבת את ייחוס תמורת הרכישה לנכסים ולהתחייבויות הנרכשים.

פרטים לגבי ערך בספרים ושווי השוק של השקעות סחירות

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
ערך שווי	ערך שווי
בספרים שוק	בספרים שוק
במיליוני ש"ח	
1,318	2,526
2,566	1,137

החברה לישראל בע"מ

ב. חלק הקבוצה ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות

2014	2013	2012
במיליוני ש"ח		
88	(313)	(31)
חלק הקבוצה ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות		
(46)	20	(36)
הפרשה (הטבה) למסים נדחים		
42	(293)	(67)
חלק הקבוצה ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר השפעת מס		

ג. פרטים בדבר חברות מוחזקות

1. החזקות בתאגידי החזקה ריאליים (קונגלומרט)

החזקות הבנק בתאגידיים ריאליים כפופה למגבלות הקבועות בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ("חוק הבנקאות"). חוק הבנקאות קובע, בין היתר, בסעיף 24א' לחוק, כי תאגיד בנקאי רשאי להחזיק יותר מ-1% באמצעי שליטה בקונגלומרט אחד בלבד (תאגיד שהונו עולה על כ-2,000 מיליון ש"ח והפועל ביותר משלושה ענפי משק). הבנק מחזיק בקונגלומרט - החברה לישראל. בהתאם למכתב המפקח על הבנקים מיום 4 במרס 2015, על הבנק לפעול בהקדם האפשרי להפסקת ההשפעה המהותית שלו בחברה לישראל, לרבות בדרך של ויתור פרמננטי על ייצוג הבנק בדירקטוריון החברה לישראל ועל זכותו למנות דירקטורים בה.

למידע נוסף ראה באור 31.

יצוין כי על פי החקיקה שהתקבלה בעקבות הרפורמה בשוק ההון, בנק רשאי להחזיק חמישה אחוזים בהון חברה לביטוח ועשרה אחוזים בהונו של תאגיד השולט בחברה לביטוח. כמו כן על פי תיקון חוק הבנקאות (רישוי) ממרס 2010 בנק רשאי להחזיק בחברה לביטוח אחת בלבד שהונה העצמי על פי סעיף 35 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, עולה על 2,000 מיליון ש"ח.

2. פרטים בנושא ירידת ערך

לאור שינויי רגולציה בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית בעולם, ובשוויץ בפרט, המייקרים את עלות השירות, ולאור השפעתם הצפויה של שינויים אלה גם על לאומי פרייבט בנק (לשעבר: בנק לאומי שוויץ), הפחית הבנק את יתרת המוניטין בסך 45 מיליון ש"ח. (בשנת 2013 - 76 מיליון ש"ח).

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ד. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

1. חברות בת מאוחדות^(א)

31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		פרטים על החברה	שם החברה
2013	2014	2013	2014	2013	2014		
השקעה במניות לפי שווי מאזני		חלק בזכויות בההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים			
במיליוני ש"ח		%	%	%	%		
בישראל							
550	650	99.7	99.7	99.7	99.7	עסקי בנק כללי	בנק ערבי ישראלי בע"מ
58	57	100.0	100.0	100.0	100.0		לאומי לפיתוח החקלאות בע"מ
105	104	99.8	99.8	99.6	99.6		לאומי לפיתוח התעשייה בע"מ
676	1,131	100.0	100.0	100.0	100.0	שירותים עסקיים ופיננסים	לאומי פרטנרס בע"מ (ג)
986	994	99.8	99.8	99.5	99.5	החכרת ציוד ומתן הלוואות	לאומי-טק בע"מ (ד)
157	168	100.0	100.0	100.0	100.0	גיוס כספים באמצעות הנפקת אגרות חוב	לאומי חברה למימון בע"מ
1,122	1,242	80.0	80.0	80.0	80.0	מתן שירות כרטיסי אשראי	לאומי קארד בע"מ
21	23	100.0	100.0	100.0	100.0		לאומי ניירות ערך והשקעות בע"מ
38	42	100.0	100.0	100.0	100.0	שירותי תפעול לקופות גמל וקרנות נאמנות	לאומי שירותי שוק ההון בע"מ
503	545	100.0	100.0	100.0	100.0	החזקות פיננסיות	לאומי אחזקות פיננסיות בע"מ
בחוץ לארץ							
504	371	100.0	100.0	100.0	100.0	חברת החזקות - רשומה בארה"ב	בנק לאומי לישראל קורפוריישן
1,897	2,106	99.9	99.9	99.9	99.9	עסקי בנק כללי - רשומה בארה"ב	בנק לאומי ארה"ב (ה)
725	800	99.8	100.0	99.8	100.0	עסקי בנק כללי - רשומה בבריטניה	בנק לאומי בריטניה פ.י.א.ל.סי
956	399	98.6	98.6	94.8	94.8	עסקי בנק כללי - רשומה בשוויצריה	Leumi Private Bank (ו)
81	96	100.0	100.0	100.0	100.0	ביטוח	לאומי רי לימיטד
164	145	100.0	100.0	100.0	100.0	עסקי בנק כללי - רשומה בלוקסמבורג	בנק לאומי (לוקסמבורג) ס.א.
247	190	99.9	99.9	99.9	99.9	עסקי בנק כללי - רשומה ברומניה	לאומי רומניה ס.א.
חברות המוחזקות על ידי בנק לאומי ארה"ב							
4,827	5,428	99.9	99.9	99.9	99.9		בנק לאומי פיננשיאל קורפוריישן (וו)
3,426	3,892	99.9	99.9	99.9	99.9		לאומי ארה"ב חברה להשקעות (וו)

ראה הערות בעמוד 392.

31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
ערביות עבור		סעיפים אחרים		דיבידנד שנרשם		תרומה לרווח הנקי		המיוחס לבעלי		השקעות הוניות		יתרת מוניטין ורכוש	
החברה לטובת		שנצברו בהון				מניות התאגיד		הבנקאי		אחרות (ז)		לא מוחשי	
גפים שמחוץ		העצמי (ב)				הפסד מירידת ערך							
לקבוצה													
-	-	-	-	80	-	-	-	106	100	104	103	-	-
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-
578	523	37	169	-	-	-	-	213	286	1,195	1,126	-	-
2	5	1	(1)	-	-	-	-	22	9	-	-	-	-
-	-	-	-	13	-	-	-	13	11	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	160	160	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	5	2	-	-	-	-
-	-	(38)	61	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
52	58	(183)	239	-	-	-	-	64	(225)	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	(66)	73	480	507	-	-
-	-	(41)	(4)	-	-	-	-	(57)	(554)	186	188	61	25
-	-	-	-	18	-	-	-	5	15	-	-	-	-
25	30	2	-	-	-	-	-	10	(20)	40	34	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-	(7)	(57)	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	(349)	601	-	-	-	-
-	-	-	-	61	(10)	-	-	(233)	456	-	-	-	-

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ד. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות (המשך)

2. חברות כלולות

31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2013	2014	2013	2014
חלק בהון			
חלק בזכויות		המקנה זכות	
ההצבעה		לקבלת רווחים	
פרטים על החברה		שם החברה	
%		%	
18.1	18.1	18.1	18.1
חברת אחזקות		החברה לישראל בע"מ	

- (א) הנתונים לגבי החברות המאוחדות משקפים את השקעת הבנק בהן בניכוי השקעות כל חברה בחברות אחרות בקבוצת הבנק, ואת חלק הבנק בתוצאות פעולותיהן בניכוי חלקה של כל חברה בתוצאות הפעולות של חברות אחרות בקבוצת הבנק בגין ההשקעות האמורות.
- (ב) כולל התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה של חברות מאוחדות לפי שווי הוגן.
- (ג) חלק הבנק בקרן הון בגין הטבה בהלוואות בעלי שליטה 123 מיליוני ש"ח.
- (ד) חלק הבנק בקרן הון בגין הטבה בהלוואות בעלי שליטה 82 מיליוני ש"ח. לשעבר לאומי ליסינג והשקעות בע"מ.
- (ה) ההשקעה בחברה נעשתה על ידי בנק לאומי לישראל קורפוריישן.
- (ו) חברות נכסים שהוקמו על ידי בנק לאומי ארה"ב ומאוחדות בדוחות הכספיים שלהם. לחברות הון עצמי כנגד אשראים שהועברו מבנק לאומי ארה"ב. עקב התאמת הדוחות ותרומתם לשקלים, נוצרים רווחים (הפסדים) על ההון שבמאחד מקוזזים מלאומי ארה"ב.
- (ז) השקעות הוניות אחרות כוללות שטרי הון והלוואות בעלים.
- (ח) יתרת מוניטין בניכוי הפסדים מצטברים לירידת ערך מוניטין.
- (ט) כולל קרנות הפרשי תרגום וקרנות אחרות אשר נצברו בעודפים.
- (י) ביום 5 בפברואר 2015 רכש הבנק מניות מהמיעוט, לאחר הרכישה שיעור ההחזקה הינו 99.8%.

31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
השקעות						השקעות		השקעות		השקעות		השקעות	
יתרת מוניטין						במניות		במניות		במניות		במניות	
ורכוש לא						לפי		לפי		לפי		לפי	
מוחשי (ח)						שווי מאזני		שווי שוק		התאגיד הבנקאי		שנרשם	
במיליוני ש"ח													
30	17	(42)	114	-	-	(340)	(8)	2,526	2,566	1,137	1,318	31	26

באור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ה. מוניטין ורכוש בלתי מוחשי

מוניטין	תיקי ניירות ערך לקוחות	סך הכל
במיליוני ש"ח		
עלות		
ליום 31 בדצמבר 2012	274	83
תוספות	-	-
ליום 31 בדצמבר 2013	274	83
תוספות	1	-
ליום 31 בדצמבר 2014	275	83
הפחתות והפסדים מירידת ערך		
ליום 31 בדצמבר 2012	156	12
הפחתה לשנה	-	14
הפחתות והפסדים מירידת ערך	76	-
ליום 31 בדצמבר 2013	232	26
הפחתה לשנה	-	12
הפסד מירידת ערך	-	45
ליום 31 בדצמבר 2014	232	83
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2014	43	-
הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר 2012	118	71
ליום 31 בדצמבר 2013	42	57
ליום 31 בדצמבר 2014	43	-

א. הרכב

בניינים ומקרקעין (א) וכלי רכב (ב) ציד, ריהוט וכלי רכב (ב) תוכנות (ב) סך הכל			
במיליוני ש"ח			
עלות			
ליום 31 בדצמבר 2012	3,395	3,211	4,632
11,238			
תוספות	70	167	511
748			
גרועות	(41)	(15)	(129)
(185)			
התאמות מהפרשי תרגום	(2)	(5)	-
(7)			
ליום 31 בדצמבר 2013	3,422	3,358	5,014
11,794			
תוספות	127	146	540
813			
גרועות	(38)	(68)	(20)
(126)			
התאמות מהפרשי תרגום	6	9	-
15			
ליום 31 בדצמבר 2014	3,517	3,445	5,534
12,496			
פחת שנצבר			
ליום 31 בדצמבר 2012	1,836	2,531	3,166
7,533			
הפרשה בשנת הדיווח	82	174	517
773			
הפסדים מירידת ערך שבוטלו	(5)	-	-
(5)			
גרועות	(32)	(12)	(101)
(145)			
ליום 31 בדצמבר 2013	1,881	2,693	3,582
8,156			
הפרשה בשנת הדיווח	85	160	482
727			
הפסדים מירידת ערך שבוטלו	(1)	-	-
(1)			
גרועות	(30)	(65)	(20)
(115)			
ליום 31 בדצמבר 2014	1,935	2,788	4,044
8,767			
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2014	1,582	657	1,490
3,729			
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2013	1,541	665	1,432
3,638			
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2012	1,559	680	1,466
3,705			

(א) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.
(ב) סווג מחדש.

ב. שיעור הפחת הממוצע:

31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013
בניינים ומקרקעין -	3.48%	3.34%
ציד, ריהוט וכלי רכב -	15.17%	15.86%
תוכנות -	16.77%	19.52%

באור 7 - בניינים וציוד (המשך)

- ג. הקבוצה הינה בעלת זכויות בדרך של שכירות או חכירה במקרקעין ובציוד לתקופה של מ-1 שנים עד 60 שנים מתאריך המאזן בסכום (לאחר פחת) של 132 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 134 מיליוני ש"ח).
- ד. נדל"ן להשקעה - בניינים ומקרקעין שאינם בשימוש הקבוצה, בעיקר בניינים מושכרים, כלולים במאזן בסך 26 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 26 מיליוני ש"ח).
- ה. סעיף בניינים וציוד כולל שיפורים וזכויות שכירות, לרבות תשלומים על חשבון. חלק מהבניינים על קרקע חכורה. נכסים בסך 177 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 216 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רישום מקרקעין. הסיבות העיקריות לאי רישום הינן העדר הסדר רישום מקרקעין באזור ("פרצלציה") ואי רישום פרויקט כבית משותף על ידי הקבלן/היזם.
- ו. בניינים העומדים למכירה בסך 74 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 66 מיליוני ש"ח) מוצגים לאחר ניכוי הפרשה להפסדים צפויים. השווי ההוגן של נכסים העומדים למכירה ליום 31 בדצמבר 2014 הינו 154 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 141 מיליוני ש"ח).
- ז. יתרת התוכנות כוללת עלויות שהונו במהלך השנה בקשר עם פיתוח תוכנות מחשב בסך 349 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 365 מיליוני ש"ח).

באור 8 - נכסים אחרים

31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	
במיליוני ש"ח		
3,135 (א)	3,194	מסים נדחים לקבל, נטו - ראה באור 2.6.
771	1,118	עודף היעודה לפיצויים מעל העתודה - ראה באור 15.ג.
11	6	נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה עקב סילוק אשראים בעייתיים
378	432	שווי פוליסת ביטוח בשלוחה בחו"ל
66	93	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
		הוצאות הנפקה להפחתה של אגרות חוב, שטרי התחייבויות
43	31	וכתבי התחייבות נדחים
161	145	הכנסות לקבל
189	181	הוצאות מראש
428	301	חייבים אחרים ויתרות חובה
5,182	5,501	סך כל הנכסים האחרים

(א) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1.ח.

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013	
במיליוני ש"ח		
בישראל		
לפי דרישה		
אינם נושאים ריבית	54,937	43,800
נושאים ריבית	55,823	49,417 (א)
סך הכל לפי דרישה	110,760	93,217
לזמן קצוב	161,900	163,575 (א)
סך כל פיקדונות בישראל ¹	272,660	256,792
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
אינם נושאים ריבית	13,945	12,887
נושאים ריבית	2,919	2,587
סך הכל לפי דרישה	16,864	15,474
לזמן קצוב	13,873	13,737
סך כל פיקדונות מחוץ לישראל	30,737	29,211
סך כל פיקדונות הציבור	303,397	286,003
¹ מזה:		
פיקדונות של אנשים פרטיים	121,943	125,774
פיקדונות של גופים מוסדיים	30,978	29,554
פיקדונות של תאגידים ואחרים	119,739	101,464

(א) סווג מחדש.

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013	
במיליוני ש"ח		
עד 1	86,042	84,392
מעל 1 ועד 10	78,995	80,261
מעל 10 ועד 100	52,543	47,525
מעל 100 ועד 500	30,537	26,907
מעל 500	55,280	46,918
סך הכל	303,397	286,003

באור 10 - פיקדונות מבנקים

31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013
במיליוני ש"ח		
בישראל		
בנקים מסחריים:		
פיקדונות לפי דרישה	3,099	2,591 (א)
פיקדונות לזמן קצוב	793	1,040
קיבולים	526	506
בנקים מרכזיים:		
פיקדונות לפי דרישה	-	32 (א)
פיקדונות לזמן קצוב	-	-
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים:		
פיקדונות לפי דרישה	47	67 (א)
פיקדונות לזמן קצוב	2	10 (א)
קיבולים	89	64
סך כל הפיקדונות מבנקים	4,556	4,310

(א) סווג מחדש.

באור 11 - אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות

משך חיים	שעור תשואה	פנימי (א)	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
ממוצע (א)	שנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	
אגרות חוב ושטרי התחייבות (ב):				
1.1	5.0	652	980	במטבע ישראלי צמוד למדד המחירים לצרכן
כתבי התחייבות נדחים (ב)(ה)(ו):				
4.4	3.1	4,547	4,554	במטבע ישראלי לא צמוד
2.8	4.1	18,469	19,897	במטבע ישראלי צמוד למדד המחירים לצרכן (ד)
4.3	4.1	10	10	בפר"ש
סך כל אגרות החוב, שטרי ההתחייבות וכתבי ההתחייבות הנדחים				
		23,678	25,441	

(א) משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי. שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את תזרים התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית.

(ב) יתרת הנכיון בקיזוז הפרמיה על אגרות חוב ועל כתבי התחייבות נדחים שטרם נזקפה לדוח רווח והפסד קוזה מאגרות החוב.

(ג) משך חיים ממוצע למועד שינוי הריבית מבוסס על חישוב משך חיים ממוצע אפקטיבי כפי שמחושב לצורך תוספת ד'. בכתבי התחייבות נדחים לא צמודים 1.48 שנים, בצמודים למדד 2.54 שנים ובכתבי התחייבות נדחים בפר"ש 3.33 שנים.

(ד) מזה שטרי הון נדחים (לא סחירים) המהווים הון רובד 2 בסך 519 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 520 מיליוני ש"ח) אשר בנסיבות מסוימות ניתנים להמרה למניות.

(ה) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב סך של 14,832 מיליוני ש"ח צמוד מדד וסך של 4,499 מיליוני ש"ח לא צמוד (31 בדצמבר 2013 - 15,656 מיליוני ש"ח צמוד ו- 4,500 מיליוני ש"ח לא צמוד).

(ו) הון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III.

באור 12 - התחייבות אחרות

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013	במיליוני ש"ח
220	140	עתודה למסים נדחים, נטו - ראה באור 26(ז)
24	310	עודף הפרשות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
6,546	6,000 (א)	עודף עתודות על יעודות לפיצויי פרישה ולפנסיה - ראה באור 15 (ג)
945	931	הפרשה לחופשה שלא נוצלה ולמענקי יובל
685	597	הכנסות מראש
494	412	הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפי אשראי חוץ מאזניים
316	632	הוצאות לשלם בגין שכר והוצאות נלוות
6,363	6,156	זכאים בגין כרטיסי אשראי
385	390	הוצאות לשלם
758	858	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
1,979	1,383	זכאים אחרים ויתרות זכות
18,715	17,809	סך כל ההתחייבויות האחרות

(א) הוצג מחדש.

א. הון המניות

2014		2013	
רשום	מונפק ונפרע * רשום	מונפק ונפרע *	רשום
ש"ח	ש"ח	ש"ח	ש"ח
מניות רגילות בנות 1.0 ש"ח	3,215,000,000	1,473,551,221	3,215,000,000

* כל המניות שהונפקו רשומות על שם. המניות שהונפקו ושיונפקו הומרו או יומרו לסטוק רגיל הניתן להעברה ביחידות בנות 1.0 ש"ח.

הסטוק הרגיל רשום למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

400,000,000 ש"ח ע.נ. פיקדונות/שטרי הון נדחים (לא סחירים) צמודי מדד, שהונפקו ביוני וביוני 2002, הניתנים לפרעון ביוני וביוני 2101 ואשר הוכרו על ידי בנק ישראל כהון משני עליון של הבנק, ניתנים להמרה בנסיבות מסוימות אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים בהתאם לנוסחת המרה כקבוע בתנאי הפיקדון/שטר הון נדחה, ב-152,952,469 מניות רגילות של הבנק, נכון לתאריך הדוח.

ב. תוכנית תגמול מבוסס מניות

ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק בגין השנים 2013-2016, וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצת ועדת התגמול. מדיניות התגמול מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק ועל הקבוע בהוראה 301A החדשה להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי.

כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים לנושאי המשרה בבנק בגין שנת 2013 ובהתאם למדיניות התגמול הנ"ל, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק בחודש מרס 2014 הקצאה ללא תמורה של 657,869 יחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (Performance Share Units) ("יחידות PSU") ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי ולנושאי משרה אחרים בבנק, במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. בהתאם לכך, הנפיק הבנק ביום 13 באפריל 2014 את יחידות ה-PSU הנ"ל על שם הנאמן, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ ("הנאמן"). כמפורט בדוח ההצעה הפרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 31 במרס 2014 ("דוח ההצעה הפרטית") ועל פי התנאים האמורים שם, השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות ה-PSU האמורות הסתכם לסך של כ-8.97 מיליון ש"ח.

בהתאם לאמור במדיניות התגמול, שיעור הכמות הכוללת והמצטברת של יחידות ה-PSU שתוקצנה לכלל הבכירים (יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל הראשי וחברי הנהלת הבנק) בגין כל שנות תכנית המענקים (2013 עד 2016) לא תעלה על 0.38% מההון המונפק והנפרע של הבנק. (ראה באור 15.2).

הבשלתן של יחידות ה-PSU תיעשה בשלוש מנות שוות והיא מותנית בתוצאות העסקיות של הבנק של כל אחת מן השנים הקלנדאריות 2014, 2015 ו-2016. בהתאם ובכפוף לאמור ולתנאים הקבועים במדיניות התגמול של הבנק וכמפורט בדוח ההצעה הפרטית, כאשר בכפוף להתקיימות כל התנאים ביחס לאותו מועד הבשלה, תומר כל יחידת PSU באופן אוטומטי למניה אחת בת 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, בהגיע כל מועד הבשלה.

בחודש מרס 2014 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק הקצאה ללא תמורה של 81,414 יחידות מניה חסומות (Restricted Share Units) ("יחידות RSU") לשני נושאי משרה בבנק, במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה וכמפורט בדוח ההצעה הפרטית. בהתאם לכך, הנפיק הבנק ביום 13 באפריל 2014 את יחידות ה-RSU הנ"ל על שם הנאמן. כמפורט בדוח ההצעה הפרטית ועל פי התנאים האמורים שם, השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות ה-RSU האמורות, הסתכם לסך של כ-1.1 מיליון ש"ח.

הבשלתן של יחידות ה-RSU תיעשה בשלוש מנות שוות והיא מותנית בהמשך עבודתו של כל אחד מנושאי המשרה הניצעים בבנק או בקבוצת הבנק, במועד ההבשלה של כל אחת מהמנות, בהתאם ובכפוף לאמור בדוח ההצעה הפרטית, כאשר במקרה בו התקיים התנאי האמור, תומר כל יחידת RSU באופן אוטומטי למניה אחת בת 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, בהגיע כל מועד הבשלה.

אם לא התקיימו התנאים הקבועים להבשלתן של יחידות PSU ויחידות RSU למניות באיזה ממועדי ההבשלה, יפקעו ויתבטלו היחידות אשר היה עליהן להבשיל באותו מועד, ובכלל זה יפקעו ויתבטלו כל הזכויות הנלוות אליהן.

יחידות ה-PSU ויחידות ה-RSU שהוקצו כאמור אינן סחירות, כאשר בהתאם לאישור הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ("הבורסה"), המניות שתנבענה מהבשלת היחידות הנ"ל תירשמנה למסחר בבורסה על-שם החברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ.

ג. שינויים בהון הבנק

ביום 13 באפריל 2014 הנפיק הבנק 657,869 יחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (Performance Share Units), על שם הנאמן, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ ("הנאמן"), עבור יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל הראשי ונושאי משרה אחרים בבנק. בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-PSU האמורות בכל אחד ממועדי ההבשלה, כאמור וכמפורט בדוח הצעה פרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 31 במרס 2014 ("דוח ההצעה הפרטית"), תבשלנה יחידות ה-PSU האמורות ל-657,869 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, אשר יהוו כ-0.045% מההון המונפק והנפרע של הבנק. מועד ההבשלה הראשון של יחידות ה-PSU צפוי להיות לאחר מועד פרסום הדוחות הכספיים.

ביום 13 באפריל 2014 הנפיק הבנק 81,414 יחידות מניה חסומות (Restricted Share Units), על שם הנאמן, עבור שני נושאי משרה בבנק. בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-RSU האמורות בכל אחד ממועדי ההבשלה, כאמור וכמפורט בדוח ההצעה הפרטית, תבשלנה יחידות ה-RSU האמורות ל-81,414 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, אשר יהוו כ-0.005% מההון המונפק והנפרע של הבנק. במועד פרסום דוחות אלו טרם הגיע מועד הבשלה של איזה מיחידות ה-RSU למניות הבנק.

אם לא התקיימו התנאים הקבועים להבשלתן של יחידות PSU ויחידות RSU למניות באיזה ממועדי ההבשלה, יפקעו ויתבטלו היחידות אשר היה עליהן להבשיל באותו מועד, ובכלל זה יפקעו ויתבטלו כל הזכויות הנלוות אליהן.

יחידות ה-PSU ויחידות ה-RSU שהוקצו כאמור אינן סחירות, כאשר בהתאם לאישור הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ("הבורסה"), המניות שתנבענה מהבשלת היחידות הנ"ל תירשמנה למסחר בבורסה על-שם החברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ.

ד. דיבידנד

בגין השנים 2012-2014, הבנק לא חילק דיבידנדים.

מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, ביום 15 בינואר 2013 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור
- אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל
- כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.

בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר.

התיקון נכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013.

כמו כן, במכתב המפקח על הבנקים בנושא מדיניות הון לתקופת ביניים, נקבע כי לא יחלק תאגיד בנקאי דיבידנד אם אינו עומד ביחס הון ליבה של לפחות 7.5% או אם חלוקה כאמור תגרום לאי עמידה ביחס הנ"ל. בנוסף, במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל 3 - יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו (לפירוט נוסף ראה באור 13 א.ו. להלן).

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורו של המפקח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

באור 13א - הון והלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

31 בדצמבר 2014	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2013
(באזל III)(א)	(באזל II)(ב)(ו)	
במיליוני ש"ח		
א. נתונים		
הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר ניכויים	26,082 (ז)	25,967 (ז)
הון רובד 2, לאחר ניכויים	14,337	15,007
סך הכל הון כולל	40,419	40,974
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	255,932 (ז)	247,728 (ז)
סיכונים שוק	10,613	10,510
סיכון תפעולי (ג)	20,426	20,426
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	286,971	278,664
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.09% (ז)	9.32% (ז)
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.08% (ז)	14.70% (ז)
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00% (ה)	-
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	12.50% (ה)	9.00%
ב. חברות בנות משמעותיות		
בנק ערבי ישראלי		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.58%	11.85%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	12.97%	12.50%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00% (ה)	-
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	12.50% (ה)	9.00%
לאומי קארד בע"מ		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	16.40%	16.00%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	17.30%	16.00%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00% (ה)	-
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	12.50% (ה)	9.00%
בנק לאומי ארה"ב (ד)		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.70%	11.70%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.54%	14.54%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים	10.00%	10.00%

(א) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

(ב) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.

(ג) הקצאת הון נדבר 1 בגין הסיכון התפעולי הינה על פי הגישה הסטנדרטית.

(ד) השלוחה בארה"ב תחל לדווח בהתאם לכללי באזל 3 החל מה-1 בינואר 2015 בלבד. יחס הלימות ההון המדווח לתקופה זו הינו בהתאם לכללי באזל 1.

(ה) יחסי ההון הנדרשים לפי הוראות המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2015. ליחסים אלה החל מיום 1 בינואר 2015 תתוסף דרישת הון של 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ייחס ההון הכולל המזערי שיידרש ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.25% ו-13.75%, בהתאמה.

(ו) יש להתייחס להון עצמי רובד 1 בנתוני באזל II כהון רובד 1.

(ז) הוצג מחדש לרבות שינויים עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1'1.

באור 13א - הון והלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2013
(באזל III)(א)			(באזל II)(ב)(ג)
במיליוני ש"ח			
ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון			
1. הון עצמי רובד 1			
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	28,093	26,129 (ד)	25,948 (ד)
הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - זכויות מיעוט	303	299	340
סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	28,396	26,428	26,288
התאמות פיקוחיות וניכויים:			
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים	(189)	(234)	(256)
מיסים נדחים לקבל	(75)	(108) (ד)	-
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור	-	-	-
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1	(2)	(4)	(65)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1	(266)	(346)	(321)
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	28,130	26,082	25,967
2. הון רובד 2			
הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים	11,640	11,639	14,544
הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים	3,044	2,698	528
סך הון רובד 2 לפני ניכויים	14,684	14,337	15,072
ניכויים:			
סך הכל ניכויים - הון רובד 2	-	-	(65)
סך הכל הון רובד 2	14,684	14,337	15,007
(א) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.			
(ב) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.			
(ג) יש להתייחס להון עצמי רובד 1 בנתוני באזל II כהון רובד 1.			
(ד) הוצג מחדש לרבות שינויים עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1.יח.			

31 בדצמבר 2014			1 בינואר 2014 (ב)
(באזל III)			
באחוזים			
ד. יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר	8.09% (א)	8.88%	299
השפעת הוראות המעבר	1.12%	0.21%	
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום השפעת הוראות המעבר	9.21%	9.09%	299

- (א) לרבות השפעה צפויה של אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, לפי נתונים צפויים ליום 1 בינואר 2015.
- (ב) הוצג מחדש לרבות שינויים עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1.יח.

ה. מגבלות על הלוואות לדיור

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור", אשר מגדירה מחדש את המונח שיעור החזר מהכנסה וכוללת, בין היתר, דרישות חדשות בנושא הלימות הון:

- מגבלת משקל סיכון על הלוואות העולות על 5 מיליון ש"ח: הלוואה העולה על 5 מיליון ש"ח, העומדת בתנאי סעיף 72 לקבלת משקל סיכון מופחת תשוקלל ב-100% החל מיום 1 באוקטובר 2014. במידה וסכום הלוואה יורד מתחת ל-5 מיליון ש"ח, ניתן להפחית חזרה את משקל הסיכון בהתאם לסעיף 72 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.
- עדכון משקל סיכון מוגבר להלוואות ממונפות בריבית משתנה: החל מיום 1 בינואר 2015, תאגידים בנקאיים רשאים להפחית את משקל הסיכון מ-100% ל-75%, להלוואות ממונפות בריבית משתנה אשר ניתנו בין התאריכים 26 באוקטובר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2012. ההשפעה הינה קיטון בנכסי סיכון בסך של כ-714 מיליון ש"ח. גידול ביחס הון עצמי רובד 1 של כ-0.02% וגידול ביחס ההון הכולל של כ-0.04%.

ו. אימוץ הוראות באזל III ביום 1 בינואר 2014

ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא "דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון". החוזר הנ"ל קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל III. דרישות הגילוי נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014 ואילך.

בטבלה לעיל מוצגת ההשפעה של אימוץ הוראות באזל III ביום 1 בינואר 2014 וזאת בהתאם למצב הבנק ביום 31 בדצמבר 2013. בחישוב ההשפעה של אימוץ הוראות באזל III ביום 1 בינואר 2014 הובאו בחשבון הוראות המעבר המפורטות לעיל.

ז. הלימות ההון

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, המבטאת את תיאבון הסיכון שלה, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל וגבוהה מהשיעור הנדרש על פי תוצאת ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדים שהקבוצה תרצה לעמוד בהם בעת אירוע תרחיש קיצון.

ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים הוראות סופיות לאימוץ המלצות באזל 3 בישראל, ובהן תיקון של הוראת ניהול בנקאי תקין 201 בנושא "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות". על פי הוראה זו, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015.

בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על לאומי.

הגעה ליעדים אלו תיושם בצורה הדרגתית. לאומי ישמור על מרווח תכנוני מעל ליעדים אלו.

באור 13א - הון והלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

בנוסף, כל התאגידים הבנקאיים בישראל יידרשו לעמוד ביחס הון כולל בשיעור של 12.5%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי גדול יידרש לעמוד ביחס הון כולל בשיעור של 13.5%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על לאומי.

בעקבות ניתוח מפת הסיכונים ב-ICAAP, החליט דירקטוריון הבנק לקבוע את יעדי הלימות ההון הכולל שהקבוצה תרצה לעמוד בהם בעת אירוע תרחיש קיצון.

הבנק נערך כדי לעמוד ביעדים המתוארים לעיל, התואמים את דרישות המפקח על הבנקים כפי שנכללו בהוראות.

ח. יחס כיסוי נזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין - 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל.

יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות יונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית תיקבע על 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות. במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות.

ליום 31 בדצמבר 2014 וליום 31 בדצמבר 2013, אגרות חוב וכתבי התחייבות שהונפקו על ידי חברות מאוחדות בארץ אינן מובטחות על ידי שעבודים שוטפים על נכסיהן. סניפים בחו"ל וחברות מאוחדות שיעבדו ניירות ערך ונכסים אחרים להבטחת פיקדונות שנתקבלו מ-FHLB (Federal Home Loan Bank) וכן התחייבויות מסוימות בהתאם לדרישת שלטונות הארצות בהן הם פועלים. הנכסים המשועבדים מסתכמים בסך 1,024 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 358 מיליוני ש"ח). סך ההתחייבויות בגין שועבדו הנכסים מסתכמות בסך 289 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 295 מיליוני ש"ח).

הבנק מבצע השאלות לזמן קצר של ני"ע במט"ח מהתיק הזמין, דרך מסלקת יורוקליר, ללקוחות אחרים של המסלקה ללא ידיעת זהות השואלים. ההשאלות מבוצעות בערבות מלאה של מסלקת יורוקליר שהינה מוסד פיננסי בדירוג AA+. שווי יתרת ניירות ערך המושאלים למסלקת יורוקליר ליום 31 בדצמבר 2014, עמד על כ-98 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 84 מיליוני ש"ח).

כחבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, הבנק הינו חבר בקרן הסיכונים של מסלקת הבורסה.

הסכום של קרן הסיכונים יהיה בגובה היתרה התקופתית לחיוב הגבוהה ביותר שהייתה לחבר בששת החודשים שהסתיימו בחודש הקלנדרי שקדם למועד העדכון. הקרן מעדכנת את הסכומים 4 פעמים בשנה.

בנוסף - הבנק חתם על מסגרת אשראי בגובה 150 מיליוני דולר עם מסלקת יורוקליר להבטחת סליקת ניירות ערך של לקוחות. מסגרת האשראי מגובה בני"ע שמחזיק הבנק במסלקת יורוקליר.

כל אחד מהחברים בקרן הסיכונים משעבד ניירות ערך לטובת מסלקת הבורסה בטחונות בגובה חלקו היחסי בקרן, אשר מבטיחים את חיובי החבר כלפי המסלקה ואת חלקו של החבר בקרן הסיכונים. כמו כן מבטיחים בטחונות אלו גם את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים, וזאת אם הבטחונות שהעמיד החבר האחר לא יספיקו לכיסוי כל חיובי החבר האחר, ובהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהחברים בקרן, עד לגובה הבטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת הבורסה, לפי הנמוך. לתאריך הדוח הכספי, חלקו של הבנק בקרן של מסלקת הבורסה הינו 65 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 80 מיליוני ש"ח).

הבנק הינו חבר גם בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף. הבנק התחייב כלפי מסלקת המעו"ף לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאותיו במעו"ף עבור לקוחותיו, הנוסטרו שלו ומעסקאות מעו"ף של חבש"ס (חבר בורסה אחר שאינו סולק בעצמו במסלקת מעו"ף). סכום ההתחייבות של הבנק מוצג בבאור 18א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות.

הבנק משעבד למסלקת המעו"ף בטחונות בגובה חלקו היחסי בקרן הסיכונים וכן בגין התחייבויותיו כאמור לעיל, אשר מבטיחים את חיוביו כלפי מסלקת המעו"ף ואת חלקו בקרן הסיכונים. בנוסף, מבטיחים הבטחונות את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים. במקרה שהבטחונות שהעמיד חבר אחר בקרן לא יספיקו לכיסוי כל חיוביו, רשאית מסלקת המעו"ף לממש גם את הבטחונות שהעמידו לה חברי קרן הסיכונים האחרים, בהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהם בקרן, עד לגובה הבטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת מעו"ף, לפי הנמוך.

לתאריך הדוח הכספי, חלקו של הבנק בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף עומד על כ-284 מיליוני ש"ח (כ-15.6% מהקרן).

באור 14 - שעבודים ותנאים מגבילים על בסיס מאוחד (המשך)

הבנק כמו כל חבר מסלקה אחר, רשאי להבטיח את חיוביו לקרן הסיכונים של מסלקת מעו"ף, באמצעות שעבוד אגרות חוב ממשלתיות ופיקדונות. סך כל אגרות החוב ששועבדו על ידי הבנק למסלקת המעו"ף, בגין פעילות הלקוחות, הנוסטרו וקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2014 הינו 1,701 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 983 מיליוני ש"ח).

הבנק משתתף בהסדר להבטחת סופיות הסליקה במצבי כשל בהם אין יתרה מספקת בחשבון הסליקה של אחד או יותר מהמשתתפים האחרים, וזאת כמשתתף במערכת זה"ב ובעל חשבון סליקה במערכת וחבר במערכות התשלומים מס"ב ומסלקת הבנקים ("משתתף"). במקרה של כשל, ישא כל משתתף שלא כשל ("משתתף שורד") בחיובי המשתתף שכשל, על פי חלקו היחסי של המשתתף השורד חלקי ההפרש בין 100% לחלקו היחסי של המשתתף שכשל. חלקו היחסי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 במס"ב הינו 17.29% ובמסלקת השיקים - 22.60% (אחוז זה מתעדכן אחת לשישה חודשים על פי המשקל היחסי של חיובי כל משתתף אשר הועברו במערכת התשלומים הרלוונטית בששת החודשים הקודמים). תקרה כוללת להשתתפות כל המשתתפים עומדת על 300 מיליוני ש"ח במס"ב ו-150 מיליוני ש"ח במסלקת השיקים. במקרה של כשל, ביום העסקים העוקב ליום הכשל, מיד לאחר פתיחת המערכת, בנק ישראל ישגר למערכת הוראת תשלום רב-צדדית לחיוב חשבון הסליקה של המשתתף הכושל ולזיכוי חשבונות הסליקה של המשתתפים השורדים בסכום אותו שילם כל משתתף שורד במסגרת ההסדר, בתוספת ריבית בנק ישראל. הסדר הכשל לא נועד לטפל במצב של חדלות פירעון ידועה או קרובה לוודאית. במקרה של חדלות פירעון הטיפול יועבר לפיקוח על הבנקים.

הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים זרים בהסכמים מסוג CSA - (Credit Support Annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים שנוצרים בין בנקים בעת מסחר בנגזרים. על פי ההסכמים מידי תקופה מבוצעת מדידה של שווי כלל העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש מחוייב הצד האמור להעביר לצד השני פיקדונות בגובה סכום החשיפה, עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2014 העמידה הקבוצה לטובת בנקים זרים פיקדונות בסכום כולל של 913 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 480 מיליוני ש"ח).

הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים זרים בהסכמים אשר על פיהם מופקדים על ידיהם סכומים בבנקים הזרים, לצורך ביצוע עסקאות עתידיות סחירות בבורסות בחו"ל עבורם ועבור לקוחותיהם. ליום 31 בדצמבר 2014 הפקידה הקבוצה בבנקים הנ"ל סכום של 214 מיליוני דולר ארה"ב (31 בדצמבר 2013 - 170 מיליוני דולר).

הבנק חתם על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד קבוע ראשון בדרגה ובהמחאה על דרך שעבוד, ללא הגבלה בסכום, לטובת בנק ישראל, את כל הנכסים והזכויות בחשבונות ספציפיים המתנהלים ע"ש בנק ישראל, במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב, ב-Euroclear Bank או בכל מסלקה אחרת עליה יסכימו הבנק ובנק ישראל. הנכסים המשועבדים בחשבון ב-Euroclear Bank, או בחשבון אחר המתנהל במסלקה מחוץ לישראל, משועבדים גם בשעבוד צף ראשון בדרגה לטובת בנק ישראל.

שעבוד זה בא להבטיח את כל התחייבויות הבנק בקשר עם אשראים שבנק ישראל נתן או ייתן לבנק והעמדת בטוחות להבטחתם, כמפורט במסמכי האשראי, למעט אשראים על פי הסכם אשראי בין בנק ישראל לבנק ואגרת חוב מובטחת מיום 21 במאי 2008.

באור 14 - שעבודים ותנאים מגבילים על בסיס מאוחד (המשך)

ביום 21 במאי 2008 חתם הבנק על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחייבים כספיים בשקלים, המגיעים ושיגיעו לבנק מפעם לפעם מאת לקוחותיו, שהינם תאגידים (שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל), שאינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בשקלים שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי אינו עולה על שלוש שנים, שניתנו וינתנו על ידי הבנק ללקוחות הנ"ל.

שעבוד זה בא להבטיח אשראים שבנק ישראל יעמיד לרשות הבנק לצורך פעילות הבנק כספק שירותי נזילות בשקלים לבנק ה-CLS (Continuous Linked Settlement Bank), בצרוף ריבית ועלויות והוצאות הכרוכות במימוש השעבוד, עד לסך של 1.1 מיליארד ש"ח, בהתאם לתנאי הסכם האשראי שנחתם בין הצדדים לענין זה. לאומי לא ניצל אשראי מסוג זה במהלך השנים 2010-2014.

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013	
במיליוני ש"ח		
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור את לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים		
2,000	1,360	ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן
השימושים בניירות ערך שהתקבלו כביטחון ובניירות ערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים		
1,238	624	ניירות ערך שהושאלו בעסקאות השאלת ניירות ערך כנגד מזומן

מלבד ניירות ערך אלו, נכון ליום המאזן, הועמדו כבטחון ניירות ערך נוספים המוצגים בסעיף ניירות ערך כמפורט לעיל, אשר המלווים אינם רשאים למכור או לשעבד.

הבנק חתם בספטמבר 2010 על שטר מישכון לפיו שיעבד לטובת בנק לאומי ארה"ב, על פי הוראות ה-Federal Reserve, פיקדונות כספיים, בקשר עם אשראים הניתנים על ידי בנק לאומי ארה"ב בבטחון התחייבויות של בנק לאומי לישראל, לגיבוי התחייבויות אלה. סכום השעבוד ליום 31 בדצמבר 2014 היה 37 מיליוני דולר ארה"ב (44 מיליוני דולר ארה"ב ליום 31 בדצמבר 2013).

א. חתימת הסכם קיבוצי

ביום 21 בינואר 2015 הודיע הבנק, כי הנהלת הבנק וארגון עובדי הבנק הגיעו להסכמות לגבי הסכם קיבוצי מיוחד (להלן: "ההסכם הקיבוצי"), ואלו אושרו על ידי דירקטוריון הבנק ועל ידי מועצת העובדים. ההסכמות לגבי ההסכם הקיבוצי הושגו לאחר שהסכם קיבוצי קודם משנת 2010, הסתיים בדצמבר 2014. ההסכם הקיבוצי הינו לתקופה של ארבע שנים, דהיינו עד ליום 31 בדצמבר 2018.

עיקרי השינויים שנקבעו בהסכם הקיבוצי, ביחס להסכם הקיבוצי הקודם:

מנגנון עדכון השכר השנתי, בשיעור ממוצע לכלל העובדים של 5%, שונה והוא יהיה כדלקמן:

בשנת 2015 – 4.0%

בשנת 2016 – 4.0%

בשנת 2017 – 3.5%

בשנת 2018 – 3.5%

הבנק ישלם לעובדים עליהם חל ההסכם הקיבוצי מענק חד פעמי בגובה משכורת אחת ("המענק החד פעמי").

הבנק יבצע יישום מוקדם של עדכון סכום שכר המינימום שנקבע בהחלטת הממשלה, באופן שעדכון שכר המינימום ל-5,000 ש"ח יבוצע בפעילה אחת ובאופן מיידי (ולא באופן מדורג כפי שנקבע בהחלטת הממשלה), לכלל העובדים שמשתכרים שכר מינימום.

נקבעו הוראות נוספות שונות הנוגעות להפחתת סכומי היוכלות (מענקים וחופשות) בשיעור של כ-40% מהמענקים וכ-50% מהחופשות. עדכון שיעור הפרשות המעסיק לתגמולים עבור עובדים הזכאים ל"פנסיה צוברת", כך שההפרשה תהיה בשיעור של 7.5% במקום הפרשה בשיעור של 5%; עידוד עובדים שאינם מנצלים ימי חופשת מחלה, מעבר של עובדי קבלן לעובדי בנק; ועדכון התקופה המקסימאלית לקבלת תוספות ותק, כך שהיא תהיה עד ותק של 38 שנים, במקום ותק של 37 שנים בהסכם שהסתיים.

חתימת ההסכם צפויה להביא להפחתה בהתחייבויות האקטואריות הרשומות בספרי הבנק בגין זכויות עובדים, וזאת בעיקר בשל השפעת הפחתת מנגנון עדכוני השכר. ההשפעה, לאחר מענק חתימה חד פעמי, צפויה להסתכם בסך של כ-600-700 מיליוני ש"ח לאחר השפעת מס, אשר יביא לגידול בהון בשנת 2015.

עיקר ההשפעה הינה בגין הפחתת מנגנון עדכוני השכר בחישוב התחייבויות הפנסיוניות אשר תזקף לרווח כולל אחר ותפרס בתקופות עוקבות בדוח רווח והפסד. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים השלכות הסכם השכר יקבלו ביטוי בדוחות הכספיים של הבנק ברבעון הראשון של שנת 2015.

מובהר, כי ההסכם הקיבוצי מתייחס לעובדי הבנק שמועסקים בהסכם הקיבוצי בלבד ועל כן אינו רלבנטי לעובדים שעליהם חלה תכנית התגמול של הבנק.

ב. פיצויי פרישה ופנסיה

1. כללי

לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 (להלן "עובדי דור ב'") וטרם קבלו קביעות במועד חתימת הסכם קיבוצי מיוחד בשנת 2000 בעניין הסדר פנסיוני, קיימות הפקדות שוטפות לתוכנית פנסיה. תוכנית הפנסיה הינה תוכנית לפנסיה מקיפה צוברת בתוספת כיסוי ביטוחי נוסף למקרים של אובדן כושר עבודה ופטירה. לבנק לא תהיה כל חבות פנסיונית לגבי עובדים אלה להוציא השלמה לפיצויי פיטורין בהתאם להסכם.

לעובדים, שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 (להלן "עובדי דור א'") וקיבלו קביעות עד מועד חתימת ההסכם דלעיל, הפורשים מעבודתם בבנק בגיל פרישה, למעט אלו המוזכרים לעיל וב- (3) להלן, הזכות לבחור בקבלת פיצויי פרישה וכספי תגמולים או בקבלת פנסיה תוך ויתור על כספי התגמולים והפיצויים, והכל כפוף להוראות הדין. הזכאות לפנסיה מחושבת לפי שיעור של 40% בגין חמש עשרה שנות העבודה הראשונות דהיינו 2.67% לשנה ושל 1.5% לכל שנה לאחר מכן, עד לשיעור מירבי של 70%.

העתודות לפיצויי פרישה מחושבות על בסיס המשכורת האחרונה של חודש אחד לכל שנת עבודה. היעודות בגין ההתחייבויות לפיצויי פרישה מופקדות בקופות גמל.

העתודות לפנסיה מבוססות על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון את שינוי גיל הפרישה על פי חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004. החישוב האקטוארי נערך בשיטת הערכה של הטבות נצברות בהתחשב בפרמטרים שונים, ביניהם הסתברות על בסיס ניסיון העבר לגבי שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכות כספי פיצויים ותגמולים (שיעור ניצול זכויות הפנסיה הקיים הינו כ-76% והיתר מושכים פיצויים ותגמולים) וכן ניסיון העבר לגבי נכות וכו'.

צבירת ההתחייבות הינה בשיטת הקו-הישר עד לגיל הפרישה המוקדמת (ממוצע גילאי הפרישה בפועל של עובדי דור א' בשנים האחרונות, גברים ונשים). לאחר מועד זה, הטבות נוספות המיוחסות לשנים העוקבות נצברות בהתבסס על נוסחת תכנית ההטבות של עובדי דור א'.

החישוב האקטוארי מבוסס על הוראות עדכניות של האקטואר הראשי במשרד האוצר לגבי שיעורי תמותה מחודש מרס 2013 אשר נקבעו על ידי הממונה על שוק ההון בטוח וחסכון לחברות הביטוח, עקב השינוי בקצב השיפור בתוחלת החיים ואשר אומצו לאוכלוסיית עובדי הבנק.

חישוב ההתחייבות האקטוארית של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס שיעור ההיוון שפורסם על ידי המפקח על הבנקים (4%) ובהנחת עליית שכר ריאלית המבוססת על ניסיון העבר ומשתנה בהתאם לגיל העובד.

החישוב נעשה לפי תכנית פנסיה מקיפה הכוללת פנסית זקנה, פנסית נכות ופנסית שאירים, ומביא בחשבון גם את העובדים שטרם מלאה תקופת הכשרתם לקבלת פנסיה (15 שנות עבודה).

במאזן כלולות עתודות לפי סכום ההתחייבות הגבוה מבין ההתחייבויות לפיצויים בתוספת כספי התגמולים לבין ההתחייבות לפנסיה. ההתחייבות לפנסיה של הבנק, לגבי עובדים שפרשו ובחרו בפנסיה, וכן זו המוזכרת ב-(3) להלן, מכוסה על ידי עתודה לפנסיה, המחושבת על פי הערך הנוכחי של ההתחייבות כפי שחושב על ידי אקטואר, כמצוין לעיל.

2. הטבות ל"בוגרי לאומי"

"בוגרי לאומי" זכאים, פרט לתשלומי הפנסיה ו/או הפיצויים, כל בוגר לפי בחירתו, להטבות נוספות שעיקרן שי לחג, סקר רפואי (לחלק מהבוגרים) והשתתפות בעלויות רווחה נוספות ופעילויות חברתיות.

"בוגר לאומי" הינו מי שסיים עבודתו בבנק, בגיל כלשהו, לאחר שהשלים 25 שנות עבודה בבנק, או שסיים עבודתו בגיל הפרישה על פי החוק, לאחר שהשלים 15 שנות עבודה לפחות.

הסכום שנצבר ליום 31 בדצמבר 2014 עבור העלויות הצפויות בגין הזכויות הנ"ל בתקופה שלאחר תקופת ההעסקה על פי חישוב אקטוארי מסתכם בכ-166 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 139 מיליוני ש"ח).

3. תנאי העסקה ופרישה לבעלי חוזים אישיים

א. גב' רקפת רוסק-עמינח מכהנת כמנכ"ל ראשי של הבנק החל מיום 1 במאי 2012. השכר החודשי של המנכ"ל הראשי, הוא בסך של 183,000 ש"ח (צמוד לעליית המדד הידוע בינואר 2013). המנכ"ל הראשי, לה הסכם העסקה במתכונת דור א' בבנק, עברה החל משנת 2013, לתנאי העסקה במתכונת דור ב', כדלקמן: זכויותיה של המנכ"ל הראשי לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לזכויותיה כאמור להלן יהיו רק בגין המשכורת המוקפאת (משכורת המנכ"ל הראשי במועד המעבר מדור א' לדור ב' בתוספת הצמדה למדד), כאשר זכויותיה לגבי תוספות השכר מעבר למשכורת המוקפאת יהיו על פי תנאי דור ב' (הפרשות לקופת גמל ולקופה לפיצויים ללא זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק).

בהתאם לתנאי כהונתה והעסקתה בבנק ובהתאם לעדכון שאושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 11 בפברואר 2014 (לאחר אישור ועדת התגמול והדירקטוריון), זכאית המנכ"ל הראשי, בעת ניתוק יחסי עובד-מעביד בינה לבין הבנק לתנאים הבאים: במקרה של פיטורין לפני שימלאו שלוש שנים לכהונתה כמנכ"ל הראשי - זכאית המנכ"ל הראשי לפיצויי פיטורין בסכום השווה ל-250% מהמשכורת החודשית האחרונה כפול במספר שנות עבודתה בבנק, ובתוספת ההפרשות לתגמולים. במקרה של פיטורין לאחר שימלאו שלוש שנים לכהונתה כמנכ"ל הראשי או במקרה של פרישה לגמלאות - זכאית המנכ"ל הראשי לבחור בין (א) פיצויי פיטורין בסכום השווה ל-200% מהמשכורת החודשית האחרונה כפול במספר שנות עבודתה בבנק, ובתוספת ההפרשות לתגמולים; לבין (ב) קיצבת פרישה מיידית מן הבנק לפי תנאי דור א' שעבר לדור ב'. שיעור קיצבת הפרישה למנכ"ל הראשי הינו כמפורט בסעיף קטן ג' להלן לגבי חברי ההנהלה. הגדרת "פיטורים" לגבי המנכ"ל הראשי כוללת גם התפטרות עקב הרעה בתנאי עבודה, לרבות התפטרות כתוצאה משינויים שחלו בבנק ושאינם מאפשרים למנכ"ל הראשי להמשיך לתפקד כמנכ"ל ראשי, וזאת לדעת המנכ"ל הראשי באישור ועדת התגמול או הדירקטוריון.

במקרה של התפטרות לפני שימלאו שלוש שנים לכהונתה כמנכ"ל הראשי זכאית המנכ"ל הראשי לפיצויים בסכום השווה ל-100% מהמשכורת החודשית האחרונה כפול במספר שנות עבודתה בבנק, ובתוספת הפרשות לתגמולים, כאשר אם ההתפטרות היא לאחר שימלאו שלוש שנים לכהונתה כמנכ"ל הראשי זכאית המנכ"ל הראשי לפיצויים בסכום השווה ל-250% מהמשכורת החודשית האחרונה כפול במספר שנות עבודתה בבנק, ובתוספת הפרשות לתגמולים.

הבנק והמנכ"ל הראשי רשאים כל אחד, לסיים את יחסי העבודה במתן הודעה מוקדמת של שישה חודשים.

ועדת התגמול, הדירקטוריון והאסיפה הכללית (ביום 11 בפברואר 2014) אישרו כי המנכ"ל הראשי זכאית למענק שנתי מותנה ביצועים ולמענק שנתי קבוע, בהתאם ובכפוף לאמור במדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק כמפורט בסעיף ז. להלן, לגבי כל אחת מהשנים 2013, 2014, 2015 ו-2016.

ב. חברי הנהלת הבנק להם הסכם העסקה במתכונת דור א' בבנק עברו החל משנת 2013 לתנאי העסקה במתכונת דור ב', כדלקמן: זכויותיהם לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לזכויות המפורטות להלן יהיו רק בגין המשכורת המוקפאת (המשכורת במועד המעבר מדור א' לדור ב' בתוספת הצמדה למדד), כאשר הזכויות לגבי תוספות השכר מעבר למשכורת המוקפאת יהיו על פי תנאי דור ב' (הפרשות לקופת גמל ולקופה לפיצויים ללא זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק).

עובדים בעלי הסכמי העסקה אישיים בבנק (שאינם חברי הנהלה), להם הסכם העסקה במתכונת דור א' בבנק עברו החל משנת 2014 לתנאי העסקה במתכונת דור ב', כדלקמן: זכויותיהם לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לזכויותיהם כדור א' יהיו רק בגין המשכורת המוקפאת (המשכורת במועד המעבר מדור א' לדור ב' בתוספת הצמדה למדד), כאשר הזכויות לגבי תוספות השכר מעבר למשכורת המוקפאת יהיו על פי תנאי דור ב' (הפרשות לקופת גמל חיצונית ללא זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק).

ג. על פי תנאי העסקה דור א', חברי הנהלה של הבנק (בכפוף לאמור בסעיף קטן ב. לעיל) וקבוצת מנהלים בכירים (סמנכ"לים, עוזרים בכירים למנכ"ל ועוזרי מנכ"ל), זכאים במקרה של פיטורים, לפנסיה מיידית, אם צברו גיל בתוספת ותק בעבודה בבנק בסך הכל של 75 שנה או של 80 שנה בחוזים האישיים החדשים. שנות הכהונה כחבר הנהלה (אם העובד כיהן לפחות 7 שנים כחבר הנהלה) תספרנה כשנות ותק נוספות לצורך צבירת השנים כאמור. שיעור הפנסיה לחברי הנהלה הינו בשיעור של 40% בגין חמש עשרה שנות העבודה הראשונות דהיינו 2.67% לשנה, ושל 1.5% לשנה בגין כל שנה עד לחתימה על חוזה אישי, 2% בגין כל שנה שהיה עם חוזה אישי ו-2.5% בגין כל שנה של כהונה כחבר הנהלה, עד לשיעור מירבי של 70%. שיעור הפנסיה לקבוצת המנהלים הבכירים הינו בשיעור של 40% לשנה בגין חמש עשרה שנות העבודה הראשונות דהיינו 2.67% לשנה, 1.5% לשנה בגין כל שנה נוספת עד החתימה על החוזה ו-2% בגין כל שנה שלאחריה עד לשיעור מירבי של 70%. לחלופין, זכאים העובדים הנ"ל לבחור, במקרה של פיטורים, בפיצויי פיטורין בגובה 200% (ו-250% אם לא צבר גיל בתוספת ותק בעבודה בבנק בסך הכל של 75 שנה או 80 שנה כאמור) מהמשכורת החודשית האחרונה לכל שנת עבודה בבנק בתוספת הכספים שנצברו בקופת התגמולים, ובמקרה זה אינם זכאים לפנסיה.

עובד המתפטר מרצונו יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% ובתוספת כספי קופת התגמולים.

לבנק ולעובדים הנ"ל יש אפשרות להפסיק את יחסי עובד-מעביד תוך מתן הודעה מוקדמת של שישה חודשים.

החוזים האישיים של חברי הנהלה קובעים בין היתר כי: עובד המתפטר מרצונו בהגיעו לגיל 62 שנה או יותר יהיה זכאי, בהתקיים מספר תנאים, לקבל פיצויי פיטורין בגובה 200% ובתוספת כספי קופת התגמולים. עובד שבעת סיום יחסי העבודה לא ניצל את חופשת היובל יהיה זכאי לתקופת הודעה מוקדמת של חודש אחד נוסף. בתקופת צינון, שאינה חופפת תקופת הודעה מוקדמת, העובד יהיה זכאי למשכורת וליתר התנאים הנילווים.

על פי החוזים האישיים עם חברי הנהלה של הבנק, שאינם נמנים על דור א' או על דור ב' בבנק, במקרה של פיטורים, חברי הנהלה אלו לא יהיו זכאים לפנסיה מהבנק, אלא לפיצויי פיטורין בגובה 250% מהמשכורת החודשית האחרונה לכל שנת עבודה בבנק בתוספת הכספים שנצברו בקופת התגמולים מהם יקוזזו הסכומים שנצברו בקופת הפיצויים. עובד כאמור המתפטר מרצונו יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% ובתוספת כספי קופת התגמולים מהם יקוזזו הסכומים שנצברו בקופת הפיצויים.

הבנק אישר חוזים אישיים לקבוצת מנהלים בכירים מקרב עובדי דור ב' בבנק, אשר זכאים לתוכנית פנסיה כאמור בפסקה הראשונה בבאור 15.ב.1. לעיל. מנהלים אלו אינם זכאים לפנסיה מהבנק בתנאי דור א'. לפיכך, נקבע בחוזים אישיים אלו כי הבנק מתחייב במקרה של פיטורים, לשלם פיצויים בגובה 250% מהמשכורת החודשית האחרונה לכל שנת עבודה בבנק בתוספת הפרשות לתגמולים ובקיזוז הסכומים שנצברו בקופת הפיצויים.

אם פוטר מנהל אשר גילו הינו 55 שנה או יותר, ואשר ותק עבודתו בבנק הינו 25 שנה או יותר - אזי יהיה המנהל רשאי לבחור בעת פיטורים, בפיצויים בגובה 200% מהמשכורת החודשית האחרונה לכל שנת עבודה בבנק בתוספת הפרשות לתגמולים ובקיזוז הסכומים שנצברו בקופה לפיצויים. או לחילופין - לקבל את כל הכספים והזכויות בקופת הפיצויים והתגמולים, כאשר עד למועד הזכאות לקבלתם על פי תנאי תקנון הקופה והוראות הדין, הוא יהיה זכאי לקבל מהבנק קיצבה.

סכום ההוצאה המירבית הנוספת של הבנק, במידה והעובדים הכלולים בסעיף זה יפוטרו מיידית, יסתכם בסך - 349 מיליוני ש"ח (כולל מס שכר על הפנסיה) (2013 - 372 מיליוני ש"ח). הואיל ואין סבירות שכל העובדים הנ"ל יפוטרו מיידית נעשתה הפרשה בגובה 25% מהסכום הנ"ל, סך של - 88 מיליוני ש"ח (כולל מס שכר) (2013 - 93 מיליוני ש"ח). הסכומים הנ"ל כוללים גם את חברי הנהלה.

בוצע ייחוס ספציפי מתוך ההפרשה הנ"ל לחברי הנהלה שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכמת בסך - 11 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 14 מיליוני ש"ח).

4. יושב ראש הדירקטוריון של הבנק

ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית של הבנק אישרו את תנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון המועסק במשרה מלאה כיו"ר פעיל.

לבנק וליו"ר אפשרות להפסיק את ההתקשרות ביניהם במתן הודעה מוקדמת בת 6 חודשים. מובהר כי הבנק יהיה רשאי לדרוש כי תקופת ההודעה המוקדמת תהיה בעבודה בפועל, כולה או חלקה. בתקופת ההודעה המוקדמת יהיה זכאי היו"ר למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים.

הסתיימה העסקתו של היו"ר, מכל סיבה שהיא (למעט בנסיבות חריגות בהן ניתן לשלול מן היו"ר פיצויים), יהיה זכאי היו"ר לפיצויים בסך 150% מהמשכורת האחרונה כפול מספר שנות (ו/או כל חלק מהן) כהונתו כיו"ר הדירקטוריון, וזאת בנוסף לזכאותו של היו"ר לכספים ולזכויות שנצברו בקופת הפיצויים ובקופת התגמולים. עוד התחייב היו"ר לתקופת צינון של 6 חודשים, בהן הינו זכאי למשכורת וכל יתר התנאים הנלווים. מובהר כי בתקופה בה תקופת הצינון חופפת את תקופת ההודעה המוקדמת, כולה או חלקה, יהיה היו"ר זכאי רק לתשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת.

עוד אישרו ועדת התגמול, הדירקטוריון והאסיפה הכללית (ביום 11 בפברואר 2014) כי יו"ר הדירקטוריון זכאי למענק שנתי מותנה ביצועים בהתאם ובכפוף לאמור במדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק כמפורט בסעיף ז. להלן, לגבי כל אחת מהשנים 2013, 2014, 2015 ו-2016.

ג. פרטים על העתודות והיעודות

סכומי העתודות והיעודות לפיצויי פרישה ולפנסיה הכלולים במאזן הם כדלקמן:

31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	
		במיליוני ש"ח
2,919	2,870	עתודות לפיצויי פרישה
(3,628)	(3,895)	יעודות לפיצויי פרישה (א)
6,120 (ג)	6,654	עתודות לפנסיה
(182)	(201)	יעודות לפנסיה
5,229	5,428	עודף עתודות על יעודות, נטו
6,000 (ג)	6,546	עודף עתודות על יעודות, נטו שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
771	1,118	עודף יעודות שנכלל בסעיף "נכסים אחרים"
5,229	5,428	עודף עתודות על יעודות, נטו (ב)

- (א) הבנק וחברות מאוחדות שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודות אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה.
 (ב) עודף זה משקף בעיקר את ההתחייבות האקטוארית של הבנק לפנסיה עבור הפנסיונרים של הבנק, כאשר הכיסוי להתחייבות זו הינו חלק מנכסי הבנק ושימושיו השוטפים.
 (ג) הוצג מחדש שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 11.

סך כל ההתחייבויות לפנסיה לעובדים פעילים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999, מסתכמת ליום 31 בדצמבר 2014 בסכום של 7,443 מיליוני ש"ח. לכיסוי התחייבות זו עומדים כספי הפיצויים המופקדים בקופות מרכזיות לפיצויים בסך 2,325 מיליוני ש"ח המנוהלות על ידי חברה מנהלת בשליטת הבנק וכן כספי תגמולים ופיצויים שמופקדים בקופת גמל לתגמולים ופיצויים בסך 3,520 מיליוני ש"ח המנוהלות על ידי חברה מנהלת בבעלות עמית הקופה, כאמור בסעיף (ו) להלן. כספי התגמולים מקוזזים מהתחייבויות לפנסיה ואינם מוצגים במאזן לכן גם אינם מפורטים בטבלה לעיל. הפער בין העתודות ליעודות הנ"ל הופרש על ידי הבנק ונכלל בסעיף ההתחייבויות אחרות במאזן הבנק.

ד. מענקים בגין ותק בעבודה

עובדי הבנק וחלק מעובדי החברות המאוחדות זכאים עם הגיעם ל-20, 30 ו-40 שנות עבודה למענקים כספיים של מספר חדשי משכורת ("מענק יובל") ולחופשות מיוחדות.

לתאריך המאזן קיימת הפרשה בסך של 709 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 691 מיליוני ש"ח).

חישוב ההתחייבות נעשה על בסיס אקטוארי ומביא בחשבון, על בסיס ניסיון העבר, את ההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק. חישוב זה נעשה על בסיס שיעור היוון שפורסם על ידי המפקח על הבנקים (4%) ובהנחת עליית שכר ריאלית המבוססת על ניסיון העבר ומשתנה בהתאם לגיל העובד.

העתודה לחופשות המיוחדות נעשית על פי חישוב אקטוארי ובהתחשב בניסיון העבר לגבי ניצול חופשות אלו.

ה. עתודה לחופשה

בסעיף התחייבויות אחרות קיימת הפרשה בגין ימי חופשה שטרם נוצלו בסך 236 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 240 מיליוני ש"ח). חישוב ההתחייבות נעשה על בסיס שכר אחרון בתוספת תשלומים נלווים.

ו. קופות התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק

הבנק מפקיד, עבור העובדים בדור א', כספים לתגמולים ולמרכיב פיצויים בקופת גמל לתגמולים ולפיצויים של עובדי הבנק, אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה.

עד סוף שנת 2012 ניהלה החברה המנהלת שתי קופות גמל לתגמולים ולפיצויים, שהיו מיועדות לעובדי בנק לאומי ולעובדי בנק לאומי למשכנתאות. החל מחודש ינואר 2013 מוזגו שתי הקופות לקופה אחת עבור כלל העובדים בדור א'.

הבנק מספק לחברה המנהלת את השירותים הנדרשים לה לניהול הקופה, כפי שהותר בחוק.

החל משנת 2008 הפכו הקופות לקופות גמל לא משלמות לקצבה, ולא ניתן למשוך מהן כספי תגמולים, אלא לאחר העברתם לקופות גמל משלמות לקצבה ובכפוף לתנאים שיחולו על קופות כאמור.

כמו כן החל משנת 2011 הוגבלה בחוק אפשרות הפרשת כספים לקופות מרכזיות לפיצויים, והבנק מפקיד את כספי הפיצויים בקופת התגמולים על שם עובדי הבנק.

2. תוכנית מענקים לבכירים

ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישור והמלצת ועדת תגמול ואישור הדירקטוריון, מדיניות תגמול לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק (לרבות נושאי משרה בכירה) בהתאם לתיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים לעניין מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ("מדיניות התגמול") הכוללת תוכנית מענקים לנושאי המשרה בבנק ("תוכנית המענקים"). מדיניות התגמול ותכנית המענקים תהיינה תקפות לגבי כל אחת מהשנים 2013, 2014, 2015 ו-2016.

תכנית המענקים קובעת, בין היתר, את אופן קביעת המענק השנתי המענק השנתי לבכירים ואת אופן קביעת המענק השנתי לנושאי משרה שאינם בכירים, את זכאות המנכ"ל הראשי למענק שנתי קבוע, את זכאות הבכירים הנמנים על פונקציות הביקורת והבקרה למענק שנתי קבוע, ואת אפשרות האורגנים המוסמכים בבנק לאשר מענק חתימה לנושא משרה חדש בבנק. הכל בהתאם לקבוע במדיניות התגמול וכפי המפורט בתמצית להלן:

1. המענק השנתי המשתנה לבכירים:

- 1.1 המענק השנתי המשתנה לבכירים מבוסס, בין היתר, על שיעור התשואה להון של הבנק, על ביצועי הבנק השנתיים ביחס ליעדים שנקבעו על ידי הדירקטוריון וביחס לקבוצות הבנקאיות האחרות, על ביצועי היחידות הרלבנטיות בבנק למדידת ביצועי כל אחד מהבכירים, ועל התפתחות התוצאות העסקיות של הבנק על פני זמן.
 - 1.2 תנאי הסף המצטברים לקבלת המענק השנתי המשתנה לבכירים הם: (א) עובדי הבנק זכאים למענק בגין השנה הרלבנטית; (ב) הבנק השיג מינימום של 7.5% תשואה להון בשנה הרלבנטית; ו-ג) הבנק עמד ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות הפיקוח על הבנקים בשנה הרלבנטית.
 - 1.3 המענק השנתי המשתנה לבכירים מבוסס על קריטריונים מדידים ועל קריטריונים איכותיים, כדלקמן:
 - 1.3.1 חלק המענק השנתי המשתנה המבוסס על קריטריונים מדידים ייקבע בהתאם למפורט להלן:
 - 1.3.1.1 ראשית, ייקבע סכום מענק שנתי משתנה בסיסי לכל אחד מהבכירים במונחי מנות תגמול חודשי קבוע (עלות מעביד של מנה חודשית אחת), על בסיס שיעור התשואה להון של הבנק לשנת המענק ובהתאם לתפקידו של כל בכיר ותחומי אחריותו בבנק ובקבוצה ("המענק השנתי הבסיסי"):
- המענק השנתי הבסיסי ליו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל הראשי ובכירים שאינם נמנים על פונקציות ביקורת ובקרה (במספר מנות תגמול חודשי קבוע):
- 6 מנות בשיעור תשואה להון של 7.5%; 7 מנות בשיעור תשואה להון של 8%; 7.5 מנות בשיעור תשואה להון של 8.5%; 8 מנות בשיעור תשואה להון של 9%;

8.5 מנות בשיעור תשואה להון של 9.5%; 9 מנות בשיעור תשואה להון של 10%;
9.5 מנות בשיעור תשואה להון של 10.5%; ו-10 מנות בשיעור תשואה להון של
11% ומעלה.

המענק השנתי הבסיסי לבכירים הנמנים על פונקציות הביקורת והבקרה
(במספר מנות תגמול חודשי קבוע): 4 מנות בשיעור תשואה להון של 7.5%;
 $4\frac{2}{3}$ מנות בשיעור תשואה להון של 8%; 5 מנות בשיעור תשואה להון של 8.5%;
 $5\frac{1}{3}$ מנות בשיעור תשואה להון של 9%; $5\frac{2}{3}$ מנות בשיעור תשואה להון של
9.5%; 6 מנות בשיעור תשואה להון של 10%; $6\frac{1}{3}$ מנות בשיעור תשואה להון של
10.5%; ו- $6\frac{2}{3}$ מנות בשיעור תשואה להון של 11% ומעלה.

ככל ששיעור התשואה יהיה בטווח שבין הערכים המפורטים לעיל, ייקבע סכום
המענק השנתי הבסיסי לבכיר הרלבנטי באופן ליניארי בין שני הערכים
הקרובים.

1.3.1.2. לאחר מכן, יותאם סכום המענק השנתי הבסיסי על פי ציון מדיד של כל בכיר,
שיהיה בין 80 ל-120, כאשר הציון המדיד של כל בכיר ייקבע בהתאם לאמור
להלן: (1) עשרים אחוזים (20%) מהציון המדיד של כל בכיר ייקבעו על פי
השוואת התשואה להון של הבנק בשנת המענק לעומת התשואה להון
המשוקללת (לפי ההון העצמי) בארבעת הבנקים הגדולים האחרים בישראל
(בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק מזרחי-טפחות והבנק הבינלאומי) באותה
שנה; ו-(2) שמונים אחוזים (80%) מהציון המדיד של כל בכיר ייקבעו על פי
גיליון מדידת הביצועים של הבכיר ושל המחלקות עליהן הוא ממונה, בשנת
המענק, בנטרול התשואה להון של הבנק בכללותו בשנת המענק (כאשר חלק
זה של הציון המדיד של יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל הראשי, ייקבע על פי גיליון
מדידת הביצועים של הבנק בכללותו).

1.3.2. חלק המענק השנתי המשתנה המבוסס על קריטריונים איכותיים ייקבע בהתאם
למפורט להלן:

הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצת המנכ"ל הראשי (למעט לעניין יו"ר הדירקטוריון,
המנכ"ל הראשי והמבקר הפנימי הראשי, לגבי תינתן המלצת ועדת הביקורת) ואישור
ועדת התגמול, יהיה רשאי לאשר סכום מענק נוסף כחלק מהמענק השנתי המשתנה,
המבוסס על קריטריונים איכותיים בגין השנה הרלבנטית, למי מהבכירים בבנק.

חלק מענק זה יינתן לבכיר בכפוף להתקיימותם של קריטריונים איכותיים שונים
המפורטים במדיניות התגמול, בהתאם לתחומי אחריותו של הבכיר.

בכפוף לאמור בסעיף 1.4. להלן, חלק המענק האיכותי לא יהווה יותר מ-20% מסך
המענק השנתי המשתנה של אותו בכיר בשנה הרלבנטית.

- 1.4. התאמת סכום המענק השנתי הבסיסי כאמור בסעיף 1.3.1.2. לעיל, בתוספת חלק המענק השנתי המשתנה המבוסס על קריטריונים איכותיים כאמור בסעיף 1.3.2. לעיל, יכול שיגדילו, ביחד, את המענק השנתי הבסיסי בעד מנה וחצי של תגמול חודשי קבוע.
- 1.5. סכום המענק השנתי המשתנה הנ"ל לכל אחד מהבכירים לא יעלה בכל מקרה על 100% מהתגמול השנתי הקבוע של אותו בכיר (דהיינו, לא יעלה על 12 מנות חודשיות של תגמול שנתי קבוע). כאשר היחס בין התגמול המשתנה לבין התגמול הקבוע עבור בכירים הנמנים על פונקציות הביקורת והבקרה, ייטה יותר לטובת התגמול הקבוע, בהשוואה ליחס זה אצל הבכירים האחרים.
- 1.6. בדיקת תחשיב המענק השנתי המשתנה לכל אחד מהבכירים תיעשה על ידי מומחה חיצוני, ולאחר מכן יובא סכום החישוב לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון.
- 1.7. דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול, יהיה רשאי להחליט, על פי שיקול דעתו, על הפחתת סכום המענק השנתי המשתנה (כולו או חלקו) לבכירים בבנק (כולם או חלקם). לצורך כך יילקחו בחשבון, בין היתר, נתוני הבנק בשנת המענק ו/או בשנים שקדמו לשנת המענק, המתייחסים לרווחים מהותיים של הבנק אשר הדירקטוריון סבר כי אינם נובעים מפעילות רגילה כמו גם הפסדים מהותיים באותן שנים.
- 1.8. עלה המענק השנתי המשתנה לבכיר על 1/6 מהתגמול הקבוע השנתי שלו, ישולמו חמישים אחוזים (50%) מהמענק השנתי המשתנה לאותו בכיר במזומן בסמוך לדיווח על התוצאות הכספיות של המערכת הבנקאית של השנה הרלבנטית, וחמישים האחוזים (50%) הנוותרים יוענקו לו באמצעות יחידות מניה חסומות תלויות ביצוע (PSU) שתוקצנה בסמוך לדיווח על התוצאות הכספיות של המערכת הבנקאית של השנה הרלבנטית, ובלבד ששיעור הכמות הכוללת והמצטברת של יחידות ה-PSU שתוקצנה לכלל הבכירים בבנק (יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל הראשי וחברי הנהלת הבנק) בגין כל שנות תכנית המענקים לא יעלה על 0.38% מההון המונפק והנפרע של הבנק. עלתה כמות יחידות ה-PSU על השיעור האמור, תופחת זכאות כלל הזכאים ביחס זהה עד לתקרת השיעור האמור.
- 1.9. יחידות ה-PSU תבשלנה למניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת של הבנק בשלוש מנות שוות (בכפוף לתנאים האמורים להלן) בסמוך לדיווח על התוצאות הכספיות של המערכת הבנקאית של כל אחת משלוש השנים העוקבות לשנת המענק, כאשר המנה הראשונה מבין השלוש תהא חסומה לתקופה של שנה אחת נוספת. הבשלת יחידות ה-PSU למניות תהיה מותנית בהתקיימותם של שני התנאים המצטברים הבאים: (א) שיעור התשואה להון בשנה הקלנדארית שקדמה למועד הבשלת המנה הרלבנטית של יחידות ה-PSU לא היה נמוך מ-5%; ו-(ב) הבנק עמד בשנה הקלנדארית שקדמה למועד הבשלת המנה הרלבנטית בכל יחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים לפי הדוחות הכספיים.
- הקצאת יחידות ה-PSU והמתן למניות הבנק, תיעשה במסלול רווח הון לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, בהתאם למפורט בתכנית המענקים.

1.10 פרישת בכיר והצטרפות בכיר חדש:

- 1.10.1 בכיר שיפרוש מהבנק לאחר הגיעו לגיל פרישה או שיפרוש מהבנק שלא ביוזמתו במהלך שנה קלנדארית יהיה זכאי למענק שנתי משתנה חלקי (יחסי) בגין תקופת כהונתו בפועל במהלך השנה הקלנדארית שבה חלה פרישתו, ככל שיהיה זכאי למענק שנתי משתנה בגין שנה זו.
- 1.10.2 בכיר אשר פרש מהבנק מרצונו (שלא לאחר הגיעו לגיל פרישה) או פוטר עקב קרות אירוע המאפשר לפטרו ללא פיצויים, במהלך שנה קלנדארית, לא יהיה זכאי למענק שנתי משתנה בגין שנת הפרישה.
- 1.10.3 עובד הבנק אשר קודם ומונה לתפקיד של בכיר בבנק במהלך שנה קלנדארית, יהיה זכאי למענק שנתי משתנה חלקי (יחסי) בגין תקופת כהונתו בפועל במהלך השנה הקלנדארית שבה מונה לתפקיד של בכיר כאמור, ככל שיהיה זכאי למענק שנתי משתנה בגין שנה זו.
- 1.10.4 מי שמונה לתפקיד של בכיר בבנק במהלך שנה קלנדארית ולא היה עובד הבנק קודם לכן, יהיה זכאי למענק שנתי משתנה חלקי (יחסי) בגין תקופת כהונתו בפועל בשנת המינוי, ככל שיהיה זכאי למענק שנתי משתנה בגין שנה זו.
- 1.11 מענק מיוחד: בהתאם לקבוע בסעיף 13(א)(2) להוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין, במקרים חריגים ויוצאי דופן יהיו רשאים ועדת התגמול והדירקטוריון, וכאשר נדרש על פי חוק החברות יתקבל גם אישור האסיפה הכללית, לפי העניין, לאשר סכום מענק משתנה נוסף בגין שנה מסוימת למי מנושאי המשרה והכל בכפוף לתנאים שלהלן: (1) המענק המשתנה הנוסף יינתן בשל אירוע חריג שאינו חוזר על עצמו בכל שנה, כגון פרויקט חד-פעמי, שינוי מבני מהותי ו/או עסקה חריגה בהיקפה ובמהותה, ובלבד שהאירוע העסקי החריג הוגדר מראש על ידי הדירקטוריון בתחילת השנה הרלבנטית לנושא משרה מסוים. (2) סך התגמול המשתנה המירבי לאותו נושא משרה באותה שנה לא יעלה על 200% מהתגמול השנתי הקבוע של אותו בכיר. (3) יינתנו נימוקים מפורטים להחלטה הרלבנטית, לכשתתקבל החלטה.
2. תשלום שנתי קבוע למנכ"ל הראשי: המנכ"ל הראשי תהיה זכאית למענק שנתי קבוע בגובה של מנה אחת של תגמול חודשי קבוע. המענק השנתי הקבוע למנכ"ל הראשי מהווה חלק מחישוב ה"תגמול החודשי הקבוע" המשמש לצורך חישוב המענק השנתי המשתנה של המנכ"ל הראשי.
3. תשלום קבוע לבכירים הנמנים על פונקציות הביקורת והבקרה: בכירים הנמנים על פונקציות הביקורת והבקרה יהיו זכאים למענק שנתי קבוע בגובה של מנה אחת של תגמול חודשי קבוע. מבלי לגרוע מהיות מענק זה חלק מרכיב התגמול הקבוע של הבכירים הנמנים על פונקציות הביקורת והבקרה, מענק זה לא יהווה חלק מחישוב ה"תגמול החודשי הקבוע" המשמש לצורך חישוב המענק השנתי המשתנה לבכירים אלו.

4. מענק חתימה לנושא משרה חדש: נושא משרה חדש בבנק יכול שיהיה זכאי למענק חתימה המוגבל לשנת העבודה הראשונה, בגובה של עד 12 מנות של תגמול חודשי קבוע. ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון ישקלו, לצורך קבלת ההחלטה על מתן מענק חתימה כאמור וגובהו, את המלצת המנכ"ל הראשי, וכן ישקלו לצורך כך, בין היתר, את נסיבות מינויו, אופי התפקיד אליו הוא מתמנה, היקף ותחומי אחריותו, וכיוצ"ב.
5. על אף האמור לעיל ובהתאם לקבוע בחוק החברות, נושא משרה יחזיר לבנק סכומי מענקים ששולמו לו, אם שולמו לו, על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק.
6. המענקים על פי תוכנית זו, ככל שנושאי המשרה יהיו זכאים למענקים על פי תוכנית זו, לא יובאו בחשבון לצורך הפרשות סוציאליות, פיצויים, קצבת פרישה ולא יחשבו כתנאי נלווה מכל מין וסוג שהוא של מי מנושאי המשרה.

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות מתאימות.

ח. הקצאת יחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (PSU) לנושאי המשרה בבנק

1. בהתאם למדיניות התגמול כמתואר בסעיף ז. לעיל, וכחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים לנושאי המשרה בבנק בגין שנת 2013, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק בחודש מרס 2014 הקצאה ללא תמורה של 657,869 יחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (Performance Share Units) ("יחידות PSU") ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי ולנושאי משרה אחרים בבנק, במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. בהתאם לכך, הנפיק הבנק ביום 13 באפריל 2014 את יחידות ה-PSU הנ"ל על שם הנאמן, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ ("הנאמן"). כמפורט בדוח ההצעה הפרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 31 במרס 2014 ("דוח ההצעה הפרטית") ועל פי התנאים האמורים שם, השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות ה-PSU האמורות הסתכם לסך של כ-8.97 מיליוני ש"ח.
2. הבשלתן של יחידות ה-PSU תיעשה בשלוש מנות שוות והיא מותנית בתוצאות העסקיות של הבנק של כל אחת מן השנים הקלנדאריות 2014, 2015 ו-2016. בהתאם ובכפוף לאמור ולתנאים הקבועים במדיניות התגמול של הבנק וכמפורט בדוח ההצעה הפרטית, כאשר בכפוף להתקיימות כל התנאים ביחס לאותו מועד הבשלה, תומר כל יחידת PSU באופן אוטומטי למניה אחת בת 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, בהגיע כל מועד הבשלה.
3. בחודש מרס 2014 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק הקצאה ללא תמורה של 81,414 יחידות מניה חסומות (Restricted Share Units) ("יחידות RSU") לשני נושאי משרה בבנק, במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, בהתאם להוראות מדיניות התגמול לעניין מענק חתימה לנושא משרה חדש, וכמפורט בדוח ההצעה הפרטית. בהתאם לכך, הנפיק הבנק ביום 13 באפריל 2014 את יחידות ה-RSU הנ"ל על שם הנאמן. כמפורט בדוח ההצעה הפרטית ועל פי התנאים האמורים שם, השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות ה-RSU האמורות, הסתכם לסך של כ-1.1 מיליוני ש"ח.

4. הבשלתן של יחידות ה-RSU תיעשה בשלוש מנות שוות והיא מותנית בהמשך עבודתו של כל אחד מנושאי המשרה הניצעים בבנק או בקבוצת הבנק, במועד ההבשלה של כל אחת מהמנות, בהתאם ובכפוף לאמור בדוח ההצעה הפרטית, כאשר במקרה בו התקיים התנאי האמור, תומר כל יחידת RSU באופן אוטומטי למניה אחת בת 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, בהגיע כל מועד הבשלה.
5. אם לא התקיימו התנאים הקבועים להבשלתן של יחידות PSU ויחידות RSU למניות באיזה ממועדי ההבשלה, יפקעו ויתבטלו היחידות אשר היה עליהן להבשיל באותו מועד, ובכלל זה יפקעו ויתבטלו כל הזכויות הנלוות אליהן.
6. יחידות ה-PSU ויחידות ה-RSU שהוקצו כאמור אינן סחירות, כאשר בהתאם לאישור הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ("הבורסה"), המניות שתנבענה מהבשלת היחידות הנ"ל תירשמנה למסחר בבורסה על-שם החברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ.
7. לפרטים נוספים בקשר עם הנפקת יחידות ה-PSU והנפקת יחידות ה-RSU ובקשר עם מדיניות התגמול של הבנק, ראו דוח ההצעה הפרטית ומדיניות התגמול אשר צורפה כנספח א' לדוח ההצעה הפרטית האמור, וכן דיווחים מיידיים של הבנק מיום 13 באפריל 2014.

ט. עדכון בתנאי העסקה של עובדים מרכזיים

- ביום 31 במרס 2015 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, עדכון בתנאי העסקה של עובדים מרכזיים (כמשמעות מונח זה בהוראה 301A של המפקח על הבנקים ובמדיניות התגמול של הבנק מכח הוראה 301A האמורה) ושל נושאי משרה בבנק, ובכללם המנכ"ל הראשי, כדלקמן:
1. ביטול מלוא זכאות נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק, ובכלל זה המנכ"ל הראשי, למענקי יובל ולחופשות יובל (הטבות להן זכאים נושאי המשרה בבנק על פי הקבוע בהסכמי העסקה בינם לבין הבנק), בתוקף מיום 31 בדצמבר 2014, כדלקמן:

הזכויות שנצברו עבור כל נושא משרה ועובד מרכזי בגין מענקי יובל וחופשות יובל, במהלך תקופת העסקתו בבנק ועד למועד ביטול הזכאות, קרי עד ליום 31 בדצמבר 2014, יופחתו, ללא כל פיצוי ו/או תמורה, בשיעור של כ-45% (באופן דומה להפחתה שבוצעה בהסכם הקיבוצי לכלל עובדי הבנק).

יתרת הזכויות הצבורות כאמור עבור נושא המשרה או העובד המרכזי, לפי העניין, יבוטלו כנגד תשלום פיצוי חד פעמי, בסכום השווה ליתרת ההפרשה החשבונאית שתיוותר בספרי הבנק, ליום 31 בדצמבר 2014, לאחר ההפחתה, בגין אותו נושא משרה או עובד מרכזי, לפי העניין. בכפוף לאמור לעיל, זכאותם של נושאי המשרה והעובדים המרכזיים למענקי יובל ולחופשות יובל תבוטל במלואה והסכמי העסקת נושאי המשרה והעובדים המרכזיים יתוקנו בהתאם. בהתאם לכך, לאחר ביטול הזכאויות כאמור, הבנק יפסיק לרשום הוצאה שוטפת בגין צבירת זכויות למענקי וחופשות יובל עבור נושאי המשרה והעובדים המרכזיים.

ההחלטה לבטל את מענקי היובל וחופשות היובל לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים בבנק כאמור לעיל, התקבלה בשים לב לקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, אשר אינו מאפשר מתן מענק משתנה שאינו תלוי ביצועים ואשר מותנה בעבודה בלבד (לנושאי המשרה בבנק). בהתאם להוראות המעבר של ההוראה כאמור, ניתן היה לתקן את הסכמי ההעסקה עם נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בעניין זה כנדרש בהוראה 301A, עד לסוף שנת 2016, אך בשל ההסדר עם יתר עובדי הבנק במסגרת ההסכם הקיבוצי שנחתם לאחרונה בבנק,

ובמסגרתו ויתרו העובדים עליהם חל ההסכם הקיבוצי על חלק מזכאותם למענקי יובל ולחופשות יובל, הוחלט לבטל, כבר בשלב זה, את זכאותם של נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק למענקי יובל ולחופשות יובל. לעניין זה יצוין, כי תשלום הפיצוי המוקטן לנושאי המשרה והעובדים המרכזיים כנגד ביטול זכאותם למענקי יובל וחופשת יובל, כמפורט להלן, אינו יוצר הוצאה חשבונאית לבנק, וזאת הואיל ובספרי הבנק נרשמה לאורך השנים הוצאת שכר עבור נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק בגין זכאותם למענקי יובל וחופשות יובל וכמתואר לעיל מנגנון הפיצוי יקנה לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים תשלום שהינו כמחצית מהעתודה החשבונאית שנרשמה בספרי הבנק. בנוסף, לאור ביטול הזכאות למענקי יובלות וחופשות יובלות לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים יפסיק הבנק לרשום הוצאה שוטפת בגין צבירת זכויות כאמור. במסגרת ביטול הזכאות למענקי יובל ולחופשות יובל, תרשם בשנת 2015 בספרי הבנק הכנסה בסך כ-16 מיליון ש"ח ותיחסך הוצאה שוטפת שנתית בסך כ-3 מיליון ש"ח, בגין נושאי המשרה והעובדים המרכזיים.

2. העלאה בשכרם של נושאי משרה בבנק, שאינם דירקטורים, בתוקף החל מיום 1 בינואר 2015. בכלל זה אושר כי שכר המנכ"ל הראשי של הבנק יעלה בשיעור של כ-4% מסך עלות תנאי העסקת המנכ"ל הראשי בבנק. שכר המנכ"ל הראשי של הבנק, לאחר העדכון האמור, יעמוד על 195,400 ש"ח. עדכון תנאי העסקה כאמור נעשה בהתאם לתכנית התגמול של הבנק ולאחר שועדת התגמול והדירקטוריון בחנו את עלות ההעסקה המקובלת לבעלי תפקידים מקבילים בחברות ההשוואה ולאחר שבחנו את התרומה של נושאי המשרה כאמור ושל המנכ"ל הראשי לפעילות הבנק.

3. בדומה למקובל בבנק לכלל העובדים, מכח ההסכמים הקיבוציים, הגדלת שיעור הפרשות הבנק לתגמולים (חלק המעסיק) עבור עובדים מרכזיים ונושאי המשרה בבנק, ובכללם נושאי המשרה הותיקים בבנק אשר ויתרו בעבר על זכאותם להיכלל בתנאי דור א' ועברו לתנאי דור ב', ובכלל זה עבור המנכ"ל הראשי של הבנק, כך ששיעור הפרשות הבנק לתגמולים (חלק המעסיק) יעמוד על 7.5% משכר העובד להפרשות (במקום 5%). ההגדלה בשיעור הפרשות לתגמולים כאמור היא רק בגין חלק השכר של נושאי המשרה אשר אינו משולם בתנאי דור א' (וככל שרלבנטי). דהיינו, התוספת תתווסף לקופה חיצונית ללא זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק, ורק לגבי חלק השכר שאינו נכלל בתנאי דור א'.

ועדת התגמול והדירקטוריון הבנק אישרו, כי עדכון תנאי ההעסקה כאמור לעיל מהווה עדכון לא מהותי ביחס לתנאי הכהונה וההעסקה הקיימים של נושאי המשרה בבנק, ובכלל זה המנכ"ל הראשי, כאמור בסעיף 272(ד) לחוק החברות וכי עדכון תנאי ההעסקה כאמור הינו לטובת הבנק, בשים לב לתרומתם של נושאי המשרה ולחשיבות תגמולם באופן שיקנה להם את המוטיבציה להתמיד בתפקידם לאורך זמן. עוד סברו ועדת התגמול והדירקטוריון, כי יש בעדכונים שנקבעו בתנאי ההתקשרות המעודכנים עם נושאי משרה בבנק, כמפורט לעיל, כדי לעודד נושאי משרה אלה להוסיף ולהשקיע את מירב המאמצים לטובת הבנק בשים לב לאתגרים העומדים בפני הנהלת הבנק בטווח הקצר והארוך, ובהתחשב בעומס העבודה המוטל עליהם כחלק מההתמודדות השוטפת עם אתגרים אלו.

ביום 8 באפריל 2014 אישר הדירקטוריון, לאחר קבלת אישור והמלצת ועדת התגמול של הדירקטוריון, מדיניות תגמול החלה על "עובדים מרכזיים" בבנק, שאינם נושאי משרה, בהתאם לקבוע ולנדרש בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים.

מדיניות התגמול ל"עובדים מרכזיים" כאמור, קובעת את המסגרת לתגמול עובדים מרכזיים והיא כוללת, בין היתר, התייחסות למרכיב השכר, לתנאים הנלווים, לתנאי הפרישה, ולמרכיב המענקים השנתי. מדיניות זו גובשה בשים לב לעקרונות מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, בהתאמות הנדרשות.

י. מדיניות תגמול לכלל העובדים

בחודש דצמבר 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, את עדכון מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק שתכנית התגמול לעובדים מרכזיים ולנושאי משרה אינה חלה עליהם.

מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק מושגת על הקבוע בהוראה A 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים.

מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק נועדה לשמש כלי לקידום עמידה ביעדים העסקיים של הבנק ובכלל זה לאפשר גיוס עובדים איכותיים לעבוד בבנק, לשמר אותם לאורך זמן להניע אותם לשיפור בביצועים ולהשגת המטרות והיעדים העסקיים של הבנק, תוך מניעת נטילת סיכונים שחורגים מתיאבון הסיכון של הבנק.

מדיניות התגמול מתייחסת לתגמול השוטף לעובדים, ובכלל זה למשכורת ולתנאים הנלווים לשכר וכן למענקים, לתנאי פרישה ולתשלומים אחרים להם זכאים כלל העובדים.

יא. מכירת מניות לעובדים

בהתאם להסכמים בעניין הפרטת הבנק ובהתאם להסכמות בין החשב הכללי במשרד האוצר לבין עובדי הבנק, פורסם ביום 6 באפריל 2011 מתאר בדבר הצעת מניות של הבנק על ידי מדינת ישראל לעובדי הבנק, בנק ערבי ישראלי בע"מ, בנק לאומי למשכנתאות בע"מ ועמותת מסעדות עובדי בנק לאומי לישראל (ע.ר.) ("המשתתפים", "המתאר").

ביום 17 במאי 2011 הושלמה הרכישה על ידי המשתתפים, בהתאם ובכפוף להסדרים ולתנאים המפורטים במתאר, של 6,339,730 מניות המוחזקות על ידי מדינת ישראל והמהוות 0.43% מהונו המונפק והנפרע של הבנק כפי שהוא במועד פרסום המתאר. ביום 24 במאי 2011 האסיפה הכללית של הבנק אישרה הצעת 9,442 מניות ליו"ר דירקטוריון הבנק, וכן מתן הלוואה על ידי הבנק לרכישת המניות. ביום 30 במאי 2011, נמסר לבנק על ידי משרד האוצר כי ביום 29 במאי 2011 הושלמה מכירת המניות ליו"ר הדירקטוריון.

מחיר המניה לצורך ההצעה למשתתפים על פי המתאר היה 13.20825 ש"ח למניה נכון ליום 19 בינואר 2011, כשמחיר למניה זה, צמוד למדד המחירים לצרכן לפי שיטת מדד אחרון ידוע כאשר המדד הבסיסי היה מדד חודש דצמבר 2010 שפורסם ביום 14 בינואר 2011. מחיר המניה בפועל היה 13.3002797 ש"ח (מחיר המניה של המניות שנרכשו על ידי יו"ר הדירקטוריון היה 13.37813 ש"ח).

חלוקת המניות בין המשתתפים וקביעת מספר המניות שהוצעו לכל משתתף נערכה באופן יחסי למשכורת המהווה בסיס להפרשות סוציאליות עבור אותם משתתפים עבור חודש ינואר 2011 והכל בהתאם לקבוע במתאר. יו"ר הדירקטוריון (כאמור לעיל) והמנכ"ל הראשי של הבנק נכללו בין המשתתפים.

המניות חסומות לתקופה של 4 שנים מהמועד הקובע (כהגדרתו במתאר), והן מופקדות בנאמנות בידי נאמן. בנוסף, ועדת הביקורת והדירקטוריון אשרו מתן הלוואות למשתתפים לרכישת המניות המוצעות במתאר.

שווי ההטבה לעובדים וליו"ר הדירקטוריון בגין הרכישה הנ"ל, אשר נערך על ידי מעריך חיצוני, כולל מספר מרכיבים ובסך הכול הסתכם בכ-13 מיליוני ש"ח. סכום זה נזקף בשנת 2011 כהוצאת שכר בהתאם לשווי ההטבה ביום ההענקה וסכום זה נשאר קבוע. בקרן ההון נטו נרשמה הטבה בסך 13 מיליוני ש"ח.

למימון רכישת המניות, הבנק העמיד הלוואות לעובדים שבחרו בכך בסך כ-43 מיליוני ש"ח, שפרעונו בתשלום אחד בתום תקופת החסימה של המניות. מזה הלוואות בסך 12 מיליוני ש"ח צמודות למדד המחירים לצרכן, ונושאות ריבית בשיעור של 1.55% והלוואות בסך 31 מיליוני ש"ח לא צמודות על בסיס הפריים מינוס 0.75%. ההלוואות אינן בתנאי non-recourse. סכום ההלוואות הופחת מהון הבנק.

יב. התייעלות - שינוי מבני

בשנת 2013 ובשנת 2012 נרשמו הוצאות בסך של כ-75 מיליוני ש"ח וכ-323 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין הקדמת פרישת עובדים במסגרת התכנית לצמצום כח האדם בבנק עקב התכנית לשינוי מבני. תכנית זו מתפרסת על פני השנים 2012-2014.

יג. השפעת השינוי בשיעור המס

למידע בנוגע להשפעת השינוי בשיעור המס על ההתחייבות בגין זכויות עובדים ראה באור 26 להלן.

באור 16 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2014						
מטבע ישראלי				מטבע חוץ (א)		
לא צמוד	לצרכן	המחירים	בדולרים	במטבעות	כספיים	סך הכל
צמוד למדד	שאינם פריטים	פריטים	שאינם	פריטים	שאינם	סך הכל
במיליוני ש"ח						
נכסים						
מזומנים ופיקדונות בבנקים	41,900	263	11,764	1,325	5,277	60,615
ניירות ערך	19,138	2,294	20,764	3,090	2,133	52,113
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	2,000	-	-	-	-	2,000
אשראי לציבור, נטו (ג)	159,533	51,221	29,813	5,599	6,092	252,480
אשראי לממשלות	53	240	176	59	-	528
השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-	2,216
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	3,729
נכסים בגין מכשירים נגזרים	7,602	181	7,174	104	281	16,909
נכסים אחרים, נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	4,248	4	886	7	45	5,544
סך כל הנכסים	234,474	54,203	70,577	10,184	13,828	396,134
התחייבויות						
פיקדונות הציבור	166,479	27,399	83,050	16,107	10,019	303,397
פיקדונות מבנקים	1,807	91	2,136	423	99	4,556
פיקדונות מממשלות	22	2	435	8	-	467
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	1,238	-	-	-	-	1,238
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	4,547	19,121	-	-	10	23,678
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	7,102	129	6,426	313	154	15,650
התחייבויות אחרות	8,792	7,276	1,704	29	168	18,715
סך כל ההתחייבויות	189,987	54,018	93,751	16,880	10,450	367,701
הפרש (ד)	44,487	185	(23,174)	(6,696)	3,378	28,433
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-	-	-	-
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-	-
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(20,272)	(2,177)	22,279	5,592	(4,072)	(1,350)
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	777	-	(1,694)	936	(19)	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	517	-	(360)	(132)	(25)	-
סך הכל כללי	25,509	(1,992)	(2,949)	(300)	(738)	8,903
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהוון)	1,580	-	(2,555)	978	(3)	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	266	-	(6)	(233)	(27)	-

ראה הערות בעמוד הבא.

באור 16 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2013						
מטבע ישראלי			מטבע חוץ (א)			
צמוד למדד		כריטיים שאינם כספיים		במטבעות אחרים		
לא צמוד	לצרכן	המחירים	בדולרים של ארה"ב	באירו	אחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח						
נכסים						
מזומנים ופיקדונות בבנקים	29,847	272	6,667	2,475	4,964	44,351
ניירות ערך	34,323	3,410	16,506	3,745	1,832	63,735
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,350	-	-	10	-	1,360
אשראי לציבור, נטו (ג)	146,545	53,544	27,213	6,020	7,190	240,874
אשראי לממשלות	65	273	176	44	-	558
השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	1,689	1,689
בניינים וציוד	-	-	-	-	3,638	3,638
נכסים בגין מכשירים נגזרים	8,678	309	2,076	347	202	13,054
נכסים אחרים, נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	3,684	184 (ה)	922	7	126	5,281
סך כל הנכסים	224,492	57,992	53,560	12,648	14,314	374,540
התחייבויות						
פיקדונות הציבור	154,825	28,779	74,139	16,883	10,756	286,003
פיקדונות מבנקים	1,717	117	1,840	523	113	4,310
פיקדונות מממשלות	24	3	360	10	-	397
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	624	-	-	-	-	624
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	4,554	20,877	-	-	10	25,441
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	8,362	514	2,054	835	269	13,487
התחייבויות אחרות	9,561	6,316 (ה)	1,028	25	269	17,809
סך כל ההתחייבויות	179,667	56,606	79,421	18,276	11,417	348,071
הפרש (ד)	44,825	1,386	(25,861)	(5,628)	2,897	26,469
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	694	-	-	-	(694)	-
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-	-
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-	-
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(25,740)	(2,441)	25,700	5,460	(2,629)	(350)
אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	1,125	-	(1,127)	(43)	36	9
אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)	876	-	(1,284)	462	(59)	5
סך הכל כללי	21,780	(1,055)	(2,572)	251	(449)	8,514
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהוון)	1,226	-	(1,279)	25	16	12
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	4,252	-	(3,947)	65	(428)	58

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה בסך 3,988 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 3,883 מיליוני ש"ח).
 (ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.
 (ה) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור ו'1.

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי תקופות פרעון ולפי בסיסי הצמדה^(א)

31 בדצמבר 2014			
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים			
מט"ל	מט"ל	מט"ל	מט"ל
עד	עד	עד	עד
שנה	שנה	שנה	שנה
עד	עד	עד	עד
שנתיים	שנתיים	שנתיים	שנתיים
במיליוני ש"ח			
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):			
27,968	52,947	20,459	84,031
12,585	35,427	15,754	148,540
15,383	17,520	4,705	(64,509)
24,607	37,801	18,668	35,520
6,635	30,828	12,532	135,542
(132)	(8,863)	(3,718)	(6,283)
19	30	316	294
15,270	8,687	1,303	(70,498)
מטבע חוץ (ג)			
9,472	17,284	8,441	32,104
3,826	18,748	17,857	75,958
5,646	(1,464)	(9,416)	(43,854)
4,886	10,134	5,876	11,469
3,120	15,837	16,429	70,145
4,826	(2,501)	2,283	(46,374)
2,262	171	(180)	(5,697)
132	8,863	3,718	6,283
(19)	(30)	(316)	(294)
5,759	7,369	(6,014)	(37,865)
סך הכל			
37,440	70,231	28,900	116,135
16,411	54,175	33,611	224,498
21,029	16,056	(4,711)	(108,363)
29,493	47,935	24,544	46,989
9,755	46,665	28,961	205,687

ראה הערות בעמוד 431.

יתרה מאזנית (ד)									
מערל שנתיים עד שלוש שנים	מערל שלוש עד ארבע שנים	מערל ארבע עד חמש שנים	מערל חמש עד עשר שנים	מערל עשר עד עשרים שנים	מערל עשרים עד שלושים שנים	סך הכל תזרימי מזומנים	ללא תקופת פרעון (ב)	סך הכל	שיעור תשואה חוזי (ה) באחוזים
23,519	16,943	13,880	40,734	34,593	10,773	325,847	2,796	293,948	2.63
13,923	4,242	3,934	14,215	3,528	2,950	255,098	1,630	248,888	1.24
9,596	12,701	9,946	26,519	31,065	7,823	70,749	1,166	45,060	
21,162	15,786	12,645	36,468	33,161	10,672	246,490	778	210,732	3.35
4,750	2,612	1,473	4,385	664	2	199,423	-	194,120	1.75
210	(14)	1,807	(1,956)	(40)	(85)	(19,074)	-	(18,856)	
-	183	895	687	-	-	2,424	-	1,877	
9,806	12,870	12,648	25,250	31,025	7,738	54,099	1,166	28,081	
6,217	5,239	4,758	9,503	5,566	3,522	102,106	563	89,318	2.41
1,873	731	1,763	2,284	430	3	123,473	15	116,198	1.92
4,344	4,508	2,995	7,219	5,136	3,519	(21,367)	548	(26,880)	
3,315	2,013	2,492	2,406	960	240	43,791	382	41,526	3.34
1,115	487	1,298	1,848	1	1	110,281	-	108,934	1.50
3,487	3,409	1,946	5,670	5,549	3,095	(18,610)	589	(24,386)	
2,596	2,388	1,383	(123)	441	200	3,441	(3)	2,383	
(210)	14	(1,807)	1,956	40	85	19,074	-	18,856	
-	(183)	(895)	(687)	-	-	(2,424)	-	(1,877)	
4,134	4,339	293	8,488	5,176	3,604	(4,717)	548	(9,901)	
29,736	22,182	18,638	50,237	40,159	14,295	427,953	3,359	383,266	2.59
15,796	4,973	5,697	16,499	3,958	2,953	378,571	1,645	365,086	1.46
13,940	17,209	12,941	33,738	36,201	11,342	49,382	1,714	18,180	
24,477	17,799	15,137	38,874	34,121	10,912	290,281	1,160	252,258	3.35
5,865	3,099	2,771	6,233	665	3	309,704	-	303,054	1.66

באור 17 - נכסים והתחייבויות לפי תקופות פרעון ולפי בסיסי הצמדה^(א) (המשך)

31 בדצמבר 2013			
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים			
עם	מעל	מעל	מעל
דרישה	עד	שלושה חודשים	שנה
ועד	שלושה חודשים	עד	עד
חודש (ו)	חודשים (ו)	שנה (ו)	שנתיים
במיליוני ש"ח			
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):			
נכסים ¹	68,678 (ח)	20,545	62,469
התחייבויות ²	137,343 (ח)	14,960	30,151
הפרש	(68,665)	5,585	32,318
מזה: אשראי לציבור ¹	35,385	17,893	35,228
מזה: פיקדונות הציבור ²	130,380	11,459	23,671
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(10,197)	(12,755)	(2,147)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	779	(372)	20
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(78,083)	(7,542)	30,191
מטבע חוץ (ג):			
נכסים ¹	26,057	7,231	12,840
התחייבויות ²	71,680	13,524	15,106
הפרש	(45,623)	(6,293)	(2,266)
מזה: אשראי לציבור ¹	11,652	6,314	9,066
מזה: פיקדונות הציבור ²	67,324	12,577	14,297
מזה: הפרש בדולר	(40,772)	(895)	(2,615)
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ	(3,076)	(1,145)	(1,084)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	10,197	12,755	2,147
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(779)	372	(20)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(36,205)	6,834	(139)
סך הכל			
נכסים ¹	94,735	27,776	75,309
התחייבויות ²	209,023	28,484	45,257
הפרש (ז)	(114,288)	(708)	30,052
מזה: אשראי לציבור ¹	47,037	24,207	44,294
מזה: פיקדונות הציבור ²	197,704	24,036	37,968

ראה הערות בעמוד 431.

יתרה מאזנית (ד)									
מערל	מערל	מערל	מערל	מערל	מערל	מערל	מערל	מערל	מערל
שנתיים	שלוש	ארבע	חמש	עשר	עשר	עשר	עשר	עשר	עשר
עד	עד	עד	עד	עד	עד	עד	עד	עד	עד
שלוש	ארבע	חמש	עשר	עשרים	עשרים	עשרים	עשרים	עשרים	עשרים
שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים
21,445	17,424	13,446	40,876	34,336	11,361	319,065	2,995	282,860	3.67 (ח)
9,740	11,267	3,225	15,214	3,198	2,406	244,396	2,271	239,179	2.37 (ח)
11,705	6,157	10,221	25,662	31,138	8,955	74,669	724	43,681	
18,493	15,429	11,376	35,453	32,518	11,198	238,692	771	201,721	3.99
4,283	2,948	2,263	4,771	737	7	188,234	-	185,601	2.35
172	(117)	18	171	(27)	(78)	(25,448)	-	(25,515)	
-	-	162	1,399	-	-	2,003	-	1,902	
11,877	6,040	10,401	27,232	31,111	8,877	51,224	724	20,068	
6,854	6,227	5,911	8,525	2,189	487	86,341	473	80,146	3.85
1,071	998	2,076	1,321	374	4	108,901	517	106,208	3.06
5,783	5,229	3,835	7,204	1,815	483	(22,560)	(44)	(26,062)	
3,024	1,758	1,574	2,358	1,013	268	40,808	463	38,791	3.94
804	382	1,722	428	-	1	99,995	-	99,781	0.60
4,204	3,739	1,958	5,521	1,368	368	(21,144)	(111)	(24,174)	
(1,184)	(5,195)	(64)	(3,644)	258	73	(17,715)	(172)	(16,075)	
(172)	117	(18)	(171)	27	78	25,448	-	25,515	
-	-	(162)	(1,399)	-	-	(2,003)	-	(1,902)	
5,611	5,346	3,655	5,634	1,842	561	885	(44)	(2,449)	
28,299	23,651	19,357	49,401	36,525	11,848	405,406	3,468	363,006	3.70
10,811	12,265	5,301	16,535	3,572	2,410	353,297	2,788	345,387	2.58
17,488	11,386	14,056	32,866	32,953	9,438	52,109	680	17,619	
21,517	17,187	12,950	37,811	33,531	11,466	279,500	1,234	240,512	3.99
5,087	3,330	3,985	5,199	737	8	288,229	-	285,382	1.92

הערות:

- (א) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
- (ב) נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך 431 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר. (31 בדצמבר 2013 - 514 מיליוני ש"ח)
- (ג) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (ד) כפי שנכללה בבאור 16 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (ה) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים החוזיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (ו) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת המסגרת אשראי במסגרת בסך 13.1 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 13.0 מיליארד ש"ח). אשראי בחריגה בסך 0.7 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 0.7 מיליארד ש"ח), סווג ללא מועד פרעון.
- (ז) אין הפרש זה משקף בהכרח חשיפה בריבית ו/או במאזני הצמדה.
- (ח) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור ו'ח.

הערה: סך הכל התחייבויות ממוריאליות שכנגדן ניתן אשראי לטווח קצר בבנק הינו 4.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2014 (31 בדצמבר 2013 - 5.1 מיליארד ש"ח).

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	
יתרת ההפרשה		יתרת ההפרשה	
יתרות החוזים (א) להפסדי אשראי		יתרות החוזים (א) להפסדי אשראי	
במיליוני ש"ח			
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים			
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים			
שלהם לסוף התקופה עסקאות בהן			
היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
אשראי תעודות	1,627	3	1,867
ערבויות להבטחת אשראי	6,071	102	5,490
ערבויות לרוכשי דירות	17,547	24	15,529
ערבויות והתחייבויות אחרות (ב)	17,079	216	15,033
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	26,506	28	24,669
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות	14,125	25	14,158
בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	22,727	73	20,801
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר	15,097	23	11,845
ועדיין לא ניתן ¹	5,533	-	6,406
התחייבויות להוצאת ערבויות	4,565	-	3,692
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו			
אישור עקרוני לשמירת שיעור ריבית			
¹ מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני איגוח בחסות אחרים שלא נוצלו בסך 233 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 208 מיליוני ש"ח). מחויבות זו מועמדת רק במצב קשיי מימון שאינם מאפשרים איגוח. כיום ובעבר לא נעשה שימוש במסגרת הנזילות. הקווים המסופקים על ידי הבנק מהווים חלק קטן מההיקף הכולל של קווי הנזילות המסופקים לאותם גופים. הבנק אינו מספק לגופים אלו תמיכה מסוגים אחרים.			

(א) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף שנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
(ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעוף בסך 284 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 145 מיליוני ש"ח).

ב. התקשרות חוץ מאזנית לפי מידת הגביה^(א)

יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה^(ב)

31 בדצמבר 2014		31 בדצמבר 2013	
במיליוני ש"ח			
מטבע ישראלי לא צמוד	820	1,070	
מטבע ישראלי צמוד למדד	3,087	3,785	
מטבע חוץ	155	267	
סך הכל	4,062	5,122	

ראה הערות בעמוד הבא.

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התקשרות חוץ מאזנית לפי מידת הגביה (המשך)

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה ליום 31 בדצמבר:

סך הכל 2013	סך הכל 2014	מכל שנה עד שלוש שנים	מכל שלוש עד חמש שנים	מכל חמש עד עשר שנים	מכל עשר עד עשרים שנים	מכל עשרים עד שנים	סך הכל
במיליוני ש"ח							
במגזר הצמוד למדד (ג)							
244	158	1	16	49	32	34	26
תזרימים חוזיים עתידיים							
תזרימים עתידיים צפויים לאחר							
הערכת הנהלה לפירעונות							
242	156	-	15	49	32	34	26
מוקדמים							
תזרימים צפויים מהוונים לאחר							
הערכת הנהלה לפירעונות							
215	139	-	11	41	29	33	25
מוקדמים (ד)							
במגזר השקלי הלא צמוד							
17	17	-	-	3	3	3	8
תזרימים חוזיים עתידיים							
תזרימים עתידיים צפויים לאחר							
הערכת הנהלה לפירעונות							
17	17	-	-	3	3	3	8
מוקדמים							
תזרימים צפויים מהוונים לאחר							
הערכת הנהלה לפירעונות							
15	16	-	-	3	2	3	8
מוקדמים (ד)							

(א) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלות גבייה (במקום מרווח).

(ב) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגין בסך 204 מיליוני ש"ח, שנה קודמת 267 מיליוני ש"ח, לא נכללו בלוח זה.

(ג) כולל מגזר מט"ח.

(ד) ההיוון בוצע לפי שיעור 2.45% (2013 - לפי שיעור 2.97%).

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:

2013	2014
במיליוני ש"ח	
מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:	
38	32
הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה	
28	15
הלוואות עומדות	

באור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

2013	2014	
במיליוני ש"ח		
		(1) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב וכן דמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות
225	227	בשנה ראשונה
195	186	בשנה שניה
174	169	בשנה שלישית
162	151	בשנה רביעית
130	118	בשנה חמישית
815	717	מעל 5 שנים
1,701	1,568	סך הכל חוזי שכירות לזמן ארוך
568	724	(2) התחייבויות לרכישת ניירות ערך
56	31	(3) התחייבויות להשקעה בבניינים ובציוד ורכישתם

ד. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-113 מיליוני ש"ח.

1. להלן פירוט של תובענות לרבות בקשות לאישור כתביעות ייצוגיות, שהוגשו נגד הבנק, שהסכום הנטען בהן מהותי. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור:

א. ביום 12 בספטמבר 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בקשה לאישור תביעה ייצוגית, נגד הבנק, נגד בנק הפועלים ונגד בנק דיסקונט בסכום נטען של 7 מיליארד ש"ח, כאשר בגוף הבקשה נטען כי הנזק לקבוצה הנטענת נאמד ב-10 מיליארד ש"ח. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים. לטענת המבקשת, הבנקים המשיבים גבו מלקוחותיהם ריבית בגין אשראי שקלי לא צמוד, עמלת הקצאת אשראי ודמי ניהול קבועים בחשבונות חח"ד בשיעורים ובסכומים זהים וזאת כתוצאה מהסדר כובל אסור. ביום 21 בינואר 2008 אישר בית המשפט המחוזי בתל-אביב את ניהול התביעה כתביעה ייצוגית. הבנקים הגישו ערעור על ההחלטה לבית המשפט העליון. במסגרת הדיון בערעור הגיש היועמ"ש ביום 21 בנובמבר 2011 עמדה העוסקת במשמעות קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 26 באפריל 2009 שכותרתה "הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע בנוגע לעמלות" ("הקביעה"). תמציתה של עמדה זו הינה כי לדעת היועמ"ש הקביעה מצדיקה אישורה של הגשת תובענה ייצוגית. ביום 28 ביולי 2013, החליט בית המשפט העליון לקבל את הערעור והחלטת בית המשפט המחוזי לאשר תביעה ייצוגית בוטלה.

עוד קבע בית המשפט העליון כי מאחר ולקביעה הנ"ל עשויה להיות השלכה משמעותית על אישורה של התובענה הייצוגית אין מנוס מהחזרת ההליך לבית המשפט המחוזי לדיון מחודש בבקשת האישור. במסגרת הליכי ערר על הקביעה ניתן ביום 15 ביוני 2014, על ידי בית הדין להגבלים עסקיים תוקף של צו מוסכם להסכמה בין הבנקים העוררים לממונה על הגבלים עסקיים לפיה, בין היתר, בכפוף להפקדת סכום של 70 מיליוני ש"ח (חלקו של הבנק - 21.425 מיליוני ש"ח) בידי נאמן תהא הקביעה בטלה. סכום זה הופקד בידי נאמן ("הנאמן"). ביום 11 בדצמבר 2014, הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה לפיו ישלמו הבנקים המשיבים לחברי הקבוצה סך של 35 מיליוני ש"ח, מתוך הכספים שהופקדו בידי הנאמן. על פי החלטת בית המשפט, הומצא ההסדר לגורמים שפורטו בהחלטה ופורסמו מודעות בעיתונות בדבר הסדר הפשרה. לאחר הפרסום, הגישו המבקשים בהליך המתואר בסעיף ב. להלן בקשה לביטול ההחלטה או לחלופין לעיכובה עד לאחר הכרעה ביחס בין ההליך כאן להליך המתואר בסעיף ב. להלן, ובעקבות כך הורה בית המשפט על עיכוב החלטתו עד למתן החלטה אחרת.

ב. ביום 23 בנובמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, נגד בנק הפועלים בע"מ ונגד בנק דיסקונט לישראל בע"מ. המבקשים טוענים כי הבנקים גובים בגין אשראי למגזר משקי הבית ריבית בשיעור גבוה בהרבה מזה הנגבה מן המגזר המסחרי והמגזר העסקי. המבקשים טוענים כי מדובר בניצול לרעה של מעמד מונופוליסטי וכי קיים חשד ממשי שהעדר התחרות בין המשיבים, בכל הנוגע למגזר משקי הבית, הינו פרי הסדר כובל בין הצדדים. כן נטען כי מדובר בהטעיית הצרכנים לגבי המחיר המקובל לשירות אשראי למגזר משקי הבית. הנזק הנטען הינו 5.6 מיליארד ש"ח על פי שיטה אחת ו-5.2 מיליארד ש"ח לפי שיטה שניה. סכום הנזק הנאמד המיוחס ללקוחות הבנק הינו לפחות 1.6 מיליארד ש"ח. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. בית המשפט המחוזי הורה על עיכוב ההליכים בבקשה זו עד למתן החלטת בית המשפט העליון בבקשת הרשות לערער שהגיש הבנק על ההחלטה לאשר את התביעה המתוארת בסעיף א. לעיל, כייצוגית. המבקשים הגישו ביום 29 באוקטובר 2013, בקשה לחידוש ההליכים בתביעה. ביום 21 בינואר 2015, החליט בית המשפט להעביר את הדיון בתיק לבית המשפט בתל-אביב-יפו שדן בהליך המתואר בסעיף א. לעיל.

ג. ביום 3 בינואר 2008 הוגשו לבית משפט השלום בתל-אביב-יפו 260 תביעות זהות, נגד הבנק ונגד כונסי הנכסים שמונו על ידי בית המשפט. סכומה של כל תביעה נע בין הסך של כ-787,000 ש"ח לסך של כ-1,350,000 ש"ח. על פי החלטת בית המשפט אוחד הדיון בכל התביעות הנ"ל, והם יידונו כתביעה אחת. הסכום הכולל של התביעות הינו כ-276 מיליוני ש"ח. התובעים הינם רוכשי דירות נופש בפרויקט מלון נופית באילת. לטענת התובעים הבנק וכונסי הנכסים התרשלו בהשגחה על הפרויקט ונמנעו מלממן את דמי השמירה וכתוצאה מכך נגרמו לתובעים נזקים גדולים לרבות ירידת ערך הדירות. תביעות אלו מצטרפות ל-5 תביעות נוספות שהוגשו נגד הבנק באותה עילה ומתבררות בנפרד. סכומן הכולל של כל התביעות בקשר לפרויקט זה מסתכם בסך של כ-288.6 מיליוני ש"ח. ביום 11 למרס 2014, ניתן פסק דין הדוחה את רוב הערעור, וקיבל את טענות הבנק במלואן בכל הנוגע לסילוק על הסף מחמת מעשה בית דין. עם זאת, בית המשפט החזיר את התיק לבית משפט השלום כדי לבחון האם לאפשר הגשת כתב התביעה המתוקן בעילות שלא חל עליהן מעשה בית דין.

ד. ביום 30 ביוני 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תביעה ייצוגית כנגד הבנק, כנגד בנק דיסקונט לישראל בע"מ וכנגד בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנקים"). נטען כי הבנקים קיימו הגבל עסקי בלתי חוקי לעניין שיעורי העמלות שהם גובים מלקוחותיהם, ניצלו לרעה את כוחם המונופוליסטי (בהיותם, לפי הטענה, "קבוצת ריכוז") והתעשרו שלא כדין על חשבון לקוחותיהם. נטען, כהערכה, כי אלמלא תיאומי המחירים בין הבנקים, היו העמלות נמוכות יותר לפחות בשיעור של 25%. סכום הנזק המצרפי הוערך בסך של 3.5 מיליארד ש"ח, כאשר בכותרת הבקשה צוין כי סכום התביעה הינו 3 מיליארד ש"ח. לא נערך יחוס ספציפי של סכום הנזק הנתבע מכל אחד מהבנקים, אולם צוין בבקשה כי חלקו היחסי של הבנק מנתח הפעילות הבנקאית בישראל מוערך בכ-30%. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. הדיון בתיק אוחד עם תובענה מאוחרת יותר (ראו תיאורה בסעיף ב. להלן). ביום 16 בנובמבר 2014, הוגשה בקשה לאישור הסדר פשרה בתיק זה, בתובענה הנוספת ובשני הליכים נוספים נגד בנק מזרחי טפחות בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. בהתאם להסדר הפשרה ישלמו הבנק וארבעת בנקים הנוספים הנ"ל ללקוחותיהם סך כולל של 35 מיליוני ש"ח מתוך כספים שהופקדו בידי הנאמן (ראו גם סעיף 1.א. לעיל).

ה. ביום 27 באפריל 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי. הבקשה מתבססת על קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 26 באפריל 2009. לטענת המבקשים, בהתאם לקביעה, הבנקים ערכו הסדרים כובלים לחילופי מידע ביחס לעמלות, אשר פגעו בתחרות ביניהם וגרמו נזק לחברי הקבוצה שייצוגה מתבקש, ואשר מצא את ביטויו בתשלום עמלות ביתר. המבקשים מעמידים את סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל המשיבים על 1 מיליארד ש"ח. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים. ביום 16 בנובמבר 2014, הוגשה בקשה לאישור הסדר פשרה בתיק זה ובתיקים נוספים כמתואר בסעיף 1.ד. לעיל, דהיינו בהתאם לפשרה שהוגשה לאישור בית המשפט סכום הפשרה ישולם מתוך הכספים שהופקדו בידי הנאמן כמתואר בסעיף 1.א. לעיל).

ו. ביום 29 באוקטובר 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה למתן צווים הצהרתיים הקובעים, בין היתר, כי שבעת הבנקים המשיבים, (הבנק, בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק הבינלאומי, בנק המזרחי, בנק מרכנתיל דיסקונט ובנק איגוד), אינם זכאים לחייב את המבקשים בהפרשים בגין ריבית "הפרה", כהגדרתה בתובענה, וכי יש להפחית את סכום הפרשי ריבית ההפרה, מסך של 841 מיליוני ש"ח לסך של 37 מיליוני ש"ח. לחלופין, מבקשים לקבוע, כי הבנקים זכאים לחייב את המבקשות בהפרשים בגין ריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 בלבד, וזאת ביחס לחוב המבקשות שהצטבר שהחל מיום 12 במאי 2003 ואילך. טענת המבקשות בין היתר הינה כי "ריבית ההפרה" אינה אלא "פיצוי מוסכם", כמשמעות מונח זה בסעיף 15(א) לחוק החוזים (תרופות), תשל"א-1970, אשר בית המשפט רשאי להפחיתו "אם מצא שהפיצויים נקבעו ללא כל יחס סביר לנזק שניתן היה לראותו מראש בעת כריתת החוזה כתוצאה מסתברת של ההפרה"; כי הפחתת הפרשי ריבית ההפרה מתחייבת גם מפרשנות הסכם ההלוואה בהתאם לאומד דעת הצדדים; כי חיוב המבקשות בריבית הפרה תהווה אכיפה בלתי צודקת של הסכם ההלוואה; כי עמידת הבנקים על חיוב המבקשות בריבית הפרה מהווה חוסר תום לב; וכי גבייתת על ידי הבנקים של ריבית ההפרה תהווה עשיית עושר ולא במשפט על ידם. אין בתובענה שיוך כספי לחלקו של כל אחד מהבנקים בסכום ההפרש בגין ריבית ההפרה, אך פורטו אחוזי ההשתתפות של הבנקים במימון, כשחלקו של הבנק הינו על פי הנטען, 24%.

ביום 11 בפברואר 2010 הוגשה תביעה כספית על סך של 829 מיליוני ש"ח, חלף התביעה לצווים ההצהרתיים שנמחקה. ביום 21 ביולי 2013 ניתן פסק דין המקבל את התביעה באופן חלקי בלבד. הצדדים הגישו ערעור לבית המשפט העליון.

ז. ביום 3 במאי 2010 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית בסכום נטען של כ-209 מיליוני ש"ח, נכון למועד הגשת התובענה. המבקש מעוניין לייצג כל מחזיק אג"ח של חפציבה חופים בע"מ ("חפציבה חופים") ערב הפסקת המסחר בהן בתחילת חודש אוגוסט 2007. המבקש טוען כי במהלך השנים 2006-2007, בסמוך לסוף כל רבעון, העמיד הבנק לחברה בבעלותו המלאה של מר בועז יונה הלוואות בסכומים של עשרות מיליוני ש"ח. לטענת המבקש, כספים אלה הועברו לפרק זמן קצר לחשבונה של חפציבה חופים, וסייעו לה להציג לציבור מצגי שווא רגועים בנוגע למצבה האמיתי. המבקש טוען, כי כתוצאה משיתוף הפעולה של הבנק וממצגי השווא שהוצגו לציבור נמחקו בסופו של דבר השקעות המחזיקים באגרות החוב של חפציבה חופים. ביום 20 באוקטובר 2013, הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בתיק. טרם ניתן אישור בית המשפט להסדר.

ח. ביום 7 בספטמבר 2011, הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק (לשעבר בלמ"ש) ונגד בנק מזרחי טפחות בע"מ ובנק הפועלים בע"מ. סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל הבנקים המשיבים עומד על כ-927 מיליוני ש"ח נכון ליום 1 בינואר 2010, וסכום התביעה הייצוגית הנטען נגד הבנק עומד על כ-327 מיליוני ש"ח. המבקשים טוענים כי הבנקים המשיבים גבו מנוטלי הלוואות לדיור "ריבית דריבית מראש", בניגוד לדין וכן בניגוד להוראות הסכמי ההלוואה הקובעות כי רק יתרת הקרן הבלתי מסולקת נושאת ריבית. הסעדים הנתבעים הם תשלום פיצויים ו/או השבה של הנזק שנגרם ללווים ושל הסכומים שנגבו שלא כדין וכן מתן צו עשה המורה לבנקים המשיבים לשנות את הדרך בה הם נוהגים בכל הקשור לחיוב וגביית ריבית. על פי בקשת בית המשפט, הגיש המפקח על הבנקים לבית המשפט, תשובות לשאלות שהעלו הצדדים בקשר עם התביעה.

ט. ביום 11 באוקטובר 2012, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית נגד לאומי, הבינלאומי, מזרחי ודיסקונט. לטענת התובעים, תשלומים ששולמו על ידי לקוחות הבנק שנגדם מתנהלים הליכי גבייה, ישירות לתיקי ההוצל"פ, התעדכנו בחשבון הבנק שלהם במועד מאוחר למועד התשלום. כתוצאה מעדכון מאוחר של התשלומים בחשבון הבנק, נגרמו לתובעים חיובי יתר של ריבית. לטענת התובעים, קיימת חשיבות, מבחינת הלקוח, לרישום בחשבון הבנק ולא יתכנו שני ימי ערך לאותו תשלום. הסעדים המבוקשים בתביעה ובבקשה הינם: השבת הסכומים ששילמו הלקוחות ביתר וצווי עשה וצווים הצהרתיים לעדכון התשלומים בחשבונות, מעתה ואילך, לפי יום הערך בו שולמו הסכומים בהוצאה לפועל וכן תיקון חשבונות שעדיין מתנהלים בהם הליכים, בהתאם לימי הערך הנכונים. לטענת התובעים, סכום התביעה הייצוגית אינו ניתן להערכה בשלב זה.

י. ביום 28 באוגוסט 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאשר תובענה כייצוגית נגד בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק מזרחי טפחות, בנק דיסקונט, הבנק הבינלאומי הראשון והמנכ"לים של הבנקים האלו. המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים צורפו כמשיבים פורמאליים. עניינה של הבקשה הוא גבייה, כביכול, של עמלות שלא כדין בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע חוץ, ללא גילוי נאות. לטענת המבקשים, הבנקים מסתירים מהלקוחות כי בעת מכירת/קניית מט"ח נגבית מהם מעבר לעמלת החליפין גם,

כהגדרתם, "עמלת ייקור" או "הפחתה" - דהיינו פערי השערים. לטענת המבקשים, הגילוי שהבנקים נותנים בעת העסקה מתייחס רק לעמלת החליפין ולא להפרשי השערים והואיל והבנק הוא "מתווך" במט"ח ולא "עושה שוק" עליו לגבות מן הלקוחות את המחיר שהמט"ח עולה לו, אולי בעוד תוספת קטנטנה, ובכל מקרה עליו לגלות זאת ללקוח. לטענת המבקשים, הנזק הישיר שנגרם ללקוחות הוא לפחות 10.5 מיליארד ש"ח לשבע השנים האחרונות, כפוף למסמכים ומידע שיקבלו במסגרת התביעה. לבקשת המבקשים, אישר בית המשפט למחוק את המנכ"לים של הבנקים מהבקשה לאישור, כך שיוותרו הבנקים בלבד. ביום 3 בפברואר 2014, הגישו המבקשים בקשה לתיקון הבקשה לאישור תביעה ייצוגית כך שהסכום הנתבע יעמוד על סך של 11.15 מיליארד ש"ח. הבנק הגיש את תגובתו לבקשה. ביום 20 בינואר 2015, החליט בית המשפט על איחוד הדיון בבקשה, עם בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה בענין דומה, כנגד חברות כרטיסי האשראי.

יא. ביום 27 בנובמבר 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בטענה שהבנק מחשב באופן שגוי את השווי התיאורטי של כתבי אופציות הנסחרים בבורסה בתל אביב. לטענת המבקשים הבנק משתמש במודל המתמטי של בלק אנד שולס, שהוא המודל הרלבנטי לקביעת שווי כתב האופציה, אך מציב בו רכיב אחד שגוי. הרכיב השגוי, לטענת המבקשים, הוא מועד הפקיעה של האופציה. לטענתם הבנק מוסיף יום ערך מיותר לרכיב זה, דבר המשפיע על השווי התיאורטי של כתב האופציה, ומשפיע על שיקול דעתם של הלקוחות לגבי כדאיות העסקה ומחירה. עוד הם טוענים כי מוסדות פיננסיים אחרים אינם עושים טעות זו. לטענת המבקשים, אינם יכולים להעריך נזק מדויק אך מעריכים כי מדובר בעשרות מיליוני ש"ח.

יב. ביום 2 בדצמבר 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק, בנושא עמלת פרעון מוקדם של הלוואות שלא לדיור. לטענת המבקשת, חישוב עמלת פרעון מוקדם על ידי הבנק, הן במקרים של הלוואות לגביהן חלים עקרונות חישוב הקבועים בהוראות ניהול בנקאי תקין והן במקרים של הלוואות לגביהן חלים כללים שקבע הבנק, לא נעשה כדין. המבקשת טוענת כי אין באפשרותה להעריך בשלב זה, את סכום התביעה הכולל.

יג. ביום 9 במרס 2014, הוגשה לבית משפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ללא ציון הסכום הנתבע. לטענת המבקש, הבנק גובה כספים מלקוחות שלא כדין בשני מקרים: האחד, כאשר הבנק מאפשר ללקוחות חריגה ממסגרת האשראי ומחייב את חשבונות הלקוחות בעמלה בסך של 53 ש"ח בגין משלוח מכתב התראה על חריגה ממסגרת האשראי; השני, סכומי החריגה ה"לא מאושרת" ממסגרת האשראי, מתמזגים לתוך יתרת החובה העודפת בחשבון וכתוצאה מכך נגבית בגינם ריבית מקסימלית. הבנק הגיש את תגובתו לבקשה.

יד. ביום 17 במרס 2014, הגיש מפרק זמני של חברה בפירוק ("החברה" ו-"המנהל המיוחד") לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז, בקשה למתן הוראות נגד הבנק, במסגרתה ביקש שבית המשפט יצהיר כי הבנק יישא בתשלום לחברה קופת הפרוק בסך מצטבר של 1,200 מיליוני ש"ח, מתוכו סך של 635 מיליוני ש"ח לכיסוי כל חובות החברה לנושיה וסך של 565 מיליוני ש"ח בגין החזר מלוא שווי נכסי החברה בסכום קרן, שעמד נכון ליום 25 במרס 2001 על הסך של 165 מיליוני ש"ח, בצירוף ריבית מאותו מועד בשיעור שהחברה התחייבה לשלם לבנק. לטענת המנהל המיוחד, על הבנק לשאת באחריות אישית לחבויות החברה, מאחר ועל פי הנתען, יש לראות בבנק "נושא משרה" בחברה מחמת שליטתו כביכול בחברה; מחמת שיש לראות את הבנק כ"דירקטור דה-פקטו" או כ"דירקטור צללים" בחברה; מחמת אחריותו כמבצע בצוואת ו/או מעוול במשותף למעשי התרמית, כביכול, המתוארים בבקשה; ומחמת הדוקטרינה של Lenders' Liability.

יצוין כי במסגרת הבקשה שמר המפרק על זכות להגיש הליכים נוספים נגד הבנק ו/או נושאי משרה נוספים בחברה ו/או יחידים מטעם הבנק ועורכי דין שיעצו לבנק. הבנק הגיש תגובתו לבקשה.

טו. ביום 18 במרס 2014, הוגשה לבית משפט המחוזי מרכז, בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-155 מיליוני ש"ח. לטענת המבקש, במסגרת ניכוי מס במקור שהבנק מבצע בעסקאות בניירות ערך שמבוצעות באמצעותו, מחשבות מערכות המחשב של הבנק רווחי הון ביתר ו/או הפסדי הון בחסר שלא כדין. הנתונים השגויים מוצגים ללקוחות במערכות לאומי טרייד ובסימולטור הקיים במערכת זו. ה"קבוצה" לצורך ההליך הינה: 1. מי שביצע מסחר בניירות ערך באמצעות לאומי טרייד, ואשר במסגרת ניכוי מס במקור חושב לו רווח הון ביתר ו/או הפסד הון בחסר; 2. כל מי שהוצגו לו על ידי הבנק ו/או על ידי מערכת לאומי טרייד מציגים שגויים אודות רווחי ההון ו/או הפסדי ההון שמשקפים ניירות ערך שבבעלותו. לטענת המבקש, הנזק המצרפי שנגרם לחברי הקבוצה הראשונה הוא כ-79 מיליוני ש"ח, והנזק המצרפי שנגרם לחברי הקבוצה השנייה הוא כ-76.5 מיליוני ש"ח. הבנק הגיש תגובתו לבקשה.

טז. ביום 6 בינואר 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז, בקשה לאישור תביעה ייצוגית בסכום נטען של כ-400 מיליוני ש"ח, על סמך אומדנים והערכות של מומחה המבקשת. לטענת המבקשת, הבנק מפר את הוראות צו הריבית (קביעת שיעור הריבית המקסימלי), תש"ל-1970, לפיו אין לגבות ריבית פיגורים על הלוואות צמודות, בשיעור העולה על 17% לשנה, בכך שגובה ריבית פיגורים שנתית על הלוואות צמודות בשיעור של 18.3891% לשנה העולה על המותר. המבקשת צירפה לבקשה חוות דעת מומחה.

2. כמו כן תלויות ועומדות נגד הבנק תובענות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, שהסכום הנטען בהן מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהן ומטעם זה לא בוצעה בגינן הפרשה.

א. ביום 13 באפריל 2014, הוגשה לבית משפט המחוזי בתל אביב, בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-184 מיליוני ש"ח. לטענת המבקש, כאשר חשבון הבנק של לקוח נקלע לחריגה ממסגרת האשראי המאושרת, הבנק מסרב לכבד הוראת קבע בחשבון, אך גובה עמלה העולה בסכומה על סכום הוראת הקבע שלא כובדה.

ב. ביום 5 באוגוסט 2014, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק מזרחי, בנק דיסקונט, הבנק הבינלאומי, בנק אוצר החייל ובנק מרכנתיל דיסקונט. לטענת התובעת, הבנקים המשיבים מפרים את כללי הבנקאות - שירות ללקוח (עמלות), בכך שהם גובים עמלות מינימום בהעברה של מטבע חוץ, במדרגים, ולא עמלת מינימום אחת בלבד, כפי שלטענתה נדרש בכללים, וכי הפרה משותפת זו של כל הבנקים המשיבים הינה למעשה הסדר כובל בניגוד לחוק ההגבלים העסקיים. סכום הנזק הנטען נאמד על ידי התובעת, לכל המשיבים גם יחד, בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח. חלקו של הבנק, לטענת התובעת, כ-30% מהשוק. בנוסף מבקשת התובעת מבית המשפט, בין היתר, ליתן צו המגביל את הבנקים בגביית עמלת העברה של מטבע חוץ לבנק אחר, למכסימום של 30 דולר ארה"ב ועמלת קבלת מטבע חוץ מבנק אחר לסכום מכסימום של 10 דולר ארה"ב.

ג. ביום 19 בינואר 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו (המחלקה הכלכלית), בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק, ונגד 19 משיבים נוספים, שהיו או הינם דירקטורים בבנק. לטענת התובעים, במסגרת הליכי חקירה מצד רשויות שונות בארה"ב הודה הבנק כי הוא וחברות נוספות בקבוצת לאומי פעלו על מנת לסייע ללקוחותיו (נישומי מס בארה"ב) לחמוק מדיווח ומתשלומי מס. נטען כי בעקבות הליכי החקירה ביצע הבנק מחיקות מהונו בהיקף של 1.438 מיליארד ש"ח, וכי חברי דירקטוריון הבנק שכיהנו בשנים 2010-2002 התרשלו באי הפעלת פיקוח ובקרה שאפשרה התנהלות בלתי חוקית זו של הבנק וכפועל יוצא את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה עם מחיקת הכספים מהון הבנק, וגדיעת התשואה הפוטנציאלית על השקעתם במניית הבנק. סכום התביעה הנטען עומד על סך של כ-475 מיליוני ש"ח כאשר נטען כי הנזק המינימלי לקבוצת בעלי המניות שמכרו מניותיהם בין יום 21 במרס 2013 (מועד ההכללה הראשוני של הפרשה בדוחות הכספיים בגין החקירה) ליום 15 בינואר 2015 נע בין הסכום הנ"ל ל-825 מיליוני ש"ח.

ד. ביום 11 בפברואר 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-2.3 מיליארד ש"ח. לטענת המבקש, הבנק מנהל לכאורה "רשימה שחורה" של לקוחות לפיה הוא נוהג, לסמן לקוחות ככוכבית במערכות הבנק, לזמן בלתי מוגבל, באופן הפוגע או מקשה עליהם, לטענתו, לקבל אשראי או לבצע פעילות עסקית אחרת מול הבנק. לטענת המבקש, ניהול "רשימה" כזו ללא קריטריונים גלויים מהווה הפרה של החוק ושל נורמות משפטיות והתנהגותיות.

3. להלן פירוט של תובענות ובקשות לאישור תביעות ייצוגיות בסכומים מהותיים שהוגשו נגד חברות בנות של הבנק (להלן - חברות הבנות). לדעת הנהלת הבנק, ובהסתמך על דעת הנהלת כל אחת מחברות הבנות, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של חברות הבנות באשר לסיכויי הליכים אלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מתביעות כאמור:

א. ביום 23 ביוני 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד סטנדרד & פורס מעלות בע"מ, קשת אגרות חוב בע"מ ("קשת"), חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ ("החברה לנאמנות"), אהרון בירם, ערן פוקס, מוטי מערבי, רמי אורדן, אקסלנס נשואה חיתום (1993) בע"מ ואקספרט פיננסיים בע"מ. סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל המשיבים עומד על כ-286 מיליוני ש"ח. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים. הבקשה לאישור מתייחסת לאג"ח שהנפיקה קשת, שגובו ב-Notes, שהנפיק Lehman Brothers Bankhaus A.G. לטענת המבקש, עם קריסת ליהמן ברדרס, צנח מחיר האג"ח והופסק המסחר בהן. כלפי החברה לנאמנות, ששימשה כנאמן למחזיקי האג"ח שהונפק על ידי קשת, טוען המבקש כי לא נקטה בפעולות שונות כדי למנוע או לצמצם, לשיטת המבקש, את הנזק שנגרם לטענתו למחזיקי האג"ח. הוגשה תגובת החברה לנאמנות לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית.

- ב. ביום 8 ביולי 2014, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד ישראלכרט, לאומי קארד, הבנק ובנק הפועלים בסך 200 מיליון ש"ח, שעניינה חיוב בעמלת המרה ועמלת הפרשי שער בעת ביצוע עסקה במט"ח. לטענת התובע, עמלת ההמרה נגבית שלא כדין וכן לא מבוצע גילוי נאות על גבייתה ועל הפרשי השערים ואופן החישוב, בדפי הפירוט הנשלחים ללקוח. לאומי קארד הגישה תגובתה לבקשה. ביום 20 בינואר 2015, החליט בית המשפט על איחוד הדיון בבקשה, עם בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה בענין דומה, כנגד הבנקים.
- ג. ביום 28 באפריל 2014, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית בבית משפט מחוזי מרכז נגד לאומי קארד, ישראלכרט וכאל, בסך של 1.7 מיליארד ש"ח, בנוגע לגביית עמלה צולבת מבתי עסק בגין עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי debit וכרטיסי prepaid הנטענים מראש. לטענת המבקש, העמלה הצולבת שנגבית בכרטיסים אלו (בניגוד לכרטיסי אשראי - credit), לא קיבלה אישור מבית הדין להגבלים עסקיים, ומהווה הסדר כובל. בנוסף, גם ההסדר בין הנתבעות לפיו מועברים כספי העסקאות לבתי העסק בעיכוב של כ-20 ימים מהווה הסדר כובל או תנאי מקפח בחוזה אחיד. ביום 24 בפברואר הגיש המבקש לבית המשפט בקשת הסתלקות מהבקשה. טרם התקבלה החלטת בית המשפט.
- ד. ביום 17 בנובמבר 2014, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד לאומי קארד בסך 952 מיליון ש"ח. לטענת המבקש, לאומי קארד אינה מקפידה לעמוד בכל הדרישות בקשר עם זיהוי לקוחות בטרם מתן מענה במערכת ה-IVR (ניתוב טלפוני במוקדי השירות) אשר חושפת את הפרטים האישיים של הלקוחות, וזאת בניגוד, כביכול, להוראות חוק הגנת הפרטיות. בנוסף טוען המבקש כי בקשתו לחסום את האפשרות לשמוע את המידע הנוגע לכרטיס האשראי שלו לאחר הזיהוי לא התקבלה בטענה כי לא קיימת אפשרות לביצוע חסימה.
- ה. הבנק ערב כלפי עמיתי חלק מקופות הגמל שהיו מנוהלות על ידי לאומי שרותי שוק ההון בע"מ (לשעבר לאומי גמל בע"מ), ואשר פעילותן נמכרה לפריזמה קופות גמל בע"מ ("פריזמה"). הערבות מבטיחה את החזר סכומי הקרן המקוריים שהופקדו המסתכמים ב-31 בדצמבר 2014 בערכים נומינליים ב-2,457 מיליון ש"ח. ערך הנכסים של הקופות הנ"ל ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכם ב-5,938 מיליון ש"ח. בנוסף, ערבות זו אינה חלה על הפקדות בחשבונות שנפתחו בקופות הנ"ל לאחר 22 בינואר 2007.
- כנגד ההתחייבות האמורה, התחייבה פריזמה כי במקרה של מימוש הערבויות, או כל חלק מהן, היא תשלם לבנק השתתפות בסכום שלא יעלה על 35 מיליון ש"ח לשנה קלנדרית, כשסכום זה צמוד למדד מיום 30 באוקטובר 2006 ועד ליום התשלום. סכום השתתפות שלא נוצל בשנה מסוימת לא יועבר לשנים הבאות.
- ו. חברות מאוחדות של הבנק, משמשות חברות לנאמנות, וכן מספר חברות מאוחדות בנקאיות עוסקות בעסקי נאמנות. עסקים אלה כוללים בעיקר: נאמנות על כספים, ניירות ערך ונכסי דלא נייד, טיפול בכספי תרומות, מתנות והקדשים, תיווך בפיקדונות ובהלוואות, טיפול בהעברת מניות וניהול חשבונות השקעות. כמו כן משמשות חלק מחברות אלו כנאמן של מחזיקי אגרות חוב.

ז. כתבי שיפוי

1. הבנק התחייב מראש לשפות את נושאי המשרה בבנק ואת בעלי החוזים האישיים הניהוליים בבנק שאינם נושאי משרה ("בעלי חוזים ניהוליים") בגין חבות כספית וזאת עקב מילוי תפקידם בבנק ובחברות בנות ואחרות מטעם הבנק וכן בגין רשימה של אירועים כמקובל במערכת הבנקאות בישראל, הכוללים, בין היתר, את הפעילות הבנקאית השגרתית של הבנק, הצעת ניירות ערך לציבור על פי תשקיף ודיווחים לציבור ולרשויות הפיקוח. מימוש ההתחייבות לשיפוי בפועל מותנית בהתקיימותם של שני התנאים המצטברים הבאים: (1) הסכום המירבי בגין מימוש השיפויים בפועל לכל נושאי המשרה בבנק ולנושאי משרה בחברות בנות ולבעלי חוזים ניהוליים, בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם, בקשר עם האירועים הנ"ל, במצטבר, לא יעלה על 10% (עשרה אחוזים) מההון העצמי של הבנק כהגדרתו בהוראות המפקח על הבנקים, על פי המשתקף בדוחותיו הכספיים האחרונים של הבנק שפורסמו סמוך לפני מועד מימוש השיפוי בפועל. (2) הסכום המירבי בגין מימוש השיפויים בפועל לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. בנוסף, התחייב הבנק מראש לשפות את נושאי המשרה בבנק ובעלי החוזים האישיים הניהוליים, בגין הוצאות התדיינות סבירות; כן התחייב הבנק לשפות בגין הוצאות התדיינות סבירות שהוצאו עקב חקירה או הליך אשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום ומכלי שהוטלה חבות כספית כחלופה להליך פלילי או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי. עוד כולל כתב השיפוי התחייבות לשיפוי בשל הוצאות ו/או תשלום לנפגע ההפרה על פי ובכפוף לקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה) התשע"א-2011 ("חוק ייעול הליכי אכיפה") וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך לפי פרק ז-1 לחוק ההגבלים העסקיים - התשמ"ח-1988. ההתחייבות לשיפוי תחול רק לאחר שמוצו זכויות נושאי המשרה כלפי צד ג' (כגון מבטח).
- בנוסף, הבנק העניק פטור מאחריות לנושאי המשרה בבנק ולבעלי החוזים האישיים, בשל נזק עקב הפרת חובת הזהירות שלהם כלפי הבנק.
2. הבנק התחייב לשפות את עובדי הבנק בגין הוצאות ו/או בכל תשלום לנפגע הפרה על פי או בכפוף לקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה, וזאת בהתאם לתנאים המקובלים בכתבי שיפוי הניתנים על ידי הבנק.
3. הבנק התחייב לשפות יועצים חיצוניים מסוימים ולרבות בקשר עם תכניות להענקת או הצעת נירות ערך לנושאי משרה או עובדים של הבנק או חברות בנות, בהתאם לעניין, בגין חבות או הפסד, ובמקרים שונים לרבות בגין הוצאות משפטיות אחרות, בקשר עם השירותים שניתנו לבנק על ידם.
4. הבנק וחברות הבנות התחייבו לשפות את חברות כרטיסי האשראי הבינלאומיות, "ויזה" ו"מאסטרקארד" בגין ביצוע התחייבויות של חברות הבנות בנוגע לפעילות בכרטיסי אשראי מסוג "ויזה" ו"מאסטרקארד", לפי המקרה.
5. הבנק וחברות הבנות נוהגים לתת, מעת לעת, בתנאים ובנסיבות מקובלים, והכל במהלך העסקים הרגיל, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, כולל בהתייחס לחובות החלות על הבנק כחבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

6. הבנק נותן, מעת לעת, לחברות בנות, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ובתקופה, לצורך מתן השיפויים על ידיהן לנושאי משרה וזאת בשל סיכונים החלים על נושאי משרה בחברות וכן לצורך עמידה של חברות בנות בהוראות רגולטוריות. כמו כן הבנק נותן כתבי שיפוי לעובדים של הבנק ולנושאי משרה של חברות בנות וזאת בגין רשימה של אירועים אשר פורטו בהם.

ח. כרטיסי אשראי

1. בשנת 2006 הובא לאישורו של בית הדין להגבלים עסקיים (להלן: "בית הדין") הסדר אליו הגיעו לאומיקארד, חברת ישראלכרט בע"מ, חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, והבנקים השולטים בכל אחת מחברות אלו (להלן: "המבקשות") ביחס לגובה שיעורי עמלות המנפיק (העמלה הצולבת) ומבנה הקטגוריות שיחולו על חברות כרטיסי האשראי בתקופת תחולתו של ההסדר.

מאז התנהלו הליכים בנושא בין המבקשות לבין הממונה על ההגבלים העסקיים (להלן: "הממונה"), במסגרתם מונה מומחה על ידי בית הדין לצורך הערכה של ההשלכה התחרותית של שיעור העמלה הצולבת שנקבעה בהסדר.

ביום 7 במרס 2012 אישר בית הדין להגבלים עסקיים בפסק דין, הסכם אשר הוגש על ידי חברות כרטיסי האשראי והממונה בעניין גובה שיעור העמלה הצולבת, שירד בהדרגה עד לגובה של 0.7% בחודש יולי 2014, בהתאם למתווה הפחתת העמלה הצולבת שנקבע בפסק הדין. ההסדר בין הממונה לבין חברות כרטיסי האשראי תקף עד סוף שנת 2018.

2. הבנק התחייב כלפי ויזה הבינלאומית ליטול אחריות מלאה לביצוע הנאות של לאומי קארד את כל ההוראות והדרישות הכלולות בתקנון ויזה הבינלאומית כפי שיהיו בתוקף מעת לעת, לבצע את כל הפעולות שיידרשו על מנת למלא את התחייבותו זו ולהודיע בכתב מיידית לויזה בינלאומית על כל שינוי מהותי בהסכם שבין הבנק ולאומי קארד.

3. הבנק התחייב כלפי מאסטרקארד העולמית וכלפי שאר חברי מאסטרקארד ליטול אחריות מלאה לביצוע ההתחייבויות לפי תקנון מאסטרקארד העולמית וכלליה ולשפות גופים אלה בגין כל הפסד, עלות, הוצאה או חבות, בגין הפרת התחייבויות לאומיקארד כאמור.

ט. החברה לישראל בע"מ - חברה כלולה

1. לבתי זיקוק לנפט בע"מ (להלן- בז") חברה כלולה של החברה לישראל בע"מ ולחברה מאוחדת שלה גרעון בהון חוזר ליום 31 בדצמבר 2014, ונושאים נוספים הקשורים במצב עסקי החברות ובתזרים המזומנים שלה. בז", החברה המאוחדת שלה והחברות בקבוצה נוקטות בצעדים לשיפור רמת הנזילות ורמת הרווחיות ואשר התממשותן כפופה, בין היתר, לשינויים במחירי מכירה ומחירי חומרי הגלם. להערכת הנהלת בז" והחברה המאוחדת שלה, בהתבסס על תחזית תזרימי המזומנים שמקורם בפעילות השוטפת ובשילוב הצעדים שנקטו, לבז", ולחברות הקבוצה מקורות מספקים בהיקף ובעיתוי הנדרש לפירעון התחייבויותיה ולמימון פעילותה בעתיד הנראה לעין.

כמו כן, כנגד בז"ן מתקיימים הליכים משפטיים לרבות תביעות ייצוגיות, ותלויות אחרות. הנהלת בז"ן, בהתבסס על חוות דעתם של יועציה המשפטיים אינה יכולה להעריך את השפעתם של ההליכים המשפטיים, התביעות והתלויות הנ"ל, אם בכלל, ולכן לא נכללו כל הפרשות בנדון בדוחות הכספיים של החברה לישראל בע"מ והחברה הנ"ל.

2. ביום 16 ביולי 2014 התקיימו כל התנאים המתלים לביצוע חלקה של החברה לישראל בהסדר החוב של צים שירותי ספנות משולבים בע"מ (להלן - צים), וההסדר הושלם. עקב השלמת ההסדר, חדלה החברה לישראל לשלוט בצים והחלה להציג את השקעתה בצים כחברה כלולה לפי שוויה ההוגן שנגזר מסכום ההשקעה של החברה לישראל בהון צים על פי ההסדר. לפיכך בדוחות הכספיים של החברה לישראל ליום 31 בדצמבר 2014, רשמה החברה לישראל רווח, בסך של כ-609 מיליוני דולר כתוצאה מאיבוד השליטה בצים והצגת השקעתה בצים כחברה כלולה לפי שוויה ההוגן שנגזר מסכום ההשקעה של החברה לישראל בהון צים על פי ההסדר. הבנק רשם את חלקו ברווח האמור בסך כ-299 מיליוני ש"ח.
- כנגד החברה לישראל, בעלי השליטה בה, מספר דירקטורים המכהנים בה וכן חברת צים, הוגשו שתי בקשות לאישור כתביעות נגזרות על ידי מספר בעלי מניות בחברה לישראל בקשר עם הסדר החוב בצים.

להערכת החברה לישראל בשלב מקדמי זה קשה להעריך את סיכויי התביעה וסיכוייה.

3. ביום 7 בינואר 2015 הודיעה החברה לישראל על השלמת מהלך של פיצול במסגרתו הועברו מהחברה לישראל החזקות במספר חברות בנות לחברת קנון הולדינגס, אשר כל מניותיה הוקצו, טרם העברת הנכסים, לבעלי המניות בחברה לישראל (להלן - "הפיצול"). מניות קנון נרשמו למסחר בבורסה בניו-יורק (NYSE) ובבורסה לני"ע בתל-אביב בתחילת ינואר 2015. ההשקעה של הבנק במניות קנון מוצגות בתיק ניירות ערך זמין למכירה.

לפרטים נוספים ראה באור 31.

1. התחייבויות תלויות והתקשרויות שונות

1. ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברות מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בעניין, בחודש נובמבר 2004. המדובר בקביעה אזרחית המהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי. הבנק הגיש ערר על קביעה זו. על פי הסכם פשרה שנחתם בין הבנקים והממונה על הגבלים עסקיים, הוסכם כי, הקביעה תבוטל והבנקים ישלמו לאוצר המדינה סך של כ-70 מיליוני ש"ח (חלקו של הבנק כ-21 מיליוני ש"ח) לבנק תעמוד האפשרות לשלם את הסכום האמור (וכך גם לבנקים האחרים לגבי הסכומים הנוגעים להם), חלף תשלום לאוצר המדינה ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכמות עם הממונה, במסגרת הסדרי פשרה במספר בקשות לאישור תובענות ייצוגיות תלויות ועומדות נגד הבנק. ביום 15 ביוני 2014, אישר בית הדין להגבלים עסקיים את ההסכמות בין הצדדים ונתן להן תוקף של צו מוסכם.

2. בחודש מרס 2012 הוגש כתב אישום נגד לאומי רומניה ונגד חברי ועדת האשראי של לאומי רומניה, בעניין פעולה בחשבון לקוח, אשר לטענת התביעה הכללית ברומניה נעשתה שלא כדין. כתב האישום הוגש בעקבות תלונת הלקוח אשר טוען כי נגרם לו נזק עקב פעולת הבנק (סכום הנזק הנטען איננו מהותי). ביום 28 בנובמבר 2012, קבל בית המשפט ברומניה את הטענות של בנק לאומי רומניה על כך שלא הייתה סמכות לתביעה הכללית ברומניה להגיש כתב האישום נגדו ונגד עובדים/מנהלים מסוימים בו, והחליט להחזיר את התיק לתביעה הכללית לצורך ניסוח והגשה מחדש של כתב האישום. התביעה הכללית והמתלונן הגישו ערעורים על ההחלטה. הערעור התקבל, התיק הוחזר לערכאה הראשונה והחלו דיונים בתיק.
3. ביום 1 בספטמבר 2013, הוגשה למחלקה הכלכלית של בית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאשר הגשת תביעה נגזרת נגד נושאי משרה בכירים לשעבר בבנק. לטענת המבקש, במסגרת חקירות של רשויות המס בארה"ב התברר כי נציגי הבנק ונציגי בנק לאומי ארה"ב סייעו ללקוחות שהם נישומי מס בארה"ב לבצע פעולות שמנעו מרשויות המס בארה"ב לגבות מסים מאזרחיהם. הנזק שנגרם לבנק, לטענת המבקש, עומד על סך מאות מיליוני ש"ח שהבנק מתעתד לשלם לרשויות בארה"ב. המבקש טען כי נכון לשלב הגשת הבקשה, נקב הבנק בסכום של 340 מיליוני ש"ח כאשר חלק מהסכום שולם ליועצים ולנותני שירותים בקשר עם החקירות. המבקש טוען כי נושאי המשרה לשעבר אחראים לנזק שנגרם לבנק שעה שהניעו אותו לקחת חלק בפעילות הבלתי חוקית או לכל הפחות לא מנעו אותה. ביום 6 בינואר 2015, הגיש המבקש בקשה מתוקנת לאשר הגשת תביעה נגזרת נגד נושאי משרה בבנק ותאגידי נוספים בשליטת הבנק ("קבוצת לאומי") וכן נגד רואי החשבון של הבנק. על פי הנטען בבקשה המתוקנת, הנזק שנגרם לקבוצת לאומי בשל חקירת הרשויות בארה"ב וההסדרים שנחתמו עמן הוא כ-2.1 מיליארד ש"ח. ביום 19 בפברואר 2015, הגיש הבנק לבית המשפט בקשה להקמת ועדת תביעות מיוחדת בלתי תלויה, כמפורט בסעיף יא. להלן. ככל שלא תמחק על הסף, להגיש תביעות נגד נושאי משרה ומשרדי רואי חשבון של הבנק, וכן ביחס לדרך הפעולה המשפטית הרצויה לבנק לאור מכלול ההתרחשויות בקשר לפרשת לקוחותיו שהם נישומי מס בארצות הברית.
4. כפי שפורסם בעבר, כנגד קבוצת בנק לאומי ("הקבוצה") תלויה ועומדת חקירה של הרשות לניירות ערך האמריקאית (United States Securities and Exchange Commission - SEC) בקשר עם פעילות הקבוצה מול תושבי ארה"ב. הקבוצה העלתה כלפי ה-SEC טענות שונות אשר לדעת הקבוצה יש בהן כדי לענות לשאלות שעלו בחקירה של SEC. על פי הייעוץ המשפטי שקיבלה הקבוצה מעורכי דינה בארה"ב, בשל שיקול הדעת הרחב המסור ל-SEC ובשל העובדות המיוחדות בעניינה של הקבוצה, אין ביכולת הקבוצה להעריך בשלב זה את גובה הסכום, אשר יתכן שהקבוצה תידרש לשלם עקב החקירה. הואיל ולא ניתן להעריך את סכום ההוצאה הכולל שעשוי להיגרם לקבוצה בקשר עם חקירה זו, הקבוצה לא ביצעה הפרשה כלשהי בדוחות הכספיים בגינה.

יא. הסדר עם הרשויות האמריקאיות

במהלך שנת 2011 נודע לבנק כי מתנהלת נגד קבוצת בנק לאומי חקירה על ידי ה-DOJ (Department of Justice) בארה"ב בקשר עם פעילות הקבוצה מול לקוחות שהינם נישומי מס בארה"ב (להלן: "הלקוחות האמריקאים") בחשד להפרה של הדין הפדראלי בארה"ב. במסגרת החקירה הוצאו לקבוצה צווים שונים לקבלת מידע ומסמכים בעניין הלקוחות האמריקאים וכן זומנו לקוחות ועובדים לשעבר של בנקים הנמנים על הקבוצה, לצורך מתן עדות ומסמכים בקשר עם הלקוחות האמריקאים ושירותים בנקאיים שניתנו להם על ידי הקבוצה. הקבוצה שיתפה פעולה עם הרשויות האמריקאיות במסירת מידע ובהליכים הפרוצדוראליים הדרושים, הכל לפי המותר על פי הדין. כחלק משיתוף פעולה זה ובהתאם להנחיות ה-DOJ בוצעה על ידי פירמת רואי חשבון בינלאומית, בדיקה עצמאית ומקיפה של פעילות הקבוצה מול הלקוחות האמריקאיים.

במהלך שנת 2014 נודע לבנק כי בנוסף לחקירה הנ"ל, פתחה גם הרשות לניירות ערך האמריקאית (SEC) בחקירה בחשד להפרת חוקי ניירות ערך בארה"ב על ידי הקבוצה, וכן נפתחה חקירה נוספת על ידי הרשות לשירותים פיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services (NY-DFS)) בקשר לפעילות הקבוצה בעניין הלקוחות האמריקאיים.

בעקבות פתיחת החקירות הנ"ל, כלל הבנק בדוחותיו הכספיים לשנת 2012 הוצאה בסך 396 מיליון ש"ח בגין ההוצאה שעלולה להיגרם לקבוצה כתוצאה מהחקירות שמנהלות הרשויות האמריקאיות בעניין הלקוחות האמריקאיים, כולל גם הוצאות יועצים ונותני שירות חיצוניים בקשר עם ביצוע החקירות. בדוחות הכספיים לשנת 2013 נכללה הוצאה נוספת בסך של כ-236 מיליון ש"ח ובדוחות הכספיים לשנת 2014 נכללה הוצאה בסך של כ-1,026 מיליון ש"ח. בסך הכל כלל הבנק בדוחותיו הכספיים סך של 1,658 מיליון ש"ח בגין האמור.

ביום 22 בדצמבר 2014 חתמה קבוצת לאומי על הסדרים עם ה-DOJ ועם ה-DFS במסגרתם הודתה, בין היתר, כי החל משנת 2000 ועד לשנת 2010 סייעה הקבוצה מרצון בהכנה והגשה של דוחות מס כוזבים לרשויות המס בארה"ב (להלן: "ההסדרים").

ההסדר עם ה-DOJ אושר על ידי בית המשפט הפדראלי בקליפורניה ביום 23 בדצמבר 2014. ההסדר עם ה-DOJ הינו מסוג Deferred Prosecution Agreement ("DPA"), (להלן: "DPA"). ההסדר הינו בין הבנק, החברה לנאמנות של הבנק, Bank Leumi (Luxembourg) S.A, (להלן "לאומי לוקסמבורג") Leumi Private Bank Ltd. (בשמו הקודם Bank Leumi Switzerland) (להלן "לאומי שווייץ") ו-Bank Leumi USA (להלן: "בלוסא") (שיכונו ביחד להלן לשם הקיצור: "קבוצת לאומי") מצד אחד, לבין ה-DOJ מצד שני. במסגרת ה-DPA, אישרה קבוצת לאומי כי סייעה מרצונה לנישומי מס אמריקאים שהם לקוחות הבנק בעריכה של דוחות מס ומסמכים כוזבים שלהם ובהגשתם לרשות המיסים האמריקאית תוך הפרת החוק האמריקאי. בהתאם להוראות ה-DPA שילמה קבוצת לאומי סך כולל של 270 מיליון דולר, כמפורט להלן: (א) 71,769,305 דולר כהשבה של מיסים שלא שולמו על ידי הלקוחות האמריקאים, בגין ריבית, דיבידנדים ורווחי הון ביחס לחשבונות הרלבנטיים שהגדרתם בהסכם, כאשר סכום ההשבה עולה על הרווחים שהיו לקבוצת לאומי בגין החשבונות הרלבנטיים; (ב) 157,000,000 דולר בגין לאומי שווייץ חלף השבה בגין החשבונות הרלבנטיים שנוהלו אצלו, וזאת בהתבסס על "הנוסחה השוויוצירית"; וכן (ג) קנס כספי ("monetary penalty") בסך 41,230,695 דולר ביחס לקבוצת לאומי. במסגרת ה-DPA, הסכימה קבוצת לאומי כי במידה ולא תעמוד בהתחייבויותיה לפי ה-DPA בתוך שנתיים מיום חתימתו, יוגש כנגדה כתב אישום. נוסח כתב האישום צורף ל-DPA (INFORMATION). ל-DPA מצורף נספח המוסכם על ידי קבוצת לאומי של "הצהרת העובדות" (STATEMENT OF FACTS). העובדות המוסכמות כוללות בין היתר: נסיעות בנקאים לארה"ב עד לחודש אפריל 2009; העמדת הלוואות על ידי לאומי ארה"ב שגובו בערבות בנקאית שהוצאה על ידי הבנק,

לאומי לוקסמבורג או לאומי שווייץ והובטחה בפיקדונות שהיו קיימים באותם בנקים; מתן שירותים וניהול חשבונות Hold Mail, ממוספרים, קוד וחברות Offshore וכן חשבונות בחברה לנאמנות; וקבלת פיקדונות של אמריקאים שעזבו בנקים שווייצריים ב-2009. כמו כן, במאי 2008, כאשר חקירת ה-DOJ נגד בנק UBS הפכה פומבית, מספר מנהלים בכירים בבנק ראו ביציאתו של בנק UBS מעסקי הבנקאות הבינ"ל האמריקאיים הזדמנות פז ליצור קשר עם לקוחות, ועודדו בנקאים להציע לאותם הלקוחות להעביר את חשבונותיהם לבנק. במסגרת ה-DPA, הוסכם כי ייאסר על קבוצת לאומי או עובדיה להצהיר, במסגרת הליך בבית משפט או בדרך אחרת, הצהרות המנוגדות לאמור בהסכם או ב"הצהרת העובדות", ואולם הובהר בהסכם, כי התחייבות כאמור לא תגביל עובד או עובד לשעבר של קבוצת לאומי או כל אדם או גוף אחר להצהיר הצהרות במסגרת הליכים משפטיים (חקירה, הליך פלילי, מינהלי או אזרחי), שיתקיימו בארה"ב או במדינה אחרת, ובלבד שאותו עובד או עובד לשעבר אינו מוסמך להצהיר הצהרות בשם איזו מחברות קבוצת לאומי. במסגרת ה-DPA, התחייבה ממשלת ארה"ב, בכפוף לעמידת קבוצת לאומי בהתחייבותיה על פי ה-DPA, שלא לפתוח בחקירות או להגיש כתבי אישום נוספים כנגד קבוצת לאומי ביחס למעשים נשוא ההסכם. ה-DPA אינו מונע הגשת תביעות אזרחיות על ידי ממשלת ארה"ב נגד קבוצת לאומי (לרבות בגין חביונות מס של קבוצת לאומי בגין הפעילות נשוא ההסכם); אינו מסדיר את החקירות על ידי רשויות אחרות בקשר עם פעילות קבוצת לאומי מול לקוחות אמריקאיים; ואינו מגביל את ממשלת ארה"ב מהגשת כתבי אישום כנגד אדם או גוף כלשהו, לרבות כנגד נושאי משרה או עובדי קבוצת לאומי.

במסגרת ה-DPA התחייבה קבוצת לאומי, בין היתר, לגבי הפעולות הבאות: (א) לאומי שווייץ ולאומי לוקסמבורג יפסיקו לחלוטין מתן שירותים בנקאיים ללקוחות אמריקאים ("תוכנית היציאה"), עד שנתיים ממועד אישור ה-DPA על ידי בית המשפט הפדרלי. הבנק יעביר ל-DOJ אחת לחודשיים, החל מחודשיים לאחר מועד אישור בית המשפט, דיווחים דו חודשיים לגבי עמידת לאומי שווייץ ולאומי לוקסמבורג ב"תוכנית היציאה"; (ב) פיתוח ויישום תוכנית אפקטיבית להבטחת ציות להוראות ה-FATCA, בבנק ובכל החברות הבנות שלו, תוך הטמעת בקורות פנימיות למניעת הפרות פוטנציאליות (להלן - "תוכנית הציות ל-FATCA"). (ג) כניסה של הבנק וחברות הבנות שלו (למעט BLUSA ובכפוף להוראות ה-FATCA) להסכם FFI (Foreign Financial Institution agreement) או IGA (Intergovernmental agreement), ליישום ה-FATCA; (ד) הבנק יוודא שתוכנית הציות ל-FATCA תכלול, בין היתר, מינוי מנהל גלובלי לנושא ה-Cross Border Activity (פעילות חוצת גבולות), שידווח למנהל הסיכונים הראשי או למשנה למנכ"ל, מנהל הפעילות חוצת גבולות ידווח תקופתית בנושא ה-FATCA לועדת הביקורת של דירקטוריון לאומי ישראל; (ה) המשך העסקת גורם מתאם ייעודי, לנושא ה-FATCA, אשר ידווח לקצין הציות הראשי של הבנק; (ו) מינוי קציני ציות ל-FATCA בשלוחות הבנק. קציני הציות ל-FATCA ידווחו לקציני הציות בכל שלוחה ואלו, ידווחו ישירות לועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון. על בסיס הדיווחים הנ"ל יעבירו הדירקטוריונים, בכל שלוחה, דיווחי סטאטוס ביחס לציות ל-FATCA לדירקטוריון הבנק; (ז) המשך פיתוח והטמעה של: בקורות אפקטיביות שמטרתן לזהות ולמנוע הפרות מהותיות של ציות קבוצת לאומי ל-FATCA; תוכנית הדרכה לעובדים ביחס לציות להוראות ה-FATCA; ומדיניות ונהלים הקשורים בקבלת ובדיקת טענות ביחס לכשלים מהותיים בבקורות הפנים בנושא ה-FATCA; (ח) יישום ממשל תאגידי מעודכן שבמסגרתו לקצין הסיכונים הראשי תהיה אחריות ניהולית על תפקוד יחידות הציות בכל קווי העסקים (לרבות בבנקאות הפרטית) וסמכות ניהולית משותפת (עם המנהלים הישירים) ביחס לאותן יחידות. כמו כן, למנהל הסיכונים הראשי יהיו סמכויות לאתר נושאים רלוונטיים ברמת קבוצת לאומי ולהחליט בנושאי קידום ותגמול עובדי הציות, ברמת כל חטיבה; (ט) סגירת כל החשבונות של לקוחות סרבניים בקבוצת לאומי, כמוגדר בהוראות ה-FATCA וקביעה ויישום נהלים למניעת סיוע מצד עובדי הקבוצה, ללקוחות סרבניים, בתהליכי סגירת חשבונות או העברת נכסים שלהם; (י) פתיחת חשבונות חדשים ללקוחות אמריקאיים רק בתנאי שמובטח שהם מוצהרים ויהיו נתונים לדיווח לשלטונות בארה"ב על ידי קבוצת לאומי; (יא) העברת דוחות תקופתיים של בלוסא ביחס להלוואות שהועמדו על ידו ואשר מובטחות ב-SBLC מטעם אחת משלוחות הבנק שמחוץ לארה"ב.

הדוחות יכללו אישור לפיו בלוסא מציית באופן מלא לתקנות איסור הלבנת הון הקשורות בהלוואות אלה ושהשלוחה הרלוונטית אישרה שהחשבון של מעמיד הערבות בשלוחה עונה לתנאי ה-FATCA. הדוח הראשון יועבר לאחר חודשיים מיום אישור ההסכם ולאחר מכן, מדי 180 ימים, עד לחלוף שנתיים ממועד אישור ההסכם. (יב) בנוסף, התחייבה קבוצת לאומי לשתף פעולה באופן מלא עם רשויות ארה"ב בעתיד, לרבות שמירת מסמכים בקשר לפעילות נשוא ה-DPA ומסירתם לרשויות, תרגומם וכן מסירת מידע לגבי כ-1500 חשבונות של לקוחות הבנק והחברה לנאמנות, על פי צווים שיפוטניים מתאימים.

בהתאם ל-Consent Order (צו מוסכם) עם ה-New York State Department of Financial Services (להלן: "NYDFS" ו-"הצו המוסכם" בהתאמה) שילמה קבוצת לאומי ל-DFS קנס כספי אזרחי ("civil monetary penalty") בסך 130 מיליון דולר. הצו המוסכם כולל גם הוא רשימת עובדות דומות במהותן לעובדות המפורטות בהצהרת העובדות המהווה נספח ל-DPA לדוגמה: נסיעות בנקאים לארה"ב עד לחודש אפריל 2009; העמדת הלוואות על ידי בלוס"א שגובו בערבות בנקאית שהוצאה על ידי הבנק, לאומי לוקסמבורג או לאומי שווייץ והובטחה בפיקדונות שהיו קיימים באותם בנקים כאשר שמות הלקוחות האמריקאים לא הופיעו על גבי התכתובות בקשר לפעילות זו; מתן שירותים וניהול חשבונות Hold Mail, ממוספרים, קוד וחברות Offshore וכן חשבונות בחברה לנאמנות, תוך גביית עמלות בגין הפעילויות הנ"ל. כמו כן, במאי 2008, כאשר חקירת ה-DOJ נגד בנק UBS הפכה פומבית, מספר מנהלים בכירים בבנק ראו ביציאתו של בנק UBS מעסקי הבנקאות הבינ"ל האמריקאיים הזדמנות פז ליצור קשר עם לקוחות, ועודדו בנקאים להציע לאותם הלקוחות להעביר את חשבונותיהם לבנק. בנוסף, באוקטובר 2008, נוסח של צו שהוצא על ידי הרשויות בארה"ב לבנק מזרחי טפחות הגיע לידי מנהלים בבלוסא. ואולם בלוסא המשיך להעמיד הלוואות SBLC, לרבות ללקוחות לשעבר של בנק מזרחי, מבלי לבדוק או להחזיק רישומים ביחס לבטוחות. מספר בכירים בתפעול, בציות ועובדים בצוות המשפטי של קבוצת לאומי, ידעו על ההתנהלות הבלתי תקינה וחרף זאת במקום לדווח עליה תמכו בה באופן פעיל.

על פי ההסכם עם ה-NYDFS, על הבנק לקיים, בין היתר, את ההתחייבויות הבאות: (א) נקיטת אמצעי משמעת מול עובדים מסויימים: (ב) קצין הציות של בלוס"א בתקופה הרלוונטית לא ימלא תפקידים הקשורים בציות; (ג) סיום העסקה, בכפוף לדין הישראלי, של עובדת שהיה לה תפקיד מרכזי בפעילות המתוארת לעיל, שהייתה מנהלת מרחב בתקופה הרלבנטית; (ד) כמו כן הבנק אישר כי שני עובדים נוספים בעלי תפקיד מרכזי בפעילות המתוארת לעיל התפטרו מהבנק בעקבות החקירה שבוצעה על ידי ה-NYDFS; (ה) מינוי מפקח בלתי תלוי (monitor) בבלוס"א למשך שנה, שייבחר על ידי ה-NYDFS, שתפקידו לבחון את תוכנית הציות של הבנק, לרבות המדיניות ותהליכי העבודה בהקשר זה, כדי לוודא התאמתם לדרישות חוקי ארה"ב ומדינת ניו-יורק. במסגרת זו על המפקח לבחון לכל הפחות את הנושאים הבאים ולדווח אודותם: (i) יסודות הממשל התאגידי של הבנק ומעורבותם של עובדי הבנק, לרבות נושאי המשרה ועובדי הבנק בעבר ובהווה, בהפרות המפורטות בהסדר המוסכם. (ii) היעילות והאפקטיביות של מאמצי הבנק לתיקון ההתנהגות הבלתי הולמת המפורטת בהסדר המוסכם. (iii) שיפור תוכניות ותהליכי הציות והדיווח של הבנק אשר יסייעו לבנק לעמוד בדרישות חוקי ארה"ב ומדינת ניו-יורק בעתיד ואשר יבטיחו את בטחונו וחוסנו של הבנק; (iv) הבנק והנהלתו ישתפו פעולה באופן מלא עם המפקח ויסייעו לו, בין היתר, על ידי מתן גישה לעובדי הבנק הרלוונטיים, קבצים, דוחות וראיות בין אם הם מצויים בניו-יורק, ישראל, או במקום אחר. (v) כל מחלוקת באשר להיקף סמכותו של המפקח תיושב על ידי ה-NYDFS לאחר התייעצות עם הבנק ועם המפקח. (vi) לאחר שלושה חודשים יגיש המפקח ל-NYDFS ולבנק דו"ח ביניים המפרט את עבודתו ומסקנותיו עד למועד עריכת הדו"ח. כמו כן יגיש המפקח דו"חות ל-NYDFS ולבנק במרווחי זמן שייקבעו על ידי ה-NYDFS. (vii) בתום שנה יגיש המפקח את הדוח הסופי, אשר יכלול הצעות לשיפורים בתוכניות הציות של הבנק בכל הקשור לחוקי ארה"ב ומדינת ניו-יורק. (viii) בתוך שלושים ימים מיום קבלת הדו"ח הסופי, הבנק יגיש ל-NYDFS תכנית כתובה לשיפור תכניות הציות שלו בקשר עם חוקי ארה"ב ומדינת ניו-יורק. התכנית תפרט את אופן יישום המלצותיו של המפקח או תכלול הסבר מדוע ההמלצות של המפקח אינן מיושמות.

על מנת לעמוד בהוראות ההסדרים כאמור, מינה הבנק צוות היגוי מיוחד אשר מפקח על מילוי כל התחייבויות הבנק והשלוחות על פי ההסדרים ומגיש דיווחים שוטפים על כך להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

בעקבות החקירות הוגשו נגד הבנק ונגד נושאי משרה שסיהנו ושמהנים בבנק מספר תובענות.

ביום 15 בפברואר 2015 החליט דירקטוריון הבנק להקים ועדת תביעות בלתי תלויה על מנת להגיש לדירקטוריון הבנק המלצות על דרך הפעולה המשפטית הנכונה לבנק לאור מכלול הנסיבות וההליכים הנוגעים לאירועים שהביאו להתקשרות הבנק בהסדרים עם הרשויות האמריקאיות, ובכלל זה לבחון: (א) האם להגיש, ובשם מי, תביעה או תביעות כספיות נגד מי מנושאי המשרה ו/או העובדים בעבר או בהווה בקבוצת הבנק, בגין נזקים שנגרמו לבנק בעטיים של האירועים מושא ההסדרים; (ב) האם לחתור להסדר או הסדרים במסגרת ההליכים המשפטיים התלויים ועומדים בקשר עם הלקוחות האמריקאים, ובמידה שכן - בשם מי ובאילו תנאים; (ג) האם להגיש, ובשם מי, תביעה או תביעות כספיות נגד מי מנושאי המשרה ו/או העובדים בעבר או בהווה בקבוצת הבנק להחזרת בונוסים על יסוד הרווחים שתאגדי הבנק הפיקו לאורך השנים מהלקוחות שביחס אליהם הגיע הבנק להסדרים עם הרשויות בארצות הברית.

ביום 11 במרס 2015 אישר בית המשפט המחוזי בתל-אביב את הקמת הועדה הבלתי תלויה ועיכב את ההליכים בתובענות למשך ארבעה חודשים על מנת לאפשר לוועדה לסיים את עבודתה.

במועד הדוח מתבצעות, למיטב ידיעת הבנק, בחינות נוספות של האירועים כאמור על ידי המפקח על הבנקים ועל ידי צוות שמונה על ידי היועץ המשפטי לממשלה.

פעילות הקבוצה במכשירים נגזרים:

כללי

הפעילות הנ"ל כרוכה בנטילת סיכונים שהעיקריים בהם הינם:

- סיכון אשראי הנמדד על פי סכום ההפסד המירבי הצפוי אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העסקה. לכיסוי הסיכון נדרשים ביטחונות מהלקוח בהתאם לסיכון הנובע מהעסקאות. הביטחונות הנדרשים נכללים במסגרת הנדרש בגין סך כל חבות הלקוח.
- סיכוני שוק כוללים סיכונים הנובעים משינויים בשיעורי הריבית, בשערי החליפין, במדד המחירים לצרכן, בשערי ניירות ערך/מדדים ובשערי סחורות. סיכוני השוק הנובעים מעסקאות במכשירים נגזרים, הינם חלק מסך כל סיכוני השוק של המכשירים הפיננסיים. הפעילות במכשירים נגזרים מתבצעת במסגרת הגבולות המותרים לחשיפה לסיכוני שוק, כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריונים של חברות הקבוצה.
- סיכון נזילות הנובע מאי וודאות לגבי המחיר שהבנק יצטרך לשלם לכיסוי העסקה. סיכון זה קיים בעיקר במכשירים אשר סחירותם, או סחירות נכס הבסיס, נמוכה. במסגרת הדרישות לביטחונות נלקח בחשבון סיכון זה.
- הפעילות הנ"ל אינה מתייחסת למכשירים נגזרים המשובצים (EMBEDDED) בפעילויות אחרות.

באור 218 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2014					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים (א)					
Forward	-	-	-	-	-
Swaps	2,468	-	-	-	2,468
סך הכל	2,468	-	-	-	2,468
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם					
התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	2,468	-	-	-	2,468
(ב) נגזרים ALM (א)(ב)					
Futures	12,153	372	55,940	460	68,925
Forward	25,847	206,923	304	39	245,221
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
אופציות שנכתבו	498	17,647	12,678	56	30,879
אופציות שנקנו	498	17,842	12,678	56	31,074
חוזי אופציה אחרים					
אופציות שנכתבו	12,962	30,441	2,545	242	46,190
אופציות שנקנו	10,494	28,756	2,174	270	41,694
Swaps	273,857	30,182	24,408	395	329,305
סך הכל	336,309	332,163	110,727	1,518	793,288
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם					
התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע	130,205	-	-	-	130,205
(ג) נגזרים אחרים (א)					
סך הכל	-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב	-	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב	-	-	-	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot	-	18,397	-	-	18,397
סך הכל	-	18,397	-	-	18,397
סך הכל כללי	338,777	350,560	110,727	1,518	814,153

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 218 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2014					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים (א)					
-	1	-	-	-	1
-	166	-	-	-	166
(ב) נגזרים ALM (א)(ב)					
241	7,864	6,927	1,804	77	16,913
254	7,462	5,926	1,800	76	15,518
(ג) נגזרים אחרים (א)					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
(ה) סך הכל					
241	7,865	6,927	1,804	77	16,914
-	-	-	-	-	-
241	7,865	6,927	1,804	77	16,914
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות					
5	32	595	46	11	689
254	7,628	5,926	1,800	76	15,684
-	-	-	-	-	-
254	7,628	5,926	1,800	76	15,684
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים					
מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר					
-	9	574	296	12	891

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 5 מיליוני ש"ח, (שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 34 מיליוני ש"ח).

באור 218 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2013					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	חוזי מטבע	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים (א)					
Forward	-	-	-	1,426	-
Swaps	-	-	-	2,581	-
סך הכל	-	-	-	4,007	-
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
(ג)	-	-	-	2,581	(ג)
(ב) נגזרים ALM (א)(ב)					
Futures	-	-	-	8,320	50,816
Forward	12,072	126,909	3	181	151,180
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
אופציות שנכתבו	-	8,586	14,592	405	28,362
אופציות שנקנו	-	8,762	14,592	405	28,538
חוזי אופציה אחרים					
אופציות שנכתבו	-	10,710	26,974	239	38,787
אופציות שנקנו	-	8,102	26,143	252	35,293
Swaps	678	287,880	26,099	197	327,105
סך הכל	12,750	336,585	223,821	8,319	660,081
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
(ג)	-	-	-	-	141,554
(ג) נגזרים אחרים (א)					
סך הכל	-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב	-	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב	-	-	-	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot	-	6,543	-	-	6,543
סך הכל	-	6,543	-	-	6,543
סך הכל כללי	12,750	339,166	231,790	8,319	670,631

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) סווג מחדש.

באור 218- פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2013					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים (א)					
-	36	37	-	-	73
-	130	10	-	-	140
(ב) נגזרים ALM (א)(ב)					
118	7,928	3,275	1,557	103	12,981
232	7,545	3,894	1,597	95	13,363
(ג) נגזרים אחרים (א)					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
(ה) סך הכל					
118	7,964	3,312	1,557	103	13,054
-	-	-	-	-	-
118	7,964	3,312	1,557	103	13,054
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו					
20	33	250	17	5	325
232	7,675	3,904	1,597	95	13,503
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
232	7,675	3,904	1,597	95	13,503
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
54	35	528	315	4	936

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 16 מיליוני ש"ח.

באור 218 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2014						
ממשלות						
דילרים / ובנקים						
סך הכל	אחרים	מרכזיים	ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
16,914	4,511	6	2,560	9,533	304	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים (א)(ב) סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
5,538	888	6	1,140	3,504	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
1,424	-	-	409	1,015	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
9,952	3,623	-	1,011	5,014	304	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
8,897	3,525	87	1,196	4,089	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (ד)
1,387	1,011	52	71	253	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
7,510	2,514	35	1,125	3,836	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
17,462	6,137	35	2,136	8,850	304	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
15,684	4,308	114	2,292	8,642	328	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (א)(ג) סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
5,538	888	6	1,140	3,504	-	מכשירים פיננסיים
951	101	97	58	695	-	בטחון במזומן ששוועבד
9,195	3,319	11	1,094	4,443	328	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2013						
ממשלות						
דילרים / ובנקים						
סך הכל	אחרים	מרכזיים	ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
13,054	2,175	85	1,933	8,722	139	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים (א)(ב) סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
9,228	821	-	1,755	6,652	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
1,103	43	32	90	938	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
2,723	1,311	53	88	1,132	139	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
24,237	11,123	326	2,269	10,519	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (ד)
6,698	2,960	-	448	3,290	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
17,539	8,163	326	1,821	7,229	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
20,262	9,474	379	1,909	8,361	139	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
13,503	3,820	-	1,824	7,542	317	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (א)(ג) סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
9,228	821	-	1,755	6,652	-	מכשירים פיננסיים
470	-	-	2	468	-	בטחון במזומן ששוועבד
3,805	2,999	-	67	422	317	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבות נטו.
 (ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 16,909 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 13,054 מיליוני ש"ח).
 (ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 15,650 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 - 13,487 מיליוני ש"ח).
 (ד) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) לפני הפחתת סיכון אשראי, כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לוה.

באור 218- פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2014					
מעל					
עד	שלושה	מעל שנה	מעל	סך	
שלושה	חודשים	ועד חמש	שנים	חמש שנים	הכל
חודשים	ועד שנה				
במיליוני ש"ח					
					חוזי ריבית:
1,297	3,203	5,696	2,375	12,571	שקל - מדד
18,043	75,505	158,142	87,087	338,777	אחר
221,191	91,815	19,825	17,729	350,560	חוזי מטבע חוץ
92,157	16,928	1,642	-	110,727	חוזים בגין מניות
1,009	471	38	-	1,518	חוזי סחורות ואחרים
333,697	187,922	185,343	107,191	814,153	סך הכל

31 בדצמבר 2013					
מעל					
עד	שלושה	מעל שנה	מעל	סך	
שלושה	חודשים	ועד חמש	שנים	חמש שנים	הכל
חודשים	ועד שנה				
במיליוני ש"ח					
					חוזי ריבית:
2,151	5,044	3,748	1,807	12,750	שקל - מדד
36,396	62,942	145,728	94,100	339,166	אחר
151,743	47,581	11,385	21,081	231,790	חוזי מטבע חוץ
69,192	8,597	817	-	78,606	חוזים בגין מניות
2,214	6,079	26	-	8,319	חוזי סחורות ואחרים
261,696	130,243	161,704	116,988	670,631	סך הכל

1. כללי

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים על פי הנחיות המפקח על הבנקים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן במקרים אלה נאמד על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומן העתידי המהווה בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו היתה מבוצעת עסקה דומה ביום הדיווח. אומדן של השווי הוגן מחושב באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון שהוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. בהנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים עשויים להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי הקבוצה כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

2. עיקרי השיטות וההנחות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

נכסים פיננסיים:

אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור נכיון מתאים. יתרת האשראי מוינה למספר קטגוריות בהתאם למגזר הפעילות וכן לדרוג האשראי של הלווים. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית) לפי בסיסי ההצמדה השונים. תקבולים אלה הונו בשיעורי ריבית המשקפים את רמת הסיכון והמרווח הממוצע הגלומים באשראי באותה קטגוריה ואת תקופת האשראי.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי הוגן של יתרות חובה בחשבונות עו"ש, הוערך בהתאם לערך במאזן. השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ריבית אלה משקפים את שיעורי הריבית הגבוהים ביותר המשמשים את הקבוצה בעסקאות במועד הדיווח באותו מגזר.

שווי הוגן של יתרות עו"ש שסווגו כחובות פגומים חושב בהתאם לאומדן המח"מ שלהם ולפי שיעורי הריבית המירביים הנהוגים בבנק.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.

באור 18ג - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

פיקדונות בבנקים, ואשראי לממשלות - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם בוצעו עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך - ניירות ערך סחירים לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם סחירים, מניות לפי עלות ואגרות חוב לפי מודל המביא בחשבון את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים והמביאים בחשבון גם את ההסתברות לכשל וערך השוק.

התחייבויות פיננסיות:

פיקדונות הציבור - יתרת הפיקדונות מוינה למספר קטגוריות בהתאם למגזרי הפעילות, בסיסי ההצמדה ותקופות ההפקדה. בכל קטגוריה חושב התזרים של התשלומים העתידיים (קרן וריבית). תשלומים אלה הונו בשיעורי ריבית המשקפים את שיעור הריבית הממוצע בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים מאותה קטגוריה לתקופה שנותרה עד לפרעון. חשבונות עובר ושכ (עו"ש) ופיקדונות ללא זמן פרעון-היתרה במאזן נחשבת כאומדן של השווי ההוגן.

פיקדונות מבנקים ופיקדונות מממשלות השווי ההוגן נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי אומדן שיעורי הריבית שבהם הקבוצה עשויה לגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.

אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים - לפי שווי שוק או בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים, או יכולה להנפיק כתבי התחייבות דומים ביום הדיווח.

נכסים והתחייבויות פיננסיים אחרים:

מכשירים נגזרים:

מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק וכאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.

מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הקבוצה בפעילותה השוטפת במועד הדיווח והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי:

היתרה המאזנית מהווה קירוב לשווי ההוגן, שכן תנאי העסקות שבמאזן אינם שונים מהותית מתנאי עסקות דומות ביום הדיווח.

באור 18ג - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2014					
יתרה במאזן	שווי הוגן			סך הכל	
	רמה 1 (א)	רמה 2 (א)	רמה 3 (א)		
במיליוני ש"ח					
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	60,615	43,671	15,617	1,367	60,655
ניירות ערך (ב)	52,113	30,526	17,982	3,605	52,113
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	2,000	2,000	-	-	2,000
אשראי לציבור, נטו	252,480	2,109	58,238	193,571	253,918
אשראי לממשלות	528	-	51	491	542
נכסים בגין מכשירים נגזרים	16,909	1,360	12,546	3,003	16,909
נכסים פיננסיים אחרים	875	188	-	687	875
סך כל הנכסים הפיננסיים	385,520 (ג)	79,854	104,434	202,724	387,012
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	303,397	2,682	169,062	134,079	305,823
פיקדונות מבנקים	4,556	-	4,313	218	4,531
פיקדונות מממשלות	467	-	400	95	495
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	1,238	1,238	-	-	1,238
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים	23,678	18,960	382	6,604	25,946
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	15,650	1,306	14,193	151	15,650
התחייבויות פיננסיות אחרות	7,990	176	-	7,815	7,991
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	356,976 (ג)	24,362	188,350	148,962	361,674
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	356	-	-	356	356

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשים במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה באור ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 105,782 מיליוני ש"ח ובסך 132,246 מיליוני ש"ח, בהתאמה אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באורים 18ג ו-18.

באור 18ג - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2013					
יתרה במאזן	שווי הוגן			סך הכל	
	רמה 1 (א)	רמה 2 (א)	רמה 3 (א)		
במיליוני ש"ח					
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	44,351	32,061	11,492	823	44,376
ניירות ערך (ב)	63,735	45,164	15,339	3,232	63,735
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,360	1,360	-	-	1,360
אשראי לציבור, נטו	240,874	2,585	67,719	172,110	242,414
אשראי לממשלות	558	-	47	537	584
נכסים בגין מכשירים נגזרים	13,054	1,272	9,971	1,811	13,054
נכסים פיננסיים אחרים	963	148	-	815	963
סך כל הנכסים הפיננסיים	364,895 (ג)	82,590	104,568	179,328	366,486
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	286,003	2,828	141,591	143,385	287,804
פיקדונות מבנקים	4,310	-	3,862	434	4,296
פיקדונות מממשלות	397	-	331	83	414
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	624	624	-	-	624
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים	25,441	22,881	387	4,816	28,084
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	13,487	1,281	11,827	379	13,487
התחייבויות פיננסיות אחרות	7,779	148	-	7,590	7,738
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	338,041 (ג)	27,762	157,998	156,687	342,447
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	289	-	-	289	289

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשים במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה באור ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 113,851 מיליוני ש"ח ובסך 94,586 מיליוני ש"ח, בהתאמה אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה באורים 18ג ו-18ד.

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2014			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -			
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	מחירים
מצוטטים	משמעותיים	משמעותיים	מצוטטים
בשוק פעיל	אחרים	משמעותיים	סך הכל
(רמה 1)	(רמה 2)	(רמה 3)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
12,678	1,612	-	14,290
3,944	771	-	4,715
18	47	-	65
409	5,267	-	5,676
-	5,678	2,009	7,687
641	266	-	907
1,026	1,576	-	2,602
1,584	-	-	1,584
20,300	15,217	2,009	37,526
ניירות ערך למסחר:			
7,523	392	-	7,915
496	9	-	505
374	-	-	374
-	266	-	266
-	1,438	-	1,438
319	-	-	319
-	660	-	660
1,514	-	-	1,514
10,226	2,765	-	12,991
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
-	96	145	241
9	7,428	423	7,860
5	4,366	2,307	6,678
707	656	64	1,427
13	-	64	77
626	-	-	626
1,360	12,546	3,003	16,909
אחרים:			
2,109	5	-	2,114
2,000	-	-	2,000
181	-	-	181
4,290	5	-	4,295
36,176	30,533	5,012	71,721

באור 18ד- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2014				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -				
מחירים	נתונים נצפים	נתונים	לא נצפים	סך הכל
מצוטטים	משמעותיים	משמעותיים	משמעותיים	שווי הוגן
בשוק פעיל	אחרים	אחרים	(רמה 3)	
(רמה 1)	(רמה 2)			
במיליוני ש"ח				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
חוזי שקל- מדד	-	213	41	254
חוזי ריבית	9	7,619	-	7,628
חוזי מטבע- חוץ	5	5,582	110	5,697
חוזי מניות	707	715	-	1,422
חוזי סחורות ואחרים	12	64	-	76
פעילות בשוק המעוף	573	-	-	573
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	1,306	14,193	151	15,650
אחרים:				
פקדונות בגין השאלות ניירות ערך	2,680	23	11	2,714
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת				
הסכמי רכש חוזר	1,238	-	-	1,238
אחרים	176	-	-	176
סך הכל אחרים	4,094	23	11	4,128
סך כל ההתחייבויות	5,400	14,216	162	19,778

באור 18ד- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2013				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -				
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	סך הכל	שווי הוגן
מצוטטים בשוק	משמעותיים	משמעותיים	סך הכל	שווי הוגן
פעיל	אחרים	אחרים	סך הכל	שווי הוגן
(רמה 1)	(רמה 2)	(רמה 3)	סך הכל	שווי הוגן
במיליוני ש"ח				
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
אגרות חוב ממשלת ישראל	29,185	1,551	-	30,736
אגרות חוב ממשלות זרות	3,087	749	7	3,843
אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל	45	60	-	105
אגרות חוב מוסדות פיננסים בחו"ל	371	4,789	120	5,280
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	97	5,516	1,733	7,346
אגרות חוב אחרות בישראל	381	331	9	721
אגרות חוב אחרות בחו"ל	821	1,181	-	2,002
מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה	1,465	-	-	1,465
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	35,452	14,177	1,869	51,498
ניירות ערך למסחר:				
אגרות חוב ממשלת ישראל	7,104	-	-	7,104
אגרות חוב ממשלות זרות	772	256	-	1,028
אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל	327	-	-	327
אגרות חוב מוסדות פיננסים בחו"ל	-	116	-	116
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	-	279	-	279
אגרות חוב אחרות בישראל	409	-	-	409
אגרות חוב אחרות בחו"ל	9	511	-	520
מניות וקרנות נאמנות למסחר	1,091	-	-	1,091
סך הכל ניירות ערך למסחר	9,712	1,162	-	10,874
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
חוזי שקל מדד	-	32	86	118
חוזי ריבית	22	7,551	391	7,964
חוזי מטבע- חוץ	5	1,834	1,334	3,173
חוזי מניות	739	510	-	1,249
חוזי סחורות ואחרים	59	44	-	103
פעילות בשוק המעוף	447	-	-	447
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,272	9,971	1,811	13,054
אחרים:				
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך	2,585	-	-	2,585
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,360	-	-	1,360
אחר	148	-	-	148
סך הכל אחרים	4,093	-	-	4,093
סך כל הנכסים	50,529	25,310	3,680	79,519

באור 18ד- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2013				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -				
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	משמעותיים	סך הכל
מצוטטים	משמעותיים	אחרים	משמעותיים	שווי הוגן
בשוק פעיל	(רמה 1)	(רמה 2)	(רמה 3)	
במיליוני ש"ח				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
חוזי שקל- מדד	-	157	75	232
חוזי ריבית	22	7,653	-	7,675
חוזי מטבע- חוץ	14	3,430	304	3,748
חוזי מניות	739	551	-	1,290
חוזי סחורות ואחרים	59	36	-	95
פעילות בשוק המעוף	447	-	-	447
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	1,281	11,827	379	13,487
אחרים:				
פקדונות בגין השאלות ניירות ערך	2,828	17	-	2,845
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	624	-	-	624
אחרים	148	-	-	148
סך הכל אחרים	3,600	17	-	3,617
סך כל ההתחייבויות	4,881	11,844	379	17,104

באור 18ד- פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2014					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -					
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	סך	סך כל הרווח	
מצוטטים	משמעותיים	נצפים	הכל	(הפסד)	
בשוק פעיל	אחרים	משמעותיים	שווי	בגין השינויים	
(רמה 1)	(רמה 2)	(רמה 3)	הוגן	בשווי בתקופה	
במיליוני ש"ח					
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	-	-	1,518	(274)	
נכסים אחרים	-	-	-	-	
סך הכל	-	-	1,518	(274)	

31 בדצמבר 2013					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -					
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	סך	סך כל הרווח	
מצוטטים	משמעותיים	נצפים	הכל	(הפסד)	
בשוק פעיל	אחרים	משמעותיים	שווי	בגין השינויים	
(רמה 1)	(רמה 2)	(רמה 3)	הוגן	בשווי בתקופה	
במיליוני ש"ח					
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	-	-	2,119	(236)	
נכסים אחרים	-	-	-	-	
סך הכל	-	-	2,119	(236)	

באור 18 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014											
רווחים (הפסדים)						שווי					
התאמות						רווחים (הפסדים) נטו					
שטרם מומשו						שטרם מומשו/ טרם מומשו ונכללו:					
הוגן						הוגן					
לתיחיל בדוח רווח						לתיחיל בדוח רווח					
השנה						השנה					
2014						2014					
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
ממשלת ישראל											
ממשלות זרות											
מוסדות פיננסים בארץ											
מוסדות פיננסים בחו"ל											
MBS/ABS											
אחרים בישראל											
אחרים בחו"ל											
סך כל אגרות חוב											
זמינות למכירה											
מניות זמינות למכירה											
סך הכל אגרות חוב											
למסחר											
מניות למסחר											
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל- מדד											
חוזי ריבית											
חוזי מטבע- חוץ											
חוזי מניות											
חוזי סחורות ואחרים											
פעילות בשוק המעוף											
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים											
מכשירים נגזרים											
סך כל אחרים											
סך כל הנכסים											
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל מדד											
חוזי ריבית											
חוזי מטבע חוץ											
חוזים בגין מניות											
חוזי סחורות ואחרים											
פעילות בשוק המעוף											
סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים											
מכשירים נגזרים											
סך כל אחרים											
סך כל ההתחייבויות											

באור 18 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013										
שווי הוגן	רווחים (הפסדים) נטו	התאמות מתרגום העברות	שווי הוגן	שטרם מומשו בגין מכשירים	רווחים (הפסדים)	השנה והפסד	אחר	והנפקות מכירות	סילוקים	כספיים
למחילת בדוח רווח	ברוח כולל רכישות	דוחות אל	העברות בדצמבר	המוחזקים ליום	למחילת בדוח רווח	השנה והפסד	אחר	והנפקות מכירות	סילוקים	כספיים
במיליוני ש"ח										
נכסים										
ניירות ערך זמינות למכירה :										
ממשלת ישראל	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלות זרות	11	(1)	-	7	1	(4)	-	-	-	-
מוסדות פיננסיים בארץ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מוסדות פיננסיים בחו"ל	123	(2)	-	120	(1)	-	-	-	-	-
MBS/ABS	1,401	(97)	1,006	1,733	1	(118)	(445)	-	8	-
אחרים בישראל	-	(8)	-	9	-	(2)	-	-	-	-
אחרים בחו"ל	74	(1)	-	-	-	(73)	-	-	-	-
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה	1,609	(109)	1,006	1,869	2	(194)	(449)	-	8	-
מניות זמינות למכירה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל אגרות חוב למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מניות למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל- מדד	117	(55)	-	86	-	-	-	-	37	-
חוזי ריבית	573	(99)	-	391	-	(83)	-	-	(364)	-
חוזי מטבע- חוץ	619	(482)	-	1,334	-	-	-	-	(98)	-
חוזי מניות	14	(14)	-	-	-	-	-	-	-	-
חוזי סחורות ואחרים	12	(12)	-	-	-	-	-	-	-	-
פעילות בשוק המעוף	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,335	(662)	-	1,811	-	(83)	-	-	(425)	-
סך כל אחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל הנכסים	2,944	(771)	2,203	3,680	2	(277)	(449)	-	(417)	-
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל- מדד	154	(76)	-	75	-	-	-	-	(66)	-
חוזי ריבית	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
חוזי מטבע חוץ	318	(14)	-	304	-	-	-	-	13	-
חוזים בגין מניות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
חוזי סחורות ואחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פעילות בשוק המעוף	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	472	(90)	-	379	-	-	-	-	(53)	-
סך כל אחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל ההתחייבויות	472	(90)	-	379	-	-	-	-	(53)	-

באור 18 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

ליום 31 בדצמבר 2014

א. מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (במיליוני ש"ח)

שווי הוגן	טכניקת הערכת שווי	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע (3)
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה (1)				
איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	2,009	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פרעון מוקדם שיעור הפסד	70-160 bp 2.5%-6% 20% 30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים (2)				
חוזי ריבית שקל מדד	89	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות לאינפלציה	0.1%-0.39%
	56	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.03%-100% (*)
חוזי ריבית	423	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.03%-100% (*)
חוזי מט"ח	178	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות לאינפלציה	0.1%-0.39%
	2,129	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.03%-100% (*)
חוזים בגין מניות	64	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.03%-100% (*)
חוזים בגין סחורות	64	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.03%-100% (*)
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (2)				
חוזי ריבית שקל מדד	41	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות לאינפלציה	0.1%-0.39%
חוזי מט"ח	110	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות לאינפלציה	0.1%-0.39%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
אשראי פגום שבביטוי מותנית בביטחון	1,518	השווי ההוגן של הביטחון		

* בגין צד נגדי שכשל.

ב. מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

- הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
- הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
- נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

באור 18 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013

א. מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (במיליוני ש"ח)

שווי הוגן	טכניקת הערכת שווי	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע (3)
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה נכסים				
ני"ע זמינים למכירה (1)				
איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	75-240 bp 2.5%-6% 10%-20% 30%-40%	167 bp 4.25% 15% 35%
נכסים בגין מכשירים נגזרים (2)				
חוזי ריבית שקל מדד	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות לאינפלציה	0.19%-1.66%	0.90%
חוזי ריבית	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.03%-100% (*)	1.34%
חוזי מט"ח	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות לאינפלציה	0.19%-1.66%	0.90%
	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.03%-100% (*)	1.34%
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (2)				
חוזי ריבית שקל מדד	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות לאינפלציה	0.19%-1.66%	0.90%
חוזי מט"ח	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות לאינפלציה	0.19%-1.66%	0.90%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	השווי ההוגן של הביטחון			2119

* בגין צד נגדי שכשל.

ב. מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

- הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
- הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
- נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה ב"סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

השליטה בבנק

בנק בלא גרעין שליטה

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בד"ן, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

ביום 2 באוקטובר 2014 נמסרה הודעה לבנק כי שלמה אליהו אחזקות בע"מ ("שלמה אליהו"), אשר החזיקה בניירות ערך של הבנק ואשר נחשבה יחד עם חברות מקבוצת מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("מגדל") כבעלי עניין בבנק מכוח החזקותיהן המשותפות, מכרה את מלוא אחזקותיה במניות הבנק. בעקבות המכירה הנ"ל חדלו שלמה אליהו ומגדל מלהיות בעלי עניין בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק, ראה דוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 5 בפברואר 2015.

באור 19 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

א. יתרות מאזניות וחוזף מאזניות

31 בדצמבר 2014													
בעלי עניין (ו)							צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק						
בעלי שליטה		אנשי מפתח ניהוליים (א)		אחרים (ב)		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		חברות בנות שלא אוחדו		חברות כלולות		אחרים (ג)	
יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (ד)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (ד)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (ד)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (ד)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (ד)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (ד)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (ד)
במיליוני ש"ח													
נכסים:													
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	17	18	-	-	942	-	-	-	539	539	1,303	1,700
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	17	18	-	-	942	-	-	-	539	539	1,303	1,700
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,216	2,216	-	-
-	-	-	-	-	-	86	-	-	-	7	6	51	76
התחייבויות:													
-	-	37	39	3	3	7,383	3	3	3	2,511	2,727	919	1,102
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	25	-	-
-	-	2	2	-	-	2,784	-	-	-	-	-	-	-
-	-	2	3	-	-	120	-	-	-	35	102	20	82
-	-	12	12	-	-	630	-	-	-	46	46	616	811

(א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.

(ב) תאגידי, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.

(ג) צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על פי IAS 24 שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.

(ד) על בסיס היתרות לסופי החודשים.

(ה) לפרטים ראה באור 3 ניירות ערך ובאור 6 השקעות בחברות כלולות.

(ו) ביום 31 בדצמבר 2014 החזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק הינם ב-125,076 ש"ח ערך נקוב ממניות הבנק.

(ז) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.

באור 19 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

א. יתרות מאזניות וחוף מאזניות (המשך)

31 בדצמבר 2013													
בעלי עניין (ו)							צדדים קשורים המוחזקים על ידי הבנק						
אנשי מפתח							מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה						
ניהוליים (א)							חברות בנות שלא						
אחרים (ב)							אחרים (ג)						
בעלי שליטה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
נכסים:													
פיקדונות בבנקים	-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
ניירות ערך (ה)	-	-	-	-	-	293	-	-	-	-	-	-	-
אשראי לציבור נטו	173	173	37	37	941	2,137	941	941	37	37	173	173	2,103
השקעות בחברות כלולות (ה)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,122	1,689	-
נכסים אחרים	-	-	-	-	-	176	129	129	-	-	19	5	42
התחייבויות:													
פיקדונות הציבור	29	36	29	41	8,544	6,240	8,544	8,544	6	17	859	1,322	369
פיקדונות מבנקים	-	-	-	-	-	190	-	-	-	-	24	38	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	-	-	2	2	3,232	684	3,232	3,232	2	3	-	-	-
התחייבויות אחרות	-	-	3	3	180	383	180	180	-	-	104	120	63
סיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים (ז)	-	10	18	18	1,856	1,695	1,856	1,856	-	-	37	73	996

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
- (ב) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
- (ג) צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על פי IAS 24 שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
- (ד) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
- (ה) לפרטים ראה באור 3 ניירות ערך ובאור 6 השקעות בחברות כלולות.
- (ו) ביום 31 בדצמבר 2013 החזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון הבנק הינם ב-177,108,758 ש"ח ערך נקוב ממניות הבנק.
- (ז) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.

באור 19 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

2014					
בעלי עניין			צדדים קשורים המוחזקים ע"י התאגיד הבנקאי		
חברות כלולות או חברות המוחזקות					
בשליטה משותפת					
אחרים (ג)					
חברות בת (שלא אוחדו)					
אחרים (ב)					
אנשי מפתח ניהוליים (א)					
מחזיקי מניות בעלי שליטה במיליוני ש"ח					
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (ד)	-	-	(16)	-	70
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית (1)	-	-	(54)	-	53
מזה: דמי ניהול ושירותים	-	-	14	-	8
הוצאות תפעוליות ואחרות (ה)	-	(49)	1	-	(26)
סך הכל	(1)	(49)	(69)	-	123
2013					
בעלי עניין			צדדים קשורים המוחזקים ע"י התאגיד הבנקאי		
חברות כלולות או חברות המוחזקות					
בשליטה משותפת					
אחרים (ג)					
חברות בת (שלא אוחדו)					
אחרים (ב)					
אנשי מפתח ניהוליים (א)					
מחזיקי מניות בעלי שליטה במיליוני ש"ח					
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (ד)	59	1	(321)	(4)	7
הוצאות שאינן מריבית	-	-	(589)	-	(31)
מזה: דמי ניהול ושירותים	-	-	16	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות (ה)	-	(76)	44	-	(19)
סך הכל	59	(75)	(866)	(4)	(43)
2012					
בעלי עניין			צדדים קשורים המוחזקים ע"י התאגיד הבנקאי		
חברות כלולות או חברות המוחזקות					
בשליטה משותפת					
אחרים (ג)					
חברות בת (שלא אוחדו)					
אחרים (ב)					
אנשי מפתח ניהוליים (א)					
מחזיקי מניות בעלי שליטה במיליוני ש"ח					
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו (ד)	15	(1)	(18)	-	2
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית (27)	-	-	(184)	-	(25)
מזה: דמי ניהול ושירותים	3	-	6	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות (ה)	-	(72)	62	-	(16)
סך הכל	(12)	(73)	(140)	-	(39)

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
 (ב) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (ג) צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על פי IAS 24 שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותו של הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
 (ד) פירוט בסעיף (ד) להלן.
 (ה) פירוט בסעיף (ג) להלן.

באור 19 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי ענין

2012		2013		2014	
אנשי מפתח ניהוליים					
מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר
מקבלי	סך	מקבלי	סך	מקבלי	סך
הטבות	הטבות	הטבות	הטבות	הטבות	הטבות
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
24	57	28	62	23	36
16	11	14	11	16	10

(א) לא כולל הוצאות מס שכר.
 (ב) מזה: הטבות עובד לזמן קצר 27 מיליוני ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 9 מיליוני ש"ח, ואין הטבות אחרות לזמן ארוך.
 (שנת 2013 - הטבות עובד לזמן קצר 46 מיליוני ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 6 מיליוני ש"ח, ואין הטבות אחרות לזמן ארוך. שנת 2012 - הטבות עובד לזמן קצר 36 מיליוני ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 20 מיליוני ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך 1 מיליוני ש"ח).
 (ג) בשנת 2014 לא שולמו תשלומים מבוססי מניות (בשנת 2013 שולמו 10 מיליוני ש"ח).

דירקטורים ונושאי משרה בוטחו על ידי הבנק במסגרת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק ובחברות מוחזקות. פרמיית הביטוח הכוללת הסתכמה בסך 3,219 אלפי ש"ח (2013 - 3,351 אלפי ש"ח, 2012 - 2,901 אלפי ש"ח).

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי ענין וצדדים קשורים

2012		2013		2014	
מזה: מחברות	מזה: מחברות	מזה: מחברות	מזה: מחברות	מזה: מחברות	מזה: מחברות
כלולות	מאוחד	כלולות	מאוחד	כלולות	מאוחד
במיליוני ש"ח					
(א) בגין נכסים					
15	123	13	183	11	101
(ב) בגין התחייבויות					
(12)	(24)	(6)	(204)	(6)	(37)
(1)	(1)	-	(11)	-	-
-	(17)	-	(139)	-	(5)
2	81	7	(171)	5	59

באור 20 - הכנסות והוצאות ריבית

2012	2013	2014
במיליוני ש"ח		
א. הכנסות ריבית (א)		
11,578	10,678	9,053
מאשראי לציבור		
21	23	18
מאשראי לממשלות		
95	75	82
מפיקדונות בבנקים		
515	316	146
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים		
45	20	11
הכנסות ריבית מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר		
1,253	1,022	702
מאגרות חוב (ב)		
13,507	12,134	10,012
סך כל הכנסות הריבית		
ב. הוצאות ריבית (ב)		
(4,441)	(3,149)	(1,585)
על פיקדונות הציבור		
(14)	(8)	(6)
על פיקדונות מממשלות		
(58)	(37)	(46)
על פיקדונות מבנקים		
(31)	(14)	(9)
על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר		
(1,555)	(1,569)	(1,003)
על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים		
(6,099)	(4,777)	(2,649)
סך כל הוצאות הריבית		
7,408	7,357	7,363
סך הכנסות ריבית, נטו		
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית (ג)		
(50)	(49)	(45)
הכנסות ריבית		
(9)	-	-
הוצאות ריבית		
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב		
966	814	593
זמינות למכירה		
287	208	109
למסחר		
1,253	1,022	702
סך הכל כלול בהכנסות ריבית		

(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) כולל ריבית בגין איגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך של 77 מיליוני ש"ח (2013 - 125 מיליוני ש"ח, 2012 - 68 מיליוני ש"ח).

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א. ו-ב.

באור 21 - הכנסות מימון שאינן מריבית

2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים			
6	12	10	חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור (א)
(690)	(1,392)	1,909	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM (ב)
(684)	(1,380)	1,919	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים
א.2. מהשקעה באגרות חוב			
313	225	208	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (ט)
(22)	(16)	(3)	הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה (ז)(ט)
291	209	205	סך הכל מהשקעה באג"ח
597	1,580	(2,252)	א.3. הפרשי שער, נטו
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
81	616	497	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה (ד)(ט)
(171)	(78)	(55)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה (ח)(ט)
24	18	-	רווח ממכירת מניות חברות כלולות
54	27	10	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
-	(3)	-	הפסד ממכירת מניות של חברות כלולות
(12)	580	452	סך הכל מהשקעה במניות
-	99	28	א.5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו (ג)
192	1,088	352	סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר			
11	4	(13)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
229	(54)	423	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו (ה)
10	89	33	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו (ו)
2	-	-	דיבידנדים שהתקבלו ממניות למסחר
252	39	443	סך הכל מפעילויות מסחר
444	1,127	795	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילות שאינן למטרות מסחר

- (א) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
- (ב) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול נכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (ג) במהלך 2014 נמכרו הלוואות בסך 344 מיליוני ש"ח (2013 - 713 מיליוני ש"ח).
- (ד) כולל בעיקר רווח ממכירת טאואר, מובילאיי, פרטנר ואוצר התיישבות היהודית בסך 150 מיליוני ש"ח 144 מיליוני ש"ח, 70 מיליוני ש"ח ו-30 מיליוני ש"ח, בהתאמה, לפני השפעת המס (2013 מגדל ואבן קיסר בסך 358 מיליוני ש"ח, 86 מיליוני ש"ח, בהתאמה).
- (ה) מזה חלק הרווחים (ההפסדים) בסך של 33 מיליוני ש"ח (בשנים 2013 ו-2012 26 ו-192 מיליוני ש"ח בהתאמה), הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
- (ו) מזה חלק הרווחים (ההפסדים) בסך של 58 מיליוני ש"ח (בשנים 2013 ו-2012 76 ו-12 מיליוני ש"ח בהתאמה), הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
- (ז) לרבות הפרשות לירידות ערך הקשורות לאגרות חוב למסחר בסך של 1 מיליוני ש"ח (2013 - 11 מיליוני ש"ח).
- (ח) לרבות הפרשות לירידות ערך הקשורות למניות למסחר בסך של 12 מיליוני ש"ח (2013 - 7 מיליוני ש"ח; 2012 - 160 מיליוני ש"ח).
- (ט) סוג מרווח כולל אחר מצטבר.

באור 22 - עמלות

2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
868	833	821	ניהול חשבון
298	289	318	הפרשי המרה
358	332	196	טיפול באשראי
185	202	244	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים (א)
129	122	117	פעילות סחר חוץ
835	817	816	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים
864	907	939	כרטיסי אשראי
42	47	42	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
37	31	30	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
51	57	50	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים (ב)
425	450	487	עמלות מעסקי מימון
107	101	107	עמלות אחרות
4,199	4,188	4,167	סך כל העמלות התפעוליות

(א) בעיקר דמי הפצה של קרנות נאמנות.
(ב) בעיקר תפעול קופות גמל.

באור 23 - הכנסות אחרות

2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
1	1	1	רווח מממוש נכסים שנתקבלו בגין סילוק אשראים
95	129	71	רווחים מקופות לפיצויים
6	35	85	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
(4)	(4)	(1)	הפסדי הון ממכירת בניינים וציוד
33	41	55	אחרות, נטו
131	202	211	סך כל ההכנסות האחרות

באור 24 - משכורות והוצאות נלוות

2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
3,024	3,210	3,015	משכורות
323	75	-	הוצאות פרישה מרצון (א)
729	939	1,134	פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, פנסיה, חופשה ומענק יובל
-	10	-	הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות
655	755	714	ביטוח לאומי ומס שכר
217	208	199	הוצאות נלוות אחרות
362 (ב)	64 (ב)	(94)	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון
5,310	5,133	4,968	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות
642	525	685	מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

(א) הוצאות בגין הקדמת פרישת עובדים במסגרת תכנית לשינוי מבני הבנק.
(ב) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1'ח.

באור 25 - הוצאות אחרות

2012	2013	2014	
במיליוני ש"ח			
267	274	280	שיווק ופרסום
321	285	294	משפטיות, ביקורת חשבונות וייעוץ מקצועי
171	171	159	תקשורת: דואר, טלפון, משלוחים וכו'
240	240	197	מחשב (א)
79	74	75	משרדיות
21	26	29	ביטוח
19	22	22	הדרכה
162	164	187	עמלות
12	3	(1)	הפסד בגין נכסים שנתקבלו בגין סילוק אשראים
676	579	1,265	אחרות (ב)(ג)
1,968	1,838	2,507	סך כל ההוצאות האחרות

(א) הסעיף כולל הוצאות בגין מיקור חוץ ואינו כולל הוצאות הבנק בגין מחשב מאחר ומערך התפעול הינו חלק מהבנק והוצאותיו נרשמו וסווגו בסעיפי ההוצאות השונים.
(ב) לגבי שכר דירקטורים של הבנק הכלול בסעיף זה - ראה באור 19'ג.
(ג) כולל הוצאה בגין חקירת הרשויות האמריקאיות, כ-1,026 מיליוני ש"ח (2013 - 236 מיליוני ש"ח, 2012 - 396 מיליוני ש"ח) - ראה באור 18'א.

באור 26 - הפרשה למסים על הרווח

א. הרכב הסעיף

2012	2013	2014
במיליוני ש"ח		
מסים שוטפים:		
1,400	1,419	1,506
46	99	(54)
1,446	1,518	1,452
בגין שנת החשבון		
בגין שנים קודמות		
סך כל המסים השוטפים		
בתוספת (בניכוי) שינויים במיסים נדחים:		
(593)	25	(171)
בגין שנת החשבון (א)		
(53)	(146)	-
בגין שנים קודמות (א)		
(646)	(121)	(171)
סך הכל שינויים במיסים הנדחים		
800	1,397	1,281
הפרשה למיסים על ההכנסה		
74	61	13
מזה: הפרשה למסים בחו"ל		
מסים נדחים:		
(593)	25	(171)
יצירה והיפוך של הפרשים זמניים		
(53)	(146)	-
שינוי בשיעור המס (א)		
(646)	(121)	(171)
סך כל המסים הנדחים		

(א) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1'ח.

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי בישראל החל על הבנק לבין ההפרשה למסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח הרווח וההפסד:

2012	2013	2014
35.5%	36.2%	37.7%
במיליוני ש"ח		
שיעור המס הסטטוטורי החל על תאגיד בנקאי		
648	1,345	1,038
סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי (א)		
מס (חסכון מס) בגין:		
2	29	(21)
הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל		
(17)	(19)	(40)
הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל		
4	25	(6)
הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון		
171	93	444
הוצאות אחרות לא מוכרות		
(12)	(42)	(53)
הפרשי עיתוי שאין בגינם מסים נדחים		
(25)	(33)	(66)
הכנסות חברות מאוחדות בארץ		
(53)	(146)	-
שינוי מסים נדחים עקב שינוי בשיעורי המס (א)		
46	99	(54)
מסים בגין שנים קודמות		
36	46	39
אחר		
800	1,397	1,281
הפרשה למסים על ההכנסה		

(א) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1'ח.

שינויי חקיקה בתחום המס

שיעור מס הרווח ומס שכר המוטל על מוסדות כספיים הינו 18% החל מתאריך 2 ביוני 2013.

שיעור מס חברות הינו 26.5% החל מיום 1 לינואר 2014 (בשנת 2013 – 25%).

שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים בשנת 2014 ואילך הינו 37.71% (בשנת 2013 – 36.21%).

ביום 13 באוגוסט 2012 פורסם החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה) התשע"ב-2012 (להלן: "החוק"). במסגרת החוק החל מינואר 2013 שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק, עלה מ-5.9% והועמד על 6.5%. כמו כן, שיעור זה יעלה בינואר 2014 ובינואר 2015 ל-7% ו-7.5% בהתאמה. עם זאת, ביום 27 בינואר 2014 פורסם חוק להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014, על פיו שיעור דמי הביטוח הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק, יעודכן בינואר 2014, בינואר 2015 ובינואר 2016 ל-6.75%, 7.25% ו-7.5% בהתאמה.

המיסים השוטפים לתקופות המדווחות בדוחות כספיים אלו מחושבים בהתאם לשיעורי המס, כפי שנקבעו בחוקים כאמור לעיל.

יתרות המיסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2014 חושבו בהתאם לשיעורי המס כפי שנקבעו בחוקים כאמור לעיל, בהתאם לשיעור המס הצפוי במועד ההיפוך.

ג. ביום 26 בפברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (להלן – חוק התיאומים). התיקון מגביל את תחולת החוק לשנות המס 1985-2007 וקובע הוראות מעבר לגבי תום התחולה.

ד. בתיקון מס' 11 לחוק התיאומים נקבע, בין השאר, שעל כלל הנישומים עליהם חל התיקון לשלם מס על רווחים מניירות ערך הנסחרים בבורסה במועד המימוש. תחולת התיקון משנת 1999 ועד לשנת 2007.

לדעת שלטונות המס והבנקים, מיסוי ניירות ערך על בסיס מימוש, אינו תואם את אופי פעילותם של מוסדות פיננסיים.

לאור זאת העבירו שלטונות המס לבנקים בתאריך 6 ביוני 1999 טיוטת הצעה לתיקון סעיף 6 לחוק הנ"ל, לפיה המוסדות הכספיים ימוסו על בסיס עליית ערך של ניירות הערך וזאת בהתאם לדרך הצגתם של ניירות הערך בדוחות הכספיים של המוסדות הפיננסיים.

למרות הגבלת תחולת חוק התיאומים, כאמור לעיל, הבנק, בתיאום עם שלטונות המס, ממשיך לפעול על בסיס הצעת החוק, וההפרשות למס נערכו בהתאם.

ה. לבנק ולחברות המאוחדות העיקריות הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2010.

באור 26 - הפרשה למסים על הרווח

1. לחברות מאוחדות מסוימות הפסדים וניכויים אחרים שנתבעו לצורך מס ושבגינם לא נכלל במאזן חיטון המס בעתיד המסתכם בחברות המאוחדות בסך כ-95 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2013 כ-63 מיליוני ש"ח). ניצול סכומים אלה בעתיד יתאפשר במידה ולחברות המאוחדות בהן נרשמו הסכומים תהיה הכנסה חייבת במס. מסים נדחים לא הוכרו בגין פריטים אלה כיוון שלפי הערכת הקבוצה, אין זה צפוי כי תהיה בעתיד הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל הטבות המס.

2. 1. להלן מרכיבי המסים הנדחים לקבל והעתודה למסים נדחים:

	2014	2013	2014	2013
	במיליוני ש"ח	שיעור המס הממוצע באחוזים	2014	2013
מיסים נדחים לקבל				
מהפרשה להפסדי אשראי	1,197	38%	1,077	38%
מהפרשה לחופשה ולמענקים מעודף עתודה לפיצויים ולפנסיה על יעודה (א) (ב)	355	38%	349	38%
מריבית שלא נזקפה להכנסות השנה	1,829	38%	1,787	38%
מניכויים מועברים לצורך מס	61	41%	72	40%
מפעילות בחו"ל	21	25%	55	36%
מניירות ערך	6	38%	7	38%
מהתאמת נכסים לא-כספיים בני פחת	-	-	30	42%
אחר - מפריטים לא כספיים	-	-	5	22%
סך הכל	85	24%	63	21%
עתודה למיסים נדחים				
מניירות ערך	3,554	-	3,445	-
בגין השקעות בחברות מוחזקות	(69)	24%	-	-
מהתאמת נכסים לא-כספיים בני פחת	(181)	22%	(106)	22%
אחר - מפריטים כספיים	(257)	34%	(264)	36%
אחר - מפריטים לא כספיים	(24)	38%	(22)	38%
סך הכל	(49)	26%	(58)	28%
מיסים נדחים לקבל, נטו	(580)	-	(450)	-
מיסים נדחים שנכללו: (א)	2,974	-	2,995	-
בסעיף "נכסים אחרים" (ב)	3,194	-	3,135	-
בסעיף "התחייבויות אחרות"	(220)	-	(140)	-
מיסים נדחים לקבל, נטו	2,974	-	2,995	-

(א) יתרות המסים הנדחים מוצגות במאזן המאוחד על פי סיווג היתרה נטו בספרי הבנק ובחברות המאוחדות.
 (ב) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 11.

באור 26 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ז. התנועה בנכסי והתחייבות המסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה לחופשה ולמענקים	עודף עתודה לפיצויים ולפנסיה	ריבית שלא נזקפה להכנסות השנה	
במיליוני ש"ח				
1,077	349	1,787	72	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2014
120	6	42	(11)	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
-	-	-	-	שינויים אשר נזקפו להון
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
1,197	355	1,829	61	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014
1,197	355	1,829	61	נכס מס נדחה
יתרות הניתנות לקיזוז				
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014				
-	-	-	-	התחייבות מס נדחה
יתרות הניתנות לקיזוז				
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2014				
לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				
הפרשה להפסדי אשראי	הפרשה לחופשה ולמענקים	עודף עתודה לפיצויים ולפנסיה על יעודה (א)	ריבית שלא נזקפה להכנסות השנה	
במיליוני ש"ח				
1,020	325	1,771	70	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2013
9	7	(69)	2	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
-	-	-	-	שינויים אשר נזקפו להון
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
48	17	85	-	השפעת השינוי בשיעור המס
1,077	349	1,787	72	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013
1,077	349	1,787	72	נכס מס נדחה
יתרות הניתנות לקיזוז				
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013				
-	-	-	-	התחייבות מס נדחה
יתרות הניתנות לקיזוז				
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013				

(א) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1'יח.
(ב) סווג מחדש.

ניכויים מועברים לצרכי מס	פעילות בחו"ל	ניירות ערך	השקעות בחברות מוחזקות	התאמות		אחרים מפריטים לא כספיים	סך הכל
				נכסים לא כספיים	אחרים מפריטים כספיים		
55	7	30	(106)	(259)	(22)	5	2,995
(34)	65	41	(186)	2	(2)	31	74
-	(41)	(140)	111	-	-	-	(70)
-	(25)	-	-	-	-	-	(25)
21	6	(69)	(181)	(257)	(24)	36	2,974
21	6	-	-	-	-	85	3,554
(360)							
3,194							
-	-	(69)	(181)	(257)	(24)	(49)	(580)
(360)							
(220)							
ניכויים מועברים לצרכי מס	פעילות בחו"ל (ב)	ניירות ערך	השקעות בחברות מוחזקות (ב)	התאמות		אחרים מפריטים לא כספיים	סך הכל
				נכסים לא כספיים בני פחת	אחרים מפריטים כספיים		
70	3	(135)	(191)	(256)	(22)	(16)	2,639
(15)	(36)	(40)	161	(3)	-	21	37
-	23	203	(70)	-	-	-	156
-	17	-	-	-	-	-	17
-	-	2	(6)	-	-	-	146
55	7	30	(106)	(259)	(22)	5	2,995
55	7	30	-	5	-	63	3,445
(310)							
3,135							
-	-	-	(106)	(264)	(22)	(58)	(450)
(310)							
(140)							

באור 26 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ז. 3. מסים על הכנסה שהוכרו ישירות בהון:

2014			2013 (ב)			2012 (ב)		
הוצאת			הוצאת			הוצאת		
לפני	(הטבת) נטו	מס	לפני	(הטבת) נטו	מס	לפני	(הטבת) נטו	מס
מס	מס	ממס	מס	מס	ממס	מס	מס	ממס
במיליוני ש"ח								
459	41	418	(318)	(23)	(295)	(53)	6	(59)
התאמות מתרגום דוחות כספיים רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי השקעות נטו במטבע חוץ								
(267)	(98)	(169)	203	73	130	4	1	3
355	140	215	(518)	(203)	(315)	1,067	354	713
(108)	(30)	(78)	(6)	6	(12)	-	-	-
רווח כולל אחר בגין כלולות עודפים בגין כלולות שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים (א)								
92	17	75	26	(9)	35	(11)	(2)	(9)
-	-	-	-	-	-	496	174	322
-	-	-	-	-	-	-	43	(43)
יישום הוראת IAS 12								
531	70	461	(613)	(156)	(457)	1,503	576	927
סך הכל מסים שהוכרו בהון								

(א) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1'יח.
(ב) סווג מחדש.

ח. מסים נדחים חושבו בהתאם לשיעור המס הסטטוטורי שיחול על החברות בעת הניצול.

ט. על פי הסדר עם שלטונות המס מיום 14 באפריל 2005 רשאי הבנק לקזז החל משנת המס 2004 מחבות המס בישראל בגין רווחי חברה בת בחו"ל סכום מצטבר של עד 67 מיליוני דולר או חבות המס בישראל, הנמוך מביניהם. על פי מכתב המשך להסדר מיום 29 ביוני 2014, רשאי הבנק לקזז החל משנת המס 2011 סכום של עד 54 מיליוני דולר אך לא יותר מ-3 מיליוני דולר לשנה או חבות המס בישראל, הנמוך מביניהם. במידה וקוזז סכום נמוך מ-3 מיליוני דולר בשנה מסוימת, ניתן יהיה להעביר את ההפרש בין הסכום שקוזז לבין 3 מיליוני דולר ולקזזו בשנים הבאות, כך שסכום הקיזוז בשנה יהיה עד 5 מיליוני דולר או חבות המס בישראל, הנמוך מביניהם. הסכומים שטרם קוזזו מחבות המס ושבגינום לא נכלל במאזן חסכון במס בעתיד ליום 31 בדצמבר 2014 הינם כ-45 מיליוני דולר. ניצול סכומים אלה בעתיד יתאפשר במידה ושיעור המס הכולל על הכנסות הבנק בישראל יהיה גבוה משיעור המס החל על החברות הבנות בחו"ל.

תאור מגזרי הפעילות

הבנק בישראל מאורגן בארבעה קווי עסקים. כל קו עסקים מתמחה במתן שרות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים, כאשר התמחות זו מאפשרת מתן שרות מקצועי ברמה גבוהה. בנוסף, קיימות יחידות מטה הנותנות שירותים שונים לקווי העסקים.

חברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ שויכו בהתאם לאופי פעילותן ומאפייני לקוחותיהן לקו העסקים הרלוונטי בקבוצה.

מגזרי פעילות עיקריים

בהתאם להוראות בנק ישראל מגזר פעילות הוא מרכיב אשר מתקיימים בו שלושה מאפיינים:

1. עוסק בפעילויות עסקיות, אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות (כולל הכנסות והוצאות מעסקאות עם מגזרים אחרים בבנק).
2. תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
3. קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

להלן תיאור מגזרי הפעילות העיקריים שנקבעו על פי הוראות בנק ישראל בהתאם למאפיינים הנ"ל:

1. משקי בית - מתן שירותים בנקאיים למשקי בית ואנשים פרטיים בכל שלבי החיים.
2. עסקים קטנים - מתן שירותים בנקאיים לעסקים קטנים ולרשויות מקומיות.
3. בנקאות עסקית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות גדולות ולחברות בינלאומיות במשק בפעילותן בארץ ובעולם. וכן מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לענף הבינוי והנדל"ן.
4. בנקאות מסחרית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות הבינוניות (Middle Market) ולבעלי העניין בחברות אלה.
5. בנקאות פרטית - מתן שירותים ופתרונות פיננסיים מקומיים וגלובליים ללקוחות פרטיים בעלי תיק נכסים כספיים גדול.
6. ניהול פיננסי ושוקי הון - פעילות הנוסטרו וחדרי עסקאות ומתן שירותים ללקוחות המוסדיים ולמוסדות פיננסיים זרים. כולל את תוצאות הפעילות של ההשקעות בחברות הכלולות (ריאליות) והשקעה במניות בתיק הזמין למכירה.
7. אחרים - פעילות שלא הוקצתה למגזרים אחרים. במסגרת זו נכללו הפעילויות האחרות של הקבוצה, אשר כל אחת מהן איננה מגיעה עד כדי מגזר בר רוח על פי הוראות המפקח על הבנקים.

באור 27 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים (המשך)

הפעילות המגזרית כוללת בתוכה גם פעילות בינמגזרית, כמו שירותים שניתנים ללקוחות מגזר אחר וכן פעילות הנובעת ממוצרים כגון משכנתאות, כרטיסי אשראי, שוק ההון ונדל"ן.

השייך למגזר פעילות מסויים נעשה, על פי קריטריונים כמותיים וקריטריונים נוספים כגון: היקף המסגרות המאושרות ומחזור העסקים, ועושר פיננסי כשמדובר בלקוחות פרטיים. קריטריונים כגון אופי הפעילות העסקית של תאגיד והיקף עסקיו כגון: מחזורי פעילות, היקפי סחר בינלאומי, עסקאות מורכבות ומיוחדות, פרויקטים מורכבים וליווי בניה, עשויים לשנות את השייך המגזרי של לקוח מסוים.

כאמור לעיל, הבנק מארגן בקווי עסקים, ומדיניותו היא לשייך, ככל שהדבר ניתן, את הלקוחות לקו העסקים/ מגזר הפעילות שאליהם הם מתאימים, על פי אופיים ופעילותם. עם זאת, יודגש כי השייך המגזרי נקבע על פי המגזר שבו מנוהל חשבון הלקוח בפועל וכל עוד לא בוצעה הסגמנטציה בין המגזרים, דהיינו, כל עוד הלקוח אינו מקבל שירות מהמגזר אליו הוא אמור להיות משוייך, על פי הקריטריונים לעיל, השייך אינו משתנה והתוצאות הכספיות בגין הלקוח נרשמות במגזר בו מנוהל חשבוננו בפועל.

מערכת המדידה הפיננסית

בסיס המערכת הקיימת ("מערכת בחן") בבנק הוא "מחסן הנתונים" המרכז את כל עיסקאות הבנק ובעזרת אינדקס מתאים מאפשר מיון וסיווג העיסקאות בין מרכזי הרווח השונים.

הנתונים שלהלן לגבי מגזרי הפעילות כוללים את נתוני הבנק על פי עקרונות מערכת "בחן" כפי שיוסברו להלן, ואילו נתוני המגזרים של חברות בנות בארץ וחברות בנות בחו"ל נלקחו מהדוחות הכספיים שלהן וכפי שהוגדרו על ידן.

במדידת הרווחיות של חברות בנות בחו"ל, נזקפים לרווח המימוני של השלוחות בחו"ל שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק הפרשי השער לאחר השפעת המס, הנובעים ממימון ההשקעות בחברות בנות בחו"ל.

הכנסות

הכנסות ריבית נטו

מרכז הרווח מזוכה בריבית המתקבלת מההלוואות שהעמיד או מחויב בריבית המשולמת לפיקדונות שגייס.

במקביל, מחויב מרכז הרווח נותן ההלוואה ומזוכה מרכז הרווח מקבל הפיקדון במחירי מעבר. מחירי המעבר נקבעים בדרך כלל על פי מחירי השוק בהתאמות מסוימות ומשקפים בדרך כלל תשואה חסרת סיכון או עלויות שוליות לגיוס מקורות באותו סוג הצמדה ומטבע ולתקופה דומה. השפעות הנובעות משינויים בהפרשי שער שקל/מט"ח, לרבות התאמות מתרגום של השלוחות בחו"ל וכן שינויים במדד המחירים לצרכן על עודפי השימושים ו/או מקורות מיוחדים בקבוצה למגזר הניהול הפיננסי. בשיטה המתוארת לעיל, מרכזי הרווח נושאים בסיכונים אשראי ואינם נושאים בסיכונים שוק.

חשבון הרווח והפסד של כל אחד מהמגזרים כולל גם את ההתחשבות בגין ההון המוקצה למגזר. כל מרכז רווח מזוכה על ההון רובד 1 שהוקצה לו בגין נכסי הסיכון לפי תשואה חסרת סיכון (risk free) ומחוייב בגין תוספת העלות על ההון רובד 2. בשיטה זו מזוכה ההון הפנוי המיוחס למגזר בריבית השווה לעלות השולית של גיוס מקורות בהתאם למגזר אותו הוא מממן או מושקע בשוק ההון. הכנסות ריבית מניהול הנוסטרו נרשמות במגזר הניהול הפיננסי שוק ההון.

הוצאות בגין הפסדי אשראי, כולל הפרשה קבוצתית, נזקפות במרכז הרווח שבו מתנהל חשבון הלקוח בהתאם להוראות בנק ישראל.

הכנסות שאינן מריבית

כל ההכנסות שאינן מריבית (הכנסות מימון שאינן מריבית, עמלות והכנסות אחרות) שהבנק גובה מלקוחותיו, ו/או מחברות בנות בגין שירותים שונים נזקפות לזכות מרכז הרווח שבו מתנהל חשבון הלקוח. הכנסות מניירות ערך נוסטרו, רווחי היעודה לפיצויים ודיבידנדים, שהבנק מקבל נזקפים במרכז הרווח של שוקי הון ניהול פיננסי.

הוצאות

ההוצאות מיוחסות לקווי העסקים (חטיבות ומערכים בבנק) בהתאם לשיוך המגזרי של הלקוחות המטופלים באותם קווי עסקים.

במיעוט המקרים בהם מטפל קו עסקים במספר מגזרי פעילות, מיוחסות הוצאות קו העסקים למגזרים ולמוצרים הרלוונטיים על בסיס תמחיר פעולות רב מימדי. התמחיר הינו מערכת בה מחושבת עלות הפעולה תוך התחשבות בסוג הפעולה, סוג הלקוח המבצע אותה והערוץ בה בוצעה הפעולה.

התמחיר הינו מערכת בה מחושבת עלות הפעולה תוך התחשבות בסוג הפעולה, סוג הלקוח המבצע אותה והערוץ בה בוצעה הפעולה.

מדידת תשואה להון

במסגרת העמקת מדידת ביצועי היחידות והתאמתה למאפייני הסיכון הייחודיים, מוצגת התשואה להון סיכון למגזרי הפעילות בהתאם לגישה הסטנדרטית (RORAC - Return On Risk Adjusted Capital). כמו כן, במדידה הפנימית קיימת התייחסות גם לתשואה מותאמת סיכון בהתאם לגישה המתקדמת. הקצאת ההון לרכיבי הסיכון בין המגזרים נעשית בהתאם למאפייני הסיכון השונים הגלומים בכל מגזר, על פי עקרונות באזל.

הקצאת הון נדבך 1 (בגין סיכונים אשראי, שוק ותפעוליים) הינה על פי כללי הנדבך הראשון בבאזל. סיכונים אשראי מחושבים בהתבסס על נכסי הסיכון המשוקללים ביחידות, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים על פי שיטת המדידה הסטנדרטית. הון נדבך 2 מוקצה ליחידות בחתר מרכיבי השונים, על פי מודלים שנבנו בבנק.

הרווח של מגזרי הפעילות מותאם להון הסיכון בכל מגזר. התשואה המותאמת לסיכון חושבה כיחס בין הרווח המותאם, להון העצמי המוקצה למגזר, המהווה חלק מהון הסיכון המוקצה (הון נדבך 1, הון נדבך 2 ויתרת ההון בגין תרחישי קיצון ויתרת ההון).

באור 27 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

מגזר משקי בית	מגזר עסקים קטנים	מגזר מגזר עיסקי	מגזר מגזר מסחרי	מגזר בנקאות פרטית	מגזר ניהול פיננסי	מגזר מגזר אחר	סך הכל מאוחד
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים -	3,057	1,170	1,936	1,658	(8)	(450)	7,363
בינמגזרי -	(430)	(130)	(684)	(195)	290	1,137	-
הכנסות שאינן מריבית:							
מחיצוניים -	1,639	548	1,137	521	567	694	5,173
בינמגזרי -	181	(40)	(364)	50	30	118	-
סך הכנסות							
4,447	1,548	2,025	2,034	879	1,499	104	12,536
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי							
אשראי	407	182	(489)	153	14	205	472
הוצאות תפעוליות ואחרות	3,791	876	635	1,024	1,927	1,099	9,311
רווח (הפסד) לפני מסים	249	490	1,879	857	(1,062)	195	2,753
הפרשה (הטבה) למסים	76	195	704	327	(15)	(31)	1,281
רווח (הפסד) לאחר מיסים	173	295	1,175	530	(1,047)	226	1,472
חלק הקבוצה ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס							
5	-	-	-	-	37	-	42
רווח נקי (הפסד)							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
178	295	1,175	530	(1,047)	263	120	1,514
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
(30)	(3)	(5)	(3)	29	-	-	(12)
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי							
148	292	1,170	527	(1,018)	263	120	1,502
תשואה להון (אחוז הרווח מההון היחסי לפי חלק המגזר בנכסי הסיכון), המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי							
2.1%	14.4%	14.9%	10.1%	(112.0%)	8.2%	14.9%	5.5%
יתרה ממוצעת של נכסים							
105,959	23,953	60,920	53,365	10,638	114,850	8,365	378,050
מזה: השקעות בחברות כלולות							
2	-	-	-	-	1,845	-	1,847
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
117,416	24,913	28,386	60,197	35,218	81,919	2,458	350,507
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
75,690	21,259	84,375	54,199	7,749	35,403	8,711	287,386
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות							
76,133	4,188	1,879	5,967	10,926	113,742	-	212,835
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
47,523	9,162	58,714	49,329	79,493	376,643	-	620,864
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול							
3,586	184	192	497	82	-	1	4,542
הכנסות ריבית נטו:							
מרווח מפעילות מתן אשראי	2,092	908	1,220	1,163	86	3,804	9,285
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	535	132	32	300	196	(3,117)	(1,922)
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							
2,627	1,040	1,252	1,463	282	687	12	7,363

באור 27 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013^א

מגזר משקי בית	מגזר עסקים קטנים	מגזר עיסקי	מגזר מסחרי	מגזר בנקאות פרטית	מגזר ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך הכל מאוחד
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
מחיצוניים -	2,941	1,125	2,528	1,656	(72)	(821)	7,357
בינמגזרי -	(294)	(177)	(1,144)	(282)	364	1,521	-
הכנסות שאינן מריבית:							
מחיצוניים -	1,640	588	80	492	533	2,040	5,517
בינמגזרי -	166	(42)	567	83	77	(733)	-
סך הכנסות	4,453	1,494	2,031	1,949	902	2,007	12,874
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
הוצאות תפעוליות ואחרות	4,094	931	688	1,076	1,108	1,055	8,892
רווח (הפסד) לפני מיסים	180	451	1,509	687	(215)	1,004	3,714
הפרשה למיסים	49	160	537	275	16	303	1,397
רווח (הפסד) לאחר המיסים	131	291	972	412	(231)	701	2,317
חלק הקבוצה ברווחים לאחר מסים של חברות כלולות לאחר השפעת המס							
	4	-	-	-	-	(297)	(293)
רווח נקי (הפסד)							
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
	135	291	972	412	(231)	404	2,024
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
	(27)	(4)	(6)	(3)	(4)	2	(42)
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	108	287	966	409	(235)	406	1,982
תשואה להון (אחוז הרווח מההון היחסי לפי חלק המגזר בנכסי הסיכון), המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי							
	1.9%	17.3%	12.0%	9.1%	(24.8%)	10.1%	8.4%
	7.8%						
מגזר משקי בית	מגזר עסקים קטנים	מגזר עיסקי	מגזר מסחרי	מגזר בנקאות פרטית	מגזר ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך הכל מאוחד
במיליוני ש"ח							
יתרה ממוצעת של נכסים	96,033	22,599	66,634	51,342	11,864	113,601	370,131
מזה: השקעות בחברות כלולות	2	-	-	-	-	1,971	1,973
יתרה ממוצעת של התחייבויות	124,043	22,704	27,548	51,626	36,884	79,208	344,753
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	68,277	19,898	90,729	53,726	9,285	32,304	280,844
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות	63,654	3,091	2,366	5,153	8,181	95,879	178,324
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	48,172	6,914	59,121	46,652	77,301	307,190	545,350
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	4,357	210	212	653	188	-	5,622
הכנסות ריבית נטו:							
מרווח מפעילות מתן אשראי	1,858	788	1,336	1,082	86	6,265	11,427
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	789	160	48	292	206	(5,565)	(4,070)
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	2,647	948	1,384	1,374	292	700	7,357

(א) סווג מחדש.

באור 27 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

מגזר משקי בית	מגזר עסקים קטנים	מגזר עיסקי	מגזר מסחרי	מגזר בנקאות פרטית	מגזר ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך הכל מאוחד
במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית, נטו:							
1,884	1,097	2,744	1,620	(122)	184	1	7,408
- מחיצוניים							
915	(173)	(1,196)	(229)	472	198	13	-
הכנסות שאינן מריבית:							
1,622	551	(586)	517	606	872	(א) 20	4,774
230	(44)	52	39	51	(273)	(א) (55)	-
סך הכנסות							
4,651	1,431	2,186	1,947	1,007	981	(21)	12,182
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
71	84	933	176	1	(29)	-	1,236
3,872	858	651	1,083	898	1,826	(ב) (68)	9,120
708	489	602	688	108	(816)	47	1,826
236	167	204	252	31	(258)	(ב) 168	800
רווח (הפסד) לפני מיסים							
472	322	398	436	77	(558)	(121)	1,026
רווח (הפסד) לאחר מיסים							
2	-	-	-	-	(69)	-	(67)
חלק הקבוצה ברווחים לאחר מסים של חברות כלולות לאחר השפעת המס לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
474	322	398	436	77	(627)	(121)	959
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
(27)	(3)	(5)	(2)	-	-	-	(37)
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי							
447	319	393	434	77	(627)	(121)	922
תשואה להון (אחוז הרווח מההון היחסי לפי חלק המגזר בנכסי הסיכון), המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי							
9.6%	21.1%	4.3%	10.0%	7.9%	(18.3%)	(29.0%)	3.8%

מגזר משקי בית	מגזר עסקים קטנים	מגזר עיסקי	מגזר מסחרי	מגזר בנקאות פרטית	מגזר ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך הכל מאוחד
במיליוני ש"ח							
87,317	20,788	76,624	51,196	13,315	11,914	6,262	367,416
2	-	-	-	-	2,201	-	2,203
133,814	20,213	30,280	50,486	39,536	66,743	(ב) 1,793	342,865
62,105	18,409	104,161	54,607	10,835	30,977	5,876	286,970
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות							
53,968	2,175	2,087	3,947	6,668	195	-	69,040
49,165	(א) 4,898	56,944	42,919	77,169	(א) 49,613	-	480,708
5,134	226	226	685	227	-	8	6,506
הכנסות ריבית, נטו:							
1,726	739	1,484	1,070	97	7,211	14	12,341
1,073	185	64	321	253	(6,829)	-	(4,933)
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							
2,799	924	1,548	1,391	350	382	14	7,408

(א) סווג מחדש.

באור 27 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על הפעילות לפי אזורים גאוגרפיים: (א)

31 בדצמבר 2014									
סך הכל	סך הכל מחוץ לישראל	סך הכל מאוחד	אחרים	לוקסמבורג רומניה	שווייץ	בריטניה	ארה"ב	ישראל	במיליוני ש"ח
סך כל ההכנסות (ב)	11,143	673	423	251	(36)	63	19	1,393	12,536
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	2,279	(224)	73	(554)	(29)	(58)	15	(777)	1,502
סך כל הנכסים	359,835	20,225	8,778	5,105	756	1,249	186	36,299	396,134
אשראי לציבור נטו	229,314	14,363	6,242	1,259	406	841	55	23,166	252,480
פיקדונות הציבור	272,452	16,471	7,200	4,955	1,368	818	133	30,945	303,397
31 בדצמבר 2013									
סך הכל	סך הכל מחוץ לישראל	סך הכל מאוחד	אחרים	לוקסמבורג רומניה	שווייץ	בריטניה	ארה"ב	ישראל	במיליוני ש"ח
סך כל ההכנסות (ב)	11,537	642	217	307	99	49	23	1,337	12,874
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	2,029	66	(67)	(57)	15	(7)	3	(47)	1,982
סך כל הנכסים	338,322	18,055	9,272	5,999	1,279	1,282	331	36,218	374,540
אשראי לציבור נטו	217,381	12,926	7,155	1,917	447	849	199	23,493	240,874
פיקדונות הציבור	256,586	13,982	7,510	5,406	1,610	707	202	29,417	286,003
31 בדצמבר 2012									
סך הכל	סך הכל מחוץ לישראל	סך הכל מאוחד	אחרים	לוקסמבורג רומניה	שווייץ	בריטניה	ארה"ב	ישראל	במיליוני ש"ח
סך כל ההכנסות (ב)	10,600	702	407	343	24	72	34	1,582	12,182
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	776	90	42	(18)	14	8	10	146	922

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.

(ב) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

באור 28 - פיקדונות מיועדים, אשראים ופיקדונות מפיקדונות מיועדים

31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013
במיליוני ש"ח	
אשראים ופיקדונות מפיקדונות מיועדים	
102	111
סך הכל אשראי לציבור	
פיקדונות מיועדים	
1	2
-	4
63	60
64	66
סך הכל	

באור 29 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
חלק התאגיד					
התאמות בגין	התאמות	הבנקאי ברווח כולל	רווח כולל	אחר המיוחס	רווח כולל
הצגת ניירות	מתרגום (א), אחר של חברות	לבעלי זכויות	אחר המיוחס	רווח כולל	
ערך זמינים	נטו לאחר	מוחזקות המטופלות	לבעלי זכויות	אחר המיוחס	
למכירה	השפעת	לפי שיטת	שאינן מקנות	לבעלי מניות	
לפי שווי הוגן	גידורים (ב)	השווי המאזני	סך הכל	שליטה	הבנק
במיליוני ש"ח					
יתרה ליום 1 בינואר 2012	(219)	(93)	112	(200)	(1)
שינוי נטו במהלך השנה	713	(56)	-	657	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	494	(149)	112	457	(1)
שינוי נטו במהלך השנה	(315)	(165)	(12)	(492)	(3)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	179	(314)	100	(35)	(4)
שינוי נטו במהלך השנה	215	249	(78)	386	-
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	394	(65)	22	351	(4)

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

ג. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר, מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

2014		2013		2012					
לפני	השפעת לאחר	לפני	השפעת לאחר	לפני	השפעת לאחר	מס	מס	מס	מס
במיליוני ש"ח									
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:									
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:									
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן									
1,002	(273)	729	229	2	(ג)	231	(ג)	1,268	(ג)
865	(403)	(ג)							
(רווחים) הפסדים בגין ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד									
(647)	133	(514)	(747)	201	(ג)	(546)	(201)	49	(ג)
(152)									
שינוי נטו במהלך התקופה									
355	(140)	215	(518)	203	(515)	1,067	(354)	713	(354)
התאמות מתרגום (א):									
459	(41)	418	(318)	23	(ג)	(295)	(59)	-	(59)
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים (ב)									
(267)	98	(169)	203	(73)	(ג)	130	4	(1)	3
192	57	249	(115)	(50)	(165)	(55)	(1)	(56)	(1)
שינוי נטו במהלך התקופה חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני									
(108)	30	(78)	(6)	(6)	(ג)	(12)	(1)	1	(ג)
-									
שינוי נטו במהלך התקופה									
(108)	30	(78)	(6)	(6)	(12)	(1)	1	-	-
439	(53)	386	(639)	147	(492)	1,011	(354)	657	(354)
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:									
-	-	-	(3)	-	(3)	1	(1)	-	(1)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי:									
439	(53)	386	(636)	147	(489)	1,010	(353)	657	(353)

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי, לרבות התאמות בגין חברות כלולות. אם מהותי, ינתן גילוי נפרד לסכום ההתאמות בגין חברות כלולות.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) סווג מחדש.

באור 30 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק

א. מאזן הבנק ליום 31 בדצמבר 2014

2013 31 בדצמבר	2014 31 בדצמבר	
במיליוני ש"ח		
נכסים		
40,413	57,276	מזומנים ופיקדונות בבנקים
57,203	43,669	ניירות ערך
1,360	2,000	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
212,933	224,308	אשראי לציבור
(2,993)	(3,118)	הפרשה להפסדי אשראי
209,940	221,190	אשראי לציבור, נטו
516	477	אשראי לממשלות
13,168	13,584	השקעות בחברות מוחזקות
3,131	3,094	בניינים וציוד
12,960	16,702	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(א) 4,263	4,535	נכסים אחרים
342,954	362,527	סך כל הנכסים
התחייבויות והון		
273,186	287,378	פיקדונות הציבור
7,522	8,889	פיקדונות מבנקים
155	123	פיקדונות מממשלות
624	1,238	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
6,526	5,953	כתבי התחייבות נדחים
13,344	15,497	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(א) 15,468	15,356	התחייבויות אחרות
316,825	334,434	סך כל ההתחייבויות
(א) 26,129	28,093	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
342,954	362,527	סך כל ההתחייבויות וההון

(א) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1'ח.

באור 30 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)

ב. תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

2014	2013	2012 (א)
במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	8,508	10,627
הוצאות ריבית	2,546	4,648
הכנסות ריבית, נטו	5,962	5,338
הוצאות בגין הפסדי אשראי	195	27
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	5,767	4,269
הכנסות שאינן מריבית		
הכנסות מימון שאינן מריבית	384	928
עמלות	2,808	2,769
הכנסות אחרות	171	165
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	3,363	3,910
הוצאות תפעוליות ואחרות		
משכורות והוצאות נלוות	3,826	4,174 (ב)
אחזקה ופחת בניינים וציוד	1,403	1,400
הוצאות אחרות	1,101	1,233
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	6,330	6,872
רווח לפני מסים	2,800	740
הפרשה למסים על הרווח	1,124	1,180 (ב)
רווח לאחר מסים	1,676	321
חלק הבנק ברווחים (הפסדים), נטו של חברות מוחזקות לאחר מס	(174)	172
רווח נקי	1,502	922

(א) נתוני 2012 אינם כוללים את לאומי למשכנתאות אשר מוזגה לבנק בשנת 2013.
(ב) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1.ח.

באור 30 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)

ג. דוח על תזרימי המזומנים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

2014	2013	2012 (א)
במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		
רווח נקי לשנה	1,502	1,982 (ב)
922 (ב)		
התאמות:		
חלק הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות בניכוי דיבידנד שהתקבל	190	(51)
(497)		
אחר, נטו (כולל הפרשות להפסדי אשראי ולירידת ערך של ניירות ערך)	(1,795)	(1,554) (ב)
12,676 (ב)		
מזומנים נטו מפעילות שוטפת	(103)	13,101
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה		
רכישת מניות בחברות מוחזקות	3	-
(65)		
שינוי במזומנים כתוצאה ממיזוג חברה מוחזקת	-	(5)
(24,723)		
אחר	16,387	(7,618)
(5,858)		
מזומנים נטו מפעילות השקעה	16,390	(7,623)
(30,646)		
תזרימי מזומנים מפעילות מימון		
פדיון אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	(855)	(582)
(2,554)		
אחר	1	1
-		
מזומנים נטו מפעילות מימון	(854)	(581)
(2,554)		
גידול (קיטון) במזומנים ושווי מזומנים	15,433	(7,827)
(20,099)		
יתרת מזומנים לתחילת השנה	37,014	45,460
65,684		
מזומנים	698	(619)
(125)		
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה	53,145	37,014
45,460		

(א) נתוני 2012 אינם כוללים את לאומי למשכנתאות אשר מוזגה לבנק בשנת 2013.

הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור ו'ח.

ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

2014	2013	2012
במיליוני ש"ח		
ריבית שהתקבלה	9,128	10,912
10,939		
ריבית ששולמה	(3,602)	(5,242)
(5,798)		
דיבידנדים שהתקבלו	22	137
136		
מסים על הכנסה ששולמו	(1,420)	(1,036)
(785)		

באור 30 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)

ד. מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצרכי מס

	31 בדצמבר 2014	31 בדצמבר 2013 (ב)
במיליוני ש"ח		
סך כל הנכסים	360,934	341,524
סך כל ההתחייבויות	334,376	316,760
הון עצמי	26,558	24,763
רווח נקי (א)	1,303	2,388

(א) לא כולל רווחי (הפסדי) חברות כלולות כמתחייב לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל.

(ב) הוצג מחדש עקב שינוי שיטה חשבונאית לצבירת זכויות עובדים, ראה באור 1'ח.

א. מיזוג לאומי למימון

ביום 11 בנובמבר 2014 אישרו דירקטוריון הבנק ודירקטוריון לאומי למימון את מיזוג לאומי למימון עם ולתוך הבנק. ביום 4 בינואר 2015 הושלם המיזוג ונתקבלה תעודת המיזוג מרשם החברות לפיה הבנק קלט את לאומי למימון. המיזוג שבוצע הינו מיזוג סטטוטורי, בהתאם להוראות הפרק הראשון של החלק השמיני של חוק החברות, התשנ"ט-1999 ובכפוף להוראות הפרק השני לחלק ה-2 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1963 (להלן: "הפקודה"), במסגרתו העבירה לאומי למימון את כל נכסיה והתחייבויותיה לבנק, כך שעם השלמת המיזוג חדלה לאומי למימון מלהתקיים.

עד לתאריך המיזוג לאומי למימון פעלה בתחום גיוס מקורות כספיים בישראל עבור הבנק, באמצעות הנפקות לציבור והנפקות פרטיות של ניירות ערך אשר לא הקנו זכות השתתפות בלאומי למימון ולא היו המירים למניות – כדוגמת אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים (להלן: "תעודות ההתחייבות של לאומי למימון").

לא חל שינוי בתנאי תעודות ההתחייבות בעקבות המיזוג.

מטרת המיזוג:

המיזוג נועד לתכלית עסקית וכלכלית, ומטרתו, בין היתר, להביא לחסכון משמעותי בהוצאות ובעלויות תפעוליות.

אישור רשות המיסים - החלפת תעודות ההתחייבות אגב מיזוג

ביום 26 בנובמבר 2014 התקבל אישור מרשות המיסים לפיו החלפת תעודות ההתחייבות של לאומי למימון בתעודות ההתחייבות החדשות ("האישור"), לא תחשב כמכירה בידי מחזיקי תעודות ההתחייבות של לאומי למימון בהתאם להוראות הפקודה ויחול רצף מס. על פי האישור לצורך חישוב הרווח במכירה לראשונה של תעודות ההתחייבות החדשות בעתיד, יקבעו המחיר המקורי ויום הרכישה לצורך מס, בהתאם למחיר המקורי וליום הרכישה של תעודות ההתחייבות של לאומי למימון טרם המיזוג. בהתאם לתנאי האישור מסרו הבנק ולאומי למימון לרשות המיסים הודעה על הסכמתם לקבל את כל תנאי האישור, ככתבם וכלשונם, וללא הסתייגות.

החלטת רשות המיסים - שינוי מבנה בקבוצת לאומי

ביום 9 בדצמבר 2014 ניתנה החלטת רשות המיסים ("החלטת המיסוי"), המאשרת כי פרטי תוכנית המיזוג כפי שנמסרו בבקשה שהוגשה לרשות המיסים, ובכפוף לקיום התנאים המפורטים בפקודה, עומדים בתנאים הקבועים בסעיף 103ג לפקודה.

1. עיקרי החלטת המיסוי הם:

1.1. מועד המיזוג נקבע ליום 31 בדצמבר 2014 ("מועד המיזוג").

1.2. לא יוקצו בשל המיזוג זכויות חדשות בבנק לבעלי המניות בו. לפיכך, בעת מכירת המניות של הבנק, לא תיווסף למחיר המקורי של המניות כאמור, עלות ההשקעה במניות לאומי למימון. עלות/סכום ההשקעה תבוטל, ולא תותר בדרך כלשהי לצרכי מס, בין במישרין ובין בעקיפין. כמו כן, על הנכסים וההתחייבויות המועברים לבנק יחולו הוראות סעיף 103 לפקודה, ולא ייוחס להם סכום נוסף מעבר למחיר המקורי, כפי שהיה בלאומי למימון.

1.3. לא תותר הוצאה ו/או הפסד כלשהו בידי הבנק ו/או צד קשור לו בשל המיזוג.

1.4. כל הוצאה או ניכוי שנצברו בלאומי למימון ובבנק עד למועד המיזוג ולא הותרו לצרכי מס עד למועד זה ("ההוצאות"), ואילו היו מותרים בניכוי היה נוצר הפסד למועד המיזוג, ייחשבו כחלק מהפסדי לאומי למימון ו/או הבנק, לפי העניין, עד למועד המיזוג, ויחולו עליהם הוראות סעיף 103 לפקודה, כל זאת אם הותרו בניכוי לצרכי מס בתוך שנתיים ממועד המיזוג. הובהר כי אין בהוראת סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 103 לפקודה. כמו כן, הובהר כי אין בהחלטת המיסוי משום אישור להתרת ההוצאות כאמור בסעיף זה, נושא אשר יבחן על ידי פקיד השומה.

2. הבהרות כלליות:

2.1. אם נתברר כי לא נתקיים במועדו תנאי מהתנאים הקבועים בסעיף 103 לפקודה ("הפרה") יחויבו הבנק ולאומי למימון במיסים ובתשלומי חובה שניתן להם פטור מהם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד המיזוג ועד מועד התשלום, והכול בהתאם להוראות סעיף 103 לפקודה. במקרה כאמור, תוגש לפקיד השומה מיד בסמוך למועד הפרה, הערכת שווי מומחה של לאומי למימון למועד המיזוג בהתאם לכללי מס הכנסה (בקשה לאישור מראש לתכנית מיזוג), התשנ"ה-1995. להערכת השווי כאמור יידרשו אישורו והסכמתו של פקיד השומה. החלטת המיסוי מותנית בקיומם המלא של יתר התנאים הקבועים בפקודה ובהחלטת המיסוי, לרבות התנאים המתייחסים לתקופה הנדרשת, כהגדרתה בסעיף 103 לפקודה, אשר תחילתה במועד המיזוג.

2.2. החלטת המיסוי מותנית בקיומם המלא של יתר התנאים הקבועים בפקודה ובהחלטת המיסוי, לרבות התנאים אשר מתייחסים לתקופה הנדרשת, כהגדרתה בסעיף 103 לפקודה, אשר תחילתה במועד המיזוג.

2.3. הבנק ולאומי למימון מתחייבים לכלול בדוחותיהם הכספיים, ובדוחות ההתאמה לצרכי מס, באור לעצם ביצוע שינוי המבנה, ובו יפורטו תנאי החלטת המיסוי. הבאור מוצג החל מהדוחות הראשונים שיוגשו לאחר קבלת החלטת המיסוי.

2.4. אין בהחלטת המיסוי משום אישור עשיית שומה ו/או אישור לעובדות אשר הוצגו על ידי הבנק ולאומי למימון. העובדות שהוצגו כאמור, יכול ותיבדקנה על ידי פקיד השומה.

2.5. החלטת המיסוי ניתנה על סמך המצגים והמסמכים שהוצגו בכתב ובעל פה, לרבות אלה המפורטים בהחלטת המיסוי, ובכפוף לתנאים הקבועים בחלק ה-2 לפקודה. החלטת המיסוי תבטל למפרע, באם יתברר כי הפרטים והעובדות שנמסרו במסגרת הבקשה להחלטת המיסוי אינם נכונים או אינם מלאים באופן מהותי, או שיתברר כי פרטים מהותיים שפורטו לא נתקיימו או כי התנאים שהתנה המנהל בהחלטת המיסוי לא נתקיימו.

2.6. הובהר כי לא יותרו בניכוי, בין במישרין ובין בעקיפין, לצדדים המשתתפים בשינוי המבנה המפורט בהחלטת המיסוי ו/או לצד הקרוב אליהם, כל הוצאות הכרוכות, במישרין ו/או בעקיפין בשינוי מבנה זה, לרבות הוצאות משפטיות, ביקורת, מומחים, יועצים ואגרות למיניהם, כניכוי או כהוצאה לפי סעיף 17 לפקודה.

2.7. לאומי ולאומי למימון מתחייבים, ביחד ולחוד, לאשר בכתב למחלקת מיזוגים ופיצולים ברשות המיסים ולפקיד השומה, בתוך 30 ימים ממועד קבלת החלטת המיסוי, כי הן מסכימות לקבל את כל תנאי החלטת המיסוי, ככתבם וכלשונם, וללא הסתייגות. אישורים כאמור נמסרו כנדרש.

ב. הסדר שיתוף פעולה עם בנק יוליוס בר ומכירת הפעילות בשוויץ

על פי הסדר שיתוף הפעולה קבוצת לאומי תפנה ליוליוס בר לקוחות, קיימים ועתידיים, להם צרכי בנקאות פרטית באירופה, ובמקביל קבוצת יוליוס בר תפנה ללאומי לקוחות, קיימים ועתידיים, להם צרכי בנקאות בישראל.

כמו כן, במסגרת שיתוף הפעולה, מכרה השלוחה בשוויץ, לאומי פרייבט בנק, ליוליוס בר את נכסיה כפי שהוגדרו בהסכם, בתמורה ל-10 מיליוני פרנק שוויצרי מעבר לשווי הנכסים המועברים נטו, בכפוף להתאמות בד בבד עם השלמת העסקה ובתאום עם הרשויות הרלבנטיות, פועלת לאומי פרייבט בנק לסגירת הפעילות הבנקאית שלה ולחלוקת ההון העצמי שלה כדיבידנד לבנק.

ההסכם בין לאומי פרייבט בנק לבין יוליוס בר כולל התחייבויות לשיפויים שונים, לתקופה של שנתיים. גובה השיפוי מוגבל לסכום הנגזר מסך ההון העצמי של שלוחות הבנק בשוויץ, נכון ליום 31 במרס 2014 (כ-250 מיליוני פרנק שוויצרי). ההתחייבות לשיפוי מגובה בערבות של הבנק למקרה שלאומי פרייבט בנק לא תוכל לעמוד בהתחייבות לשיפוי.

להערכת הבנק לעסקה לא תהיה השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הקבוצה ועל מצבה הכספי המאוחד.

ג. החברה לישראל בע"מ

ביום 7 בינואר 2015 הודיעה החברה לישראל על השלמת מהלך של פיצול במסגרתו הועברו מהחברה לישראל החזקות במספר חברות בנות לחברת קנון הולדינגס, אשר כל מניותיה הוקצו, טרם העברת הנכסים, לבעלי המניות בחברה לישראל (להלן - "הפיצול"). מניות קנון נרשמו למסחר בבורסה בניו יורק (NYSE) ובבורסה לני"ע בתל-אביב בתחילת ינואר 2015. ההשקעה של הבנק במניות קנון תוצג בתיק ניירות ערך זמין למכירה.

לקראת הפיצול עדכן הבנק את הפיקוח על הבנקים, כי בעקבות הפיצול יחזיק הבנק בשני תאגידיים ריאליים. הפיקוח על הבנקים הודיע לבנק, כי יקצוב לו מועדים לירידה בשיעורי ההחזקות. נכון למועד הדוח טרם התקבלו הוראות באשר למועד האחרון לירידה בשיעורי ההחזקות.

ביום 11 בפברואר 2015 מכר הבנק למספר גופים (להלן: "הרוכשים") 531,550 מניות של החברה לישראל בע"מ, במחיר של כ-1,330 ש"ח למניה ובתמורה כוללת של כ-707 מיליוני ש"ח. המניות שנמכרו מהוות כ-6.904% מהונה המונפק והנפרע של החברה לישראל.

העסקאות כאמור צפויות להניב לבנק רווח, לפני השפעת המס, של כ-547 מיליוני ש"ח, אשר צפוי להיכלל בדוחות הכספיים לרביע הראשון של שנת 2015. אומדן הרווח חושב על בסיס עלות מניות החברה לישראל בספרי הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, ולאחר התאמת עלות זו לדיבידנד ששולם על ידי החברה לישראל בינואר 2015.

לאחר המכירה נותרו בידי הבנק מניות של החברה לישראל המהוות כ-11.1% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה לישראל.

לצורך הכנת הדוחות הכספיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, ועל מנת לכלול את נתוני החברה לישראל על בסיס דוחות מבוקרים, קיבל הבנק ביום 4 במרס 2015 אישור מאת בנק ישראל, לפרסם את הדוחות הכספיים לשנת 2014, במועד שהינו לאחר מועד פרסום הדוחות הכספיים המבוקרים של החברה לישראל לשנת 2014, ולא יאוחר מיום 31 במרס 2015. בהתאם לכך הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2014 כוללים את חלק הבנק בתוצאות החברה לישראל לשנת 2014 במלואה.

בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, מיום 4 במרס 2015, על מנת שהבנק יוכל לכלול את תוצאות החברה לישראל בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2015, הבנק יפרסם את דוחותיו הכספיים ליום 31 במרס 2015, עד ליום 31 במאי 2015 (במקום עד ליום 15 במאי 2015, בהתאם למועד שקבוע בהנחיות המפקח על הבנקים). כמו כן נקבע בהוראת הפיקוח על הבנקים, כי הבנק יפעל להפסקת ההשפעה המהותית שלו בחברה לישראל, לרבות בדרך של ויתור פרמננטי על ייצוג הבנק בדירקטוריון החברה לישראל ועל זכותו למינוי דירקטורים בה.

זכות הבנק להמליץ על מינוי דירקטורים בחברה לישראל נקבעה בהסכם בעלי מניות שנחתם ביום 5 בספטמבר 1999 (הסכם שתוקן מספר פעמים) בין הבנק לבין חברות שהינן בעלות השליטה בחברה לישראל (להלן: "הסכם בעלי המניות")

ביום 15 במרס 2015 החליט דירקטוריון הבנק לאשר את ביטולו של הסכם בעלי המניות, ובמסגרת זו לוותר על הזכות להמליץ על מינוי דירקטורים בחברה לישראל.

בהמשך להחלטה זו נחתם מסמך בין הבנק לבין החברות שהינן בעלות השליטה בחברה לישראל לפיו הסכם בעלי המניות מתבטל, ובכלל זה הזכות להמליץ על מינוי דירקטורים. כמו כן נמסרה לחברה לישראל הודעה על ידי שני הדירקטורים, שמונו לחברה לישראל בהתאם להמלצת הבנק, על סיום כהונתם בדירקטוריון החברה לישראל, בתוקף מיום 30 במרס 2015.

באור 31 - אירועים לאחר תאריך המאזן ונושאים שונים (המשך)

בעקבות ביטול הסכם בעלי המניות איבד הבנק את ההשפעה המהותית על החברה לישראל ולפיכך החל מיום 31 במרס 2015 יפסיק הבנק ליישם את שיטת השווי המאזני, לגבי השקעתו בחברה לישראל, ויסווג את ההשקעה כהשקעה בנייר ערך זמין למכירה. לפי הנחיית הפיקוח על הבנקים, במועד זה יכיר הבנק בפער שבין הערך בספרים של ההשקעה בחברה לישראל כחברה כלולה לבין שווייה ההוגן במסגרת רווח כולל אחר.

הסכם שכר קיבוצי

בחודש ינואר 2015 נחתם בבנק הסכם קיבוצי חדש שתחולתו לארבע שנים, המקטין את ההתחייבויות בגין זכויות עובדים הרשומות בספרי הבנק ומגדיל את הון הבנק. בהתאם למכתב המפקח על הבנקים מיום 11 בפברואר 2015, נדרש הבנק שלא לזקוף בדוח הכספי לשנת 2014 את השפעת השינויים בהסכם השכר הקיבוצי.

תמצית דוחות כספיים
של חברות מאוחדות
עיקריות

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני דולרים)

2013	2014	2013	2014	
				נכסים
				התחייבויות והון
		520	313	מזומנים ופיקדונות בבנקים
4,422	4,401	711	925	ניירות ערך
132	169	3,678	3,659	הלוואות
90	90	36	61	בניינים וציוד
547	542	246	244	נכסים אחרים
				סך כל ההתחייבויות
5,191	5,202	5,191	5,202	סך כל הנכסים
				והאמצעים ההוניים

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני דולרים)

2013	2014	
136	140	הכנסות מריבית, נטו
11	19	הוצאות בגין הפסדי אשראי
125	121	רווח מהכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
42	44	הכנסות שאינן מריבית
148	206	הוצאות תפעוליות ואחרות
19	(41)	רווח (הפסד) לפני מסים
8	9	הפרשה למסים
11	(50)	רווח (הפסד) נקי

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני פר"ש)

2013	2014	2013	2014	
		התחייבויות והון		נכסים
14	8	902	901	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,406	1,435	492	321	הלוואות
50	50	291	326	ניירות ערך
241	96	26	41	נכסים אחרים
		סך כל ההתחייבויות		
1,711	1,589	1,711	1,589	סך כל הנכסים
		והאמצעים ההוניים		סך השקעות לקוחות (חוץ מאזני)
		5,162	4,225	

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני פר"ש)

2013	2014	
15	13	הכנסות מריבית, נטו
65	46	הכנסות שאינן מריבית
68	200	הוצאות תפעוליות ואחרות
12	(141)	רווח (הפסד) לפני מסים
5	-	הפרשה למסים
7	(141)	רווח (הפסד) נקי

(א) החל לכהן בתאריך 20 בפברואר 2014. עד לתאריך זה כיהנה בתפקיד גברת ג. מאור.

בנק לאומי (בריטניה) פ.א.ל.סי
יושב ראש הדירקטוריון: י. מינץ
דירקטור מנהל כללי: א. קצב^(א)

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ליש"ט)

2013	2014	2013	2014	
				נכסים
				התחייבויות והון
1,327	1,208	290	336	מזומנים ופיקדונות בבנקים
55	15	1,244	1,026	הלוואות
84	84	64	73	ניירות ערך
19	13	6	6	ציוד ומבנים
129	134	10	13	נכסים אחרים
				סך כל ההתחייבויות
1,614	1,454	1,614	1,454	סך כל הנכסים והאמצעים ההוניים

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ליש"ט)

2013	2014	
42	42	הכנסות ריבית, נטו
34	13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8	29	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
14	14	הכנסות שאינן מריבית
29	33	הוצאות תפעוליות ואחרות
(7)	10	רווח (הפסד) לפני מסים
(2)	3	הפרשה (הטבה) למסים
(5)	7	רווח (הפסד) נקי

(א) החל לכהן בתאריך 1 באוגוסט 2014. עד לתאריך זה כיהן בתפקיד מר ל. וייס.

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני אירו)

	2013	2014		2013	2014
התחייבויות והון			נכסים		
מזומנים ופיקדונות בבנקים	312	265	404	308	
ניירות ערך	171	120	28	28	
אשראי לציבור	3	3	93	86	
נכסים אחרים	486	388	4	4	
אמצעים הונניים	43	38			
סך כל ההתחייבויות					
סך כל הנכסים	529	426	529	426	

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני אירו)

	2013	2014
הכנסות ריבית, נטו	5	5
הכנסות שאינן מריבית	6	6
הוצאות תפעוליות ואחרות	8	14
רווח (הפסד) לפני מסים	3	(3)
הפרשה למסים	-	-
רווח (הפסד) נקי	3	(3)

(א) החל לכהן בתאריך 10 במרס 2014. עד לתאריך זה כיהנה בתפקיד פרופ' נ. טרכטנברג.

בנק לאומי רומניה ס.א.
יושב ראש הדירקטוריון: י. מינץ
דירקטור מנהל כללי: ל. מיטרקי

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני רון)*

2013	2014	2013	2014	
				נכסים
				התחייבויות והון
		266	296	מזומנים ופיקדונות בבנקים
665	777	797	798	הלוואות
301	272	110	95	ניירות ערך
6	7	19	27	ציוד ומבנים
226	175	6	15	נכסים אחרים
				סך כל ההתחייבויות
1,198	1,231	1,198	1,231	סך כל הנכסים והאמצעים ההוניים

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני רון)*

2013	2014	
45	44	הכנסות ריבית, נטו
7	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי
38	(21)	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
19	27	הכנסות שאינן מריבית
55	57	הוצאות תפעוליות ואחרות
2	(51)	רווח לפני מסים
-	-	הוצאות מיסים
2	(51)	רווח (הפסד) נקי

* 1 רון = 1.0535 ש"ח.

בנק ערבי ישראלי בע"מ
 יושב ראש הדירקטוריון: ז. נהרי^(א)
 מנהל כללי: ד. גיטר

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח)

2013	2014	2013	2014
נכסים		התחייבויות והון	
מזומנים ופיקדונות בבנקים	1,962	1,679	
ניירות ערך	407	460	
אשראי לציבור	5,133	4,640	
הפרשה להפסדי אשראי	(68)	(59)	
אשראי לציבור, נטו	5,065	4,581	
בניינים וציוד	68	73	
נכסים אחרים	74	76	
סך כל הנכסים	7,576	6,869	
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים	7,576	6,869	

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח)

2013	2014
הכנסות ריבית, נטו	321
הוצאות בגין הפסדי אשראי	17
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	304
הכנסות שאינן מריבית	120
הוצאות תפעוליות ואחרות	261
רווח לפני מסים	163
הפרשה למסים	63
רווח נקי	100
דיבידנד ששולם	-

(א) החל מתאריך 1 באפריל 2015 יכהן כיושב ראש הדירקטוריון מר דני כהן.

לאומי קארד בע"מ
יושב ראש הדירקטוריון: ת. יסעור
מנהל כללי: ח. הלר

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח)

2013	2014	2013	2014	
				נכסים
				התחייבויות והון
		59	82	מזומנים ופיקדונות בבנקים
				חייבים בגין פעילות בכרטיסי
		9,483	10,625	אשראי
		(72)	(79)	הפרשה להפסדי אשראי
				חייבים בגין פעילות בכרטיסי
1,902	2,705	9,411	10,546	אשראי מתאגידים בנקאים
				זכאים בגין פעילות בכרטיסי
6,254	6,489	2	3	אשראי
161	149	194	206	התחייבויות אחרות
1,402	1,552	53	58	הון
				סך כל ההתחייבויות
9,719	10,895	9,719	10,895	והאמצעים ההוניים
				סך כל הנכסים

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח)

2013	2014	
830	854	הכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי
154	159	הכנסות ריבית נטו
3	2	הכנסות אחרות
10	25	הוצאות בגין הפסדי אשראי
705	714	הוצאות תפעוליות ואחרות
272	276	רווח לפני מיסים
76	81	הפרשה למסים על הרווח
196	195	רווח לאחר מיסים
4	5	חלק החברה ברווחים לאחר השפעת המס של חברות כלולות
200	200	רווח נקי
30	50	דיבידנד ששולם

לאומי פרטנרס בע"מ
 יושב ראש הדירקטוריון: פרופ' ד. צידון
 מנהל כללי: י. בלוך

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח)

2013	2014	2013	2014	
				נכסים
				התחייבויות והון
		262	155	מזומנים ופיקדונות בבנקים
		1,222	1,454	ניירות ערך
		3	3	פקדונות בבנקים
35	123	420	778	השקעה בחברות מוחזקות
1,158	1,113	3	3	רכוש קבוע
721	1,167	4	10	נכסים אחרים
				סך כל ההתחייבויות
1,914	2,403	1,914	2,403	סך כל הנכסים והאמצעים ההוניים

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח)

2013	2014	
(6)	17	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
242	299	הכנסות שאינן מריבית
40	43	הוצאות תפעוליות ואחרות
196	273	רווח לפני מסים
3	2	הפרשה למסים
193	271	רווח לאחר מסים
33	37	חלק החברה ברווחים נטו, של חברות כלולות
226	308	רווח נקי

לאומי חברה למימון בע"מ^(ב)
יושב ראש הדירקטוריון: י. מרמרי
מנהל כללי: ע. שלוסמן

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח)^(א)

2013	2014	2013	2014		
				נכסים	
		התחייבויות והון			
		אגרות חוב וכתבי התחייבות			
18,906	17,717	נדחים	19,063	17,884	מזומנים ופיקדונות בבנקים
157	168	הון	-	1	נכסים אחרים
		סך כל ההתחייבויות			
19,063	17,885	והאמצעים ההוניים	19,063	17,885	סך כל הנכסים

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח)

2013	2014	
23	20	הכנסות ריבית, נטו
3	3	הוצאות הנהלה וכלליות
20	17	רווח לפני מיסים
8	6	הפרשה למסים
12	11	רווח נקי
13	-	דיבידנד ששולם

(א) הדוחות הכספיים נערכו על ידי החברה בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS).

(ב) החברה מוזגה עם ולתוך בנק לאומי ביום 4 בינואר 2015.

לאומי-טק בע"מ^(א)
 יושב ראש הדירקטוריון: פרופ' ד. צידון
 מנהל כללי: י. זיידמן אורון^(ב)

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח)

	2013	2014		2013	2014
נכסים			התחייבויות והון		
מזומנים ופקדונות בבנקים	744	53	פקדונות מבנקים	24	41
אשראי לציבור	203	381	התחייבויות אחרות	6	3
מק"מ	72	590	סך כל ההתחייבויות	30	44
נכסים אחרים	10	11	הון	999	991
			סך כל ההתחייבויות		
סך כל הנכסים	1,029	1,035	והאמצעים ההוניים	1,029	1,035

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני ש"ח)

	2013	2014
הכנסות ריבית, נטו	12	31
הכנסות בגין הפסדי אשראי	(1)	-
הכנסות ריבית, נטו לפי הוצאות בגין הפסדי אשראי	13	31
הכנסות שאינן מריבית	14	5
הוצאות תפעוליות	14	8
רווח לפני מסים	13	28
הפרשה למסים	5	5
רווח נקי	8	23

(א) שם החברה שונה ב-31 בדצמבר 2013. עד לתאריך זה שם החברה היה לאומי ליסינג והשקעות בע"מ.
 (ב) החלה לכהן בתאריך 1 בינואר 2014. עד לתאריך זה כיהן בתפקיד מר י. ויצמן.

דוח תקופתי לשנת 2014

שם החברה:	בנק לאומי לישראל בע"מ
מס' חברה ברשם:	520018078
מען רשום:	בית לאומי, רח' יהודה הלוי 34, תל-אביב 6513616
(תקנה 25א)	
כתובת דואר אלקטרוני:	Yaelru@bll.co.il
(תקנה 25א)	
טלפון 1:	076-885-8111
טלפון 2:	076-885-9419
פקסימיליה:	076-885-9732
(תקנה 25א)	
תאריך המאזן:	31.12.2014
(תקנה 9)	
תאריך הדוח:	31.3.2015
(תקנה 1 ו-7)	
תקנה 9:	הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים בצירוף חוות דעת רואי החשבון המבקרים מצורפים ומהווים חלק בלתי נפרד מדוח זה

תקנה 10ג: שימוש בתמורת ניירות ערך

במהלך שנת הדיווח לא הוצעו ניירות ערך לציבור על-ידי התאגיד.

תקנה 11 - רשימת השקעות במניות ובניירות ערך המירים בחברות בנות מהותיות
ליום 31.12.2014

שם החברה	סוג המניה (א) (ג)	מספר מניות	סה"כ ע"נ (ב)	מטבע
בנק לאומי (בריטניה) פי.א.ל.סי.	מ"ר 1 ליש"ט	11,967,046	11,967,046	ליש"ט
בנק לאומי (לוקסמבורג) ס.א.	מ"ר 1000 ארו	12,250	12,250,000	ארו
בנק לאומי לישראל קורפוריישן	מ"ר בנות \$ 0.10	22,317,655	2,231,766	\$
לאומי פריווט בנק ס.א.	מ"ר א' 100 פר"ש	401,608	40,160,800	פר"ש
	מ"ר ב' 500 פר"ש	35,780	17,890,000	פר"ש
	שעור החזקה והצבעה	-	-	
בנק לאומי רומניה ס.א.	מ"ר 0.1 רון	2,477,476,620	247,747,662	רון
בנק ערבי ישראלי בע"מ	מ"ר 0.01 ש	1,012,173	10,122	
לאומי פרטנרס בע"מ	מ"ר א' 0.01 ש	5,084,041,480	50,840,415	
לאומי חברה למימון בע"מ (ד)	מ"ר 0.0001 ש	200,000,000	20,000	
לאומי-טק בע"מ (ה)	מ"ר 0.0001 ש	3,170,385,900	317,039	
	מ"ר א' 0.0001 ש	300,000	30.00	
	שעור החזקה והצבעה	-	-	

(א) כל הני"ע הם ע"ש אלא אם צוין אחרת.

(ב) בש"ח אלא אם צוין אחרת.

(ג) המניות אינן רשומות למסחר בבורסה.

(ד) ביום 4.1.2015 החברה מוזגה עם ולתוך בנק לאומי.

(ה) עד ינואר 2014, שם החברה היה לאומי ליסינג והשקעות בע"מ

עלות בסכומים מדווחים	שיעור החזקה בני"ע	חלק הבנק על בסיס מאוחד בהון הנפרע	חלק הבנק וחברות בנות בזכויות ההצבעה	
(באלפי ש"ח)	(באלפי ש"ח)	%	%	%
487,977	725,348	100.00	100.00	100.00
69,689	163,889	100.00	100.00	100.00
2,900,874	2,400,803	100.00	100.00	100.00
-	-	65.59	-	90.50
-	-	29.22	-	8.06
1,023,010	955,978	-	94.81	98.57
542,978	246,962	99.92	99.92	99.92
25,437	549,748	99.72	99.72	99.72
154,689	675,880	100.00	100.00	100.00
154,350	157,308	100.00	100.00	100.00
-	-	95.73	-	-
-	-	100.00	-	-
250,703	986,003	-	99.53	99.76

תקנה 11 - רשימת השקעות במניות ובניירות ערך המירים בחברות כלולות מהותיות
ליום 31.12.2014

שם החברה	סוג המניה (א)	מספר מניות	סה"כ ע"נ (ב)
חברה לישראל	מ"ר 1 ₪	1,382,802	1,382,802

(א) כל הני"ע הם ע"ש אלא אם צוין אחרת.
(ב) בש"ח אלא אם צוין אחרת.

עלות בסכומים מדווחים	ערך מאזני	שיעור החזקה בני"ע	חלק הבנק על בסיס	חלק הבנק וחברות בנות בזכויות ההצבעה	שער בורסה
מאוחד בהון הנפרע					
(באלפי ש"ח)	(באלפי ש"ח)	%	%	%	
1,291,404	1,291,404	17.96	17.96	18.13	128470.46

תקנה 11 - רשימת השקעות באגרות חוב* ובשטרי הון בחברות בנות מהותיות
ליום 31.12.2014

שם החברה	שטרי הון בלתי צמודים (א)	כתבי התחייבות נדחים (ב)	סה"כ בדצמבר 2014	שינוי נטו בשנת החשבון	סה"כ בדצמבר 2013
(באלפי ש"ח)					
בנק לאומי (בריטניה) פי.אל.סי.	-	507,354	507,354	26,800	480,554
לאומי פרטנרס בע"מ	1,126,282	-	1,126,282	(69,003)	1,195,285
לאומי פריווט בנק ס.א.	-	187,898	187,898	1,489	186,409
בנק ערבי ישראלי בע"מ	103,269	-	103,269	(776)	104,045
בנק לאומי (לוקסמבורג) ס.א.	-	27,875	27,875	(342)	28,217
סך הכל	1,229,551	723,127	1,952,678	(41,832)	1,994,510
ההרכב:					
עלות מופחתת לאלה שיש להם שער (ב)	-				
עלות מופחתת לאלה שאין להם שער	1,952,678				
סך הכל	1,952,678				

(א) שטרי הון אינם ניתנים להמרה.

(ב) כתבי התחייבויות נדחים כוללים ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו.

* ליום 31.12.2014 לא קיימות השקעות באג"ח.

תקנה 11 - הלוואות לחברות בנות מהותיות ולחברות כלולות מהותיות
ליום 31.12.2014

שם החברה	יתרה ב-31 בדצמבר 2014	שעורי ריבית שנתיים			זמן פרעון סופי
		הלוואות בלתי צמודות	במט"ח או צמודות מט"ח	הלוואות צמודות למדד	
		%	%	%	
בנק לאומי ארה"ב	363,083		0.25-0.87		04.06.2018
בנק לאומי (בריטניה) פי.א.ל.סי.	41,998		-		
בנק לאומי (לוקסמבורג) ס.א.	518,935	-	0.08-0.44		31.03.2015
לאומי פריווט בנק ס.א.	106		-		
בנק לאומי רומניה ס.א.	283,618		0.06-1.31		07.01.2019
בנק ערבי ישראלי בע"מ	1,697,522	0.25			01.01.2015
לאומי-טק בע"מ (א)	24,112	-	0.59-2.33		01.08.2015
לאומי קארד בע"מ	2,704,687	0.65	4.01-4.12		07.01.2015
חברה לישראל בע"מ	242,003			4.85-5.13	25.06.2031

(א) עד ינואר 2014, שם החברה היה לאומי ליסינג והשקעות בע"מ

**תקנה 12 - שינויים בהשקעות בחברות בנות מהותיות ובחברות כלולות מהותיות
בתקופת הדוח**

תאריך השינוי	מהות השינוי	שם החברה	סוג המניה	סה"כ ערך נקוב	מטבע	עלות נומינלית בש"ח	עלות מדווחת בש"ח
מרץ-14	קניה	לאומי פריווט בנק ס.א.	מ"ר B	4,000	ש	160,624	160,624
מרץ-14	קניה	בנק לאומי רומניה ס.א.	מ"ר	6,977	רון	40,469	40,469
ספט-14	קניה	בנק לאומי רומניה ס.א.	מ"ר	815	רון	4,729	4,729
דצמ-14	קניה	בנק לאומי רומניה ס.א.	מ"ר	296	רון	1,716	1,716

תקנה 13 - הכנסות של חברות בנות מהותיות וחברות כלולות מהותיות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן^{(א)(ד)}

שם	רווח (הפסד)	רווח (הפסד)	דיבידנדים	דמי ניהול	מהלואות	ריבית והפרשי הצמדה
	לאחר	כולל אחר,	שהתקבלו			
	הפרשה	לאחר הפרשה	עד			
	למסים על	למסים על	לתאריך			
	הכנסה (ב)	הכנסה (ב)	המאזן			מאג"ח
(באלפי ש"ח)						
בנק לאומי ארה"ב	(194,510)	18,218	-	-	964	-
בנק לאומי (בריטניה) פי.אל.סי	46,072	-	-	-	504	12,293
בנק לאומי (לוקסמבורג) ס.א.	(14,618)	(111)	-	-	1,063	1,179
בנק לאומי לישראל קורפוריישן	1,174	-	-	-	-	-
לאומי פריווט בנק ס.א.	(524,284)	(7,873)	-	-	-	7,567
בנק לאומי רומניה ס.א.	(46,837)	-	-	-	4,163	-
בנק ערבי ישראלי בע"מ	109,441	-	-	-	9,910	3,299
לאומי פרטנרס בע"מ	266,539	134,783	-	-	-	26,079
לאומי פרטנרס חתמים בע"מ	12,081	-	-	-	-	-
לאומי חברה למימון בע"מ (ה)	10,362	-	-	-	-	-
לאומי-טק בע"מ	9,241	-	-	68,988 (ג)	365	-
לאומי קארד בע"מ	190,233	-	-	-	10,162	-
חברה לישראל בע"מ	465,000	(760,000)	888,866	-	18,249	8,889
סך הכל	329,894	(614,983)	888,886	68,988	45,380	59,306

- (א) חברות בלתי פעילות וחברות אשר לא היו להן רווחים בתקופת החשבון, לא נכללו ברשימה זו.
 (ב) כפי שדווח על ידי החברות.
 (ג) דמי סיכון והפצה.
 (ד) לא התקבלו דיבידנדים לאחר תאריך המאזן.
 (ה) ביום 4.1.2015 החברה מוזגה עם ולתוך בנק לאומי.

תקנה 14 - רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקי העיקריים של התאגיד

ראה באור 4 (ג) לדוחות הכספיים של הבנק.

תקנה 20 - נרשמו למסחר בבורסה ניירות ערך או הופסק המסחר

למידע לגבי הנפקת יחידות PSU ו-RSU, ראה באור 13 לדוחות הכספיים של הבנק. למידע לגבי שינויים בניירות ערך של התאגיד בעקבות מיזוג לאומי חברה למימון בע"מ עם ולתוך התאגיד, ראה פרק "ההתפתחות הכללית של עסקי הקבוצה בדוח הדירקטוריון". בתאריך 25 בינואר 2015 בוצע פדיון מלא של נייר ערך - לאומי התחייבות נד"י, ראה דוח מיידי על מצבת הון של הבנק ומרשמי ניירות ערך מיום 25 בינואר 2015 (אסמכתא: 017755-01-2015).

תקנה 21 - תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה בתאגיד

- א. לפירוט בעניין התגמולים שניתנו ליושב ראש הדירקטוריון ולחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בקבוצה, ראה פרק שכר נושאי משרה בכירה בדוח הדירקטוריון לעיל.
- ב. בעניין הסדרים שבהם כלולים חברי הדירקטוריון ו/או המנכ"ל הראשי של התאגיד (אשר חלים גם על נושאי משרה אחרים בתאגיד), ראה באור 18 (ז) לדוחות הכספיים לעיל.
- ג. הסכום הכולל של שכר חברי הדירקטוריון (פרט ליו"ר הדירקטוריון) וההוצאות ששולמו להם, או היו זכאים לקבלם, מהבנק, מחברה בת, או מחברה קשורה אשר אינן חורגות מן המקובל, היה כ-10 מיליון ש"ח בגין שנת 2014. שכר הדירקטורים מתבסס על הקבוע בתקנות החברות וכללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני, התשס"ח-2008 (ראה גם הדוח המיידי של הבנק מיום 15 במאי 2008 (אסמכתא 01-2008-134607)).

תקנה 21א - השליטה בתאגיד

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדין, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

תקנה 22 - עסקאות עם בעל שליטה

כאמור לעיל, החל ביום 24 במרס 2012, הוגדר התאגיד כתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה.

לפרטים בדבר עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, ראה באור 19 לדוחות הכספים.

תקנה 24 - אחזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

לעניין אחזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בבנק, נא ראה דוח מידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 5 בפברואר 2015 (אסמכתא: 01-026155-2015).

תקנה 24 – החזקות* בעלי עניין במניות וניירות ערך אחרים של חברות מוחזקות
שפעילותן מהותית לפעילות הבנק ל-31.12.2014**

שעור החזקה ישיר					
שם בעל הענין	שם הנייר	סוג המניה	מספר המניות	מטבע	בהון %
חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ	לאומי-טק בע"מ	מ"ר 0.0001 ש"ח	103,140,200		3.24
לאומי חברה למסחר אחזקות ופיתוח בע"מ	לאומי-טק בע"מ	מ"ר 0.0001 ש"ח	18,016,600		0.57
בנק לאומי לישראל קורפוריישן	בנק לאומי ארה"ב	מ"ר 10 דולר	12,925,302	\$	99.89
לוקסאינוסט ס.א. הולדינג	בנק לאומי (בריטניה) פי.אל.סי	מ"ר 1 ליש"ט	951,193	ליש"ט	7.95
	בנק לאומי לישראל קורפוריישן	מ"ר 0.1 ליש"ט	465,209	ליש"ט	2.08
לאומי אחזקות פיננסיות בע"מ	לאומי קארד בע"מ	מ"ר 1 ש"ח	20,000,000		80.00
לאומי פרטנרס בע"מ	לאומי פרטנרס חתמים בע"מ	מ"ר 0.0001 ש"ח	499,993		100.00

* החזקות שאינן זניחות בלבד.

** מידע נוסף אשר אינו מפורט במצבת החזקות בעלי ענין ונושאי משרה בכירה מיום 5 בפברואר 2015 (אסמכתא: 01-026155-15). בנוסף לפירוט בתקנה זו, לפרטים נוספים בדבר החזקות הבנק במניות או בניירות ערך אחרים של חברה מוחזקת של הבנק שפעילותה מהותית לפעילות הבנק, ראה תקנה 11 לעיל לדוח התקופתי.

תקנה 24 א - הון רשום הון מונפק וניירות ערך המירים

למידע בעניין ההון הרשום, ההון המונפק וכן ניירות ערך המירים של הבנק, נא ראה דוח מיידי על מצבת הון של הבנק ומרשמי ניירות ערך מיום 25 בינואר 2015 (אסמכתא: 2015-01-017755).

למידע בעניין מניות שנמכרו לעובדים על ידי מדינת ישראל ושניתן יפוי כוח בלתי חוזר למדינה להצביע בגין ראה דוח מיידי של הבנק על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 5 בפברואר 2015 (אסמכתא: 2015-01-026155).

תקנה 24 ב - מרשם בעלי המניות של התאגיד

למרשם בעלי המניות של הבנק נא ראה דוח מיידי על מצבת הון של הבנק ומרשמי ניירות ערך מיום 25 בינואר 2015 (אסמכתא: 2015-01-017755).

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד

שם הדירקטור, מספר הזיהוי, תאריך לידה ונתינות	המען להמצאת כתבי בית-דין	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	האם הוא עובד של החברה, של חברה בת שלה, של חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא כאמור

דוד ברודט 000088179 30.10.1944 ישראלית	מיכאלסון 4 ירושלים 9370704	יו"ר הדירקטוריון, יו"ר בוועדות: אשראי, ניהול סיכונים, משאבים, ניהול, ועדה לכחינת ניגודי עניינים, השקעות, תשקיפים, לוגו, אסטרטגיה וחבר ועדת לקוחות חו"ל.	יו"ר הדירקטוריון- בנק לאומי לישראל בע"מ

אינו דירקטור חיצוני/בלתי תלוי.

התאריך בה החלה כהונתו כדירקטור של החברה	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים האחרים שלה הוא בעל עניין אחר בחברה - כן/לא, בציון פרטים	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
22.7.2010	השכלה אקדמית - מוסמך כלכלה ובוגר כלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית בירושלים. יו"ר דירקטוריון בנק לאומי לישראל בע"מ ו-Bank Leumi USA, בעלים בדוד ברודט בע"מ (בהקפאה), יו"ר הוועד המנהל בקרן ירושלים, במכללה האקדמית הדסה ובמכון למחקר כלכלי ע"ש ד"ר ישעיהו פורדר (ע"ר), חבר הוועד המנהל במכון ירושלים לחקר ישראל ובתיאטרון הקאמרי, יו"ר חבר הנאמנים בקרן לטיפול בחסויים, מרצה במכללה לביטחון לאומי (אוניברסיטת חיפה). עד דצמבר 2014 נשיא איגוד הבנקים בישראל (ע"ר). עד דצמבר 2012 יו"ר המועצה הציבורית לסטטיסטיקה, עד אוגוסט 2011 חבר ועדת אתור למנהל רשות המיסים, עד יולי 2010 דח"צ בחברה לישראל בע"מ, יו"ר הוועד המנהל במכון למחקר כלכלי בישראל ע"ש מוריס פאלק בע"מ (ח"צ), חבר ועד מנהל במשכנות שאננים וחבר הוועדה המייעצת במוסד שמואל נאמן ללימודים מתקדמים במדע וטכנולוגיה של הטכניון, עד יוני 2010 מנהל אקדמי בפורום (כנס) קיסריה מכון ישראלי לדמוקרטיה, יו"ר הוועדה המייעצת לפטורים ומיזוגים ליד הממונה על ההגבלים העסקיים. עד מאי 2010 יו"ר הוועד המנהל באוניברסיטת בן גוריון, עד מרץ 2010 מרצה באקדמיה, עסקים ומשפט ר"ג. עד ינואר 2010 יו"ר ועדת השקעות בקרן ביטוח לעובדים קופת תגמולים ופנסיה של ההסתדרות ומבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ, דח"צ באלוני חץ נכסים והשקעות בע"מ, מרצה במרכז הבינתחומי בהרצליה (מינהל עסקים וממשל).	לא	כן, יו"ר הדירקטוריון של הבנק מאז אוגוסט 2010. בוגר כלכלה ומדעי המדינה ומוסמך בכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים. סמנכ"ל כספים של התעשייה האווירית, 1987-1991. הממונה על התקציבים במשרד האוצר, 1991-1994. מנכ"ל משרד האוצר, 1995-1997. כיהן כיו"ר בנק מזרחי ובנק טפחות וכיו"ר קרנית תאגיד ביטוח ממשלתי. כיהן כדירקטור בחברות ציבוריות וכחבר בוועדות כספים ומאזן בדירקטוריונים שונים.

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

שם הדירקטור, מספר הזיהוי, תאריך לידה ונתינות	המען להמצאת כתבי בית-דין	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	האם הוא עובד של החברה, של חברה בת שלה, של חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא כאמור

דוד אבנר 050782184 29.08.1951 ישראלית	דרך השדות 16 בית יצחק 4292000	חבר בוועדות אשראי, משאבים, ועדה לבחינת ניגודי עניינים, אסטרטגיה, ועדה לבחינת תביעה (אד-הוק) ולוגו. אינו דירקטור חיצוני/בלתי תלוי.	לא

רמי אברהם גוזמן 1118132 11.03.1939 ישראלית	הדסה 6 תל-אביב 6451306	דירקטור חיצוני. חבר בוועדות אשראי, בקורת, נוהל ואסטרטגיה. דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	לא

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

התאריך בה החלה כהונתו כדירקטור של החברה	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים האחרים שלה הוא בעל עניין אחר בחברה - כן/לא, בציון פרטים	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשובה ופיננסית
25.7.2011	השכלה אקדמית - בוגר מתמטיקה במסלול מדעי המחשב ופילוסופיה - אוניברסיטת חיפה. מגיסטר מנהל עסקים - הטכניון, חיפה. מנכ"ל ובעלים של נ.ס.י. אבנר בע"מ. חבר הוועד המנהל בטכניון- מכון טכנולוגי לישראל. מרצה בקריה האקדמית קרית אונו, בפקולטה למנהל עסקים (MBA). עד 2010 - מנכ"ל פרטנר תקשורת בע"מ.	לא	כן, בוגר מתמטיקה ופילוסופיה, אוניברסיטת חיפה ומוסמך במנהל עסקים, הטכניון בחיפה. מנכ"ל וסמנכ"ל בפרטנר תקשורת בע"מ, שהינה חברה ציבורית הנסחרת בבורסת ת"א, 2005-2010. במסגרת כהונתו כמנכ"ל החברה היה מעורב מאוד בתהליך הפקת הדוחות הכספיים.
1.11.2012	השכלה אקדמית - מוסמך מנהל עסקים ומינהל ציבורי ובוגר כלכלה ומדע המדינה - האוניברסיטה העברית בירושלים חבר מחקר בחקר ביצועים, ניהול מערכות ומחשבים - Stanford University and Stanford Research Institute. לימודי דוקטורט - האוניברסיטה העברית בירושלים. יו"ר הוועד המנהל מ-1993 נשיא העמותה מ-2002 בבית צבי - בית הספר לאמנויות הבמה, דירקטור באמפא קפיטל בע"מ, בטאואר סמיקונדקטור בע"מ, בעלים מנכ"ל ודירקטור ברמי גוזמן ייזום וייעוץ בע"מ, חבר ועדת השקעות בקרן תשתיות ישראל ו-א' שותפות מוגבלת, בקרן תשתיות ישראל ו-ב' שותפות מוגבלת ובקרן תשתיות ישראל ו-ג' שותפות מוגבלת. חבר ועדת חשיפות ב.ב.ס.ח. - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ, חבר הוועד המנהל בלשכת המסחר ישראל אמריקה ויו"ר הוועד המנהל בקרן המלגות ע"ש זאב גורודצקי. יועץ בחברת אופלה סלפסייף בע"מ. עד אוקטובר 2014 - דירקטור במסלול האקדמי המכללה למינהל מיסודה של הסתדרות הפקידים בת"א (חברה לתועלת הציבור בע"מ). עד אוגוסט 2014 דירקטור בגמול חברה להשקעות בע"מ. עד 2012 דירקטור וחבר ועדות כספים ובקורת באפקון אלקטרו מכניקה בע"מ (אפקון טכנולוגיות בע"מ), באפריקה ישראל להשקעות בע"מ וחבר בוועדת הערר לחוקי עידוד השקעות. עד 2011 דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ ובאדאמינד בע"מ.	לא	כן, בוגר כלכלה ומדעי המדינה ומוסמך מינהל עסקים ומינהל ציבורי, האוניברסיטה העברית בירושלים, חבר מחקר ביצועים, ניהול מערכות ומחשבים, Stanford University and Stanford Research Institute. תפקידים כלכליים שונים במשרד האוצר 1962-1969. ממונה על טכנולוגית המידע במינהל הממשלתי 1971-1977. סגן נשיא לכספים וכלכלה בתעשיות אלקטרוכימיות ופרוטורום 1977-1981. סגן נשיא לכספים באלסינט 1981-1982, מנכ"ל דיקלה אחזקות 1983-1985, מנהל כספים במוטורולה תקשורת ובמוטורולה ישראל 1985-2004, סגן נשיא מוטורולה אינק 2001-2005. דירקטור בבנק לאומי 2005-2011.

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

שם הדירקטור, מספר הזיהוי, תאריך לידה ונתינות	המען להמצאת כתבי בית-דין	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	האם הוא עובד של החברה, של חברה בת שלה, של חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא כאמור

פרופ' אריה גנס 044383537 10.10.1936 ישראלית	מעלה הצופים 27/22 רמת גן 5248830	דירקטור חיצוני לא	לא
		חבר בוועדות אשראי, בקורת, תשקיפים, ועדה לבחינת ניגודי עניינים.	
		דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	

משה דברת 007209646 11.01.1945 ישראלית	אורי צבי גרינברג 5/32 תל-אביב 6937909	חבר בוועדות ניהול סיכונים, תשקיפים, נוהל והשקעות.	לא
		אינו דירקטור חיצוני / בלתי תלוי.	

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

התאריך בה החלה כהונתו כדירקטור של החברה	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים האחרים שלה הוא בעל עניין אחר בחברה - כן/לא, בציון פרטים	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
3.7.2006	השכלה אקדמית - רו"ח, בוגר חשבונאות - האוניברסיטה העברית שלוחה תל-אביב. פרופסור לחשבונאות באוניברסיטת תל-אביב. עד נובמבר 2014 חבר ועדה מקצועית במוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. עד נובמבר 2013 דירקטור, חבר ועדת הכספים וועדת הבקורת בצינורות המזרח התיכון.	לא	כן, רואה חשבון, בוגר חשבונאות, האוניברסיטה העברית (שלוחת תל-אביב), פרופ' לחשבונאות באוניברסיטת תל-אביב. תפקידים חשבונאיים שונים בכור תעשיות בע"מ 1978-1998, כולל סמנכ"ל חשבונאות ובקרה וראש אגף חשבונאות. קסלמן וקסלמן רואי חשבון - 1977-1961. חבר בוועדות שונות בלשכת רואי חשבון בישראל, המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בוחן בכיר במועצת רואי חשבון. דירקטור בחברות שונות.
20.5.2007	השכלה אקדמית - מוסמך מנהל עסקים ובוגר כלכלה ומדע המדינה - האוניברסיטה העברית בירושלים. בעלים מנכ"ל ודירקטור בדברת (מ.ח.) השקעות ויזמות עסקית בע"מ ובבית מניב מימון בע"מ. חבר הוועד המנהל בתזמורת סימפונט רעננה, חבר האסיפה הכללית ונמנה עם המייסדים במרכז מקרו לכלכלה מדינית ובתיירות אקולוגית ובת קיימא ישראל, חבר המועצה הציבורית וועדת בקורת בלהקת המחול בת שבע, חבר המועצה הציבורית וועדת הכספים במועצה לישראל יפה, חבר האסיפה הכללית במכללת רמת גן ובמכללה האקדמית לישראל ברמת גן בע"מ (חל"צ), חבר הנהלה באחזקות כפר בלום - אגודה שיתופית, יו"ר מועצת המנהלים בתיירות קיבוץ כפר בלום (מלון פסטורל), חבר בלשכת המסחר ישראל-צ'כיה ודירקטור במוסד לסקירת עמיתים ליד לשכת רואי-חשבון בישראל בע"מ ובקייקי כפר בלום ובית הלל. עד נובמבר 2014 דירקטור בטראקואט בע"מ. עד יולי 2012 דירקטור במרכז היהודי ערבי לפיתוח כלכלי.	לא	כן, בוגר כלכלה ומדעי המדינה ומוסמך מנהל עסקים, האוניברסיטה העברית בירושלים. תפקידים כלכליים בבנק ישראל ובמשרד האוצר 1968-1975, סמנכ"ל חברה תעשייתית 1975-1980, מנהל מדור להשקעות ופיקדונות במט"ח בבנק הפועלים 1980-1985, תפקידים כלכליים במשרד הכלכלה והתכנון, כולל מנכ"ל המשרד 1985-1989, ראש האגף הכלכלי קופת חולים כללית 1989-1992, מנהל מרכז ההשקעות במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה 1992-1996, יו"ר, חבר דירקטוריון ומנכ"ל של מספר חברות.

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

שם הדירקטור, מספר הזיהוי, תאריך לידה ונתינות	המען להמצאת כתבי בית-דין	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	האם הוא עובד של החברה, של חברה בת שלה, של חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא כאמור

ד"ר סאמר חאג' יחיא 024770364 28.9.1969 ישראלית ואמריקאית	ת.ד. 1152 תל-אביב 6101001	חבר בוועדות ניהול סיכונים, תשקיפים, לא נוהל ואסטרטגיה. אינו דירקטור חיצוני / בלתי תלוי.

פרופ' חיים לוי 005374269 01.04.1939 ישראלית	שחר 12/3 א' ירושלים 9626320	דירקטור חיצוני חבר בוועדות ניהול סיכונים, השקעות ואסטרטגיה. דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	לא

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

התאריך בה החלה כהונתו כדירקטור של החברה	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים האחרים שלה הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה - כן/לא, בציון פרטים	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
30.9.2014	השכלה אקדמית - ד"ר בכלכלה עם התמחות באקונומטריקה ומימון - אוניברסיטת MIT, MA, USA במנהל עסקים עם התמחות בבנקאות ומימון - האוניברסיטה העברית בירושלים, LLB במשפטים, עם התמחות בשוק ההון והבנקאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, MA בכלכלה, עם התמחות במקרו כלכלה ומסחר בינלאומי, - האוניברסיטה העברית בירושלים, BA בחשבונאות וכלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים, השתלמות שנה ד' בראיית חשבון במיסים וביקורת דוחות כספיים - אוניברסיטת ת"א, CFA ניתוח כספי ומימוני - CFA Institute MA, USA. מרצה במרכז הבינתחומי בהרצליה (חל"צ), עד 2013 אסטרטג מסחר ב- Grantham Mayo van Otterloo, עד 2012 סגן נשיא הנדסה פיננסית ב-Fidelity Capital Markets.	לא	כן, בעל השכלה וניסיון מקצועי וכישורים בבנקאות, כספים, כלכלה, מנהל עסקים, ניהול סיכונים, מסחר חשבונאות, משפט, רגולציה וטכנולוגיה פיננסית.
1.11.2014	השכלה אקדמית - בוגר כלכלה וסטטיסטיקה, מוסמך סטטיסטיקה ומנהל עסקים התמחות במימון, Ph.D מימון וכלכלה - מהאוניברסיטה העברית בירושלים. יו"ר ועדה ציבורית בכנסת לקביעת תנאי העסקתם של חברי הכנסת ועוזריהם, חוקר ומרצה (בהתנדבות) באוניברסיטה העברית בירושלים. עד 2014 דירקטור בהראל ניהול תיקים. עד 2013 דיקן ופרופסור במרכז האקדמי ברמת גן. עד יוני 2012 יועץ ב-Kanat Investment Funds. עד 2011 דירקטור במנורה - עמדה קרנות נאמנות.	לא	כן, בעל השכלה רלוונטית וניסיון בתחומי כלכלה, ניהול סיכונים, כספים ומימון.

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

שם הדירקטור, מספר הזיהוי, תאריך לידה ונתינות	המען להמצאת כתבי בית-דין	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	האם הוא עובד של החברה, של חברה בת שלה, של חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא כאמור

שי שכנאי חרמש 08713992 23.03.1944 ישראלית	כפר עזה ד.ג. נגב 8514200	חבר בוועדות משאבים, נוהל, השקעות ואסטרטגיה. אינו דירקטור חיצוני/בלתי תלוי.	לא

יואב נרדי 000634618 03.11.1944 ישראלית	מלאכי 8 רמת גן 5224649	חבר בוועדות אשראי, בקורת, ועדה לבחינת ניגודי עניינים, לקוחות חו"ל וועדה לבחינת תביעה (אד הוק). אינו דירקטור חיצוני/בלתי תלוי.	לא

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

התאריך בה החלה כהונתו כדירקטור של החברה	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים האחרים שלה הוא בעל עניין אחר בחברה - כן/לא, בציון פרטים	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשובה ופיננסית
5.1.2014	השכלה אקדמית - בוגר כלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים ומוסמך מנהל עסקים, התמחות ביחסי עבודה ובמימון - האוניברסיטה העברית בירושלים. יו"ר הנהלה הישראלית, סגן נשיא עולמי וחבר וועדת ההיגוי העולמית בקונגרס היהודי העולמי, דירקטור בכפרית תעשיות (ח"צ). חבר בחבר הנאמנים במכללה האקדמית ספיר, חבר באגודת הידידים תאטרון יידישפיל, מ"מ מנכ"ל ארגון משקי הנגב-אגודה שיתופית מרכזית לחקלאות בע"מ, חבר עמותת חן הנגב. עד 2013 יו"ר ועד מנהל במכללה האקדמית ספיר וחבר כנסת.	לא	כן, גזבר קיבוץ כפר עזה, ראש מו"ז שער הנגב (כולל טיפול מול הבנקים עפ"י הסדר הקיבוצים), יו"ר ועדת כספים המפעלים האזוריים "שער הנגב", סמנכ"ל כספים חברת "כפרית תעשיות" (ח"צ) (CFO), גזבר הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית, חבר ועדת הכספים של הכנסת (-2006 2013), חבר הוועדה לדוחות הכספיים (בעבר) - "פרוטרום", "כפרית". יו"ר הוועד המנהל מכללת ספיר וראשות ועדת השקעות. רקע אקדמי בתחום: בוגר כלכלה ומוסמך מנהל עסקים עם התמחות יחסי עבודה ומימון האוניברסיטה העברית בירושלים.
22.7.2010	השכלה אקדמית - מוסמך מנהל עסקים, מימון ובוגר כלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים. יו"ר ועדת השקעות בספרייה הלאומית בע"מ וביד שרה (ע"ר). דירקטור ובעלים בנרדי יעוץ וניהול סיכונים בע"מ. עד 2010 בבנק ירושלים: יועץ למנכ"ל, משנה למנכ"ל וחבר הנהלה, ראש אגף סיכונים ונוסטרו ומנהל הסיכונים הפיננסיים, דירקטור בירושלים שוקי הון ניהול קרנות (1980) בע"מ, עיר שלם סוכנות לביטוח (1996) בע"מ וחברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ, ויו"ר דירקטוריון בירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ ובירושלים תפעול פיננסי (2005) בע"מ.	לא	כן, בוגר כלכלה ומוסמך מנהל עסקים (מימון), האוניברסיטה העברית בירושלים. בעל ניסיון בנקאי עשיר ומגוון בתחומי האשראי, שוק ההון וניהול נכסים והתחייבויות. כיהן במגוון תפקידים רחב בפקיח על הבנקים בבנק ישראל ושימש ככלכלן ראשי בבנק הבינלאומי. כיהן כחבר הנהלה וכמשנה למנכ"ל בבנק ירושלים והיה מעורב באופן שוטף במעקב אחר הכנת הדוחות הכספיים של בנק ירושלים, לרבות דוח הדירקטוריון.

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

שם הדירקטור, מספר הזיהוי, תאריך לידה ונתינות	המען להמצאת כתבי בית-דין	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	האם הוא עובד של החברה, של חברה בת שלה, של חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא כאמור
חיים סאמט 007249675 19.1.1945 ישראלית	השדות 1, רמת השרון 4704345	דח"צ	לא
		יו"ר ועדת תגמול, וחבר בוועדות בקורת, משאבים, תשקיפים, השקעות, לוגו וועדה לבחינת תביעה (אד הוק). דירקטור בלתי תלוי וחיצוני כהגדרתו בחוק החברות והוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	
נורית סגל 007134794 10.01.1943 ישראלית	מאפו 10 / 27 תל-אביב 6343426	חברה בוועדות אשראי, ניהול סיכונים, תשקיפים, ועדה לבחינת ניגודי עניינים. אינו דירקטור חיצוני/בלתי תלוי.	לא
צפורה סמט 008962581 05.03.1946 ישראלית	אבן שמואל 29 ירושלים 9723498	דח"צ	לא
		יו"ר ועדת בקורת וחברה בוועדות אשראי, ניהול סיכונים, תגמול, משאבים, ועדה לבחינת ניגודי עניינים. דירקטור בלתי תלוי וחיצוני כהגדרתו בחוק החברות והוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

התאריך בה החלה כהונתו כדירקטור של החברה	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים האחרים שלה הוא בעל עניין אחר בחברה - כן/לא, בציון פרטים	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשובה ופיננסית
10.10.2012	השכלה אקדמית - משפטים - LLB (בוגר) - האוניברסיטה העברית בירושלים, השלוחה בת"א. עו"ד, שותף בכיר בשותפות עו"ד : שניצר, גוטליב, סאמט ושות'. בעלים ודירקטור בקרן יער השקעות בע"מ, דירקטור וסגן יו"ר מ"מ במוזיאון ת"א לאמנות בע"מ, דירקטור בחוות פטריות תקוע בע"מ, כ-ח.י.ד. נכסים בע"מ, כח.י.ד.ע. אחזקות בע"מ, כח. סאמט, עורכי דין בע"מ, חבר בחבר הנאמנים ויו"ר ועדת הביקורת באוניברסיטת תל-אביב. עד דצמבר 2013 דירקטור כ-ח.י.ד. נאמנים (1991) בע"מ, כ-ח.י.ד. שירותים (1991) בע"מ.	לא	כן, בוגר משפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים. דירקטור בבנק לאומי, במסגרת כהונתו כיהן כחבר בוועדת אשראי וביקורת של הבנק 2000-1995. דירקטור בבנק הפועלים, במסגרת כהונתו כיהן כחבר בוועדת אשראי, ועדת ביקורת, ועדת עסקים ותקציב, ועדת בקרת הוצאות ויעול וועדת תגמול 2008-2000.
5.1.2014	השכלה אקדמית - בוגרת כלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית בירושלים מוסמך M.s.c. חקר ביצועים - Case Western Reserve University Cleveland Ohio U.S.A. חברת הנהלה ויו"ר ועדת הכספים בהליקון-אגודה לקידום השירה בישראל. עד ספטמבר 2014 דירקטור באספן גרופ בע"מ. עד פברואר 2012 דירקטור באולימפיה - החזקות נדל"ן בע"מ, עד אוגוסט 2011 דירקטור חיצוני בקינג בע"מ, עד יולי 2010 דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ.	לא	כן, בוגרת כלכלה וסטטיסטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים וניסיון רב כדירקטורית במגוון רחב של חברות ציבוריות כולל בוועדות מאזן ויו"ר ועדת מאזן. מעקב אחר התפתחויות בדיווח כספי באמצעות ימי עיון של פירמות רואי חשבון ועדכונים בדואר אלקטרוני.
25.7.2011	השכלה אקדמית - בוגר כלכלה ומתמטיקה, מוסמך כלכלה - האוניברסיטה העברית בירושלים. בעלים, יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל במירב יניב ייעוץ פיננסי בע"מ. דירקטור חיצוני באפריקה ישראל להשקעות בע"מ. דירקטור ובעלת מניות בביופלסמר בע"מ. יו"ר עמותת אור עד - עמותה למניעה וטיפול בשיניים התנהגותיים ותפקודיים בגיל הקשיש (ע"ר). עד 2014 דירקטור חיצוני בקבוצת שחר חדש בע"מ. עד דצמבר 2012 יו"ר דירקטוריון קפיטל החברה הישראלית לאיתור כספים בע"מ. עד 2012 דירקטור חיצוני באופיר אופטרוניקה בע"מ. עד 2010 דירקטור חיצוני במנורה מבטחים קופות גמל בע"מ, במנורה מבטחים קרנות פנסיה בע"מ ויו"ר ועדת השקעות באבנר - אגוד לבטוח נפגעי רכב בע"מ	לא	כן, בוגרת כלכלה ומתמטיקה ומוסמכת כלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים. כלכלנית בכירה ביחידת המחקר של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, ראש צוות תמחור מעקב ובקרה, 1983-1995. סגנית בכירה לממונה על שוק ההון, ביטוח וחשכון במשרד האוצר, 1995-1998. הממונה על שוק ההון, ביטוח וחשכון במשרד האוצר, 1998-2002. דח"צ בבנק דיסקונט לישראל בע"מ, כולל כהונה כיו"ר ועדת בקורת, 2003-2009.

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

שם הדירקטור, מספר הזיהוי, תאריך לידה ונתינות	המען להמצאת כתבי בית-דין	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	האם הוא עובד של החברה, של חברה בת שלה, של חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא כאמור

פרופ' אפרים צדקה	אריה דולצ'ין 5 תל-אביב 6936034	דירקטור חיצוני	לא
046002747 10.07.1946 ישראלית		חבר בוועדות ניהול סיכונים, תגמול, משאבים, השקעות ולקוחות חו"ל.	
		דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	

התאריך בה החלה כהונתו כדירקטור של החברה	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים האחרים שלה הוא בעל עניין אחר בחברה - כן/לא, בציון פרטים	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
3.7.2006	השכלה אקדמית - דוקטור לכלכלה - Massachusetts Institute of Technology בוגר כלכלה וסטיסטיקה - אוניברסיטת תל-אביב. פרופסור אמריטוס לכלכלה ומופקד הקתדרה לשוקי הון בינלאומיים ע"ש הנרי קאופמן- אוניברסיטת תל-אביב. יו"ר הוועד המנהל במרכז מורשת יהדות בבל. דח"צ בפז חברת נפט בע"מ. יו"ר הוועד המנהל במרכז לפיתוח ע"ש פנחס ספיר שלייד אוניברסיטת תל-אביב, חבר הוועד המנהל בפורום ספיר, חבר העמותה ויו"ר ועדת בקורת במכון הישראלי לדמוקרטיה, עורך משנה בכתבי עת מקצועיים בינ"ל, חבר הוועדה המקצועית במוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, דירקטור בעתידים וברכד בע"מ. בעלים ודירקטור ב-א.צ. ארץ רץ בע"מ. ובארצדקה בע"מ. דירקטור בחברת מרכז הספורט. עד יוני 2014 יו"ר הוועדה המייעצת בפועלים קרן נדל"ן ועורך הרבעון לכלכלה. עד 2012 יו"ר ועדת השכר בור"ה (וועד ראשי המוסדות להשכלה גבוהה) ודירקטור בחברת ב. גאון אחזקות בע"מ. עד 2011 חבר הוועד המנהל באגודה לעידוד המחקר הספרות והאמנות - אח"י מיסודם של יוצאי עיראק בישראל וחבר הוועדה לבחינת העלאת גיל הפרישה לנשים. עד 2010 חבר הוועדה הציבורית לבדיקה מחודשת של הנוסחה הנוהגת בהקצאת מענקי איזון.	לא	כן, בוגר כלכלה וסטיסטיקה, אוניברסיטת תל-אביב, דוקטור בכלכלה, Massachusetts Institute of Technology פרופסור לכלכלה באוניברסיטת תל-אביב. חבר בוועדות מקצועיות וציבוריות שונות, הוועדה לבחינת קוד ממשל תאגידי (וועדת גושן), ועדת רכינוביץ' לרפורמה במס הכנסה, ועדת פוגל לרפורמה בפנסיה וועדת שטיינברג לרפורמה במיסוי הישיר בתנאי אינפלציה. חבר הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה חשבונאית. יו"ר דירקטוריון שיכון ובינוי אחזקות בע"מ 1989-2005. יו"ר דירקטוריון קרן הפנסיה ק.ג.מ. 1996-2000. בעבר חבר ויו"ר בדירקטוריונים שונים.

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

שם הדירקטור, מספר הזיהוי, תאריך לידה ונתינות	המען להמצאת כתבי בית-דין	חברות בוועדות הדירקטוריון, האם הוא דירקטור בלתי תלוי / דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות / בהוראה 301 לנוהל בנקאי תקין - כן/לא	האם הוא עובד של החברה, של חברה בת שלה, של חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה - התפקיד או התפקידים שהוא ממלא כאמור

פרופ' ידידיה שטרן 031285091 13.03.1955 ישראלית ובריטית	יהושפט 10, ירושלים 9315210	דירקטור חיצוני	לא
		יו"ר הוועדה לבחינת תביעה (אד הוק), חבר בוועדות בקורת, תשקיפים, נוהל, לוגו והשקעות.	
		דירקטור בלתי תלוי וחיצוני לפי הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	

פרופ' גבריאלה שלו 007129158 19.08.1941 ישראלית	ההרדופים 9 אבן יהודה 4052132	דח"צ	לא
		יו"ר ועדת לקוחות חו"ל וחברה בוועדות בקורת, תגמול, משאבים, נוהל, אסטרטגיה ולוגו.	
		דירקטור בלתי תלוי וחיצוני כהגדרתו בחוק החברות והוראה 301 לנוהל בנקאי תקין.	

תקנה 26 - הדירקטורים של התאגיד (המשך)

התאריך בה החלה כהונתו כדירקטור של החברה	השכלתו והתעסקותו ב-5 השנים האחרונות, תוך פירוט המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם, ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	האם לפי מיטב ידיעת החברה והדירקטורים האחרים שלה הוא בעל עניין אחר בחברה - כן/לא, בציון פרטים	האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשובונאית ופיננסית
30.10.2012	השכלה אקדמית - תואר ראשון במשפטים - אוניברסיטת בר-אילן; תואר שלישי במשפטים - אוניברסיטת הארוורד. פרופ' למשפטים באוניברסיטת בר-אילן. סגן נשיא למחקר במכון הישראלי לדמוקרטיה, חבר ומייסד "פורום תקנה" למניעת הטרדות מיניות בציבור הדתי, חבר ועד שערים - אגודה להתעצמות והתחדשות יהודית בישראל (ע"ר). יו"ר הוועד המנהל בהתנדבות בעמותת קרן גפן (ע"ר). עד 2014 חבר הוועדה למשילות במערכת ההשכלה הגבוהה. עד 2012 - חבר הוועדה הציבורית לקידום השוויון בנטל (קש"ב). עד 2011 - מרצה, פרופ' למשפטים בקריה האקדמית קריית אונו, ובאוניברסיטת מונש אוסטרליה ויו"ר ועדת המקצוע ללימודי האזרחות במדינת ישראל, במשרד החינוך.	לא	לא
1.2.2011	השכלה אקדמית - דוקטור, מוסמך ובוגר משפטים - האוניברסיטה העברית בירושלים השתלמות פוסט דוקטוראלית במשפטים - אוניברסיטת הרוורד בארה"ב. חברת סגל בכירה, בקריה האקדמית קריית אונו. בעלת מניות בדין הוצאה לאור, ניהול ושירותים בע"מ. בעלים ודירקטור בע"מ. שלום בע"מ. יו"ר הוועדה למינוי פרופסורים בתחום מדעי החברה, נהול ומשפטים במועצה להשכלה גבוהה. חברה במועצה במרכז יצחק רבין לחקר ישראל. יו"ר הוועד המנהל בלהקת המחול הקיבוצית. עד 2014 חברה בוועדה הציבורית להענקת "אות האפקטיביות" לעמותות, תאגידים ומשקיעים פרטיים במידות, חברה בצוות ההיגוי לגיבוש של תפישת ביטחון לאומי, יו"ר חבר השופטים של פרס ספיר לספרות במפעל הפיס - פרס ספיר לספרות, נשיאת המועצה האקדמית העליונה בקריה האקדמית קריית אונו. עד 2010 - שגרירת ישראל באו"ם.	לא	כן, בוגרת משפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים, מוסמכת משפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים, דוקטור למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים. כיהנה במשך תקופות ארוכות במועצות מנהלים ובדירקטוריונים של חברות ציבוריות ובנקים. בחלק מהחברות שימשה כדירקטור חיצוני. כיהנה כדירקטור וראש ועדת ביקורת בבנק הפועלים.

תקנה 26 א - נושאי משרה בכירה של התאגיד

(לדירקטורים ראה תקנה 26 לעיל)

(א) נושאי משרה בכירה - המכהנים כחברי הנהלת התאגיד

(הנתונים נכונים לתאריך הדוח)

שם נושא המשרה	רקפת רוסק עמינח	פרופ' דניאל צידון	איתי בן זאב
מספר זיהוי	022281927	053670725	032166225
תאריך לידה	1.2.1966	22.9.1955	23.2.1975
תאריך תחילת כהונה	1.1.2004	2.1.2005	1.4.2013
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו; היה נושא המשרה הבכירה מורשה חתימה עצמאי בתאגיד - תצוין עובדה זו.	מנהל כללי ראשי וחברת הנהלה.	משנה למנהל הכללי חבר הנהלה. יו"ר דירקטוריון לאומי פריזוט בנק ס.א. לוקסאינוסט ס.א. הולדינג, לאומי פרטנרס בע"מ, לאומי טק בע"מ ולאומי לוקסמבורג ס.א. ודירקטור בבנק לאומי ארה"ב.	סגן מנהל כללי, חבר הנהלה וראש חטיבת שוקי הון. דירקטור בלאומי שירותי שוק ההון, בלאומי LSI ארה"ב ובלאומי UK.
אם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	כן בעלת עניין (מנכ"ל ראשי)	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות. בפירוט השכלתו של נושא המשרה הבכירה יצינו המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה, והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	רו"ח, מוסמכת מנהל עסקים, בוגרת חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. בוגרת משפטים - אוניברסיטת תל-אביב. חברת הועד המנהל באיגוד הבנקים בישראל. עד 2014 - חברת הועד המנהל בעמותת הידידים של המרכז הרפואי ת"א ע"ש סוראסקי. עד יולי 2013 - חברת הועד המנהל במתן משקיעים בקהילה. עד אפריל 2012 - משנה בכיר למנכ"ל הראשי וממלאת מקום המנכ"ל הראשי בהעדרה וראש החטיבה העסקית בבנק לאומי לישראל בע"מ. עד יוני 2011 ראש החטיבה העסקית בבנק לאומי לישראל בע"מ.	דוקטור ומוסמך לכלכלה - אוניברסיטת קולומביה ארה"ב. בוגר כלכלה - האוניברסיטה העברית ירושלים. חבר הועד המנהל במרכז ספיר באוניברסיטת תל-אביב, ובדרך רוח לקידום מדעי הרוח בישראל בע"מ (חל"צ), חבר הועד המנהל במכון הטכנולוגי בחולון. עד ספטמבר 2013 - דירקטור בלאומי אינטרנשיונל אינווסטמנטס נ.ו. עד אפריל 2013 - דירקטור באוריסטון אופורטיוניטי פאנד אינסטרומנט לטד ובאוריסטון אופורטיוניטי פאנד מנג'מנט לטד. עד ינואר 2011 - חבר הועד המנהל במכון הטכנולוגי בחולון. עד נובמבר 2010 - דירקטור בכורה לניירות ערך בתל-אביב. עד פברואר 2010 - דירקטור בלאומי סי.איי.	LLB. משפטים אוניברסיטת תל-אביב. קורס אנליסטים, מריל לינץ', בוגר תוכנית אנליסטים. פיתוח מנהלים, אינסיאד, בוגר תוכנית לפיתוח מנהלים. בוגר קורס דירקטורים, המרכז הבינתחומי. דירקטור בכורה לני"ע. עד 2013 - סגן ראש חטיבת שוקי הון בבנק לאומי לישראל בע"מ, עד 2010 - מנהל אגף חדר עסקות מט"ח ונגזרים בבנק לאומי לישראל בע"מ.

תקנה 26 א - נושאי משרה בכירה של התאגיד (המשך)
 (לדירקטורים ראה תקנה 26 לעיל)
 (א) נושאי משרה בכירה - המכהנים כחברי הנהלת התאגיד (המשך)

שם נושא המשרה	ד"ר חדוה בר	שלמה מיכאל גולדפרב	יעקב הבר
מספר זיהוי	013111836	054186556	023999972
תאריך לידה	10.3.1968	12.12.1956	24.10.1968
תאריך תחילת כהונה	1.8.2010	1.4.2013	1.1.2009
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו; היה נושא המשרה הבכירה מורשה חתימה עצמאי בתאגיד - תצוין עובדה זו.	סגן מנהל כללי, חברת הנהלה, מנהלת סיכונים ראשית וראש החטיבה לניהול סיכונים. חברת הועד המנהל בלאומי אחריי-קרן המאה למען דור המחר (ע"ר).	סגן מנהל כללי, חבר הנהלה, חשבונאי ראשי וראש חטיבת החשבונאות. יו"ר דירקטוריון עליה לאומי בע"מ ולאומי ניירות ערך והשקעות בע"מ. דירקטור בלאומי קארד בע"מ. חבר ועדת בקורת בלאומי אחריי-קרן המאה למען דור המחר (ע"ר).	סגן מנהל כללי בכיר, חבר הנהלה וראש החטיבה העסקית והמסחרית.
אם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות. בפירוט השכלתו של נושא המשרה הבכירה יצינו המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה, והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	דוקטור ומוסמך כלכלה ובוגרת כלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים. עד נובמבר 2010 - דירקטור בלאומי קמ"פ בע"מ. עד אוגוסט 2010 - סגן ראש חטיבת שוקי הון ומנהלת הסיכונים בבנק לאומי לישראל בע"מ.	בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת בר אילן. רואה חשבון מוסמך ישראל (ICPA). חבר הועד המנהל במדרשת נשמת ובעמותת רעות. עד 2014 - יו"ר ועדת בקורת בלאומי קארד פקדונות בע"מ, בלאומי קארד אשראים בע"מ ובלאומי קארד נכיונות בע"מ ודירקטור בלאומי צ'ק שותפות מוגבלת עד יוני 2013 - דירקטור בבנק ערבי ישראלי בע"מ. עד מרץ 2013 - ראש אגף חשבונאות וסגן ראש החטיבה לחשבונאות בבנק לאומי לישראל בע"מ. עד אוקטובר 2012 - דירקטור בלאומי חברה למימון. עד אוגוסט 2012 - דירקטור בלאומי ליסינג השקעות בע"מ (כיום לאומי-טק בע"מ).	מוסמך כלכלה ובוגר כלכלה ומנהל עסקים - אוניברסיטת בר אילן. יו"ר הועד המנהל של עמותת "ידידי עתידים". חבר הועדה המייעצת למועצה הלאומית לכלכלה במשרד ראש הממשלה. עד דצמבר 2014 - חבר הועדה המייעצת לשר האוצר במשרד האוצר. עד נובמבר 2012 ראש החטיבה לכספים וכלכלה בבנק לאומי לישראל בע"מ. דירקטור בלאומי רי לטד. עד יוני 2012 - דירקטור ויו"ר הדירקטוריון בלאומי פרטנרס בע"מ. עד ספטמבר 2011 - דירקטור בבנק ערבי ישראלי בע"מ.

תקנה 26 א - נושאי משרה בכירה של התאגיד (המשך)
 (לדירקטורים ראה תקנה 26 לעיל)
 (א) נושאי משרה בכירה - המכהנים כחברי הנהלת התאגיד (המשך)

שם נושא המשרה	תמר יסעור	דן ירושלמי	דן כהן *
מספר זיהוי	059764498	058074170	058845207
תאריך לידה	24.8.1965	10.10.1963	7.8.1964
תאריך תחילת כהונה	1.1.2013	1.3.2013	1.4.2011
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו; היה נושא המשרה הבכירה מורשה חתימה עצמאי בתאגיד - תצוין עובדה זו.	סגן מנהל כללי, חברת הנהלה וראש החטיבה הבנקאית. יו"ר הדירקטוריון בלאומי קארד בע"מ.	סגן מנהל כללי, חבר הנהלה וראש חטיבת לאומי טכנולוגיות.	סגן מנהל כללי בכיר, חבר הנהלה וראש חטיבת משאבי אנוש. יו"ר הוועד המנהל בלאומי אחר-קרן המאה למען דור המחר (ע"ר), דירקטור בלאומי קמ"פ בע"מ.
אם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות. בפירוט השכלתו של נושא המשרה הבכירה יציגו המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה, והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בוגרת מנהל עסקים וסוציולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים. MBA שיווק, האוניברסיטה העברית בירושלים. חברת ועד מנהל בעמותת ידידי מרכז רפואי רבין. עד אוקטובר 2012 - מנכ"ל לאומי קארד בע"מ. עד 2011 - ראש מערך השיווק בבנק לאומי לישראל בע"מ.	אקדמאית, ללא תואר בפסיכולוגיה, בפילוסופיה, בצרפתית ובמדעי המחשב. עד דצמבר 2012 - נשיא חטיבת אירופה, מזרח תיכון ואפריקה, פרסום וקידום מכירות באמדוקס.	בוגר כלכלה ומנהל עסקים - אוניברסיטת חיפה. חבר הוועד המנהל בעמותת ידידי עתידים. עד מרץ 2011 מנכ"ל לאומי קארד בע"מ, יו"ר דירקטוריון לאומי קארד אשראים בע"מ, לאומי קארד פקדונות בע"מ, לאומי צ'ק שותפות מוגבלת, לאומי קארד נכיונות בע"מ, ובשופרסל פיננסיים ניהול בע"מ.

* החל מ-1.4.15 יחל לכהן כיו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי בע"מ.

תקנה 26 א - נושאי משרה בכירה של התאגיד (המשך)
 (לדירקטורים ראה תקנה 26 לעיל)
 (א) נושאי משרה בכירה - המכהנים כחברי הנהלת התאגיד (המשך)

שם נושא המשרה	יואל מינץ	רון מאיר פאינרו	חנן שמואל פרידמן
מספר זיהוי	052302825	023571268	028765196
תאריך לידה	3.2.1954	29.11.1967	4.9.1971
תאריך תחילת כהונה	30.8.2011	1.7.2012	1.9.2014
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו; היה נושא המשרה הבכירה מורשה חתימה עצמאי בתאגיד - תצוין עובדה זו.	סגן מנהל כללי, חבר הנהלה וראש החטיבה לאשראי בינלאומי ונדל"ן. יו"ר דירקטוריון בבנק לאומי בריטניה ובבנק לאומי רומניה.	סגן מנהל כללי, חבר הנהלה וראש החטיבה הפיננסית. דירקטור בלאומי פריווט בנק ס.א ובלאומי פרטנרס בע"מ.	סגן מנהל כללי, חבר הנהלה, יועץ משפטי ראשי וראש חטיבת הייעוץ המשפטי, מנהל סיכונים משפטיים.
אם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות. בפירוט השכלתו של נושא המשרה הבכירה יצוינו המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה, והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בוגר תואר ראשון כלכלה, תואר שני מנהל עסקים (התמחות במימון) - אוניברסיטת תל-אביב. עד מאי 2012 - ראש מערך בנייה ונדל"ן בבנק לאומי לישראל בע"מ. עד פברואר 2011 - דירקטור בבנק לאומי למשכנתאות בע"מ.	חשבונאות- מוסמך (B.s.c.) מאוניברסיטת ת"א. במדעים בפיסיקה מוסמך (B.s.c.) - הטכניון בחיפה. במדעים בהנדסת חומרים מוסמך (B.s.c.) - הטכניון חיפה. בעלים (20.5% בנאמנות) של רונקו קפיטל פרטנרס בע"מ. עד פברואר 2015 - דירקטור בלאומי רי LTD. עד יולי 2012 - יזם ומנכ"ל רונקו קפיטל פרטנרס בע"מ. עד מרץ 2011 - סמנכ"ל כספים ודירקטור בחברות הקבוצה באפריקה ישראל להשקעות בע"מ.	תואר ראשון ושני (ללא תיזה מסלול ישיר) משפטים - אוניברסיטת בר אילן. עד אוגוסט 2014 - יועץ משפטי ראשי בהראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (וחברות נוספות בקבוצת הראל ביטוח ופיננסים).

תקנה 26 א - נושאי משרה בכירה של התאגיד

(ב) נושאי משרה בכירה אחרים

שם נושא המשרה	ששון מרדכי	זאב מורג
מספר זיהוי	055722888	059066050
תאריך לידה	5.5.1959	23.7.1964
תאריך תחילת כהונה	1.3.2011	1.3.2014
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו; היה נושא המשרה הבכירה מורשה חתימה עצמאי בתאגיד - תצוין עובדה זו.	סגן מנהל כללי, מבקר פנימי ראשי וראש חטיבת הביקורת הפנימית.	סגן מנהל כללי, ראש מערך ציות ואכיפה
אם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות. בפירוט השכלתו של נושא המשרה הבכירה יצוינו המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה, והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בוגר מדעי המחשב - אוניברסיטת בר אילן מוסמך MSC מדעי המחשב- אוניברסיטת בר אילן. מבקר מערכות מידע מוסמך - USA ISACA, CISA. עד נובמבר 2014 - סגן נשיא לשכת המבקרים הפנימיים בישראל. עד פברואר 2011 - דירקטור בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ, במרכז סליקה בנקאי בע"מ ובבנק ערבי ישראלי בע"מ וראש אגף ייצור ותקשוב וסגן ראש מת"מ בבנק לאומי לישראל בע"מ.	תואר ראשון (B.A.) כלכלה וסטטיסטיקה ותואר שני (MBA) במנהל עסקים (התמחות במימון) - באוניברסיטת תל-אביב. עד יוני 2014 - דירקטור בלוקסאינוסט ס.א, עד מרץ 2014 דירקטור בחברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ ובלאומי חברה למימון בע"מ. עד מרץ 2014 - סגן ראש חטיבת שוקי הון. עד אוקטובר 2010 - ראש אגף בחטיבת הביקורת הפנימית.

תקנה 26 א - נושאי משרה בכירה של התאגיד (המשך)
(ב) נושאי משרה בכירה אחרים (המשך)

שם נושא המשרה	יצחק נאור	יעל (בן משה) רודניקי
מספר זיהוי	053360277	059060533
תאריך לידה	19.1.1955	24.9.1964
תאריך תחילת כהונה	1.5.2012	1.5.2009
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד, בחברה בת שלו, בחברה קשורה שלו או בבעל עניין בו; היה נושא המשרה הבכירה מורשה חתימה עצמאי בתאגיד - תצוין עובדה זו.	סגן מנהל כללי, ראש המערך העסקי בחטיבה עסקית ומסחרית.	מזכיר הבנק והקבוצה ודירקטור ב- Anglo Palestine Limited
אם הוא בעל עניין בתאגיד או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות. בפירוט השכלתו של נושא המשרה הבכירה יצוינו המקצועות או התחומים שבהם נרכשה ההשכלה, המוסד שבו נרכשה, והתואר האקדמי או התעודה המקצועית שהוא מחזיק בהם	בוגר מדעי החברה - האוניברסיטה העברית, ירושלים. מוסמך מנהל עסקים - האוניברסיטה העברית, ירושלים. עד אפריל 2014 ראש סקטור צריכה ומסחר בחטיבה העסקית.	עו"ד, מוסמכת, בעלת תואר שני ובוגרת משפטים - אוניברסיטת תל-אביב.

תקנה 26 ב - מורשי החתימה של התאגיד

בתאגיד אין מורשי חתימה עצמאיים בהתאם להגדרה בסעיף 37 (ד) לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תקנה 27 - רואי החשבון המבקרים של התאגיד

רואי החשבון המבקרים המשותפים של התאגיד הם:

סומך חייקין	קוסט, פורר גבאי את קסירר
רח' הארבעה 17	רח' עמינדב 3
תל-אביב 64739	תל-אביב 67067

תקנה 28 - שינויים בתזכיר ותקנון של התאגיד

במהלך שנת הדיווח בוצעו השינויים הבאים בתזכיר ו/או בתקנון של הבנק:

1. באסיפה הכללית המיוחדת שהתקיימה ביום 11 בפברואר 2014, ולאחר המלצת הדירקטוריון בישיבתו ביום 20 במרס 2013, הוחלט לאשר את תיקון תקנון הבנק בעיקר על מנת להתאימו לחוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012, אשר תיקן את חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופקודת הבנקאות, 1941, ובכלל זה תיקון הוראות הנוגעות להצעת דירקטורים וכהונתם וכן הוראות הנוגעות לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה.

לפרטים נוספים ראה הדיווחים המידיים מיום 21 במרס 2013 (אסמכתא: 013399-01-2013), מיום 5 בינואר 2014 (אסמכתא: 01-2014-003985) וכן מיום 11 בפברואר 2014 (אסמכתא: 037354-01-2014, 037369-01-2014).

2. באסיפה הכללית המיוחדת שהתקיימה ביום 6 באוגוסט 2014, ולאחר המלצת הדירקטוריון בישיבתו ביום 30 ביוני 2014, הוחלט לאשר את תיקון תקנון הבנק בעיקר על מנת להתאימו לבקשת המפקח על הבנקים לצורך עיגון בתקנון את הסעיף אשר נכלל בשנים האחרונות במסמך זימון האסיפות הכלליות השנתיות של הבנק בהתייחס לבחירת דירקטורים לדירקטוריון הבנק, על פיו במקרה בו נפסל מי מהדירקטורים הנבחרים מסיבה כלשהיא, כולל על ידי המפקח על הבנקים, יחשב מי שקיבל "רוב רגיל" זכה למספר הגבוה ביותר של תומכים בהצבעה באסיפה הכללית אחרי המועמד שנפסל כאמור ("הבא בתור") כמי שנבחר.

לפרטים נוספים ראה הדיווחים המידיים מיום 30 ביוני 2014 (אסמכתא: 103521-01-2014) וכן מיום 6 באוגוסט 2014 (אסמכתא: 01-2014-128649, 01-128655-2014).

תקנה 29 - המלצות והחלטות הדירקטורים

תקנה 29(א) להלן פירוט לגבי המלצות הדירקטוריון שהובאו בפני האסיפה הכללית של התאגיד במהלך שנת הדיווח, בעניינים המפורטים בתקנה זו:

1. בישיבות הדירקטוריון שהתקיימה בימים 20 במרס 2013 ו-30 ביוני 2014 התקבלו המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית לתקן את תקנון הבנק, כמפורט בתקנה 28 לעיל.

2. ראה באור 13 לדוחות הכספיים של הבנק למידע לגבי הנפקת יחידות PSU ו-RSU.

במהלך שנת הדיווח לא התקבלו החלטות הדירקטוריון שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית של התאגיד בעניינים האחרים המפורטים בתקנה זו.

תקנה 29(ב)

במהלך שנת הדיווח לא התקבלו החלטות באסיפה הכללית של התאגיד שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון בעניינים המפורטים בתקנה 29(א).

תקנה 29(ג)

באסיפה הכללית המיוחדת שהתקיימה ביום 11 בפברואר 2014, הוחלט לאשר מדיניות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק לשנת 2013 ולשנים 2014, 2015 ו-2016, לאשר את החלטת מדיניות התגמול לעניין המענקים השנתיים ביחס למנכ"ל הראשי לשנת 2013 ולשנים 2014, 2015 ו-2016, לאשר עדכון תנאי הפרישה של המנכ"ל הראשי, לאשר את תיקון תקנון הבנק ולאשר את החלטת מדיניות התגמול לעניין המענק השנתי ביחס ליו"ר הדירקטוריון לשנת 2013 ולשנים 2014, 2015 ו-2016. לפרטים נוספים נא ראה הדיווחים המיידיים בדבר כינוס האסיפה הכללית מיום 5 בינואר 2014 (אסמכתא: 003985-01-2014), בדבר תוצאות האסיפה המיוחדת ובדבר שינוי בתזכיר ו/או בתקנון מיום 11 בפברואר 2014 (אסמכתא: 01-037354, 01-037369-2014).

תקנה 29א - החלטות החברה

תקנה 29 א (1)

א. לאחר אישור ועדת הבקורת והדירקטוריון, אשרה האסיפה הכללית השנתית ביום 6 באוגוסט 2014 את ההחלטות בדבר אישור מילוי תפקיד ובדבר גילוי על ידי נושאי משרה. לפרטים נוספים ראו הדיווח המידי בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 6 באוגוסט 2014 (אסמכתא: 128649-01-2014) וכן בדיווח המידי בדבר זימון אסיפה כללית שנתית מיום 30 ביוני 2014 (אסמכתא: 103521-01-2014).

ב. יצוין כי הבנק אישר קווים מנחים למקרים שיש בהם פוטנציאל לניגוד עניינים אישי של נושא משרה וכן אמות מידה לעסקאות שאינן חריגות ופעולות שאינן מהותיות לצורך אישור עסקאות חריגות ופעולות מהותיות בהתאם לחוק החברות.

תקנה 29 א (4)

א. בעניין פטורים לנושאי משרה בבנק, אשר הינם בתוקף בתאריך הדוח, ראה לעיל באור 18(ז) לדוחות הכספיים.

ב. לפרטים בעניין התחייבות לשיפוי נושאי משרה בבנק (דירקטורים ונושא משרה אחרים), נא ראה לעיל באור 18(ז) לדוחות הכספיים.

ג. ביום 6 באוגוסט 2014 אישרה האסיפה הכללית, לאחר אישור ועדת תגמול והדירקטוריון, את הארכת החלטת המסגרת אשר אושרה בעבר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 4 בנובמבר 2010, אשר מסמיכה מראש את הבנק לרכוש פוליסת ביטוח בגין אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק ובקבוצה ("הפוליסה"), מעת לעת, ומבלי שיידרש לכך אישור נוסף של האסיפה הכללית. תקופת ההחלטה הינה עד לא יאחר מסוף תקופת הפוליסה אשר תחודש בשנת 2020. לפרטים נוספים ראו הדיווח המידי בדבר כינוס האסיפה הכללית מיום 30 ביוני 2014 (אסמכתא: 103521-01-2014) ובדבר תוצאות האסיפה הכללית המיוחדת שפורסם ביום 6 באוגוסט 2014 (אסמכתא: 01-2014-128649).

בנק לאומי לישראל בע"מ

תפקידם:

שמות החותמים:

סגן מנהל כללי, חבר הנהלה, חשבונאי ראשי
וראש חטיבת החשבונאות בתאגיד.

(1) שלמה גולדפרב

מזכיר הבנק והקבוצה

(2) יעל (בן משה) רודניקי, עו"ד

תאריך: 31.3.2015

שאלון ממשל תאגידי

(הנחיה לפי סעיף 36 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן: "החוק"))

1. הגדרות

בהנחיה זו-

"בעל עניין", "דירקטור בלתי תלוי", "דירקטור חיצוני", "ועדת דירקטוריון", "חברה ציבורית", "ענין אישי", "עסקה", "פעולה", "קרוב", "שליטה", "תקנון" - כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות;

"דוח תקופתי" - כמשמעות המונח בפרק ב' לתקנות הדוחות;

"דוח רבעוני" - כמשמעות המונח בפרק ד' לתקנות הדוחות;

"הוועדה", "הצהרה", "ועדה לבחינת הדוחות הכספיים" - כמשמעותם בתקנות אישור הדוחות הכספיים;

"זיקה" - כמשמעות המונח בסעיף 240 לחוק החברות;

"חוק החברות" - חוק החברות, התשנ"ט-1999;

"חוק ניירות ערך" - חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;

"כשירות מקצועית", "מומחיות חשבונאית ופיננסית" - כמשמעותם בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005;

"מבטח", "שנת הדיווח" - כהגדרתם בתקנות הדוחות;

“נושא משרה בכירה” – כהגדרתו בסעיף 37(ד) לחוק ניירות ערך;

“שליטה”, “בעל שליטה” – כמשמעותם בסעיף 1 או 268 לחוק החברות, לפי העניין;

“שנת הדיווח” – משמעה מיום 1.1.14 ועד ליום 31.12.14;

“תאגיד” – תאגיד מדווח שהנו בגדר חברה ציבורית כמשמעות המונח בחוק החברות (ובכלל זה תאגיד בנקאי ומבטח שהנם בגדר חברה ציבורית), או בגדר תאגיד זר;

“תאגיד בנקאי” – כהגדרתו בחוק ניירות ערך;

“תאגיד זר” – חברה שהתאגדה מחוץ לישראל ומניותיה הוצעו לציבור בישראל, כאמור בסעיף 39א לחוק ניירות ערך;

“תקנות אישור הדוחות הכספיים” – תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש”ע-2010;

“תקנות הדוחות” – תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש”ל-1970.

עצמאות הדירקטוריון		
לא נכון	נכון	
	✓	1. בכל שנת הדיווח כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו שני דירקטורים חיצוניים אינה עולה על 90 ימים, כאמור בסעיף 363א(ב)(10) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד שני דירקטורים חיצוניים או יותר בשנת הדיווח (ובכלל זה גם תקופת כהונה שאושרה בדיעבד, תוך הפרדה בין הדירקטורים החיצוניים השונים): דירקטור א': פרופ' גבריאלה שלו. דירקטור ב': גב' ציפורה סמט². דירקטור ג': עו"ד חיים סאמט. מספר הדירקטורים החיצוניים המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 3.

¹ פורסם במסגרת הצעות חקיקה לשיפור הדוחות ביום 16.3.2014.

² תקופת כהונתה הראשונה של גב' סמט כדח"צ בבנק הסתיימה ביום 25.7.14, ותקופת כהונתה השנייה של גב' סמט כדח"צ בבנק החלה ביום 20.8.14, לאחר קבלת אישורו של הפיקוח על הבנקים.

		2. שיעור³ הדירקטורים הבלתי תלויים⁴ המכהנים בתאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: 8/15, כולל "דירקטור חיצוני" כהגדרתו בחוק החברות. שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים שנקבע בתקנון⁵ התאגיד⁶: על פי הוראות בנק ישראל, לפחות 1/3 מחברי הדירקטוריון. הערה: על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, על תאגיד בנקאי למנות לפחות 1/3 מחברי הדירקטוריון כדירקטורים חיצוניים (הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין). הבנק מילא אחר הוראות הפיקוח על הבנקים, כאשר יותר ממחצית מחברי הדירקטוריון הינם דירקטורים חיצוניים (עפ"י חוק החברות ו/או הוראה 301 לנוהל בנקאי תקין) ובלתי תלויים (עפ"י חוק החברות). ☐ לא רלוונטי (לא נקבעה הוראה בתקנון).		
	✓	3. בשנת הדיווח נערכה בדיקה עם הדירקטורים החיצוניים (והדירקטורים הבלתי תלויים) ונמצא כי הם קיימו בשנת הדיווח את הוראת סעיף 240(ב) ו-ו(ו) לחוק החברות לעניין היעדר זיקה של הדירקטורים החיצוניים (והבלתי תלויים) המכהנים בתאגיד וכן מתקיימים בהם התנאים הנדרשים לכהונה כדירקטור חיצוני (או בלתי תלוי).		
	✓	4. כל הדירקטורים אשר כיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, אינם כפופים⁷ למנהל הכללי, במישרין או בעקיפין (למעט דירקטור שהוא נציג עובדים, אם קיימת בתאגיד נציגות לעובדים). אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, הדירקטור כפוף למנהל הכללי כאמור) - יצוין שיעור הדירקטורים שלא עמדו במגבלה האמורה: _____.		

³ בשאלון זה, "שיעור" - מספר מסוים מתוך הסך הכל. כך לדוגמה 3/8.

⁴ לרבות "דירקטורים חיצוניים" כהגדרתם בחוק החברות.

⁵ לענין שאלה זו - "תקנון" לרבות על פי הוראת דין ספציפית החלה על התאגיד (לדוגמה בתאגיד בנקאי - הוראות המפקח על הבנקים).

⁶ חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

⁷ לעניין שאלה זו - עצם כהונה כדירקטור בתאגיד מוחזק הנמצא בשליטת התאגיד, לא ייחשב כ"כפיפות", מאידך, כהונת דירקטור בתאגיד המכהן כנושא משרה (למעט דירקטור) ו/או עובד בתאגיד המוחזק שבשליטת התאגיד ייחשב כ"כפיפות" לעניין שאלה זו.

	✓	5. כל הדיקטורים שהודיעו על קיומו של ענין אישי שלהם באישור עסקה שעל סדר יומה של הישיבה, לא נכחו בדיון ולא השתתפו בהצבעה כאמור (למעט דיון ו/או הצבעה בנסיבות המתקיימות לפי סעיף 278(ב) לחוק החברות): אם תשובתכם הינה "לא נכון" - האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו בהתאם להוראות סעיף 278(א) סיפה: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן במשבצת המתאימה). יצוין שיעור הישיבות בהם דיקטורים כאמור נכחו בדיון ו/או השתתפו בהצבעה למעט בנסיבות כאמור בס"ק א: _____		
		6. בעל השליטה (לרבות קרובו ו/או מי מטעמו), שאינו דיקטור או נושא משרה בכירה אחר בתאגיד, לא נכח בישיבות הדיקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל שליטה ו/או קרובו ו/או מי מטעמו שאינו חבר דיקטוריון ו/או נושא משרה בכירה בתאגיד נכח בישיבות הדיקטוריון כאמור) - יצוינו הפרטים הבאים לגבי נוכחות כל אדם נוסף בישיבות הדיקטוריון כאמור: זהות: _____ תפקיד בתאגיד (ככל וקיים): _____ פירוט הזיקה לבעל השליטה (אם מי שנכח אינו בעל השליטה עצמו): _____ האם היה זה לשם הצגת נושא מסוים על ידו: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן במשבצת המתאימה). שיעור נוכחותו⁸ בישיבות הדיקטוריון שהתקיימו בשנת הדיווח לשם הצגת נושא מסוים על ידו: _____, נוכחות אחרת: _____ ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		

⁸ תוך הפרדה בין בעל השליטה, קרובו ו/או מי מטעמו.

כשירות וכישורי הדירקטורים				
לא נכון	נכון			
	✓	7.	בתקנון התאגיד לא קיימת הוראה המגבילה את האפשרות לסיים מיידית את כהונתם של כלל הדירקטורים בתאגיד, שאינם דירקטורים חיצוניים (לעניין זה - קביעה ברוב רגיל אינה נחשבת מגבלה)⁹. הערה: לעניין זה קיימות הוראות מיוחדות בדין הנוגעות לתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, קיימת מגבלה כאמור) יצוין -	
		א.	פרק הזמן שנקבע בתקנון לכהונת דירקטור: _____.	
		ב.	הרוב הדרוש שנקבע בתקנון לסיום כהונתם של הדירקטורים: _____.	
		ג.	מנין חוקי שנקבע בתקנון באסיפה הכללית לשם סיום כהונתם של הדירקטורים: _____.	
		ד.	הרוב הדרוש לשינוי הוראות אלו בתקנון: _____.	
	✓	8.	התאגיד דאג לעריכת תוכנית הכשרה לדירקטורים חדשים, בתחום עסקי התאגיד ובתחום הדין החל על התאגיד והדירקטורים, וכן דאג לעריכת תכנית המשך להכשרת דירקטורים מכהנים, המותאמת, בין השאר, לתפקיד שהדירקטור ממלא בתאגיד. אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין האם התוכנית הופעלה בשנת הדיווח: ☒ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה).	

⁹ חברת איגרות חוב אינה נדרשת לענות על סעיף זה.

9.	א.	בתאגיד נקבע מספר מזערי נדרש של דירקטורים בדירקטוריון שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. אם תשובתכם הינה "נכון" - יצוין המספר המזערי שנקבע: 3.	✓	-----
	ב.	מספר הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח - בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית¹⁰: 14/15 דירקטורים. בעלי כשירות מקצועית¹¹: כל הדירקטורים. במקרה שהיו שינויים במספר הדירקטורים כאמור בשנת הדיווח, יינתן הנתון של המספר הנמוך ביותר (למעט בתקופת זמן של 60 ימים מקרות השינוי) של דירקטורים מכל סוג שכיהנו בשנת הדיווח.		
10.	א.	בכל שנת הדיווח כלל הרכב הדירקטוריון חברים משני המינים. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין פרק הזמן (בימים) בו לא התקיים האמור: _____. בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהנו דירקטורים משני המינים אינה עולה על 60 ימים, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהנו בתאגיד דירקטורים משני המינים: _____.	✓	
	ב.	מספר הדירקטורים מכל מין המכהנים בדירקטוריון התאגיד נכון למועד פרסום שאלון זה: גברים: 12, נשים: 3.	-----	-----

¹⁰ לאחר הערכת הדירקטוריון, בהתאם להוראות תקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005.

¹¹ ר' ה"ש 9.

ישיבות הדירקטוריון (וכינוס אסיפה כללית)			
לא נכון	נכון		
_____	_____	מספר ישיבות הדירקטוריון שהתקיימו במהלך כל רבעון בשנת הדיווח:	11.
		רבעון ראשון (שנת 2014): 15	א.
		רבעון שני: 10	
		רבעון שלישי: 6	
		רבעון רביעי: 14	
_____	_____	לצד כל אחד משמות הדירקטורים שכיהנו בתאגיד במהלך שנת הדיווח, יציין שיעור ¹² השתתפותו בישיבות הדירקטוריון (בס"ק זה - לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון בהן הוא חבר, וכמצוין להלן) שהתקיימו במהלך שנת הדיווח (ובהתייחס לתקופת כהונתו):	ב.
		יש להוסיף שורות נוספות לפי מספר הדירקטורים.	

12 ר' ה"ש 2.

		שם הדירקטור	שיעור השתתפותו בשיבות הדירקטוריון	שיעור השתתפותו בשיבות ועדת ביקורת ¹³	שיעור השתתפותו בשיבות ועדת תגמול ¹⁴	שיעור השתתפותו בשיבות ועדות דירקטוריון נוספות בהן הוא חבר (תוך ציון שם הוועדה)
		מר ד. ברודט	100% (נעדר מ-3 ישיבות בשל ניגוד עניינים)	אינו חבר ועדת הביקורת, אך בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים משתתף כמשקיף בשיבות הוועדה בנושאים הקשורים לדוחות הכספיים.		אשראי - 100% ניהול סיכונים - 100% משאבים - 100% נוהל - 100% בחינת ניגודי עניינים - 100% השקעות - 100% אסטרטגיה - 100% לקוחות חו"ל - 100% תשקיפים - 100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 11.11.2014)

¹³ לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

¹⁴ לגבי דירקטור החבר בוועדה זו.

		אשראי - 100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.14) משאבים - 100% בחינת ניגודי עניינים - 100% אסטרטגיה - 100% בחינת תביעה - 100% ניהול סיכונים - 100% (חדל לכהן כחבר הועדה 19.1.2014)			93% (נעדר משיבות מליאת הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון בתקופה שבין סיום כהונתו ביום 25.7.2014 למועד כניסתו מחדש לתפקיד ביום 20.8.2014, לאחר קבלת אישור הפיקוח על הבנקים)	מר ד. אבנר			
		אשראי - 100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014) תשקיפים - 100% נוהל - 100% אסטרטגיה - 100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014) משאבים - 100% (חדל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014) ניהול סיכונים - 100% (חדל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014)		100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 11.11.2014)	100%	מר ר. גוזמן			
		ועדת אשראי - 100% תשקיפים - 100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014) בחינת ניגודי עניינים - 100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014)		100%	100%	פרופ' א. גנס			

		ניהול סיכונים - 100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014) משאבים - 100% תשקיפים - 100% נוהל - 100% השקעות - 100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014)			100%	מר מ. דברת			
		ניהול סיכונים - 100% נוהל - (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 11.11.2014, אולם לא התקיימו ישיבות מאז המינוי). תשקיפים - (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 11.11.2014, אולם לא התקיימו ישיבות מאז המינוי). אסטרטגיה - 100% * החל לכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון ביום 11.11.2014.			100% (החל לכהן כדירקטור ביום 30.9.2014)	ד"ר ס. חאג' יחיא			
		נוהל - 100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014, אולם לא התקיימו ישיבות מאז המינוי). ניהול סיכונים - 83% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014 וסיים לכהן כחבר בוועדה ביום 11.11.2014) אסטרטגיה - 100% (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014) תשקיפים - 100% (חדל לכהן כחבר בוועדה ביום 11.11.2014) השקעות - 100%			98% (החל לכהן כדירקטור ביום 5.1.2014)	מר ש. חרמש			

		משאבים - (החל לכהן כחבר בוועדה ביום 11.11.2014, אולם לא התקיימו ישיבות מאז המינוי).							
		תשקיפים - 100% נוהל - 100% אסטרטגיה - 100%		89%	86% (סיימה את כהונתה כדירקטור ביום 25.7.2014)	גב' מ. כץ			
		ניהול סיכונים - 100% אסטרטגיה - 100% השקעות - החל לכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון מיום 11.11.2014, אולם לא התקיימו ישיבות ועדת השקעות מאז המינוי.			91% (החל לכהן כדירקטור ביום 1.11.2014)	פרופ' ח. לוי			
		ועדת אשראי - 100% בחינת ניגודי עניינים - 100% ועדת לקוחות חו"ל - 100% בחינת תביעה - 100% אסטרטגיה - 100% חדל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014		100%	100%	מר י. נרדי			
		משאבים - 100% תשקיפים - 100% השקעות - 100% בחינת תביעה - 70%	100%	83%	98%	מר ח. סאמט			

		ניהול סיכונים - 100% החלה לכהן כחברת וועדה ביום 19.1.2014 ועדת אשראי - 100% החלה לכהן כחברת בוועדה ביום 11.11.2014 השקעות - 100% חדלה לכהן כחברת וועדה ביום 11.11.2014 תשקיפים - 100% בחינת ניגודי עניינים - 100%			100% (החלה לכהן) כדירקטור ביום (5.1.2014)	גב' נ. סגל			
		ועדת אשראי - 100% ניהול סיכונים - 100% משאבים - 100% החלה לכהן כחברת וועדה ביום 19.1.2014 בחינת ניגודי עניינים - 100%	100%	100%	100% (נעדרה מהשיבות מליאת הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון בתקופה שבין סיום כהונתה ביום 25.7.2014 ועד למועד כניסתה מחדש לתפקיד ביום (20.8.2014)	גב' צ. סמט			
		ניהול סיכונים - 100% החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014 בחינת ניגודי עניינים - 100% החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014 אשראי - 67% אסטרטגיה - 100% בחינת תביעה - 100%			94% (סיים את כהונתו כדירקטור ביום (31.10.14)	מר ע. ספיר			

		ניהול סיכונים - 100% משאבים - 100% לקוחות חו"ל - 100% השקעות - 100% החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014. נעדר מישיבה אחת בשל ניגוד עניינים	94%	100% (חדל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014. אך בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים, מיום 2.3.2014, משתתף כמשקיף בישיבות הועדה בנושאים הקשורים לדוחות הכספיים).	100%	פרופ' א. צדקה			
		תשקיפים - 100% נוהל - 100% השקעות - 67% בחינת תביעה - 100%		76% החל לכהן כחבר בוועדה ביום 19.1.2014	84%	פרופ' י. שטרן			
		משאבים - 100% החלה לכהן כחברה בוועדה ביום 19.1.2014 נוהל - 100% אסטרטגיה - 100% לקוחות חו"ל - 100%	100%	97%	96%	פרופ' ג. שלו			
	✓	בשנת הדיווח קיים הדירקטוריון דיון אחד לפחות לעניין ניהול עסקי התאגיד בידי המנהל הכללי ונושאי המשרה הכפופים לו, בלא נוכחותם וניתנה להם הזדמנות להביע את עמדתם.							12.

הפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב ראש הדירקטוריון				
לא נכון	נכון			
	✓	בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון.	13.	
	✓	בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון אינה עולה על 60 ימים כאמור בסעיף 363א(2) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד יו"ר דירקטוריון כאמור: _____.	14.	
		בכל שנת הדיווח כיהן בתאגיד מנהל כללי.	15.	
		בשאלה זו ניתן לענות "נכון" אם תקופת הזמן בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל אינה עולה על 90 ימים כאמור בסעיף 363א(6) לחוק החברות, ואולם בכל תשובה שהיא (נכון/לא נכון) תצוין תקופת הזמן (בימים) בה לא כיהן בתאגיד מנכ"ל כאמור: _____.		
		בתאגיד בו מכהן יו"ר הדירקטוריון גם כמנכ"ל התאגיד ו/או מפעיל את סמכויותיו, כפל הכהונה אושר בהתאם להוראות סעיף 121(ג) לחוק החברות ¹⁵ .		
		☒ לא רלוונטי (ככל שלא מתקיים בתאגיד כפל כהונה כאמור).		

¹⁵ בחברת איגרות חוב - אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

	✓	המנכ"ל <u>אינו</u> קרוב של יו"ר הדירקטוריון. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, המנכ"ל הנו קרוב של יו"ר הדירקטוריון) -	16.
_____	_____	א. תצוין הקרבה המשפחתית בין הצדדים: _____.	
_____	_____	ב. הכהונה אושרה בהתאם לסעיף 121(ג) לחוק החברות¹⁶: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה)	
		בעל שליטה או קרובו <u>אינו</u> מכהן כמנכ"ל או כנושא משרה בכירה בתאגיד, למעט כדירקטור. ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	17.

¹⁶ בחברת איגרות חוב - אישור בהתאם לסעיף 121(ד) לחוק החברות.

ועדת הביקורת				
לא נכון	נכון			
-----	-----	בועדת הביקורת <u>לא</u> כיהן בשנת הדיווח -		
		א. בעל השליטה או קרובו. ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		18.
	✓	ב. יו"ר הדירקטוריון. בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים, יו"ר הדירקטוריון משתתף כמשקיף בישיבות ועדת הביקורת בנושאים הקשורים בדוחות הכספיים.		
	✓	ג. דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.		
	✓	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.		

		ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		
19.		מי שאינו רשאי להיות חבר בוועדת ביקורת, ובכלל זה בעל שליטה או קרובו, לא נכח בשנת הדיווח בשיבות ועדת הביקורת, למעט בהתאם להוראות סעיף 115(ה) לחוק החברות.	✓	
20.		מנין חוקי לדיון ולקבלת החלטות בכל ישיבות ועדת הביקורת שהתקיימו בשנת הדיווח היה רוב של חברי הועדה, כאשר רוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ואחד מהם לפחות היה דירקטור חיצוני. אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין שיעור הישיבות בהן לא התקיימה הדרישה כאמור : _____.	✓	
21.		ועדת הביקורת קיימה בשנת הדיווח ישיבה אחת לפחות בנוכחות המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה, לעניין ליקויים בניהול העסקי של התאגיד.	✓	
22.		בכל ישיבות ועדת הביקורת בהן נכח מי שאינו רשאי להיות חבר הועדה, היה זה באישור יו"ר הועדה ו/או לבקשת הועדה (לגבי היועץ המשפטי ומזכיר התאגיד שאינו בעל שליטה או קרובו).	✓	
23.		בשנת הדיווח היו בתוקף הסדרים שקבעה ועדת הביקורת לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהול עסקיו ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור.	✓	
24.		ועדת הביקורת (ו/או הועדה לבחינת הדוחות הכספיים) הניחה את דעתה כי היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ושכר טרחתו ביחס לדוחות הכספיים בשנת הדיווח, היו נאותים לשם ביצוע עבודת ביקורת וסקירה ראויים.	✓	

תפקידי הועדה לבחינת הדוחות הכספיים (להלן - הועדה) בעבודתה המקדימה לאישור הדוחות הכספיים				
נכון		החל מיום 1 בינואר 2013 ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, ועדת הביקורת משמשת כועדה לבחינת דוחות כספיים.		
לא נכון				
_____	_____	יצוין פרק הזמן (בימים) אותו קבע הדירקטוריון כזמן סביר להעברת המלצות הועדה לקראת הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: _____.	א.	25.
		בהתאם לנוהל עבודת הדירקטוריון, פרק הזמן לצורך העברת חומר רקע לקראת ישיבת הדירקטוריון בה יאושרו הדוחות התקופתיים הוא 6 ימי עבודה, ופרק הזמן לצורך העברת חומר הרקע לקראת ישיבת הדירקטוריון בה יאושרו הדוחות הרבעוניים הוא 4 ימי עבודה.		
_____	_____	מספר הימים שחלפו בפועל בין מועד העברת ההמלצות לדירקטוריון למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים:	ב.	
		דוח רבעון ראשון (שנת 2014): המלצות הועברו ביום הדיון.		
		דוח רבעון שני: 1.		
		דוח רבעון שלישי: 3.		
		דוח שנתי: 6.		

		ג. מספר הימים שחלפו בין מועד העברת טיוטת הדוחות הכספיים לדירקטורים למועד הדיון בדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים: דוח רבעון ראשון (שנת 2014): 3. דוח רבעון שני: 3. דוח רבעון שלישי: 3. דוח שנתי: 6.	
	✓	26. רואה החשבון המבקר של התאגיד השתתף בכל ישיבות הועדה והדירקטוריון, בהן נדונו הדוחות הכספיים של התאגיד המתייחסים לתקופות הנכללות בשנת הדיווח. אם תשובתכם הינה "לא נכון", יצוין שיעור השתתפות: _____	
_____	_____	27. בועדה התקיימו בכל שנת הדיווח ועד לפרסום הדוח השנתי, כל התנאים המפורטים להלן:	
	✓	א. מספר חבריה לא פחת משלושה (במועד הדיון בועדה ואישור הדוחות כאמור).	
	✓	ב. התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 115(ב) ו-(ג) לחוק החברות (לענין כהונת חברי ועדת ביקורת).	

	✓	יור הועדה הוא דירקטור חיצוני.	ג.	
	✓	כל חברה דירקטורים ורוב חברה דירקטורים בלתי תלויים.	ד.	
	✓	לכל חברה היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים ולפחות אחד מהדירקטורים הבלתי תלויים הוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.	ה.	
	✓	חברי הוועדה נתנו הצהרה עובר למינוים.	ו.	
	✓	המניין החוקי לדיון ולקבלת החלטות בוועדה היה רוב חברה ובלבד שרוב הנוכחים היו דירקטורים בלתי תלויים ובהם דירקטור חיצוני אחד לפחות.	ז.	
_____	_____	אם תשובתכם הנה "לא נכון" לגבי אחד או יותר מסעיפי המשנה של שאלה זו, יצוין ביחס לאיזה דוח (תקופתי/רבעוני) לא התקיים התנאי האמור וכן התנאי שלא התקיים: _____.		

ועדת תגמול				
לא נכון	נכון			
	✓	הועדה מנתה, בשנת הדיווח, לפחות שלושה חברים והדירקטורים החיצוניים היוו בה רוב (במועד הדיון בועדה). ☐ לא רלוונטי (לא התקיים דיון).		28.
	✓	תנאי כהונתם והעסקתם של כל חברי ועדת הגמול בשנת הדיווח הינם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.		29.
_____	_____	בועדת התגמול לא כיהן בשנת הדיווח -		
	_____	א. בעל השליטה או קרובו. ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		
	✓	ב. יו"ר הדירקטוריון.		

	✓	ג. דירקטור המועסק על ידי התאגיד או על ידי בעל השליטה בתאגיד או בידי תאגיד בשליטתו.		
	✓	ד. דירקטור הנותן לתאגיד או לבעל השליטה בתאגיד או תאגיד בשליטתו שירותים דרך קבע.		
	_____	ה. דירקטור שעיקר פרנסתו על בעל השליטה. ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		
	_____	בעל שליטה או קרובו לא נכחו בשנת הדיווח בישיבות ועדת התגמול, למעט אם קבע יו"ר הועדה כי מי מהם נדרש לשם הצגת נושא מסוים. ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).		31.
	✓	ועדת התגמול והדירקטוריון לא עשו שימוש בסמכותם לפי סעיפים 267א(ג), 272(ג) ו-272(ג1)(1)(ג) לאישור עסקה או מדיניות תגמול, למרות התנגדותה של האסיפה הכללית. אם תשובתכם הנה "לא נכון" יצוין - סוג העסקה שאושרה כאמור: _____ מספר הפעמים בהן נעשה שימוש בסמכותם בשנת הדיווח: _____		32.

מבקר פנים		
לא נכון	נכון	
	✓	33. יו"ר הדירקטוריון או מנכ"ל התאגיד הוא הממונה הארגוני על המבקר הפנימי בתאגיד.
	✓	34. יו"ר הדירקטוריון או ועדת הביקורת אישרו את תכנית העבודה בשנת הדיווח.
-----	-----	35. היקף העסקת המבקר הפנימי בתאגיד בשנת הדיווח (בשעות ¹⁷): ראה פרק המבקר הפנימי בדוח הדירקטוריון.
	✓	בשנת הדיווח התקיים דיון (בועדת הביקורת או בדירקטוריון) בממצאי המבקר הפנימי.
	✓	36. המבקר הפנימי אינו בעל ענין בתאגיד, קרובו, רו"ח מבקר או מי מטעמו וכן אינו מקיים קשרים עסקיים מהותיים עם התאגיד, בעל השליטה בו, קרובו או תאגידים בשליטתם.

¹⁷ כולל שעות עבודה שהושקעו בתאגידים מוחזקים ובביקורת מחוץ לישראל, ולפי העניין.

עסקאות עם בעלי עניין		
לא נכון	נכון	
		37. בעל השליטה או קרובו (לרבות חברה שבשליטתו) אינו מועסק על-ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול. אם תשובתכם הינה "לא נכון" (קרי, בעל השליטה או קרובו מועסק על ידי התאגיד או נותן לו שירותי ניהול) יצוין - מספר הקרובים (לרבות בעל השליטה) המועסקים על-ידי התאגיד (לרבות חברות שבשליטתם ו/או באמצעות חברות ניהול): _____. - האם הסכמי העסקה ו/או שירותי הניהול כאמור אושרו בידי האורגים הקבועים בד"ן: ☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה) ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).
		38. למיטב ידיעת התאגיד, לבעל השליטה אין עסקים נוספים בתחום פעילותו של התאגיד (בתחום אחד או יותר). אם תשובתכם הינה "לא נכון" - יצוין האם נקבע הסדר לתיחום פעילויות בין התאגיד ובעל השליטה בו:

		☐ כן ☐ לא (יש לסמן x במשבצת המתאימה) ☒ לא רלוונטי (בתאגיד אין בעל שליטה).	

גור 3

יו"ר ועדת הביקורת (המשמשת גם כועדה לבחינת דוחות כספיים): _____

גור 3

יו"ר הדירקטוריון: _____

תאריך החתימה: 31.3.2015